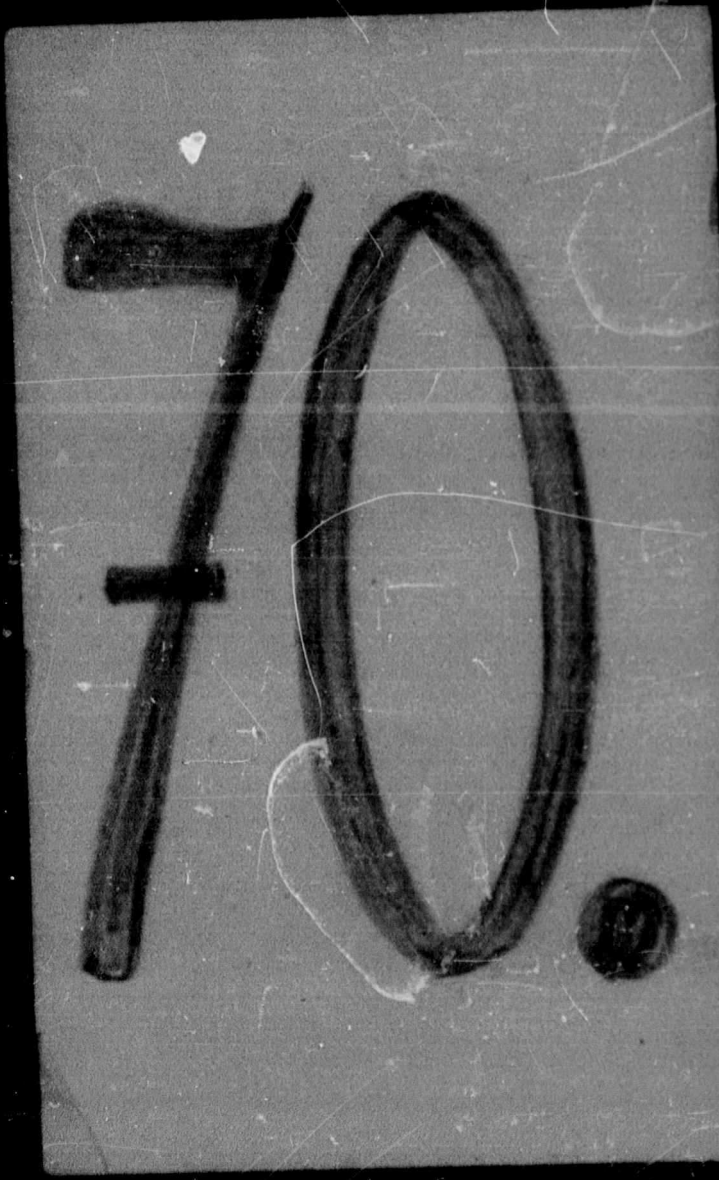
70.

KÉNOSI TÖZSÉR - UZONI FOSZTÓ:

NAGY UNITÁRIUS EGYHÁZTÖRTÉNET

IV KÖTET

CONTINUATIONIS HISTORIÆ ECCLESIASTI-CÆ TRANSYLVANO-UNITARIÆ. LIBER VEL TOMUS QUARTUS

In qua continuanda, non per capita, ut factum in præcedentibus tribus, secundùm tria secula, Libris, sed secundùm temporis cursum Res consignantur. Deo volente.

Decimus Octavus in Transnia superintendens Stephanus Lázár. de T. Vide Supr. Tom. II. ad Lib. III. C. V. Rector.

Anno 1785. 11 Julii S. Synodus celebratur in Sede Siculicali Keresztur Ecclesia Parochiali; ubi tum ob latronum grassantis rumores, tum ob imprimitur tenebrarum absente R. ac Cl. Superintendente Stephano Mgo. Praesidium egit R. ac Cl. Stephanus Lázár, de Jonatelme V. Fris Notarius Consistorii, absente pariter Actuali Fratri Notario R. ac Cl. Thomâ Kovátsi. Concionem instituit ex 1 Cor. 13. pr. v. de Jo-R. Joannes Bartok, Senior Dioeceseos Sedis Orbaiensis, sacram Synaxin administrans R. Martinus Horváth de Torockó Sedis Udvarhely Notarius. Praeses Dissertationis clar. Georgius Markos Neo-Professor ex Praemio Theologiae e Partis 1mae. capitibus 1 et 2. Confessionis eidem Professor, item Georgius Nagy de Laborfalva, Brodensis, Michaël filius Sz: Háromságensis, Ephesinus Turnisi: Monasteriensis, Emer Mihályfi, Samuel Dodor Capellanus Patris Joannis Dodor, Michaël Egyed Neo-Pastor Harangladensis. Collecta in summa Fl. 186. xr. 80.

Hic publicatur Approbatio Theologiae Nostrae per suae Maiestatis e Imprimendi eandem potestas, additâ in Reversu Sigillo Regio in gratiam Theologiae laudem: Tanto magis quod adeo modeste et manifestè hic conspicua, ut cuilibet legenti gratum fore debeat, et omnibus Religionibus pro Norma deserviturum sit.

Pro exprimenda typis hac Theologia Repartimur per seniores Dioeceseos, ad Ministros Unitarios totius Status Seculares pertinentes, Exemplaria 500. Quorum cujusque pretium a' Senioribus notatum, in summa Flor 500. ita ut singulis singula centum exemplaria. Sp. D. Stephanus Manyoki offert in hunc finem Flor. 50 — et tantò opus est pro 1000. exemplaribus Typographo

Superius memorata sua mattis de Theologia eadem declaratio privatim circumlata fit Unitariis cognita; Deoque cum eadem Theologiae Approbationi inserere vellent Unitarii satis superque e sapiunt insistarunt Regio Gubernio pro Extradando, at prorsus dubio in media in Unitarios et eandem Theologiam, frustrati sunt. Erat autem Reversus sua Mattis sint potiùs habere copiam potuit in hac verba: Illud, quod Regium Gubernium penes suam Relationem de Dato 23. Novembris Anni elapsi repraesentato 26ta Martii A. C. submisit Manuscriptum, sub hoc Titulo: Summa

Unitarii

» Universæ Theologiæ Christianæ secundùm Unitarios, remittitur ea
» R. Lubernio eò cum Mandato, ut hoc Manuscriptum tanto à sorbo
» exprimi curet, quòd Religio hæc in Transilvania Recepta, cujusq; hu-
» jus Sapientissimè elaborata in usum aliarum etiam Religionum
» ea pro Norma deserviturum sit.

Anno hoc 2dæ Julii publicatus est sub Nro f: 5141 :) nomine sacræ Reæ Majtis, qua liter colligenda sit eleemosina in ratione pauperi domatim ni tinguli Sagis et Civitatibus, ex quomodo sit abstrauda, at quia finis ullo effectu fuit est describere neglexi. Vide in Protocollis Cancellariæ.

Post sub Nris f: 4862 et 4848 :) publicantur Parentales: Qualiter illi, qui agnis submersi ad in vita periculo nihilominus salvari possint, qui ritus expressa, hic sunt inserta, sub signo ⊙⊙.

Copia Decreti stabilis ad Consilium Locumtenentiale Hungaricum, et Transilvanicum, de diversa Relig. Nuptiarum ritibus in tertio gradu, exarati (10345:) cum perpensis diguè momentis medio relationis de dato 25. Nov. sub Nro. 31209. nobis reflectantibus, ob quas Filius Vicarius Strigoniensis Sacerdotio Paulo Germáh Catholicæ Christinæ Malonyai in 3tio consanguinitatis gradu eidem junctæ ducere uxorem petita hac in parte dispensationem denegarit, compertum sit: Quòd Sanctissimis Resolutionibus Nostris nullibus, neq; Rationq; ex præscriptis desumpta, neq; unde superstructa Religionis diversitas, pro valido denegatæ dispensationis jure Matrimonio haberi possint: Consilio Locumtenentiali Hungarico pro decisione suffragante sua Relationis plenitudine insinuatur, ut Cardinalem Primatem ita informet, ut mentionato Supplicanti Germáh petita dispensationis sine ulteriori dilatione impertiatur. Cæterum Eidem Consilio Locumtenentiale Regium, id quod hac in parte necessarium erit, quòd religiosæ ejusdem Regni Dioceses ejusdem rigore pedum manipare sui tenerit esse ducat, ut quoniam rigore Constitutionum talium etiam diversitas Religionis impedimentum Matrimonii non sit, insuper autem in Parentalibus tolerantiæ liberos Parentibus diversæ Relig. procreatos debita norma observata habeantur, imprimis Magistratibus in finitimis Circumstantiis constitutis, haqtenus in parte Supplicantibus nec ex hoc, nec ex alio fundamento dispensationes denegentur. Vienna 29. 9bris. 1785. Commissio Regia Lubernii.

(6903:) Qualenus sacratissima sua Majtas circa Milites Regni sui militares præsidè deservientes observari signata est Regulas directivas adversus Parentalium ordinationem Excellentia repraesentet ubertius. Pensi quod Communicationi Regiæ intimato, ut nonnulla harum Parentalium sero Jurisdictioni sua Concredito distribuat, eo modo ibidem observetur, sedulitate omni morâ ad singulos noticia publicari faciat, omnesq; adhibeat sollicitudine, quo Constituta ibidem momenta de casu in casum alternatim semper ex inviolabiliter observentur. Ex R. M. S. Transilvanico Lubernio Sib. 30. Jan. 1786.

Parentalium Regium in mundo habes sub signo: ⊙⊙⊙.

Universae Theologiae Christianae secundum Unitarios, remittitur eidem R. Gubernio eo cum Mandato, ut hoc Manuscriptum tanto a fortiori exprimi curet, quod Religio haec in Transnia Recepta, opusque hujus sapientissime elaboratum in usum aliarum etiam Religionum et pro Norma deserviturum sit.

Anno hoc 26ta Julii publicatum est sub Nro (:5141:) nomine Sacrae Reae Maiestatis, qualiter colligenda sit eleemosina in ratione pauperum domatim in singulis Pagis et Civitatibus, et quomodo sit adstranda; at quia sine ullo effectu factum est describere neglexi. Vide in Protocolis Ecclesiae.

Post sub Nris (:4862 et 4848:) publicantur Patentales: Qualiter illi, qui agnis submersi in vitae periculum incidunt, salvari possint, quae Typis expressae, huc sunt imposita, sub signo ~~00~~.

Copia Decreti Aulici ad Consilium Locumtenentiale Hungar. et Gubernium Transnicum, de diversae Relig. Nupturientib. in tertio gradu, exarati.

(:10345:) Cum perpensis dignè momentis medio relationis de dato 25. Nov. sub Nro 31200. nobis repraesentatis, ob quae Prlis Vicarius Strigoniensis Acatholico Paulo Czermak Catholicam Christinam Malonyai in 3tio Consanguinitatis gradu eidem juncta ducere volenti, petitam hac in parte dispensationem denegavit, compertum sit: Quod stantibus Altissimis Resolutionibus Normalibus, neque Rationes ex Decretalibus desumptae, neque iisdem superstructa Religionis diversitas, pro valido denegatae dispensationis fundamento haberi possint: Consilio Locumtenentiali Hungarico pro decisione suffragatae suae Relationis praetentibus injungitur, ut Cardinalem Primatem ita instruat, ut mentionato supplicanti Czermak petitam dispensationem sine ulteriori dilatione impertiatur. Caeterum dictum Consilium Locumtenentiale Regium id quod hac in parte necessarium erit, quoad reliquos etiam ejusdem Regni Diaecesanos expediri mancipare sui muneris esse ducat, ut quoniam vigore Constitutionum Ecclesiae etiam diversitas Religionis impedimentum Matrimonii non sit, insuper autem in Patentalibus Tolerantiae liberorum Patentibus diversae Relig. procreatorum debitae normae praescriptae habeantur, imposterum Nupturientibus in similibus Circumstantiis constitutis, haecque in parte supplicantibus neque ex hoc, neque ex alio fundamento dispensationes denegentur. Viennae 29. 9bris 1785.

Commissio Regii Gubernii.

(:6903:) Qualesnam Sacratissima sua Mtis circa Milites signa sua militaria perfidè deserentes praescribere dignata est Regulas directivas adveluta Patentalium Ordinationum Exemplaria repandent uberius. Penes quos Communicationem R. Dnae Vrae intimatur, ut nonnulla harum Patentalium Clero Jurisdictioni suae Concredito distribuat, et modo ibidem praescripto, sepositâ omni morâ ad singulos notitiam publicari faciat, omnemque adhibeat sollicitudinem, quo contenta ibidem momenta de casu in casum accuratè semper et inviolabiliter observetur. E. R. M. P. Franciscus Gubernii Cib. 30. Jan. 1786.

Patentalium Copiam in impresso habes sub signo: ~~000~~.

Seculum XVIIIsimum Annus 1785 Successus Regni Submer. Unitariae R. 3.

~~00.~~

MI MARIA THERESIA ISTEN

KEGYELMESSÉGÉBÖL ROMAI ÖZVEGY CSÁSZÁRNÉ, MAGYAR, CSEH, DALMÁTZIA, HORVÁTH, TOT, GALLITZIA, és LODOMERIA Orszagoknak Királynéja, Ertz-Hertzege Austriának, Hertzege Burgundiának, Stiriának, Karinthiának, és Karnioliának, Nagy Fejedelme Erdélynek, Márk-Groffnéja Morvának, Hertzege Brabantziának, Limburgnak, Lucenburgnak, Geldriának, Vittenbergának, Felsö, és Alsó Silesiának, Májlandnak, Mantuának, Pármának, Plancentiának, Quastállának, Ausvitznak, Zátornak; Fejedelme a Sváboknak, Fejedelmi Groffnéja Habsburgnak, Flandrianak, Tyrolnak, Henegaviának, Kiburgnak, Goritziának, és Gradiskának; Romai szent Birodalombéli Márk Groffnéja Burgoviának, Felsö, és Alsó Lusatziának, Groffnéja Namurkumnak, Aszszonya Marchia Sclavonikának, és Meklimiának; Özvegy Hertzege Lotharingiának, 'S. Barrinak, Nagy Hertzege Toskaniának. s. a. t. 's. a. t.

Minden akár mely Rendû, és állapotu Felsöbségeknek, Kiváltképpen pedig az Hazabéli Törvény, és a köz dolgokat igazgató székeknek, 's azokban ûlö elöl járóknak, és Tiztviselöknek, ugy nem kûlömben más féle Rendeknek ajánlyuk a mi kegyelmességûnket, és adgyuk néktek ezennel értéstekre: Hogy minekutánna

Continuationis Hist. Gentis Turmo Unicorn. Liber VII. Secul. XVII. A. 1785. Successus equit. Cohortes Unicorn. Regimentis

több közönséges tudositásokbol tapasztaltatott, hogy minémű eszközök által, és mely jó ki menetellel a vizben merúltt személyeknek életek gyakorta meg tartatott; erre a végre. Mi az ide valo Orvasok Társasága által egy rövid, 's 'a köz népnekis értelméhez alkalmaztatott, és bé hozott példákkal meg világositott oktató munkát készittettni; a mellett pedig egy ollyan személynek meg tartásáért jutalmatis 'a Mi örökös Tartományinkban igérni, nem külömben más felől minden akadállyokat, mellyek vagy 'a Iurisdictioknak meg sértödésére, vagy 'a szükséges költségekre nézve, az illyen személyek körúl meg kivántató segedelmet, vagy pedig az el merúltt Testeknek elé keritését tarttoztathatnák, el mozditani kegyelmesen méltoztattunk.

Mely szerént Mi azon el készitett, és Nékünk bé nyujtott oktató munkáját az Orvos Társaságnak (melynél fogva valamint 'a vizbe merúltteknek, ugy más felöl azoknak is kik melancholiából, vagy egyéb okokbol magokat fel akasztyák, avagy Tűz, Must forrás, és sokáig fedve hevertt kútoknak ki tisztitása által meg fulladnak, életeket meg leheſſen tartani (nem tsak kegyelmesen helyben hagytuk, hanem 'a mellett aztis meg engedtük, és parantsoltuk, hogy minden el merúltt, vagy egyéb képpen el fulladott személynek meg tartásáért jutalomul 25. Rforint légyen, mely az helységbeli Tiszt által arrol adando bizonyság Levélnek elé mutatása mellett minden Tartománybeli Cameralis Cassából ki fizetödgyék. Az illyen Testeknek fel keresésében senki se akadályaztassék, annál inkább, hogy azért valakinek bántodása, vagy ellen vetése következzék, meg ne engedtessék; sőtt inkább az ollyan Testek 'a közönséges Házakba minden hátra állás

állás nélkül bé fogadtassanak, 's ottan segitö szükséges eszközökkel hozzájok láttassék, mellyeknek ha semmi foganattya nem lenne, 'a Tiszti széknek illendö rendelés tétel végett hir adattassék.

Ezen fellyúl meg hagytuk az emlitett orvos Társaságnak, hogy 'a mi Cameralis költségeinken különös dohány kristéllyozo eszközöket több számmal készittessen, mellyek az Helységbeli orvosoknak, és föképpen 'a Vizek mellett lévö chyrurgusoknak ingyen ki osztassanak, egyszer 's mind pedig ezek azon eszköznek meg tartása, és 'a vélle valo bánásnak modgyárol okttassanak.

Hogy pedig ez 'a Mi kegyelmes szándékunk annál inkább tudva légyen, kegyelmesen parantsollyuk, hogy az az Uraságak, és helységekbéli Felsöbbségek által 'a községnek, és alattakvalóknak, ugy 'a Chyrurgusok égyben gyüléſek alkalmatosságával gyakran, és értelmesen olvastassék fel; melyhez annak utánna minden Uraság, helységbeli Felsöbbségek, Tiszti, és Törvény székek, nem külömben azoknak elöl járói, és Tagjai magokat engedelmességgel alkalmaztassák. Költ a mi Fö lakó városunkban Bétsben. Szent Iakab Havának elsö napján 1769dik Esztendöben.

4. Contin. Hier. Ecol. Transp. Univers. Liber 4.

OKTATÁS.

Miképpen, és mitsida eſzközökkel

lehetſſen 'a vizben merúlteken leg alkalmatasabban ſegitteni?

Mivel ebben 'a dologban minden igyekezetnek fô oka oda néz, hogy 'a Tûdô, és az agy velô az oda gyúlt, es 'a meg alutt vértôl meg ſzabaditaſſék, 's 'a Vér maga rendes follyáſában ismét tételſſék, tehát az e kövétkezendo modon légyen meg.

Az elſô, és leg haſznoſabb ſegittô eſzkôz áll a Torok érnek (venæ jugularis) meg vágáſában, mely az égyik, vagy 'a máſik felén lehet meg; ha pedig ezt az eret nem lehetne meg ereſzteni, ugy az ér vágáſt 'a karján, lábán, vagy máſutt, az hol lehet. 8. 10. vagy ha kivántatik, több uncia vérnek ki vételével kell meg tenni, meg jegyezvén azomban azt, hogy 'a lábon valo érvágás majd égyſzerſem, 'a Karon valo igen ritkán, 'a torkon való pedig majd mindenkor vért ereſzt, Azon ûdô alatt, mig 'a vér folly, ſzûkſég 'a ſzivet, és 'a kezen lévô verô eret gyakorta tapaſztani: hogy vallyon valami mozdulást, vagy ér verést lehet é éſzre venni; mely jelek leg több reménſéget nyujtanának. Történnyék pedig

Máſod-

Secundum Xtum. Succurſus quis ſubmerſ. Innotio Regia

Máſodſzor: hogy hamarjában ér vágo jelen nem lenne, azonal minden haladék nélkûl egyet kereſtettni, és hozatni kell; annak el jöveteléig pedig a vizben merúltt ember vizes ruháiból vetkeztetſſék ki, 's 'a nedveſſégtôl tôrôlteſſék meg, más ſzaraz ruhát, vagy takarót adván fel réá; nem kûlömben az orra lyúkai bé fogattaſſanak, és ſzájába bôv mértékkel égy más után levegô ég fuvattaſſék bé. Az után

Harmadſzor: égy bôr fuvó áltál, ha léſzen, vagy égy kés hûvely által, melynek a hegye nyitatt légyen, akár pedig, ha ezis nem léſzen, dohányzo, vagy más ſzipka által a levegô eget, vagy dohány füſtôt (mely annál jôbb) az alfelin a belſô réſzekre bé kell fújni, mely bé fúvás annál alkalmataſabban eshetik meg, ha ahoz mondva kéſzúltt kriſtélyozó ſzipka léſzen; ha pedig illyen nem volna, ugy egy fertaly vizben égy lót dohányt meg fozvén, kriſtély gyanánt gyenge melegen valami fuvó eſzkôz által botsáttaſſék bé.

Negyedſzer: ezen munkálkodás közben ſzûkſég az egéſz mellyet, kivált képpen pedig két felôl, az hol az Oldal tsontok inkább hajlanak, meleg kézzel gyengén, és gyakorta nyomogotni. Nem kûlômben ſzûkſég

Ótôdſzôr: Az ollyan Teſtet, minél hamarébb lehet, mértékletes gyenge meleggel segitgetni, mely leg inkább ruha vagy gyapjú meleg lepedôkkel, és ugy légyen, hogy 'a lepedôket meg melegitvén, a-

zok égyebtn fogattaſſanak, és az egéſz Teſt, kiváltképpen pedig az háta azokkal gyengén, és ſzűntelen dörgöltеſſék. Hogy azért

Hatádſzar: ezen melegitésnek modgya haladék nélkül végbe meheſſen, mindenképpen azon kell lenni, hogy az el merültt Teſt leg ottan 'a közelebb lévő helyſégben, az hol melegitett ágy légyen, hozattaſſék, és ottan:

Hetedſzer: vagy két egéſſéges Ember, kiknek enyhitő terméſzeti melegek, igen ſokat fogna haſználni, 'a Teſt mellé fekűdgyék, vagy pedig

Nyoltzadſzor: 'a Teſt meleg hamúval mint égy négy ujnyi vaſtagſágra bé hintett ágyba tételſék, és 'a Teſt *ismét* meleg hamuval bé hinteſſék; akár pedig ruha közzé melegitett Teglákat, vagy más kóveket, avagy melegitetett fa tángyérokat is tévén, 'a Teſt takartaſſék be, és azok alatt néhány orákig tartattaſſék, mig talám némely jeleit az életnek rajta éſzre lehet venni. Ha tehát

Kilentzedſzer: Az életnek némely jeléi tetzenének meg 'a Teſten, ugy az ér vágás után 'a betegnek orra alatt leg erőſſebb ſpirituſokat kel tartani, vagy igen ſzáraz dohányt az orrába bé fujni, és végtére lehet 'a fenn irtt ſpirituſakbol tsak néhány tseppeket vizzel elegy 'a ſzájábanis adni.

Noha pedig az illyen Teſten holmi jelei az életnek meg tetzenenének, mindazonáltal 'a fellyebb elé adott ſegittő eſzközöket nem kell félben hagyni, hanem azokkal még néhány orákig ſzűkſég 'a Teſtet éltetni mert tapaſztaltatott az: hogy ezeknek az eſzközöknek idején korán valo félben hagyáſa miatt az ember elſő mozgáſa vtán meg holtt.

Mivel azért gyakor tapaſztalásbol, és példákbol tudgyuk, hogy az elé hozott probák mindenkor leg jobb ſegitő eſzközök voltanak, arra való nézt mű azokat 'a köznek tudtára adni, és égyſzersmind aztis hozzá tenni ſzűkſégesnek tartottuk, hogy, valnmint ezen eſzközök 'a Vizben merültt ember életének megtartáſára leg haſznaſobbak, ugy más felől aztis reménleni lehet, hogy jövendőben az illyen ſzerentsétlen Embetekkel nem oly illetlenül, mint ennekelőtte, fognak bánni, 'a midőn tudniillik az ollyanokat hordón hengeritették, vagy fejekre állitatták, vagy tudatlanſág miatt lábóknál fogva fel is kőttötek.

Továbbra itten áz is jegyzésre méltó: hogy azokra nézve, kik magokat melancholiábol, vagy más okokbol fel akaſztván, talám némelykor haſonlóképpen életben meg tartathatnának, kivált ha az illyen történet még friſſ, ſzintén ugy azokkal az eſzközökkel, mellyek fennebb 'a Vizben merültekre nézve elé adattattak, lehet élni.

OKTATÁS.

Hogy kelleſſék 'a Szénnek gőze által fulladott Embernek életét meg tartani?

Ha égy, vagy tôbb 'a Szénnek gôre által fulladott ember valamely el zártt Hajlékban tanáltatik, kiknek Orczájok, torkok, karjok, vágy éppen egész Testek sokkal vastagabb, és oly formán fel dagadatt, mintha fel fútták volna, ellenben 'a verô ért alig lehet érezni; tehát

Az elsô: és leg szûkségesebb meg tartás abban áll: hogy az ollyan ember leg ottan szabad levegô égre hozattassék ki, és orra lyukáit bé fogvan, mennél tôbb levegôég 'a szájába botsáttassék bé. Annak utánna

Másodszor: azon modon, mint fellyebb 'a vizben merûltekrôl iratott, rajta ér vágattassék, és ámbár 'a Vér mindgyárt nem kezdene is folyni. mind azonáltal 'a második, vagy 'a dolognak kôrnyûl állásai szerént az harmadik ér vágást is meg tenni, nem kell irtozni. Ezen ûdô alatt

Harmadszor: 'a fulladott embernek mind ortzája, mind mellye friss vizzel bôvôn ôntôztessék meg, az orra alatt pedig erôss etzet szûntelen tartassék, vagy azzal az orrátis égy más után dôrgôlgetni, és ha az ember magáhaz kezdend jônni, 's annál fogva valamit le nyelni lehetne, ahkor meleg viz által, melynek tized része etzet légyen, rajta kônnyebbiteni lehet.

Negyszer: 'A meleg rnhákkal való dôrgôlést, valamint elébb meg meg mondatort, ittis szinte ollyan haszonnal 'a képpen végbe lehet vinni. Végre

Ötôd-

Ötôdszer: 'A dohány Fûst kristélyt is égyszer, vagy ha kivántatik; tôbbszôr meg lehet adni, minthogy annak itten kevés hetek elôtt igen szerentsés ki menetele volt. Egyéb aránt ide járul az az intés is, hogy az hánytató eszkôzôk, ha mindgyárt az embert 'a hányás erôltetnéis, igen ártalmasok, mivel ez az erôltetés nem 'a gyomortol, hanem az égyben szoritott agy velôtôl származik.

O K T A T Á S.

Miképpen kell minden szerentsétlenségnek, melly 'a pintzékben forro mustol vagyon, nem tsak eleiben állani, hanem az fulladot Emberreknekis segitséggel lenni.

Hogy 'a forro must ártalmas gôzôlgésének mindenkor szabad ki takaradássa légyen.

Elôbbszôr: Szûkséges képpen meg kivántatik, hogy nem tsak 'a pintze ajtaji, hanem 'a tôbb részeiis meg nyitassanak mingyárt, mikor 'a must bé szálittatik, és mind addig, mig 'a must munkálodik, mind nappal, mind éjtzaka ell mulhatatlanûl nyitva maradjanak.

Másodszor: Mikor 'a must forni kezd. 'a pintzének ki nyilt ajtaja elôtt, ugy magábanis 'a grádits felsô végin, vagy leg alsobb léptsôjénél tûz tétessék, és az szûntelen tartassék. Mikor pedig

Harmadszor: 'A forro mustnak gôze tapasztaltatik,

senki

ſenki gyertya világ nélkûl 'a pintzében menni ne mérészellyen, és azért mindenkor fáklya, vagy nagy gyertya légyen jelen, és azzal néhány léptsöket tsak mennyen le, vagy 'a fáklyát, akár gyertyát vas droton laſſan botsáſſa bé. Történnyél pedig hogy 'a fáklya, vagy gyertya világja gollyobis formálag egyben ſzorul, és ſzûntelen kiſſebb kezd lenni, akkor nem bátorságos 'a pintzében le menni: történnyék ellemben, hogy 'a gyertya világja egéſzlen ell aludjék, ez annál veſzedelmeſſebb, és akkor élete veſzedelme nélkûl ſenkiis 'a pintzében menni ne bátorkodjék. Ebben az állapotban

Négyedſzer: Semmi ſem haſznoſſabb, mint egy, két, vagy többb papirosból keſzitett gránát töltéſſeket egy más után meg gyujtva 'a pintzében bé vetni, minthogy azoknak tsattonáſſa a muſtnak ártalmas gözét nagy erövel egy máſtól ell oſzlattya, 's annál fogva a' pintze nyiláſſain ki ſzorittya. Minekutánna ez végben ment

Ötödſzör: Meg lehet ismét az irt mod ſzerént fáklyával, vagy nagyobb gyertyával probálni, hogy ha bátorſágosé 'a pintzében le menni vagy ſem? Történnyék mégis mind azon által, hogy valaki meg nem tévén elöre 'a gyertyával 'valo probát, egy ollyan ártalmas muſt gözzel tellyes pintzében le menyen, és maga tulajdon vétkéből fuladva oda maradjon, az ollyan történetben nem kell annak ki hozáſſára egy embert 'a másik után bé küldeni, hanem elébb ſzükſéges az irt mod ſzerént 'a pintzében lévö levegö eget meg tiſztittani, 's ugy azután proba tételſék, hogy ha leheté bátorſágoſſon bé menni? Minekutánna azért az ollyan ſzerentsétlen Embert ki hoſzták, mind azokat 'a ſegittö eſzközeket, mellyek 'a ſzén göz által fulladtaknak meg tartáſſára fellyebb meg jegyeztettek, rajta ell lehet követni.

O K-

O K T A T Á S.

Mit kell 'a régen zárva hevert kutoknak ki tiſztitáſſa elött tselekedni? és mi modon lehet az ollyan alkalmatoſſágban fulladot Embernek életét meg menteni?

Minekelötte az illyen kutoknak tiſztitáſához fognának

Elſöbben: és mindenekfelett ſzükſéges, azokot leg alább három, négy, vagy többb nappal 'a tiſztitás elött meg nyittani, 's az alatt az idö alatt nyitva hagyni; hogy annál fogva az ártalmas ben lévö gözöknek ſzabad ki gözölgéſek leheſſen; és ugyan azon idö alatt

Máſodſzor: minden nap fellyülröl 'fok viz töltéſſék belléjek, valamint azután bizonyos méllyſégre papirosbol kéſzitett gránát töltéſſeketis egy drotnál fogva (ne hogy valamiképpen minekelötte ell ſzülnének, a' kutban lévö ſár, vagy viz mián haſzontalanná tételſenek) bé lehet botsáttani, mellyek által az ártalmas göz ell ſzéllyeztetik, és 'a kutnak felſö nyiláſſán ki ſzorittatik. Minekutánna tehát ez végben ment,

Harmadſzor: ſzükſéges mégis annakelötte, hogy valaki le botsátkozzék nagyobb bátorſágnak okáért egy vaſtag gyertyát bé nyujtani 'a végre, hogy az ell alunnéké, vagy égve maradna? és ha égve fogna maradni, ugy egéſz bátorſággal belé lehet ereſzkedni, hogy ha ellenben ell allunnék, akkor az irt tiſtitásnak modját ujra, és mind addig gyakoroini kell, mig utollyára 'a le botsátot gyertya égve meg marad.

Continuationis Hist. Eccl. Trauno Unitariae Liber XV.

Tôrténnyék mindazonáltal valakinek az 'a ſzerentsétlenſége, hogy 'a le menés kôzben, vagy 'a kutnak méllyſégében, 'a gôznek nem elegendôképpen lett ki takaritattáſa miatt ell fuladjon, tehát onnan ki huzattatván, haſonloképpen ugy kell vélle bánni, mint a ſzén gôz által fuladtokkal.

Utóllyára pedig még azt kell itt meg jegyezni: hogy ha valaki az kutban ell fullad, nem kell egy embert 'a másik után érette bé kûldeni, hanem elébb jelentés tétesſék, 'a levegô égnek ki tiſztuláſához ujra fogattaſſék, és ugy annakutánna 'a gyertyával ismét meg probáltaſſék: hogy 'a le menetelre leheté bátorſág?



SZEBENBEN.

Nyomtattatott HOCHMEISTER MARTON Csaſ. Kir. priv. Typ. és Bib. által.

Seculum XVIII. An. 1785. Militum Signa Desert. Regula Dñ S.

~~000~~

6903.

Romai Csáſzári, és Apoſtoli Királyi Felségnek, Auſtriai Ertz-Hertzegnek, Nagy Erdélly Orſzága örökös Fejedelmének, Székellyek Fö Iſpánnyának a' mi Kegyelmes Urunknak nevében.

Mint hogy a' Regimentektôl bé kûldeni ſzokott Jelentéſekbôl ki tetſzett, hogy a' *Deſertorok* avagy el-ſzôkôtt Katonák a' Magyar Gyalag Regimenteknél feleſebb ſzámmal vagynak, mint a' Német Gyalogságnál, és hogy egy idônek el-folyáſa alatt a' Német *Deſertoroknak* harmad, a' Magyarokénak ellenben tsak ôtôd Réſze hozattatnék viſzſzá; annakokáért ô Felsége a' kôzônséges bátorságnak, a' jo Rend tartáſnak, és Kôz Jonak fenn tartásáért, és hogy ezen Gonoſság, mely Naprol napra nevekedik, meg gátoltaſsék, ezen folyo Eſztendôben

)(

dóben Auguſtusnak 18. Napjan költ Decretuma által é kövétkezendő *Regulákat* ſzabni méltoztatott.

1. Hogy az ő Felsége Tárháza a' *Tágliának*: avagy az el-ſzökött Katona el-fogattatásáért rendelt Jutalomnak ki fizetéſe, vagy a' *Mundurnak* azaz: Katona Köntöſnek a' *Deſertor* által lejendő el-vitele, vagy pedig más *Rekrutának*: ujj Katonának állittáſa mián nevezetes kárt ne ſzenvedjen, tehát az olyatén *Déſertornak*, ha Gyalog Katona, Joſzágától, melyből ő az Haza Törvénye ſzerént az el-ſzökésének idejéig talám ſzabadon rendeléſt tehetett volna, 60. rfl.; ha pedig Lovas Katona, és Lovaſtol együtt el-ſzökött, 120. rfl. az *Ærarium* ſzámára huzattaſsék ki, ezt pedig minden külömbség nélkül akár Paraſzt, Városi lakos, vagy Nemes ember légyen-is az.

2. Az el-ſzökéſnek eſetét mindenkor azon Regiment, melyből valo az el-ſzökött Katona, itéli meg, és, ha a' Regimentől az ilyetén itélet-tétel az illendő Jurisdictionak által adatik, tartozik az első Punctumnak ereje ſzerént a' rendelt Summát a' Fiſcaliſſa által fel vétetni, és ha az jó moddal meg nem eshetnék, é végett a' Törvényes utat-is (mind azon által minél rövidebb idő alatt) a' *Déſertornak* állapattya, és minémüsége ſzerént el-követni, az okozott költségeket azok hordozván, kik ſzép moddal azon Summát meg nem akarták adni, az Hadi Kaſſa pedig ſemmiképpen ebbéli költséggel ne terheltetſsék. Ellenben ha a' *Déſertornak* Joſzága nem volna, tehát arrol az adjon hiteles bizonyság Levélet, kire annak *Inveſtigatioja* vagy ki kereſéſe bizattatott, és küldje el az illendő Regimentnek.

3. Ha a' Militáris réſzről meg bizonyittatnék az, hogy talám a' *Déſertorok* Joſzágokat el titkólták volna, tehát ezt a' Militare a' Politicumal közön *Inveſtigálván*, ha az el titkoló Nemes ember volna, a' Vármégye által *poena arbitraria pecuniaria*, az az penzül! ha pedig városi Lakos, vagy Paraſzt *pœna afflictiva* az az verésſel, vagy más testi sanyargatással bűntetődjék meg.

4. A' mig a' Katona fökésbe vagyon, meg maradhatnak a' *Succeſſioba* annak Attyaſiai, és az olyatén el fökött katona csak akkor veheti viſſzá a' *Juſſát* ha viſſza tér, és ekkor a' *Regiment* az iránt meg égyezett, vagy pedig az első *punctumban* meg határozott bűntetéſt meg fizette, ha tudnillik: el fökéſekor meg nem fizetödett volna az.

5. Kik ſzabad jo akarttyakbol katonáknak állanak, Joſzágokkal, mely azon kivül a' *Militaris* Rendelések ſzerént a' Regiment *Commendánſoknak Diſpoſitiojak* alatt vagyon, csak annyiban *diſponálhatnak* ſzabadon, menyiben az az első *punctumban* ſzabott bűntetést meg haladja, sőt nemis ſzabad nékié az ő vagyonnyát addig adoſsággal terhelni, mig a' fenn nevezett *Summa* bátorſágos állapotban nintsen.

6. Ha valamely Katona békesség idején el fökött, és bizonyoson ki tudódik, hogy hadakózás következtében, az

Continuationis Hist. Eccl. Trannae Unitariae Liber IV

ellenségnél ſzolgál, annak mint *notoriusnak* minden Joſzága *confiſcaltatik*.

7. Ha valahol *a' Deſertorok* titkoloi ellen kôlt rendelések tôkélleteſſégre nem mennének, azt az illendô Regiment jelentse meg a' Fô *Generál Commendonak*, e' pedig ſegittſég végett a' Királyi *Guberniummal* kôzôlye.

8. A' Fogadosoknak; nem kûlômben a' Falusi, és Városi Lakosoknak keménnyen tiltaſſék meg, hogy ſemminémû ismèretlen embernek addig, mig a' paſſuſsát elô nem mutattya, ſzállást ne-adjanak, és ha valaki valamely *Deſertornak* tudatlanságbol qvartélyt ád, minek elôtte Paſſuſſát elô atta volna, az olyaténis hibájához képeſt bûntetôdjék meg. Azokra a' Nemes emberekre peniglen, kik valamely esméretlen embert ſzolgálattyakban fogadnak, és annak Paſſuſſát elô nem kérik, kûlônôs bûntetést kell ſzabni.

9. Mikor valamely Katona el ſzôkik, aztaz *Regiment Commando* mindjárt jelentse meg az illendô Vármegyének, vagy Diſtrictusnak, hogy az azonnal ſzûkſéges rendeléſt teheſſen.

Valamint hogy ô Felſégének ezen kegyes Rendelése ezen folyo 1785. Esztendô Mind ſzent Havának elſô napjátol fogva kezdôdik, ſzintén ugy, hogy azt minden ember meg tudhaſſa, és ſzûntelen elméjében forgathaſſa, továbbá kegyelmeſen azt is Parantsolni méltoztatott, hogy mihel-

Seculum XVIII. An. 1785. Militum Signa Deserentur Regula Directa

mihelyeſt a' *Provincialis Jurisdictiokhoz* el kûldettetik, minek elôtte a' fenn meg nevezett *terminus* el kôvetkeznék, azonnal háromſzor égy más után a' Prædikálo ſzékbôl tudtára adattaſſék a' népnek, és annakutánna minden Eſztendôben négyſzer ugyan a' Prædikálo ſzékbôl haſonloképpen hirdettessék ki. A' *Continua* Táblák pedig, és a' *Magistratus sok a' Deſertorok* ki kereſéſek, és el fogattatások iránt nem tsak a' ſzomſzéd, hanem kûlſô, és belſô orſzági *Juriſdictiokkal* égyet értsenek, égyſzers mind arra is vigyázzanak, hogy a' *Deſertorok* el fogattatáſáért rendelt *Taglia* igazán ſizetôdjék ki, és ha é fellett valami akadály esnék, azonnal jelenteſſék meg. Nagy Erdélly Orſzagi Királyi Guberniumbol. Szeben ſzent Mihály havának 10dik napján 1785. Eſztendôben.

Groff Teleki Károly m. p.

Székelly David Cancell. m. P.

B. Joſika Antal Secret. m. p.

Nyomtattatot Hochmeiſter Márton Ceasz. Kir. Typ. és Bibliop. által Szebenb.

Continuationis Hist. Ecclesiae Trium Unitariae Liber IV.

2da Apr. publicatur Commissio Gubernii cum Rescripto Cæs. in Regnitibus:
(1116:) Quod sacrum sua Mst medio Bsni 16. Jan. A.C. exarati Decreti
Regii intimo sublationis immunitat. et privilegiorum Ecclesiar. plenum
effectum minuere ex adjacente quidem copia R.B.V. uberius perspiciat,
quia jam publicatos solito modo mittendos hisce communicat. 21. Febr. 1786.

Regio in Gramia Gubernio.

Observando gravamen quorundam jus Patronatus suos sive Consortes
sui Gani, ob delicta quædam contra officia sua Religionis commissa
mulcta cum pecuniaria aliisq; pœnis corporalibus subjiciendi sibi
arrogasse, Regimine male hucusq; cognitum, quia per Altissimas Nor-
males interdictum mederi possit, Regium Gubernium Gramiam omnibus
in eadem Provincia sibi subordinatis, Universo item Clero Catholico
Unito, Non-Unito Dissidentiq; religionis Reginæ in Gramia Religion
medio Secularis cujusdam deputatis et committitur sui muneris esse
ducat, quod Patronis cujusq; cujuscunq; Religionis spiritualibus
minime in causis adhortationibus et pœnis neq; injunctione pecunia-
riæ et corporalis, aut cum publica quadam ignominia sive pudore
connexarum pœnarum sibi arrogent, casus
autem illos, in quibus pœna spirituales et respective privatæ ad-
hortationes imprudentes effectu, publicumq; aliquod scandalum
imminere, Magistratibus Loci notificent, ab his q; medelam
implorent. Vilnæ 16ta. Jan. 1786.

Michael Mikos.
Carolus Gr. Salpi

Hic Canon habitum in foro Ecclesiastico agitatus una cum Matri-
monialibus ad forum Seculare transferuntur Commissione
Gubernii et Rescripto Cæs. Reg. hisce annexis:

§. 9.

(130:) Postea quia sua Mst Decretum vigore D. Rescripti Regii 23.
Febr. A.C. exarati fora judiciis secularem inde a bona Statutis
Magni Ducatus regulanda ordinasset, ad fora etiam tabel-
lionalia in quibus debitis suis hypothecis transferi-
tur Jurisdict

segnentes, haltenus coram foris spiritualibus pertractata impetrent
ad fora secularia nostra nonmanda remittuntur.

primò. Universa causa Matrimoniales in sanctione Regia, huic
impressis exemplaribus annexa, quam sua Mtis sacrae pro communi
notitia et inviolabili observatione publicè edere dignatur, denotata
mutatis cum gradibus affinitatis causas gradui concomitantibus,
et in eadem Sanctione Regia uberiùs expressis, judicandi
in singulis hic non relatis ad nobiles, quam ignobiles Tabulas fo
rimis continendis, ac respectu cuiuslibet personae localitate Magistratibus
civilis, quod utpote aut quasi jurisdictioni Reni Consulatus subjecti,
clementer relatè.

2dò. Causas ad divortium de matrimonio ex capitis extrinsecis
plenitudo observandas publicabit concernens Tabula septima Co
mitatensis ad respectivè Magistratus civiles, quibus nempe in
ridichombus subjectos ad validitatem matrimonii ex intrinseco de
petere competit.

3tiò. Causa petendi divortii ob impotentiam illi cui justa necessitas
ordinariam Regiam per ratione personae Criminalia judicare com
petit, consignanda et decidenda clementer permittuntur.

4tò. Circa causas in Canonibus specificatas alia quoque omnes
cujuscunque speciei sanctas, quas hic non circa rem meè seminale
aut disciplinam Ecclesiam relatè ad subordinatum sexum respectum,
si tales ne pro hactenus coram foris Consistorialibus pertracta-
te essent, ad jurisdictionem eorundem penitus neutra tenda, ex
ad concernat fora secularia transferenda denique concernentur.

5tò. causa illa quia ex specie Confessarii coram foro spiritua
Ecclesiastico adhuc in casum effectu, nisi prius absolutione obtenta
Sanctionis Regiae concernenti juxta Confessarii foro secularis
resignandi, ideoque secundum Normam Processualem habendi in
genitum pertractandi, ac pro alterius dependendi, ea autem, qua
hactenus pertractantur, ad juxta Normam Ordinem Judicialem
mercuria erunt, ac emendandum in aliis nostrae sanctionis
bit, ita in his gravi nulla novi Actionis ante primam
acceptabuntur. Q.R.M. S.C. Datum die 12. Maji 1786

Ferdinand Herrad S.
mp.

Ld. Wolfgang Baumgarten mp.

Resolvitur Caesarea in singula Latina et Hungarica in Typis
est imposita Constitutionis ut etiam Mandatum
Suae majestatis Sacratae Freimaurer Loca
pro subscripsit.

Alex Kaplan

Decr. Continuatio Historiæ Eccles. Transyl-Unitariæ Liber IV.

sequentes, hactenus coram foris spiritualibus pertractata imposter
ad fora secularia infra nominanda remittendi.

3tiò. Universas causas Matrimoniales in constitutione Regia, hac
impressis exemplaribus annexa, quam sua Majestas sacrosancta pro omnium
notitia et inviolabili observatione publicari voluit, signatur, decernit
mus cum omnibus accessoriis causas quascunque coram foris ecclesiasticis
et in eadem Constitutione Regia uberius expressis, judicandas
limitat Comitatuum, ac respectu earundem personas locabiles Magistratuum
civiles, quod utpote aut quasi subordinationi Reus conventus subjectas
clementer relatò.

2dò. Causas ad invalidationem Testamenti ex defectu extrinseco
Plenipotentiarii hisce tractandas judicabit concernens Tabula Continua
mitatensis ex respective Magistratus civiles, quibus nempe
visdictionibus subjectus ad invalidationem Testamenti ex intrinseco de
fectu competerit.

3tiò. Causas personis forisdictioni illi cui juxta nitissimam
Ordinationem Regiam pro ratione personarum Criminalia judicare com
petit, consignandas et decidendas clementer permittunt.

4tò. Porro causas mixti generis specialiter alicui gravi omnes
cujuscunque speciei sanctæ, quæ vulgo non citra rem mixti spiritualis
aut disciplinam Ecclesiam relatæ ad subordinatum clero versantem
fi tales ne pro hactenus coram foris Constitutionalibus pertracta
ta emissent, a foris ecclesiasticis eorundem penitus ejecta deinde, e
ad concernent foris secularia transferendas Ordinem decernuntur
5tò. causas illas gravi ex specie Commissarii coram foro gravi
Ecclesiastico adhuc in foris effectu, mixti prout publicationis Consti
tutionis Regiis concernenti juxta Commissa foro secularis
resignandas, ibidemque secundum Normam Processualem habendas
gentium pertractandas, ac quo celerius depromendas, eas autem, quæ
hactenus fuerint absolutas, juxta novum Ordinem Judicialem
mittere erunt, ac specialiter modum in aliis norniter suscitandi
bit, ita ut his gravi nulla nova Actiones ante primum
accepta bunt. C.R.M.P.S. Cubernio sib. 12. Maji 1786

Antonius Horvat J.
mp.

Ld. Wolfgang Daupi mp.

Rescriptum Cæsareum in Linguis Latina et Hungarica in Typis
est impositum Consignantes, ubi etiam Mandatum
Suæ majestatis de Societate Freimaurer dicta
pro subditate.

Ant Stephan

Secundum Latii. Sodalitia Freimaurer dicti Regulæ. Copia 8.

10206. COPIA.

AZ ERDÉLYI

KIRÁLYI GUBERNIUMNAK.

Felséges Urunk a' Frejmaurer nevezet alatt lévô Társaságra nézve, ezen Hónapnak 11dik Napján kôlt tulajdon Keze-irása által a' Magyar Orszâgi 's Erdélyi Udvari Cancellariának é kövétkezendôket parontsolni méltóztatott.

Minthogy egy jól rendeltetett Orszâgba semmiis bizonyos Rend, és Kormányozás nélkûl meg nem álhat; tehát szûkségesnek tartom, é kövétkezendô Akaratomat a' végre közölni, hogy az alattatok lévô Dicasteriumokkal, vagy fô-Heljekkel szorgalmatoson meg-tartassátok. A' Frejmaurer nevezet alatt lévô Társaság, melynek titkait valamint-hogy nem tudom, ugy annak babonaságait tudni kitsin dolognak-is állitottam, már most a' leg-kisebb Városokban-is nevekedni, és magát szélyesebben ki-terjeszteni kezdette: ha ezen Társaság tsupán magára hagyattatik és semmi vigyázás alatt nem lészen, a' Valláſra, a' Rendre, és Erkôltsôkre nézve, mely ezeket meg-vesztegetheti, ki hágásra válhatik, kiváltképpen pedig az Elöljárokra nézvè, kik az alatta-valókkal nem azon Tár-

*

sa-

ſaság-béli kôteleſségben lévén, a' Fanatica ſzoros kôteleſség által, a' tôkélletes egyeneſségtôl el-állanak, vagy pedig Pénzbeli-huzásra okot ſzólgáltatnak; ennek elôtte, 's más Orſzágokban meg-tiltatott, és meg-is-bûntették a' Frejmaurereket, sôt az ô Egyben-gyûléſeket el-is-ſzélyeſztették, tsupán azért, mivel az ô titkokat nem-tudták, Én ha ſzintén nem is tudom azokat, elég azt nékem tudnom, hogy a' Frejmaurekneк egyben-gyûléſe tsak ugyan valójában a' Felebarátokra, a' Szegényekre, és nevelésre némû némû jót ſzerzett, és nem tekintvén más Orſzágokban mi történt légyen, tsupán reájok nézve ezt rendelem, tudni illik; hogy ámbátor nem tudom az ô törvényeket, tselekedeteket, mindazonáltal mind addig, mig jót tselekeſznek, az Orſzágnak oltalma, és vigyázáſa alatt légyenek, kôvetkezés képpen az ô Egyben-gyûléſek rendeſen engedteſsék-meg, mindazonáltal ô reájok nézve é kôvetkezendô elôre való Rendeléſem ſzorgalmatoſon tartaſsék-meg; ugy mint;

1mo. Ennek-utánna minden Orſzágban tsak azon Fô-Városban, a' hol a' Fô-Dicaſterium van, légyen, és tartathaſsék az ô Logiok, a' vagy egyben-gyûléſek; é pedig tsak annyiſzor, a' mennyiſzer ſzûkséges. Ezen Logi a' Napot, melyen egyben akar gyûlni, a' Magiſtratuſnak, a' vagy annak a' kitôl a' Városnak Directiója függ, az Orának meg-nevezésével edjûtt jelentſemeg: ha pedig valamely Fô-Városban az Atyafiak egyſzer 's-mind ôſzve nem gyûlhetnének, ugy legfelyebb a' máſodik vagy harmadik Logit-is meg lehet engedni, melyek egéſzſzen a' Fô-Loginak Elôljárójától függjenek, és a' magok egyben-gyûléſeknek Napját és Oráját haſonló-képpen jelentsék-meg.

2do. A' Vármegyéknek azon Városſaiban, az holott Dicaſterium nintsen, annyival-is inkább Faluban, valamely kûlônôs ſzemély Kaſtélyában, olyatén gyûléſek ennek-utánna meg-ne-engedteſsenek, és ennek megakadályaztatására, a' ki azt ki-fogja nyilatkoztatni, az a' jutalom, vagy bûntetés rendeltetik, mely a' veſzedelmes játékokra Patens ſzerint ſzabattatott; mert a' kûlömb kûlömbféle állapotu Emberek egyben-gyûléſek magokra nem bizattathatik, hanem eſméretes igazgatók, és meg-bizott Emberek vigyázáſok alatt kell lenni, hogy azok, a' kik ez ellen tselekednének, ebbéli engedetlenségekért ſzemélyeſen is meg-bûntetthetſenek.

3tio. Az Elôl-járók, avagy magok kôzôtt akárminémû névei nevezendôk, ennek-utánna akármely Városban tartandó Lógiban egyben-gyûlt Atyafiaknak neveket, akárminémû állapotú, és Caracterûek légyenekis azok, betsûletek, és Reputatiojok veſztéſe alatt az Orſzág Elôl-járójának egy Laiſtromban adják-bé, kiis aztot ide fel-kûldi; ugy azt-is minden ſertály Eſztendôben, ha ezen Társaság vagy nevekednék, vagy kiſſebbednék, el-halgatván á' kôzôttok levô Promotiót, Caractert, vagy tituluſt; ha pedig a' Lóginak Fô-Elôl-járója változnék, az olyan válaſztott Elôl-járó-haſonló-képpen tégyen jelentéſt azokról a' Fô Dicaſteriumnak.

4to. Ha ezek a' Logik illyen Rendeléſek alatt léſznek, minden továbbéli tudakozódás, kérdezôdés, és akármely helytelen visgálódástól ôrôkôsôn ſzabadoſok léſznek, és a' magok egyben-gyûléſeket minden tartózkodás nélkûl folytathattyák, és ilyetén módon talám ezen egyben-barátkozás, mely, a' mennyire tudom, ſok derék emberekbôl-áll, mind a' Felebarátokra, mind a' Tudományokra nézve bizonyoſon haſznos lehet, egyſzer 's-mind pedig minden oldalfélt, és alattomban való Lógik, és egyben-gyûléſek, melyek

Continuatio Lit. Cecilica Partis Unitariæ Liber 21.

az elôttem tudva lévô helytelenségekre nézve okot adtanak, egészszen eltôröltetnek.

Bizonyos vagyok abban, hogy ezen én meg-határozásom, mely minden Helyeken kôzönségessé fog tétetni, minden derék és jól-gondolkodó Férjfiaknak gyönyörûségekre, és bátorságokra; ellenben pedig mágoknak az ilyetén bûntetést érdemlô alattomban való egyben-gyûléseknek, és helytelenségeknek meg-tartóztatására lészen; ez minden Helységekkel kôzöltessék, hogy ezt minden tudhassa, és kiki Kötelessége szerint ennek szorgalmatos meg-tartására vigyázzon, és magát-is a' következhetô kártól meg-oltalmazhassa.

Ezen Kegyelmes Rendeléstt, mely 1786dik Esztendôben Februarius elsô Napjától fogva vészi kezdetit, a' Királyi Gubernium nem tsak a' maga részéről tökéletességre vigye; hanem a' több Helységekkel-is szoros meg-tartás végett kétedelem nélkûl közöllye, és hogy ezt minden meg-tudhassa, halogatás nélkûl Nyomtatásban közönségessé tégye; melyben egyszer 's-mind az Által-hágókra nézve a' veszedelmes Játékokra rendelt bûntetést nyilván ki-jelentse hogy tudni-illik: az Által-hágó háromszáz Arannyal fog bûntettetni, a' ki pedig az ilyetén tilalmas egyben-gyûléseket és Logikot ki-jelenti, annak harmadát, ugy mint Száz Arannyat vészen jutalamúl; sôt ha az azon tilalmas Társaságból való lenne, a' bûntetést-is ellkerûli, a' neve-is mindenkoron örökös titokban lészen. Béts 15. Decembris 1785.

GROF PÁLFFI KÁROLY.

Pásztori Sándor.

Nyomtattatot Hochmeister Márton Csász. Kir. Typ. és Bibliop. által.

Quia.

Quia in Tolerantiæ Principô Vlmô. omnes Collectæ fuerunt prohibitæ, Superintendentes Helvetiæ Confessioni additi medio Supplicem Libellos misêrunt pro Relaxatione circa Punctum ex eo, quod Fundationibus destituantur, recipiuntque Regium Rescriptum: Copia Lb. Rescripti R. prius quidem ad Regnum in Hungaria Locum tenentiale Consilium, exstat autem penes Scriptum Decretum Aulicum ad Exc. Sub. in Gravamina Reg. directi in Gravaminibus Latina: Rescriptus Secundus. etc. etc.

Superintendentes Helvetiæ Confessioni additos, medio Supplicum Libellos nobis porrectos retulerunt, Interdictum Nostrum eô editum, ne studentes eorum, aut filii dicti Regati ad usitatas hactenus eleemosynas a Patronis et Benefactoribus suis tempore Messis, Viennam et trium primariorum Festorum pertrahendas exmitterentur; non solum Collegiorum suorum, Debrecinensis nempe et Sárospatakensis, vix aliquot Momenti Fundationibus instructorum; verum Religionis etiam sua interim post se trahere; hinc ex mixti Rationibus supplices orarunt, ut Edictas Eleemosynas Collectiones, velut antea, denuo per continuari possent: vel vero hinc damnosissimum effectum, cum Continuatio tandiu saltem Dreinigne concederetur, donec earum Summa talem in Fundum ex cresceret, cujus Interusurium, quantum Eleemosynas hactenus annuatim dicto modo acquisitas æquaret, hoc ex fine gaudeat Studentibus indulgeretur suos Patronos Benefactores et Ecclesiæ suæ Religionis requirendi.

Quoniam igitur Status Acatholicar Fundationum in Hungaria necdum satis notus sit, hac de causa expeditum Continuandæ Collectionis necessitatem ad interim equidem pro valida habemus, nihilominus tamen usitatas hactenus Pharas Eleemosynas colligendi modum nequaquam tolerandum putamus, tanquam Literaria non minus ac Morali Adolescentum Civium Cultura Summe pernicio-sum; irreparabile respectu Literariæ Educationis damnum inde patet, quod multum illud temporis, quod colligendæ Eleemosynæ impenditur, Studiis subtrahatur. Non minoris Considerationis damnum subterfatur in eo, ratione moralis etiã Educationis; nam Quemnam quod Viagãs more, depravet; ipsa enucleatio Eleemosynarum ad objectionem animi et imprudentiam, hinc quoque suppeditat, nativamque velut omnibus pene hominibus communem ad vitium et sordiam, tanquam germen omnium scelerum pelliciatur firmat roboratque.

Cum tamen Repræsentatõ ejus, quod sine sufficienti dicto Fundatione Acatholici juventutis colligant, aliquod fundamentum habere possit, hõ noti argumentõ Pharis benigne mandamus, ut ubi Acatholicar Fundationum status magis innotescerit, ratione Collectarum dictarum, interea Pastoribus Locorum communicatur, ut Civitas Religionis ad Pharas Eleemosynarum collationem moveant, collatasque summas eõ, quo par est administrent, quo ipsõ Collegia ad quoque

Cùm in Tolerantiâ Primo Vlmo. omnes Collecta generaliter prohibita, superintendentes Helvetica Confessioni addicti mediò supplicum Libellorum instanter per Relationem ejusdem Primi ex eo, quòd fundationibus defraudentur, recipiantur Regium Rescriptum:

Copia D. Rescripti R. primi quidem ad Regnum in Hungaria Locumtenentiale consilium, exposit autem penes Descriptum Secretum Judicium ad Exc. Sub. in Gramina Reg. directi in Transitione Latina: Rescriptus Secundus. &c. &c.

Superintendentes Helvetica Confessioni addictos, medio supplicum suorum Libellorum nobis porrectorum resolverunt, Interdictum Nostrum eò editum, ne studentes eorum, aut sui dicti Togati ad usitatas hactenus eleemosynas a Patronis & Benefactoribus suis tempore Missis, Viridemiae et trium primariorum Festorum peregrinandas exmittantur; non solum Collegiorum suorum, Debrecinensis nempe et Sárospatakensis, vix alicujus momenti fundationibus instructorum; verum Religionis etiam sua interim non se tractare, hinc ex immixtis Rationibus supplices oratum, ut Editas Eleemosynarum Collectiones, velut antea, deinceps quoque continuari possent; vel vero hoc omnino impossibile esset, earum Continuatio tandem saltem benignè concederetur, donec earum Summa talem in Fundum excresceret, cujus Interusurio, quantus Eleemosynis hactenus annuatim dicto modo acquisitus aequaret, hinc sine gravibus studentibus indulgeremus suos Patronos benefactores et Collegias suos Religionis requirendi.

Quoniam igitur Status Acatholicarum Fundationum in Hungaria nec dum sati notus sit, hac de causa expedire continuandam Collectionum necessitatem ad interim eandem pro valida habemus, imposterum tamen usitatas hactenus Peregrinationes Eleemosynas colligendi modum neutiquam tolerandum putamus, tanquam Literariae non minus ac Morali Adolescentum Civium Culturae summè pernicio-sum; irreparabile respectu Literariae Educationis damnum inde patet, quod multum illud temporis, quod colligendae eleemosynae impenditur, studiis subtrahatur. Non minoris considerationis damnum subtrahitur in eo, ratione moralis item educationis; nam peregrinatio quod Civilis mores depravet; ipsa enim edicatio occasionem quoque suppeditat ad abjectionem animi et impudentiam, naturaeque velut omnibus pene hominibus communi ad vitia et socordiam, tanquam germen omnium scelerum celeriter firmat roboratque.

Cùm tamen Reflexionis sit, quòd sine ullo usu dicto suspensio Acatholicae juventutis coerceat, aliquod fundamentum habere possit, hoc moti argumento benignè mandamus, ut usque dum Acatholicae Fundationum status magis innotescat, ratione Collectarum dictarum, interea Pastoribus Locorum committatur, ut cuilibet Religionis ad Peragendam eleemosynam collationem morem, collectaque summa eò, quò par est administrat, quò ipso Collegia et quoque

horas.

" haerabamur, quid hactenus secundum mentem adhuc in collectionibus
" usitatum, certa in parte Vicinor. Vicinio collegentium studentium impedebat.
" Caeterum Gratis duobus Collegiis Nobiles Ecclesiae suae Religionis
" velut Patronos & Benefactores suos requirendi, stabilemq; fundum
" in fruitatione Gdeitor Collegior pendum eligendi facultate conse-
" quimur. Ad horum itaq; D. Mandator exigentiam vos in omnib. tim-
" gere ac conformare vestri Officii esse duximus. Vienae 6. Apr. 1785.

Ad Dn. Sacr. Cae-Reg. Apl. Mtis mandatum.
Mic. Gael Mikes.

Carolus Gallasch mp.

Postquam Felix hujusmodi Congregatio Unitariorum per sa crebissa Mandata concessa Gr. Fustanae Unitariis pro facultate & licentia partialer hujusmodi vel Congregationes celebrandi, quod finaliter per Gubernium postulaverit, submissaliter specificare Rend. & Mand. in Partialibus tractatu-solucionum segnebat Punctis: 1mo. Cognitio differentiar Ecclesiae inter & ministros nem rarò existentium, earumq; si alter plus non posset, per transpositionem Ministrum compositio. 2do. Similis cognitio controversiar, Ministrum compositio. 3tio. Legatis prosecutio Ministror, curatorum illorumq; compositio. & stipendiorum, & ordinationibus, objectum Cultum concernentibus o abrogationum, & in doctrina vel moribus erroribus, aut etiam in administratione officii negligentia, ordinatq; pro completo vel absoluto, & similib. 4to. Revisio Causar Matr. nonnullar, ut & aliar huic similium ad cognitionem Fori Eccles. pertinentium in sedibus Consistorialibus & Numero Judicum ita dictis) examinari, exindeq; ita Appellationis ad sedem Partialem hujusmodi Ecclesiasq; provocari solitis.

5to. Sententia ad sacrum Ministerium Candidator; in depecta hor; Gaspinor in gratiam Liber Collegii studiosi ad idem Ministerium sacrum, hujusmodi regni recipi petunt, emergentibus Vacantiis admittendor. Quibus accessere

6to. Collectis gratuitor beneficior ab ipsis Ecclesiis medio Consistorii partim ex annuis earundq; oneribus, partim e rebus aliquot Curiarum Ecclesiae electusq; in subsistentia Collegiorum administrari solitorum.

7mo. Revisio Protocollor Cultuum, eorundemq; in casu timefacto depetitis concessionum.

8vo. Relectio altissimar Ordinationum ab illo Sanctis, in quo hujusmodi Partialis celebrantur, publicatar, earundemq; ad eapund illor, qui non pors satis intelligunt explicatio. quod sera adhortatio Ministror, vel aliorum, quor interest ad observationem Altissimi ut ea Cultuar Ordinationum. Resolutio.

Ad demissas Consistorii Gubernio hinc Reo porrectas, et per idem Gr. Altissimo Loco fusbratas preces dignatus esse S. S. Matis, clementer indulgere; quo Consistor Gr. Unitar hujusmodi suas modalitat, in Altissa Resolutione Regnis et Graciis concessa celebrare possit ac valeat; una cum hujusmodi benigna Gaspere, ut cum in readortura specificate objector in hujusmodi pertractum Conjectur sub Nro 2do et qto ea continentur, quod pars Mr. Mtis partim juxta emanatas, partim in re Matrimoniali quamvigens Jubsequaturas Resolutiones per Jurisdict et Magtm Civilem tractanda justitiae, hujusmodi ad pertractatae hujusmodi objector deinceps plenum absolutae. &c.

Sicq; Concessum e Partiales Congreg. celebrare; Modus vero quo tales ut

ut duo Commissarii pleñ Potentes, hinc in Filii Synodo, ex omnia acta debuerunt scripta representari Per Comm: Consilio Regio Hiberniæ.

Hæc tamen successu brevis temporis omnia examinarunt, ut imperiali vide supra Sect. XVII. Tabellæ insuper additæ, et etiam hi singuli Synodo peracta de gestis Anno 1786. 17. Jun. Synodus in Ecclesia Nagy Szombatiensi, ubi Concionatore R. Stephano Vanalyai Senior Viceps. filialis sedit, Distribuit Sacra Dni Stephanus Lindner Consistor. et Notarius Diœces. Vicesp. Præses Disputat. Clariss. Georgius Marlier ex Petitmio et Part. 1. et 2. Confessati thō 6. Collectar. Summa Flor. 159. d. 42.

Hic restauratur Officium Superintendentis, per decessum R. ac C. Superintendentis Stephani Agyarcani. De qua Restauratione Notandum est. Ex usu antiquitus observato succedebat in Superintendentis officium Filius Notarius, quippe cum erat Cl. Thomas Koväcsi Pastor Lutanus Claudiopolis, sed hic jam senio gravis sponte declarante se, ad officium Superintendentis supportandum propter ætatem insufficientem esse; neque subire velle; At per sua conjugem ex Cl. Agyarcana inducta venit ad Synodum animo certissime offerendi, quod sum Patentiretur, insistat mihi Superintendens Ill. Franciscus Horvath, ut Seniores inducam ad id, ut votum in Clar. Stephanum Lázár dirigant unanimi Voto; Hæc eligitur in Superintendentem hactenus Consistorii V. Notarius, Clar. Stephanus Lázár ex adjuratur, ex quidem formula Juramenti a nobis ambobus compositâ; quia id Contrarium Protocollo abrasa. Ad veniendo vero Cl. Koväcsi animum, per Fili Notarium adjungitur eidem Senior episcopus Clar. Josephus Pálfi; in Præsidem Collegii declaratur Cl. Marlier.

Hic Conclusum: Quicunque Albo Synodali Jungatur, cum participatione Beneficii Collegii reperti concludi, primo Statim Cœtûs sumere deponat oportet, eâ sub conditione, ut si votum Superinde datum, quodcunque titulo revocaverit, tempestive contra acceptum ex integro reprendet. Simile Conclusum! V. p. 10 ubi subtilius.

Liber alibi generat locus, addi in hic Confirmationales Cl. Superintend. Stephani Lázár.

Nos Josephus II. Dei gratia Electus Rom. Imp. semper Augustus, Hieremiæ, Hierosolymæ, Hung. Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Sclavoniæ, Galliciæ et Lodomeriæ Rex, Archidux Austriæ, Dux Burgundiæ et Lotharingiæ, Magnus Dux Hetruriæ, Magnus Princeps Transylvaniæ, Dux Mediolani Mantuæ, Parmæ, Comes Habspurgi, Flandriæ, Tyrolis et Siciliæ Comes. Memoriæ commendamus Tenore Præsentium significantes, quibus expedire Universis. Quod Nos cum ad demissam Nonnullorum fidelium Nostrorum Intercessionem, Nostra propterea gesta Majestatem vero attente et considerata debita erga Nos fidelitate, Meritis et morum probitate, cæteroquin animi dotibus Honorabilis Stephani Lázár Unitariis in Magno Nostro Transylvaniæ Principatu Religioni addictos Ministri, Eundem ad Vacans per mortem Stephani Agyarcani Ecclesiar in antelato Principatu Nostro Unitarior Religioni addictorum Superintendentis Munus, ad quod a religionis etiam Ejusdem Religionis Ministris, more inter ipsos Consueto electus, Nobisque secundum Benignas Ordinationes pro Confirmatione propositus est, Clementer resolvendum et confirmandum duximus, prout etiam Resolvimus et Confirmamus harum Nostrarum vigore et testimonio Literar mediante, præcio tamen Nobis et Successoribus Nostris Legitimis præstando per Ipsum coram Commissariis ad Id actum per Regiam Nostram antelati Principatûs Gubernium deputandis Homagialis fidelitatis Juramento. Universis provinde et singulis tam Senioribus quam religionis Ejusdemque Status et conditionis in memorato Principatu Nostro Unitariis Religioni addictis, harum serie Benigne Committimus, ut eundem Stephanum Lázár pro Superintendente suo agnoscere velint ac teneantur. Datum in Archiducali Civitate Nostra Viennæ Austriæ die 17. M. Augusti, Anno D. 1786. Imp. Nri Romani 21. Regnorum vero Nostrorum Hæreditariorum Sexto.

L. S.

Comes Carolus Pálffy. Josephus manu Sua

Josephus

v. Vide endz in III. libri. C. VII. sub ejus Restaurat.

Adhuc: In hac Synodo publicatæ etc: Semiceps differentia circa objecta Religiosa, ne pundor pro interventione Legislatoris excisiones, templor Ecclesiarum ecclesiarum Eccl. R. Gubernio, uti hinc usq; sed ad Concernentes Tabulas Continuas et Magistratus ejne determinationis subministri debebunt, alterò Gubernialis 1. Martii = 86. sub Nro (.1113.) vide in Protocollis Cultuslat. Quò et in seqūtibus remittitur.

Publicatur ed: Rescriptum sive Mandatum de Terra mensuranda omni cujuscunq; sortis Hominū; quod ex pacto; ac propterea tunc pertinentia neglexi; quia mensuratio hæc cum morte Jos. II. licet immensis expensis facta, in quasi abiit.

Hōc Annō iterata venerunt Commissiones Gubernialis, ex quidem maximā parte electorum in Valachiā igne vel alio modo damnificator mandantes de grauhet videlicet Protocollum Cultus, ne ex in seqūtib. Quæ notabilia eò tingens.

Notanter verò sub Nro (9533:) Regio Rescripto mandatur, ut quemadmodū Matrimoniales causæ, ita etiam cum aliorum Religionis civibus, ex inter Parochum et Judimagistr. coram ex Parte sese exercentes, differentes ad Forum Seculare relegandæ et ibidem tractari ac finitè debeat.

Annō 1787. 17. Junii inchoatur et post Continuatis diēs hynodus in Oppido Martini ubi Concionatur R. Martinus Revisor Fratres Udvarhely Senior = Stephl. Matè Condoministrator. Distributor Sacra D. Matthæus Simon Fratres Marcus Notarius, Præses Dispensat. David Darabáss Rector Scholæ Fordensis. Conservat. 2. Stephl. Sardi Hypocentis et Michaël Terræ Sabensis Cultus Ministri. Collectar Summa. fl. 156.

Hic afferuntur Latis absentiū judicandi Andreas Nagi et Josephus Almasi Pastores. Historia ita habet: Vidua quædam professiones suas dilapidans, post successor Instantiā prælector ne quisquam ab eadem quicquid emat, sub amissione ex empti boni et pecuniæ Hæc non obstante pro Stephano Deiro fl. sl: Martonensis aliquot professionis ex ab ea; successor rem ex causa sua promotus ad Judicem seculare; dum metueret ille Deiro pecuniæ amissionem inducit nominatos Pastores ad id, ut Contractuales suas denuo describant, mutando emptionis Annum ex die, ad tempus Electionem Cedentis; quod dum minuit Certissimè Pastoris illi tantam gratiam pulsat Literas Inspectionis, cujus plena nota impedimentis, ex hac causa absentiuntur, ex quidem alter Pastor Andreas Nagy in hac Synodo, superintendens epistolæ ad genua prudentis capiti manum imponens, dicit: hæc Ceremonia omissa ex in missa Dñi, nunc, reparet manus retrahens, hac pari Ceremoniā relegaris, ex absolvo clamyde longā Pastorali, ejicitur è Societate. Alter Josephus Almasi propter consequentiā subvulgationis non comparuit, Sextæ sequenti Anno pariter in Synodo absentiuntur quidem à Societate, at quia brevi Clamyde comparuit, eadem absolvi ō potuit, quod relatā è Gubernio, quid pluribus de Ceremoniis, et Capellanis, ne ex de

Post iterata Venerunt mandata de Cultus Parochis et Capellanis, ne ex de eorundem provectibus, quod iteratò postum gB. d. nullō Cultus Ministro Plurima Inter has Commissiones Venerunt, ut Protocollum Cultus habet.

Notandum: sub Nro (9828:) R. Gubernium decernit, sua Mjtis copyther ab Auditoribus vel Conjugatis diversæ Religionis et Capellis dividendas esse, ne quisq; cor suo Parocho Capellā solvat.

Anno.

Anno 1788 a
annos Parochos Cons
stipendia Cleri
Parochos et adjunc
Consistorii Cibinien
Gubernio Cultuslat
Quorum sua Mjtas
mus pertinentia
Sub Nro (8798:)
ctionis, et alterum
mitte cor exemplum
sub Nro 2275

Anno 1789.
tus Status Statu
rad Instantiā Synod
Consistorii Sabin
Varisiens. Stephl
sepius Stella Pa
Circuli ad hanc
normam suæ
primator, et ad
extrahat, per
obtinentem Cop
Comma Sancti
tat. Licet non
nam Ecclesiæ
plenis quibus
quam primum
rec, quia non
sibi Adhuc
et Facultas
sub Nro
tis et habil
inhabiles
cantū; vel
si sub Nro
sicut ante
Ad Annum
ad stabilem
nem Ecclesiæ
sor per Regi
Visitatores
Stranyos
sibi, Cibin
quid; pro
In hac
lam, sub

Annō 1788. a'21. Junii Synodus in Varsalva, ubi concionatur R. Johannes Bider, Consistor & Pastōr Herzbergensis Conrad. Cui D. Adsistentes fuere Pastōr Alb. Conrad. Krieger Clar. Pālei Professor, qui introductus et adjunctus in actuali P. Conradiano & consecratus; praeterea confessati duo Ludi Magistri, jam Pastores Electi Joannes Kūs Kidensis Gerrus Eduardelgi Sphlöensis. Collectura summa flor. 236.

Decretō suo Matris sub. Nro. 2896. Postea 2da. Volleur soeta è baptismo haeteus pertinaciter, ac post mortem Patris 2. II. reintegretur.

Sub Nro (8798:) a'sua Matre decretū: si qui inter Reformatos Matrimonio iunctus, et altera pars ad Catholicam Religionem transiit, ex post divortii causa inter eos exorta; cuj prior debet in eadem Religione, ni qua contrad. Matrimonio.

Sub Nro (7275:) De Cemeteriis ex in eccl. studiis sepulcrorum Vide Protocollum.

Annō 1789. a'13. Junii Synodus habita in Sz. Benedz. ubi concionatur R. Marcus Dalas Pastōr Kūlellō senior, distributor. C. Dñ Clemens Dalla, Notarius Pastōr Arnyer. Praeses Episcopus. Step. Fürdi Pastor L. Sz. Györgyensis. Confessati: Gabriel Kontz Kolosensis, Franciscus Benk Hipalvensis, Step. Lövei Pataksonyensis. Benjamin Kelemen Szentgyörgyvölgyensis, Joannes Kozma Szabadensis, Josephus Dalla Arvensis Electi Pastores. Collectura summa: fl. 329. d. 76.

Circa ad hanc Synodum: Georgius V. Szepsi Albensis Pastōr Senior ob enormes suos excessus, ex omni. Offic: Seniorali, Consistoriali & Pastorali privatur, ex ad forum secularē transferitur; ac Ecclesiā suā Sancti patefacti exuitur, per gratiā in Sz. Peter officio pungi permittit. Kálmán Pastor ob illicitam copulationem excludit Electa Sz. Petriniā in Pālos. Ludimagister Clemens Sancti palensis — ob testimonialem de publicatō plū R. Szepsi decret. licet ubu publicarit, ut ex pro scriptis in Ebriet. prolatis, peremptorie b. ploř. petit, ex coram Consistorio, ne Oratore Consistorii genuit, deu pleais genibus deprecari. Alter quoq; ob publicationem propositi Libri petita transmittitur ad proximum Palatium. Hic animadversa erat in Seniorem, quia non adulerime censuram a' Partiali de se ex officio suo.

Addenda erat: Quomodo sub Nro (10775:) Coepta familiā, quomodo ex templis et sacellis Lapidea, ex quomodo, quae adipisci permissa autor. Vide Protocollum.

Sub Nro (8702:) Prohibetur, ne Pastores copulare audeant immatura aetate habilitatis Adolescentes, qui ad familiā agitandā, liberos educandos, inhabiles sunt, neq; ob aliā causā, quam possessionem quandam acquirendi causā; vel militiam declinandi causā Matrimonium inire velint.

(: Sub Nro (2906:) Actiones fori tutelaris quoad Matrimonialia (ab esas etc. sunt ante erat restituere in integrum. Relegna vide in Protocollo tutelari:)

Ad Annū 1788. pertinet: Datā salutatē superintendenti Vide Lyc. p. 80.

ad stabilem fundum per Collegū colligendum hūc pene inducat Sedi Visitationem C. Superius. Step. Lázár, ex gurden; Imō. in sede Arangos, cui adjungor per Regr. Consistorium Comes ex Visitationis Actuarius ego Michael Szepsi, Visitamus igitur in Apr. May. ex Junio Septimanis b. omnes Collegias sedis Arangos Gotr Fordand; post Visitat. Clar. Superius, Collegias sedis Hárompatak, Tövarsely ex alignas sedis Kergstur; ubi pro stabili fundo agnitā gradi; postquā ex reliquas sedes ex totius Visitationis finis faciendum erit:)

In hac Synodo in Ples Consistorii Adsessores denominati: Sz. ac Mm. Dd. Joannes L. Horváth. Ladislaus Szabi, Alexius Daniel, Alexius ex Georg. Szabó. ll. dd. Ladislaus Szathmari. Josephus Kaffi de Kallam

Anno 1790. ad 12. Junii inclusive Templum Florianum Cibinii Unitariis concessum fuit, ubi nondum Templum erat sacrificandi; quo fine ego Concionator Ecclesiae Unitariae, ubi nondum Templum erat sacrificandi; quo fine ego Concionator Cibinii declaratus: at Templo non separato manserunt in S. Relata ad celebrandum Synodum; ubi ego Concionator; R. Andreas Szála Parochus S: Haromszéky. et Nobilis Dominus Distributor Civ. Dni; Samuel Barrabas Pastor Almásiensis Praeses Censurae Candidatorii et Consecratorii; Joannis Szentgyörgyi Torockóiensis, Michaël Marlos Nyomatensis, Alexius Hitsár Jurensis, Ezechiel Marosi Kolosiensis Lectores Pastorii. Collectae summa Flor. 316.

Absente ob agricultum Clar. Superintendente; in cujus persona expedimus Candidatum Pastor Adamus Almási; cum Praesidentia absolute teneret nollet ex eo quod non esset Senior vel Archidiaconus. R. gregz Kölesi primus Senior ob debilitatem absolute recusaret, electus fuit Praeses, hinc exiitat Concionator et ob Cultu hujus et omni Superintendentis officia utrumque absolvent; non tamen, gratia Dei, cum decore.

Hic Lecernimus mandatum R. Liberum Consistor Claudiop. celebrandi quod cessaverat mandato Josephi II. Imper. 2. Tollitur illa constitutio, gratissimus studiosi debebant se devovere Cultui Statui, alias diversi ordinis Judaei. Vide supra pag. 7.

Invenitur hoc tract. M. Franc. Horvath. S. Scripturae, satis debile. Dum ignorat Ablegatus, cui olim uti genui sit idoneus. 3. Decretum Annuatim duas Parochias et totidem Quindenales Lectiones celebrandas expensis loci Ministrod et Lectae per ordinem, si amplius quis velit Quindenales celebrandas, propria expensa patiat, et Divinum hujusmodi Adjessoribus fl. 60. Seniori duplum i fl. 3. solvat.

Pro egenis fratribus collectae summa fuit Flor. 19. fl 96. ex quibus expensa habitum observato Rf. 2. dati S. Notario; reliqua subdivisa, Pastoribus Vacantibus debilibus et eor Viduis, ut et Ludimagistris exhaustibus.

Hic R. Martinus Kovátz et Josephus Sinta habitum officii Senioratus Administratores vel Coadjutores, adjuvantur in Actuales Archidiaconatus Alle per mortem Stephani Maté, hic per pinalem ex offo exclusionem R. Georgii V. versi. Ad hunc Annum pertinet quod p. 9. sub signo O. notavi. A.

Anno 1791. et Consistorium et Synodus neglecta propter Diaetam Claudiopoli celebratam.

A. 1790 pertinet: quod sub num 2406) Anni 1790. cum 1ma Maji. Imp. Cubicularius prisca sua redierit Legatis autoritas circa Matrimonium et Testandi. Religna Gubernialia et Regia mandata vide in Protocollo Cultus tabellionibus.

Memorabile Factum hujus 1791 et subsequentis 1792. Annorum; quod in illo per mortem S. M. Josephi II. in gloriosae Leopoldi II. in hoc vero Anno prae obitum Leopoldi II. in successionis Francisci II. Homagium nos quoque Cultui Superintendentes; cujus utriusque Exempla prout in vicem subjicere visum est serie sequenti:

Ao 1791

Anno 1791. Sacratissimo, gnedam Imperatore D. D. Josepho II
patre cedente, Imperiū Hungariæ ac Prussiæ devenit ad Fratrem ejus
natu minimū Leopoldum II. In cujus fidelitatem pactum Proceres Regni
in Comitiis Regni Sundinpoli celebratis Homagium deposuissent;
Reverendus ac Clarissimus gnedā Stephanus Lazar Cantarionum
pro nunc Superintendens, legatum a R. Gubernio accepit commissionem:

(1100) Sacratissimæ Cæsareo-Regiæ et Aplicæ Majtis, Archi-Du-
cis Austriæ, Magni Principis Transilvaniæ et Siculor Comitis
Domini D. Nostri Clementissimi Nomine.

Mentreude Nobis Honorande! Salutem et Prāe Sec-Reg Incrementa!
Fides in Principe et Amor in Patria archis adeò vinculis mixtim con-
juncta sunt, ut ab invicē nullā ratione divelli possint. Nemo fidem
Principi servare potest, qui minimus est in Patriam, et nullus Patriæ
Amor sine fidelitate erga Principem subsistere potest. Hinc est,
quod a Majoribus gnedā omnino sanctum sit, ut parte ex una, Ma-
jestatem Regnanti Principi fidelitatis Homagium præstent; parte verò
ex altera Unionis Transactum ad scriptum Articuli Decretalis
62. to 1729. conditi super illibatè conservandis Receptæ Nationū
et Religionum Juribus et Libertatibus per singulos Civato articulo
indigitatos deponatur.

Postcognam Regum et Regnor Moderatori Deo Omnipotenti vi-
sum fuisset Sacratissimum gnedam Imperatorem Josephum II. ex mor-
tali hac vita ad æternitatis transire, atq; hinc Sacratissima Ma-
jestas Dominus D. Leopoldus II. succedisset, Status et OO. ad Comi-
tia convocati intrumq; in se legaliter coaluerunt officium laudabiliter ad-
implerunt, quemadmodum Literis per Universum Regnum circularibus
fuit 8vo Febr et Anno 1300. publicare exarat. Dissolutis jam nunc
Regni Comitiis, pro more antiquo nihil aliud superest, quam ut in
Decretum Legum Regni nunq; Status et Conditionis, quemadmodū Nobiles et Ci-
vitenses Catholici gnedā Personas hujus Provincialis pari fidelitatis Homa-
gio erga Clementissimū Regnantē Sacratissimum Majestatem Strenuitatis Vestræ
circa Franciscum P. Horvát ad hunc actum, recipiendi super fidelitat
Homagii pro Commissario Gubernali et cum Imitatione denominatu
esse Reverentia Vra dignetur, ut postquam eadē Ruthia Vestra prox-
ta adjacentem Juramenti formulam fidelitatis Homagium exhibenti, ab Ar-
chi-Diaconis seu Ritus Homagii depositione exigat, religiosq; Pastores
Scholar Rectores et Ludimagistri hinc coram Præfatis Archi-Diaconis
hoc jusjurandū de fidelitate Regnanti, desuper solenne Instrumentum si-
gillis subscriptionibusq; tam Homagium Deponentiū, quam eorum, qui su-
per depositione religiosor fide mediante testimonio perhibebunt, communi-
dum, juxta alium hinc apud adjectam formulam compleri curabit,
Regio Gubernio exhibendum. Postrema verò cum tenore literali Ali
Decretalis Unionis etiā Juramentū omnes et singuli, determinatam

eadē

cæ lege aratrum adingere deponere renuant; hinc ut hac grauis
mi parte dictamini Legis adæquate satisfiat, necessarium est ut Re-
versalis Literæ simplex individua jam jam stet illam aratrum luensa
ad hujus gravis Juramenti Præstationem iniare velit. In reliquo Alte-
zza sacra Sabaudæ sua Majs benignè propensa manet. Ex Regio M. S. Transil.
Gubernio Claud. die 10. Aug. 1791.

Dávid Szekely m.p.
S. Bedeus Scharberg S.

Georgius Dáuli m.p.

Formula Juramenti Homagialis.

Ego N. N. juro per Deum vivum verum et æternum fidei meæ spondeo ac
promitto, sacratissimo ac potentissimo Dño D. Leopoldo II. Electo Rnor Impera-
tori Hung. Bohemiæ &c. Regi Aplico, Archi Duci Austriæ ac Hæreditario Principi
Transilv. M. Dño D. ac Principi meo Legitimo Hæreditario multi clementissimo, quod
sua sacra Reæ Majti ejusq; Hæredib. ac Successorib. legitimis toto vitæ meæ
decursu fidelis obediens subditus, rectus ac sincerus Amicor Amicus, Inimi-
corum Inimicus ero, contra suæ Majtis hæredumq; ac Successor ejus sacratas
personas, Statum, Dignitates, Honores, Bona, Jura, nec clam, nec aperte quidquam
mali machinabor, aut alios id faciendi quovismodo motum, consilium
aut adjutor ero, quin potius si alios quidpiam quid simile moliri, aut a-
liud quidpiam in suæ Majtis Hæredumq; ac Successor aut Bona sinistrum detri-
mentum vergere advertero seu intelligero, talia vel ipse vel per alios
suæ Majti immediate aut mediate tempestivè significabo, simulq; molimi-
na hujusmodi ac quælibet alia damna pro viribus meis impediam et a-
vertam, atq; e contra sibi sacræ Majti Hæredumq; ac Successor commode, quæ-
cumq; potero promovebo. Ita me Deus adjuvet, animæq; meæ salute largiatur.

Formula Juramenti Unionis.

En N. N. esküszöm az élő örök Istennek, hogy II. Leopold Csá-
szárhoz Magyar és Cseh Ország Királyához, Austriai Ház Here-
géhez, Erdély Országa Nagy Fejedelméhez és Felségek Spánya Ház
ő Felségéhez, és az ő Felsége törvényes Örökösihez, igaz eggyes és
hív lélekkel, ha valahol ő Felségek Személyek, jussok és uralko-
dások ellen valamit indulni, forralni vagy tselekedni, hallanék, látnék,
vagy tapasztalnék, azt semmiképpen el nem titkolom, hanem időben hívé
nemi és fel fedezni, s anti minden módon elébben kerülni parancso-
lom. Az Erdélyi három Nemzetek mind közönséges, mind különös Statusi
Rabadságit, vagy Privilegiumait, bé vett és helyben hagyott Törvényeit
és Rendtartásait, minden Nemzet vagy Vallástéli meg különböztetés
nélkül meg tartani ügyekezem, az Hazának Törvényes alkotmányit se
kelhon se nyilván változtatni vagy fel forgatni nem kívánom, és azok
ellen semmi tanátskozásokban vagy forralásokban nem eleggedem; az Or-
szág-közönséges Gyülésein valamint a Fejedelemnek Szolgálatjára, Ha-
zánnak Köz Jovára és tsendességére minden személyes tekintet nélkül
hasznosnak és elömenetelnek látok, azt magam voxommal és tel-
jes erőmmel segíllemi, sőt tsak egy különös személynek el nyomtatá-
sára voxomat és illendő hévlemmel a' Elsőségek elővis, vagy ha
vagy kivántatik a' Fejedelemnek Felséges Széke elővis alázatos esede-
zésemmel előterjesztem, és közönségesen mindenekre igaz lágyból fel ségíte-
ni ügyekezem. Istén engem úgy segéllyen, és ujdja tetkem üdvességét!

Continuatio

Convenientes lege ad Homagium Exponendum in Possessione Szeplak S. Cotûri de Kühellö informata ad diem 20. Mens. 7bris 1791. Clarissimus Superintendens ac omnes Seniores, ibidem Acta habet in sequentibus Instrumentis;

Ego infrascriptus Eccles in M. T. Szpatu Unitaria Religioni additus Superintend. ac Simul Dioeceseos Kolosvariensis aliàsq eidem adjacentium pacis Religionis Ecclas Inspector Diaconus, scilicet idem denuò Unitarius Religs Claudiopolitani Rector Seminarij ibidemq Scholarum ac Matheseos Professor publicus, Ordinarius ad perpetuam Rei memoriam significo Nosse quod interegs Scientibus ac futuris, Quòd cum sacratissimo Principi Nostro Domino Domino Josepho II. ex hac mortalitate ad sempiternam immortalis gloriæ Coronam 20. Die Februarij evocato, Virtute Pragmaticæ sanctionis Ao adhuc 1722. 30. Martii ab hoc ejus M. Szpatu Unitariis accepta ac stabilita Sac. Regiæ Reg ac Apostolicæ Majtis Nostræ D. Leopoldus II. tanquam Alterius Austriacorum Regum ac Principem ætate immediatè Agnatus Germanus ac Hæres in omnibus Hereditarijs Regnis ac Provinciis ac in isto quoq M. T. Szpatu Partibus ejusd eidem nuncupatis secundò Dispositionem Regni Hungariæ fundamentalem, utpote S. Leges 1. 2. 3. ac 4ta Anni 1749. Regnum ac hæreditario Jure successisset, ac in urbe ac primoque Regis hujus ac Actualis successionis Mensi SS. ac OO. M. Szpatûs in Gratia ac ad Suppositionem Excelli Dni. D. Francisci Xaverii Comitis Brunswicani L. Baronis Christiani de Kall, insignis Ordinis S. Ruperti Magnæ Crucis Equitis Generalis Campi Marschalli Locumtenentis tanquam ad Hæc Regnicolas ac Liberam Regniq Civitatem Claudiopolim ad diem 17mum M. Xbris Anni Cursûs 1790 indictæ Deputati Commissarii Regij Plenipotentiarij juxta Benignissimè ab eodem in Publico exhibitæ Regiæ Rescripti, Homagiumq Regium gratiosè deposuissent, ac Instrumentum super eo conjecto suo ordine subscripsissent, adeòq restaret ut inter reliquos Fabricæ Civitatis Ego quoq juxta Decretum Exc. Regij Liberi, hac de re sub dato Claud. 10. Mensis Augusti Anni Cursûs 1791. Stylo 7100. exarato eidemq accluso Juramenti formulam Coram spectabili ac Magnifico D. Francisco P. Horvath de Szeplak, Eccles in M. T. Szpatu Unitaria Religioni additus Superintendente, ac in dicto Szpatu Sacratissimæ Majtis Leo-Regiæ Regalista, tanquam ad actum recipiendi a me super fidelitate Homagij per Commissario Liberali denominato, Homagium Gratum, Homagij Instrumento ad id parato cum propij Sigilli appressione subscribendum. Ego in obsequium Clausulæ Decreti Liberalis in sacrum Dni D. Leopoldi II. Germanique Hæreditarij Nomen, Serenissimamq ejusd Domum Sacramentum perpetuæ fidelitatis Summa cum promptitudine deposui ac subscripsi modo sequenti:

Stephanus Lazar Eccles in M. T. Szpatu Unitar Superint ac minimus Diœceseos nde titulo rond Inspectus.

(L. S.)

Super qua Homagij depositione Gratum Instrumentum Radissimi Superintendentis Unitariorum publici ejusdem Sigilli appressione propriaq manus subscriptione roborandum ac communiendum, Sacratissimæ Leo-Regiæ ac Apostolicæ Majti Duo D. Nostro Hæreditario Clementissimo Gratiandi in testimonium perpetuæ devotionis ac subditalis meæ obligationis exhibeo. Datum in Possessione Szeplak S. Cotûri de Kühellö ingraniata Die 20. M. Xbr. A. D. 1791.

Franciscus P. Horvath de Szeplak, Supremus Eccles. Collegiat. Seniorum Unitar. Relig. in M. T. Szpatu Curator, ac Regalista.

(L. S.)

Quia Instrumenta Legitima cujusq; hujus Styli; ac Legnicae Dicaecesis Mos
invaluit tantum: Archi-Diaconi, in religiosis Parochi, Rectores Ludimagistri
superfluum esse describere & addidi tantum Nomina; ut Archi Diaconi legantur:

(1) Joannes Bartol. Archi. Archi Diaconus, Ecclesiae Corundensis Parochus
(2) Michael Kizma Archi. Maior. Archi. Ecclesiae S: Jacobi P.
(3) Martinus Balas Archi. Kükellö. Archi. Regalis B. V. P.
(4) Joannes Bodor. D. Kerszt. Archi. S: Michaelis P.
(5) Martinus Kovacs. D. Mihaly Archi. Jacobensis P.
(6) Georgius Fusi. Albensis Dioc. Archi. Felső Kalocsaensis Parochus.

Subscribit. Stephanus. Lazar. Superintendens.

In Diaecesi Kolosvariensi:

(1) Isaacus Szilvinius. Consistorii Assess. Parochus Ecclesiae Polonicae.
(2) Adamus Almási. Consist. Ass. Eccles Claudiopolitanae Parochus et Diaconus Kolosvariensis Notarius
(3) Georgius Marko. Consist. Ass. Eccles Claud. Parochus Secundarius Theologiae Professor.
(4) Josephus Sáli. Sen. Consist. Notar. et Collegii Profess. Philosophiae
(5) David Barabás Gymnasii R. Ord. Unitar. Rector et Professor
(6) Georgius Bako Eccles F. Szentegyhaziensis Parochus
(7) Moses Bözödy. Eccles Cumulat Kolosvar. P.
(8) Sigismundus Martoni. Eccl. Kolosvar. P.
(9) Joannes Kis-Gyögyi. Eccl. Vidaus P.
(10) Moses B. Szilvaspatak. Eccles Claud. Parochus, et Scholae Fiscalis Ludimagister
(11) Stephanus Zoltan. Scholae F. Szentegyh. Ludimagister.
(12) Stephanus Csedö. Scholae Colosvar. Unitar. Ludimagister

Subscribit Stephanus Lázár, hic Diaeceseos
Kolosvar. hic Diaconus.

Nos [illegible]

Præmissa Instrumenti super Homagio deposito Sedis Marus.

Nos Ecclesiar. Diœcesos Marus in M. Transmis Sipatu Unitarior. Religioni adhærentium Parochi Scholarumq. Rectores, Ludimagistri et Cantores ad perpetuam rei memoriã significamus Universis quor. interest, præsentibus et futuris; Quod cum Fatis Sissimo Principi Nro D. D. gloriosissimo M. ex hac mortalitate ad sempiternã immortalis & gloriosam Coronam translato 1790. Die 20. M. Feb. evenato, Vigente Pragmatica sanctionis A. adhuc 1722. Die 30. M. Martii ab hoc eod. M. Sipatu Transmis acceptata et stabilita Sacratmo Cæo: Reg. et Aptice Majest. D. D. Leopoldus II. tunc Archidux Austriæ Legatus Imperator Rex Germaniæ et Hungariæ immediatè succedens Germanus et Universus frater in omnib. Hæreditariis Regnis et Provinciis ac in ipso gremio M. Transmis Sipatu Partibusq. eidem incorporatis secundò disposition Legum Nostrar. fundamentalium nexu Articulor. 1. 2. 3 et 9. Anni 1723. legitimo et hæreditario jure successisset, ac in robur et firmitatem realis hujus et actualis successionis universi quidem Status et Ord. M. hujus Sipatus in Sententia et ad propositionem Excellentmi Dni Joannis Nepomuceni L. B. Christani de Rall, Insignis Ordinis S. Ruperti Magnæ Crucis Equitis Feldt Campi Marescalli Locumtenentis, tunc ad Diem Comitia in Liberam Regiamq. Civitate Caroliopolim ad Diem 12. M. Xbr. Anni proximè evoluti 1790. indicta Deputati Commissarii Regii Plenipotentiarii pixta Benignissimã ab eodem in publico exhibita Regia Rescriptum; Reverendissimus and. et Clarissimus D. Stephanus Lázár Cantar Nostrar Unitariæ Religionis in M. Transmis Sipatu Superintendens; tunc Spectabilis ac Magnificus Dnus Franciscus S. Horvath de Széplak, mentionatar gratiæ Ecclesiar Nrar Supremus Curator, ac in dicto Sipatu Sacratissæ suæ Mtis Cæo: Reg. Regalista; Successivè verò Reverendissimus Dnus Michael S. Kozma Parochus Diœcesis nostræ Archidiaconus cum Spectabili ac Magnifico Dno Francisco S. Horvath de Széplak, mentionatar gratiæ Ecclesiar Nrar Supremo Curatore, ac in dicto Sipatu Sacratissæ suæ Mtis Cæo: Reg. Regalista; Successivè verò Reverendissimus Dnus Michael S. Kozma Parochus Diœcesis nostræ Archidiaconus coram Spectabili ac Magnifico Dno Superintendente, tunc ad altum recipiendi super deferendi Homagii medio Decreti Excelsi Regii Gubernii sub Dato Claudiopoli Die 10. Mens. Aug. Anni labentis 1791. Stylo 7100. exarati Deputatis Commissarüs in possessione Széplak S. Coãni de Kükellö adjacente Die 20. Mens. Oct. Anni Styli 1791. Homagium unoq. prædictis Deputatis Commissarüs deferendum, ac Instrumenta super eo confecta suo ordine subscribi petunt, adeoq. restaret, ut inter reliquos Patriæ Cives nos unoq. Ecclesiar Segregata Diœcesis Unitaria Religioni addictar Parochi Scholarumq. Rectores, Ludimagistri et Cantores erga Clausum Excelsi R. Gubernii Decretum, eidemq. ac ipsi Juramenti Formulam Homagium Præstaremus, nominaq. Nra Instrumento ad id parato cum præscripta Legibus appositione subscriberemus. Tum Nos eadem Antelata Diœcesis Ecclar Unitariæ Religioni addictar Parochi, Scholarumq. Rectores, Ludimagistri et Cantores perlecto et intellecto Decreto Gubernii in Sacrum D. D. Leopoldi II. Principis Nri Archiducis Nomen, Sacratissimumq. Ejusdem Domum, Sacramento perpetuæ fidelitatis cum promptitudine deponimus subscribentes ordine sequenti:

(L.S.) Andreas Csáha Parochus Ecclesiae Sz: Háromsagensis.
(L.S.) Josephus Bedő Parochus Eccl. C. Sz: Mártonensis.
(L.S.) Andreas Lőrőtei Parochus Ecclesiae Vadadensis
(L.S.) Josephus Huszár Parochus M. Sz: Királyensis
(L.S.) Michaël Bartha Parochus Eccl. Ihlandensis.
(L.S.) Alexius Mátdi Parochus Eccl. Csokfalvensis
(L.S.) Martinus Marosi Parochus Eccl. N. Sz: Lászlöensis
(L.S.) Nicolaus Sz: Lászlói Parochus Eccl. Iszlöensis
(L.S.) Joannes Kozma Parochus Szabedensis.
(L.S.) Michaël Márkos Parochus Eccl. Nyomatensis.
(L.S.) Stephanus Székely Parochus Eccl. Kálensis
(L.S.) Josephus Sz. Györgyi Cantor Eccl. Sz: Lászlöensis
(L.S.) Michaël Junior Szilágyi Ludimagister C. Sz: Mártonensis.
(L.S.) Michaël Senior Szilágyi honeste vacans ibidem.
(L.S.) Michaël Vagyas Ludimagister Szabedensis.
(L.S.) Ladislaus Köpeczi Ludimagister Csokfalvensis.
(L.S.) Franciscus Kus Györgyi Ludimag. Ihlandensis
(L.S.) Josephus Batzó Ludimagister Kálensis.
(L.S.) Martinus Koutz Ludimagister Gálfalvensis
(L.S.) Samuel Boros Ludimagister Sz: Gericzensis.

Super qua Homagii Depositione Instrumentum Suprafatae Diaecesis Unitariae Religionis Parochorum Scholarumque Rector, Ludimagistror ac Cantorum, privator eorundem sigillor appressionibus, propriarumque manuum subscriptionibus roboratum et Communitum Sacratissimae Caes: Regiae et Apostolicae Mati Domino Dno Nostro Haereditario Clementissimo praetentandum, in Testimonium perpetuae devotionis et subditalis singulor subjectionis exhibeo. Datum N. Sz: Lászlo, Die sexta Mensis Octobris Anni Millesimi septingentesimi Nonagesimi Primi.

Michaël Senior Kozma Archi Diaconus.

(L.S.)

In Diœcesi Kirchburg

(L.S.) Paulus Gálszabi. Diœces. Notar. Ecclæ Enlakens[is] [illegible]
(L.S.) Franciscus Kún. Györgyi: Fiscalis Director et Ravai[illegible]
(L.S.) Michaël Kún. Diœc. Assess. Eccla K. Solymosiensis P.
(L.S.) Joannes Fejérvárius. Assessor. Eccla Medesérensis Rhm[illegible]
(L.S.) Georgius Andrási Assessor Superintend. Medesérensis Parochus.
(L.S.) Joannes Törmösi Szentgyörgyi Parochus Ecclæ Kolosvariensis
(L.S.) Petrus Márkos. A.C. Eccla. Parochus
(L.S.) Martinus Boros. Mikeszmalensis P.
(L.S.) Stephanus Galgóczi Szépkenyérensis. P.
(L.S.) Paulus Augustinus Faggyas. Par.
(L.S.) Stephanus Nagy. fil: Nikolaus. P.
(L.S.) Stephanus Pechi. K. Solymosiensis. Pastor.
(L.S.) Thomas fil: Amadei Konrad. Pastor.
(L.S.) Georgius Balthasar Szeredi. Par.
(L.S.) Gregorius Nagy. fil: Abrahami. P.
(L.S.) Samuel Rajnai Kirchbergensis. Pastor
(L.S.) Franciscus Mare. Váralyaliensis. P.
(L.S.) Joannes Abrahamovits Tarcsafalvensis. P.
(L.S.) Georgius Nagy. Bözödiensis. Par.
(L.S.) Andreas Mathes Königsbergensis. P.
(L.S.) Samuel Bodor. Sárdiensis. Parochus
(L.S.) Sigismundus Antiochenus Bordosensis. P.
(L.S.) Benjamin Kelemen Szidaiensis. Par.
(L.S.) Mathias Janus. Szárpatakiensis. P.
(L.S.) Thomas Fodor Salodiensis. P.
(L.S.) Stephanus Várpalvi. Vacans. Parochus
(L.S.) Franciscus Czeh. Vacans. P.
(L.S.) Aaron Boros. Lemes Kedensis P.

(L.S.) Joannes Törmösi Szentgyörgyi Ecclæ Kolosvariensis
(L.S.) Daniel filius Ludmin. Szidaiensis.
(L.S.) Joannes filius Ludmin Szárpatakiensis
(L.S.) Stephanus Thomæ Ludmin. K. Solymosiensis.
(L.S.) Andreas Kuti. Lemes Csehiensis.
(L.S.) Franciscus Barnabas Lud. filiusq.
(L.S.) Josephus Pálfi Ludmin. Szárpatakiensis.
(L.S.) Josephus Szegedi Lud. fil: Abrahami.
(L.S.) Joannes filius Bodor. Rector scholæ Kirchbergensis.
(L.S.) Franciscus Gál. Lemes Ujfaluensis.
(L.S.) Georgius Deréki. Rector Eccl. filiusq. Mikáel.
(L.S.) Stephanus Bartha Ludmin. Medesiensis.
(L.S.) Mikáel Szabo Ludmin. Enlakensis.
(L.S.) Paulus Szita Ludmiensis. Vacans.
(L.S.) Joannes Deréki cantor Szépkenyérensis.
(L.S.) Petrus Jakab cantor Kadácsiensis.
(L.S.) Sigismundus Váli. cantor Königsbergensis.
(L.S.) Mikáel Fogi cantor Korondiensis.
(L.S.) Georgius Szépkenyérensis. cantor Martonfalvensis.
(L.S.) Joannes Albert cantor B. Ujfaluensis.
(L.S.) Daniel Szőcs cantor Váralyaliensis
(L.S.) Andreas Boros cantor Ravadensis.
(L.S.) Josephus Bartha Vacans cantor.
(L.S.)

Super quo testatur Joannes Bodor. Archid. (L.S.)

In Diœcesi Udvarhelyiensi

(L.S.) Georgius Szen. Deréki. Par. fil: Székelyensis.
(L.S.) Nicolaus Szombathelyi. Not. et fil: Sal. P.
(L.S.) Samuel Szabo. Assess. et H. Karácsonyfalvensis. P.
(L.S.) Stephanus Fedo. Assess. H. fil: Martonfalvensis. P.
(L.S.) Samuel Daniel. Assess. et H. Almásiensis. P.
(L.S.) Joannes Murvai Városfalvensis. P.
(L.S.) Mikáel Deréki Szépkenyérensis. Par.
(L.S.) Nicolaus Petrejus Oklandiensis. P.
(L.S.) Balthasar Kurtz Keményfalvensis. P.
(L.S.) Georgius B. Molnar Szentegyhazensis. Pastor
(L.S.) Stephanus Sárdi. Abásfalvensis P.

(L.S.) Sigismundus Törmösi Musnaiensis. P.
(L.S.) Stephanus Lövöti Rectensis P.
(L.S.) Franciscus Szmrecs. Ujfaluensis. P.
(L.S.) Joannes Kilyéni Kénosiensis P.
(L.S.) Stephanus Máté Past. Várfalvensis.
(L.S.) Samuel fil: Lassai. Lud. Oklandiensis.
(L.S.) Martinus Szép. Lud. Szépkenyérensis.
(L.S.) Mikáel fil: Lassai R. Derekiensis.
(L.S.) Joannes Kontz Ludmiensis. Városfalvensis.
(L.S.) Sigismundus Szoma. Lud. Szentegyhazensis.
(L.S.) Andreas Boros. Lud. H. fil: Martonfalvensis.


71

In Diaeces. Kerczbur.

(L.S.) Paulus Pálfalvi. Diacon. Notar. Eccl. Enlakensis Parochus.
(L.S.) Franciscus Kis. Györgyi: Fiscalis Director et Ravacalis P.
(L.S.) Michaël Kis. Diac. Assess. Eccl. K. Solymosiensis P.
(L.S.) Joannes Fejérvarius. Assessor. Eccl. Medgyesiens. Minister
(L.S.) Georgius Andrási Assessor Supernumer. Medgyesiens. Parochus.
(L.S.) Joannes Törmösi. Szentpaliensis Parochus
(L.S.) Petrus Márkos. A.B. filius. Parochus
(L.S.) Martinus Boros. Medgyesiens. P.
(L.S.) Steph. Pálfalvi Pipéensis. P.
(L.S.) Paulus Augustin. Zagyensis. Par.
(L.S.) Steph. Nagy. fil: Miklosiens. P.
(L.S.) Stephanus Pechi. K. Solymos. Pastor.
(L.S.) Thomas fil: Amaei Korond. Pastor.
(L.S.) Georgius Balthasar Ilsi Szerd. Par.
(L.S.) Gregorius Nagy. fil: Abrahamens. P.
(L.S.) Samuel Rapaj Kereszbur. Pastor
(L.S.) Franciscus Mare. Várallyens. P.
(L.S.) Joannes Abrámovits Szerdah. P.
(L.S.) Georgius Nagy. Bodzásiens. Par.
(L.S.) Andreas Markos Köröspatak. P.
(L.S.) Sammel Bodor. Szárdens. Parochus
(L.S.) Sigismund. Archiepiscopi. Bordosiens. P.
(L.S.) Benjamin Kelemen Szerdahel. Par.
(L.S.) Mathias Joan. Szarpatak. P.
(L.S.) Thomas Fodor Salisdens. P.
(L.S.) Steph: Várfalvi. Vacans Parochus
(L.S.) Franciscus Csehi. Vacans. P.
(L.S.) Aaron Boros. Lectus Kedensis
(L.S.) Joannes Kolosi. Ludimag. Bözödi
(L.S.) Daniel Primo Ludim. Szerdah.
(L.S.) Joannes Primo Ludim Szerdahel
(L.S.) Steph. Thomae Ludim. K. Solymos.
(L.S.) Andreas Kisi. Lectus Szekelyd.
(L.S.) Franciscus Barrabás Lud. Primar.
(L.S.) Josephus Pálfi Ludim. Szárpatak.
(L.S.) Josephus Egyedi Lud. fil: Abrahamens.
(L.S.) Joannes Fun. Bodor. Rector Scholae Kereszb.
(L.S.) Franciscus Pál. Lectus Ujfalvi.
(L.S.) Georgius Deési. Rector Ecclesiae Mikház.
(L.S.) Stephanus Barcza Ludim. Medgyes.
(L.S.) Mihaël Szabo Ludim. Enlakens.
(L.S.) Paulus Ilsia Ludimag. Vacans.
(L.S.) Joannes Deési Cantor Pipéens.
(L.S.) Petrus Jakab. Cantor Kadátis.
(L.S.) Sigismundus Vári. Cantor Köröspat.
(L.S.) Mihaël Fogri Cantor Korondens.
(L.S.) Georgius Sipos. Cantor Martonos.
(L.S.) Joannes Albert Cantor B. Ujfal.
(L.S.) Daniel Kiss Cantor Várallyas
(L.S.) Andreas Boros Cantor Ravacal.
(L.S.) Josephus Barcza Vacans Cantor.
(L.S.)

Super quo testatur Joannes Bodor. Archid.
(L.S.)

In Diœceſi Udvarhelyi.

(L.S.) Georgius Sen. Deési Par. fil: Petrens.
(L.S.) Nicolaus Szombath. Not. et fil: Pál. P.
(L.S.) Sammel Szabo. Ass. et H. Karácsf. P.
(L.S.) Stephanus Szabo. Ass. H. fil: Márton. P.
(L.S.) Sammel Daniel. Ass. et H. Almás P.
(L.S.) Joannes Siriusi Várospat. P.
(L.S.) Michaël Deési. Szepesens. Par.
(L.S.) Nicolaus Petrofi Oklandens. P.
(L.S.) Balthasar Kovacz Kemécsabiens. P.
(L.S.) Georgius B. Molnar Szentpat. Pastor
(L.S.) Stephanus Szerdi. Abaspatak. P.
(L.S.) Sigismundus Törmösi. Musulens. P.
(L.S.) Stephanus Lövöti Kerekegyd. P.
(L.S.) Franciscus Szmres. Tsikszent. P.
(L.S.) Joannes Kilyeni Nemosud. P.
(L.S.) Stephanus Máté Past. Várfalv.
(L.S.) Sammel fil: Lászlai. Lud. Oklaud.
(L.S.) Martinus Petr. Lud. Szepesens.
(L.S.) Michaël fil: Lászlai K. Deésens.
(L.S.) Joannes Kovács Ludim. Városf.
(L.S.) Sigismundus Soma. Lud. Szentpat.
(L.S.) Andreas Boros. Lud. H. fil: Márton.

(25) Stephanus Balla Lud: Lohodens. (25) Franciscus Deák sacr. Kemenyfal.
(25) Steph. Várgalvi Lud. S: Salens. (25) Sigismundus Kénosi Vacant.
(25) Moses Jones Lud. H. Karácsony (25) Andreas Kovács Vacant.
(25) Samuel Adámosi Cantor Mnsnalens. (25) Josephus Tanka. Vacant.
(25) Stephanus Bako Cantor Kemenyfal. (25) Joannes Demeter Vacant.
(25) Josephus Karácsonyf. sacr. Ujfalu: (25) Joannes Balás Vacant.
(25) Paulus Antonija Cantor Kerlesd: (25) Michäel Györke Lud. Vargyasens.
(25) Georgius Kadar. Cantor S: Petren.

(25.) Subscribit Martinus Kovács Archidiac. mpp.

In Dioecesi Háromszék:

(25) Georgius Kökösi Diac. Aldzin. (25) Andreas Benedi N. Ajtaens Ludin.
(25) Franciscus Bölga. Narad Ajtan. S. (25) Stephanus Nagi Ludin. Bölönd.
(25) Joannes Kovács Ass. Bölönd. S. (25) Joannes Ldo. Lud. S. Királyh.
(25) Steph. Daar. Ass. Kilyénd. S. (25) Georgius Sibi Lud. Kilyénd.
(25) Steph. Ldo. Ass. S: Királyénd. S. (25) Georgius Benki Lud. Kökösens.
(25) Franciscus Jana Kökösend. Par. (25) Franciscus Benke Lud. Kálnok.
(25) Stephanus Jakva. Kálnokens. S. (25) Georgius Kiss Lud. Königsmarkt.
(25) Moses Kerti S: Franciskany S. (25) Petrus Vzon Lud. Arkosiens.
(25) Gabriel Képeczi. Königsmarkt S. (25) Josephus Dako. Cantor Hidveg.
(25) Gabriel Kontz Arkosiens. Par.

Super quæ Homagiū. (25.) Josephus Finta. Albens. Archid. mpp.

In Diœcesi Kükellö.

(25) Joannes Tremöri. Diu. S. Mart. S. (25) Moses Kontz Ludin. Desaln.
(25) Stephanus Kovács Sarvend. S. (25) Pálfalvi Joan. Lud. Dombrad.
(25) Michäel Egyed Harmyläk S. (25) Sigismundus Joh. Lud. D. S: Márt.
(25) Andreas Simén Dombrad. S. (25) Petrus Kontz Lud. in B. S: Kláro
(25) Sigismundus Nicolaus. Désfalv. S. (25) Paulus Béla Ludmag. Harmyl.
(25) Michäel Kovacsics Kökösp. S. (25) Moses Lörö Lud. Kis Sárd.
(25) Georgius Kapás S: Miklos. S. (25) Martinus Ilrö Lud. S: Demeth.
(25) Andreas Bachi. Sermanss. Par. (25) Stephanus Szabo Lud. Adámos.
(25) Josephus Medei Adamos. Par (25) Samuel Vadadi Lenta Assyrus.
(25) Georgius Kapás S: Miklos. S.

Super quæ. (25.) Martinus Balas Archidiac. mpp.

In Diœcesi Kraszor.

(25) Emericus Balla Vicar. Pastor Bagjon. (25.) Stephanus Balla Par. Abrudensis
(25) Steph. Sardi Ass. Par. Abrudens. (25) Joannes Szentes. P. Szerdahelens.
(25) Daniel Mate Ass. Past. Magyarand (25) Georgius Jako Thegedens. Par.
(25) Gregorius Kontz Ass. P. S: Györg. (25) Petrus Vdvarhi. P. Szarvasi
(25) Michäel Vida Ass. S: Mihalyf. P. (25) Michäel P. Kizdia Varf. Par.
(25) Steph. Jokr. Ass. Par. Szindens. (25.) Michäel Szentes Kalotas. Pastor
(25) Daniel Sokszhi P. Vargyasens. (25) Michäel Par Kisgyarm. Pastor

Alexius

(C.S.) Alexius Hrušér Turicens. Par.
(C.S.) Georgius Ferenc Veresparcl. P.
(C.S.) Georgius Salyahi Lud. Abrudens.
(C.S.) Marthias Stradi Lud. S.: Györgj.
(C.S.) Samuel Brassai Lud. Torockens.
(C.S.) Joannes Mark Lud. Hegedüend.
(C.S.) Georgius Szabo Lud. Varsolcens.
(C.S.) Michaël Barrok Lud. Rákos:
(C.S.) Joannes Bálint Lud. Körend:

(C.S.) Franciscus Bara Lud. Baggyens
(C.S.) Andreas Klepahi S.:Mihalyf. Lud.
(C.S.) Josephus Csulak Lud. Megyköens.
(C.S.) Samuel Kontz Cantor Tordens.
(C.S.) Michaël Kolosvári Lud. Szindens.
(C.S.) Joannes Szöts Lud. Komjátszeg.
(C.S.) Sigismundus Vörös Lud. Váraens.
(C.S.) Ladislaus Szabo Institutor Puellarum in Torockó.

Subscribis (C.S.) Joannes Barrok Archi Diacon.

In Diœcesi Albensi.

(C.S.) Franciscus Deáki, Diaconus Norad, Parochus Henczens.

(C.S.) Simeon Kis-Györgj Inspector Cultus Vrmösensis Parochus.

(C.S.) Josephus Echárd Inspector Dathensis Parochus.

(C.S.) Stephanus Dersi Alsó Rákosensis Parochus.

(C.S.) Michaël Kálmán Pálosensis Pastor.

(C.S.) Michaël Balázs Ludimagister Rakosensis.

(C.S.) Stephanus Kis Ludimagister Henczens.

(C.S.) Moses Koronkai Ludimagister Vrmösens.

(C.S.) Franciscus Illyés Ludimagister Dathensis Cultus

(C.S.) Andreas Szöts Cantor R. Rakosensis.

Super qua Homagii Praest.

(C.S.) Josephus Finta Archi Diaconus mpp.

Pro segnenti quoqz Homagii deprecationis exemplo Notandum: Cujus; sicte Juramenti, Præmissis Copiam mihi vice defensi, quoniam in omnibus diœcesibus eadem verba tenus habeam; toties describere hic supervacaneum prisset, ideoqz neglexi; ubi etiam Confessionem eôdem stylo gestum in omnibus diœcesibus, toties repetere supervacuum duxi, contentus unicâ tantùm repetitione. Franciscus

24. Continuationis Historiæ Eccles. Transs. Unitariæ Liber IV.

FRANCISCO PRIMO SALVO!

Huc repora ab infra *

Ego infrascriptus Lector in M. Transs. Sptu Unitaria Religioni addictarum Superintendens et infimul Districtuor Kolor aliarumque eidem adjacentium partu Religionis Lector Archi Diaconus, Collegii item apud Unitarios Religionis Rector Primarius, ibidemque universæ Matheseos et Physices Professor Publicus, Ordinarius, ad perpetuam rei memoriam, significo Universis, quod in recessu Plenitudinem et potioris, quod dum Lector in M. Transs. Spti Unitar. Religioni addictar Supremus Curator, ac in dicto Principatu Sacratissæ Cæs. et Apstlcæ Regiæ Majestis Regalista, ac Filius Principatus Transs. Comitis ad diem 20. Augusti A. 1792. in Liberam Regiamque Civitatem Claudiopolis indicta et celebrata more soliti ventus, ingressi visitare

hbgi in Selvitate Sirmii et Constantinopoli Pptus Trauniä elargiti loco solitor As-
seuriatedar literar Reär anne Homagii Pstatione publice perlegi passet, et ex-
tradidisset, Pclaudatus Status et OO. illud velut Conventionis inter Prin-
cipem olim Legislatum I. quä Hung. Regem Regnique Successores Hungä Reges inita, radi-
cale Instrumentum fidei quoque Regiä Sacramento, post Pstitum prius ab S. Stephano et OO.
Homagium, mediö Excell. D. Comitibus Cottarii Regii Plenipotentiarii in animum Sacrae
suae Matris deposito rebus rum, pro Nostra, Charaque Posteritatis nra Selvitate cum
maxima Animi exultatione et solemnitate Omni Cultu suscepissent, Paterna hanc
suae Matris pietatem debito fidelitatis et aeternae gratitudinis testimonio prosequendi,
juxta Formulam Diplomatis Sto. 4to. Ao 1749. Pstripsit et per Excell. D. Cottarium
Regium cum Pclaudatis exhibit, solitum fidelitatis Homagium magnä promptitudine
et exultantibus animis, solemniq; non depressissent, ac Instrumentum super eo Congressus
ipse quoque Supr. Curator et Regalista suo ordine subscripsisset, adeoq; restaret,
ut inter reliquos Status nra Regia ego quoque ergo Pclaudatum Decretum Exc. R. Ju-
bernii hac de re sub dato Claudiopoli die 19. M. 8bris A. C. 1792. Nro. 7614. exara-
tum eidemq; tradito Formulam coram Ipso Homagium Pstare, nomineq; meo Jn-
strumentum ad id paratum cum proprii Sigilli appressione subscribere. Tum ego quoque
audita prospositione et relatione tum Supr. Curatoris et Regalistae, decretoque
Subernii perlecto et intellecto in Sacrum DD. Francisci II. Principis nri Hered.
nomen sacraq; ejus Domum Sacramentum perpetuae fidelitatis, eadq; scriptione, quam
S. Status et OO. Pptus hujus Trauniä in Pgatis Comitiis Diebus congregati recogni-
sunt, formam cum promptitudine depressi et subscripsi modo legitimo:

(L. S.) Stephanus Luzár Ecclae in M. Trauniä Pptus Unitar. superintendens et in Trans. Dioceseos Kolos, aliaq; eidem adjacentium Unitaria Religionis Ecclae Archidiaconus, Collegii ibid. Unitariä Claudiopolitani Rector Seminarius, ibidemq; Theologiae Matheseos ac Physices Professor Publicus Ordinarius.

Super qua Homagii deprossione Pstitum Instrumentum propria manu mea et
Pclaudati Supr. Curatoris subscriptionibus, et rum Utriusq; quam ehdm mei subscri-
ptis Sigilli appressionibus roboratum et communitum sacra Cae. Regiae Mtis D. D. nri
Haereditario Clementissimo Pstantiae in testimonium perpetuae devotionis et subditalis
meae subjectionis exhibeo. Datum in Supremae Possessionis Szépluk S. Coömi de Kü-
kellö ingremiata die 17. M. 8bris A. D. 1792. coram me Fr. Gmiss. pde med. assistente

(L. S.) Francisco F. Horváth Sacrae Cae. Regiae et Apl. Med. Regalista,
ac Supr. Ecclae in M. Pptu Trauniä Unitar. Curatore, tanquam ad actum
requisitis super fidelitate Homagii hinc modo Pstiti pro Sortium Subditorum.

Dioecesium Unitariae Religionis Archidiaconi.

Nos Dioceseos nri M. Trauniä Pptu Unitar. Religioni addictae Archidiaconi, ac
partim talium vices in Pstanti Congregatione gerentes ad perpetuam rei memoriam fidemq;
Universis quorum interest Pstantibus et futuris, quod cum R. ac Cl. D. Stephanus Lu-
zár Unitar. Ecclae Rectr Unitar. Rel. nri dicto M. Tr. Pptu Superintendens, in indicta
Szépluk ad diem 17. M. 8bris A. 1792. in Possessionem Szépluk S. Coör. de Kükellö ingremiatae
quae Pstandi per Nos super fidelitate Homagii Congregatae nostra nobis prospexisset,
ac retulisset, Quod postregnum Sabato Pre Augist. quondam Regni Imp. Germ. Hungk.
et Siculor Comite DD. Leopoldo II. cum ingenti subjector populor laetitia ex vita 1. Mart.
1792. decedente; S. Cae Apl. Mtis D. D. Francisco II. Natu. Successionis ordine omnium Regnor
et Provinciar Rea Dominus haereditariar, interq; illas M. ac S. Pptus Trauniae ~~in Sorte~~
et ~~Sanctum~~

et partim eidem ni corporatae Regimen juxta sanctionem pragmaticam per status et ord. prov. Principatus Transilv. in comperitatu 8bri Regni Hung. A. 1723. sponte et libere allegand. et declarat. per Art. 3. A. 1744. stabilitam, perpetuaque lege roborata, in sacra sua Majestate, quo Hungar. Regem legitime devolutum suscepisset, tametsi eadem Majestas sacrata in ipso statim feliciter auspicari Regiminis exordio mediante B. Referente R. ad Excelsum R. Guberni ea curasset, manifesto fidelis status et ord. M. Principat. Transilv., de benigna erga eos propensione, confirmandisque suis, Privilegiis et Libertatibus in antecessum securos et quietos redderet, nihilominus tamen pro ampliori Benignitatis Regiae et Paterni erga patriam Transilv. Principatum affectus documento, fidelesque status et ord. Unitos ordines nunquam fidelitatis vinculo sibi devinciendi studio vigore Referentis Regii Dei 28. Junii 1792 emanati et ad S. S. et ord. Dietal. Dilig. quorum Trium Nationum M. Principat. Transilv. Partibusque eidem reapplicatae Comitia, tam pro fidelitatis Homagio in Gratia Excell. D. Comitis Josephi Mitrovszki Dilig. Supremi Rei Tormentariae Armorumque in Transilv. Praefecti, veluti delegati Commissarii Regii Plenipotentiarii deponendi; quam vero Dei videlicet penitus sua patiae, a lin. 31. usque lineam segmentis pag. vel patiei lin. 11ma. praelaudatis exhibitam, nempe S. S. et ord. ac inter alios specialis ejusdem Majestatis Franciscus P. Horvath de Stepl. Lutet. Mar. in M. Fr. Cpli Datat. Supr. Curator, tanquam fact. Cae et Aplici Reg. Majestatis in dicto statim Fr. M. Principatu Regalista, coram eodem vero, veluti ad actum recipiendi a Gr. Dn. Superintendente super fidelitate Homagii pro Cottanio Dnio medio Gratiosi Decreti Dnii sub dato Claudiop. die 19. 8bris A. 1792, stylo 7614. exarati Gratiosi delegato in Curia ejusdem Nobilitari in Possess. Stepl. S. Cosmi de Kuhello adjacente sinaxe die 17ma ejusd. A. 1792. solitae fidelitatis Homagium magna promptitudine, et exultantibus animis, solemniterque ritu deposuisset, ac Instrumentum super eo confectum, ipse quoque Reverendissimus Superintendens suo ordine subscripsit, atque testatum, ut inter religiosos Patriae suae Coetus Archidiaconi quoque electae Relig. Unitariae Diaecesium, ne et caeteri talium vices in Gentis Congregatis sua gerentes in obsequium Clementis Decreti Dnii sub Gratulato D. Superintendente sub dato ac sui statim Cognitis exarati, ac per hunc Nobilem communicati, juxta ac hucusque eidem Juramenti formula coram totius pacis Dnio Superintendente suo Homagium praestarent, nominatque sua instrumento ad id parato cum propria sigilli appositione subscriberent. Tum Caracter Archidiaconi, ne et partium talium delegati in Gentis hac Congregatis Gratiae auditu prompte et relatione ejusdem Dni Superintendentis, praelaudatique Decreto Dnii publice perlecto et intellecto, in sacrum D. D. Francisci II. Regis Rei Hereditarii nomen, sacramentum ejus Domini Juramentum perpetuae fidelitatis, eadem devotione qua et S. S. et ord. Principes hujus Transilv. principatus similiter fidelitatis, ac idem R. Superintendens coram Gratulato Dnio Superior. Curatore ac Cottanie testati sunt, summa cum promptitudine deposuerunt, subscribentes ordine sequenti:

(L. S.) Michael Kozma S. Stepl. Diaecesis Marus Lutet. Unit. Archidiaconus et Ecclesiae S^ti Benedicti Parochus.

(L. S.) Martinus Horváth Stepl. Diaecesis Udvarhelyens. Lutet. Unit. Archidiaconus, et Ecclesiae Korsaniensis Parochus.

(L. S.) Franciscus Szolga Stepl. Diaecesis Trisedanis Lutet. Unit. Officii Archidiaconatus Interimalis Administrator, ac Lutetanae N. Ajtaensis Parochus.

(6 S.) Josephus Vincza Diaceseos Alba-Superioris Cular Unitar Ar-
chi-Diaconus ac Ecclesia Felső Rakosiensis Parochus.

(6. S.) Paulus Kálnoki Diaceseos Keresztur Cular Unitar Archi-Diaconus,
ac Ecclesia Enlakiensis Parochus.

(5. S.) Stephanus Sárdi Diaceseos Aranyosiensis Cular Unitar Ordinarius
Inspector, ac ejusd. Diaceseos Archi-Diacon. pro Clero alm. vicem
gerens. Ecclesia idem Ö Sordensis Parochus.

Super qua Homagii depositione Clerus Instrumentum, manibus Strae subscriptionibus, et tam Spati R. ac Clarissimi Superintendentis Publici officii, quod privatae subscriptionibus et sigillor appositionibus roborand ac communitum sacra Sac. Rea Mati D. N. tui Hereditario Clementissimo Clerandi in testimonium perpetuae devotionis et subiectionis exhibuimus. Datae in Congregatione nra Primi in qua per Gtie. R. Superintendentem in Possessionem positus S. Sedis de Kükellö ingressumq. indicto et celebrato. Die. 17. Xbr. A. D. 1792.

Super quibus omnibus praescripto modo factis Testimonium Homagiali devotione ac fidelitate perAct. Anno, die, Loco, stratum Protocolli.

Stephanus Lazar Ecclesiae ni M. Traimus Pom Unitariae Religionis Archivarum Superintendens.

(2. S.)

(* Copia Commissionis Gubernialis Ratione Juramenti Homagialis ad Cl. Superintendd.

(7614) P. P.

Rude nobis Honorande! Salutem et Gratia Sac. Rea Incrementa!

Postquam in peractis terminatis Globus R. Comitiis, modo Gloriose Regnanti Sac. Rea Mati Hereditarie Provinciae hujus Principi D. N. tuo Clementissimo Francisco II. Fideles Aleguata Ejusd. SS. et OO. Homagium fidelitatis, horaq. Gtio Juramentum etiam Unionis ad Gtiq. Legum deprestitum, visum e R. hinc Gubernio pro recipiendo a Dnae vra utriusq. hic Juramento, Franciscum P. Horvath Supr. Curatore, qua Commissar Gubernialis sub hodierno specialiter delegare, placet cujus significationem commissar Dna, ut in Gtiq. per mentionatum Commissarium Gubernialem termino, ram fidelitatis Homagium, quam Unionis Juramentum, deponat, horaq. Gtio Ipsamet a Sessionibus Dicaseos, et medio horum a reliquis Parochis, Ludimagistris Scholarisq. Restribus fidelitatis Homagium, juxta hicce adnexa formula, horaq. recepto solitoq. Unionis Juramento recipiat, recipiq. curet. Quod vero super priore juxta pariter adductam Formulam concinnando et tam Homagium deprotestand, quam Illud coram quib. idem Gtium ejusdem mediante testimonio deferri debeant, sigillis ac subscriptionibus corroborand solemne Instrumentum Regio huic Gubernio submittat. Jta reliquit e R. M. P. L. Sub. Claudiopoli, die 19na Xbr. 1792.

Josephus Distrati secretarius mpp.

Ad Mandatum C. Bánffy

Formula Juramenti Homagialis et Unionis habet de verbo ad verbum in superiori Homagii deprestitionis Instrumento. Unde et id petit, quod hac commissio debuisset pleni finitud hujus quoq. Instrumenti, subnectendo hinc, sicut et ibi: Convenienter Gtie in praefatis describendo ibidem recta et prout reliquas Dicaseos. Sic et norma ei, qui aliquando pro scribet.:)

Clerus Diœcesis Colocensis.

Nos Diœcesis Colocz, huicq adjacentium Ecclar, in M. Transmi Prptm Unitarq Religioni addictar Parochi, Collegii, Gymnasii, Scholarq Professores, Rectores Ludimagistri etiam ac Cantores, ad perpetuam rei memoriam sequipscamus Universis quorum interest, quibus ex pateriis, quod cum Reverendus ac Clarissimus D. Stephanus Lázár Universar M. Prptus Transm. Ecclar Unitar Superintendens, ac Statim pars Diœcesis Eidemq adjacentium Ecclar æquè Unitar Archi Diaconus in Parochiali Congregationis hostia per eundem in Ecclia Nrâ Unit. Religionis Claudiopolitanam ad diem 4. Mensis ex Anni Præsentis indicta ac celebrata, vobis in ea Congregatione personaliter Constitutis ex Præsentibus propositissez ac retentis, quòd, posteaquam Sacratissimo Principe &c. suæ pertinentiæ vide in primo libelli exemplo, a' linea 18ta. usqz pag. 37. ejusdem Præsentibus exhibita, Præsentati Universi status ex OO. ac inter alios spect. etiam ac Magnificus Franc. P. Horváth de Szeplak Trtar Ecclar Unitar in M. Tr. Ppus Universalis Religionis Supremus Curiarum Regni Jud. Cum. et Applic. Reg. Mtis in Comitatu Maramarosiensi Regalista, coram eodq vero quò Commissario Gubernialis in Curia quidem Nobilitar. in Possessione Szeplak S. Cosmæ de Kükellő adjacente Limitata, Ipsemet etiam Radissimus Superintendens ac Archi Diaconus Universi Partis Decreti Gubernialis ad Præsentatum R. Superintendentis sub dato Claud. die 19. 8bris Anno 1792. Numro 7614. exarati, solitum fidelitatis Homagium magna promptitudine et exultantib. animis solemniq rite Deposuisse, ac Instrumentum super eo confectum Ipse quoqz Rev. Superintendens ac Archi Diaconus sive ordine subscripsisset, adeoqz rogatus, ut inter reliquos Patriæ Nrâ fores, Præsata quoqz Diœcesis Ecclar Nrar cæteri Parochi, Collegii, Gymnasii, Scholarq Professores, Rectores Ludimagistri etc ac Cantores æquè ni obsequium Clementissi Decreti Gub. hac de re gratiosè exarati eidemq adhuc Instrumenti formula coram Ipsemet Homagium Præstare, nominatè sua ad id parata Instrumenta sum Præmissi Fidelitatis apprehendere subscribere. Cum Præsata Diœcesis Ecclar Nrar Parochi, Collegii, Gymnasii, Scholarq Professores Rectores, Ludimagistri etc. ac Cantores in Parochiali hac Congregatione Nra Præsentium auditâ propositione ex Relatione quidq R. D. Superintendentis ac Archi Diaconi ac Declarato ejus Decreto Gubernialis perlecto et intellecto, in Sacrum D. D. Francisci II. Principis Nri Hereditarii Nomen, Sacratiq quis Deum, Sacramenti perpetuæ fidelitatis, cadq devotione, quam P. SS. et OO. in Præsentis Comitiis Gubernialibus Reddit. ad rem Ipsemet coram Præsidente D. Supr. Curatore testati sunt, summa cum promptitudine deposuerunt, subscribentes ordine sequenti:

(L. S.) Adamus Almási Ecclæ Unit. Claudiopol. Parochus, Filii Consistorii Director Assessor ac Præsentis Diœcesis Notarius ordinarius.

(L. S.) Georgius Marlotz. Filii Consistorii Unitar Assessor, Ecclæ rom. Claudiop. simul Parochus Adjunctus. ac in Collegio Unit. Claudiop. Theologiæ Professor Publicus Ordinarius, nec non Præsentis Diœcesis Assessor.

(L. S.) Josephus Páldi de eadem. Filii Consistorii Unitar Ord. Simul Notarius Representationis rerum Actuarius simulq utriusq Assessor, ac unâ Collegii Unitar Claudiop. Logicæ, Metaphysicæ et Philosophiæ Moralis Professor P. O. nec non Præsentis Diœcesis Assessor.

(L. S.) Sigismundus Kaszon. Filii Consistorii Unitar Assessor ac in Collegio Unitar Claudiopol. Linguar. Orientalium ac Historiar Professor P. O. Præsentisq Diœcesis Assessor.

(L.S.) David Barrabás Gymnasii Unit. Ö Jordensis Rector ac Professor.

(L.S.) Georgius Bako Ecclæ R. Catholicæ Unitariæ Parochus.

(L.S.) Moyses Benczédi Ecclæ Curialis in R. Horea Unitar. Parochus.

(L.S.) Sigismundus Marsi Ecclæ Colocensis Unitariæ Parochus.

(L.S.) Joannes Kis-György Ecclæ Kideriensis Unitar. gazdæ Filial. Parochus.

(L.S.) Moyses B. Simonfalvi Ecclæ Unitar. Cantor Primarius ac Scholæ Puellaris Ludimagister.

(L.S.) Michaël Barbely Ecclæ Unitar. Claudiop. Cantor Secundarius.

(L.S.) Stephanus Zoltán Ecclæ Unitar. Korodiensis Cantor et Ludimagister.

(L.S.) Stephanus Jedő Ecclæ Unitar. Kolosvariensis Cantor Primarius Ludimagister.

Super qua Homagii Depositione præsentia Instrumenta, prout nostras subscriptionibus, ac tam Gratiosi R. ac Cl. Superintendentis ac Districtualium sigillorum appositionibus roborata ac communi sacri Regii Majestatis D. D. Nostro Hæreditario Clementissimo tradenda in testimonium perpetuæ devotionis et subditalis nostræ subjectionis exhibemus. Datæ in Congregatione Thordensi Comitatus Anno Die. Loco et Gratiosi Superintendentis, tanquam Districtus eidemque adjacentium Unit. Relig. Antistitis Archidiaconali in Libera Regiaque Civitate residentia ac celebrata Die. 8. M. Jan. Ao. D. 1793.

Super his modo specificatis peralitis, Testimonium fide mediante perhibet Anno Die. Loco et Gratiosi prænotatis. Stephanus Lázár mpp.
Unitariæ in S. M. T. Hung. exist. Ecclæ Superintendens, Districtus ejusdem adjacentium Eccl. Archidiaconus.

Quæ in omnibus Diœcesibus Præmissa et Conclusio, exceptis aliquot verb. est eadem, non existimo necesse tenere describere; imo nec est necessarium; curare in sequentibus recensebimur tantum Parochi, Ludimagistri v. Cantores.

In Diœcesi Aranjes.

(L.S.) Joannes Bartok Archidiaconus Diœcesis Districtus Aranjesiensis et Ecclæ Körösd. Parochus.

(L.S.) Emericus Balla Diœc. Notar. et Ecclæ Bágyonensis Parochus.

(L.S.) Daniel Mardi Diœces. Archipresbyter. Ecclæ Meyskösd. Parochus.

(L.S.) Gregorius Kontz Juratus, et Eccl. R. Cath. Györjensis Parochus.

(L.S.) Michaël Vida Juratus Diœces. Ecclæ R. Cath. Mihályjakabf. Parochus.

(L.S.) Stephanus Thok Diœc. Juratus Ecclæ Reformatæ Sindensis Parochus.

(L.S.) Georgius Jako Ecclesia Segedinensis Parochus.

(L.S.) Michaël Jun. Kizma Ecclesiæ Várpalotensis Parochus.

(L.S.) Michaël Vas Ecclesiæ Somjalvensis Parochus.

(L.S.) Joannes Straubi Ecclesiæ Tolnaensis Parochus.

(L.S.) Michaël Jerovkin Ecclesiæ Cal. Kalocsensis Parochus.

(L.S.) Petrus Tvarkelli Ecclesiæ Alsó Szentiványensis Parochus.

(L.S.) Alexius Huszár Ecclesiæ Thurkalensis Parochus.

(L.S.) Daniel Gokpalvi Eccl. Vereskparakensis Parochus.

(L.S.) Josephus Balla Ecclesiæ Akrendensis Parochus.

(L.S.) Paulus László Ludimagister in Ecclesia Akrendensi.

(L.S.) Martinus Aradi Ludimag. Eccl. R. Cath. Györgyensis.

(L.S.) Samuel Brassai Gymnasii Tolnaensis Rector.

(L.S.) Joannes Máté Ludimag. in Ecclesia Segedinensi.

(L.S.) Georgius Szeke Ludimagister in Eccl. Varpalensi.

(L.S.) Joannes Sinegalbi in Eccl. Körösdensi Ludimagister.

(L.S.) Michaël Kolozvári in Eccl. Szindensi Ludimagister

(L.S.) Samuel Lőrincz in Eccl. A. Kálóriensi Ludimagister.

(L.S.) Franciscus Barna in Eccl. Bágyonensi Ludimag.

(L.S.) Georgius Csulak in Eccl. Mis-kölcensi Ludimagister.

(L.S.) Samuel Kovács Eccl. Unicar Ö Jordanic. Cantor.

(L.S.) Daniel Kiss in Eccl. Szil-vásyalvensi Ludimagister.

(L.S.) Sigismundus Veres in Eccl. Alsó Járaensi Ludimagister.

(L.S.) Petrus Ujszékelyi in Eccl. Nagy-patakensi Ludi Magister

(L.S.) Georgius Székely in Eccl. Rom. Játzegensi Ludi Magister

(L.S.) Joannes Szőts honestè Vacans Ludimagister.

(L.S.) Georgius Ferenczy honestè Va-cans Ludimagister.

(L.S.) Paulus Gálfi Ludimagister honesta ratione Vacans.

Ladislaus Szabo Scholæ Ru-ellaris Institutor in Tövrök

Super gra Homagii deprehensione Gen. Instrumend. in Eccl. Bágyonensi
De Præmissis pde mod. testatur: (L.S.) Stephanus Sárdi Juratus.

Clerus Diœcesis Zükellö:

(L.S.) Joannes Vörnöki Parochus S. Ps: Martinens. Ord. Notarius

(L.S.) Stephanus Horváth Parochus Küs-Szőllősensis.

(L.S.) Andreas K. Barki Parochus K. Jeremiensis.

(L.S.) Andreas Simái Parochus Domboriensis.

(L.S.) Georgius Vitus Parochus S. Benedictensis.

(L.S.) Michaël Gyed Parochus Harangláb. ens.

(L.S.) Josephus Mezei Parochus Adamosiensis.

(L.S.) Georgius Kapás Parochus B. S. Miklósens.

(L.S.) Joannes Pálfi Parochus Dés-falvens.

(L.S.) Michaël Szeregáli Parochus Szöllősalensis.

(L.S.) Joannes Gálgáli Ludimagister Domboriensis.

(L.S.) Sigismundus Fab Ludimagister S. S: Martinens.

(L.S.) Petrus Kovács Ludimag. Adamosiens.

(L.S.) Paulus Béla Ludimagister Harangláb. ensis.

(L.S.) Moyses Biró Ludimagister Küs-Szőllősensis.

(L.S.) Moyses Kovács Ludimagister Désfalvensis.

(L.S.) Martinus Üvö Ludimag. S. Benedictens.

(L.S.) Andreas Illyépalvi Ludimag. B. S. Miklósens.

Super gra Homagii deprehensione Gen. Instrumend. in Eccl. Désfalvens.
De Præmissis pde mod. testat: (L.S.) Martinus Balás Archidiac. Cler.

Clerus Diœceseos Albensis:

(L.S.) Franciscus Deáki Parochus Ecclæ Henzeni. et S. S. Jur. Notar.
(L.S.) Simeon Kiss Györfi Parochus Ecclæ Vörmörad et S. S. Juratus.
(L.S.) Josephus Ehárt Parochus Ecclæ Darocz. et S. S. Juratus.
(L.S.) Stephanus Berki Par. Ecl. S. Rabor. (L.S.) Michaël Kálmán Par. Ecl. Pálos.
(L.S.) Stephanus Kiss Henz: Ludimag. (L.S.) Michaël Bakzo Ludim. S. Rabor.
(L.S.) Franciscus Illyés Darocz Ludim. (L.S.) Andreas Brewer Lud. Vörmörad.

Super qua Homagii depositione Genus Iustif. in Ecclæ Vörmöresi.
De Genuinis pde med. testatur (L.S.). Josephus Finta Archidiaconus.

Clerus Diœceseos Háromszék:

(L.S.) Joannes Horáth Par: Bölön: Juratus. (L.S.) Georgius Kiss Ludim. Körispatak
(L.S.) Stephanus Dancs Par. Kilyén. Juratus. (L.S.) Franciscus Bruly Lud. Kálnokens.
(L.S.) Stephanus Erdő Par. Szt: Kir. Juratus. (L.S.) Georgius Benczi Lud. Kőröspatak.
(L.S.) Gabriel Köpeczi Parœch. Körispatak. (L.S.) Petrus Tzomi Lud. Arkosens.
(L.S.) Stephanus Sántha Par. Kálnokens. (L.S.) Stephanus Fábor Ludim. Laborfalvens.
(L.S.) Gabriel Kontz Par: Arkos. et Juratus. (L.S.) Georgius Csiki Ludim. Kilyénens.
(L.S.) Franciscus Barnabási Par. Kőröspat. (L.S.) Josephus Bardo Cantor Hidvég.
(L.S.) Franciscus Juna Par. hospit. Vacant. (L.S.) Stephanus Nagy Lud. Bölönens.
(L.S.) Moses Dersi Parœch. Laborfalvens. (L.S.) Joannes Sidó Ludim. St: Király?
(L.S.) Andreas Bartha Ludim. H. Szentsi.

Super qua Homagii Depositione Genus Iustrum in Ecclæ Kőröspatak.
De Genuinis pde med. testatur. (L.S.) Franciscus Szolga Archidiaconus.

Clerus Diœceseos Udvarhellyensis.

(L.S.) Georgius S. Dersi Par. H. Szt: Péter. (L.S.) Joannes Kilyéni Parochus Kénosens.
(L.S.) Nicolaus Szombati Par. H. Szt: Pálbensis et Jur. Notarius. (L.S.) Sigismundus Vörmösi Par. Mugnadens.
(L.S.) Samuel Szabo Par. H. Karácson. et S. S. Juratus. (L.S.) Martinus Csép Ludim. Gyepesens.
(L.S.) Stephanus Dedő Par: H. Szt: Martonens. et Juratus. (L.S.) Sigismundus Soma Lud. Jánospalv.
(L.S.) Samuel Barrabás Par. H. Almás. et Juratus S. S. (L.S.) Samuel Szt: Lászlai Lud. Oklandens.
(L.S.) Joannes Murvai Par. Várospalv. (L.S.) Joannes Kovács Lud. Várospalvens.
(L.S.) Nicolaus Peterfi Par. Oklandens. (L.S.) Josephus Janka Lud. H. Sz. Pálens.
(L.S.) Georgius Molnar Par. Jánospalv. (L.S.) Moses Imets Lud. H. Karácson.
(L.S.) Michaël Dersi Par. Gyepesens. (L.S.) Michaël Szt: Lászlai Lud. Ecl. Derventsis.
(L.S.) Stephanus Matéi Par. Vargyasens. (L.S.) Michaël Györke Lud. Vargyasensis.
(L.S.) Stephanus Sárdi Par. Abásfalvens. (L.S.) Michaël Vegh Lud. H. Almásensis.
(L.S.) Balthasar Kovács Par. Kemenyfalv. (L.S.) Josephus Karácsonfalv. Lud. H. Szt: Márt.
(L.S.) Franciscus Imre Par. Csíkfalvens. (L.S.) Moses Kovács Magister Lokodens.
(L.S.) Stephanus Lövétei Par. Kerekegyhasi. (L.S.) Samuel Adámosi Cantor Ecl. Mugnadens.
(L.S.) Stephanus Dallo Cantor Renoresis.
(L.S.) Georgius Kádár Cantor St: Peterfi.
(L.S.) Paulus Antonya Cantor Kerekegyh.
Ugiusm.

(L.S.) Sigismundus Páriz Cantor Eppiensis. (L.S.) Sigismundus Kénosi Vacans in Kénos.
(L.S.) Franciscus Deák Cantor Kemésiensis. (L.S.) Andreas Kovács Cantor Vac. in Ollá
(L.S.) Joannes Demeter Vacans in Bers. (L.S.) Joannes Bala Cant. Vac. in Abásfalv.

Super qua Homagii depositione praefatus Inspector in Lecta Vátor palvensis.
De praemissis fide med. testati. (L.S.) Martinus Kovátsi Archi Diaconus.

Clerus Diœceseos Keresztúrtensis.

(L.S.) Joannes Fejér Parochus Medesiensis et S.S. Ordinar. Notar.
(L.S.) Franciscus Kiss Szigi Par. Ra- (L.S.) Franciscus Csiki Vacans.
vaniensis et S. Inspector.
(L.S.) Michaël Kiss Par. K. Solymosiensis (L.S.) Joannes Kolcsi Lud. Bözödiensis.
et S.S. Inspector.
(L.S.) Georgius Andrási Par. Sardi- (L.S.) Joannes Sinko Lud. Tartlaviensis.
sálvensis et Inspector. (L.S.) Aaron Benke Lud. Medesiensis.
(L.S.) Samuel Kapi Par. Siculi Ke- (L.S.) Daniel Simon Lud. Jordánfalvensis.
resztúrtensis et S.S. Inspector. (L.S.) Stephanus Csiki Lud. in K. Solymos.
(L.S.) Petrus Márkos Par. S. Bold. Szentiv. (L.S.) Andreas Kiss Lud. Simonfalvensis
(L.S.) Martinus Benke Par. Martonfal- (L.S.) Stephanus Benke Lud. Csekefalvien.
vensis et Inspector. (L.S.) Josephus Palfi Lud. Lemia Szentkirál.
(L.S.) Stephanus Nagy Par. S. Bold. Szentiv. (L.S.) Josephus Szegedi Lud. S. Abrahám.
(L.S.) Paulus Augustini Par. Szentkirál. (L.S.) Joannes Bodor Lud. Siculi Keresztúr.
(L.S.) Stephanus V. Szabó Par. Szentkirál. (L.S.) Franciscus Szabó Lemia Uzsoriensis.
(L.S.) Stephanus Szabó Parochus Lupeniensis (L.S.) Georgius Dersi Lud. S. Mihálfalv.
(L.S.) Gregorius Nagy Par. S. Abrahámens. (L.S.) Michaël Szabó Lud. Csikszentk.
(L.S.) Thomas S. Annai Paroch. Korondiensis. (L.S.) Joannes Dersi Cantor Lupeniensis
(L.S.) Joannes Ürmösi Par. Szentkirál. (L.S.) Joannes Albert Lemia B. Uzsoriens.
(L.S.) Georgius Molnár Par. Szentegyház. (L.S.) Josephus Haranglábi Ludimag.
Medesiensis.
(L.S.) Franciscus Márkos Par. Siculi Kir Alfv. (L.S.) Petrus Jakab Cantor Kadarcsiens.
(L.S.) Thomas Fodor Par. M. Sajóudv. (L.S.) Michaël Gagyi Cantor Korondiens.
(L.S.) Sigismundus Antisiewicz Par. Bardoc. (L.S.) Georgius Lepes Cantor Martonfalv.
(L.S.) Georgius Nagy Par. Bözödiensis. (L.S.) Andreas Benke Cantor Ravensis
(L.S.) Samuel Boér Par. Kadarcsiensis. (L.S.) Paulus Szabó honestis rationi
(L.S.) Benjamin Kelemen Par. S. Mihálfalv. Vacans.
(L.S.) Andreas Márkos Par. Kövispat. (L.S.) Joannes Sabesius Pädagogus
(L.S.) Martinus Kovács Par. Nagy Sármásiens. Scholæ Váralyensis.
(L.S.) Michaël Markos Par. Siculi Kadarcs.
(L.S.) Stephanus Varga Vacans hospiti
(L.S.) Mathias Tamás Par. Szentpaliensis.

Super qua Homagii depositione praefatus Inspector in Lecta Kadarcsiensi.
De praemissis fide med. testatur. Paulus Gálfalvi Archidiacon.

Clerus Diœceseos Marosiensis.

(L.S.) Andreas Csáki Eccl. S. Hármasig. Parochus S.S. Notarius
(L.S.) Josephus Bedő Fiscalis Director (S. Martonf.) Parochus S.
(L.S.) Michaël Bartha Parochus Siculi Kereszt. et S. Inspector

L.S. Andr

(L.S.) Andreas Lovrici m.p. Parochus Eccl. Vadudens. et Inspector Sedis
(L.S.) Martinus Marosi m.p. Parochus Eccl. S:t Lásztóiensis et Inspector Sedis
(L.S.) Nicolaus Vitályos S:t Lásztóiensis Ecclesiæ Ipsdorfensis Parochus.
(L.S.) Sigismundus Kelemen m.p. Parochus Nyomárensis.
(L.S.) Alexius Mathes m.p. Ecclesiæ Colyabensis Parochus.
(L.S.) Joannes Kozma m.p. Parochus Eccl. Szabedensis.
(L.S.) Stephanus Székely m.p. Ecclesiæ Kalensis Parochus.
(L.S.) Stephanus Balla m.p. Eccl. Maros S:t Királyiensis Parochus.
(L.S.) Josephus K: Györgyi m.p. Ludmagistratus S:t Lásztóiensis.
(L.S.) Ladislaus Köpeczi m.p. Ludmag. Colyabensis.
(L.S.) Franciscus Kis: Györgyi m.p. Ludmag. Illaudensis
(L.S.) Michaël Vagyas m.p. Ludmag. Szabedensis.
(L.S.) Michaël Jun. Szilágyi m.p. Ludmag. S:t Mártonensis.
(L.S.) Josephus Balázs m.p. Ludmag. Kálensis.
(L.S.) Josephus Sándor m.p. Ludmag. K. Gálfalvensis.
(L.S.) Samuel Boros m.p. Ludmag. S:t Benedictinus.
(L.S.) Michaël Sen. Szilágyi m.p. honestus Vacans in C:S: Mar. Telegdiensi.

Super qua Homagii Depositione Præsens Instrumentum propriis manuum nostrarum Subscriptionibus, et tam Ejusdem Reverendi Archi-Diaconi, quam privatum Subscribentium Sig. Cod appositionibus roboratum et communitum, Sacræ Cæsareo-Regiæ Apostolicæ Majestati, Dno D. Nostro Hereditario Clementissimo exhibendum, in Testimonium perpetuæ Devotionis et Subjectionis Nostræ exhibemus. Datum in Partiali Congregatione Districtuali nostra, Ecclesia Szabedensi celebrata. Die 8. Jan. 1793.

De Præmissis modo Prio penes me diante testatur

(L.S.) Michaël Sen. Kozma m.p.
Archi Diaconus.

Anno 1793. 8va Januarij Continet Scribens Catalogus Tertii Continuationis pia Memoria Reverendi Michaëlis Kozma, Parochi Unitarii Adjectorii Notarii Archi-Diaconi, et Inclytæ Generalis Supremi Unitariorum Consistorii Fisci. 1798. denati et Sepulti. funerationem Præclusalem Anno 47. in Duabus S:t Lásztóiensibus Ecclesiis Fidelitèr absolvens et tumulans ætatis 76. claudens.

Az Negyedik folytato Udösb Nozma Fáuor Pap ej Adseſſor
és Annak Segéde Pap Adseſſor ej Esperest által a Késő
maradék tudásárd.

Elso Emlékezetező Tudositás. Ezen Titulus alatt.

Reflexio: Eccleſiæ Unitariæ Ex Divina Clementia et Superabundanti Miſericordia per M. Trâmiæ Principatum dispersæ præsens fide Dignum Literale Archivum vel Inſtrumentum posterorum memoriâ dignum brevi tantum manu eo fine et scopo illustratum: Ut Benevolus Trâmo Lector in Conſpectu hujus objecti tractandorum tractatione semper in Clariſ sit, inoffenduge pede procedere possit Continuatis Indici Geniſſa Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Tranſylvano Unitariæ Libri IIIti Tomi IIIIti Seculi XVIIIvi Anni 92di ſ: Tertio Continuatoris Scribente calamo et officii Archi-Diaconatus functione Delapsum), et Anno 98vo: fatis cedente) Progrediente vel continuatio stagnare Incipiens præsens opus in Tribus Libris cum Filius Qdicti tertii Continuatoris Nam Majoremus, jam itidem pie memoriæ Parochus ultimatim V. Unitariæ Eccleſiæ Bëgyonenſis L. Smior Michael Nozma Gëbatam Hiſtoriam Eccliam, vero Solemni, Jure Primo, genitura et vigore tpore Funerationis Qdicti Archi-Diaconi Stipulatis manibus contextas continuare approximitit; Sed Successu temporis Stare votis promiſſique propria manus Subscriptione roboreti Qdictus Parochus Frater noſter Carissimus tenuerus post. 18. Annos effusum Qdicti Continuatoris, quod ordinem generationis tertius quod Sexum virilem: Filius Secundus Joannes Nozma totius operis ſ. Sete tpore Funerationis eorum Deum Pie memoriæ et Venerandi Senis in Charam quatuor filiorum poſſeſſionem devolutæ) Copiationem aggreſſus; et in Functione (Dei gratia Unitariæ Eccleſiæ Opitulante gratia Divina per Spatium trium ſ: 1813tis 15is: Annor. Continuanda; et ab eo Sete. prius memoreti Anni 92di termino continuationem usque Subsequentis Seculi XIXni Anni vicesimum Inclusive ſ: ab Anno Eodem 1785. ut Continuationis pagina St. memoriæ ejus injecta est, Siquidem usque 92dum pie defuncto Tertius Continuator; Datis Inſtrumentorum Neceſſariis ad ejusdem manus devolvendis carnit; Supplementum Scripto prosequens. Rerum et Actorum Summatim Eccleſiam Scripnè In Tranſilvania Unitariæ Religioni addictam; et Cui Supremam Eccleſiaſticam Prælaturam, nunc Supremi et Repræsentativi Judicialis Judicii Sedem Claudiopoli in V. Matre Eccleſia ſitam, tum Sapientissimi Principis moderni et Gloriosæ Memoriæ Antecessorum Imperii Administrationis manipulationem facient quadantenus Schematicum, quo ad verò Civilem Politicam et Statisticam verbo Supremam Monarchicam Gubernationem per apices Scripturientis et in memoriam Posterorum revocantis

Második Emlékezetező Tudositás. Ezen Titulus alatt.

Benevole Christiana Lector! Antequam in Limine v. vestibulo hujus operis?

operis Manuscripti ulterius progredi voluntas Spontanea esset, pau„
lulum consistere dignare; et attentionem saltem proletariam ad Co„
quoscendum hujus Continuationis Preliminium impendere non grava re.

Anno Domini 1798vo Die 3a Mensis 8bo fatis cedentis; et 14a ejusdem Mensis tumulati Historiæ Hujus Unitariæ Ecclesiasticæ Continuatoris Tertii Leverendi Michaëlis quondam Seniores Kozma per Annos 47. Scauli XVIIIvi in Duabus Circuli Marosensis Unitaria Religioni addictis Ecclesiis Parochum, et in eadem Diœcesi ultimatim per octo decem annos officio Archi-Diaconatus officiose defuncti manu, fine Continuationis ad manus ejus. Dein filii IIdi Joannis Kozma Devoluta Historia Ecclesiastica Tramo Unitariæ post tertium Librum per Continuatorem Continuare cœpto et descripto prævia ratione Hinleitatis in XIX. Albis per tres Antecessorum Libros conspicua Preliminium 19. albas Implere desideratum. Sequenti Titulo

Tö Tiszteletendö Püspök Ur
Tiszteletendö Generalis Notarius Ur!

Mint Kozma Simon most Ecclesia nélkül lévö — és Kozma Gergely Sz: Lörinczi Unitá„
ria Ecclésiában Papi functiobun lévö meg-irt Sorsu, Két egy Testvér Személyek
alázatos tiszteletünk ajánlása mellett, össze függö's egy czélra törekedö
önkéntes kandidátusok ha nem lésténk; im ezerben bátorsággal fel-jelen„
tyük. t-i. Marosi Környékben lévö Hy. sz: László ej Sz: Lörinczi V. Unitaria Ec„
clesiában 47. Esztendök alatt belsö Hivatalt folytatott Pap, Adsessor Notari„
us Consistror Esperest, és Ecclesia Orator N. Ud Tiszteleres Kozma Mihály,
Eder Atyánk 2vi mult. 18k Szazadbéli 1798k Esztendöben Minden Szeretta Ská„
ros világban élni meg szünvén; midön ugyan az Emlitett Holnap Ifk
Magyák tiszteségesen, öt fiu ej leány Gyermekei által el temettetett volna
á Sz: Lörinczi Nemes Unitaria Ecclésiában; ugyan ezen Holnap ikán, az fenn még
poraibanis tisztelt N. Ud. Eder Atyánknak el-maradott jovaiból, vész Sze„
rént maga által tett s vizárban hagyott utolso Rendelése; vész Szerént pedig
azokban; amikre az ki nem terjedett Atyafiságosan lett meg-egyezésünk Szerént
Végben ment osztozásunk foglalattyánál Negyedik Fontya emlét im ezekre
Kézen fogva vezérel tudnia illik:

Harmadik Emlékeztetö Tudositása

Negyedik Fontya: Az N. Testames Ur és Atya által nevezetes és példás fá„
radozással s Szorgalmatossággal egyben szedegetett, ej dolgozott három fo„
rendbol álló Ecclesiastica Historiát a Nagyobbik Testvér pro continuatio„
ne magához vette, egy mindazonáltal hogy tulyességgel proprium ne legyen
hanem a provisorias s tulajdonossag is legyen a Familiaje; ej soha ezt Sen„
ki a Familiából ne abalienálhassa; és egyébnek ej sive Successionis a Gyerme„
kére ne Szállyon v. Szálhasson, ha arra való nem lesz hogy continuálhassa
hanem a más Atyafi pro continuatione végre által; ennek következése
Ez Kozma Simon 27. Esztendök alatt Papi Hivatalt folytatott mert
Ecclesia nélkül — lévö Szavu a Férfiu Kimben második Szülött, Adjunctor Director

Seminitis

Semmitsis az Elsö és Nagyobb Szülött Testvérünk már N. Ud. Kozma Mihály Úrnak dicsőlni az Elsö Szülöttségre növe, bétellyétesen várakoztam, az N. Édes Atyánk utolszori tiszteségek el-takarittatása helyéről, lett el-oszlásunk okája, Ettől idejétől fogva, figyelmezvén az alatt; hogy fogadása szerint azon N. Nagyobb Szülött Nagyobb részben a' Papi Lenden lévő Tanulmányi betsének nevelésére azon folytatás végett Kezéhez vett Vöt Olömöségünkben lévő Ecclesiastica Historiában nevezetes lépéseket teme: ép várakozásom idejének foglalatja vagy ha valamivel több 18 Esztendö vala:) De mivel azon üdö alatt folyamatot kivánó munkabéli igéret vét már N. Testvérünkre növe az igért jo Sándornál, magunkra nézve is a' gyümölcstelen reménységnél nem lön egyéb várakozásunknak jutalma. Ennek következése

Én Kozma Sámos t: ki azon üdöt meg-értem vala 1812ben Juniusnak végével Ostrolai Tanulásait Szépely Kovesd Ungvári Gymnasiumokban el-végzett Fiának Ifj. Kozma Sámosnak a' Kolosvári Fövéb Osztályában tanulás végett való által költözteteséével, ottan utánam való Szülött testvérünk J. Kozma Josef Ur Uram Öcsémnek, kiket már annak elötte, az már N. Nagyobb Szülött Testvérünk Pap Bágyoni Nemes Unitária Ecclesiabéli Papi hállásá vol az ivet Ecclesiastica Historia ivet Tanulmányaiban által viteted vala. ezt tudva

Ekkor ezeket jelentém: Hogy a' Késő Maradék; vagy Statusumban lévő Kevesebb Hitünk sokszori el-tanulásunk után halando törödelem povindea egy örökös Examinatiot: gyalázatot feledhetetlen Szépet ne vessen. Az Elsö lépésben az Egész munka le másolása iránt való törekedésemet le beszéllem Sroha jelentett Sándorom ki nyilatkoztatásával, vész szerént halhato, vész sze, vagy néma szollással, oda értette a' jelentett Sándorunk tett feleletnek értelme Hic homo cepit aedificare et non potuit consummare. Ennek következése.

De mégis hálá légyen az Istennek a' Segitö Kegyelemért; melynek véllem való munkálkodása által erött nyervén Extendónként; az Nevezett Historia béli örökség fennis tiszteletes Szemtanuságból kolosvárról 1812. 1813. 1814ben Volt Csoltalvi Papi Stationusra Darabonként által viteem, ej 1813ban 3a Jobb azon ivet munka ej darabok le-másolásához, ha hol kivántatott rendben szedéshez; a' melyre a N. Ud. J. Testam Ur Édes Atyánk által ala az utasito betükben ut munkáját láttam, hozzá fogtam; s folytatván az ivet Extendötöl s naptol el-terdve, a' munkát indulatomtol Sürgetve, Nappali és éjjeli tradai, nyari örzi téli s tavasszi óraimon 1815ben 7a July, Kolosvárra Fiamhoz való indulásom napja elött; az ivet három darabokban fekvő munka le másolást. Négy darabokra tolve Szeptembren elis végeztem: az Egész Munkának a' Mássa: ide jövelvén azért Secundumonként; amit en mej azon kivül vagy magamtól; vagy ezen Kisim Közönségünk Bolyogságával fenn állásaka, jovára, indulatommal az en tehetségemnek ösvedve függö más J. Szolgálatokon nál találtam, ej az N. Ud. Fiscal Folytatások folytatása czéljaibol az be tételre evidensnek sót Szükséges Sejesnek tartam: az nyomtatásunyban találtak, ej a' be tételre kiküldetett Insertumokon kivül: s kilenczedtöl Sár adósokban vagyon. Ennek következése

Már a' vagyon hátra! Vagy a' munka további folytatására a' kivántatik. Azonban: Hogy valahol ezen Munkában Kérönyv Urunk

Szüleiről

Születésétől fogva számlált s le folyt üdö Századokban; amitt a tör-
tént s fel-jegyzetett dolgoknak s történetének természete kivánta, s az
Instrumentumok ok tevelek Datumaikkal együtt meg-találtathattak
kézhez vétethettek s fel-jegyzethettek distinctim et per apices.
à Reformatioig; à Reformatio idejétől fogva pedig à közlebbről el-mult
18ik Századnak 92ik Esztendéjéig Nagyobb ki terjedésben s amely ivt üdö
pontban az Harmadik Nek. Udv. Folytatónak pennája mégis állott :)
folytatattal; ej azon folyamat az Anya sz: Egyházra nézve, mind à Fel-
kiérben melynek ki szolgáltatására Agendát Ecclica Disciplinát, Generalis
Canonokat, és Normalis Instructiot. Normativumokat s egyebeket ma-
gában foglal, mind in Oeconomicis; a melynek tenutuma à Templo-
nok Oratoriumok, Több és Küssebb Oskolák Restauratioját vagy
fundamentombol valo ujra épitését tárgyazo Literaléknak ele' mutat-
tását meg kiványa; minémü Eleitöl fogvan ha vagyon s lett à K.
Gubernium-bol, à Templom vagy Collegium épitésére nyert Patentalis
ej azokat akármi esetben tárgyazo Diplomatis Status p. o. Articulo LV
De Templis Turribus et Campanis. Inde ab Emanatione Diplomatis
ademptis. Ujjonnan szülerett Esztendéjében, valamely Fö T. Super-
intendentiának à Generalis Visitatio folyamattyában tett meg-jelenése
által ki nyilatkoztatott, s folyamatban állitatott Istemi Tiszteletnek
gyakorlása, s több effele tárgyak az objectuma vagy subjectuma,
ej ha hol ezen Impressa collationoknak folyamattya Századonként meg állott
es valamint

Másodszor: à Folytatás meg-állásának ideje; annak Esztendéhez külde-
tendö Tárgyakra nézve, az ide mellékelt Albák frontyára per Specifi-
ciea által Emlékül gemininé fel-jegyzetett. Ugy szintén

Harmadszor: Hogyha azonnál találtathato most stagnáló Egyházi
Historiai folyamat további folytatására szükséges Instrumentumok
lésznek, azok alázatos és bizodalommal mostan lett fel-jelentésünk
Következésével à T. Consistorium által solemniter ezéhez, ezen Kö-
vet kezésünk által à T. Consistorium által solemniter ezéhez, ezen Kö-
jot s felsö állhatást tárgyazo hivatalos kötelességek telyesittésére meg hi-
vattatnának; az meg hivatott Tisztelendö Férfiak által Ezeknél levö Ori-
ginalisokbol. Antiquum Ecclesiae Archivumaibol, azok tiszta hogy
zavar ne légyen à Természetében Különböző Literaléket az Albákra s
mellé Egészitendö Irkalapra való le másolásokban meg különböztet-
vén külön külön pontonként fel-vive fel-jegyzessenek. Ej azon T.
Férfiakhoz menendö Nyomon loda ismét vissza: az honnan t. i. annak
alázatos Kérésünkre, à T. Diócesana Praelatura; kezében à telyesitett
Ök telyesittése végett, ki küldetendö Instructio tartása szerint el-ki-
botsátattatnak: s à T. Consistorium által határozando, s változást emlé-
ni nem akaro üdö pontou azok à dolgok telyesittetve à T. Consisto-
rium Kezéhez viszsza küldetésének az albákon.

Ennek el-végzésére Ok vágha nemüknül evöj segéd Karok
à végi viselt dolgok s történetekre nézve s: ex Actis et gestis ad

acta

ad Acta, Archivi Repositis) hasznos figyelemmel való viseltetésre Tulé-
kerés Istenben dicsőségéhez, ej à Nemes Religio szeretéhez viselt illendő
buzgóság, ej à szent könyvekben való vizsgálódásra s'jedzésre késztet-
nét nem esmerő nagy szeretettel való párosulás; ej unalomtol üres fárad-
hatatlan hüség példáj ügyekezet lehetnének. Annyit hogy Mi.

Negyedszer: Az ide mellékelt. 19. számból álló Albáson à folyamatra
meg-kivántato Literáléknak természetét mellyik albárra ikktatnunk
az utasitást, ahi irás vagy iratás, iránt meg-tettük modgyátis-
sj: vagy ha törölleresebb mód ér rend fel-találtatik magunkot meg
nem kégyellyük: ja ki iratnak ugy tettük világosan meg-irtuki; ami-
dón ezeknek tudálysegünk szerint való ki nyilatkoztatásával.

Ötödször: Annál alább bővebben ki nyilatkozott alázatos reménység-
kedésünk által; minden ide járulhato kötelkedésen kivül meg nyert
Fő T. Consistorium Tanátsos Tagjainak Istenünkhöz ej dicső Vallásunkhoz
von.o buzgóságok tekintetéből tejendő Rendelések által. Ezennel-

Harmadszor: Az Erdélyi N. Fejedelemségben levő; ej Isten hirével el-
terjedett s virágzo Nemes Közönségünk, s'abban lévő Nemes Anya és
Leány ej elő Köst Népesebb gyülekezetünkre nézve; azok kebelében
à Belső Fő Papi ej Egyházi Tanátsot Kormány Székben ülő s'art à több
Oskolaink Tanito Tjaira nézve Igazgato F. T. Consistorium Archivu-
ma mellett Hivatalt vizsló T. Jeneralis Notarius Ur Ô Nagysága ej Sé-
kely Keresztur Unitarius Gymnasiumunknak Rector Professorai. Torotzkoi
Nemes Erdélyiünkbeli Oskolaink Tiszteletes Rectora. Kolosvári Nés
Anya, Jordai Torotzkoi, Abrudbányai Sz. Egyházunknak à 18dik Szá-
zad végén, ej rész szerént à 19dik Század kezdetével s folyásában
ujjonnan Gült vagy regi Fundamentomon fekvő ej meg ujjitta-
tott Templomaikra Tornyaikra, Oratoriumaikra Harangja-
ikra; ujjonnan Épületett Filiális Egyházaikra az irt ét multt
Század végével, ej az folyo mostani 19dik Század kezdetével az Iste-
ni tiszteletet Gyakorlására bé vett, ej az elő Köst tehetsége.
sebb Egyházaiunkban Készittetett orgonákra. Nyeretett Egyházi-
aiunkban. Tanito Mesteri Hivatált vagy Cantorságot kert és
fel-állitott Egyházainknak Papi ej Mesteri Parochiainkra
nézvest Atyánknak Domesticum Consistorium V. Presby-
teriuma, alapitván ej kezdett épitést s annak folyását ej
végét illető szükséges Perceptumokkal erogatumokkal
Edgyütt Ratiocinátus Curatorai Inspectorai Perceptorai
Solemniter ej hivatalosan meg hivattatnak; mely hiva-
talt halvan s'à T. T. Consistorium által meg értvén,
leg ottan tégye à meg-hivatalt meg érző Hivatalos Személy
Szeret mesterre s'akkor Cantáltassék Szivre hasolag viszsza

arra

arra az üdö pontra, amelyben az Ur Isten elött az Hüröt el-mondotta, s az Hivatalt a Canon által ki Szabott üdö mérte, keig fiven valo folytatására fel-vállotta; s a mennyiben az Istem Kegyelem munkálkodik. Mennyi költség elvogálta, tott ùcirea, épült Templomára Tornyára Oratoriumara Sanctor vagy Mesteri Levitai Hivatal fel-állitására, Haranglára Orgonáira: Ennek Calculussat s az épület segitségére, ha lehetne minden adakozoknal nevcit, de ha ez nem lehet, leg alább azok, kik példáson adakoztának nevcik emlékezetben hozatnának, az épületben példár burgosággal viseltetett Egyeségekkel Együtt Nem Különben

Heted szer: szt-s A Templom ej Parochia az Oratorium mi modon ès mikor acquirált funduson áll. A Gymnásium és ahoz tartozo hely vagy örökség, a Kamarák vagy tanulo Szobák épitmenyenek uj organizatioja, annak száma szerint valo ki terjedése, nyra való épitésének, vagy restauratiojának mostani formája minémü? hány fel-emeletben ván, mellyek s hány számmal a lako ej tanitto Szobák vagy Classisok s mi a mostani Környül állásokhoz képest a Classificált Kamarákban Egy ágy helyett 10. Holnapig valo valtsája. A mi pedig illeti

Nyolcadszor: az meg hivattatott személyeket Bátorkodva jelentyük I. Generalis Notarius Gymnasiumunk Rector Professorai. Diaecesanus Senior Urak. Collegium ès Gymnasium. Inspector ès Perceptor Atyánkfiai Ekklésiank Curatorai; a mennyika le irattak foglalattyában tèjendö Papiros el-küldés, a fel-Küldendö Instructiok mellè ragasztando Specificatio mellett, amely nyomon a mondra Ezünkben jövend; azon nyomon a máj közvetlenül Consistorium Periodusson, kik ott meg-jelenünk, sine mora et cum gratiarum actione mü általunk meg-küldetik mint hogy pedig.

Kilenczedszer: Hogy ezen kör jora való célra zünknek eszközlésünkre minden esetre és ami e tárgyban való segedelmeztetésünkre minden esetre és Egyszerre ezennel meg-hivatik, annyi sok felsöbb alsobb Külsö belsö Rendbéli Segèd Karok által örvendetes ej boldog kimenetele ne lehetne azt ingyen nemis gondolhattyuk; ez közönséges az Ez várt most tèjendö dorgálodo vagy ösztönözö munkálatainkról nem Emlékezünk; ej azt eltés remény ség alatt telyességgel elis halgattyuk. Hogy pedig ezen Kör tanak ele mozditására egyben vetett vállokkal s egy czélra ösz. ve függö indulatokkal törekedö munkásoknak segèd karok nak

nak szivéket meg-jutalmaztatások iránt lekesitsük, tudnia illik ami illeti az azért való jutalom meg-nyeréséneк kemény" Séget mi reánk nézve.

Tizedszer. Akik ennek az hozzánk jövendő" Irományokból való folytatására törekedünk: A F. T. Consistoriumnak Tanátsos tagjaira nézve, akik a' kezünk alá szükségeq Literaliek ki esz" közlésére magok felsőbb Activitásokot meg esmérik, sőt hajlando szivel is vadnak, ki terjesztett karral segédet lenni; mind fejenként nem Cubertöl a' jutalmat; ej a' ditsőséget mely adatta" tando, nem a' világtol mely mint az ideig tartó pára hamar el-mulando; ej igen törvényeny, hanem Istentöl annely drágalatos tartos, ej örökre meg-maradando bizonnyal várhattyuk, ej remél" hettyük hogy ő Felsége meg-jutalmaztat, ej mindazokot valakik az Isten Ditsőségéért, és az Krisztus Emberetinek nagy voltáért azo Titkos tettenek az Anyaszentségyháznak neveledésérét, mind ezen köz jót s lelkek üdvességet illető" s arra egyenesen zélo" zo munkában fáradhatatlanoknak és hivelnek találtatnak, amin" dön végezetre.

Tizenegyedszer: Minis mind ezeken az Isten ej a' Nemes és Sz: Fő Consistoriumnak Gyülés fölle hallottára le tett hitünk, s hivatalunknál fogva minden kötelező erejé mellett arra igér" jük magunkot; hogy valamint az Irományokot el-vészszük; azo" kot Isten Elétünknek kedvében, keresztelmet nem esmérő okák le folyására alatt le-másollyuk; és vagy magunk személlyesen; vagy Hozzánk alkalmatossag által ide Kolosvárra az Archivumban visz" sza méltattyuk; ej valami mint Secretum közönségünk belső titka ugy jövend ezünkben a' többek között; ami kezünk alá iratando Volumenekben örökre titokban maradand; mind ezen fellyebb irtakban az jelentett tárgy iránt lett fel-jelentés" sünkre nézve

Itt állyuk alázatosan a' Fő Tisztelendő" Superintendens ej Méltosagos Fő Senator Urakot; ej a' Fő T. Consistorium mind belső ej külső" Rendből állo Nagy Érdemű Tanatsos Tagjait, mél" tozztassél ezen öuk'entesen fel-vállolt Isten Ditsőséget, Kitsin közönségünk további fenn állását virágzását, s abban Ditső" és Szent Vallásunk öregbedését illető" jó törvényünk Segitsé" gére, hathatos Eszkőz lenni; ej a' közzelebb Következendő" Jéli Fő" T. Consistoriumnak ülése el-végeződésével mindent ezen kérés" sünk tárgyában, meg-ujjitó s Isten ditsőségére, Sz: Vallásunk fenn állására arányzott zélusban lelkesitő" gyönyörök

" iránnyal

ízenettel meg-örvendeztetni, akik most an önkéntesen fel-vállott kõr bora törekedõ Hivrégünknek Atyai kegyességében ízlõ bántunk valo hajlandoságokban tett ajanlásra mellett nézvadnak

A' Fõ "Tiszteledõ" Superintendens
És Mlgs: Fõ Curator Urak
ej a Fõ T. Consistorium Belsõ
és Külsõ" Nagy Érdemü és Kegyes"
Régi Tanátsos Cló Tagjainak

Lázárus Szolgai az Urban
Atyafiai Kozma János mpr
H. K. t. Szenéby
Ésr Kozma Györgyi mpr
Sz: Szentiri Chirurgus Pap.

Ezen Memoriálisnak Külsõ" Superatáján ezen Irás vagyon mely a T. Superintendens irása: Presentata 23a Junij 1817. accluj Mo. XIX totidem portatoz Titulis.

Nota bene: Haladván ezen ízt Memoriálismukra e'tárgyban valo felelet; vagy az Albák Ki potoltatása iránt valo utasitásának nézve a Memoriálismukra valo Reflexioja a Superintendentiának ej az alatt. az 1818ra az üdõ folyása által változván, amely Tiszteledõ folyásában azon üdõ Szakaszban; amelyben T. T. Superintendens Kõrmõczi János Ur Kolosvárról indulva az azon Esperendõben H. Orlándow a több Hütünk Sor. ossaival, Külsõ belsõ Tanátsos Latusa tagjaival illetendõ Ki: Synodalis Gyülésre menni szándékozván annak Kõr hirébõl tudatik: Koppánd ér Torda között Szekere Sorai tol a Kotsis gonoszsága miátt el-vágadatván: Tuberc ítélete szerint bizonyos halálát Sietteto" fatum utol érte volna; amelyet ha ki adnád Elete Biografiájából bõvebbenis meg-ermékezett: ízt ugyan a Kegyes Doctorok in terremis vitte Tordán az Uri Tánia Orlétia Parochiájában; minden élete meg-tarthatására ki gondolhato Præservativ Kor adhibéálván, térõre tsak ugyan az élete re viszsza hozatott; de az által sem czélzára szerént Fiát Szebenbe által vinni el szánt szándékját, sem az ízt helyre ási: Synodusra valo meg-jelenését nem telyesithette, gyogyulást nyervén Kolosvári Kállására viszsza vitetett, 's az üdõ alatt el-jõvén a Kolosvári Mater Orlétianban tisztendõnként ülettin Szokott Consistorii unnak ideje akkor oda a Consistoriumi üdõ határára, így szerint Supplicans menõ Tiszteletes Mester Atyafi Bartalis Sámuel ó Kegyelme kezé's Successorsa által ismét egy Memoriálist küldöttem. mely memoriálisnak a következõ

Fõ Tiszteledõ" Consistoriumi Tanátsos Tagjai
Nézetnek méltóztatott Nagy Érdemü Elõljáróim
És az Urban Atyámfiai!

Még. 1817ben Szokott üdõ Határára Koppánd ülnõ Kellettem Közönsé

közönséges Synodi Gyülésünköt meg előzött üdöben az Havasi
környéki Unitária Ecclésiák Leodiben Hollandiæ Veneq; Unitária
Ecclésiánkban akkor el-folyt Vidéki Synodunk le-folyása
oráin, annak több tárgyai között, az ében közönségünk F. T.
Tanátsos Kovmány Székhez s: vagy sok sirtovinnához :s el hatás
végett. Ön ki-alább nevemet le ixtam a s: Sevitzei Veneq Uni-
tária Ecclésia T. Papja most Dioceseanus Senior Kozma Sex-
gely Tegvétsémmel lett egyet értésünk következéül értelmem
szerént hosszas meg-virgálás után meg jobbitva egy kevelmes
levelet küldöttünk vala-fel s: melynek foglalattya in folio Szütén
két Árkban vagyon melléje mellékelt 19. ki pótolando Albák
Titulusaival egyetemben, a mellyek az eddig elé folytatott Munka
corpusában a ki pótlásra szükségesek: s oly tökélletességgel; hogy azok-
ban meg-látván bőltsebben hogy sem minut mű Gyenge értelmünck
art a tsudálságot; amely az eddig elé s: a Seculumokon alajöve
Három példákban Szorgalmatosságu Már N. T. Folytatoktol egy ben
szedett s egyben irt Ecclésiai Historia Tsományai között Krisztus
Urunk születésétől fogva usq; Reformationem kitáltban per apicem
s: üdö Század szakaszán által tsak pontonként :s a jelenvalo Szá-
zadig aztán bövebben. Ob defectum Literalium Instrumentorum
Albákban maradtanak a folytatók pennájok alatt; azon 19 Albák
a Titulusok alatt levö Hijjánosságoknak ki pótlására a T. T. Con-
sistorium Gondoskodása, s mesterse terjedö figyelmessége által se-
ged kár nyujtatnék münekünk most ér azután a következendö —
Historiai folyamatnak inoffenso pede lépendö folytatásával nékünk
magunkra abban tsak igen gyengéknek viszont telyes Segedelmet
nyujtatnék.

De münthogy a Fö T. Superintendens Urnak az akkori Eszten-
döbéli H. Orlándi Ecclésiákban a ki Synódus meg-ülésére telye-
sitendö menetele szándéka alatt az oda való utozásában történt
Fatuma annyi kevetlenségünket gyengitti annyiban hogy ok vágha
Statusunk további fenn állását illetö sok szükségesebb halasztha-
tatlan ernevö Tárgyaknak igazgatására lehessen elére elégséges. Ez
iránt annak okáért kevelmes szorgalmal tovább tevhetni, a T. First
Consistorium Tanátsos Nagy Erdemü Tagjait meg szünnek.

Münthogy pedig azon meg-jobbitott kevelmes levél ez 19. Alba nállam
egy rendbe szedve párban nem maradott, nem lévén idöm annak le má-
solására

Instállyuk azért telyes bizodalommal a T. T. Consistorium Ta-
nátsos Tagjait, ej annak belsö tárt Ülöjét; mélotztagnak münekünk
azon kevelmes levelet mellé mellékelt 19. számbol fel-fel Árkos nyi
Albákkal

álbákkal Egyezemben rezümirben vissza adni. E mellett hány szám, bol állo minden a Belső, minden a Külső rendből állo F. T. Consistoriumnak egész corpussa v. Status personalissa. Ki eszközölvén Never le irásával szép kévelem mellett áll-is; azok körül ki hosman valonak watja magát? Vagy Erdélyben? vagy más Birodalomban? mely Kévelmem, két éj abban foglaltatott s könnyen meg-adhato kívánságunknak meg-adását egy magát foglalo örvendetes válasszát tőlyes biro, talommal várván midőn halálig valo háládatosságunkot s mély tisz, teletünket ajánlyuk maradván.

A F. T. Consistorium Tanátsos Tagjainak
Most mélóztatott Nagy Erdemű s Kegyességű Elöljáróinak

alázatos Szolgái Kozma Sámuel
most Hivatalon kívül T. Semlyén Mavoji Környéki Uni-
tária Ecclésiában Egyházi Igazgató v. Director
Kozma Szegely Dessenyei Barátj Sámuelnak
az all irásra meg-bivált Szabédi Orsolá Mester

Titulussa azon Kévelmes Levélnek

A Kolosvári Nés Unitária Anyak: Egy házban 1819ben Január
narius 9ke és következendö Néhány Napjaiban Tartandó
Mélosságos éj F. T. Consistorium Tanátsos Tagjaihoz mélóz-
tatott Nagy Kegyességü Elöljáróihoz

Még ez Esztendö az 19. Álbák és Kévelmes Levél Meg-jövete-
tüket Kéredelme.

alázatos Erdeklö levele a bemit
ivt Semlyéknek az ivet Tárgyához
Kötve

Ezen Titulusban fel-tett 1819ke Esztendöben. A Negyedik folytato. U. K. E.
Egy jelentö vagy Süregetö Levelet ivt vala 29ke 8berh a Fö Fispo Su-
perintendens Urnak, melynek foglalattya a vala mélóztatnék á ma-
ga Életét le irni; melyre meg-tétetett a felelet a következendö Ven-
derben á fenn fel-jegyzett ideö datuma alatt. Kolosvárt 1a 9bl. 819

Kedves Tiszteletes Uram!

De 29a 8bl 819 Szabédrol datált Levelét Kivességgel vettem, jova töre-
kedö Engemetis utolso óraimrol Emlékeztetö Levele foglalattyát ertem,
láton, s örvely nagy Igasság. Ti á magam tulajdon Personamnis tapasz-
talom — — — Ti az Álbákot mellyeket á minapáh kéretünk és
meg nem Kaptunk meg-tapasztam egyen Kivül melyről akkoris Emléke-
zetet tettem vala Sebr. 18vo 1a: E most Sürgetés meg, á Többiről
á jövö Fö Consistorialis Gyülésbe végezhetünk. Ti amire tisz-

teletes

teleted Kèr magam trekély Személlyét tárgyárolra, bizonyoson arrol gondos fogok lenni s pontonként le fogom irni; de mig élet" be lèszek világ eleiben hogy botsáttassék nem látom sonak se sa" nátsosnak; ezeremm le fogom irni accurate az Cs Szerentsetlen Ele" temet: Nem vádolom az Istent bölts intézeteiet s gondviselést, talám meg nyerek annyi idöt ez élelben; hogy jobbamit meg-exörödöm erer" ben, s álhatatosságom nömi fog a türéseikre nérve. N. Tisztelettel Lázár Uram magais le irtá volt Cgéd életét; ezt a Szeretatsur Ur" tol sokat által magamit szorgalmas által adatni nem nyerhettem meg- meg válik most mit felel- adjai által vagy nem. De religno kedvessét töreöntvén vagyok

Kedvej Tiszteletej Uramnak

az Urban Szeretö Attyafia
Körnöczi Sanor Mtfk

Más Jelentö Levél az jemi irt és küldö" Holnap datumain réteted
I. Generalis Notárius Füzi Sanor Urhoz melynek foglalattya á vala:
Méltossággál á Maga személyének Biografiját le irni s által adni;
s á tárgyban Annak telyesitésére az Most élelben s ismeretek
levö" I. Fögepor Társitás Biographiájok telyesitésére meg
hallgatni; melyre lett következendö" feleletet.

Kolosvárt 9ber 15: Napjan
1819ben.

Tiszteledö Egyházi Director Ur
Kedvej Attyamfia az Urban!

Tiszteltem Kèt levelére, á Soldalom alkalmatossága s az Expressus Sietö visszá indulása miatt csak rövideden válaszolhatok; azt t. i. az Elsöre, hogy á kivánt Biografiák le irattása s el küldése tárgyában, amit tehetek örömmel meg-tészem; annyival inkább hogy kör jot tárgyat: á Másodikra: hogy á Memorialisok egyikén mely ez Esztendei. á Választ Márton naptor á M. Vásárhelyre menöktöl el-küldöm; á második még meg nem találtatván volta álbaival együtt bizonyosabbat nem irhatok. Azomi Ha" zái tiszteltvén szivej indulattal vagyok.

A' T. Director Urnak

alázatos szolgája az Urb Attyafia.
Füzi Sanor Gralis Notarius.

Ismèt azon Esztendöben á Folytatonak fel-jelentett Tárgyaira kérdés?
1o: Ha t. i. á Memorialisok ej á 19. Albák meg találtatnak
2o: Hogy á Folytatonak N. Nyilasra Hivatnaisa mellett Imepekentést
az Istent Tisztelet végben vitele végett valo által menetél engedtessék
meg: E' Két Tárgyra feleles.

Kolosvárt December 20kán

Tiszteledö T. Director és Marsinonii Degenor Ur!
Ugy értem Jö Tiszteledö" Püspök" Urtol, hogy á Tiszteledöségtek Al"
bái

bàit èggyen Kivül mind meg-találta volna; melyek arànt à Fö Con„ Sistorialis Gyülés Közelebbi alKalmatossàgával Határozàst tetetni — Szándékozik. A Màr levele ugy Czélzèrem hogy az arànt vàn intèrve Hogy à N. Nyulasra való àltal jàràs Isteni tiszteletre végben vitele vé„ gett engedtessék meg. Erre nèrve irtunk I. Esperest Korma Sergely Urnak hogy meg-hallgatvàn azon: Szabédi Mater Ecclesiàbéli Papot, melynek N. Nyulas Filiàja, à Jàràsy iránt adja vèlekedèsit. Ami pe„ dig azt a tiszteletes Urnak; mely szerint à mostani Pro„ fessoroknak Élet-le irásàt titöl titöl szeretné Sohajtuna ezèrben Kül„ detni? Az en meg-szollitàsomra mindenik Atyafi igèrè magàt an„ nak tellyesitèsèrè; melyre en magamat ezennel igèrem Magamot.

Ezen ide zàrt Levelet à Szabédi Tiszteletes Papnak àltal adni ne tarthatta[illegible] tapasztalt szivessègèben ajànlott szives Indulattal vagyok

à T. Urnak

alàzatos Szolgàja Füzi Jànos
Generalis Notarius.

Ezen Generalis Notarius ur Missiliseben tett Folytato Ut Korma Jànos Kerèsère; mely eö lapon làthato: tett Jelelentenek Következése

Ecclica Hist. Continuationis Tom. V. Lap. 552.

Consistorialis 42k Pont alatti végzés: Minthogy à Szabédi Ecclesiabéli Sup. T. Székely Moses Nyilatkozatàra szerint Ellenève nincs hogy tisztessèges nyugodalomban lévö Pap Korma Jànos ö Kegyelme Vegy Nyulàron; az Ezte„ ndi tiszteler végben vitele végett ottan ottan meg-jelenjèk. Ivet Korma Jànos ö Kegyelmének meg-engedtetik mind addig = még üressèg adatnat„ vàn Ecclesiaban rendelcztetik; mely arànt az ivet Pap ö Kegyelme tudositatott,

az Negyedik folytatand alatt vagyon. — — —

Realitas Testamenti ab eo conditi requiritur. Erre lett à Superintendentia felelete: Non pertinet in seriem operis — — Sed nec esset cautum.

Meg jedzés 2a: A ezen kivül valo 18. álbák, ej a Superintendentiának mindenidöre tett irása által valo utositása kövertkezésül. A következendö Synodalis Gyülésen a Concernens tisztseletes Személlyek [illegible] által a kivánt dolgok kifognak iratatni:) A Folytato által különös levél, ej mellé Tagasztándo álba által meg fognak találtatni: Es onnan a Kivandandok meg-találtatván, az eddig elé havom folytatok irásaiban lett hijjánosságok Isten Segedelme által fognak bé töltetni

Meg jedzés 3a: Pro memoria in Scam posteritatem perennaturæ No- tatu dignum esse censendum erat hoc ipsum. Quod scilicet. In Hujus- cendi Historiæ Eccliæ Transylvano Unitariæ Tres Libros et in Textu ultimo IIdum etiam Tomum complecterentis p. per tres pie memo- riæ Conscriptores dixerim Auctores, facta ut præmunitur Eccle- si

identidem exoverserit, eandem Altrefatam veros egenos à fictis acu-
rate distinguendos; et charitatis Christiane beneficia, nì promeritos
tantum exercenda benignè velle; hocq; fine clementer disponisse,
Quo omnibus indiscriminatim Parochis pèr concernentes suos Episcopos
et Superintendentes id officii genus rectissimè imponatur; ut iidem è
subsellijs ad concionem verbà facturi; damna et præjudicia è vaga illa
quæ hactenus viguit mendicatione, tam in veros pauperes quam ipsum
M. Statum promanantia, Auditoribusq; suis vividè ob oculos ponant,
eosdem à beneficentia in privatos mendicos exercenda, idoneis ad con-
victionem motivis dehortentur. Deq; salutari Instituti ad sustem-
tationem et creationem verorum Pauperum introducendi fine, eosdem
tanta cum efficacia instruere satagent ut propensa animi in quos-
libet sine discrimine pro stipe erogandum Superiorum Liberalitas ex-
gendi Instituti scopo et Cynosuræ adaptetur, solisq; vere miserabilibus
subveniatur.

In Hujus itaq; S. Ordinationis complementum, R.D. Vra ordinandum
duxit R. Subernium ut Parochis spirituali Sua Jurisdictioni in hocce Sem-
cipatu subjectis proxime declarata Altissimæ voluntati conformi-
ter instruendis promiscua illius quæ hactenus per Mendicos, privatim
exercita fuit Eleemosynæ collectionis à Die recipiendæ in substrato
institutionis cessationem in Diœcesibus et Ecclesijs sibi subordinatis
medio Parochorū et subsellijs suis pridè adhuc publicari faciat, majq;
opera eorum Parochi. Auditores ad Eleemosynas vagis antea mem-
bris elargitas, ad Institutum hocce juxta modalitatem quæ statim
subsequetur convertendas persvadere satagat.

In colligenda itaq; hu rationem verorum Pauperum Eleemosyna
hæc cuivis Parochorū in Ecclesia Sua ratio sequenda est, ut qualiter
hebdomadi die certo pro ratione circumstantiarum cujusvis loci de-
terminando, duo incolæ cujusvis Loci; de fama et notitia vicinæ fami-
liaris domestica integritate noti, vel si locus ubi collectio institu-
da est, amplior aut incolarum ibi frequentior fieret, quàm ut Elee-
mosyna uno die per duos colligi posset, plures incolæ pro ratione loci
et numerum incolarum per Hebdomadas in fixum tamen diem ordi-
nandi, et ne hoc officii alimode etiam gratis suscipiendi genus onerei
his collectoribus cederet; per singulas Hebdomadas alternandi, comi-
tantibus duobus veris egenis, portandæ Eleemosynæ subjecturis, loca
locum Papus ille vel oppidum aut Civitas sit ostiatim circumeant
flagitatq; ab incolis cum omni modestia et mansvetudine Nomine
omnium ejusdem loci Pauperum stipe, eam, qualis quantave sit cum
gratiarum actione accipient, et si in parte pecunia constitat cap-
sulæ occlusæ in Collectionem Eleemosynæ destinatæ, si verò in Natura:
puta: panes, farina, fingibus, carnibus, leguminibus fierent sacco inclu-
dant, omnemq; hac ratione collectam Eleemosynam Curatori Pauperum
ad id constituendo sine mora intuitè administret, cum Ratiocinijs
in hunc finem pariter ordinando sub onere ponendi de Perceptis et

erogatis

Erogatis rationiui transpositurus.

Preter ordinariam hanc Collectam verò cum accidentales quoque Occasionibus Baptismatum. Nuptiar. Inhumationis Dierum festor et aliarum Solemnitatum frequenter eveniant; hinc tales quoque Eventuales Collectæ, cum exclusione alior. Soli veris egenis re- serventur.

Denique circa Eleemosynas quoq; in Capsulas in ostia Templorum seu Ecclesiarum pro pauperibus Exponi consuetas colligendas ea ratio observetur, ut tales Capsulæ, ea tamen observatæ seu occlusæ in quovis Templi ostio; qui in aliis quoq; Ritui Sacro dicatis Locis sub distinctis Viris locentur, claves earum apud Curatorem pau- perum asserventur ea de mense in mensem cum Eleemosyna in Præsentia Rationistæ numeretur, cagi tandem, eidem Rationistæ erga recepisse, ponendumq; suo tpore de Erogationibus in pauperes factis Rationium tradatur. E.R.M. Pro Trãnia Subernio Si- binii die 26a July 1785.

David Herdeyn.

B. De Bruch Cuthal. m.p.

Ad Num Marginalem 3. Mo Decretali 30. per Continuatorem Tertium Notat.

Rescriptum Ceo Regium.

Nos Josephus II. Dei Gratia Electus Rom. Imp. &c. &c.

Damus pro memoria, quod nos gravitatem Contractuum Matrimonia- lium eorumq; in Singularium non minus Familiarum quam et ipsius Sta- tus publici felicitatem influxum animo clementer revolventes, con- stitutionesq; hac in materia & existentes intento fini haud satis acco- modas esse perspicientes clementer decreverimus quoad Sponsalia non minus de validitatem vel. invaliditatem Contractuum Matri- monialium, effectusq; eorundem civiles, atq; adeo etiam quatenus Sus- cepta proles pro legitimis vel. illegitimis consideranda veniunt, re- late etiam ad M. Nostrum Principatum Trãnia partes etiam eidem re- applicatas, interea quoq; donec hanc in rem in Subsecutura Regni Diæta, communi Statuum et Ordinum Regni Consilio; ulteriora con- cludi valeant, certiora Principia præsenti Constitutione nostra dirigere.

Quod proinde Sponsalia attinet: cum hæc nec Statui Publico nec privatis utilia, à se potius utrisq; reflexè ad Coacta Matrimonia, plu- rimum damnosa sint ideirco clementer Statuimus: ut.

1o: Qualibet Sponsalia & contractus illi, et quos Vir et Mulier, se &c. vicè ad contrahendum Matrimonium obligant pro nullis et irritis habeantur.

2o: Si proinde Sponsalia ejusmodi hoc non obstante contrahantur contractus talis quocunque demum modo conceptus, et quibuscunque Solemnitatibus provisus nec obligationem quoad Matrimonium in- eundum post se habere, vel sensu, vel minimum Legalem effectum habere

habere possit.

3tio: Eo minus ex Impregnatione post contracta Sponsalia intercedente obligatio ad ineundum Matrimonium oriri valebit, verum Impregnatio talis non secus, quam alia, quae absq. praecedentibus Sponsalibus intercessit consideranda erit.

4o: Sponsalia per quemquam è Subditis nostris in Exteris Provinciis ubicumq. Contracta in Ditionibus Nostris nullum sorcient vigorem.

5o: Omnes Contractus Matrimoniales in futurum tales Concinnandi erunt ut postquam N.N. cum N.N. Matrimonio jungi decrevit, quoad sequentes conditiones inter ipsos coälitum sit, quae post subsecutam Copulationem vigorem suum obtinebunt. Quod autem Ipsum Matrimonium Concernit §.1. Matrimonium in seipso ut Contractus Civilis consideratum prout et Ex contractu hoc fluentia, et contrahentibus invicem competentia Jura et Obligationes vim et efficaciam ex toto omnem et Unicè à praesenti constitutione pro futuro obtinebunt, ac proinde decisio etiam Litium eatenus oriundarum Foris Nostris Judicialibus Civilibus competere debebit.

§.2. Cuivis integrum est Contractum Matrimonii inire, quam nos per hancce declarandam Constitutionem pro Incapaci non declaramus et quidem.

§.3. Primò: Ad ineundum Matrimonii Contractum incapaces sunt minorennes, nisi Praevia Patris sui legitimi vel eo non praeexistente Avi paterni consensum impetrent.

§.4. Si tamen Pater vel Avus consensum suum denegent; et proles post aliquod temporis spatium petitum suum in cassum reiterent clementer concedimus ut hae vel pars illa, quae cum ineundum Matrimonium dificultatur, prout et Pater vel tutor ejusdem, semet eatenus ad Competens Judicium Seculare convertere possit.

§.5. Si Judicium audito Patre vel Avo causas denegati consensus fundatas esse adinveniat, petitum modalitate circumstantiis accomodanda rejiciet. Quodsi nihilominus, hi fundatas negati consensus causas adducere nequirent, experimentum praevie faciendum erit; an non iidem placida modalitate aut etiam concesso aliquo pro re uberius Expendenda tempore ad praebendum consensum permoveri valeant. Hoc verò itidem absq. effectu tentato Judicium Consensum suum Ex officio elargietur, ac Matrimonium in His circumstantiis initum non modo plenam consequetur validitatem, verum illud neque prolibus relatè ad Jura eadem ullâ ratione praevaricare valebit.

§.6. Si contra Minorennes absq. consensu Patris vel Avi, aut contra Expressam eorundem prohibitionem implorato Judicis consensi vel plane in obversum denegati per Judicium petiti Matrimonium contraherent; illud ob defectum requisiti consensus, simpliciter et penitus nullum erit, adeoq. omni effectu destituetur.

§.7.

§. 7. In casu attamen eo, quo Pater vel avus paternus in vivis quidem esset Judicium nilo-minus eos à tutela sive ob spontaneam eorundem renunciationem, sive ex alia fundata reflexione removendos adinvenisset per consequens alium Tutorem constituisset. Proles ultra Consensum Patris vel Avi Tutoris quoque consensum exoperari tenebuntur, si hi inter se differant, res per Judicium decidenda erit.

§. 8. Secundo Mortuo Patre vel Avo Paterno, proles minorennes absq. consensu eorum, sub quorum Cura constituuntur, Matrimonium inire nequeunt, in hoc tamen Casu Solus Tutoris Consensus non sufficit, verum Judicii quoq. annutus implorandus venit.

§. 9. Si tamen nec ipse Tutor consensum præbere, nec Judicium concernens eatenus audire vellet, liberum esset minorenni, aut nomine ejus alteri modalitate in §lo 4o. attacta semet ad Judicium convertere, quod subin audito Tutore, id quod æquum videbitur ordinandam habebit.

§. 10. Tertio. Matrimonium inter Subditum nostrum Religioni Christianæ addictum, et alium Religioni huic non addictum pro nullo et invalido declaramus.

§. 11. Quarto: Vir cum Muliere vel mulier cum Viro jam semel Matrimonii vinculo nexa, tamdiu donec Matrimonium tale durat Secundum Matrimonium inire nequit, hoeq. si initum sit pro nullo habendum est.

§. 12. Si proinde Personæ quæ jam conjugatæ erant, Novum Matrimonium inire vellent, tales nisi de morte primi conjugis in loco illo ubi Matrimonio jungi volunt publicâ notorietate constet ad Secundum Matrimonium tamdiu admitti nequeunt, donec mortem prioris conjugis sufficienter et legaliter edocuerint.

§. 13. Quinto: Sanguine junctos ad ineundum inter se Matrimonium, pro incapacibus modo sequenti declaramus. In Linea Descendenti incapacitas hæc in infinitum, In Linea verò Collaterali, non ultra semet extendet, quam inter Fratrem et Sororem nec non inter Fratrem et alterius Fratrem vel Sororis Filiam, uti et vice versâ; inter Sororem et hujus Fratris vel Sororis Filium denum inter proles duorum Fratrum vel Sororum, aut verò Fratris vel Sororis.

§. 14. Incapacitas hæc ad Ineundum Matrimonium, inter collaterales absque discrimine intelligendum est, non solum in eo casu, si Fratres et Sorores, ab uno eodemq. Patre, atq. ab una eademq. Matre descendunt, sed etiam tunc. Si solummodo Patrem vel matrem communem habuerint id quod de sanguineis non tantum ex legitimo sed etiam illegitimo Toro natis intelligitur

§. 15.

§. 15. Sexto: affinitas quoq; personas sibi invicem proxima affinitate junctas, ad inchoandum Matrimonium incapaces reddit; hæc tamen Incapacitas solum ad personas §. 13. et 14ᵐ memoratas restringenda est, utpote Marito cum ibidem memoratis Consanguineis Uxoris suæ et vice versa Mulieri æquè cum ibidem memoratis consanguineis Mariti sui conjugium inire integrum non est. Affinitas hæc relata ad Contractum Civilem, ex valido duntaxat Matrimonio, non autem ex illegitimo concubitu oritur, et hinc concubitus hujusmodi impedimentum Matrimonii ut Contractus Civilis respectu prædeclaratorum Consanguineorum nequaquam constituit.

§. 16. Si nihilominus in peculiari quopiam casu graves omnino rationes Matrimonium inter personas consanguinitate aut affinitate juxta præmissa junctas, admittendum suaderent, recurrendum erit, et non nisi post obventum Benignum Indultum nostrum extra Forum Ecclesiæ interpellare liberum erit; Illa contra personas Consanguinitate vel affinitate sibi invicem junctas, quos nos ad contrahendum Matrimonium, hisce pro Incapacibus non declaramus, sanct extra solum apud Episcopum Sinus Diœcesanum si sibi multos conscientiæ Scrupulos incutere posse.

§. 17. Septimo. Qui nubiturus alignam violenter rapuit, validum cum eo Matrimonium contrahere nequit, si tamen illa postquam extra potestatem Raptoris fuerit; ut Matrimonium cum eo contrahendum consentiat. Matrimonio tali nullum amplius impedimentum erit ponendum.

§. 18. Octavo. Non absimiliter Adulterum et Adulteram pro incapacibus ut incundum matrimonium declaramus, si conjugium adulterium ante Contractum Matrimonium judicialiter detectum fuit.

§. 19. Nono: Incapaces pariter illi sunt, qui Conjugem partis unius intento Matrimonio obicem ponentem occiderunt, seu dein occidio per scipsos, seu verò medio alterius, ipsis committentibus, seu præterea accedente partis utriusque Consensu, seu vero per unam solum partem, absq; scitu et voluntate alterius perpetrata sit.

§. 20. Decimo: Personæ Militares absq; Regiminis corporis, vel alterius Superioritatis suæ scripto indulto Matrimonium contrahere nequeunt, et non modo Matrimonium contra hæc interdictum nostrum invitum invalidum, et nullum erit, verùm insuper omnes partes et Fautores, Pastor v. Popa qui Militares Personas absque præscripto Indultu copulaverint pro ratione ærumnarum graviter puniendi.

§. 21. Futurum Incapacitatis impedi Matrimonii in Ecclesia Catholica cum Statu Ecclesiæ vel religioso, et cum emissis Ordinis votis connexæ, nil hucce nostra Constitutione immutando clementer decernimus.

§. 2

§. 22. Contractus Matrimonialis per id includitur, si vir et mulier mutuò consentiant, ad ineundum indissolubilem Unionem fine eò, ut proles generent, et Juribus huic Statui cohærentibus fruantur.

§. 23. Consensus in Matrimonium clarè et perspicuè Exprimendus, ac per ipsas partes dandus est, Benignè equidem Concedimus, ut Matrimonium medio etiam Plenipotentiarii concludi valeat, tale attamen Matrimonium, in illo duntaxat Casu validum erit, si Plenipotentia ad Matrimonium determinata, alicujus personæ directa sit; et si illud eodem tempore, dum Plenipotentiarius Matrimonium concludit, revocatum non fuerit.

§. 24. Quicquid consensum impedit, id etiam Matrimonii valorem (: realitatem :) infringit. Quamobrem illi, qui rationis compotes non sunt, nisi lucida intervalla habeant, sub quibus Jura et Obligationes partis Conjugalis perspicere valeant, Matrimonium validè contrahere nequeunt. Surdi attamen et muti; qui consensum suum per signa manifestare possunt, ab ineundo Matrimonio neutiquam arcendi sunt.

§. 25. Irritum et nullum est Matrimonium etiam tunc, dum quoad personam, quacum Matrimonium initur, error intercedit; error tamen in accidentalibus aut qualitatibus Personæ interveniens validitatem Matrimonii non impedit; nisi qualitas ejusmodi Essentialem in Persona mutationem faciat, et parte ex una consensus, ad hanc qualitatem expressè restrictus, ex altera verò parte, qualitas talis falso simulata fuisset.

§. 26. Nullitatem Matrimonii ad eum quoq̃ Casum Extendimus, si mulier tpore contracti Matrimonii gravida esset, et circumstantia hæc, futuro ejusdem Marito ignota fuisset, isq̃ ut primum de graviditate probæ eidem suppetebant id ipsum in sua Competentia remonstrasset, ac una edocuisset, sibi antea nihil eatenus constitisse.

§. 27. Obstat etiam valido Matrimonio, si consensu vi et metu Extortus esset, et metus fine Extorquendi consensus incussus ac talis fuisset, ut Persona metum incussum allegans eidem resistere non potuerit

§. 28. Jus Matrimonium Ex errore aut metu contractum velut irritum impugnandi ei soli competit, qui in errore versatus, aut cui metus incussus est, neutiquam verò alteri parti, respectu cujus nec error, nec coactio intercessit, sed nec pars in errore versata, aut coactionem passa, deinceps audienda est, si post selectum errorem, vel cessantem metum, consensum suum vel Expressè, vel per spontaneè continuatam conjugalem cohabitationem renovasset.

§. 29. Clementer nilominus declaramus, nos non quemlibet

expressum

expressum consensum, quo sufficienter ad contrahendum Matrimonium agnoscere, sed pro substantia contractus Matrimonii, et conditione inevitabiliter necessariâ statuere, ut mutuus in Matrimonium consensus, praesente Parocho, Pastore v. Popâ in cujus districtu vel Parochia sponsi resident, praesentibus item duobus testibus exprimatur, eô tamen Parochis, Pastoribus vel Popis admissô, ut hi loco sui alium etiam nomine suo Matrimonio ineundo interfuturum constituere possint.

§. 30. Ubi sponsus et sponsa sub diversas Parochias pertinent, sufficit si consensus in Matrimonium coram Parocho Pastore v. Popa, seu sponsi seu sponsae declaretur.

§. 31. Quodlibet Matrimonium priusquam ineatur in Ecclesia Parochiali Personarum Desponsatarum Diè quopiam Dominico, aut Festo de praecepto tpore concionis, aut dum secus Populus sufficienter congregatus est publicè promulgari occasione promulgationis hujus sponsi aequè ac sponsae. Nomen cognomen locus natalis, et status seu conditio clarè denotari, haecq promulgatio, duabus adhuc Dominicis vel Festis diebus repeti debet, ut quilibet cognitum, fors sibi tale Matrimonium dirimens impedimentum debitè detegendi tempus habeat.

§. 32. Si Personae Desponsatae, sub diversas Parochias pertineant, trina promulgatio, in utriusq Parochia praemittenda est, quin imò si alterutra pars; in actuali Parochia sita nondum sex Hebdomodas exegisset promulgatio in illa quoque Parochia, sub qua pars talis antea constituebatur fieri debebit.

§. 33. In casibus tamen extraordinariis, et verè momentosis, aut ubi periculum in mora esset, benignè admittimus, ut partes pro relaxanda trina promulgatione recurrere possint; hanc nilominus semper apud secularem eamq Politicam competentium petendam habebunt, cui hisce facultatem tribuimus, in ejusmodi casibus petitam relaxationem impertiendi eâ tamen ratione, ut haec eò intenta sit, quo promulgatio; in quantum fieri potest, semel ad minus fiat, super relaxata autem promulgatione scriptum Testimonium, qualibus Dispensationem obtinentibus expedietur, ut eadem semel cum Testimonio tali apud concernentem Parochum Pastorem vel Popam legitimare valeant, quo obtento, nisi partes sponte et proprio motu, Ecclesiasticam quoq Dispensationem petere valeant, ad eam impetrandam, nullâ ratione adigi poterunt, verum per Parochum Pastorem vel Popam juxta praescriptum ordinem copulari debebunt.

Activitatem verò hujusmodi Dispensationem elargiendi in loco illo ubi Gubernium Nostrum Regium existit, eidem; alibi autem Concernentibus Comitatibus clementer deferimus; in omni tamen

Dispensat.

Dispensationis Casu, coram eadem, quæ Dispensationem elargitur Politica Competentia Juramentum per partes Matrimonio jungi volentes super eo deponendum erit, quod ipsis nullum interse Subversans, hacce constitutione Nostra, Expressum Matrimonii impedimentum notum sit. Eædem autem Competentiæ in Disquisitionem occultorum Matrimonii Impedimentorum se neutiquam miscebunt, hoc enim ad Episcopos ipsos spectat.

§. 34. In Cunctis Casibus ubi Promulgatio in pluribus quam unâ Parochiis ꝑmitti debet incumbit Parocho Pastori vel Popæ in cujus præsentia Matrimonium initur, Testimonium factæ etiam in alia Parochia promulgationis, sibi Exhiberi facere, sine promulgatione autem nemo Parochorum Pastorum aut Poparum sub gravi pœna Personam aliquam copulare ꝑsumat, nisi à Seculari Competentia obtenta relaxatio, aut si persona Militaris sit, à Regimine Corpore aut alia Superioritate concessa facultas scripto exhibita fuerit; unde Matrimonium absq; ꝑscripta trina promulgatione vel obtenta hujus relaxatione, vel demum ꝑdeclarata facultate initum simpliciter nullum vel irritum est.

§. 35. Quilibet Parochus Pastor vel Popa obligabitur omnia in Parochia Suæ inita Matrimonia, cum clara denominatione Conjugum et Testium, qui ꝑsentes erant, designatione item loci; ubi Matrimonium initum est, et an tale coram ipso vel alio suo Nomine, et quo initum sit, Libro suo seu Matriculæ Copulatorum hoc fine servando propriâ manu inserere, ut ita qualibet intuitu Matrimonii talis, aut tempore quo contractum est subortum dubium illicò plenè tolli possit.

§. 36. Matrimonia occulta sic dicta Mariages de Conscience penitus sublata volumus; neque deinde ullus semet Promulgationi; aliisq; Universaliter præscriptis regulis subducere poterit, Matrimoniumq; tale oēs illas obligationes ex contractu profluentes quibus cætera Matrimonia subjacent post se trahet.

§. 37. Minorennes Subditi Hæreditariarum Nostrarum Provinciarum, et in servitio Nostro Existentes Militares Personæ in Exteris etiam Provinciis, Matrimonium relatè ad tales Provincias validum non secus inire possunt, quamsi juxta ꝑscriptum hujusce Constitutionis Minorennes quidem Consensum, Patris, Avi, Tutoris, vel Jurisdictionis illius, cui superinspectio Tutelæ competit; Militares autem personæ indultum Regiminis, Corporis aut alterius Superioritatis suæ ꝑviè obtinuerint.

§. 38. Si impedimenta superius §lis 10. 11. 13. 15. 17. 18. 21. Expressa subversentur Subditi nostri, nec in Extera aliqua Provincia

Matri-

Matrimonium pro Ditionibus nostris validum inire possunt.

§. 39. Defectus Promulgationis, aut requisitæ eatenus justa Constitutionem hanc Dispensationis Matrimonium per quempiam è Subditis nostris in Exteris Provinciis contractum pro Ditionibus Nostris tunc demùm irritum redit, si in Provincia illa, ubi Matrimonium initum est Promulgationes requirantur, vel si Subditi nostri justa Leges ibidem vigentes Dispensationem modò in talibus Provinciis descripto non obtinuissent.

§. 40. Circa modum Copulationis Subditi nostri quoad Matrimonia per ipsos in Exteris Provinciis contrahenda Constitutioni huic alligeta non sunt, verum sufficit, si eatenus Leges Provinciæ ejus ubi Copulatio fit observentur.

§. 41. Contractus Matrimonii, modo hactenus ordinato iniendus, indissolubilis erit, et vinculum hocce donec ambo Conjuges vivunt nullo sub Prætextu dirimi valebit.

§. 42. Si tamen contingeret ut altera vera pars maximè Essentialem Matrimonii obligationem Copulam videlicet carnalem ob impotentiam explere nequiret parti per id læsæ jus in salvo erit, coram Judicio Sæculari ad declarandum Matrimonii nullitatem agendi.

§. 43. In hujusmodi casibus Judicium solius partis audiatur, et ex Impotentiæ facta Confessioni nunquam acquiescat, sed veritas præsumtæ Impotentiæ semper pro diversitate personarum, per experitos Medicos, Chyrurgos, et Obstetrices indaganda erit. Idem de casu in quo etiam casibus, ubi solutio vinculi Matrimonialis, ex quocunque illo in præsenti constitutione expresso impedimento peteretur intelligendum venit; nec unquam impedimentum tale, etiamsi ab utroque agnitum pro vero habendum erit; nisi illud prius debito modo dispositum, et probis sufficientibus Edoctum fuerit, quin imò partes, comperto eo quod mutua ejusmodi confessio veritate haud nitatur, insuper puniendæ etiam erunt.

§. 44. Quod si facta Indagatione Signa certa perpetuæ Impotentiæ observentur; seu Impotentia hæc, absoluta, seu respective duntaxat, relatè ad alteram partem sit, Matrimonium pro verò et nullo declarandum est; si verò ex signis externis evidenter Status neque an Impotentia temporanea tantum, vel perpetua sit; Conjuges ad hunc per triennium ad cohabitandum invicem, et hoc solum elapso, si Impotentia conjugis duraverit à vinculo Matrimonii solvendi erunt.

§. 45. Comperto autem eo, quod Impotentia temporalis tantum sit et per adhibenda congrua medicamenta tolli possit, petitum rejiciendum est; pari modo Matrimonium dissolvi nequit, si evenerit Impotentiam tempore initi Matrimonii non præexistisse, sed duntaxat postea durante Ma-

te Matrimonio per morbum, aut alios casus fortuitos Causatam esse.

§. 46. Si validitas Matrimonii in dubium vocetur, Contractus attamen Matrimonialis pro valido comperiatur, Conjuges qui forte facto proprio Semet ab invicem Separassent; ad domesticam cohabitationem Stringendi Sunt, si è contra Matrimonium pro Irrito declaretur Fora Nostra Judicialia, eò invigilandum habebunt, ut Domestica cohabitatio personis Antea conjugatis præcludatur, et omnis Suspecta conversatio præcludatur.

§. 47. Si Matrimonium ob impedimentum quoddam inter Conjuges Subversans invalidum hocq partibus ignotum esset, impedimentum tale in quantum possibile fuerit Semper occulte tollendum est. In iis verò casibus ubi partes Subversans Impedimentum Sciverunt, Matrimonium tamen eò non obstante iniverunt; non modo Matrimonium irritum erit, verùm partes insuper pro ratione Status et Conditionis suæ, etiam triennali arestò et labore, aut aliâ commensurando pœnâ plectendæ venient.

§. 48. Ut primum Matrimonium aliquod pro irrito declaratur omnia inter personas ejusmodi conjugatas ex contractu Matrimoniali profluentia Jura et obligationes cessant. Proles attamen fors Natæ, Sub potestate Patris Semper Manebunt ac id quod pro eorundem intertentione et Educatione, ex Substantia utriusq partis exscindendum erit, illico proportionate, determinabitur, et tam Eatenus, et quam quoad detentionem allaturæ. Damnum, item ex ejusmodi Matrimonio enatum, aut aliàs ex his Emergentes prætensiones Fora Judiciaria, id quod Juris est decernent.

§. 49. Quamquam Secundum tenorem §li 41. Vinculum Matrimonii inter Conjuges, totò vitæ tpore durat. Neutiquam tamen ea est Benigna mens nostra, ut iisdem adimpletio Obligationum ipsis, vi Contractus Matrimonialis incumbentium etiam in Casibus illis imponatur, ubi hæc gravibus difficultatibus obnoxia est. Pro talibus nilo minus Casibus, Sequentes regulas exactè observendas clementer Statuimus

§. 50. Si una pars conjugata per alteram durè tractetur vel periculum inductionis ad Scelera et corruptos mores Subiret, parti læsæ integrum esset Consvetâ Juris viâ Auxilium et Securitatem quærere, Separatio tamen à Mensa et Toro, inter Conjuges nunquam Secus admittenda erit; quam si ambæ partes, quoad Separatam habitationem inter se convenerint, et insuper eædem intuitu ratæ, quam utraq pars retinendam vel percipiendam habet, prævie coaluerint, quin hoc in passu Judiciali Inquisitioni, aut Sententiæ locus sit. Unde sequitur nullum posse Existere casum, ubi Judex in decernendam hujusmodi Separationem Semet immittere posset.

§. 51. Præhabitò quoad præmissa utriusq Conjugis consensu iidem Semet adhuc ante Separationem coram Superioritate Sua Seu Judicio personaliter Sistent, et absq eo, ut id Super quo conventum est, remonstrare teneantur, id solum declarabunt, quod utraq pars in Separationem Sponte consentiat, et provisione mutuâ factâ, contenta sit, ad

præca

præcavendam nil omnino Separationem ejusmodi frequentiam Superioritas seu Judicium cuinger tales non secus audiet, quam si per eos, una Scriptum Testimonium à Parocho Pastore vel Popa allatum fuerit

§. 52. Hinc in finem ambæ partes Antequam Senet intuitu Separationis apud Superioritatem seu Judicium instituent. Parochum Pastorem vel Popam Suum in Persona Interpellabunt, Sic autem ejusmodi Conjuges per inculcandum ipsis obligamen Conscientiæ, aliqua possibilia media, ad reconciliationem disponere satagent, et nonnisi tunc si conatus hic inefficax esset, isdem Testimonium Scriptum super eo expediet, quod incumbenti huic numeri satisfecerit, sed vel ipse quoq Separationem pro justa habeat, vel quod non obstante omni ad libitâ industriâ partes à Separatione dimovere non potuerit.

§. 53. Separatis taliter partibus liberum semper erit, ergastrum apud Superioritatem, vel Judicium faciendam intimationem, iterum ad Unionem redire, omnesq inter ipsas concussi Contractus Matrimoniales rigorem suum recipient, intuitu Susceptarum prolium verò observandum veniet quod §. 48. Scriptum est.

§. 54. Universim omnes Subditi Nostri Constitutionem hanc absq discrimine observare tenebuntur, illos attamen qui Catholicæ Religioni sunt addicti, non sunt ad observationem ejusdem quoad sequentia Puncta Benignè Eximimus.

§. 55. 1o: Admittimus ut in casu quo unus Conjugum alterius vitæ insidiatus fuisset aut Adulterium commisisset; pars læsa totalem vinculi Matrimonialis Solutionem petere possit, et si factum comprobatum fuerit, Judex Matrimonii vinculum pro Sublato declaret.

§. 56. 2o: Par Jus etiam illi Conjugi competit, qui ab altera parte malitiosè derelictus est. In hoc casu attamen pars absens prævie terminis vicibus juxta Scriptum Ordinis Judiciarii ad legitimandam absentiam Suam per publica Edicta citanda, et pars derelicta, non prius pro libera ab ejusdem Obtentionibus declaranda est, quam si ab seu intra præfixum terminum Semet haud legitimaret.

§. 57. 3tio: Solutionem Vinculi Matrimonialis in eo quoq Casu admittimus, si inter Conjuges Capitale odium, aut insuperabilis adversio enata fuisset, ac utraq pars Divortium postularet; in ejusmodi actamen casibus Judicia peritum Divortium nunquam illico concedent, verum prævie ad tempus aliquod Separationem à Mensa et Toro ordinabunt, hanc pro ratione circumstantiarum etiam repetent.

§. 58. Si denique omnia adhibita media in irritum cederent, nulla spes adesset coniuges tales aliquando eorsus ad pacem et unionem reducendi, tunc judicia ad totalem quidem Separationem procedere possunt; hæc tamen tunc Solum locum habebit. Si ambæ partes conjugata eandem adhuc petiverint, et proles ex Connubio tali progenitis, nulla per id injuria illata fuerit.

§. 59. In quolibet Separationis quoad vinculum casu, simul etiam omnes per unam aut alteram partem formatæ pretensiones Superanda sunt. Specialim autem nulla vinculi Matrimonialis Solutio concedenda est, usq dum 3tio quoad interrationem

nem et educationem Susceptarum fors ptolium, Seu mediante Contractu coram Judicio per partes confirmando, Seu per Judiciariam determinationem et Excisionem Superata fuerit, neque ullus Parochus Pastor vel Popa Sub pœna amotionis Divortiatum aliquem Conjugem, ex primo Matrimonio proles habentem Secus copulare præsumat, quam Si prius factam pro prolibus Excisionem aut Emensionem Sibi Exhiberi fecerit.

§. 60. Factâ quoad Vinculum Separatione utriq. parti liberum relinquitur Matrimonium rursus inire. In illis nilominus Casibus, ubi crimen per unum Conjugem contra alterum commissum Divortio causam præbuit, Criminis ejusmodi reo, cum tali Matrimonium contrahere nunquam licebit. Quem crimini huic implicitum fuisse coram Jure edoctum fuit.

§. 61. Dum Mulier à Marito divortiata ad alia vota transire vult, tempus debitum Semper præstolandum erit, ne videlicet intuitu prolis ex priori Matrimonio fors concæptæ error aliquis aut dubium interveniat.

§. 62. Si Divortiati Conjuges post tempus aliquod Consilium mutare, et Solutum Matrimonii Vinculum rursum restabilire vellent, id ipsum non Secus fieri valeat, quam Si iidem Circa N. Suum Matrimonium, omnia ea denuò observaverint, quæ ad incundum quodvis primum Matrimonium requiruntur. Hæc est Benignæ mens et Voluntas nostra quam pro futuris Casibus in Decisione objectorum quorumvis Matrimonialium Exactè observari Clementer præcipimus.

Datum idem ⁊ ⁊.

Josephus mp {L. S.}

C. Carolus Pâssi mp Josephus Negy mp

Notatu Dignum in Continuatione per Tertium Continuatorem cæpta.

In Occasu Imperii (: Francisci quondam Imi :) Relictæ Viduæ Imperatricis Mariæ Teresiæ, qui occasus cadit in Seculi XVIIIvi Annum 81. Et in Prælimimio Imperii Josephi IIdi Imperatoris cujus Imperii prælimimium Cadit in Seculi XVIIIvi A. 82.

Benignæ Resolutiones Cæsareo Regiæ De Christiana Tolerantia Publicatæ Debretzini Per Stephanum Margitai Typographum. Numeris {6983 / 6984}

Prudentes ac Circumspecti Nobis Honorandi!

Cum persvasum sit Majestati Suæ Sacrimæ, omnem coactionem quæ Conscientiæ Hominum vim inferat, quam maxime nocere, contra verò plurimum utilitatis in Religionem, et Rempublicam Egenuina qualem Christiana charitas probat Tolerantia promanare; hanc in Universis Hæreditariis Provinciis Suis Cæsareo Regiis certis Legibus firmare decrevit

Quia

Quia verò Regia hæc Sollicitudo ad Regnum Hungariæ Provinciasque eidem annexas hoc magis pertinet, quod ibidem Acatholici utpote tam Augustanæ quam Helveticæ Confessioni addicti, nec non Græci Ritus non Uniti Incolæ, illi sub peculiari Regni Legum, Hi verò Privilegiorum Regiorum tutela actu constituantur. Ideirco Clementer vult Altefata Majestas Sua Sacratissima; Ut Salvis cæteroquin iisdem legibus et Privilegiis, quæ in favorem Pactactorum Acatholicorum seu respectu Publici Religionis Exercitii, seu verò quoad alia Civilia Jura et Prærogativas, iisdem quoque competentes, huedum constituta sunt, et quorum intuitu paulò inferius nonnullæ Benignæ Resolutiones Regiæ uberius declarabuntur, in Reliquis quoque ejusdem R. Hungariæ et Provinciarum eidem annexarum Districtibus, Liberis item Regiisque Civitatibus; nec non Communitatibus in quibus Acatholici seu per Leges seu per Privilegia à Publico Religionis Exercitio, aliisque Jurium Civilium effectibus arcentur, eadem Vera Christiana Tolerantia eodem, quo in reliquis Hæreditariis Provinciis Cæsareo Regiis modò introducatur, atque constabiliatur quæ proinde in sequentibus punctis consistit.

Primò: Universis Acatholicis Helveticæ quippe et Augustanæ Confessioni addictis, nec non Græci Ritus Non Unitis ubivis Locorum; in quibus eisdem seu Fundamento Legum Regni, seu Benignorum Privilegiorum et præcedentium Nonnullorum Normalium Resolutionum Regiarum publicum Religionis Exercitium uti supra attactum non competit, privatum absque omni reflexione an illud in tali loco nunquam in usu fuerit vel non? benignè concedit eadem Majestas Sua Sacratissima

Secundò: Hoc autem Privatum Religionis Exercitium, non illo stricto sensu, ut illud huedum in Regno Hungariæ declaratum fuit accipi, verum eô modô intelligi vult Mattas Sua Cæo Regia; ut ipse iisdem Augustanæ et Helveticæ Confessioni addictis; et Græci Ritus non Unitis in quovis ejusmodi Loco Publico Religionis Exercitio non proviso; ubi centum Acatholicorum Familiæ existunt sufficientiaque media ad struenda Oratoria; Ministrorum et Eud-Magistrorum Domus, eorumque congruam provisionem; citra illud ut contribuens populus subsidiis his nimium gravetur, aut relate ad incumbentes ipsi publicas præstationes, debilitetur, legitima fuerint, liberum sit iisdem Acatholicis, seu Augustanæ et Helveticæ Confessioni addictis, seu Græci Ritus non Unitis, privata oratoria eô modô exstruere; ut hæc turribus Campanis et Introitu è platea publica, ad similitudinem publicorum templorum accomodato destituantur, Ministros præterea et Eudi-Magistros introducere, pro illis necessaria ædificia ponere; ac ita non tantum in his privatis Oratoriis omne Religionis eorum Exercitium, sed etiam provisio infirmorum suorum, tam in iisdem Locis, quam et extra illa liberè admittatur. Porrò

Tertio. Clementer constituit summè fata Sua Mattas ut iisdem Acatholicis in Universis Hæreditariis Regnis et Provinciis Cæo Regiis, adeoque in Regno etiam hoc Hungariæ et Provinciis eidem adnexis, in iis quoque Provinciis, et locis, in quibus illi ad consequenda munia publica Dignitates Academicas Jus Concivilitatis incolatus et Magisterii, Possessionis item bonorum et Fundorum Civilium Causa Religionis, Virtute Legum

Regni

Regni, aut eatenus Elargitorum Privilegiorum, uti Signanter in Regnis Dalmatiae Croatiae et Schlavoniae, ac nonnullis Liberis Regiisq; Civitatibus et Privilegiatis Communitatibus hucdum incapaces erant, hac Capacitas deinceps de casu in casum, atq; absq; omni nectenda eatenus difficultate per viam Dispensationis ex Gratia et Clementia Caeo Regia tribuatur; In reliquis autem Communitatibus et Civitatibus in Conferendis publicis Munijs generatim remoto diversae Religionis respectu, sola meritorum et talentorum probae item et Christianae Vitae ratio habeatur.

Quartò: Ad constabiliendam veram Christianam Tolerantiam ultrò et illud pertinere Existimavit Majestas Sua Sacratissima, ut Augustanae et Helveticae Confessioni addicti Jus. jurandum nullâ occasione in alia quadam forma, quam quae ipsorum Religionis Principijs convenit, praestare teneantur. Porrò ex eadem Ratione.

Quintò: Nullus Acatholicorum Cultui Divino Catholicorum, aut Caeremonijs interesse compellatur, minus Mulctae cuidam ideo Subjiciatur, neq; Articuli Caehales, vel Statuta alia quaevis eatenus Stringant.

Sextò: Per hoc autem ita Explicatum privatum Religionis Exercitium atq; Christianae Tolerantiae Limites nullò modò, uti jam in Superioribus punctis attactum est Legibus Regni ritè Expeditis, item et usu firmatis Privilegijs Benignisq; Normalibus Resolutionibus Regijs quae publicum Religionis Exercitium in nonnullis Locis Praetactis Augustanae et Helveticae Religioni addictis, et Graeci Ritus non Unitis aliasq; Concessiones tribuunt derogari, prouti parte ex altera eas quoq; Regni Leges et privilegia quae in favorem Dominantis Religionis Signanter quoad Regna Dalmatiae Croatiae et Schlavoniae; nonnullasq; Liberas Regiasq; Civitates atq; Communitates constituta sunt circa non admittendum publicum Religionis Exercitium in Salvo relinqui. Verum Praetactum privatum Religionis Exercitium aliaq; Praecensita Verae Christianae Tolerantiae accessoria, ex Gratia unicè et clementia Regia, per modum Dispensationis in Mentionatis quoq; Regnis et Civitatibus in quantum hujusmodi leges et Privilegia iisdem obstarent, concedi clementer vult Altè memorata Sua Majestas Sacratissima.

Et hae sunt illae Leges, Secundum quas Veram Christianam Tolerantiam in Universis Haereditarijs Provincijs Caeo Regijs consequenter in Regno quoq; Hungariae partibusq; eidem adnexis absq; mora introduci et constabiliri clementer praecipit Summè Nuncupata M. sua Sacrma.

Hanc proinde praeviò modò declaratam Benignam Resolutionem Caeo Regiam Civico huic Magistratui pro accurata observatione hisce de altissimo Jussu Regio intimat Consilium hoc Locumtenentiale.

Posteaquam autem nonnullae Augustanae et Helveticae Confessioni addictorum atq; Graeci non Uniti Ritus Communitates in Sequelam praeviae Benignae Resolutionis, pro concedendo hujusmodi privato Religionis Exercitio ad Consilium hoc Locumtenentiale Regium recurrerint. Eidem huic Consilio Regio ultrò eam Activitatem clementer deferre dignata est Sua Majestas Sacratissima: ut ubi Ex ordinanda atq; in Concursu etiam Acatholico-

72

tholicorum procaganda accurata investigatione evenerit, Recuperen-
tem hujusmodi Communitatem et Sufficienti Familiarum Numero,
et facultatibus requisitis tam ad Struenda Edificia, quam et ne-
cessarium Ministri et Ludi Magistri Provisionem citra Minimum
Convenientium aggravium fidum esse absq; ulteriori ad Alte-
tam suam Majestatem faciendâ earum Representatione, hujus-
modi privatum Religionis Exercitium praviâ ratione limitandum
ex gratia et Clementia Regia concedere valeat. Decrevit in Super
altera ea, quæ Superius ad Normam veræ Tolerantiæ Christianæ
Statuit adhuc peculiariter in Sequentibus concedere S. Sua Majestas.

Septimò: Cum Matrimonia Disparis Religionis hactenus non secus
quàm erga Pactas Recersales de prolibus utriusq; Sexûs in Religione
R. Catholica educandis admissa fuerint, hujusmodi Recersalium usum
et nunc quidem abrogare pro constanti tamen Norma nunc Sancire
dignatur Altesa Sua Majestas in Matrimoniis disparis Religionis
ubi Pater Catholicæ Religionis addictus est omnes proles tam mascu-
lini quàm feminini Sexus, in Religione Catholica educandas esse noscit.
Si è contrario Mater Catholica Pater verò Acatholicus foret Proles
Sexum Parentum quâ educandæ Religione sequantur.

Octavo: Si Matrimonio inter Utramq; partem Augustanæ et Helve-
ticæ Confessioni addictam contracto alterutra partium ad Sacra R.
Catholicæ transiret; aut soluto per Mortem Matrimonio, pars Super-
stes ad Religionem Catholicam conversa fuerit, eâdem Descripta Re-
gula quoad proles, quæ nondum Annos discretionis attigerunt, pari-
ter observanda erit in Casum minimè conversi Patris omnes Pro-
les in Annis Discretionis, nondum constitutas absq; discrimine
Sexus Patris Religionem sequi. Conversa autem ad Catholicam Religio-
nem Matre, non nisi sui Sexus proles infra Annos discretionis nempe
in Catholica Religione educandæ esse.

Cæterum autem Catholici Nullo præsertim proles aut Orphanos à Pare-
tibus Acatholicis errore in religione sua educandas vindicare poterunt.

Nono: Cum propter Baptismos per Obstetricem administrandos
Helvetica Confessioni addictos contra eorum Dogma vexari aut puni-
ri nullò modò velit Sacratissima Sua Majestas. Ordinarios ad præscri-
pcum hujus Benignæ Resolutionis Regiæ instrui clementer præcipit.

Decimo: Generatim ordinat Eadem Sua Majestas Sacratissima,
ut Sacerdotes Catholici, nisi vocati fuerint Ægrotantibus Acatholicis
se non obtrudant, petenti autem ægroto propinqui ejus aut Mini-
stri aditum Sacerdoti concedere teneantur. Sortè liberum sit
Acatholicis Ministris Suæ Religionis Captivos non tantum rei hac-
tenus ordinatum fuit in Carceribus adire, verùm etiam ad ulti-
mum Supplicium comitari.

Undecimò: Cum ad modum jam Supra clementer resolvit
Sua Majestas Sacratissima, ut Helvetica et Augustana Confessioni
addictis et Græci Ritus Non Unitis ubivis locorum ubi publicum Re-
ligionis

ligionis exercitium non viget, sufficiens tamen familiarum Domici-
liatarum numerus nec non requisitæ facultates adsunt Privatum
Religionis Exercitium concedatur, suaptè consequitur illis Ludi Ma-
gistros quoq; suæ Religionis simili in casu admittendos esse, sin autem
suæ Religionis Scholis careant, neque illas introducere, seu ob Exigu-
um numerum familiarum, seu ob virium pro sustentatione hujusmodi
Scholæ insufficientiam valeant. Iisdem liberum relinqui vult Alte Nun-
cupata Sua Majestas, ut Proles suas seu in Catholicas, seu etiam Acatho-
licas, si quæpiam alterius Religionis adsint Scholas mittere valeant.

Cæterum cum de Universis Augustanæ et Helveticæ Confessioni
addictorum et Græci Ritus non Unitorum, seu intra seu verò ex-
tra Regnum Existentibus Fundationibus adæquatam cognitionem
habere velit Sacratissima Sua Majestas; Universis Jurisdictionibus
injungendum clementer commisit. Ut sinceras de iis informatio-
nes, ab ipsis Augustanæ et Helveticæ Confessioni addictis, et Græci
Ritus non uniti Exigant debitas Investigationes eatenus pera-
gant, easdemq; istinc submittant; una autem quasvis Collectas
seu per studiosos Acatholicos, seu aliâ quacunq; de causa Institu-
endas ultrò quoq; severissimè prohibeant, et ut eatenus sufficiens
vigilantia adhibeatur, eisdem Jurisdictionibus districtim injungi

Duodecimo: Quemadmodum jam in Generali Puncto circa con-
stabilitam Christianam Tolerantiam constitutum est, ut quæ-
vis leges Privilegia et Constitutiones Resolutiones in favorem Aca-
tholicorum. huiusmodi conditæ, in suo vigore maneant; ita suaptè
intelligitur eosdem in usu Imperturbato Ecclesiarum, in quarum
possessione actu sunt, relinquendos, neque in Sacris suis aut Religio-
nis cultu ullò modò impediendos esse, liberumq; eisdem deinceps
etiam futurum; ut si ne fors incendio aut ruina quadam harum
Ecclesiarum destruantur; earum loco novas ex Ligno, aut Saxis
obtenta, à Consilio hoc Locumtenentiali facultate extruere vale-
ant, dummodo in præfato Generali Puncto attactum est, Contribu-
ens Populus subsidiis ad hosce sumptus præstandos non gravetur, aut
ad incumbentes eidem publicas præstationes deliberetur ô Secus.

Decimo tertio: Clementer resolvit summè fata Sua Mattas;
ut Filiales Evangelicorum Ecclesiæ, ubi actu sunt, eisdem perma-
neant, neque ullò modò adimantur; proinde illas quoq; Filiales,
quæ recentissimè ad Excursiones Ministros inhibitiones subje-
ctæ sunt, et quarum intuitu Processus Fiscales suscitati sunt, ac-
tuq; decurrunt. Iisdem Augustanæ et Helveticæ confessioni
addictis restitui, Excursiones Ministrorum ad easdem ultrò
admitti, atq; ipsos Processus Fiscales actu decurrentes cassari
benignè præcipit eadem Majestas Sua Sacratissima.

Decimo quarto: Oratoria Magnatum et Nobilium, in solitis
eorum Residentiis, constituta adire liberum sit ejus Loci Inco-
lis

Incolis Augustanæ et Helveticæ Confessioni addictis, et vicinis atq; in iisdem Religionis Suæ cultui eo modo, uti de privato Religionis Exercitio supra declaratum est vacare.

Decimo quinto: Cum huiusmodi Episcopi R. Catholici occasione Visitationum Canonicarum Ministros etiam Augustanæ et Helveticæ Confessioni addictorum relate ad Administrationem Baptismi visitare atq; Examinare consueverint, ab hac Visitatione Pattactos Ministros Clementer dispensat Majestas Sua Sacratissimæ, una verò benigne concedit, ut Superintendentibus Suæ Religionis Ministros visitare eâ duntaxat ratione liberum sit, ut hujusmodi Visitationes absq; omni contribuentium aggravio, aut qualicunq; ab iis ferenda sumptuum collectæ instituantur.

Quapropter iisdem declarandum erit, severas pœnas illos incursuros, qui hac occasione à contribuente quidpiam exigere, aut etiam acceptare tantum ausi fuerint.

Porrò si Congregationem aut Synodum præmentionati Superintendentes et Ministri Augustanæ et Helveticæ Confessioni addicti celebrare cogitarent, illud quoq; in Conformitate §. 31. 17. 15. eâ ratione admittendum esse benignè resolvit Altefata Sua Majestas; ut causas prævie, atq; singula Deliberationis objecta indicare teneantur, pro re ubi comperta Synodus in Præsentia Duorum Commissariorum, unius nimirum Catholici, alterius verò ejusdem Acatholicæ Religionis per Suam Majestatem Sacratissimam benignè denominandorum celebretur. Cæterum.

Decimo Sextò: Universim per Regnum inalterabilis Lex esto; nemini Religionis causâ, nisi Legibus Civilibus benignisq; Mandatis Regiis contravenerit, aut Tranquilitatem publicam turbans facinus patraverit, Pœnam pecuniariam, aut corporalem infligi posse; huic Medio publicarum Jurisdictionum ordinandum etiam benignè jubet Cæo Regia Sua Majestas ut Catholici à Contumeliis, ac objurgiis contra Acatholicos sollicitè abstineant, vicissim autem hi etiam, quascunq; Scommaticas Expressiones præsertim in Scriptis Dicasterialibus et Instantiis suis evitare curæ habeant, quod ipsum ut Domini Terrestres quoq; apud Subditos suos disponant, iisdem æque injungendum præcipitur.

Et hæ sunt, quæ ultra eâ, quæ in Universis Hæreditariis Provinciis Cæo Regiis ad introducendam Constabiliendamq; Genuinam Christianam Tolerantiam prævio modo constituta sunt peculiariter pro Regno Hungariæ deinceps observanda clementer resolvit, et per Circulares Intimationes præscripto modo publicari, atque una generatim injungi Benignè præcipit Summè fata Cæo Regia Majestas; ut in reliquo Universæ Leges, et Benignæ Normales Resolutiones Gloriosæ Memoriæ Prædecessorum Suorum ad Regnum hoc Hungariæ in Materiâ (v. punctos) Religionis huiusmodi Emanatæ

in quant

ni quantum illæ per ipsi deducunt Specificas Resolutiones Regias immutatas, aut dispensatæ non sunt, deinceps quoq; per eos quorum interest, accurate observentur, atq; præmissorum effectui per Universas Regni Jurisdictiones omnimodè invigiletur.

Noverit proinde Civicus Hic Magistratus, ipsi debitam Veni, quam Resolutionem eò Regiam exacte observare, observarique facere, et ad debitum ejusdem effectum necessariò agere.

Datum Ex Consilio Regio Locumtenentiali Hungarico Posonii Die Vigesima Nona Mensis Octobris Anno Dñi Millesimo Septingentesimo Octogesimo Primo celebrato

Ex mandato

Benevoli
Comes Joannes Sáh. mpp
Franciscus Skerlecz. mpp
Michael Fresreder Mp.

Titulus.

Prudentibus ac circumspectis M. M. Judici Primario, Consuli Ceterisq; Senatoribus ac Juratis Civibus Totiq; Communitati Liberæ ac Regiæ Civitatis Debrecinensis Nobis Honorandis. Buda Debrecinum {L. S.}

Nro. 2030. Prudenter ac circumspecti! Nobis Honorandi!

Circa Collectas per Cives Vetero-Zolienses Augustanæ Confessioni adictos ad Nobilem Alexium Paluggai Collectas, item de Congregatione Speciem quandam Synodi præ se ferente, Eperjesini per Augustanæ Confessionis Homines, celebrata, denique circa Collectas et Concursum in Oppido Igló. aquè per Augustanæ Confessioni adictos Institutum factis ad Majestatem Suam Sacratissimam humillimis Repræsentationibus, in Harum Sequelam prout et Altissima Ordinatio eò Regia in re Religionis Normam ponens Deinceps in Gremio Suo Fidem Susceptæ; quoad omnes sui partes accuratè effectui manciperetur, visum fuit Altefatæ Majestati Suæ Sacratissimæ Sequentia clementer præcipere.

Primò: Ut præcindendo quidem pro præterito ab Investigatione, circa celebratas prædictas Congregationes peragendi, eò minimus ex Incidenti, quod talismodi Congregationes tam in Specificatis locis, quam et aliàs passim hoc tempore coactas esse Summe fatæ Suæ Majestati fide dignè relatum sit pumetum primo prætacta Benignæ Resolutionis Regiæ de non celebrandis sine Altissimo Indulto Cæsareo Regio Synodis, aut quibuscunque Congregationibus Solemnibus, velut ab hoquin positivæ Legis Dispositioni Inimicum, ulterò per omne Regnum Partesq; ejidem adnexas Republicetur, eò addito quod Severissimè eos pœnæ manuræ sint, qui hujusmodi Congregationes

gregationes, seu Synodos citra proviè obtentum Benignum Indul-
tum Regium, quem omni tempore ubi Causas proviè, atq; Cunctæ
Deliberationis objecta Indicaverint, pro re comperta Clargitura
est Sacratissima Sua Majestas publicaverint, atque ad eadem com-
parverint; Ceteroquin autem Cunctæ Jurisditiones sub gravi
responsionis onere eò commoneantur, ut ubi ejusmodi congre-
gationem, quoemq; demum illa nomine compellentur, citra Be-
nignum indultum Regium celebrari contingat, de eo illico Me-
dio Consilii hujus Locumtenentialis Regii Præsentur Relatio qua
quippe Excedentes, condignâ pœnâ pro gravitate Excessus plecti valeant.

Secundo: Quo Cunctum Normalis Resolutionis Articulum Cum ipsius
Citca veteres quidem Generalium quarvis Collectas, admissa tamen
sine exigendorum Oratoriorum, et dotandorum Ministrorum nec-
non Ludi-Magistrorum moderata Subsidia melius conciliari, et à
recentiore etiam accepta Sequela quævis, quæ aut ad Religio-
nis Exercitium justo arctioribus limitibus circumscribendum, aut
vero contribuentis Plebis oppressionem tenderent, declinari valeant
relatè ad Collectas Sequentia in Generalem Normam referenda
decrevit Cæs Regia et Apostolica Sua Majestas.

a:) Quicquid alio Titulo, quam pro Exercendis Oratoriis Scho-
lis ubicumque admissa fuerint pro dotatione item Ministrorum
et Ludi Magistrorum à Contribuentibus quoquomodo Collectum fuerit,
id omne Generalium Sub Nomine veterarum Collectarum nomine
venire, atq; eos, qui Sub quibuscunq; aliis Titulis hujusmodi Col-
lectas seu Instituerint, seu etiam in eadem consenserint, quo
transgressores Mandatorum Regiorum severissimè puniendos,
Jurisditiones verò illas, et Singulas Magistratuales Personas,
quæ hujusmodi veteres Collectas fieri observaverint, et non il-
lico Suâ viâ repræsentaverint, æquè gravi responsionis oneri
Subjiciendos esse, quo autem

b:) Admissa etiam Subsidia ita Exigantur, ut facultа-
tibus Solventium correspondeant; neque Contribuentes quoquo-
modo ad Supportanda onera Communia juxta benignam in Nor-
nali Resolutione iterato declaratam intentionem Cæs Regiam
inhabiles reddantur, eam tenendam esse rationem, ut omnis
illa Communitas, quæ Sufficienti Familiarum Numero, necessariis
præterea facultatibus, ad impetrandum privatum Religionis Exer-
citium, ubi nempe publicum ex Legum et Normalium Resolu-
tionum Regiarum præscripto non competit, præditam esse
existimat, semet apud Comitatum, et Localem Magistratum
insinuet, cujus demum Authoritate Deputati Catholici et Pro-
testantes æquali semper ex utraq; Religione Numero, ad inve-

vendam omnem suspicionem nominentur, ne forte in Acatholicorum Elusionem quidpiam hac in re agatur, qui Deputati dein praesente: uti hucdum consvetum erat homine etiam Diaecesano Familias Protestantium in Communitate hac Existentium accuratè connumerent, ac Relationi suae earum Catalogum specificè inserant.

Porrò à quolibet Individualiter Declarationem exigant, quale Subsidium seu pro Extructione Necessariorum Aedificiorum seu verò Annuae pro Intertentione Ministri, et Ludi-Magistri liberè offerre velit? Haec subinde Magistratui locali aut Comitatui integra fide referant, Relationemque Exmissi ex parte utriusque Religionis Deputati, ad Conciliandam Expositioni fidem subscribant.

C:) In Conferendis autem Subsidiis ea observetur Generalis Norma, ut ii, qui ad praestanda onera Communia et Contributiones, mediis destituti sint, nil conferant, aut si quis illorum, qui Subsidium contulerunt. Annò illò Ordinariam suam Contributionem suam non praestiterit, eidem Subsidium restituatur, ad praestationem Contributionis impendendum. Caeterum autem seu Comitatus, seu Magistratus localis in quantitatem exscindendae pro Ministris aut Ludi-Magistris congruae se nullò modò immittat, verum hac libero eorum arbitrio relinquat.

d:) Quia verò Communitati tali, quae in Expetendum seu Publicum; seu privatum Religionis Exercitium coalescit. Nobiles quoque immixti esse possint, quibus Subsidia quae voluerint, liberè offerre licet, neque quoad illos Examen quodpiam faciendum necessarium est. Hinc illis liberum relinquendum esse; ut coram Deputatione praevia ratione Exmittenda eâ, quae voluerint, Subsidia offerant, quin in illorum facultates indagetur, eâ tamen lege ut Subsidia haec, seu statim in parato deponant, seu verò obligationes Scriptas dent, in Tabulario ejusdem Magistratus, vel Juris-Dictionis Localis pro Securitate Contribuentium, quorum fortè egestatem his Subsidiis levare et illud, quod ipsis juxtà Normalis Resolutionis Praescriptum deerit supplere voluerint, conservandas atque suo tempore dum opus fuerit Exigendas, his proinde ita peractis.

e:) Seu ipse Comitatus seu Localis Magistratus, hujusmodi Communitatis Instantiam Consilio hinc Loco tenentiali Regio, pro admittendo privato Religionis Exercitio repraesentaverit, quod in Civitatibus quidem intra Unius Mensis, in Comitatibus verò minimum intra trimestre spatium semper effe-

ctuandum erit, seu verò ipsa Communitas eandem promove-
re voluerit, atq; ita ad Jurisdictionem Concernentem pro so-
lita Investigatione inviata fuerit, utrobiq; præmissa Depu-
tationis Relatio cum quibusvis eò pertinentibus Actis
atq; opinione ipsius Jurisdictionis Publicæ adjiciatur, ut ita
Regium hoc Locumtenentiale Consilium seu petitum indul-
tum illico Supplicanti Communitati elargiri, seu verò, si id-
lud negandum quacunq; de Causa videretur, Sacratissimæ
Suæ Majestati fundatam repræsentationem absq; mora et
ulteriori nimis necessaria Negotii inviatione facere possit.

Porrò obtento via Ejusdem Locumtenentialis Regii Consilio
Publico, aut privato Religionis Exercitio, si Subsidia seu per No-
biles seu per Contribuentes prævio modo oblata jam com-
pleta sint, hæc in propositum usum omni cum integritate
impendantur, et Rationes factarum impensarum conscia et-
iam Jurisdictione publica accuratè reddantur.

f:) Hinc proinde suaptè consequitur illud severissime per
Majestatem Suam Sacratissimam vetitum esse. Ne ullus Nobilis
aut quicunq; alter privatâ Authoritate, citra Concursum Ju-
risdictionis publicæ; seu Collectas instituere, seu Subsidia Cor-
rogare; seu in Conscriptiones Familiarum et Animarum semet
immittere ausit; verum hæc omnia erga præviam Insinuatio-
nem, et cum Interventu Jurisdictionis Publicæ præscriptò modo
et tempore peragenda esse.

g:) Eò minus autem licitum sit ut impositæ hæ à Con-
tribuentibus quadantenus Exigantur, et facultatibus eorum
admensurentur, verum in Subsidiis, quæ voluerint conferendis
plena libertas relinquatur. Cæterum.

h:) Universis Jurisdictionibus publicis, ac Civitatum Ma-
gistratibus. Districtim injungatur, ut quemadmodum parte ex
una pro Conservatione Contribuentium prævia ratione etiam
omnem adhibere diligentiam tenebuntur; ita parte ex altera Sup-
plicantes hujusmodi Communitates nullò modò à faciendis Recur-
sibus deterreant, aut quoquomodo in progressu impediant, eò mi-
nus per quemcunq; eludi permittant, verum juxta tenorem Be-
nignæ Resolutionis Regiæ, easdem favoris partim fundamentò
Legum ipsis Competentis, partim verò è Clementia Cæs. Regia
attributi intra præstitutum ut supra declaratum est, in Civitati-
bus quidem Unius, in Comitatibus verò trium Mensium Ter-
minum participes reddere satagant.

Tertiò: Ut eò majori sumptuum Compendio consulatur,
et id publicari benignè vult Sacrima Sua Majestas ut Protestan-
tes

tes ubi ubi demum Religionis Exercitio potiti fuerint, privatas etiam Domos pro Oratoriis applicare. Porrò in Exteris Ditionibus quoque oblatae pro Extruendis Oratoriis, atque intertentione Ministrorum et Eudi-Magistrorum. Subsidia, cum necessariis tamen cautelis colligere et acceptare possint

Quarto: Ope publicarum Regni Jurisdictionum; et id in Consequentiam Puncti 16ti Normalis in re Religionis editae Resolutionis disponatur, quo eaedem efficacem suam operam eò conferre debeant, ut discursus odiosos de Religione cumprimis in Diversoriis publicis, aut Tabernis promovere se invicem causa haec Contumeliis lacessere; variis artibus ad sequendam propriam Religionem quadantenus cogere; Cultum alterius Religionis Contemnere, vel traducere; minus autem in praejudicium Dominantis Religionis, Statuas Imagines, et quae sunt id generis alia, quae juxta receptum morem Catholicorum piâ veneratione coluntur, destruere iisdemque insultare nullo modo integrum Excedentes verò Severissimâ poenâ; non tam Causa Religionis, quam alioquin non profitentur, quam ob turbatam hoc modo publicam pacem et tranquillitatem, violataque mandata Caeo Regia afficiantur;

Peculiariter autem Quinto: Protestantes eò commoneantur, ut cumprimis omni via facti abstineant, verum in quibusvis occurrentibus casibus praeterè semper Benignum indultum Regium Medio Concurrentium Jurisdictionum publicarum sibi intimandum praestolentur. Porrò sese intra debitos Moderationis Limites contineant, omnem eam ingratam agendi, dicendique rationem, qua Mutua Religionum odia, inveterascunt potius, quam ut è cordibus evellantur sollicitè praecavere, in publicis praesertim congressibus, quorumvis dissidiorum obliti non nisi Publica Reipublicae pari ratione in utrosque dimanantia commoda quaerere; atque ipsis etiam Religiosis Negotiis omnem, quam gravitas rei deposcit moderationem tenere, neque ullo loco, aut tempore debitam Dominanti Religioni Reverentiam deponere, verum cum R-Catholicis, non minus ac ipsi etiam, se in fraterna concordia vivere, et Boni Publici Vinculo arctius copulati Animorum Consensione altissimas Intentiones Caeo Regias ad provehendam publicam Regni prosperitatem unicè directas secundare modis omnibus debeant, ex parte Catholicorum etiam reciprocam Christianam charitatem procul omni dubio Experturi.

Haec itaque sunt, quae Medio hujus Regii Locumtenentialis Consilii per omne Regnum Partesque eidem adnexas mox publicari, eorumque effectum pressius procurari vult Summe-Memorata Sacratissima Sua Majestas

Quam Benignam Altissime Fatae Suae Majestatis Sacratissimae

Resolut

Resolutionem et Ordinationem Cæo Regiam Civico huicce Magistratui in Continuationem priorum intimat, Eidemq Districtum injungit Regium hoc Locumtenentiale Consilium: quatenus eandem per gremium sui suo modo publicare, exactoq ac punctuali ejusdem observantiæ sedulo invigilare; debitumq illius effectum procurare, et de qualiter Actis et Dispositis suam Isthuc Relationem facere noverit, neque intermittat. Datum ex Consilio Locumtenentiali Hungarico. Posonii. Die 26a Mensis Martii Anno Millesimo Septingentesimo Octuagesimo Secundo celebrata.

Eorundem
{L. S.}

Benevoli
C. Joannes Csaky. mpp
Franciscus Skerlez mpp
Michael Preszeler mpp

Civitati Debretzinensi.

Nro. 3350. Prudentes ac Circumspecti Nobis honorandi!

Siquidem Majestas Sua Sacratissima, porro etiam clementer Rescribere dignata sit, quod Benigna Normalis Resolutio Cæsareo Regia in Materia (vel. objecto) Religionis Sub 29a 861. Anni Superioris 1781. Universis Dominis Supremis Comitatuum Comitibus Civitatibus item et Districtibus, Separatas Portas habentibus circulariter abhinc publicata, unice Bonum veræ ac Orthodoxæ Religionis, et Incrementum Regni pro Scopo habeat, Ideo quemadmodum, parte ex una nullo unquam tempore, quidquam quod Religioni Catholicæ Ejusq Sancto Cultui, et puræ Doctrinæ quoquomodo Præjudicium adferre posset, ne connivendo quidem permissura est Sacratissima Sua Majestas; ita neque parte ex altera unquam patietur ut Conscientiis Concivium, et Subditorum, a Concivibus et Subditis contra Jus et æquitatem vis aliqua inferatur, aut illi in Exercitio Suæ Legibus et Privilegiis receptæ, ac in illis fundatæ Religionis impediantur premantur.

Quare eidem Pactatæ Normali Resolutioni per alteram Subsequam Resolutionem Regiam, quæ Sub. 26a Martij Anno Currente intimabatur, confirmatæ, et respective ulterius declaratæ firmiter insistens Altefata Sua Majestas Sacratissima Clementer præcipit, ut id ipsum Universis Comitatibus Civitatibus nec non Districtibus, Separatas portas habentibus, sed et ipsis Ordinariis erga Repræsentationes, merito in hoc Isthuc factas, abhinc vero Eidem Majestati Suæ Sacratissimæ, demisse relatas quam primum intimetur, atq iidem efficaciter commoneantur, ut hæc tam Religioni, quam Regno proficua Intentio Cæo Regia, pro viribus ab illis promoveatur; præallataq Normalis Resolutio a qua unquam recedere Animus Summefatæ Suæ Majestati non est, quantocyus consvetâ modalitate Executioni detur, consequenter si a quapiam publica Jurisdictione Regni forte ipsa ejusdem Resolutionis Improtocollatio, aut solita publicatio huedum intermissa foret, hoc ipsum illico perficiatur.

Cæterum

Cæterum quod attinet varios per Acatholicos parcatos Excessus, ac suis viis reparentator Caremus Clementer Sacratissima Sua Majestati visum est resolvere. Cum iidem Excessus ad Dupplicem Classem referantur, alii quippe sint mere Personales; et verbales injuriæ tedolenter, alii autem quibus iidem Acatholici a tempore publicati Tolerantialis Systhematis. Se via facti in ipsum Obtentu Religionis. Exercitii Religionis. Exemptionis item a Stolis, Parochis Rum. Catholicis hucdum præstitis, aut aliarum hujusmodi Prærogativarum possessorum, consequenter alios Habito pacifico Jure suo, et Possessione privarunt, quod illis utique citra prævie obtentum Altioris Dicasterii Indultum; quo per ipsam Normalem Resolutionem Regiam Juriati sunt, attentare minquam integrum erat.

Ut igitur parte quidem ex Una pax et Unio Animorum inter Conjuges et Subditos Cæo Regios, quam maxime intendit Majestas Sua Sacratissima, quam primum concilietur; parte tamen ex altera Benignis Resolutionibus Regiis Suis constet vigor, Ideo Dein Specieis Personales aut verbales Excessus, et injurias ab utraque parte, seu Catholicorum seu Acatholicorum, ne pover hucdum altaras, pro præterito dissimulari, una tamen Conservantibus Jurisdictionibus impingi vult Summe Memorata Sua Majestas, ut pro futuro omnes hujusmodi excessus præveniri curent; neve patiantur a Catholicis contra Acatholicos, aut vicissim. Violentias Exerceri, quin potius, quam primum illas Animadvertentur, juxta Scriptum Legum Resolutionumque Regiarum Investigationem Instituant, ubi Excedentes absque procuratione, aut favore suum aut alterius Religionis puniant; prove Exigentia Circumstantiarum ulteriorem Semper Informationem Consilio hinc Locumtenentiali Regio Submittant. Circa ea vero Excessus autem, ubi minimum via facti contra veram S. Resolutionis Regiæ mentem a quapiam parte factum fuisset, illud his Locis Ordinant Clementer præcipit Eadem Sacratissima Sua Majestas: Ut in talos Excessus norites debito modo, audiri quippe iis quoque quibus hujusmodi Excessus imputantur. per concernentes Jurisdictiones investigentur, et pro re competa cuncta in priorem Statum, præhabitumque pacificum rerum authoritate Magistratuali reponantur, præcendentes vero ad viam Justitiæ per Gallatas Benignas Resolutiones Regias præscriptas relegentur.

Et cum cætera inter Acatholicos Punctum unum Benignæ normalis Resolutionis Regiæ, quo rerum Levecsalium in Matrimoniis Disparis Religionis, hucdum Subsistentem abrogavit. Eadem Majestas Sua Sacratissima Ad Earum etiam Gravitos uti relatum Cupiat extendere; atque hac in parte etiam via facti Excedendo Eadem injuriosas reddere velint: Ideo

Ad tollendos hujus quoque Generis Excessus. in consequentiam Quadam Puncti Normalis Resolutionis. Universis porro Jurisdictionibus Intimandum benigne commisit. Punctus Reversales ante 1re 8bris 1781. Occasione hujusmodi Matrimoniorum legitime datas in vigore suo ulteriori quoque manere debere, consequenter illarum rerum pro futuro tantum modo per suam Majestatem ea ratione abrogatum esse; ne ille a quacumque in Disparitate

Religione

Religione Matrimonium contrahentium parte exigantur, sed extra illas ei-
dem copulentur.

Utrò porrò Benignè præcipit Majestas Sua Sacratissima, ut accurata
observantiâ præmemoratarum Resolutionum Legi extorum Cometis fuisse di-
crionibus imponatur neve illa Seu à Catholicis Seu ab Acatholicis
quo quomodo eludantur, omni curâ et sollicitudine advigiletur, eò unicè
hic loci adhuc addito: Ut si communiter quæpiam, quibus ærerogatum
legitimatis præxiè ut, qua ex Normali Resolutione Regiâ pro obtinendo Re-
ligionis Exercitio Gratibuntur, dein Religioni Exercitium concedendum
foret, sè cum aliis talismodi Exercitio Religioni jam provisis Communi-
nitatibus conjungere, et quâ Filiales eò applicari vellent, atqui ad id
unicis Conditiis circa ullam coactionem Scopo Unicè faciendi Sumptum
compendii, ac inde dependentis Contributionum conservationis perva-
deri possent, Illud omnino non modo admittit, verùm loca talia, quâ
Filialia aliorum Exercitio Religionis jam provisorum tractari clemen-
ter inde Summè Anhelata Sua Majestas.

Et hæc sunt quæ Civico huic Magistratui de ulteriori Altissimo Su-
æ Regio pro Exacta observandorum observatione efficacandorumque debita
efficacione intimat Consilium hoc Regium Totum tenentiale Eidem.
De Dati Benigno Mandato Regio constituit. Ut ad implementum Dis-
positionis Sub. 29a 8bris Anno immediatè proxime 1781. factæ, quoad
Universos Augustanæ et Helveticæ Confessionis adiectorum, nec non Exi-
stentes non Adhitorum, seu Intra, seu extra Regnum Existentes Fundationes,
Sinceras Informationes à prædictis Acatholicis Exigere, debitasq; Inveri-
gationes Extemò peragere, hasq; isthuc quantocyus Repræsentare noverit.

Datum Ex Consilio Regio Totum tenentiali Hungarico Posonii die 10a
Mensis Maji Anno 1782. Celebrato Eorundem

{L. S.}

Benevoli
C. Koreguis Zekere mpp
Franciscus Skerlan mpp
Michael Hopfeler mpp

Civitati Debrecziniensi

Nro. 3430. Prudenter ac Circumspecti! Nobis Honorandi!

Per Benigni Sub. 29a 8bris 1781. In Negotio Religionis Civico huic Ma-
gistratui intimati Normalis Rescripti Eò Regii Sphum Octavum ad Calcem
Clementer equidem disposuit Sacratissima Sua Majestas, ne Proles aut Orphani
ab Acatholicis Parentibus prognati in Religione Catholica educandi ullo Sub
prætextu vindicentur: ut tamen casum ni eum, quo hujusmodi Proles mi-
norennes, aut etiam majores nati, nondum tamen Sui Juris existentes,
et seu ab Acatholicis, seu verò Judaicis Parentibus ortæ interno propiam
sustinere impulsa Sacra Catholica amplecti ultrò desiderarent, Civicus
huicce Magistratus se se ni ea, quid horum intuitu agere debeat, dirigere sciat,
certamq; pro futuro Normam, ac Regulam quam ejusmodi in Civem
Stantiis inconcussè Legi valeat, sibi ejusdem habeat, benignam hoc
in passu mentem et Voluntatem Eò Regium, Sequentibus Ubertim ele-
menter Significare dignata est Eadem Majestas Sua Sacratissima.

Eo ac Sine

Pro eo Sane, ut manifestatus ex parte ejusmodi Prolis ad Sacra Catholica transeundi Animus attendi, factaque idcirco ejusdem declaratio accepta, ei valeat, certi aetatis Anni praefigi in antecessum, determinarique nequeunt, cum ad ipsius intellectus lumen, rerum temporumque adjuncta clarum rei conceptum, perfectam in hoc libertatem, non praemissa illicia aut minas poenarumque terrores, vel denique quampiam a vocatione aversionem, qua remotissimas etiam causas inclinatae determinatae voluntatis eodem tempore diligenter adverti oporteat.

Quodsi proinde in praemissa praesentibus Parentibus Consanguineis, nonnullisque Religionis eiusdem affectis solerter investigatum, cunctaque haec ita se se habere compertum evolutoque Semestri spatio comprobatum denuo fuerit, attune proles ejusmodi, ut primum transeundi ad Sacra Catholica Animum manifestaverit; nullo habito ad aetatis Annos respectu, ad eadem suscipi, et in his instrui initiarique non modo poterit sed debebit. E converso autem, si vel unica e praemissis Reflexionibus desiderata fuerit Proles ejusmodi quemcumque aetatis Animum agat ut primum sui Juris non est, Parentibus aut Consanguineis suis ob defectum verae vocationis eripi aut detineri nullo modo potest.

Secundum quae proinde in praemissis deducta Principia, cum in occurrentibus id genus circumstantiis procedi semper clementer velit Altefata Sua Majestas Sacratissima eodem Civico huic Magistratui, pro Notitia et Directione Exactaque benignae hujus Voluntatis Caeso Regiae observatione hisce de altissimo Jussu Regio intimat Consilium hoc Regium Locumtenentiale. De dato 21o Maji 1782. Eorundem

{L. S.}

Benevoli
C. Georgius Fekete mp
Franciscus Skerlecz mp
Michaël Preszeker mp

Civitati Debrecinensi

Nro. 3865. Prudentes ac Circumspecti! Nobis Honorandi!

Etsi Benignam mentem Caesareo Regiam, quo videlicet Scopo Normales in Materia Religionis, atque constabiliendae in Haereditariis Regnis et Provinciis Caesareo Regiis Verae Christianae Tolerantiae Resolutiones clementer Ediderit Sacratissima Sua Majestas, in earundem Benignarum Resolutionum Regiarum Contextu, sat superque explicuerit eadem Majestas Sua Sacrissima; nihilominus ex nonnullis Germanicarum Jurisdictionum Caeso Regiae Relationibus summa cum displicentia atque Indignatione intellexit Altefata Majestas Sua Sacratissima Gaudentes Benignas Normales Resolutiones per Acatholicos, in longe diversum a Vero Intellectu et Salutaris Intentionis Caeso Regiae Scopo Sensum trahi, populo falsa et erronea, benignaeque voluntati Caeso Regiae prorsus adversantia Principia instillari; quod verò temerarium prorsus est, talem etiam disseminari Rumorem quasi verò Sacratissimae Suae Majestati omnino indifferens sit an Populi Regimini Suo Divinitus concredito Dominantem R. Catholicam seu aliam quamcumque Etsi receptam et toleratam pro arbitrio Suo sequantur

Religionem

Religionem, imò verò depetuq ab eadem Dominante Religione ortho-
doxa et ad eliam transitus Summè fatæ Suæ Majestati gratuq acci-
dat hiq et tales ob Defectionem istiusmodi diversarum præroga-
tivarum et temporalium commodorum participes reddantur.

Ut ut autem hujusmodi Majestati Suæ Sacratissimæ tanto
perè derogantes, et Summè injuriosæ Relationes ex parte Regni
Hungariæ in Specifico ad Alt-Memoratam Suam Majestatem fide
dignæ non sint pertatæ; quia tamen ex combinatione plurium
Relationum, et ipsarum eidem Suæ Majestati Sacratissimæ per ca-
tholicos Exhibitarum Instantiarum non obscurè intellexisset In-
dicijs, ni eodem quosq hoc Regno Hungariæ nonnullos Protestantes
indiscreto Religionis Zelo abreptos ad inconvenientes et Benigna
Intentioni Sæ Regiæ et Clementissimo adversantes declarationes et Co-
cepisse prolapsos fuisse, atq cætera inter ab orthodoxa Religione
quam antea palam profitebantur, ad alias confessiones licitum
esse passim in vulgus spargere.

Hinc ad asserendas ni eodem etiam hoc Regno Hungariæ
quævis ejusmodi erroneas, et captiosas Gratiosarum Benignarum
Resolutionum Regiarum Normalium Interpretationes, præsertim inde
subsecutarat Plebis Populi Inductiones, ad quarendam item omnem
vanos, multisq inimicos fundamentis noxios rumores disseminandi
occasionem; Benignam Intentionem Sæ Regiam ni hac materia
Religionis ampliùs declarandam, vel ad omnem captum explican-
dam duxit Summè fata S. Majestas Sacratissima

Quemadmodum videlicet Conservatio, ac Provocatio vera, ac Uni-
ca Salvifica Religionis Orthodoxæ, quæ Unicè per Instructionem ac
veram Animorum Convictionem Securissimè obtinetur, maximè
eidem Suæ Majestati Cura semper fuit, ita eadem Majestas Sua Sacra-
tissima, pro Summo Munere Suo Regio, et Paterno, quò ergò Populos
sibi Subditos summa sollicitudine tenerrimè cupiret; ut iidem ver
Orthodoxam Religionem, et libera tamen de ejusdem veritate con-
victione amplecterentur, atq hac Securissima via Salutem ani-
marum suarum procurarent.

Cum interim longè alienum ab Alt-Memorata Majestate Sacratissima
sit, ut ad assequendum benignæ Intentionis et desiderii sui Scopum
violentis quibuscunq aliis extra utilem meritis
illuminationem, et manifestam charitatisq plenam Instructionem
nec non bonum Exemplum mediis unquam uti velit, Benigna
hinc Intentioni Sæ Regiæ maximè contrarium foret comperit
Summè Memorata Sua Majestas, si illis etiam Subditis suis Sæ
Regiis, qui Instructione et interna animorum convictione non
dum in Sinum Matris Ecclesiæ adduci potuerunt, verum alieni Sec-

sarum

ptarum vel tolerat arum Religionum addictos se esse profitentur. deinceps etiam Religionis sua liberum exercitium, atq; vera Christiana Tolerantia commoda in conformitate sapius allata, tum Benignarum Normalium Resolutionum Regiarum hoc in negotio clementer indulgeret.

Clementer itaq; præcipit Sacratissima Sua Majestas, ut quemadmodum primitiva Benignæ Normales Resolutiones sæo Regiæ in Materia Religionis Dive Ejus procura circulariter publicatæ fuerunt, ita hac etiam Benigna Resolutio sæo Regia Explanatoria, Benignamq; intentionem Regiam clare Explicatur in Lingua vernacula translata, quæ in Regno hocce vigeat, sincere atq; sine ulla exceptione traducta imprimatur, et perinde circulariter ad quorumvis notitiam publicetur, ac una Universis Altissimo Nomine sæo Regio notum reddatur; quod quicunq; Domesticos Suos familiares, aut Familitium, vel Subditos quoquomodo seu sinistra Benignæ intentioni sæo Regiæ adversante interpretatione Normalium in Materia Religionis emanata rum Benignarum Resolutionum Regiarum, seu falsis commentitiis vel plane veritatem minuit, et verificulamentis, aut aliis violentis modis, ad sequendam hanc vel illam Acatholicorum Religionem seducere, aut denique erroneas ac sensui Benignæ intentionis Sacræ Regiæ contraria Principia aliis instillare ausum fecerint tales se indignationem Regiam et severa pro ratione circumstantiarum gravissimam etiam animadversionem irremissè et indispensabiliter tanto à fortiori incursuros noverint, quod ejusmodi inconsulti aut malitiosi, perculantesq; homines, tanquam aliorum conscientiis vim prorsus inferentes, quam illi ipsimet tantopere horrent, et de qua sibi non referenda Securitatem, in Fœcialibus Sacræo Regiis Decretionibus concessam habent, tanquam temerarii Benignorum Mandatorum Regiorum Transgressores sunt considerandi.

Benignam proinde hanc Resolutionem et Ordinationem Sacræo Regiam, pro eo etiam, quo hæc ad omnium notitiam tanto celerius perfrugat, in pluribus Exemplaribus in Lingua vernacula Ex Benigno Mandato Regio geminè traducta, cum in finem civico huic Magistratui hisce transmittit. Eidemq; una Intimat Consilium hoc Regium Locumtenentiale, quatenus illam per premium sui pro quorumvis notitia et directione sine mora publicare, debitoq; ac Exacto ejusdem observantiæ omnimodè invigilare, invigilari facere, et in Casum contravenientium contravenientiæ Benignam atq; fidelem Relationem isthuc indilatè Submittere noverit. Datum ex Consilio L. Locumtenentiali Hungarico Posonii die 6a Junij. A. 1782. celebrato. Eo eundem [35] Benevoli Scripsit Ex

Civitati Debrecinensi. Franciscus Skerlecz mpp.
Michaël Bresztyenszky Reg. in Loco

Második Josef t. t. t. P. P.

Fő Tisztelendő &c. &c. &c. Tellyes Kegyelmes akaratunkot minémü Szándékkal és czéllal adtuk ki t. tlttk a Vallás dolgában, és a Valoraja Keresztyeni Toleratziának az az, a Különböző Vallásnak Egy mást meg-szenvedésének, országainkban és Tartományainkban való meg-erősítése ránt Kegyelmes Normalis Parantsolatinkot; azon Kegyelmes parantsolatinkban, elég bőven és világosson meg-magyaráztuk; mégis mindazonáltal nagy Tudatlansággal és nehezteléssel vétetett Némely Német Tartományinkbéli Törvénytevő Szerzeinknek Értésekből értettük; hogy ezen most említett Kegyelmes Normalis parantsolatinkot, a Nem Katholicusok az Igaz és tsak egyedul országainkban jövendő Szándéknak értelmére, Abból még értelmére vonnyák, a tudatlan Köffségnek, hamis, tévelygő, és ami Kegyelmes akaratunkal éppen ellenkező gondolatokat vernek fejébe; még ami leg-több, és éppen valme czélja; olly bal Zöldre mingyárt húztelnek; mintha Nékünk, nem tsak nem mind egy volna, a Két ami országlásunk alá Isten-től bizatatott népek, az Uralkodo R. Katholica, a Két pedig még be vett, vagy meg-szenvedett Vallásitt-tartóinak Szerént köveséssel; hanem még inkább azon Uralkodo Igaz R. Katholica Vallásról valo el-szakadást, s más Vallásra valo által állás miéltünk kedvez volna, és ezzel az illyetén el-pártolásért némely Különös Ingyenben és világi haszonban részesülnének.

Noha pedig Ugyan! Mi illy nagy Küssebb-igénybe Szolgálo, és méltó nehézségekre okot ado Hitelez Tudositadókat Magyar országbol neveret szerént nem vettünk légyenek; minthogy mégis mindazonáltal több Tudositadóknak, és magok a Nem Katholicusok által hozzánk ugyanott Instantiának egyben való vetéséből, egyiránt észre vettük volna, hogy ezen Magyar országbanis, némely Praetensiónak a Vend Birtól való Vallásbéli bizodalmat el-vágadzásban helyetlen; és ami Kegyelmes czélunkal egyenesen ellenkező Magyarázatokra és Excessusokra vetemedtek, és a többi körött, az Igaz R. Katholica Vallásról, más Vallásra való által állást Szabadnak lenni, körönségesen hirdetik légyen

Tehát azon felyebb említett Kegyelmes Normalis Parantsolatunk-Magyar országbanis lehető, hol és sokasz fogyatkozással reája Magyarázatnak meg-előzéséért, a tudatlan Népnél innen könnyen növekedhető el-hitetéséért, nem Különben minden hijábanvalo és fundamentum nélkül valo hirek hamvasztására általmaradjának el-távoztatására, a Vallás dolgában való Kegyelmes akaratunkot, és rendelkedést, bövebben ki jelentenem, és ugy hogy minden meg értheto meg-magyarázni Szükségesnek lenni ítéltük.

Valami éppen tudnia illik, az Igaz és Egyedül üdvezitő R. Katholica Vallásnak, semmi tartására, és terjesztésére, amely egyedül által, mint és a Szivnek minden sán mutatás nélkül való meg-győzetésére által

által Mehet leg-bátorságosabban végbe, minden-ekor leg több gon-
dunk volt; úgy mint Királlyi Méltóságunknak köteles-ségeséről
azon Atyai gondoskodásunk szerént, amelyel minden alatto-
sainkat alatt valo népekhez viseltetünk, kívánnánk
hogy mindjárt azok az igaz R. Catholica Vallást (:de annak igaz-
ság felöl valo tsak szabados meg-győzetésében:) követnék; ej erőm
el-lep-bátorságosabb uton lehet ily végre meg-nyerhetnék.

Azonban midőn éppen nem tsélunk; hogy ezen Kegyelmes ala-
tunk ej kívánságunk ellenére, valami erőszakoj, avagj
más erőtskkel, a' Hitnek hasznos meg-világosításán, a' szelid és
Keresztényi szeretettel telyes oktatáson; és a' jo példa adásokon
kívül, valaha éljünk. Ezen Kegyelmes Szándékunkhoz leg in-
kább hozzá illőnek lenni találtunk; ha azon tobbágyainkat, akik
még mind ez ideig, sem tanítás, sem lelkesedés belső meg-győző-
dése által az Uralkodo Anyaszt: Egyház Anyai (:kebelében be nem
vétetnek:; hanem máj be vétt avagj meg-szenvedett Vallásokon
vagynak, azon Vallásoknak szabad gyakorlását; ej a Valoságos Ke-
resztényi Tolerantiának hasznait a' már sokszor emlitett s ez
által ki adott Kegyelmes Normális parantsolatunk szerént to-
vábbra is Kegyelmesen meg-engedjük.

Hiszegtsknek azért Kegyelmesen parantsolunk; hogy vala-
mitt a' Vallás dolgában ki adott elébbeni Kegyelmes Normalis paran-
tsolatunk ki nyomtattassanak, ej az egész Országban publicáltassanak.
Ugy ezen Kegyelmes Parantsolatunkhoz, ej világoson meg-mond-
ható Kegyelmes Parantsolatunkhoz, azonban az Országban ugyúttan
lévő minden Születtet nyelvekre hitelesen tsináltassanak; ej minden hozzá
adás nélkül, által fordittassák, ki nyomtattassák; ej végtére az egész Or-
szágban publicáltassák.

Emellett mindenekre Felséges Királlyi Nevünkben tudtokra adjuk,
hogy valakik hozzá tartozoitok, házanépeit, tselédgyeit, avagj tob-
bágyait, akármi uton és modon, akár a' Mi a' Vallás dolgában ki
adott Normalis Kegyelmes parantsolatunknak Szélumdal ellenkező ma-
gyarázásával, akár hazug költeményekkel, vagj épen fenyegető
szóval, ej ijesztéssel, akár más egyéb erőszakoj modokkal, és ke-
ménységekkel is, Emez vagj Amaz Nem Catholicus Vallásra által tsal-
ni; avagj pedig tévelygő, s annak Kegyelmes parantsolatunkal ellenkező
értelemmel marasztot hitegetni merészelendenek; az illyenek annak
Királlyi Méltóságunkat; ej e' mellett a' dolognak mindenségére je-
lentik, a' Kemény büntetéstis minden Kegyelem nélkül, elvesztés Ja-
nyival inkább el-nem kerülik, hogy az illyeneu ezt-elen szántsán-
dékkal gonosz, ej tsalfa Emberek, éppen olyan marasztok Lelki esme-
retek való erőszakot tevőknek, amillyentől öt annyira ijesztenek
ej hogy

és hogy ö vajtok ezen eröszak nem fog-téretetni, arrol azon leg-
elsö Nagy Toleratialis Parantsolatumban bátorságossá tétetnek
fognak tartattatni; ej a'szerint mint Kegyelmes Parantsolatjaink
által kápoi megis fognak büntetetni? Egyéb arant amen Cá-
sain és Kiállyi Parantsal, ej Kegyelmünkel Hüségtekhez haj-
landok maradnunk. Költ Bétsben Pünkösd Hava 24k napjan
1782dik Esztendöben

Grof. Esterhási Ferenc mpp
Fejérsit Adam mpp

Jóreg: mpp;

Nro 11453. A. 1786. Az Második Jóref. r. t. t. &

Jollehet az Házasoknak Atyaitol ej Ágyrol való meg Különöz-
tetések modjáról, ej arra mind a'ket. Felnek meg-Eskünéto egyes-
ségöl e'folyo Esztendöben Böjt maj Hava'nak 6k napjáu Költ Kegyelmes
Rendelésünk továbbis hélyben marad; mindazonáltal Hüségének
találunk arrol Kegyelmesen meg-határozni, hogy ha az Házasok
Közül valamellyik el-tölallyon Jámorságból, a meg-Különözés dol-
gában nem akarna egyezésre menni, olyankor a Bírói lépések el-tör-
ténjenek; ej meg-Különözésben mélyenek itélnünk azon a Felek
Tartozásnak meg-állani ej így a meg-Különöztetés maradjon végben.

Mely Kegyelmes végrésünket Emlékezet Kiállyi Hüségének
adjuk tudtokra oly végre, hogy magatokat ehez alkalmaztassátok.
Ej Fö Igazgatótok alatt levö minden Törvény tévö Helyeinkel Közön
Léger Ki hirdetésünk módjáu meg-extendáltuk. Tárnáki Kiállyi és
Nagy Fejedelmi Kegyelmességünk Ajándéka mellett. Költ Kiállyi la-
ko Városunkban Bétsben Allmás fo: Havának tizenkettödik napjan
Ezer hét Száz nyolczvan hatodik Esztendöben Konai Birodalmunk
nak. huszonkettödik; ej örökös örszáglásunknak Hatodik Esztendejek.

Jóref. mpp. {L. S.}

Grof. Pálffi Károly mpp
Domarki Jóref. mpp

Az Elsöbb Pontokban az Magyar-országi Fö Kiállyi Személyi Locum
tenentiale Consiliumnak Tanátsa Folytában, az Felségek Országlo Fönek
Rendelésiböl az ö alatt valoknak Tárnáki tisztességekben meg ma-
radásuk Ki Hirdetésével Keresztény Toleratiánk tárgyában.
Ej azt Nyomban Követö Felséges Konai Szókat Második
Józsefnek. Ezen más Annak elötte Ki hirdetésével. ej Maga
Nevé ej Tanátsosainak all-irásokkal meg pecsétlésével Ele-
vantiat meg erösitö Ifjú Adam. Decretumának ok faj-
dalom! Sajnos Emlékezete Követésének

Keresztény Olvasó; Állapodj meg és légy figyelemmel Ez-
ben

lek mondando Hovamra! Az Egymást el. Türőrnek, vagy Kerep
tény Türedelemnek s: Christiana Tolerautia:) Hitét hallottad: ezt
Eccleſiaſtica Hiſt. Unitarium Transmica IIIdik Könyve IIdik Tomuſſa'
nak 67k 68k 69k lapjain a' D.C. IIk Forepöl 10. pontok alatt
az 1782k Esztendö 28k Aug. Holnapjainak Datuma alatt olvaſha
tod; amint ide fennebbis, az elöbbeni mondot s le másolt Tolera
tia követeléreül, nyugan azon Christiana Tolerantiat s: tsak u
gyan az országra s a' Fejedelemségre nézve meg tenni szükſé
gesképpen kellető különböztetéssel le másolva: A. M. Országi
Socium tenentiale Conſiliumbol {6983. - 2030. 3350. 3430. 3605.
6984.
Számok alatt, ej utoljára IIdik Forepuk, maga neve all irása alatt
Köle Leiratuma által be végezve. Magyar országon Debreczen Vá
roſſának mint a' Ref. Eccleſia M. országon Fondolom Metropoliſſá
nak s: anya Eccleſiajának s) Nejerebb Ugyületeinek ki hirdetésével

Már az Kérdö Kereſztény Olvaso! Mind ez M. Országon
mind itt Erdélyben azon ki hirdetésen Christina Tolerantiának
Fösep. ei Leopold Uralkodása folyamatya s engészen, s az után kö
vetkezett Ns: Ferencz Császár Uralkodása Kezdete s folyamatya
Ideje alatt az jelenvalo üdöig t. i. az 18ik Száznak végével, ejs 19ik
Száznak Kezdetével Erdélyben a' Negy Recepta Religio Sorsoſainak
Kön-Boldogságokra; ezen Christiana Tolerantiának mi hasznok be fol
lyása lehetett?

Ezze hozok elö azoktan a Tolerantia mind Ez Kendeli Cſuſaſtol
ja ezen Példákat; s azokbol a Religiok közé Erdélyben a Tolerantiabe
ki haszuot s. köz vemélhetö boldogságot ma minégyis Erdélyben meg
tanulhatod. Elsö Példa Erdélyben N. Enyed. Mezö Városában Hiva
talt folytatot s meg-halálozott M. Procurator Bedo Uraſ mint Unitarius
nak Ellenben maradot Özvegyének Feleje el-temetteteték, Unitarius Pap
által predikáltatni akaro Szándékának s az itsinált az ottani Lyrum
Conſiſtoriumhoz lett Kérelmének effectuma az Holt el-temetteteték
imant mi lett légyen, olvasd meg az Novellista Baroni Sándor 1785k
Esztendöre illetlesen le irt Originalis Novellajábol le másolt
Copiábol a IIIdik Könyvnek 385k és 86ik és 87k lapjain olvaſ u
tánna, s meg-holtak Özvegyének Kerésére. Nem deferalt Reformatum Con
ſiſtorium Kepében ezt Apologiátis, ez 387.2k és 388k lapokon

Második Példa: Meljet lásſ az IIIdik Könyv VIIIk Részében a
815k lapon a' M. Vasarhely el-temetteted Unitarius Pastornak Vas Mi
hálynak, a Praesentialis Jurban ezt Papjának Sala Mihály ej Altsinált Dia
által lett el-temetteteték Formálisában Notarium s Mely ip Ezvet
Ezzik. Atque ipsum Tabula Regia se Agropolim vanum [illegible] Comitem,

s ibidem

et ibidem Procuratoribus Unitariis plurimis pariter L. T. Cancel-
lariis et Canonicis hinc inde adventantibus, cultus per Paro-
chos Sedis Maros frequenter est administratus Diebus Dominicis.
et mortuo ibidem Moše Váro Procuratore Siget ejus funere
in Domo Prætoriali per Reverendum Michaelem Sala et Stanium Almási
habitæ Concione; ita movernut Catholicorum Stomachum; ut primum ad
Regium Gubernium; inde inconsolate Redeuntes ad Suam Majestatem
confugerent, quomodo cultus iste publicus prohiberi posset: unde tale
inde Sunt Rescriptum vide pag. Quatuor elis. sub Nro Gubernialis 2296
R. R. Superiores est Abrogata Sua Majestas Sacratissima t. f. q.

Harmadik példa: Ugyan Erdélyben Udvarhely Mező Városában
az kol à mult Seculum elein à Papi Gimeriot tévő Unitáriusi Papot talám
Sz: György nevű à Catholicusok ki kergetik s az ötet vedelmező Gyer
Dézsák kivevéről körben Egész Kénoty Ürek. Az ujonában Keno.
S. Papi Szombatsabi Sinor Sapsája alatt lett bé erezteté, s meg szen.
vedése à temetni oda nem Sapjaink publica Papi Gimeriosának

Valamint vice versa à Kolosvari Gyra Papisti már két irben
ugyanis Aprepei egy I. Hegedüs temetvet ami Kolosvári Templomunk.
ból, Sáz Mosei Kolosvári Egyik Papunk Egyenben Gyüleny Kapitány.
ki Pixisba be menő utyában Hadban el-esett Felesége à Néhainak
levén Egyni birtokoj Lelijiojáre nézve Gyra. Ugyan Erdélyben
à Hadgalvi Unitárius Gyra Ekklésiát meg ujitoni Tokmyátot, Gyr
Kölesegen használják az Isteni tiszteler Kolgóniosón Papjaik által
való gyakorlása által.

Nro 3061. Copia Commissionis Gubernialis

Sacra Sæ Regia et Apostolica Majestatis D. D. N. Clementissimæ!

Venerabile Consistorium Nobis Honorandum! Salutem et Gratia Sæ
Regia Suæ mentum! Sacrima Sua Majestas Ad Petitionem Augusto Suo Ne-
no abhinc Super eo Demissè proposita: Utrum in Casu mortis Catholici
Ministri Acatholici ad Deficientem aute Ebdomadam Sacramenta Eu-
charistiæ Administrandi sint vel. Minus? Tenore R. Sui Rescripti
d. d. 9a labentis Mensis Exarati clementer resolvere, et respective man-
dare dignata est, ut Stabilita Norma Regia in Casu etiam, de quo in
præmissis agitur, insistatur et quoad eos qui à Catholica Religione se recte
dere declarant Susceptio et Catechizatio Sex Hebdomadarum applicetur
et quidem quoad Individua, in particulari agnè se Communitates illas,
donec enim hujus temporis Catechizationis explevit Spes semper adhuc
superest, instaticet hujusmodi Deficientes Salutaris Instructionis Medio
in vera Solum Salutifica Religione Catholica conservandos operamque
adeo ante Susceptum hunc Instructionis terminum. Nullus hujus Gaveis
Deficientium, neque in articulo mortis, negè alia ex causa pro Sacro
Eo haberi negè concedi poterit: ut Minister Acatholicus eidem appetat
Hoffinam proinde hanc Ordinationem V. Consistorio pro faciendis

sua quoq; ex parte circa exactam observantiam congruis Disposi-
tionibus perscribendam duxit Regimen Gubernium. Sic faciendo alterq.
Sua Majestas Benignè propensa manet. C. L. M. P. Fem. Gubernio Cibinii
29ª Aprl. 1783.

Volfgangus Kemény mpp.
B. Samuel de Bruckenthal. Gubernator
B. Antonius Jekika mpp.

Litt. 3343. Copia Commissionis Gubernialis S. P.

Venerabile Consistorium Nobis Honorandum! Salutem Exacta
Cæo Regia Executionem! Sua Majestas Sacrima circa usum Jurisdictio-
nis Parochialis, in locis ubi præter Catholicos aliarum etiam Religio-
num Incolæ mixti degerent, una tamen vel altera pars Acatholicorum
suo destitueretur Parocho abhinc demissè informata. Vigore S. Rescripti
sui Regii de 9ª Greerlapi Mensis Aprilis Exarati clementer resolvere, et
respective mandare dignata est, ut in consequentiam Altissimarum Ordina-
tionum Regiarum. Siquidem A. 1769. Die 25ª Maji 1777. Die 10ª Aprilis
et 1778. Die 27ª 8bris Emanatarum: In locis ubi Religionum Acatho-
licarum aliqua propriam Ecclesiam et Parochiam non habet, neq; qua
filialis ad Suam Matrem Ecclesiam spectat, Incolæ Religionis Ipsiusmet
ubiq; in Hoc Principatu, quoad Exercenda Functiones, ut Sunt: Baptizare
Nuptu[illegible] Copulare, et Mortuos Sepelire; qua per Catholicos Sacer-
dotes juxta Principia Religionum suarum Acatholicarum valida censeri
Sunt. Jurisdictioni Parochi Catholici Subsint, tamen quidem magis cum
Altissima Ordinatione, de Xtiana Tolerantia Sub 9ª 9bris A. 1781.
Exacta expresse cautum habeant. Ut Ordinationes Regiæ in Negotio de
Religionis, antea Emanatæ; in quantum per illam alterata non sint,
in suo vigore relinquantur. Altissimum proinde hoc Rescriptum Re-
verendo Consistorio pro instruendis denuo in, quæ concernit percipien-
dis Secretum. Absequata Sua Majestas Sacrima Benignè manet Gub.
M. Cibinii Gubernio Cibinii die 8ª Maji A. 1783.

B. Antonius Jekika mpp.
B. S. de Bruckental mpp.

Litt. 6842. Copia Commissionis Gubernialis S. P.

Venerabile Consistorium Nobis Honorandum! Salut. et S. S. Increm!
Incola Nagy Kendiensis medio Tabulæ Cancellariæ (sitæ) de Kézdi-
mabundè exponendo qualiter conflagratione Ædificia Supellectilisq;
Suarum, de flamma cœlesti majorem quam ut obviari potuisset vicem
nacta ad Cinerem redacti fuerint, Cationem precandi charitativi
Subsidii; Supplicibus Precibus a Gubernio Regio opem implorarunt.
Quorum petitione Gubernium quoq; Regium tanto magis victum
quod mihi Munificentiâ et liberalitate aliorum Benevolorum Sub-
levatum credeat fore ut dum vel vires sua medii deficienti com-
plectatur Regia etiam Clemente, longo temporis intervallo impar

Sunt

sunt, omninò sint futuris Venerabili Consistorio intimandum esse duxit R. Gubernium, quatenus velit in rationem Parochorum damni, ficarorum, inter fideles sibi Subjectos, per Cathedras collectam in „ dicere; et exposità pro foribus Templorum pixide Eleemosynam à benevola Christianorum largitate coadunandam, et ad manus Concernentium Regiorum Percceptorum, eega Quietantiam Manu ponendam ordinare. In reliquo Altefata Sua Majestas Sacrima Benigne propensa manet. B. R. M. Prigony Transmissa Gubernio Cibinii die 9a 7bris 1783.

B. S. De Buch Cathal. Subnus. Ladislaus Turi Secretus.

Nro 3197. Copia Communicationis Gubernialis

Sacratissima Cæsa Regia et Apostolica Majestas D. D. Nostri Clementissimi Nomine Honorabile Consistorium nostrum V. V. Sacratissima Sua Majestas intellexerò eò quod Ecclesiarum quædam Vicarii in Oppido Zilah à Fide Catholica deficerent intra Tempus Sex-Hebdomadalis Instructionis Templum Acatholicorum frequentaverint, precò hoc Gradatim in Subsidium Altissimæ Ordinationis violaverint, medio Benigni Decreti Regii de 16a Decembris Anni proximè elapsi clementer mandare dignata; ut eadem Mulieres pro debito obsequio, ni exemplum etiam aliorum ad recipiendam Sex-Hebdomadalem Instructionem, noviter adstringeret, eidemque et respective Acatholicis Ministris severè et sub gravi Pœna inhibeat, sua Animadversione interdicat, ne ullâ ratione deficientes, toto Instructionis Decursu tempore, seu Oratoria et Sacra Acatholicorum frequentare, seu Ministros accedere, non secus Ministri eosdem eò admittere, aut quoquomodo interea tempore, Principia Religionis Catholicæ concredis imbuere attentent; et illicò Duntaxat, quæ in formitate præscriptarum Ordinationum prævia ratione per Sex Hebdomadas debitam Instructionem receperint, solita Testimonia ler de adhibita Instructione Exrendentur.

Altissimam proinde hanc Ordinationem Honorabili Consistorio pro subsequendis Superinde quæ concernit perscribendam duxit R. Gubernium. Sic factum. Altefata Sua Majestas Sacratissima Benignè propensa Manet. E. R. M. Petrus Transmissa Gubernio Cibinii die 9a Maji 1783.

Volfgangus Haidinger mp.
D. Antonius Roth mp.

B. S. de Buch Cathal. Gubernator

Nro. 4029. Copia Communicationis Gubernialis. P. P.

Reverende Nobis Honorande! Salutem et Gratiæ Cæsaræ Regiæque Sacratissima Sua Majestas In Subsidium Incolarum Privilegii Nro

solvendis sub 5ta Spectabilis Mensis Maji per facade Incendium Exec. poterit paucis Domibus nō Cinereo redactæ charitativorum Subsidium in M. etiam hoc Principatu colligi tenere D. D. sui Legii de 28va Edicti Mensis Emanati Clementer jussit, in cujus Atrissimi Jussus consequentiam. R. Dnatum V. intimandum duxit R. Gubernium, ut Subalternos Parochos, eo fine Instruere, quo Atrissimam hanc Ordinationem, ex Cathedra Populo publicent, Expositaq. pro coronibus Templi Fide, si quid Collatum fuerit, id concernentibus Tabulis Consignatis et Locorum Magistratibus erga Recepisse remittant ad manus Taxatoris Gubernialis promovendum, quantum autem colligerint, istime resciri non intermittat. Sic facturo. Abrogata Sua Majestas Sacratissima benignè propensa manet. C. R. M. Regius Transm. Gubernio Cibinii nō Die 20a Junij 1783.

David Székely Canc.
B. S. de Brukenthal. Gubernator.
P. Antonius Sosdra

Nro. 10054. Copia Decreti Aulici et consecutæ Gubernialis Commissionis

Sacra Cæs. Regia et Aplica Majestas D. D. Nostra Clementissimi Dominus Sua Majestas Sacratissima tenore D. Die 11a 8bris a. c. Emanati Decreti sui Clementer decernere, ut in Nationem Incolarum Civitatis Nicolsburg. Generis Mensis 7bris per Exercitum Incendium ni exinnotescat admodum circumstantiat positos. in hac etiam Provincia charitativi colligatur Subsidium, hoc ipsum Lta D. Vra ea cum intimatione notificatur, quatenus de Consona Ordinationis hujus Cancellistica publicatione, et pecunia Exponitis in hunc finem ante Templorum Limina Fidelibus ritè evenda proximiori Regio Percipiendi facienda rationis positione necessaria disponat. C. R. M. Regius Transm. Gubernium Cibinii Die 4a 9bris. 1784.

David Székely
B. S. De Brukenthal.
Antonius Horvath Secr.

Nro. 10052. Copia Commissionis Gubernialis P. P.

Reflexè porrò ad Decretum Synodalium Tyrnav. in V. Ecclesiâ Nyrad. Sabbatarienses Concursos: Item. Punctum 8vum Ubi de Jungtio cujusdam debiti Ecclesiæ Unitariorum Hoja Hirsensis apud Illustrissimum Archiepiscopum hæretici. cum Exercitione Fori Politici, ad quod similia Negotia pertinere dignoscuntur per ipsam Synodum Diœcesanam, et Executoribus etiam Fidei ei Commissa existit, si quidem Atrissimo Loco ordinatum esset, ut Synodus Decanos Fidei monicati, ne semet in Jurisdictionem Fori Politici immiscere audeat, et Decanorum Debitum per Formam Secularem determinatur, committi eundem, ut suam Actorum inter quamdam Exhibeat Informationem. C. R. M. Regius Transm. Sub. Cibinii 4a 9bris. 1784.

David Székely
B. S. de Brukenthal.
Antonius Horvath
P. m. 1207

Nro. 12078. Regio Transylvanico Gubernio!

Innotuit Altissimae Sua Majestati: quam facile dispensationes à promulgatione Matrimoniorum impertiantur; ad amovendas igitur non nullas exinde subortibiles confusiones dignata est Eadem Sua Majestas Altissima clementer mandare, ut retro deinde in Trina illa Dei prohibitione, exceptis solum urgentibus, occentis ijsq; Summè necessariis Casibus dispensari deberet. Super quo Gubernium eat, quae actum Ecclesiae pro congrua observantia Sanctae procedurationis informandae habebit. Vienna 7a 8bris. 1784.

Comes Franciscus Esterhazy Ad mandat. S. C. R. Mtis proprium
Joannes de Bachany

Nro. 30. S. P.

Postquam Suprema ordinationem 7a Aug. a.c. Nro. 1404. emanatam. Cancellariae à Transylvanica Aulae praecentrix dilationes ratione Duplicis Subscriptionis Caperiae, de uno eodemq; Fundo à Patre communitae et Filio, alius cognatis antea Extraneis Solita in totum Sublata fuisset, atq; Pariter Suprema quoq; Aulae Praefectura ab Aulico Bellico Consilio Secretariatu Exstitisset huic ad ipsum eidem Gubernio in Responsione de Dato 28a 8bris. a.c. Nro. 9988. Super rebus huc transmissis factam, ut adnexo notificatur, quod tam in hac, quam in aliis omnibus Supremam Aulae Praefecturam concernentibus ordinem statuit, cum eadem cointelligenter se habeat Vienna 13a 8bris 1784.

Comes Carolus Pellegrini. Ad D. C. R. et A. Mtis Mandatum
Joannes de Neucol

Ad A. 1785. Finalitatis Supplementum Resc. ejusd. dat. 6a Dec. Sublimium

Nro. 2707. Copia Commissionis Subernialis S. P.

Sacratissima Sua Majestas, inter alia, quae ab auspicio Regio. Sibi Regiminis in Communem Publici, et Universit. Suorum Subditorum Conservationem clementer ordinare dignata est: Hanc non ultimam fuisse sollicitudinem, qualiter de proximi quoq; abjectarum et Orphanor aegrotorum item et Miserabilium Hominum meliori sustentatione providere possit. Medio S. Sui de 7a Mensis 8bris 1784 Exarati R. Rescripti, clementer intimare dignata est, unde iij jam nunc Statum Sui Miserabilibus quos infelicis fati necessitas, opis alienae indigos reddidit clementer Subventura, relatè ad tales Miserabiles ejus est Benigna Inspectionis, ut Infantibus et Orphanis, seu illi veri Orphani, seu verò alio modo Parentibus destituti sint, ut Orphanorum plus aegrotis per suam Medicae Auxilium Spem proximae convalescentiae promittentibus, avante tamen valetudinis medii destitutis, ut Nosocomiis aliis porrò aegrotis, ex morbo quo laborant chronico Insanabilibus, vel ad Reformatum quod ex morbo gerunt, corpus

orphi intentibus avocationem excitantibus ut alii ab alio Dis-
tineri Nosocomii pauperibus adhuc ex vitio corporis aut Animi
vel ob ætatem, ad laborem faciendasq; suas eleemosynas inhabili-
bus, nec ullo ad sui sustentationem vel curationem medio provisis,
in Domibus pauperum certa habitatio cum necessariis vitæ me-
diis procuretur, illis denique, quibus vires ad laborem, acquirendæq;
vitæ media suppeterent, sed laborandi occasio deesset, labores
et Media acquirendi adinveniantur. In finem verò introducendi
et Stabiliendi hujus Salutaris Instituti, omnes et singuli actus exi-
stentes pias fundationes scilicet exceptis Fundationibus, ad eruen-
dam imbuendamq; Juventutem Scholasticam Inventutem
destinatis in statu quoq; remanserit. Principium benignè jam Stabi-
litis conformentur, perfectaq; in illis tractandis æqualitas in omnes
et singulas sua Majestatis Provinciales Hæreditarias introducatur.

In hujus itaque altissima Voluntatis Specimen Reverenda Sua Vice
intimandum duxit Legum Subexinum, ut eat actuarius ad Subordinatos
sibi Parochos faciat dispositionem, ut si quæ de hoc genere Eleemosynarum Funda-
tionum Secularium pro Juventute Scholastica non destinatarum cura
aut administrationi eorum, in quibus ipsi constituti sunt, Parochiarum
convenitia vel quomodo delapsæ earum essent fundationes, et juxta
actuarius Sub. A^a. Tabellam; eâ cum accuratione conscribi curet ut
tenore et Datum Literarum Fundationalium vel ultimæ Voluntatis Codicillo-
cum Intentione Legantis vel Testantis Numeroq; Pauperum, in fundatione
actu existentium, juxta diversitatem Sexûs et proportionem interstitio-
uis distinguendorum, fundationis postmodò et sustentationis, earum vel in
pecuniis vel in Natura existentis, hujus tamen Generis Naturalium conti-
gationem, in paratam quoq; pecuniam redigendæ valor, tamen ad hanc
Seu in pecuniis seu verò in Immobilibus consistentium Summa prout
cum reditibus stabilium et accidentalium Summa, tam denique Expensarum
et sustentationem Miserabilium, vel conservationem ædificiorum, aut obli-
tionem Interessorii, ob contracta pro Nomine passiva solvendi Summa
quantitas in Rubricis et Seriebus Tabellæ contentis, uno quasi obtutu
et distinctè percipi possit, perveniamq; modo prius conceptionem, ni-
mirum Binorum Spatium à die recepti computandum Regio Huic Subse-
quio subministret. D. R. M. Pro Gratia Sublimi Sibimii die 19 Sept. 1785.
P. S. de Brukenthal Sub.

David Fabricius Tabellarius
Adamus Peter Secretarius

Mro. 1638. A. 1785. Copia Literar. Oppidum Parochiæ v. Omnibus
Orthodoxorum Nosochomium, vel aliud ex Pia Fundatione Sedu-
cierorum Institutum sub Administratione N. N. Exi-
stens Super quo sit præsendi seu Egenos Deco-
mittendi et assumendi N. N. Competit.

Tabella

Circa Fundationes v. Testamenti tt. in quo Intercedentur Fundatoris vel Testatoris Expressa

In quo intercedentur viri — Nro. 6 — — —
Famine Nro. 6 — — —
12

Quorum Sustentatio constituit in parata pecunia viris ℔ 4. Famine verò per 3. ℔. dierum, si verò intercedat in Natura fierent, ea justa diversas species et quantitatem eisdem adnotanda nihil tamen in parata pecunia reducenda Publicæ inferenda est.

Possidet Bona Immobilia et Realitates

H. D.

		H.	D.
1o:	Prædia quorum Proventus Annui sunt	—	—
2o:	Domos quarum Census faciunt	—	—
3o:	Agros qui in pretio sunt	—	—
4o:	Vineas quarum præcepta constituit	—	—
5o:	Fenera quorum usus exegit	—	—
6o:	Sylvas Annatim importantes	—	—
7o:	Capitalia quorum interessoria 4. pro Cento	—	—
8o:	In Eleemosynis et aliis à Principali fundatio ne distinctis piis Legatis	—	—
9o:	In Diversis oblationibus in Pecunia vel in Natura his tamen in pecuniam reducendis	—	—

Expensa Annua.

1o:	In Annua Salaria et Deputata	—	—	
2o:	In Intercessionem Pauperum	—	—	
3o:	In Vestitum eorum	—	—	
4o:	In Medicinam Salarizationem Medici et sustentationem eorumdem	—	—	
5o:	In Ligno Candela et reliqui	—	—	
6o:	In Oeconomiam Domesticam	—	—	
7o:	In Domus et ædificia reparationem	—	—	
8o:	In Templa Nosocomiorum Orphanotrophiorum	—	—	
9o:	In Inter Usurias Solutionem	—	—	
		Summa.	—	

De cujus Instrumenti Sinceritate manus propria Sub. Scriptionibus et Sigillorum Impressionibus Testamenti et in Casum probanda quatenus quidquid Insinceritatis Causa Instrumenti ulterioris responsabilitati non Submittimus Ser. N. die [illegible]

(L.S.) N. N. Administrator
(L.S.) N. N. Inspector
Nosocomii Urbani Hospitalis Anno 1793.

N. N. Parochus

Nro. 3793. Copia Commissionis Viden Subernialis. P. P.
Sævissima sèu Regia ac Aplica Maris O.O.M. Clementissi nomine!
Consistorio Unitariorum intimandum! Suā Majestate Sacrāmā
Medio Benigni sui sub. 12a Aprs. a.c. Emanati Decreti Aulici
Clementer cepiente, qualitee ac revelanda Matrimonii Impedimenta Nup-
turientes jhramento adstringendi sint. Peractum ejusdem Altegata Decre-
tum Regium practicare Consistorio, pro directione et observantia Com-
municandum duxit Regium Subernium. E Regio M. Pste Trānia
Subernio Cibinii Die 7a July A. 1785.
Caroly Comes Teleki mpp. David Hetzely mpp Cancell
Adamus Weber mpp Secretar

Sub. Nro eisgl. Cepectum Decretum ni Superioribus de verbo ad Dec. sopiat.

Nro 6772 P. P. Consistorio Unitariorum Intimandum.
P. Decretum L. De 7a Elapsi Mensis July a.c. Emanatum medio cujus
intimatur, ut a Magistratibus Una Saxonicis vice promulgatis nullum Impedimen-
tum exigatur. Honorabili Consistorio ni adhuc tempore pro Statu
notitiæ et instruendis iis quorum interest hisce communicato. E.R.M. Pste
Trānia Subernio Cibinii Die 14a July A. 1785.
Caroly Teleki mpp David Hetzely mpp Secrty Weber mpp

Nro. 6897. Copia Decreti Subernialis ad Consistorium Unitariorum Exarati
P. P. Benignum Decretum Regium Sub. 12a recentis Gregti Non.
Sti Augusti a.c. Exaratum huicq. adnexum Clementissimum Rescriptum
Regium. De 6a Sptb. ad Consistorium Locumtenentiale Regium Hunga-
ricum directum, eò fine, ejq. cum Mandato Ltæ. D. Vestræ per Ex-
tensum copialiter communicatum, quatenus Universo Sibi subordinato
Clero publicando, tam Semet ipsum, quàm eidem Clerum de mero ad
horum B. Mandatum Exigentiam in omnib. dirigere ac conformare Su
numeris ose. E.R.M. Pste Trānia Subernio Cibinii Die 13a Sptb. A.

Nro. 1412. Regio Locumtenentiali Consilio Hungarico P. P.
Ad Ordinem Gregti Anno Sub. Nro 3199 et 3850. horum facem
hisce reponi?! Quod ni Conscriptionis Instructione Contenta Secre
Sa juxta quam ii; qui per 10. Annos decursum, et ultra in uno Regno
commorati Regem fixerunt, non amplius pro Extraneis. Sed Indigenis ha-
beudi sunt, Se solummodo ad Extraneos verum, ex præcipuis Ditionib.
oriundos reperat, et pro hic decennali Commorantia in Demonstrationem
Domiciliationis accentanda Ut. Hinc Nullis Subditos ex Hæreditariis
Germanicis Ditionibus in Hungaria Domiciliationem et respective Ma-
trimonium contrà Concedendum esse donec iidem à Consecutante Sub-
dictione Provinciali contrà ligenter cum eare Supprema Memorium
Præfectura Testimonium Dispositionis Mariti fuerint, aut fide digne Supp-

poena Remorum Praefectura plenipot. correspondere cum Jurisdictione Provinciali supra Dimissione obtenta se legitimaverint. Quod omnibus pro congrua Notitia et directione Notificamus Vienna die 3a Febr. A. 1786.

Nro. 6051. Copia Decreti Subcomitalis P. P.

Denique Sua Maior Sacratissima Decretum Sub. 11o Martii Aug. l.c. circa colligendum pro aedificando Regiae Templo Sacholico chirographum subsidium emanatum; ni absoluto Exemplo communicari S. D. Vra, ea cum intimatione, quatenus Populum medio Locatinis Parochorum, ad subveniendum finem ni finem subsidium adhortari faciat, ipsorq. Locales Parochos eo instruat, ut Summas earum congerendas Localib. Vice-Comitialibus administrent per eosdem medio Contributalium Tabularum et Magistratuum locorum transmittendas. S. R. M. P. Vienna Subcomitio Cibinii die 18a Septembr. A. 1785.

Comes Carolus Teleki. mp.

Ladislaus Turi Secretarius mp.

Memoria in Sacram perrexerunt Historiam remanenda hic pro peculiari cautione magna cum vigilantia Inventa: Sacra Hungarorum Corona Regni Apostolici olim, et postea Moderna Quietem Mortis Historia genuina. In Novella typis Impressa: Ex pro Typo hunc scripto illatae Hungaria (omitatuum) per Manus Justi Contimatorii De Anno Christi usque praesentem. Ex Calendario Hungaro. Corona Civitatum Cautio 3 Libri IIIti Seculi 3 mi a pag. 874 = 891. Notata. Ex quarum Unum rotarum Comitatus Exemplum, quoad in memoriam supra scripta adnota.

Rescriptum S. Cottus Tolnensis Regestro abstractae Sacra Corona Ex Regno Hungariae, et in Viennam Pedneta A. 1784.

Executioni subtracta Matris Vrae Indultum fuit, ultra Naturam sentiri Hungaros quod in eadem progredi nitendum: Quibus enim ex motivis per Maiestatem Vram Terminum ad ex credendum? an vero aliud de causis ad praesentem usq. accelerarunt pocula haurimus? penitus ignoramus, et sufficienter fidelitatem et obedientiam semper et in omnibus Gloriam Finisque Majestati Vrae Sac Apostolicae Quaerendo parvipendi.

Multa sane sunt et Clementiam Majestaticam excedentia Collis nostris imposita, qua quidem indebite baiulamus non enim Tyranni verum Clementia, non minor Regnicolarum abalienator, verum devinctor habere, Regni potius Salutem quam perniciem procurare decet. Si quonam ergo Majestatem Vram deliquerimus, ob quod ablatum e Nobis Diadema laudabiliter. lamentur in tenebris. Non enim Diadema sacrum Imperii, nec quod proprie tarem Regni, verum Universitatis et si Imperium Majestatem Vestram venerabatur Monarchiam Hungaria non patitur

Praeliminium ibidem Ipsius Exulantis Corona Exilium Descriptum

A Magyar

MAGYAR KORONÁNAK EREDETE

Es Viszontagságai. Hiteles régi Irokbol Ki Vetetve

Mely mint nem minden tálaltathato Titkaság Közöltetik

Az Erdemes Olvasokkal!

Leg elsöbenis a Magyar Nemzetnek eredetiröl röviden ez Helyt meg-jegyzem, hogy az Magyarok nem Sz. elsö fejedelmek Khámnak Unokájarol Nimrodrol Származtanak, hanem Attilától a' mint Fiától Jásztól, (amint Sz. Istvánnunus ki nyomotatta) Fejérdi Fia vala Magog, Magognak fia Nimrod, akiröl a' hires Irók ugy Emlékeznek, mint egy hadakozo es bátor Emberröl. Nimrodnak Feleseje vala Enoch, ettöl születtek Két fia Hunor es Magor, Kiktöl az Hunnusok es Magyarok Eredetüket vették, Magyar Krónikában Magorinus nevezetik az maga nyelvén, es a Krónikáról mindenek elött hires Simon Kéza ezeröl Szép emlékezetüeknek.

A Magyarok Scythiából ki jövén a pogányi Sötétségben vadorkodnak vala es Szent István Idejében Keresztyénekké válnak a' Szép Keresztyén Evangéliuma világoskodni. Meer Szentmarad Anya Szent a Keresztyén Vérnek nagy Ellensége vala, Hanem Fejét ej Felesége Sarolta a Keresztyén Vallásra allyaval. Adalbertus Pogány Fejét ne, kiek nem volt az Evangéliumot predikálnia, de minden Magyarok közöt leg-el. Sötétben a' Szent Keresztséggelis meg-maradtak sokan. Igyekezet Szent István a Keresztyén Vallást rejtekezteni a' Magyarok közöt, de meg akkor igen vastag lévén a Pogányi Sötétségnek homálya, szépen el nem enyészett hanem Vérének Fia St. Imre a' Ki, Istenes Életével mindenkinek szemei eleiben ragyogtatván, nagy buzgósággal és hasznos elömenetellel mindenkinek a Keresztyén Anyaszentegyháznak Igaz útyára, azaz, tenivelének tiszteletére Tanítomester Gyanánt, azokban az Keresztyén Evangeliomnak Közereket meg-szerezte. Szentséges Istenfélö volt, ej igy Szent atyai alatt az Szép Ifjuságban Nemzetet az Istennek emlékezetre jutatta, mely nevezetes Fundamentumon sok Igaz Keresztyének

által Királyi Mélóságos emelvén, küldöt a Koronával együtt egy Kevés szent
Keresztet Keresztes Arany almát, Palástot s több ilyen Bolvan: és Ki Apostoli
Hely tartó Ruhákat, pedig mélván kérem Apostolainkat nevezzem Rák, Ki a Kis.
más nyájas Irásával Apostolsága: akkor küldöm neki ezen Apostoli je-
lekét, hogy a nyájas tovább Tegyen: Isten ezzel Schmeizel Márton Commissa.

De kérdésben forog itt az, hogy Ki volt akkor Romai Pápa midőn az Apos-
toli Koronát Istvánn Királynak küldötte? Bonfinius azt állítja hogy
VIdik Benedek, de utóbb tehet Chronicumánál ej Bárominak hinni a Kis
a Koronának küldéről, nem csak hogy 2dik Szeretely vagy Sylvester Pápára ü-
lik, hanem a Bragai Archivumban Szeretely Pápának St Istvánn Királyhoz —
akkor küldött Levelének pár jait meg találta, mely ezeket foglalja magában:
— Szeretely Püspök az Isten Szolgáinak Szolgája Istvánnak a Magyarok Fejedelmének
Üdvözítést ej Apostoli Áldást! — Örömségedből közöl, nevezetesen ami Kedves
Fiunkat Gézát Keresztény a Kalocsai Püspök, Annál nagyobb örömmel töltöd meg Ki-
rályi ej annál közelebben meg nyerted Követségednek Celját, amennyivel in-
kább okaid van Istentől előre meg-intetned, azon előttünk ismeretlen Nemzet
Közzétek honnan érkezését. Boldog Követség! mely az Angyaloknak meg ün-
nepeltetik Isten által, ej az Istennek végezése által előtt meg vala határozva, mint Sem
mit azt tudnod volna! Valóraggal nem az akarom Sem e Futott kanem az
Apostol Szent szavát a Könyörgő Istennek Illyaki tudgya ér ki nyilatkoztatja
a Szívében melyen el-rejtett dolgokat, mert világosság vagyon a Szívben, mely
minden e világra jövő Embert meg-világosit. Böcsörül tehát halatok adnod
az Atya Istennek ej annak Egyed Szülöttének, ki annak Akaratjából, e földön
fel keresse Minket Szentséged Fiat, Atyát szerint való Embereit, ej Törvény vette
erett Hamupi világossággal tanácsoson ezer a Magyar Izrael Népének legelsőrendü
szerint Vezérjét szeretségedbeli Szivekhez való Leggyégére Istenhez való Leggyö-
Szegét, ej az Apostoli Székhez mutatson tiszteletet. g. t. Azért dicsérem
Fiu! Mi hozzánk ej az Apostoli Székhez intézett Levelednek a Királyi nevet
Koronát, ej Méltóságot Országom Tanácsával ej más Fejedelmeknek Egyen
az Istennek meg-tartéséből annak Apostoli Áldásunkat Tenéked ej maradékid.
nak örömest meg adni. Ej mint hogy a Te Hercegségedet Apostoli Szolgála.
tot is tenni méltóztatod: prédikálván a Keresztet, ej hirdetvén azt Országo-
dunkat: tehát a Királyi Koronát ej méltóságot Kiváltképpen Tenéked erán
Szeng Keresztet; melyet minekutánna Tisztességes meg-koronázással, Apostol.
Ságunk Jeléül magad alatt hordozny ej hordozhasd; ej azolj hódolattal
Ságunknak Jeléül magad előtt hordozny ej hordozhasd; ej azolj hódolattal
hassad: kik te utánnad következendők lésznek. Utolsóra a Mindenha-
to Istent, aki Tégedet az maga Népének Igazgatására hivott, ej minden meg ün-
tet: hogy a Tanyával Hercegségedet Szent Koronát Tenéked adnak, imádjad azért,
hogy a maga Országa plántáit a Te országodban áldásának bőségére karmagá-
sad öntözze, a Te országodat minden Sértéstől, ej Sérhetetlen ellenségtől Védel-
mezze, ej Tégedet e' mulandó élet után el-hervadhatatlan koronával meg
ajándékozzon. Kelt Romában VIdik Calendas Aprilis vagy Martius 27kén Anno
nal 1000dik tizedében.

Továbbá azt kérdésben forog, hogy: Vallyon a Magyar Koronát
ej az hozzá tartozó Drágaságokat VIdik Sylvester Pápa Maga Szentsége? vagy
más-nemun Követe által-képpen a Koronát Romában ej honnan kerülte?
Minthogy sokféle Irás, sokféle Képek; ej a Nagy (continuing next page)
mérve

metve, nem pedig az Apostoli rimen, mint a' Keresztes almán, Király Pál,
rain ej palástron. A feleségből való rejtély tudatétol vagy talán kötelesség
általis abavt eren Koronának eredetéve jutni azt állitván; hogy nám Con-
stantin Keresztes Dolgozta hanem az Angyal koszta volna le az Égből Sylvester
Pápához; mely hagyomán az Isten parancsolatyából hogy fi: Istvánnak adassék.
Ezen véleteden alimel remik, inkább is hitheti. De már felöl Platina his.
riát ira, azon idö Adrianak történetei között Sylvester Pápának élete
le irásában emlékezik azonban, hogy a Nagy Constantinus Első Keresztény Csá-
szár a Görög Birodalomban, a Keresztény Vallásnak igazságához viseltetö ke-
gyes buzgóságának meg-bizonyitásáva egy drága gyöngyöt ékesitette a,
Pápa Koronát küldött az Romai Apostoli Székhez; ej akkor Sylvester Pá-
pának hogy viselye; Sylvester Pápa az ajándékot el-vette azonban de soha
Nem viselte; mivel illendöségek tekintete az Apostoli Fönek kivülleni élessége
viselni; hanem meg-elégedven magát Feigyai fejét süveggel. Platinának
ezen le irása hitelét mind azonáltal tappad-meg azon környül állaso.
kotis, melyet az Romai Pápa Emlék a Magyar Koronával ért Communicatiojok

A Nagy Constantinus Császár Sól helyében St: Cyprianus Templomot
fundált; kiellyében az Adventisának a Boldogságos Szüznek; ej a' fi: Apos-
toloknak Ezekkel olyan forma mondással; mint a Magyar Koronán
látnik, rekvire vadatur passionem. Romában a Lateranum Templom
tetején illy erüst Cserepekre ajándékozott, melyen az Adventis egy Sirth
ülvén körülötte az Apostolok látszanak. A Konstantinapolyi Temp-
St: Cyprianus illyen keriilettel kivülleni modon pedagirozza. Haran-
lo tanuval Az erüst és drága poháczot tálalot, ej egyéb sint Cse-
nyeket Cserjétetven, Sót Szerelmének Szentele ej ajándékozott melyben
hagyan azon munka lészik mint a Magyar Koronán. Mely környül
állások azt bizonyitják hogy a Magyar Koronátis a Nagy Constantinus
Görög Császár Ajándéka; ej minthogy a 995dik Esztendö tájban nem Sze-
ra a Keresztényi Vallásra állása nem küldötte Volt Sylvester Pápa,
nak ajándékba.

Azt állitják Némellyek, hogy nem ajándékba
küldötte volna Constantinus ezen Koronát; hanem hadakozása léven el.
kor Constantinusnak a Saracenusokkal harcz rajnak okáért küldötte Sz.
máha a Pápához gondviselés végett, hogy azután innet tudva Szerze a,
zomba a Görög Vallásra állás által meg-hasonlott a Romai Székétöl,
és igy a Koronát a Pápánál maradott. De igy tell az Idöket össze szem,
hogy a Saracenusok leg elöször 1300dik jövö Esztendöben hadakozni Volt
Constantinusnak idejében, nem hadakozott hát a Nagy Constantinus soha
a Saracenusokkal, következésképpen nem küldhette a Koronát a Sarace-
nusokról való félelme Romába, különben abban hogy tehát légyen ezt a
Koronát Constantinustol Romába mát az mind egy.

Azon véleteden pedig, hogy a Magyar Koronát nem Constantinus
hanem a fi: Istvánnak küldötte maga Sylvester Pápa Szentetve volna
hely telemnek látnik, ugyanis mát eddig Constantinus el-volt ha-
dova a Romai Anyaszentegyháztol, egyenetlenségbe volt a Pápával, és
igy mi oka lett volna a Pápának arra, hogy a maga Ellenségének

a Görög

a Görög Birodalmat nevét, Görög nyelven mennyire eren Koronára? — Nagy nem inkább Romai vagy Deák betüket vagy rajzolatokat menne, rent volna veája? Holott a Romaiak minden Templomokra elsöt fog, pa' Templái Épületekre, Emlékezetre oszlopokra; ej a' meg-maradan. do Egyéb Dája Portitátra Deák nyelven, ej Romai betüvel szok, tak volt a' fellyül irásokat remni; melynek e' mái napigis sok jele, it ej maradványait láthatni.

A' mi pedig a' Koronához tuzetes Drágaságokat illeti: a' Keresztre a, rumalma, valóra nézve, hogy azokat Sylvesztre Pápa maga Térítésére a' Sz: István Király számára, a' Koronával együtt Küldötte, azt minden Körülállások bizonyítyák, ej hitele kétségtelen dolog.

Emlitésül még azt a' Véleletekre, mely szerint némelyek a' fel. lyebb el-mondottak ellen, a' Magyar Koronának kétségével azt állítyák, hogy sehy eppigig sem a' Korona, sem a' velle valo Drágaságok Sylvester Pápa által nem Küldetnek volna Szent Istvánnak, hanem valamel. tsé Pápa által nem Küldetnek volna Szent Istvánnak, hanem valamel. lyik Constantinus Görög Császárul kerülo volna ez, az Erdélyi Vajdának Kezére, ej onnan jutot volna Sz: Istvánhoz: de nem tudom eren Véleletre mierta bizonyságokkal lehetne támogatni; mert ámbár Erdélyi Vajdának Ereje a' Koronának erejével soha meg ne hasonlitatik, de Oro Kiválo Erdélyi Vajdának Ereje a' Koronának erejével soha meg ne hasonlitatik, de Oro vályról nem volna el, ej Károlynak vissza adta, azért maradjon ez fel Véleletnek. Sőt elég légyen annyi a' Koronának eredetéről:

Jelen való Romai Történet-tagjait: a' Magyar Koronának vison. Tagyságai, melyeken Sz: István Király Vejétől fogva, vagy Fenn Állásáre nézve az 1000dik Esztendőtől fogva a — mai napig terjed.

Szorgalmatos Tudomot abban Sz: István Király, hogy a' Magya. rok-nak maga uram jo Királyt hadhasson, aki a' Koronának ej Tsövenyed nek oltalmazója légyen: ezen nézve a' Maga fiát Imrehet, kit Henrich Császárnak Testvérétől Gizeláról nemzett vala a' Keresztyéni Vallásban ej Hazája szeretetében ügyelésre nevelni: de ez fel-fedett Korában meg-halálozot, ej mozdulhat fiát hamar az István Királyig. E' szerint Gal. lot a' Király Péterny Allemannusra, a' Burgundiai Vezérnek Gulielmusnak Tsászárzaki Jegyesleánkáni Kezére, ej igyekezet Magyar Or. szágot a' Néner Birodalom alá hódittani; melyet a' Magyarok tölle el-in. tézgetvén Abát, a' Sz: István Testvére Hugának fiát választották Király. gyenek-nek Péternek ellene támadtanak el-vette a' Koronát Sajra. Aba a' Magyarokkal Péterrel ecsétlenkedett el-vette a' Koronát ej Királyságot, magát pedig az országból ki-ürze;

Már akkor el-terjedett a' Magyar Koronának tekintete Császárhoz nyakasztára; ugyanis a' Ki ürzetet Péter III-dik Henrich Császárhoz folyamodott segitségéért, Henrich nagy Haddal Magyar országra jöven Abát az Ardabo folyo vizénél meg verte; ej a' Magyar Koronátúl Kezébe Kerítette. Ditsérettel volt az akkor Henrikben; hogy Ke. nél lévén a' Magyar Korona, az az országból el-nem vitte, hanem a' Magyarokat őszve hivatván Szépen fejtegette az Péter arra nyira Pompáson meg-koronáztatni, ej az országgal meg-bétsületesse. Fogadá Szerint fel vitelre magát Péter ellenben; de nem sokára ismét elé

hení

bene kegyetlenségèbe rivo vissza: melyért elyében szeme világától az uran életétől meg-fosztatott. Már feltől fogva maga Koronái meg-ütték. Azonban András vette Kezéhez a Királyságot ej Koronát Henrick Császár pedig hogy Péternek halálát meg bosszulja, nagy Hadi Serel ismét Magyar ország ellen indult: maig pedig ekkor oly szándékkal hogy a Koronát el-vegye, es az Országot ismét Fejedelemségge változtassa. De András Király minden ellenséget ugy el-takaritott uryából hogy a meg ehezett Németek vannak Kedvé Istennek Isenyeser Andrásról vissza mene anyoknak-adottis Andrást nihtsk ellenséget, de Esküvéssel Kellett Henrichnek fel-fogadni, hogy soha a Magyarok ellen nem tá... made. András maje a Fiát Salamont ör Ezerednek Koreában meg Koronázratta, melyet uratsa Béla vette Andrásnak Attyafiá nem szeretheti, a Lengyel Királynak Boleslausnak Segitségével Mosonál Salamont meg-győzi, es a Koronát el-ragadja: de Bélának sem volt jo vége az Országon el-ragadott Koronával, mert három Esztendő multva magat Királlyi Szekbe le tövén alatta, ugy meg Sértette magát hogy nem sokára Sebében meg-holt. Salamonnak kezére maradozot bivt a Korona, melyet Péter meg Koronáztatott.

Ez igaz az Historicusok közül némellyek, hogy Sejzának az örmeny László, meg a Bátyjának Királyságra jutása elott, három Egy Ingyen az égből le Állanak, ahi ezen Koronát a Bátyjának Sejzának fejére tevén, innen nevezték a Magyar Koronát Angyali vagy égből le Szállott Koronának.

De Siessünk a Koronának nagyobb Dicsőségére, es mellőzzük el a Sejza uran volt Küzdelmeket, Kik a Koronat Bétével viselték, noha ez Dicsőseges a sok veriksdo Sirsok, gyakron épnap szerből ki tagadtatik, mint III-dik Istvan Királynak az örme László, es annak Hatholnap multa ezett halála után, a vak Bélának Ki ismét vissza Koronát nyult a Koronához. Negyedik Béla Királyt a Kunának es Tatárok országából ki üzvén, azt rüzzel es vassal el-pusztitották Béla Austriában, Dalmatziában, es az Adriai Tenger Szigetiben három esztendeig bujdosott: az alatt a Pogányok birták Magyar Országnak nagy részét. De arrol halgassuk Minden Historicusok, hogy ettől hol maradhatott-meg a Korona három Esztendeig.

Ez első Bujdosása a Magyar Koronának az ország határán kivül volt III-dik András Királynak halála után a Velencéssel vagy Venettel Dejében. Ekkor 8-dik Bonifacius Pápa Robertus Károlyt akarta az Ország kedvo ellen akarta Magyar Királya tenni, de a Fő Rendek hogy a Király Választásra valo jussokat semmi tarthassák, a Cseh országi Királynak 13. Esztendős Fiát Venceslaust, aki mártson Sirkolnak nevezetett hivták a Magyar Királyságra. Azonban Robertus Károly Haddal Székelyeken Magyar országba jöt. Venceslaus az Ellenében való veszedelmes Atyának Budáról Meg-irta es Segitségre hivta. A Cseh Király nagy Hadal serénysen Pozsonyon innen által iratt a Fiához Budára, hogy máshon sem eleiben ne jöjjön, hanem Kivülly Ellenséggel is Koronáért. Vijjanak-la-

mul ra

mul meg-ujjongtak ezen a Magyarok, ej igy a Cseh Király 1304ik Esztendőben
a Koronát fiával Ujonan oly szin alatt hogy a veszedelemből ki vigadja,
el-vitte magával Cseh országba fiajába. A Magyarok ekkor Otot
a Bavariai Vezérj választották Királlyá, Kinek leg-első gondja a volt
hogy a Koronát Cseh országból vissza hozhassa. Nem tudatik, hogy
Tudtával adta vissza a Koronát? Vagy önként jo
indulatjából adta vissza a Koronát? Elég az ha meg lesz, hogy Kéchet
kapván Otto a Koronát, Egy Esztendőben Mentzet sa rohba zárta, ej ez
valamely tseledjének gondviselésére bizván, meg indult Magyar Országi
felé. A tseled nem tudván mi vagyon a Fa Kulacsba, azt egy szélyi-
vel a Nyereg Kápájára függesztette, Kévét gondja volt viselni, ej az útozás
ban sokszor sem vette; midőn a Nyereg Kápájáról el-veszett. Az Ottoki Fiú.
Laion nevet Cseh Otto, hogy a Koronát Soha ne vigyázat vissza vévén
mar annyan Cseh ország országában hevervet találta meg: Különös
Istennek gondviselése volt, hogy az utonjárok azon fa Kulacsot fel-nem
vették az uttol. Tsak ugyan meg találván Otto a Koronát, arral se-
mmiképen sokat sejtő Fejérvárra érkezett, ej az meg-Koronáztatott. Robertus
minden ki törekedő Fiának ellene.

Nem sokára hirkatta Otto a Magyar Koronát, mert midőn az Országot
Szerentsétlen vendég járná a Koronátlan maggyal kordozná, ej karizmáj te-
rebi Esztendőben hé ment volna, az Erdélyi László Vajda fi: mint ama post Rat
Szem D. 1310. j tölle a Koronát elvette, mégis pedig tömlőbe tévén, ahol
kérelmeiből a Királyságról le mondott. Otto ugyan hamar el
borsátotta László Fiját, de a Koronát két Esztendő multva nagy ajan-
dékkal, ej a Fejának sok pengetséreivel bajoron Ottó vissza nyelt.

Jó Károly minekutánna a Kálay Mezején Királyságra választatott
volna Szeptember Fejérvárra meg-Koronáztatott. Ez időtől fogva a Korona
többnyire Tiszaújvárba tartatott. Károly nem a Fia Lajos Király Jövé-
tekben uralkodott. Majd annak Leányától Máriától, Kirstin Károly
vette-el az Uralkodást, de Károly meg-öltetvén Máriánál Fijától Sigmond
Királyra szállott, aki egyszersmind Romai Tsászárrais lett volt. Sigmond
Tsászár a Maga Leányát Erzsébetet Albert Austriai Ens Herczegnek adta
Feleségül, ej vele Versére a Magyarokat, hogy Albertet Magyar Királyságra
választanak; ezen Választással fogva fenyes ezen Keiserj Urunk Születése után
az 1438ik Esztendőben ij ezett a Magyar Koronát az Austriai Házra birtokú-
ban, Illy formán:

Albert Király Idejében vala a Magyar Koronának őrzője Palotsi vagy ta-
lán Bolog Jónás: ez meg-halálozván Albert a Feleségével Erzsébettel együtt
gyorsan Esztergomban ment; ott a Királyné a' többek között a Koronától nére,
gevén azt el-tejtette ej egy szolgálójának gondviselésére bizta. Ez alatt
Albert Király ej Öszveszedvén Tsászár Amuráttes Török Tsászár ellen Táborban lévén,
Nemsokára nevü Falubau meg-holtt; ej a Korona az özvegy Erzsébetnél álnok ke-
zénél maradott, de azt Senki sem tudta abban. Erzsébet mindgyárt Fijá-
nek halála után a Fő Rendeket össze hivatván, arra kérte hogy rólle ne vegyék
el a Királyságot; hanem Fejének Születésétől választanak Egy Idejig való Királyt mellé.
Majd az özvegy Királyné Koronázásban fiát László, az Ország közepéi Károlyt
Ez után a Kiráj Sadiztak Esztergomott; abban meg-koronáztatni; maj rész el.
Tsában a Lengyel Uladislaussnak párjára oltalmazta. A Királyné részéről
már követek küldettenek Lengyel Országban, hogy az ebbeniek ne hirjék el.

Uladislaus.

Uladislaust, de azok már vissza nem akarván vonni havokot. Uladislaust el-hozták magokkal. Az alatt Erzsébet a rejtett Koronát vissza lopatván, azzal az ölében lévő Posthumust 4. holnapos korában meg-koronáztatta, mondván el-helyette az Országot a Turopa Uteiki Illiai Gróf. A Koronáját azért ismét vevén fordította Erzsébek álnokságát, mikeppen tehetné a Koronát másod szori kezében. Azért a Fő Rendekkel együtt magát Visegrádba megyen, a Koronát Erzsébet Asszonynak hagyván. Tudta Erzsébek azt is Lendvaiéktól, hogy nincs Koronája Uladislaus fiának alatt. Ezért a Koronát magával Ládájába be-zárnatnék, elsőben sellyem ruhába bonyolítva be-zsokott pedétel tetni; azért maga ajánlotta magát, hogy titka sellyem ruhát az annak be-takarásával; Tettenében vala pedig alattomban egy olyan formájú ej nehéz-fejű, sellyem ruhába bonyolított pokrócz mellyel a Koronát, ha elő hozta a sellyem ruhát, ej ékinek a Korona által ada. tott a be-bonyolításra; fel-tevésre a Koronát, ej így ez a' valja trónus Koronája gyanánt el-pecsételtetvén, el vivatott. Így veja le ez a Koronát Erzsébet fiáról Lőrő. A Szolgáló Leány alább állott galoz a Koronával; és azzal ki-szaladt hogy a Dajkával Nagyasszonnal utazó Erzsébetnek által adhassa

Sajtol Sajta maradott hír az Magyar Országon, hogy ez a Szolgáló a Koronával Nándorfejérvárban, el Keringő vadat rett, azt gondolván hogy mindenütt kergeti utánok, vetődött Sopron Vármegyében Lakkor Kegyeibéli, az honnan a Lelki ermével üldöztetvén a Mihályi határjába ment, nem messze Kapu Városhoz, ahol a Királynénak örvendezett. A Királyné ezen Városban két-be-nemzésében egy gyermeket Szülésnek Sine alatt; de nem bíszodott a Koronát azon gyermek magánál tartani; ne hogy ha tovább kerülik, nálla találtatnék, hanem Kúnos Szerecsen Leányának Sine alatt a Pozsonyi Vármegyében Lakó

Jubcenatoriára tettek; és vá birták hogy á Királyt á Koronával együtt
Fridrik Császártol fegyver által végye viszsza. Hunyadi 12 Ezerből állo
Haddal Austriában pusztitotta Kedett; de ezzel tsak azt nyerte, hogy Frid.
rik még vakmerőbben még kemènyitette Szivét. Hunyadi Jànos á Törökö.
kön nyert 6ik győzedelmèi, és Belgrádnal meg oltalmazása után 1456ban
meg-holt. Az Ifju László Királyt Fridrik le-botsátotta Magyar országra;
De ez á Törököknek Belgrádhoz való erkezèsèig meg-halván, vádaskodnak
Sine alatt Budárol Ismèt viszsza ment Bècsben; az honnan Hunyadi Já.
nosnak halála után le jön Belgrádba; midőn Hunyadi László az Utrik
halálàvet meg-òlette. Mátyás pedig 1457ben Prágában Podiebrádihoz
fogságra küldetett. Ismèt Bècsben viszsza tèrvèn az Ifju László; midőn á
Szentsia Királynal Pik Pápolynak Szàmával lejendő Házasságról gondolkod.
nèk, hirtelen halállal meg-holt: aminèt iratik méreg által.

Ennek halála után az Ország Hunyadi vagy Kötelessèg Mátyást választotta
Királynak; aki akkor Prágában fogva lèven, el-tsudálkozot rajta, midőn òtet
Podiebrádi Varrosa fölött Magyar Királynal köszöntötte. Hazajövèn Mátyás
Király Magyar országra, leg-elsö gondjàt az Koronànal viszsza-vètetésre for.
dìtotta, azèrt á Váradi Püspökòt meg-jàr Fö Emberekkel Nèmetsàgba vagy Bécs
-ben Fridrik Császárhoz küldötte, hát á Koronàt Nàndy el-foglalo Taxto.
mànyokkal együtt viszsza kèrjèk; ej ha viszsza adni nem akarnà; jelentsèk
hogy á Magyarok tàrsaságot lètsenek azokat fegyverrèlis viszsza-vàni.
Volnának némely Irok Szerint olly Magyarok, kik á Császárt arra
ösztönözték hogy á Koronàt Mátyásnak viszsza ne adja, minthogy nem Királlyi
Vèrből való: hanem tartsa magànàl ej vállalja-fel á Király sógor: Czen
Pàrtosoknak feje volt Szilagy Mihály. Hunyadi Jànosnak tèstvère ab
Mátyás Királytol szenvedò az Austriai Vàrban fogságot-is szenvedett.
Ugyen Vàlasszal tsendesìtni hàt el Fridrik á Mátyás Követeit; hanem
másodszori Követsègèn Albert Szaksoniai Vàlasztò Fejedelemnek, ej 2ts Pius
Pápának közben jàrásàval, az igèrte á Császàr; hogy ha Magyar Ország 60.
ezer forintokat ad à pàrt, melyeket az Ifju László Királynak tulajdonìtott mond.
ja vala hogy kölsön, tehàt á Koronàt viszsza fogna adni. El-fogadta ez
az ajàndèk Mátyás Király, és az Országból à pènz hamar fel-gyüjtetvèn
Vitèz Janos á Váradi Püspök. Ujlaki Miklos az Erdèlyi Vajda. Palocsi László
Fiúes Curia és mások à pènz kezekhez vettek 2 ezer Lèpès Magyar Lovassàg.
nak, Kisérètè alatt á Koronànak el-hozàsàra Bècs ujdonpèlè meg indultak:
kik mikor közelgetnének; Fridrich Császàr bè zàratta á Kapukot; és ki
ròni hozzájok; hogy oly feltèl Szàmmal nem közènsègbe, hanem vàr ostro.
lani sokàs nemmi; azèrt tsak à Püspök à Követtèkkel, ej kèt, vagy Lovasok.
kal jöhetnek bè à Vàrba, à többi Lovassàg tàvozzèk-el à Kapuktol. ezis
Meg-lèven. Minekutànna Palocsi László à Koronànak Credentiàlèt, ès
Ország Könek Követeitöl meg esmèrte volna le számlàltatott az 80.
ezer forint ej à Korona el-hozatott 1464ik Esztendöben
Nem lehet le irni az örömet ès a Pompàt, melyel à Korona 23. Szept.
ben Budàra ùtàn ismèt Budàra le vitetètt; ej ùtàn sokàra arrol Mátyás
Király meg-koronàztatott. Némely Irok Szerint Mátyás Király nem kèt
pènzèl váltotta ki Fridrikrol à Koronàt, hanem 60-ezer forintig Zàlogba
veven Jovchtsèn ej kölcsönözte neovi Vàrakat mellyeket sokàig birt
az Austriai Hàz.

Ha Hiso

Ha Hitvoriát volna czélom most irni: Mátyás Királynak életé-
le irásában sok nevezetes dolgot találnék: mint Bécsnek éhség ér fegy-
ver által meg-vétele 1485 be, á Törökön nyert sok győzedelmi 7 át.
De lássuk most á Koronának viszontagságait - Mátyás Király Bécs.
nek öt Esztendeig Ura levén ugyan Bécsben még hol-
nek örök Emlékezetü Jeremei Siebe, Fejér Várat illy Koronzo irás alat
kinek örök Emlékezetü Jeremei Siebe, Fejér Várat illy Koronzo irás alat
Nyugosznak. Corvini breuis hæc Urna est, quem magna fatentur
Facta fuisse Dem, fata fuisse Hominem.

Mátyásnak Halala után azo nem tövvémyes ágybol valo Fia Corvinus
János vette kezében á Koronát, az Országi pedig meg-egyezett vala á Jsk
Országi Uladislausnak választásán, ki nem kevés Hadi nepnel Visegrádot
á hol á Korona tartatik vala ostromolni kezdene: mig ezek á Korona fe-
leo Koronának, Frideric Császár vissza vészi Bécset, sőt Magyar Ország,
banis Sidet Fejér Várat el-foglallya: ezt á kárát vallotta az Or-
szág á Korona nélkül való Koronázásnak. Corvinus Jánosnak á Török-ök-
tül ajándokkal á Korona oltalmazására, de Hazája szerzetéből azt el-
nem vette; hanem rendelést tett á Korona Örökös Magyar Balázsnak,
hogy á Koronát Visegrád Várával együtt Ulászlonak által adja, mely meg-
tsvén á Korona Visegrádból Budára által vitetett; ej ott Ulugyel Alásfe
meg-Koronáztatott. Rendelvén pedig ez á Koronának őrizetére
Orbán (: Urbanus :) az Egri Püspök, és Báthori Istvánt (: Stephanus Bathori :)
ej ettől fogva mindég két őrzői voltak á Koronának. Ulászlonak halála
után á Fia 2d Lajos jött az Uralkodásra, kit az Anya még gyermek korá-
meg-Koronáztatott volt. Őrzője vala ekkor á Koronának Perényi
Ferenk, és Zápolya János. Májd á Mohácsi vészedelemben maga Lajos
Király is esett. Szulimán Császár Budára be ment; de onnan hátra
vész Oszlopot nál el-nem vitt, hanem á Várat ígéretben meg hagyta és
Budára ment. Zápolya János sok Kuruczokat kezé alá fogadván; ej ré-
szint Fő Rendeket maga pártyára hóditván; azoknak gyülekezetében
magát Magyar Királlyá tétetvén; ej á Koronát Visegrádból el-hozatván
magát Magyar Királlyá tétetvén; ej á Koronát Visegrádból el-hozatván
megis Koronáztatott. Azomban más felöl az Ország Statusa Országi
Gyülést hirdetett Székes Fejérvárra, az hol Ferdinánd Királynak választot-
tot és megis Koronáztatott. Hogyanis Perényi Péter meg-haragudván Zá-
polya Jánosra á Koronát Ferdinándnak által adta vala. Azután Zápolya
az Országból ki-futtatván. A Török Portához folyamodott Segítségéért. Kapot
az alkalmas időben Szulimán Császár; ej Nagy Haddal Magyar Országra
jött. Perényi Péter az Ellenségnek érkezését halván; pátyosának akart
Tárlos Várából á Koronával együtt Jánost Bécs felé indult; de útyában Ke-
rü Mihály által: aki Zápolya Jánosnak ej á Törökének pártyán vala el-
fogatott; ej élnének meg-maradásáért á Koronát által adta Kezének,
ki által á Korona Szulimán Török Császárnak kezére jutott 1526 Esz-
tendőben. De Szulimán nem tartotta-meg magának; hanem á Bécs
Ostromától vissza térésekor Zápolyát Ex-Magyar Fő Rendeket magá-
hoz hivatván, Zápolyának által adta

Zápolya Jánosnak halála után az ő Felesége (: vagy talám Annyo :)
az Izabella Szulimán oltalma alá ajánlotta magát, és Kisdin Fiát Jk
Zápolya Jánost, kinek ugyan oltalmat igért. De azután Buda Vára,

bol ki

ból ki üzene, és így Izabella vagy Erzsébeth a Fiával ej a Koronával együtt
Erdélybe ment magánál tartotta a Koronát 1552ig mikor a Ferdinánd
Cs Bécsel ez előtt meg Koronáztatott Királlyal kötött egyezés szerint
a Korona Erdélyből Domo Domokos ej Barkóczi András által Szászsig ho-
zatott: ott pedig Albericinek ej Serédinek által adatott, kiket Fer-
dinánd küldött vala a Koronának el hozására. Ekként a Korona 1552ben
Erdélyből Bécsbe vitetett. Némely irók szerint 1551ben küldötte ki Erzsébeth
Erdélyből V. Izabella s akkor a Posoni Várba tétetett; ej onnan vitetett Fer-
dinánd 1552ben Bécsbe.

Maj Ferdinándnak Életében a Fia Maximilian az Ország Rendeitől ki-
lyen módon választatott, ej az Atya nélkül a Koronát önként által adta. Ma-
ximilián harmulokeppen a Római Rudolfnak által engedte. Rudolf Prágá-
ban vitte, ej ott volt a Korona 1608dikig; midőn t. illett Mátyás Császár es
majd 2dik annak Fiának Magyar Királlyi Magyar országból, Austriából, ej Morvá-
bol gyűjtött Nagy Hadat. Turzo Gyöngyök Vezérsége Prága felé indíttatott a Ko-
ronának viszsa kezébe. Rudolf nem várta hogy erőszakkal kérjék a Koro-
nát, hanem önként viszsa adta; mely elsőben Bécsben onnan Posonban az
Magyaroknak igen nagy örömére még érkezett Erzsébeth napján 1608ban.
Ezen 2dik Mátyásnak meg egyezéséből. Lóvai Péter ej Pálfi István Koro-
na Őrzőknek, gondviselőkre bíratott.

Rudolf helyett következett 2dik Ferdinand, ki midőn 1618ban meg koro-
náztatott a többek között arrais meg erkűdt, hogy a Fő Lovedt akarata
nélkül a Korona az országból sem általa sem maradéki által többé ki nem
fog vitetni. De még ezen Esztendőben az Erdélyi Fejedelem Bethlen Gábor
Ezek Országnak Hegyeségére indúlván Ferdinánd Császár ellen. Posont Várát
el-foglalá és a Koronát el vivé. Majd az Uj Zollyomban tartott Ország
gyűlésében Bethlen Gábor Magyar Királlyá választatott; ej abban meg
erősíttetett, tsak a Koronázás vala hátra; de Bethlen Gábor önként—
nem akarta magát meg Koronáztatni; hanem a Morvában Miklosvárin
Között béleppé szerént 1622ben viszsa adta; az honnan Ezei ezer fegyve-
resek ej számtalan Kincsek között elsőször Frenstébe, majd Sopronyban
hozatott, maga 2dik Ferdinánd Nagy Pompával fogadta az hara Fővá-
rosában, és Koronát midőnyet Posonyban vitetett, ej elébbeni helyére Zárva a Koro-
na Őrzőknek gondviselések alá bíratott.

Szükségtelennek tartom már itt a Koronának alább Kézről Kézre
járásáit Historiason le irni; minthogy az a Magyar Nációban különbeni
nem ismeretlen dolog; hanem az Gyomából Függésre nézve mad leves-
sorral lássuk —

Hármad Jovallásokból, a Fiának 3dik Ferdinándnak adta által a Ma-
gyar Királyságot ej Koronát; melyet 1625ben Sopronban megis Koro-
náztatott. Azomban az Erdélyi Fejedelem Lázlori György Jacob-
nája miatt a Korona elsőben Komáromban, ej onnan majd Bécs-
ben vitetett — IIIdik Ferdinand még életében a Fiát IVdik Ferdinandot
tette Magyar Királlyá 1647ben de ez 7. Septembr nulla az Atya el
tsuczczerén a mádik fiát Leopoldot. adta 1655ben a Magyarokat
királyul. Ez a Leopold vette viszsa Buda Várát a Törökéből egyde-
részre le Tolólyit ej az Thokajit 1ső Jószeget meg Koronáztatta 1687ben

Sopronyb.

Poson̄yban. Ennek a' Tornek adatot leg-elsöben Szökesy szerint a-
Koronа, hogy Mavadikivàl àltal mehessen: de Fiu magnat nélkül
meg halalozvàn az Anonya Eleonora otte kerehen a' Kiràlysagot ej
adta a' màsik Fiànak III-ik Karoly Kiràlynak (: v. VI-ik Karoly (Sa'
szàrnak:) aki ùjabon Majus 3kàn Posonyban oly nagy Pompaval
koronàztatott-meg hogy annal pompàsabb koronàzàs meg az
elött volt (: talàm akarja ùrmi az elött nem volt Ja'benn vèrette
el:) Vèmis tsuda; mert lettek ugyan ö elötte Magyar Kiràllyok
Tèszàrokkà; de ezu Karoly Cèsàr koràban lett Magyar Kiràllyà: Ö-
alatta jött vilàga à Toröktöl Temesvàr Belgràd, ej Olàh Orszàgnak
èsz tèrze. Ö nàla ajàlottak meg-koronàztatàsàra az Orszàgnak Fö-
Rendei Szarmàt; hogy nem tsak Fiu Agon; de leàny àgonis lègyenek
az ö mavadeki à Magyar koronànak örökösei: amint hogy àltalami-
dòben a' leànyàra Maria Terezianak Szàllott a' Kiràlysàg, ali 1741k
megis koronàztatott. — A' Rakoczi zendulàsàtol fogva VI-ik
Karoly Cèsàrnak Magyar Kiràllyà lett koronàztatàsàig rèssinkre
Bècsben tartatott a' Koronàs honnan Karoly Nagy Pompàval tè tèrette
regi helyère a' Posonyi làtba: az Orszàg Gyülèsèben pedig meg ha-
tàrozàlott ekkor, hogy a' Korona mindig az Hazàban maradjon
hanem ha Ellenèg àltal bizonyos vèszedelem fenyegetnèn, a' Kiràly
az Orszàggal meg-èrtsènèk az iràut hogy kovà kelleffèk hàrom
Sàgnak làtsèr tàmi: ellòr tehàt nyilvànan két Korona örzö fö Mèl-
tòsàgu Szemèlyek rendeltetnek; azok erössen meg erlelnèk azon fèlö
Orszàg Kiàrnèk hivsègesen lèjendö òrizetèsèrèl.

Azolta Posonyban bètsèvel maradott a' Korona az 1784-ik Esten.
dòig midòn r. illèt III-ik Jòzef Cèsàr à Poson̄ vàrat èr igy a' Korona
nak regi szàllàsàt Kir. Papok Seminariumàvà vàltoztatàn, eddig
mig ottàg Gyülèse tartatnèk; melyben a' Korona Szamàra az Orszàg
iHendö Kellèr vàlasztana, a' két Korona örzö Urednak gondviselèsek
alatt Bècsbe fel-hozatni; ej à Cèsàri Kinst-Jaro tèrèben tèrtèn vàla-
nak ellòr Korona örzök Szolg. Kègleirèt ej Szol. Hadnagy Urak) kik
a' Koronànak fel-hozatàràtol fogva Bècsbe làtsanak. Küldettek vala
pedig Bècsböl a' N. Magyar Tsapòrzòk Szegèböl ezen 4. Hadnagy Urak: —
Szègàr. Soth. Perkovics èr Zsitkovszki. — Bècsben tartatott tehàt
à Magyar Korona 1784-tòl fogva 1790-ben Febr. 18-ig Napjàig —
Midòn tudni illik III-ik Jòzef Cèsàr à Felsège annak Ö-ig Ere-
tendöröl fogva tartò Török hàborn altàlmatogsàgàval jobbanis meg-
gyözödvèn; nem tsak à Magyar Nemzetnek egèsz Europa elött
èsmèretes vitèzsègèröl; hanem è felett Kiràlyhòz valo igaz hiv.
Sègèröl, à Fö Rendeknek sonzor elötti tàmogatàsàtol fel-indùlva
ezen Esztendöben Szamaviur 28-ikàn hòlt Kegyelmes Rendelètsèk
à Tòrvèny folyàsànak, az elöbbeni làbra àllàsàt meg ezen
Esztendöben Orszàg Gyülèsènek tartatàsàt rendèlt pedig à Magyar
Koronànak

Koronájának Budára le-vitetésére kegyelmesen meg határozva s' parantsolva, Mely Felségek rendelés szerént a' Szt Korona Bécsből Febr. 19kán ki indúlt, tárgyát ' számát annak Budára lett érkezését minden Környül állásaival együtt ez alább bővebben láthatni.

Meg-térvén a' Magyar Koronának le-vitelére sükséges Rendelések Febr. 19kén az az Szerdán össze hivatta Gróf Palfy Károly Fő Ispán. urakat ez mostan itt Bécsben mulatozo Hazánk Bírói (: Baronet Regni :) vel. kik Egyúttal Fel utján a Tr. y Kir. Küret Tarto Hárba menő; ez mínyájok nak Nevek láttára a Magyar Koronát Királyi Fátyát, Kereszt, Arany Almát, a' Szt Istvánt Palásttyát, ej Kardját a' Nádor helyéria meg-koronázó idovera kéritetett Tsáza Követ Kárddal együtt, azon üveg ajtaju Almáriomból, melyben állottak volt mind azok: ki vétetvén, ej régi tar. to Ládájokban be takartatva, a' Ládát mind az három Kulcsával be-zárva ej zárva a' Küret Tarto Hárban hagyta. Már nap reggeli 8. orára, a' Küret Tarto Haz elött rendelt 3. Igen Szép Üveges hintaji ő Felségének, melyeknek mindenikében két két porta fo volt fogva. Ezen Kívül ég Négy Lovas Hinto. A' Porta Korsitok tsinosan voltak öltözve.

A' leg Elseb Hinto a' Korona vitelére rendeltetett, melybe két udvari Szol. gái Legénnek hozzá ad le a' Lovag vezet Bársonnyal be borított ládájok. Szt Ládát mellett két felöl két Német Magyar Testőrök jöttek, ki voltak Kárddal. Mikéntz ezek a' gyalog ajtajához értek a' Koronával, legottan a' más lovon lévő két Más Német Testőrök is Kárddot rántottak, s' a' Korona Hintojának belsö két ülésére rojához helyheztek magokat. A' Korona Hintojának belsö két ülésére Őrizők voltak nyújtva, s' azokra helyheztetődött, ej hozzájok lett tsat. Testőrök: mellett lovaglott maga viseli öltözetében. Két Német Magyar az Hinto mellett lovaglott maga viseli öltözetében. Két Korona őrök rolratott a' Láda. E' meg-lévén, mindnyájok elöll az Egyik 6. lovas Testőrök: az harmadik hat Lovas Hinton ültek a' két Korona őrök hinton Sóki Major, s' Dorsi Kapitány Urak, Két udvari Magyar Testőrző Urakkal Egyúttal, azután a' Korona Hintoja, melynek r. i. Gróf Keglevics Jozef. ej Gróf Nádasdy Mihály Urak, Két udvari Tsinján az Első ülésén Kívülről ült egy ezüst öltözetü Udvari tsélő. Törökök Gróf Pálffi s' Nemes Urakkal Egyúttal; ezek mint a' Hegy Lo. vas Hinto; mellett a' két meg-nevezett Gróf Urak házi tisztyeit ütték. Tsudálkozásra nép fel-gyülekezett az Udvarban, hogy illy ritka Szemlélettel legelsőbben az maga Szemeit, annyivalis inkább, mivel Sokan azt gondolták, hogy Utazásra lehet Szemlélni a' Koronát az Hinto üve. gén által; ej Tsendesség Kívül nagyon annak ereiben, hogy üveg veres tolakodtak sirago todulva az Hinto felé — A Szín. H. Esterházy Antal Gr. Esterházy Ferenc ej más is tartozando H.s' Gróf Urak, el-vétetét a' Városon kívül is Sokáig a' Koronát. 6' Szekér indúlt hazáik Szeiglen kívül a' Szentgyörgyi Magyar Korona Bécsből.

Sáppad már nagy reperő örömmel fogadtatott az ország Határinál, ej bejöttek az Határnak Kébetében.

Szabad. K. Város Sopron Városa vala az hová az Haza rénő Korona elébe menendő Több ej Alább rendü Magyarság egyenlővé Seregleni. Már Tél előtti hétnapi időkig össze gyülekezett

az Ország

73

Koronaiak Budara le-vitetereset kegyelmesen meg hatarozta ej parantsolta.
Mely Felsèger rendelesi szerint a Szt Korona Bècsböl Febr. 18kan ki indi-
tatot; minut annak Budara lett erkezèsèt minden kornyul allaraival
edgyutt ut alabb bovebben larhatni.

Meg-tèrtènèn a Magyar Koronaiak le-vitelère szukseges rendelesek Febr. 19kèn az az Szerdan ozve hivatta Graf Palfy Karoly Fo Sanc. Urkat most itt Bècsben mulatozo Hazaik Bàroit (: Baronet Regni:) vel, kik edgyutt del utan a Tr. s Kir. Kiuti Jaszto Hazba mentek; itt mingaljok nak szemek lattàre a Magyar Korognat Kiralyi Palotàt, Keresztes Udvarlasat, a Sz: Istvan Palastyat, ej kardjat a Mària Terèsia meg-koronàsàdozva kèszitetett Draga Kover Karddal edgyutt, azon Uveg ajtaju Almàrimbol, melyben allottak volt mind azok: Szt vèrette, ej règi tarto Ladajokban bè zàrattak, a Ladat mind az harom Kulcsaval be-zàrattak ej zàrva a Kiuti Jaszto Hàzban hagyta. Màr nap reggeli 8. oràra, a Kiuti Jaszto Haz elött termettek 3. igen Szèp Uveges hintaji o Felsègènek; melyeknek mindenikèben hat hat porta lo volt fogva. Ezen kìvül èjj Negy Lovas Hinto. A Porta Kocsisok turuson voltak öltözve.

A'leg Szebb Hinto a Korona vitelère rendeltetett, melybe Kèt udvari Szolgalo Legènyek hoztàk azt le a'maga vered Barsonyal be borìtott Ladajàbol. A Lada mellett Kèt felöl Kèt Nemes Magyar Testörzök jottek, ki vont Karddal. Mihelyt ezek a'gradits ajtajàhoz èrtek a Koronàval, legottan a'màr lovon levo Kèt màd Nemes Testörzök is Karddot rantottak, s a Korona Hintojàhoz helyheztèk magokat. A Korona Hintojànak belsö Kèt ülèsère Derèkak voltak nyujtva, s azokra helyherèzkedett, ej hozzajok leirt rend tolratott a Lada. E'meg-lèvèn, indultak elöll az Edgyik 6. lovas Magyar Testörzö Urakkal edgyutt; azutàn a Korona Hintoja; melynek tetejen az Elsö ülèsèn Kivülrol ult egy disze ölrözetu Udvari trèlet. a'Hinto mellett lovaglott maga vitèzi ölrözeiben. Kèt Nemes Magyar Testörzö. Az harmadik hat Lovas Hinton ultek a Kèt Korona örzök r.i. Graf. Keglevits Josef. ej Graf. Nadasdy Mihaly Urak, Kèt udvari-Tirokuak Graf. Palffi es Nevery Urakkal edgyutt; utol ment a Negy Lovas Hinto; melyen a Kèt meg-nevezett Graf. Urak hàzi tisztyeik ultek-var Temèrdek nèp fel-gyulekezett az Udvarban, hogy illy ritka Szemlèlèssel legelterhesse ez maga Szemeit, annyival inkàbb, mivel Sokan azt gondoltak, hogy masszon lehet Szemlelni a Koronat az Hinto üve-gèn àtal; ej lehetseg Kivül ugyan onnan erhetett, hogy Sùveg verve tolarodtak fovagy todultak / az Hinto felè— Az Ifju H. Esterchazy Antal Fr. Esterchazy Ferenc ej màj itt tartozkodo H. s Graf. Urak, el-kisèrtèk a Varoson kivül is 2o hatson a Koronàt. E'szerint indultak hazaik Draga Kintre a Szentsèges Magyar Korona Bècsböl.

Lassud. màr mely reperò örömmel fogadtatott az Orszag Hatàrànàl, ej bejjebb az Hatànak Kebelèben.

Szabad. K. Varos Posony Varossa vala az hova az Hazat tèrò Korona eleibe menendò Fobb ej alsobb rendü Magyarsag egygyùvé sereglett. Màr Del elötti Kilenczedfel ora tàjban, ezen Holnapnak 19kèn ozve gyulekezett

az Varos

à Vármegye Lebelebéli, s máshunnan való számos Nemesség, à magok Ígaz-
gatójok Fleischacher Ur által vezéreltetett Posoni Törvény tanulókkal, s
à Város Deputatussival édgyütt, árallyában rsimo[s] Magyar öltözetben
Eo-három T. Első V. Ispány, Makripodary Urnak fő Kormányzója alatt.
Magyar Ország Első Ecclesje Cardinalis ej Herzeg Battyáni Ur Pa-
tája eleiben, kiről igen érzékeny szivel vette illy szép meg-tiszteltetését.
A Csatáról M. Prof Forgách Miklos Ur Palotájához indult az Cultivált
Odavaló Sereg, ugyan ottan Magyar Musikának zengése alatt Lobogó
Zászlokkal, à Dunán öt Hajokon által költöztt. A Nemesség két ol-
tályokra volt fel-osztva; à Magnási Rend pedig, mely pompás öltöze-
tével s lova való készületével, közönséges bámulásnak tárgyává lett
M. Prof Forgách Miklos Urnak vezérlése alatt, különös Zászlo Ígyát formált
ej három hajokon tartozott által à vizen. Mindenik rendnek voltanak
Trombitásai, s azokis mind Magyarosan öltözve; A Magnási Rend köz-
zül Kinek Kinek két huszár lovaglott utánna. A Magyar Dámák
meg-bizonyították, hogy valosággal haza Leányai, mert Hazai szeretetek-
nek érzékenységétől indittattván, ki-vetkeztek az Idegenektől költsönözött
Köntösseikből; ej fel-vévén Eleiknek tiszteg öltözeteket, ökis Kotsikra
rakodtak s meg tiszteletére indultak azon Koronának, melynek árnyéka
ban tsendesen ezik à Magyar Kenyeret. Némely fő Asszonyságoknak ej
Ki-Aszszonyoknak fejeik részszerént veres, részszerént pedig feketre Bár-sony-
ból készült, arany forgoval, kötsek tollal, és le függő gardag vitéz kö-
téssel fel-tsiffarott Kalpagokkal ékesítették; kurta Szeit két menté-
iknek rantzai az arany passamántol alig láttzodtak; ugyan azon szín
Szokmyáinak allgaitól à régi vitéz Szokást, arany passamánt keritette

Ezek az el-indulás előtt ottan ottan meg-jelentek à M. Prof. Forgách
Ur Palotája folyasztján; és nem györtek be tehát látásokkal à Német Ur.
Asszonyságok; s tudákozván vájta, miként mehettek reá à Magyar Dámák
hogy hozzá hasonlíthatatlan öltözeteket à Nemettel fel-tserélhessék. Ural-
kodtban örömmel telyes érzékenységeket gerjesztett mindeneknek szivek.
ben, à több Magyar Dámáknak is kellemetes öltözete; s az által valoban ne-
vezetett érdeme és tekintete. Mert ezek közül mind edgyütt meg ele-
gedett à Dugonics Tselkája.

A Dunán által takarodott mind két Nombéli Nagyobb ej kissebb rangu
Magyarság. 12 Ora után meg indult à Duna Partyán lévő falubol ej Tarta-
falvárol (: Wolfsthal :) az Ország határán meg-telepedett; az hol egy néhány
Sátorokat vonattattak. Három es 4. Ora között érkezett el az óhajtott, és
igen sok tekintetekben méltán drága kintse Országunknak; mely látásra
Ourvegni Kerdtek à külön külön Hellyekre el-rakott Mozsárok; ej meg-
Szollattak Poson Városának minden Harangjai. Jo Tiszt. M. D. Freimi Sz.
tergomi Kánonok Ur fontos Magyar beszédet mondott, mely à Ki Koronà.
Hoz Annak örzőihez; ej à jelenlévő Rendekhez volt intézve. E meg-lévén
Meg indult à Koronával az Egész örvendező Sokaság - à Lovasság mind Ki
vont Karddal - Sörön Kiáltások ágyu durrogások Trombita harsogások
között, utyát Köpetsén felé intézve; melynek határán vörid ideig beszéd.
del fogadtra volna Jo Tiszt. Győri Praepost Geiger Mátyás Ur à ki Koronát
és annak két Méltosága örzőjit, ha az Esztergomi Káptalantol küldetett
Orator harhatos beszédének hossza volna; ej à Nagy Sélnek alkalmat

tanusága.

Tanusága, meg nem-gátolta volna ezen Diitsöretes Kandékot. A Köpcsèni Kastély Kapujához lett érkezésével a Sz: Koronának. Fiscalis Ferentzi Mihály Ur tartott egy jeles rövid beszédet, mely üdö alatt hirtelenséggel Kö fogta a Köpcsèni Őrkanász a Korona Kintojából a Lovakat, s maga vonta-fel azt a Kastélyba, a Ládát; mellybe rejtezett ezen Kincset; pedig a Fö Lendek emelték le az Kintorol, s vitték az arra ki rendelt Palotába, hol a Lendek kivánságára a Korona Tartojából ki vétetett, ej hogy a jelenlévök Körül kinek kinek szeme-szeme lehessen ezen Kincsnek szemléletéhez valami egy óvátig fedél nélkül tartatott. E részbeni kedvet telvén a Lendeknek, kötelességének tartották, meg adni a Mindenhatonak èdes Nevezetünkel körülött kegyelmességéért a' tartozott hálaadásnak adojat.

Ezen nevezett ejnk (vagy kötelességnek) telyesittésére a Sz: Egyházba gyülekeztek; honnan meg-térvén, asztalokhoz ültek. A Korona egész éjszaka meg-szünés nélkül örizteteték, reggel ismét Körösnèger nézésre ki tétetett s vissza ládájába vissza helyheztetvén a Fö Lendek által, hintojában tétetett, ej az határig kisértetett - - Meg-térvén a' Kisérésből, Misére mentek a Lendek, mely után az általok adott alamizna a Köpcsèni Szegénység között fel-osztódott - Innen Bécsből némely Nemet-Urakat hoztak-le, a Korona fogadása pompájának szemléletére: Ezek nem győrik ki beszélleni magokat, s azt vallyák, hogy életekben nem látottak ollyan pompát. Nagyon tetszett nékiek a Fegyni ej Aszpongi Magyar öltözet: s mezitelen fegyvereknek villogtatása; a paripák ugrálatása egy szoval minden.

Győr Városa minémü Hazai szeretetét s buzgóságát bizonyitotta szen. tséges Koronánknak méltóságához illetett fogadásában, s annak érdemlett meg-tisztelésében, azt ezen in következö levélből kitetszik nagj megelégedéssel s belsö örömmel olvashattya, ej kemélységünk szerint fogjuk olvasni minden igaz Hazafi s Haza fiának. Szabad Királyi Győr Városa ily kérülettel ülte az Haza kebelébe vissza tért Magyar Koronának örömünnepét, hogy az Hazafiui buzgóságnak jelesebb példái közzé számlálhatni Nemzetünk ujulására fel-éledett érzését. Mint tsak azon örvendetes hirnek hallására, hogy oly drága kincs közelget feléjje: tapsolo örömét tette mindenek előtt Győr Vármegyének harivan a Sovaglo Nemesség, Groff. Esterhazy ej Fertetáv. Városnak, vezérlések alatt, nagy sógoron jelenkedett, a' külsö Város végén, Magyar öltözetben fel-fegyverkezve, várta két Zászlo alatt az Ujvárosi Polgárság, Hájmel Tanácsbéli Ur mint második fö Strázsa mester Kormányozójával együtt. Az ott ki állitatott mozsároknak durranásával, legottan topogtak a Város Bástyáin lévö több mozsárok, ej ágyuk, meg hurcsáltak minden Torenyekben az Havanyok. A Belsö Városon, vagyis a Város körül fegyverben állott a belsö városi Polgárság. Hegedüs Tanácsbéli Ur mint Város Kapitánya mint Első Fö Strázsa Mesterének vezérlése alatt. Elöll volt a Magyar Polgárság két Zászlo alatt azt követte nyomban a Nemet polgárság, ezis két Zászlo alatt. A Nemzeti Oskolabéli Ifjuság is ott kün állott sorban, ej ezekkel az örömkiáltásokkal üdvezlette a' szt Koronát: Ellyen a' Magyar Szabadság!

A' Bersi

A Bérsi Kapu előtt lévő Hídnak végén állott a Papság, s a Nemes Káptalan Papi ékes öltözetében, s a bemenetelnek éppen a Koronának Hintoja előtt jött mind páronkint, a Püspöki ernyő Kevesek alatt, Sintre a Kapu tövében kétfelől rendben állott a Szörös Tunder Eker Magyar öltözetben, ej meg hajlott mély tisztelettel a Szt. Koronának. A Zászlok mellett minden. nemű zenge dezett a Dob, Sip. Trombita, ej egyéb merei szuo Musika szer. Éppen a Korona Hintoját Magyar Nótákat pengető Hegedűrök követték. Körbe körbe így Kiáltotta örömét, a minden részről özve tolult nép

Éllyen a Magyar Szabadság!

Ezt igazat tart az Mondás: Sintre örömm üröm nélkül. Sintre a ka. puntalo által menetelbe zürzavar támadott, mely az Egész népet bámu. latba hozta, a Papságnak ej a Nemességnek egyenetlensége miatt. A Ne. messég azt kivánta, hogy a Korona a Városnak főbb utczáin vitetvén az Öreg Templomban helyheztettessék: a mint azzá vette az Egész Bonyo já. dat az utat. A Papság nem adatt a Nemességnek engedni; ej az ol. dalról állo népnek ütvén, a Kaputol egyenesen a Városba tövis rövidebb utyát. A mint a Korona fel-ért a Püspök Épületéhez; ej már sintse le. vételeher fogtak: ott termett maj oldalról a Nemesség: ej meg illetődvén meg-tsalattatásán, fel Kiáltott Nagy szoval: Nem Engedjük! Nem Engedjük! az Öreg Templomban vagyon az hellye, azon az oldalon, az hol Szt. Zászlo Kivály Kapunyája, amely fön valaha ez á szt. Korona meg nyugodott.

A Korona Örök szem hallomak; ej a Nemességnek Kivánsága szerint ezt a dolgot kitették, a tisztelettel oda járulo Népnek élő szemeivel valo tetszésére? Ezek sintse hatod fél ora tájban estek. A Helyet be lépe. tedett az Egész Város Emeglő világositások által; mint egy veretkedni látsza. tott a fényes Nappal. Először a Város Háza ablakain mindenütt, a két Kárnyokon két két heggyesen végződő koszorus, és világokkal tsillogo osztopok láttatnak: Ezt követte a Tajzolo Oskola. A Közép ablakon kűlső égsz arany lángu Nap ragyogott melyet ez a fenn irás tétetett: Magunk Vitezsége, alatta pedig ez olvastatott: Egymás Dereglye. A két közelebb valo ablak tsak égő Ugyertyákkal világosodott; a két Kelső pedig ezek á fem. mások tetszettek ragyogo langokkal: Törvénynek ereje. Hazánk ujjulása Szabadság Épsége. Nemzetünk élete. Ezen Oskolának Tanittoja, ma Szép igyekezetéről már az Egész Hazában ismeretes Férfiu Tisztelendi Kővári Mihlos Ur, itis különösön meg-mutatta; mely igen ért a szive a Magyarsájért. Mindenáma így fel-ébresztve volna Oskolájat: Ugyan arokot a Magyar Hegedűsöket már előre meg fogadván, kik a be járó Com. pánál, a Korona Hintojat követvék, a Tanitó Ajtajanak kis Muzi. kát tartatott; az Egész Városban egyedül nálla lévén a Magyar Hegedűrök mind oda gyült nem tsak a Polgárság hanem a Nemességnek is nagyobbja

Minyájon örömmel nézték Kivált a Nemesek közűl sokan Tisz. Kővári Urat; meg-ölelték és tsokolták hogy maga ezen alkalmatossággal tisztességes Magyar ruhában lévén: melyet á Papságis nagyobb Kedvességgel meg-viselhet Hazájában, mint sem a Német öltözetet: s á kűlsőbbeknis ugy ébresztette a Magyar érzést; és Koronánk haza térése idejének ezzel az Ün. nepélyes mellyebbenis ügyedezett szivekben be oltani örvendetes Emlékezetét

Onnan az után ki indultak Musika szoval a Püspök Udvarába, az hova az Udvari Kápolnában által vitetett a Korona hálásva, és egész éj-jet egyéb orállokon kivül a Nemességnek színéből óránként más más két Férfiutol, és szintén ugy a Tanácsbol és a Városnak Eleiből, annyi más más Polgároktol örizetett ki vont karddal. Ott J. Kévai Ur a Kápol-nának ajtajában ismét három Magyar Notát vonatott. Szük volt a különben Ezigos Udvar a Nagy Sódasságnak mely az Ifjuságot követte; és együtt zenghette ezen örvendező kiáltást: Éllyen a Magyar Szabadság!

Meg-járták az után musika szoval a Városnak minden főbb utcáit — Örömin volt látni, miként a Városiakkal, ej kihány Nemesekkel, a falurbol be jött szürös és botskoros sok népis jarta aprodva a Magyar tántzot a tér. Séger utczákon. Tárt fel s alá egyéb Mérei fuvo Musikais. Nevezetesen Vezeted egyet a Tanátsnak és Polgárságnak Sime, kik a Küpedő Ifjuságotis tántzolo palotajokban meg látogattak volt, és meg-járták nallok a Ter-bundort. — A Püspöknél volt azon kivül a fő Musika a vatsora alatt Ez a Nagyság a Korona Kiséröit, egyéb Hivatalos Vendégeddel egyetemben minnd az első minnd a második asztalnál; oly Készülettel fogadta, amint egy örömest Vendéglő Nagyságtol ki telhetett, és amint az illyen jeles Ünnepley kivánhatta. — Voltak a Városban a már Cultivaton kivül egyéb nevezetes világositásokis; melyek uggan J. Kévai Urtol Kármoztak

Dozler Katikáros Urnál látzatott ékes Sinekkel ki nyuva a Magyar Korona alatta Magyar Ország czimere, és ér felöl e következő Irasok. jobbrol: Ohajtásunk tárgya, Sebünk orvorlása: Balrol: Panaszunk Sümete, örömünk kerdere

Müller könyvkötö Urnál, a felso rendu levö közép ablakon feinlett arany szinben a Korona felette volt ez az Irás: Redivivæ Libertas. alatta: Hungaræ Rerum vita. Az Alsó rendu, hol a Magyar olvasó könyv ház vagyon; melyről volt már Dicséretes Cultér az Atadi Történetekben: Ez az irás olvastatott A Sorau könyv olvasás neveli a Szabadság érzését. Hasonlo képpen volt a Korona Schneider Kereskedö Urnál illyen irásokkal, felül: Regni Salus! alol Regnum Robur! de leg szebber látott az Ember Platzner kereskedö Urnál! Mind a négy ablaka példáro képekkel ékeskedett. Az Elsön: látzatott a Békeség Te-plomra, a hova indulnak olajfa ágokkal a kegyes Szürek. Itt felyül ez az irás volt. Rediviva Securitas. A Masodikon: az Egben lebegett Magyar ország czimere, alatta a Tengeren voltanak; az ide s toda járo s portekákkal terhes hajók: Itt illyen irás olvastatott: Aucta Commerciorum. Az Harmadik hálaado áldozatot mu-tatott illyen irással: Placato cælo. A Negyediken. Két Paráttságosan össze fogodott kéz volt illyen irással: Concordi Manu. A Bécsi Kapunak ellenék dengetum: Præsidio hujus Genti Hungaræ tuta manet.

A Nagy piatzon levö Kávé Házis mutatta két Ablakain a Magyar Koronát, ej kü-lönben az ajto felett a Czimert: Végtére a Várbanis ragyogott egy nagy ablak-ról, az udvari Kápolna felett, az hol a Korona volt e z a Semi irás. Sacra Regni Corona Leptinæ!

Miror a Koronát az öreg Templomban le tenni. Jó Isten! Hollosi Canonok Ur ékes Magyar beszédet tartott, mely tellyes volt Hazafiui Érzésel. Máj nap

hét ora

hét ora tájban reggel, még ollyan pompával, millyennel a' mult esztve fo-
gadták el-tsérték a Koronát, a' fegyverében állo Polgárság, a' Nemesség és a'
Papság, nem külömben maga a Püspökis 6. lovas Ormeplo Hintojában. Ki os-
tatott az után a' kegyenyék között 200. forintot. A mult Estvé a' Városnak
több vigasságai között, a' Kör Nép számára két Nagy Hordobol borris folytat-
tak ép magoppan fel épült állásrol. Holnap ugy mint Vasárnap a' két Koro-
nának szerentsés meg-nyerésében az Öreg Templomban, maga a' Püspök az
Anyaszt: Egy hárnak hálálo énekét fogja tartani. — Edgyoro burgosággal
fogják a' Népeknek áldozaton az Istent szerétis kerni, hogy a' Koronának meg-
tértésével, egyberbenis boldogittson a' Kegyes Szegalom Szent Felség, a' miknek
hejjával vagyon még a' Magyar Nagyság.

Komáromból továbbá igy ir, Dec. 27ken. horzánk utasitott bertes
Leveleben ép Nagy Érdemü Harasti. Tegnap ép oraror ment itt-el városunk
alatt Harand Draga Kintse a' Magyar Korona, az holott Kevés ideig megis ál-
lapodott, s az Ország uttyán állo 6ok ezer Emberektöl nagyokrol ép Kitsinek,
tol fo hajtással tiszteltetett 500. ik valo lovas paradézott Karddal ép Pus-
kával gyalog; a' Nemesség pedig szám szerint, mint ép 300 ik valo. Külömbö-
zo helyeken. Lo háron; ez T. Tajnej Nemes Urnak, ama pedig Városunk Bi-
rájának T. Urbényi Janos Urnak kormányozások alatt.

Esztergom Vármegyében ép Városában lett fogadtatásárol a' Magyar
Koronának igy ir ép ott lakozo Tudos Harasti. Egész Esztergom Várme-
gyében, a' mellé el-tértetett a' Szt: Korona, majd ép nap más tsomo
Nemesség ki-jötte azt mindenütt. A Városon tul várta Comte Josef Szolga
Biro Ur 60 magával, aki bé is vezette ostan azt Esztergom Városában
De innetis ki menvén eleibe a' K. Városbol ugyan annál felesebb szám
Lovasok. Sanier Adám Kapitány Urnak; ép tegyan annyi gyalogok. Láttsó
Pál Tanátsbeli Urnak kormányozások alatt mind tsinos öltözetekben; nem kü-
lömben Ersekj Városbolj sok fegyveresek. Az Ersek katonái ép forma
zöld ruhában; akik valoban nem kevésbé növelték a' pompa fényességét;
Azomban 300. Ép forma magyar gejes ruhában diszeskedo hajdot tsa-
kan pantlikakkal élesitett kétzilben pedig égo vasz gyertyádot tartó fü-
zek kétzen várták az Város végin, két sorjában azon drága kintsnek el-
érkezését Februarius 20ik Napjának Estéli 9 oraja volt az a' szerentsés
idoo szakasz melyben a' szt: Korona Esztergom határába be ért. Abban el
kedvet mindenfelé dörgeni az Agyuk, meg szollaltak a' Városnak minden ha-
rangjai, s ki omlott a' mar külömbenis égész délutántol fogva tajon volt
nép. Hazánk Palladiumának meg-tisztelésére. Urunk Születése utan 1000dik
Esztendejében hozatott a' szt: Korona elöször Esztergomban.

Jol el lehet gondolni, hogy nagy volt akkor itt az örömnek mérsze, mon-
dani hogy most nem volt küssebb. — Drága Kintsünknek a' Városhoz lett
érkezésével; az Agyuk Dorogasival, a' trombitál harsogásival s dob szo s
trombitá szoval elegyedett vig kiáltások töltötték a' levego Eget. Örom-
nek könnyei gördültek onlottak sok orczákon alá. Ilyen örvendezések
között be hozatott a' szt: Korona a' Városban, sok gyertyák szövetnekek
villámlo világai között. Elöl jött az Lovasság ép Gyalogság, két oldal,
rol az Emlitett ékes Magyar Szürek, azomban mind oldalvárt mind
elöll mind hátul jött az egész Város, sok más külföldiekkel együtt
nev hoz

úgy hogy a leg szeletebb uttan alig haladhatott a menetel a Káptalan Háza felé; melynek udvarába mint kevéj úgyanyi bajjal be ferkezven a fris Korona hintoja azt követték az Esztergom, éj Honth Varmegyei Urasagok. Kiket J. T. Sissai Károly, éj Majthényi László Vice Ispány Urak vezettek. Ezek ki vévén a Ládát, melyben Hazánk Drágaságai valának a Hintobol az elöl ment Korona Örzök két udvari Tisztnökök, éj 6. Nemes Testörzök utan, magok vitték fel azt azon Királyi modra fel készitett j meg-világositott Szobába, melyben elött a Reapost lakozott éj le tették egy Drága borittokokkal be-vont asztalra, különöj örömmel tévén tudtára a Sokaságnak, hogy életében Kedvesebb terhet nem emelnek. A Ládának le hélyhezteteése utan oly ékes Magyar beszédet mondott Fő Tiszt Vicarius Generalis Ur, melyet minden halgatok nak örömökot meg-nagyobbra tetézte. A Beszéd igy következik:

Minden Nemzetek meg a leg regiebb üdökbenis Országaiknak leg főbb, leg felsőbb, éj leg fényesebb leg drágább Kintsei közzé számláltak a Királyi és fejedelmi Koronát. Tudták tudnia illik, hogy az által minden a Polgárok hivsége a Királyhoz, mind a Királlyok szeretete a Polgárokhoz leg jobban össze kapcsoltatik.

Noha azért nem uj Szokás az; hogy ekes a Királlyi Méltóságnak és hatalomnak leg drágább éj leg ragyogóbb Kintsekes minden Ki gondolhato j Telyesitheto buzgósággal, és engedelmességgel tiszteletel viseltetek minden Nemzetek; mégis akár tudálatos eredetére, akár hathatos erejére nezve minnyivel inkább Királyunk tömöszteti magát ezen Ekes Hazánk dicsöséges Koronajától; annyival nagyobb bötsüt, örizetet gondviselést éj fő hajtárt — érdemel. Mert ha eredetit tekintem, nem közönséges mo- dom, hanem Istentöl Angyala jelentéséből Szt Sylvester Papától inkább Magyaroknak mint mar Nemzetének adattatott; éj meg akkor mindgyárt leg elsőbenis ide Esztergomban Sz: Istvan első Királlyunk be-iktatásara rendálatosan hozattatott, ezá betsülhetetlen Kintse Országunknak: melyhez az ország ugy oda lőrötte magát, hogy mást tövemyes Királlyának ismérni soha nem akárt nem is ismerhetett; hanem trat azt, akinek szentségej fejével, éj az Hit le-tételével fel-éresztetett f: Tripart. Part. 1. Tit. 3. §.)

Boldog vagy Te hát te Esztergomi Vára Városa éj Varmegyéj; mert te érdemedet azt-meg-tapt, édes Hazánknak ezt a leg drágább Kintet, éj boldogságát leg elsőzöri rebeledben fogadnád! Boldog vagj! mert ő vagy mostis az a Szerencsés tartomány, aki het szár Kilenczven Esztendők folyása utan, minekutánna már. 48. Királyainknak fejét fel éresztette, mind azon sót szomoru ereli éj könyűl állási mellett-is ismét örvendetes végügül fogadhatod ezt az Apostoli Koronát.

De Boldog vagy Ti Ur N. Esztergomi Fő Káptalan; hogy ennek az édes Hazánk édgyetlen egy leg drágább Szekrénnyének, ritka példával éj örödöj dicsöségedet szállást adhatta! mert mit várhat

Erzsébet

Erdélyi Kormánynak minden Papi tagjaival; mit várhat a Város minden lakosival; mit várhat a Vármegye minden Nemes és Nemtelen Polgárival, sőt mit várhat az Egész Haza minden időben viselt és diitsőséges Nemzetivel egyebet; hanem illy nagy és drága vendégnek, hazájában való viszsza térésével; mind az Anyaszentegyház térszerével, mind a Város részéről minden kigondolható örömet, és boldogságot. Nemis ok nélkül

Mert ha Ennek a drága Kintsnek hatalmas erejét virgállyuk az oly Nagy, és Hazánk, és Királlyunk Boldogulását elő Törvényünk sőt ugy össze kapcsolta; hogy Egyik a másika nélkül majd helyet sem talál Országunkban. Tudnia illik: ez az a meg becsülhetetlen drága kintse, és a nagyos Koriklája a Magyar Nemzetnek, mely által eder Hazánkban, Szüleinktől fogvást e mai napig a Koronás fejek hatalmat et és diitsőséget: a Polgári szolgák pedig törvényt, és azzal össze kapcsolt szabadságot és igasságot vérzenek.

Ez az Apostoli Korona, melynek a Törvényünk nyilvánságos ékteleme szerént, Eder Hazánk Nagyjai, és Nemessei valóságos Tagjainak nevezetnek; és a Törvény szabásához a Királlyokkal részt vészenek; következendőképpen ez az Angyali Korona; melynek ereje által vala mint a folyo vizek a tengerben; ugy Országunkban a Nemesi kintsek és jószágok, a Királyi Kintsek Tárházban folynak és viszsza folynak

Egy szoval: ez az Angyali adomány, melynek ereje által Hazánk ellenségei meg-győzettetnek; a jok meg jutalmaztatnak; és a rosszak meg-büntettetnek.

Ürüly hat ej örvendezz Eder Magyar Nemzetem! mert fel virradott az a Nap, melyben ez az Egyetlen egy leg drágább kintsünknek, és diitsőségünknek Hazánkban való viszsza térésével, viszsza tér annak hajdoni szép rendunk törvényünk, és ezzel össze kapcsolt szabadságunk elébbeni rendtartásunk.

Nintsen tehát egyéb hátra; hanem hogy hozzánk forduljak, a Királytol és Országunktol, ezen drága Kintsnek kiváltképpen valaszszal tozó Gondviselői Nagy Méltoságu Szolak! Menyetek! és azon Angyali őrizet és gondviselés alatt; mely által ezen drága Kintse nekünk eleitől fogva adattatott, folytassátok fel-vett utatokat! vigyétek, és kisérjétek azt Hazánknak Fő Városában; helyheztessétek, a neki Kivánlgi modon más el-rendelteteto és készittetett szekreinyben, melyet bizodalommal: hogy mivel azon rothadatlan Szent Kézzel Egy fedél alá tétetteték, kinek fő fejét Magyar Hazánknak örökös ditsőségére leg elősször ide érkezésekor Országunkban; ugyan azon fő Karnak tudálatos gondviselése által; minden utánna mind látható mind láthatatlan Ellenségeitől örökre őriztetik és védelmeztetik. Ezen beszédre kevés de igen sokat

sokkal

szokkal választott Magyarul az öregebbik Korona Őrző. Mely feleletet köszönség er örömkiáltások s tapsolások váltottak fel. Ezután ki vétetett Ládájából a Szt: Korona, ej mindenektől szemlélésekre tárgyával tétetett: Nékem pedig mint Történia Íronak; meg engedtetett hogy kezembeis vehetném, s ugyan tsak kedvemre meg, nézegethetném. A Te Deum laudamus!!! s. temérdek sokaság közöt estvéli 10. orakor el-énekeltetett; hasonlóképpen már nap del előtt is, ugyantsak 10. orakor. Mineműtámra tudnia illik reggeli heredjel orakor hasonlo pompával vitetteték volna ki a Buda felé uszo Szt: Korona, mint amillyennel hálásra vagy szállásra be hozatott volt.

A 300. Szüzekre növe; ez a különbség volt reggel, hogy vitak gyertyák helyett, nyirfa fáklyákat vittek kezekben. Kondé Szolga Biro Ur Egész Dolgozig mint harmadig magával a Szt: Korona előtt

Utoljára Budán hogy fogadtatott legyen a Korona, láttuk e következő zendo aman költ Levélből Februarius 25kén. Delutánni negy ora tájban hozatott be Ide illendő pompával a Magyar Királyi Korona. Már előre minden Rendeléseket meg-tett az uton fő Szolga Biro Vörös Irsain Ur. Pest Vármegye Kapitánnya. Pelámpi Irsain Ur, egész a Szánynári fidig, ugy mint Pest Vármegye Határáig eleibe lovaglott a Koronának a Vármegye Nyolcz Huszárjaival, kiknek kék szin ruhájok volt fehere prémze es sárga Sinorra. Az említett Kapitány Ur el-változta a Vármegye ide kétszer az Esztergom Vármegyebéliekre, ej Huszárjaival az Korona előtt Kezdett lovaglani; kiket tsak hamar T. Szolga Biro Birsky Ur 100 Lovag Nemesekkel, magát hozzája rapsolta. Ezekután az ott piheno meg állapodott Neugebauer Gyalog Regementje Királlyi tiszteletet tett a Koronának; mert minden Zászlóival, ágyuval s Musikával ki állott az ut két sélére melyen a Korona menni vala. A Tisztek midőn előtök el-ment volna a Korona Hintaja, háromszor adtak köszöneret mezitelen Kardal, Negyedszer pedig le-vették Kalapjaikot, mely Ceremoniának végeztével a Szabad Tiszt Urak ugy mint akik Lovadon voltak a Korona Hintója melle ereszkedtek s azt egy darabig elis kérették. Jellyebb, Vörös vérnál Szolga Biro Vörös Uris szaporitotta számokat a Koronával jövőknek, a Szentendrei ej Ó Budai Lovasokkal. A kerek Vendég fogadonal kérem vitta a Koronát az-minden-münnen össze sereglett Nemesség a Vármegye Deputatusaival együtt, akik Közzül egy Kapitalanbéli, a Korona őrző Szolgához Szép magyar beszédet tartot.

Jelen voltak itt Szép számmal a Tsinok, Tiszok ej Ketskemétiek-is, kik közöt egy ösibe tsavarodott Lovas tavogato Sipot fujt. Ezek az említett beszédnek Vége után, magokat a Szentendrei ej Ó Budai Lovasokkal együvé itték — Mindgyárt a Vendég fogadohoz lett érkezésével a Koronának Mosárodot sütő, gettek; hogy Buda Városának értésire adjak a Koronának határába lett ejutásait — Meg-indulván a Kerek-Vendégfogadotol, a már említett egy Nehány rendbéli lovasokon kivül jött a Korona előtt Pest Vármegye 2dik V. Szánnya Laskovits Ur, 6. Egy forma öltözetü Lovag Nemesekkel; a Korona Hintója mellett lovaglottak 6. Nemes Magyar Testőrző Urak az Hinto után pedig a Nador Ispány s Palatinus Banderiuma. Kormányozojával B. Orczi-Laszlo Ur Ő Excellentziájával. Az Ó Budaiak 4szer adtak Salvet az oda valo Sidoság pedig rendben állott. Egy Niedermaer nevezetü Kir Mester-nek Háza előtt az hol el-jött a Korona Győzedelmi Kapu volt emelve, melyen az Tiszek

az Árrok táborai Muríkát tartottak. Neusiftnél ; új Városnál ; a Korona-
val jövő Seregher adták magokat. Buda Városának 60. Huszárjai ér
Uhlánjai: Da nem mertek rendekben állottak a Szerzetesek nevendék
Papság ; a Pesti ej Budai tanuló Ifjuság. A Vitzi Kapunál várakozott
a Budai Tanács ej Választott Polgárság, ej deák beszédet mondatott a Ma-
gyar Korona Őrzőihez — A Budai 8. ér a Pesti 7. Gyalog Compániák; va-
lamint az azon által máfsirozo Klebek ej Carl. Forkána Gyalog Regtzei,
mind ki állottak tisztelet tenni. Illyen rendben lett a menetel a Váron
keresztül ; 1.) Fottak azok, akik a Koronát által vették a Vármegye Szélinél
2.) A Kenfeudrei 3.) Az a Budai Lovasság 4.) A Kunok Fájrest ér Kerstemé-
tiek. 5.) Buda Városa Lovassai 6.) A Pesti Tanács Kotsikban, 7.) Már Kotsik
melyek elébe mentek volt a Koronának 8.) A 2 V. Spány vélle lévő 6.
fogna ruhás Nemesekkel 9.) A Vármegye Deputatusai Kotsikon. 10.) 4 nem
fogna ruhás Nemesek Lovadon 11.) Egy hat Lovas Cs. Kir. Hinto. 12.) A Korona
Hintoja mely mellett hat Nemes Magyar Testőrzők Lovaglottak, ér már most
nem posta Lovadon mind eddig ; hanem ugyanazok Derék Magyar paripádon
13.) A Nádor Ispányi Zászlo ajja 14.) A Korona Őrzők Hintoja 15.) A kérülő Nemesség.

Ez alatt. 18. Ágyuk durrogtak a Bástyákról ér Szóltak minden Havanyok
a Királyi Palotához érvén that ki rendelt Nemesek vitték fel a Korona Ládáját
a Palota Nagy Szályában ér helyheztették egy három Gradics magosságugyra
készitett, veres bibornal be vont alkotmányra. Ez egy török beszédu urnn
az Ország Birájának, fel nyitatott a Koronna Őrzők által a Láda ; ér belölle a
Koronna ki vételnek a Palota folyasojával meg-mutattatott az ősze Szeglet
Sokaságnál. Onnan Szent vitetnek a Dikasteriumokhoz ér mind két Nembéli
li Méltosagoknak, ej a Vármegyei Deputatusainak jelen létekben, be zárva,
rott ej hármas őrizet alatt a Szálában hagyatott

Estve az Egész Város meg volt világositva, ej sok Szép rajzolatok, ej a Környül-
állárokhoz által almasztatott irások Szemlélhetnek. A Város Házánál 50. Ifiuk
fejek, ej ezer borsolyt mustra ko alatt, ej 1000 rizpot osztogattak ki a Népnek

Az Ország Birájánál Fr. Zichy Károly Cs Excellentiájával Társaság volt, melj-
ben igen sok Urasagok ej Dámák jelentek meg : ezek nagy részint Magyar Ru-
hákban. Magyarúl voltak ér különösön ér meg Edig igen gardagon ej tsino-
son öltözve ; maga az Ország Birámeja, született Khevenhüller Grofné, ej P. Orszi
Lápsló Cs Excellentiáné, született Jeann Grofné.

Már nap ugymint 22kén, minden el-gondolhato pompával, ér örömmel
jelentésével el-kezdetbe a Je Dennot. Maga a Grimaj ; a Buttalis Heetzey Batyá-
nia Ezen tul az Ország Birája Nagy Ebédet adott. P. Orszi Lápsló Cs Excellája
pedig gardagon meg-vendégletve maga Házánál a Nádor Ispányi Zápsló ejjel
Valduinat ér Budai Tanácsit a Budai ej Pesti Polgár Katonaságnak Cs Tsapcsát,
ezzo Személyzet teritett ejtalolon — Ezen ér meg a Következendő két Nap-
kon ki volt téve a Korona Harmas Őrizet alatt, del előtti 9. Óratol égsza
egyéli 6. óráig, a Királyi Udvar Templomában a végre ; hogy ki ki tulajdon
Szemeivel tapasztalhassa ezen drága kintset ; melynek oly régoltá valo Birásától
sok ideig lett meg-siomorittatásai utánis, ugyantal mind ez ideig meg
nem fosztathatott végképpen Kedves Hazánk.

El-telvén az Három Napok Februarius 24kén Estvéjén minden Diesztevé-
nyekkel ej a Nemességnek jelenlétében, el zárattatott a Korona, az Országnak
több Drágaságaival ; ugymint az Ország almájával, a Királlyi Palástyával, ás :
Ispán Palástyával, Késztyűjével ér Kardjával együtt vitetett a Számára ké-
szitett hajlékban melyk fog ezentul maradni ; a mar Edn fenn említett
modra őriztetni.

Egyéb

Egyéb eránt az Egész Tolnya miáltal neveretes lehet arrolis hogy annak végben menetele általmatosságával semmi rendetlenség vagy szerencsétlenség nem esett, pedig egész nap ezer s meg ezer Emberek takarodtak által szakadatlanul a Duna Vizin

Az Haza téve Magyar Kiráłlyi Koronának örök ünnepére Készitte, ezen Versekből, ám e következendő Daraboket ikthatthatuk ide:

Első: O dicső Koronánk! Törvényünk ereje
Melyel éntelen minden igaz Uramd feje
Te egedből szállott szent segéd ajándék
Hozzád hiv keblünkből az helytelen szándék
Hánszor ragadot el? De el-nem tejthetett
Hogy bár a vonán hagynád a Magy. Nemzetet
Mindég gondot viselt Tedd a Kegyes Ég
Még téret mindég veled a Kiknek Tetszés
Nem baj a Korona —
Nem gerenguz Zsibság és: Rendrazrások
Körét kedvet lenni Király s a Nép között.
Midőn a Szabság Városba költözött
Hogy ép fővel fogjon Véljen bátorságban
Még tartsa vagyonát Szabadságok
Mit adtok a Körét meg hiv Sárságod
Dicső Koronától vor a Hatalmasságra
Bátorság tedvészt Kerkeny teleddre
Fertőzés levelet válasz kiir pénzedre
Birományra tészen allut Romlásoddal
Hogy jegyre ne vigyen terej Sajátoddal.
Mégis bátor lélek büszke Birodalmat
Zálog nélkül Alkuon ezred Ő hatalmat
Zálog a Korona mely ültti Királyát
Hogy határán kivül ne vigyo Dagályát
Zálog a Korona mely hodute Népében
Állando hivséget nevel a Szivében —
— a Magyar Nemzet a Hadnak ereje
Mit tesz Ő Szabadságát nem Sértő Kiváltért?
Miért tézorolya Kincsét s a Vérét vért?
Majd várnáig Vitéz hatalma határát.
Hogy jobb bátorságba tégye Haudor Várát
Akkor a Szabad rend az Országi Nagyjával
Boldogabb tanácsát tartya Királyával
Jobb elő menettel szab uj Törvényeket
Fel osztya közöttünk a Hágos földeket
Ha igaz hogy eddig Sötétben bolyongott,
A Magyar, s fáklya által bomlott tér dongott.
Nyájasban terjeszti a tisztább világot,
Kimyábban vezeti ezre az Országot.
Kivenebb ösztönt ad a szebb Lelkeknek,
Kertesebb keletet a Kéri müvednek
Bátrabb utat tövet a Kereskedonek,
Boldogságot szerez a szánto vetőnek.
De nem érőltetve idegen szokásra,
Mert mi Korszak készitet illyen Igazságra?
Természetre tenden Nagyobb hasznát véled
Mig Kimal a Magyart máj Neveretü téged.

Második Ludánis jött ki egy Ének illy Homlok irás alatt: A Magyar Ur Koronának uccso Haza jövetele. Ennek Szerzője J. Kot Jancsár Ur. Budán tanito Tetsi Pap. Az Ének igy következik.

1. Atyánk el-hult Hamvai
Elevenedjetek!
Országunk Nemes Ifjai.
Mind itt teremjetek!
Nyolcz századnak végső tiribem.
Imé! ki Istvan Kezében
Ismét Szent Koronánk
Első Urához hozzatott;
Többjáre magasztaltatott:
Fivendj Magyar Hazánk
2. Hatalmas Istem Menyegzőben.
Ünnt-el már elöllünk!
De nem rég, hogy vegsőkben
Buvárzott-el föllünk
Menyégből Apostolai
Mint ékesdet Angyalai
Jesm Szoval hirdetek
Hogy el-nem marad ugyan
Haza tér Idő Szárnyán
Harait veretek
3. El-járt velek már Augustán
Pártos Dalmatián
Nagy Fejedelmi Dácián
Sok Városon s Prágán
Mely veszedelmes heltyeken
Mely Szörény, irigy Kéreken
Forgott e drága kincs!
Pogány Martábajt esett
Ur Jélhenis majd el-vezett
S Isten Semmi hijja Sintr
4. Mert nem tündér Szekeredről
Nyerte Istvan Király
Vak Szerencse kerekedről
Azért már ma le-Szály.

Egrül

Égtől ajándékoztatott.
Az Eg gondjára bíratott
Mellőn ő meg hala
Hijában álsz Lest körülle
Egy gyöngyöt sem kapsz belölle
Egy fel. Lélt már hajnala
5:) Láttyad hogy csak hibáskédel
Ha Kincset Sírba tészed:
Láttyad hogy csak imselkédel
Akárkinek viszed
Ha csak fejekre nem tészed
Meg Császároknak sem viszed.
Kincset el-eskürjünk!
Ha Bellonával köt reánk
Ő, hal, mellette Katonánk;
Inkább mind el-vesszünk!
6:) Nyugodjon le már csendesen
Ama régi panasz

Hogy fris palotát üressen
Találjon sok Javas
Hol Mátyás Király udvara
Világnak csudája vala;
Nem vallánk semmi kárt
Ohajtott Herczegek hellyett
Szent Kéz s Korona tekeretl
Illy laposokra várt!
7:) Áréet oh! Buda Városa
Országunk tereje:
O! Pest Dunánk határossa
Királlyainak Mezeje
Gyemánt oszlopot tégyetek.
Ha jön, meg ünnepeljetek
Országunk nimese
Ti ölteetben el-telei
S gyümölcsöst agorot nevel.
Zemeinknek győzedelme

Harmadik: A' Császári s Királlyi Kincs-tartó Házra Vigyázó Urak, nak Cdgyire adt á parancsolatot vette Ő Felségétől, hogy a' Koronának Bécsből lett el-indulása után harmad Napnal Buda felé indulyon, s ott a Korona Ládának egy kulcsát magához vévén, Ő Felségének vissza hozza - - Béczt marad meg ezen Láda továbbvitele, az Országra és az Uralkodó Házra nézve valosságos Fris Zálának. Maradjonak meg állandóul Fő Indultával kívánnyuk!

Negyedik. Mikor a' fl: Magyar Korona Komáromban Keresztül mentazon alkalmatosságra Tiszteséggel eröen Versetet készítette T. T. Tekintetes Ur.

A Magyar Koronához

Te Szép Budosa! Kit sok harczok között
Avagy Szomjuzo Kard nem egyszer üldözött
Ugy hogy minut a' Nőé galambja nyugodásra
Helyt nem lelvén Szárnyát egy ágrul másságra
Minut egy rab idegen földönfut lakottál,
Melyel sok bus órákat Elembe hoztál.
Mig állando Szállást nyujtott Poron várad
Honnan Bétsbe mentél Siromnak fájdalmára
- - De örökké álljon legyen Josef neve,
Ki minut márki irás Vigasztalónk leve
Minden panaszunkat nia szakaszta végét,
Le küldé le regen ohajtott Vendégét.
Tertek tzeremként mennyünk Ki elébe,
Minden igaz Magyar Fiaju örömébe.
Fogadjuk é Kincsét tiszteles fő hajtással,
Kit tapsolásokkal örömi Kiáltással.
Zengjen Ajak s fürel Szájokban vig ének,
Emeljék az Urhoz kezeket a Vének.
Hagyjál az Eget az Ágyu Zugási,
A Muzsikát Szerzám Eder Harczjári.
Illy Szép napot Hazánk ermi csak akkor fog,
Ha kedvet Királyunk fejéen é Kincs vagyog.
Még a' Napis bátrul, morollyog Hazánkra
Tsapodár fanyt löl le Dicső Koronánkra.
El-üzte a' felhőt, havat s komor Telet,
Értünk Kiér nyárra tette a' mord telet.
Milyen volt Trojának hajdon Pallas képe
A Frig. Ládának mint tapsolt Juda népe
Vmint folyt a' vigságnak Zonaija Szájából
A Sionra vitetett az Obed Házából:
E' Bujdosó Kincsnek Magyar Nép ugy örült
Minden panasz könnyet Semmivé Tetörült
Heverte inkább már Sorsod Sorsodat
Ki illy

Ki ily édes lázzal szorongat tégedet.
Hallom hogy az Haza örömében síkra,
Így szólt Szivemben lesz Kaunitz neve írva
Mert ittet nemzetünk mindég szedvellette,
Ugyeben mint Atya bárdon holt mellette
Te kétsö maradék ez Hazánk Turcsát,
Tizzeld s háládással tedzold hideg sirokat.
Erzsek Dottyán Palfi s az ország Bírája
Éljen! éljen! kiált minden magyar szája
Mindenik hogy Hazánk jovát s dicsöt nézte,
Örök Kedvességgel szejét meg-tekinte.
Kegleuiet, Nádardi édes Nevezetek,
Szivekre elmékben tünt Emlekezetek.
Mitsör Sirokok é Kúnor hív örzöji,
Ki nemis vitézek! s már fö Kivéröji.
Sem minden szemek itt a Könytöl nedvesek,
Itéljetek ebböl vagyok mely Kedvesek.
Isdom Nemesb herce, annél nemir vagyok
Köszöni az Haza gondos Fiai dragok
Indulj már Tsöbb Honnyal ottani nézzetek
Képüly szép Bujdosó, utadot folytassad
De s'Tad morolygo örök örömében
Ze felé siettem a Duna mentében
Verd szemed Vissegréd el-szokt hantyaira
Emlékezz Nemzetünk török ártyaira

Europaiá nem volt hajdon ily Szep helye,
Békesség Temploma s Dicsöség mühelye,
E' paradicsomból melyben virágjában,
Mulatsál, nézd mit tett az Eg hatagjában
Több szép Városinál földig igy romlottak
S Cleink vitéreik vér módra ontattak
Budának már, már azokra formája
De meg van még ama Hires Palotája
Ki minden bajt s pánaszt Hazánkból ki-üzött
Fejére minden nap zöld koszorut füzött
A' Föld Királyit virtussal haladra
A' Békesség s bövség virágzott alatta
Kétség nélkül fogod Budában tsudálni
Hogy ott magyar Dámát nehéz mar találni
Sirok it fajdalom kik még helyel vadnak,
Nyarot napra tsaknak Fényelömmel fel hagynak
Vajha oly drága Kincs, mikor megy feléjjek
E' Kert tsak szálna uj létek belejjek
Ott lakj már Attila első Emeletében
Hajdon Pompáj Várban országunk Székében
Ne bujdoss itt maradgy annak Szive ellett
Kinek leg elöször feinyélt feje felett
Mig a Duna harsog a Magyar tettségen
Mig ama tür tenger Sugarsik az Egen
Mig el nem jö e' Nagy roppant világ vége
Közzül Lakj, s légy Hazádnak =
Dicse s Dicsösége.

Ötödik Filis 25dik Februarij. — Kedves Magyar Kurirom!

En tenéked ismeretlen agyan, de talán még a leg-ismerösebbek nélis jobb Barátod! Küldöm hozzád az en e világi Bujdosásomnak; Arabiai heves és száraz puszteráiával, és egy néhány Verseimet, melyeket az ezen Holnapnak 21ik napjan, annak igen Hires Buda Várában el-érkezett Dicsöségy vendégnek leg méltábban örvendezö Magyarokhoz irtam. Te láyad mit tselekedzel vellek, te veled az ezeknek szerzöje azt fogja tselekedni, amit várhatsz egy jo Barátodtol E. M.

Plaudite Pannonidum Mavortia pectora! Versum
Regni Buda Caput, jam Diadema Tenet
Quid foret! Angelico, quid Mmere mayus in orbe?
Hoc Tua Scythica Deus, hoc pia Cura tegat!

Örülj Magyar, ha ez üdöt érheted
Hogy a Koronádor Budán Szemlélheted
Kintseidet kebledben ismétlen vehetsed
Örömednek árjait vélle nevelhetsed

Három szor Czendök el-repültenek már
E Kincs Budán kivül, sirnivalra dél-jár
De el-jött már egyszer szörzendezö Nyár
Melyben bé fogadta azt a Budai Vár.

Örülj

Erüly Magyar ! vállyon édessé á' Mária
Mert mint Koronádor bé hozzád Budára
Ugy szabadságodnó dicsöült Halmára
Tsak-jusson Eder küzdem ! Hidd el nem sokára
Lesz még üdö, melyb. á' Magyar Szabadság
Még á Sasoknál is magosban repül s hág
Ne félj meg sértetett Szegény Magyar Ország !
Mert fejed az hátadon soha sendi nem vág.
Lesz még üdö melyben á' Magyar szabjára
Nem különben mint az Halálnak Kaszája
Lészen é világnak reménsö tsudája
Bár egyaránt dsand akár kiknek véja
Lesz még üdö, melyben Egy Magyar Kavallér
Már nemzetbélivel tsatsövelik fel-ér
Fel-támadván benne annak Magyarok vér
Melyben sóly az igaz éj Macedonia ér
Lesz még üdö melyben az Magyar Páripának
Tajtékzik zablája nyerítö szájának

Melyben az hírére á Sárga tsillagnak
A' fel Holdig homályt bélepett ó magának
Lesz még az az üdö, hogy á Magyar Dámák
Lészen Europának olly választon Tsámák
Melyre vonakatik sok Aspiony ság szánna
Hiszed v. nem hiszed ? de igaz lesz ám á
Erüly Magyar ! s vigyázz ez dolga kitsedre
Nem különben, mint az Ur szemed fényedre
Mert még az Ursnak ez koti lelkedre
Olly Angyali küzdeni bizvan á kezedre
Tudd-meg ! azért szorultt erö á' Karodban
Azért van á Mennyei fegyvere Markodban
Hogy ha ki akadna ellen országodban.
Még emlékezz azonk hunnyi harczodban
Tartsd ez Eder Hazád Palladiumának
Mely amig lakoja lesz Buda Várának
Akaradára lészen az Magyar Trójának
Bár á Styx vizei ellene zugnának

Harodik: Meg jedzések á Koronáról.

Az Elsö vagy ábrázat felöl való részén á Koronának, á körülsö legnagyobb tornyozaton szemlélletik á' Meg-Váltó Úlve; bal kezében könyvet tart, á jobbal pedig áldást ad. Feje mellett két oldalról ezen Betüket látszanak ICXC az az IHCOVCXPICTOC Jesus Krisztus. A Koronának alsó részén, az Atyny plék abrontzon, jobbik szem felett Sz: Mihály Arkánggal képe vagyon ki kinelve; illy oldal irással ΘΑΡΜΙ az az ΟΑΡΧΗCΤΡΑΤΗΓΟC MIXAHA, mely annyit részen: Mihály Fö Hadi vezér. A' Bal szem felett pedig Gabriel Arkánggal képe örlödik szem eleiben illy oldal irással: ΘΑΡ ΓΑΒΡΙΗΑ az az: ΑΡΧΗCΤΡΑΤ ΗΓΟC ΓΑΒΡΙΗΛ. Gábor Fö Hadi Vezér: Ezen tul látszik á Sz: Demetre képe, hátrább Constantin Fejedelemé, a hol. BACIΛEVC kiraltodo s nagy betükkel, nem pedig kitsinekkel vagyon irva, mint Kollár álitotta.

Hetedik: Itt á Sz: Koronáról ieet Verset utám, leltünk egy meg érdemlett helyet, Egy N. Enyedi Lejnos Deák N. Nádasdy Tamás Verseimek, mellyekneli még könnyebb ászsel ej Egyeneresebb Magyarsággal irt verselet nem igen olvastunk az elöt, tsak Sokhéreres nyelveken.

Dido Panaszza

Nagy Istren ! mi dolog, hogy á Te vesszödnek,
Sólya alatt á hiv szivek igy vesznek.
Látom az igazak mint hasnak Sebére,
Mert te kimro mérget öntesz á Sebére
Eg ! igy vagy meny köved tsáljai el veszettek
Midön azzal szivem kedvét el vétetted
Vagy pedig haragod éppen reám tsálod
Ah reszkessek ! mivel tettemet, czél az
Sajnályátok sorsom, kik köröl állatok
Bánuljatok rajtam érzékeny állatok
Mert látom hogy amit szenvedtem tsj sokat,
Annak fényessége tsak tsélre sinlett.
Ilyen á Szerelme, amint ö palástal
Azt bé fedte fedni szép szinü palástal.
Ha olyan irigy vagy Párkám ! hamar vonnad
Az orsot mert Dido virágjában fonnyad.

Fonnyadok

Fonnyadok, hervadozván el-nyomorult voltam
Melyek azt is bánom hogy szerentsés voltam.
Ha Kedvès napjaim Kádalálását elöl
Kérdem, s fájdalmas Emlèkezet el-öl
Hol vagytok vig órák, s hát az a fösb vagyon
Enèàt, hiv Szivem mond még hogy hólvágyon?
El-ment a kegyetlen, èj Kárttèkjot pusztan,
Hagyta hogy hiv tàrsa halgon-meg èpusztan.
Hiretlen Enèàs, hàt igyan è végre,
Tsèlè hogy Didot suttassad è végre.
Ki gondolta volna hogy en olyan Kèsztem
Kèsztem, amelyben èlemèn el-vesztem
Bámultam meg vallom ezen jambor fèrjen,
Nem tudtam hogy hozzà tsalàrdságis kèrjen.
Hallottam, hogy kètsèly volt Troja de Kivàlsz
Most làtom, Enèàs azok közül Ki vàlt.
Enèàs el-pusztult Trojai maradèk,
Kinek meg enis prèdàmul maradèk.
Mi ragadt bennè szerettelek Jàrèt,
Immàr nemis vèlem làtom hogy most azért
Ah bánattal telyes kö Szivla hasadèk!
Kèsd emlèkezvèn majd kettè hasadèk.
Àldozott legy minden Te, minden jò máj hajlèk,
Melyben Enèàsnak ovnàjahoz hajlèk.
Régi örömemet jelentö vig arczal,
Emlèkezetedet hijaba vigasztal.
Hàny annyaszók Szèlyel az à vèrkèr Szoba,
Melyben Enèàssal àllottam volt Szoba.
Ah tsalàrd Barátom! tudom èn mit jelent,
Az, hogy Mercuriust tenèted meg-jelent.
Nemely tsalàrdra az èrtetlen Szem-lèl
Oly Dolgot, a mèlyet màr hamarsz Szemlèl
Bèrèded Szivednek hijàba fest-èted
Szint, mert nem kellhetèkem àlcsàr hazèrkèt

Vadardy Istvàn. Szerzö

A kèt Szinnel festett Szív az ajàndèkon
Kap, èn örül, mikor àdnak ajàndèkon
T'hàladatlansàg minden àlnok hàtra,
Igy van irva: ne nèzz se elè se hàtra.
Tsak hogy hajodat meg-igazittattam
S kölsönöz hivsègre Szivemet in attam
Meg vetsz ah kegyetlen! Szivedet à lassàn,
Közelgetö Halàl jo hogy el-alassan.
Halàlod nyögès nèm mèljen sokat èrnek,
Meg tudod fatumid mikor urol èrnek.
Meg emlegetsz engem, amikor az àtok,
Sà burult èg Pedgyütt Kinovrà Hazàtok.
Meg esedbe jutok à mikor a Sélya,
Melyen mèsz, à Szelnek mèrgèt alig àlja.
Akkor szánsz engemet s bámulsz à Szèlvèszen,
Mert helyettem bosszut vajtad à Szèl-vèszen.
Azt kivànom Eurus hogy fel-hàborittsa,
A tengert s hajodot vizèben borittsa.
Tèlelem s fajdalom tsupàn tsak tettöl,
Lettegj, mivel àlnok Szivedis tettöt öl.
Tsèly hogy à Tengerben merül az à Bivtok
A mèlyet Te, èn màr több tàrsaid birtok
Fajlalà hogy el-hadtad szegény Didot àrvàn,
Es meg nem esett volt kö Szived ez àrvàn.
De mi közöm nèkem hitetlen tèvelel,
Mert te tsak Szüntelen kinomot nèvelel
Vigyètek Szelek! mert meg fogja ö Istene
Kinos vègèt, engem ha meg-nut ötelmi
Hogy èn azt kivànom, azzal nem vètkezem,
Ha magam meg ölöm azzal sem vètkezem.
Te pedig hitetlen, tudd meg hogy egy Mèrtèk
Tsak az Èpben melyel kènödöt meg Mèrtèk
Hàlàdatlan Szelök! egy olyan èdem lessz
Sà tève Szàmodra amillyent èrdemlesz.
El-tève Szàmodra amillyent èrdemlesz.
Es ha te kegyetlen! igy bántal itt velem
Kinos Szenvedès lesz jutalmad ugy nèlem

Nyolczadik és Végsö Pont alatt: Ami találtatott s meg-tartathatott

Gróff. Hadik András életének rövid le iràsa

Gróf Hadik András fia vala egy hasonlo nevü Magyar Kapitànynak, Született 1682 Ebrek in 10bris. Tanult elsöben Törvényt, de azután Katonasàgra szánta magàt. Mit in 38bus Austriai Solgàlatban havtzolt à Török ellen; ep- pen ekkor Landonis az Orosz Udvarnál Münich vezèr alatt Katonàskodott, és igy Együtt tanultàl à Török ellen Hadakozàst, ezèl fogva az Indulatoknal hason- latossàga tartot barátsàgot Szerzett közöttök- in 1744ben Szèp. 22kèn Gróf Hadik à Beternai Huszàr Legementnél Obersteve lett in 45ben hirt Szerzett magànak, midön Ebersdorfnàl à bé Sànyolt Franciàra ütött, ej majd in 1745ben egy tsoport- Franciàt kik hadi kèrülettekkel Bergoprommban igyekeznek vala Szèllyel veet. in 1747ben Jeneral Majorrà lett; ej in 48ben à Jeneral Gilànyi halàla utàn az Eperjesi Tàborban egy Huszàr Legementnek tulajdonossà lett; azon Legement- nek forma ruhàja vala kèk Szin, Sàrga hajtokàval. Mrolsàra in 60bus Novembr jòtèn

November 10kén Feldmarsallá lett- A hét Esztendöt háborubam gyakorlá
ada Hadi tudományinak jeleit; in 57ben egy Prussus Sereget talpig meg vert,
az hol General Wintzefeldis életét veszté.

Nevezetes történetei volt Hadiknak, midön 4000 állo Sereggel, az alatt
mig Friedrich Hannoverben a Franciának mozgásaira figyelmezne, October
Hón in 57ben ugy mint az maga neve napján, a Prussusok észre nem vették,
oly hirtelenséggel Berlinnek Kapuja elött termett; ezen Város gyenge Kósa-
tával ej nagy vérzés Sorompókkal vala környül véve, ej 2000-ból áll va-
la bénne az örizet a Királlyi Familia Sz. Hadiknak véletlen meg-erkezé-
sét halvan kegyetlen Spanduban rejtezett. Sz. Hadik elsöben a Várost fel-
kereste; de meg nem nyervén, a Könniki ej Kottbusi Kapukra egy szerre mind
ra üstt, a Sorompókat le löväldözteté; ér a külsö Városban be tolvott. Sz.
az örizettel tractára menvén a dolog, abból 800 at le aprittatott, es 400 szá
zat 6. Zászlokkal edgyütt el-fogott, ej é Szerent Berlint meg-vette. Hirül ho-
zatván azomban, hogy az Anhalt Dessaui Herceg sélés Prussusokkal
érkeröben volna, Sz. Hadik 24 ora multva ki vitte Sztegét. Kérvén Berlin
Városától 300 Czer forintokot tür váltságul hogy t.t. a Várost poreá nem
egette; ezen pénznek egy részét mindgyárt meg adta a Város, a más részé-
tól pedig kötelezö levelet vett, nagyon bestütre Berlin ezen gyözedelmes-
nek nagy hirét, ér a Katonáknak minden prédálástol meg-tiltatásár, a pén-
nek el-maradott része iránt aztán meg térésére Berlin Friedriket hogy
tavarrické fogadásának állani, ér Friedriknek meg edgyezéséböl meg kül-
vetett Sz. Hadiknak a hátra levö pénzis in 58ban Martius 7kén Sz. Hadik
a Mária Theresia Leudjének Nagy Készületével érkezvén. 7ber 5kén meg
vette Sitna és Sonnenstein Várait Decembr 19en Lovassái Generálissa téve.

Az illér Esztendös Háboru után in 79ben Aug. 5kén hebenbe ment Sz. Hadik
Erdélyi Commendóriumok, melyet in 68ki oly dicsérettel folytatott; hogy ezen
halhatatlan lélek jó Emlékezete in 68ban a tulajdon Regimentje fel-öltöztetésén,
más Austriai Regimentet Kapott; mely maigis Hadik Regimentjének hivattatik
ennek formája ruhája kék fekete gremmel, sárga gombokkal. Strája ugyan
Troppauba. Majd Galliziai Gubernatorrá lett, az hol mind az Hadi mind az
Polgári dolgokot igen érdemesen folytatta. Gr. Hadik a tiszteségnek lép-
tein mindég fellyebb fellyebb hágott. Com. pr. Divisionalis beli Strega C. K. Fi-
toknakká. Bátr Vicenlegye és Spanyolá in 79ben Martius 19kén Feldmar-
schallá lett, ej Julius 20kán az Hadi Tanátsnak leg-felsöbb Gráditsára le-
pett, Ugymint az udvari Fo Hadi Tanátsnak Presidensévé lett. Cumpi találta-
tott meg, tartatott Vide a Bujdosó Magyar körönként, s elöbbeni Állásában hos-
szas bujdosás után lett meg esketésével. Emlékezetnek okáért hát irattatott

Immen vissza térés lészen most a folytatásra az in 80ban jött Ki maradot
Mind Italiam mind Sable Deserta mot le másolásban nin e Sorok
Esztendök alatta nézve amik meg találtatnak

Nro. 10202. Copia Decreti Gubernialis. P. P.

Quibus in Casibus Dispensati Sponsi coram Judicio Secularis Locali
Juramentum deponere possint Advolata altissima Resolutio medio P.
fo Mensis Martij. a. 1785. Exarati Decreti Gubernialis Regio missa

Regander

repandet uberius, quod ipsum eidem Consistorio pro Notitia et Di-
rectione, solitaq; publicatione transponitur. E. R. M. Prom Transmiss
Gubernio Cibinii die Mensis Jan. A. 1786.
C. Comes Teleki mpf. David Székely mpf. Antonius Horvath mpf.

Nro 10202 Aecclusi Decreti Aulici Copia sopia. P. P.

Cui Maiestas Sua Clementer indulsit, quod à Publicatione Despon-
sare personae Impetrientes praescriptum Juramentum nullo cognito
impedimento intervenient; etiam apud Loci Magistratum deponere
se possint in illis casibus, ubi magna distantia à Circulari officio
partibus ipsis Notabiles Expensas causatura esset, aut periculum
in mora esset Vienna die 27a 9bris. A. 1785.

Nro. 10224. Copia Decreti Gubernialis P. P.

Sua Sacratissima Majestas Sua Rescripto S. de dato 25a 9bris. ad Ss.
teriti inter alia clementer statuit: ut pro accuratiori obligationum
Fundationalium observatione Exactoratus Generalis omnium Fun-
dationum tam Secularium quàm Ecclesiarum Originalium Literarum
Fundationum, authentica habeat Exempla, per Inspectum aliquem vel Co-
mitatus vel Magistratus officialem solita formulâ vidimus roborata
instituari praeunde V. Consistorio, ut hinc quidem Omnium Fundatio-
nalium Literarum de iis Fundationibus Exaratarum, quae in Tran-
sylvania sub Inspectione V. Consistorii administrantur, authentica Copias
sine mora Regio Gubernio Exhibeat, pro futuro autem omnium Ori-
ginalium Documentorum Neo-Erigendorum, vel Instrumentorum Fundatio-
nalium Documentorum Neo-Erigendorum, vel Instrumentorum Fundatio-
num fide digna, et Gravpira modalitate authenticata Apographa Sub mit-
tere haud intermittat. E. R. M. Prom Transmiss Gubernio Cibinii die 5a Jan.
1786.
Carolus C. Teleki mpf. David Székely mpf. P. Antonius Horvath mpf.

Nro. 10345. Regio Gubernio in Transylvania.

Copia Aecclusi Decreti Aulici ad Gubernium exarati. P. P.

In Segnelam Aliquorum Ordinationum jam in A. 1782. Caesar
natarum, ut in 3tio et 4to Consanguinitatis Gradibus pro Matrimonio
Dispensationes Considerentur illud ipsum quod proximè decursione
Sec. ejusmodi Dispensationis Duobus Impetrientibus in Hungaria
intuitu subversantis inter eos, quoad Religionem differentiae Denegare,
ad Consilium Locum tenentiale Hungaricum directum habebatur, etiam
R. Gubernio Transmico eum in finem, cop. cum Mandato Communicato,
ut idem hanc Aliquorum Ordinationem, eatibus Dioecesanis
etiam Notam redderet, acuratiq; ejusdem observationi Sollici-
tè invigilaret Vienna 29a 9bris. 1785.
Carolus C. Pálffy mpf. Michael Von Miros mpf.

Nro. 10345. Copia Decreti Gubernialis. P. P. Alioqui

Altissimum Decretum Regium 29ae 9bris et Anni proxime Exacti quo mediante altissima ordinatio L. Gubernio transponitur, qua apud Regium Consilium locum tenentiale intuitu Subversandis Differentiis, inter diversa Religionis Nuncupantes Stabilita fuerat V. Consistorio cum adjecto pro directione accluserit L. Gubernium. E. R. M. Regiæ Trium Gubernio Cibinii 5ae Jan. 1786.

Carolus Teleki mpp. David Fekete mpp. B. Antonius Jorda mpp.

Nro. 1412 Copia Communicatus Gubernialis P. P.

Benigna S. Suæ Majestatis Rescripta de eo gravamodo naturalizationem Extraneorum Jo. et plures Annos in Regno Commorantium tempus hoc residentiæ ipsorum pro proba fixi Domicilii assumi debeat ad §. Locum tenentiale Consilium Hungaricum de 3ae Febr. a. c. emanatum R. O. Vræ pro statu Notitiæ, ac adornandis in Solis ejusdem Jurisdictioni Subjectis Dispositionibus in adjecto Apographi communicatum. E. R. M. Regiæ Trium Gubernio Cibinii Die 2ae Maii 1786.

Carolus C. Teleki mpp. David Fekete mpp. Stephe Korda Secret.

Nro. 4364. Sacra ea R. et Aplica Majt. D. D. Nstri Clementissimi Hæc!

Venerabili Consistorio Unitariorum Intimandum!

Hic in Copia adnexum Die 25ae Apr. a. c. Emanatum B. Decretum Regium huicce adjunctum Circulare quo mediante, Suæ Majestati Sacratissimæ placuit benigne visum est, omnes Disciplinam Ecclesiasticam concernentes mox immediate ad Consistoria delegare V. Consistorio pro statu Notitiæ ac debita observantia hinc communicandum duxit Regium Gubernium, ea cum ordinatione, quo eadem, in singulis se exercentibus Casibus, se juxta recta Resolutioni Regiæ conforme regere noverint. E. R. M. Regiæ Trium Gubernio Cibinii Die 14ae Maii 1786.

Carolus C. Teleki mpp. Michael Soterius mpp.

Nro. 4364. Regio Gubernio in Transylvania P. P.

Hic in Copia adnexum Circulare, quo mediante Sacratissima Majestas benigne visum est, omnes quascunq; Disciplinam Ecclesiasticam concernentes immediate ad Consistoria delegare Regio Gubernio eo fine communicatur, ut illud omnibus Officialatibus Ecclesiasticis, æque ac Civilibus via conveniente notificetur. Vienna 25ae Apr. 1786.

Carolus Comes Pálffy mpp. Franciscus de Schedy mpp.

Nro. 4364. Copia Copia P. P.

Quoniam tam Ecclesiastici Religiosorum Ordinum contra

Superiores

Superiores suos, quam etiam Ecclesiastici Seculares, nec non personae etiam Civiles, contra Praelatos suos Ecclesiasticos, tales apud Magistratus Civiles et Officiales Circulares fundant querelas, quae unicè Personas et delicta eorundem contra officia sua Ecclica commissa concernunt, poenas verbò quae objecta Ecclesiasticae Disciplinae constituunt, quarumque deinde investigatio Consistoriis incumberet hac de causa visum est Suae Majestati Sacratissimae Clementer mandare, ut omnes ejusmodi querelae, Exceptis iis, quae Legibus et Ordinationibus Suae Majestatis Sacratissimae adversantur, immediatè ad Consistoria Competentia dirigantur, ad Civiles verò Magistratus officialesque Circulares in iis solum Casibus recurratur, in quibus de negligentia vel iniquitate Consistoriorum meritò conqueri potest. Viennae 11a Aprilis 1786.

Nro. 7246. Copia Acclusi Decreti Aulici Regii in Latinum translata P. P.

Cum Regia Civitas Kaaden in Bohemia ex infortunio 11a Maji a.c. per inopinatè exortum incendium, eò modò in Cineres redacta sit ut pauperibus incolis in suis tam periculosis circumstantiis, solum per collectionem Christiani Subsidii charitativum auxilium aliquod conferri possit. Ideirco committitur per praesentes Vobis Regio Transmensi Gubernio, desuper providere, ut haec collectio in M. Pcptu Transmiae juxta morem consvetum, quantocyus suscipi et congerenda Eleemosyna huc transmitti queat Viennae.

Carolus C. Pälffi mpp. Michaël Miros mpp.

Nro. 7246. Copia Decreti Gubernialis. P. P.

Sacrae Caeo Regiae et Aplicae Majestatis D. D. Nri Clementissimi Nomine! Copialiter adnexum P. D. Regium Aulicum d. dato 20a July a.c. emanati circa Subsidium Charitativum in M. hoc Pcptu pro Civitate Regni Bohemiae Kaaden per funestum incendium in Cineres redacta colligendum Communicari R. D. Vrae; ut per Clerum sibi subordinatum, attactum P. Decretum, ex Cathedra publicare et id quod Pixidi ante fores Ecclesiae collocandae illatum fuerit, concernentibus Comitatuum Perceptoribus (: ad quos unâ viâ Tabularum Continuarum necessarii sub hodierno ordines Exarantur:) resignare ac administrari facere haud intermittat. E. R. M. Pcptus Transylvaniae Gubernio Cibinii Die 10a Aug. 1786.

Carolus C. Pälffi mpp. Dominicus C. Teleki mpp. Secretar.

Nro. 7572. Copia alterius Decreti Gubernialis. P. P.

Sacrae Caeo Regiae et A. Mattis D. D. Nri Clementissimi Nomine Reverendo Superintendenti Unitariorum Intimandum!

Advolu

Advolutum B. Decreti Regii Exemplum circa Subsidium charitativum in rationem ignè damnificatorum nicolaensium Civitatis Laa colligendum communicavi R. D. Vræ cum in finem ut præadvolutum Decretum Regium per sibi subordinatum clerum suo modo publicare, et pecuniam per Benefactores conferendam concernentibus perceptoribus, finè administrationis ad hujatem Cassam Forinsicalem et respective Camevalem resignandam disponere velit. E. L. M. Patrij Transmo Superemo Cibinii die 22a Aug. 1786.

Carolus Comer Teleki mp. Comes Joannes Mikes mp.

Nro. 8638. Copia Actuli Decreti in Latinum translata.
Nro. 7572. Regio Transmontano Superemo. P. P.

Quandoquidem Sua Majestas Incolis Civitatis Laa; qua est in Austria ad Fluvium Auvium, propter perpessam proxime elapso Mense Junio per incendium damnificationem; medio collectionis communis Eleemosynæ Subditis decreverit. Idcirco communicatum per Gratum vobis Regio Transmontano Superemo; medio conservatum circularium de collectione Subsidii charitativi pro Gratiosis Incolis Civitatis Laa necessarios ordines dare concernendum vero Summam modo solito huc submittere Vienna die 1a Augusti. 1786.

Michaël Mikes

Carolus Comer Palffi mp.

Nro. 9448. Sacræ Cæo Regiæ et Apostolicæ Majestatis D. D. Nri Clementissimi Nomine Reverendo Dno Superintendenti Unitariorum Intimandum! Suæ Majestati Sacratissimâ medio D. Sub dto 7bris a. c. Exarati Decreti Articuli in rationem contributorum Suabitzensium Incolarum in Austria collectam Stranam in hoc provisorie instituendam clementer resolvente communicati R. D. Vræ, ut modalitate in similibus conveniâ, Pixidem Ancessores Templi Exponendo, collectam ex munificentia Benefactorum coadunandam medio Commissionalium Perceptorum Comitatensium horum administrare haud intermittat. E. L. M. Patrius Transmontanus Superemus Cibinii die 12a 9bris. 1786.

Nro. 7795. Sacræ Cæo Regiæ et Apostolicæ Majestatis D. D. Nri Clementissimi Nomine! Venerabili Consistorio Unitariorum Intimandum! Ad representationem Tabulæ Continuæ Comitatus Albæ inferioris de facali incendio in possessione Graeco ss. Donor Nobilium et Contribuentium, nihil cum Stabulis horreis, et respective congestis frugibus in Cinerem redigente Subnixum. Committi R. Dstræ ut finitimum hinc incendii casum per Clerum sibi Subordinatum, Ex sathedra publicari, et pecuniam è Munificentia Benefactorum conferendam concernentibus Contributum Perceptoribus, ad quos videliget ima necessarii Sub hodierno via Tabularum Continuarum Exaranter ordines resignari facere curent. E. L. M. Regius Transmontanus Superemus Cibinii die 31a Augusti. A. 1786.

Carolus C. Teleki mp. Stephanus Horza Secretar.

Nro. 8620. Sacræ Cæo Regiæ et Apostolicæ Majestatis D. D. Nri clementissimi Nomine! Superintendenti Unitariorum Intimandum! Fatali in

Fatali incendio haud ita pridem, ni Pago Nendorf cottui Cibiniensi adjacente 49. incolis, omnem frugum suarum provisionem, una cum aedificiis et supellectilibus, absorbente; et hac ratione eosdem fere ad inopiam redigente. Committi R. D. Vrae quo damna per funestum incendium Gmenoratis Nendorfensibus Incolis illata per Jurisdictionatos suos exactha publicanda, et pecuniam ex charitativo Subsidio per Benefacto- res conferendam Colligentibus Circulorum Perceptoribus resignandam disponat. E. R. M. Regnum Transilvaniae Gubernio Cibinii die 15a 7bris 1786.

Carolus C. Teleki mp.

Joannes de Hermann Secret.

Nro. 5399.

Nro. 7020. Sacrae Suae Regiae et Apostolicae Majestati D. D. Nri clem. Nomine!

Superintendati Unitariae Religioni addictorum Stephano Lazar intimata!

Suae Majestatis Sacratissima vigore Sui Sub 15a Maji a. c. exarati Decreti Regii clementer jubente, ut quemadmodum in Hereditariis Suae Majestati Sacratissima Provinciis Germanicis distributio Eleemosynarum ex Institutis Pauperum in Sodales officiarios peregrinantes penitus inhibita, ac eorum in peculiis illa vel obligationibus consistant clementer ordinatum est, ut illa simulac 800. flor. constituant nullatenus distribuantur. Sed ad fructificandum elocentur; ita huic quoq; Mag. Regni Dispositioni Sacratissimae hujus ordinationi conformes adhorentur. Benignam hanc Suae Majestatis Sacratissimae Ordinationem R. D. Vra pro iis quorum interest instruendis, debitaq ejusdem observantia Notificandum duxit Regium Gubernium. Porro cum Sua Majestas Sacratissima virtute P. Sui Sub. 15a July a. c. Emanati D. Regii circa Animarum in Xenodochiis Ordinarius Cujusvis Loci Parochis gerendam benigne imposuerit, ne ex hac Parochos apud Xenodochia fungentes a participatione ex fundis Xenodochior. nisi in Literis Fundationalibus contrarium Expressum fuerit excludendos Altissime Statuerit. Hinc hanc quoq; P. Ordinationem pro sui Directione et concernentium debita Instructione R. D. Vra notam reddi cum eape volunt. R. Gubernium. E. R. M. Regnum Transylvaniae Gubernio Cibinii die 12a 7bris 1786.

Joannes de Hermann Secret.

Carolus C. Teleki mp.

Ad Seculi XVIII. 2. Annum 1786. Memoria sequentium ex Calamo Tertii continuato.

vic Emanatorum ad paginam Continuationis hic Oct: Notatam

Postquam Gratis Synodi Congregatio Unitariis per Sacratissimam Majestatem concessa est. Instante Unitario, pro facultate et licentia Partiales Synodos v. Congregationes celebrandi, quo fine Superior Gubernio postulante, Subministrata Specificatio Rerum et Materiarum in Partialibus tractari solitarum.

Ad quas demissas nunc huic tantum per apices in Memoriam revocatas, pro scriptis aliquot Emeis Solum attactas ibid tractandorum objectos. Specificationis praemonstratione obmotas Unitarios nunc secunda vice hanc impetrationis Licentia Synodos partiales celebrandi. Ad quas Submissas preces

Subsequens

Subsequens Regii Rescripti Decretum legi pot. quod inventum Continuator 4ti Comitis

Copia L. P. jo: Secundum facultatem Vivente Decreti Gubernialis sub. 9a Maji 1786. Nro 3965. Emanati gratiosè indultam, deinceps Synodi Par. tiales in Singulis Diœcesibus ordinariè bis quotannis celebrabuntur; cele. bratione autem earundem temporis et modalitas prigentibus Altissimi Ordinationibus, Prescripta Rev. Archi-Diaconis per Cl. Superintendentem Gore notifi. cabuntur. 2o: In huetu Gratiosi Decreti Gubernialis Die 17a Maji 1786. sub Nro 4364. Emanati contra Ecclesiæ querela Disciplinam Ecclesiam concer. nentes debent observari, tam ab Ecclesiis quam à Secularibus in Foro competen. ti Ecclesiæ, quod eadem pro justo et æquo determinabile.

3o: Benignum Receptum Legium super Regulatione Sponsaliorum, Matrimo. niorum, Separationum item de Divortiis Sub 6a Martij a.c. Nro 3965 sint super videre libet: Emanatum, ac Mediante Decreto Gubernialis Sub eodem Nro et Anno die vero 12a Maji Exarati nobis cum communicatum in omnibus punctis ab Universis et Singulis exactissimè observandum.

Quarum Gratiarum Beneficium rigore concessum est partiales Congrega. tiones celebrare; Modus verò talis fuit tunc ut Duo commissarii fuere Constituti, sicut in Generali Synodo et omnia acta debuerunt Sedibus Representati per com. missarios concernentes Regio Gubernio. Hæc tamen successu brevis temporis omnia executa erunt, et interim sparebit.

Anno 1788. 17a Junij Synodus in Ecclesia Unitariorum magy-Enyedensi sine marginalis 7a Octob. mansuit. Hic Recreatur officium Superintendentis per decessum L. de Cl. Superintendentis Stephani dgh vacans: finde eundem in III. Libri Cap. VII. Sub eius Rectoratu) Et eligitur in Superintendentem hæreseos Consistorii V. Nota. rius Clar. Stephanus Szilar et adjuratur, formula juramenti ab Antebono Con. tinuatore recepta, et à Cl. D. Inaugurando Stephano Szilar est conscripta

Qua formula Juramenti Sequentij est tenoris

" En I. I. E. Küsebön az Ekes Isteni Gratiának Uramnak Jézus Krisztusnak Sz. Anyjára kop.
" eren Nét Erdély Országában lévő Unitária Ecclesiát tsendes igazgatására Szüntelen
" Superintendensi Hivatalban hiv ej igaz lések, az Ecclesiát Elöljáróinak Ispá.
" tsáinak meg tartására telyes tehetségem szerint ügyelezem; az Unitária
" Religiot ersöm szerint elé mozditom Atalmazom, Statusunk Javát az Ur
" illik promoveálván boldoggá tenni amennyiben lehet el nem maradom
" E végre a Királyi Felség Rendeléseit Archidiaconalit az Ecclesia disciplinat
" ugy a Consistorium Végezéseit meg tartom minden részben, ej azokkal Kül
" Kerem alatt lésznek, meg tartatni ügyelezem; az Anyaját ej Ecclesiát igaz.
" Sajat, javait el nem fordítom, sőt örizem. Fel Fednek törvényt nem tések,
" ágándékért atyafiságért barátságért gyülölségért, vagy adami indulatért
" Senkit törvény nélkül nem tsehelek; hanem jo lelki-ismérvet szemben minek
" Kinek ügyét baját forgatom; mindenekben az Isten dicsőségére Ecclesiának
" épületére Kentségen Vallásunk rendjére czélozván Isten Segedelmén Segedelmén

Literas Confirmationales Scripti Superintendentis vide Continuationis Nro. marginali Septimo. Hic Acta nostra protocollaria

Sub Nro. IIIIo Copia Sura Cae Regiae et Apostolicae Majestatis D.D. Nri Clem. Nomine

Sacratissima Sua Majestas Virtute Benigni sui ibi Januarij a.c. Emanati Rescripti Regii Clementer ordinare dignata est, ut omnia tam

Graci

Græci Ritus Ecclesiarum, quam aliarum Religionum Negotia, eaxumdemq; Regulationes in quantum hactenus ad Gubernium devenerunt Fundorum pro intertentione sua destinatorum Excisiones, Templorum Erectiones aliaq; horum pertinentia, ad Tabulas Continuas et Magistratus, coram quibus utpote omnes differentiæ ad Religionem vel Religiosa pertinentes, querelæq; et gravamina eatenus occurrentia immediatè proponenda sunt ipsaq; prævigentes Ordinationes invianda, disponenda dirigantur; et eo solummodo in casu, ubi officiales Comitatenses et Magistratus officio suo decesserint, vel etiam posthabitis Ordinationibus Regiis, ultra quam licite cautum est progrederentur ad Hocce Regium Gubernium recursus admittatur. Porrò clementer præcipere dignata est, ut transgressiones in Religiosis tangeam alia transgressiones civiles considerentur, et inter partes pertractentur, quo omnis odiorum fomes, distinctiones inter partes adversarum Religionum extinguatur, quod si verò transgressionis Ordinationum Normalium in Rebus Ecclesiis et Religiosis Causarum se exerente, actioni per Fiscalem Magistratus Exigenda locus esset, actume officiales Comitatenses et Magistratus absq; ulla Hujusce Gubernio, desuper danda Informatione immediatè procedant, sententiam ferant et promineant. Recursu tamen modo parti, quæ se gravatum crederet ad Regium Gubernium admisso. Cujus tamen interpositio nisi restrictè studialibus aut pœnis corporalibus infligendis ageretur, sententia Executionem haud impediet. Deinde iidem officiales Comitatenses Magistratusq; Græci Ritus Non-Unitis tantoq; magis affectis Receptarum Religionum, in illis locis ubi jam tum Templa et Scholæ habent, absq; ulteriori representatione fundatarum, eadem propriis sumptibus reparandi, amplificandi instruendi, imò etiam de novo Erigendi imperiti procedant quæ omnia V. Consistorio pro longena Notitia et directione sua plenitudine significantur. C. R. M. Regium Transmissa Gubernio Cibinii die 12 Martij 1786.

David Fölcly mpp. Secretar.

Carolus C. Teleki mpp.

Nihilominus tamen vel imo antea publicatur etiam Rescriptum Sua Majestatis de terra in Transmissa Mensuranda omnium cujuscunq; sortis Hominum, quod et factum ut propterea hinc pertinentia, colligere protollere, conscribere neglexit Petrus Continuator, quia dimensuratio hæc cum Morte Josephi II^di Imperatoris, licet minutissimè expensis ad Finem Datum fuerat et prætorta in finem abiit. Hinc tamen illud annotatur.

Nro Big. 886. Copia Communicationis Subernialis. P. P.

Ea est Sacra Sua Majestatis tenore iteratarum Benignissimarum Resolutionum clementer intimata; et ad consequendum publicæ salutis tatis scopum directas Legis Institutio ut totius Populi nulla ipsius exceptâ Classe Numerus, atq; successiva in Incrementum vel Decrementum in hac aut illa Regni parte Progressio, per Generalem in concessum Militaris Status medio publicarum Jurisdictionum Suscipiendam Conscriptionem, quam evidentissimè cognita sit, ad assequendum portò hunc finem dignata est eadem Altissima Majestas clementer ordinare

ut pri

Ut Imo: Universo Populo Nomine Regis Declaretur istiusmodi Conscri-
ptionem neutiquam ad deligendos Tyrones verum unicè Boni communis
ad quod Exacta populationis Cognitio Summè necessaria est. Verbo
Causa Suscepti omnis eò dependatur operâ; ut quem admodum Sacra-
tissima Sua Majestas unicè Publici amore, ad hocce Consilium Sus-
cipiendum adducta est, ita procul Simistra de hac Conscriptione Sus-
picionum radicitus evellatur.

2o: Autem, ut Populus medio Subordinatorum Officialium, et Sacerdo-
tum cujuscunq; Religionis, de hac Conscriptione congruenter Instruatur,
casu enim illo, quo Plebs, sive defectu congruæ Institutionis, seu
verò ex eo, quod ipsi nil prorsus eatenus notificatum fuerit, semet
huic Conscriptioni opponeret, et per hoc emigrandi ansam arriperet,
Responsabilitas in Officiales et Sacerdotes cadet.

3tio: Denique, ut Ex parte Militaris occasione Suscipiendæ in
hoc Principatu Conscriptionis declaretur, quod hæc Conscriptio ne mini-
mam quidem, seu in Contributionibus, seu verò in Magistratuum, Officia-
lium et Possessorum obligatione alterationem post se traeturæ sit.

Quam Benignam Resolutionem Regiam, primùm pro Suscipiendâ in hoc Etiam Principatu Generali hac Animarum Conscriptione, ne uberiores fierent Dispositiones, et necessaria ederentur Inviationes Legium Gubernium Ldæ D. Vræ, ea cum dispositione intimandam duxit esse, ut hanc Gubernium, ad omnium et Singulorum Notitiam illico Subordinatorum Suorum medio publicare, et desuper Sub Sua Conclerentium Sacerdotum Responsabilitate Plebem instruere nullatenus intermitteret. C. R. M. Principatus Transilvaniæ Gubernium Cibinii Die 28va Febr. 1788.

David Fridebergh mpp Ladislaus Türr mpp
Secretarius.

B. Samuel de Brukenthal mpp C. P. P.

Copia Nro 1482.

Benignissimam Sacratissimæ Suæ Majestatis circa Generalem Concursum Militaris Status medio publicandum Jurisdictionum Suscipi-
endam Conscriptionem Clementer Editam Resolutionem Ldæ. Dⁿⁱ Vestræ Ex Decreto Gubernii de 28va Febr. a.c. Sub. Nro 619 ex 886. Exarato uberius intellexerit, siquidem autem Sacratissima Sua Majestas, uberius id quoq; Clementer ordinâsset, ut Conscriptores tam Politicus quàm Militaris in Concursu etiam Loci Parochi, cujuscunq; demum Religionis, qui nempe ibidem publicas Parochiales Functio-
nes exercet, quamvis sine ullo ad quemcunq; demum ordis illa spe-
ctent Status aut conditionis discrimine Domum Singulam Serie Subingrediantur, ac tam Personalem Statum Universum, adeoq; indu-
strias etiam honoratioribus Nobilibus et Magnatibus ipsorumq; Ser-
vitoribus utriusq; Sexus conscribant ac respectivè in præscriptarum Tabellarum

Tabellarum, Rubricas inscribant, praeterea quapiis aedes itidem sine di-
scrimine Ulro Serierum ordine Arithmetico decurrente insigniant, hoc
fine pro suscipiendo, hoc Conscriptionis opere commissarii tam ec-
clesiastici, quam Militari Statu debitâ instructione muniti jam
denominati essent. Ad ipsum Ltis Donationi Vrae Regium Gubernium pro
congrua singulorum Parochorum invitatione notificandum esse dixit.
C. L. M. Regius Transmis Gubernio Cibinii die 3a Marty A. 1785.
B. Samuel de Bruckenthal. Gub. Dávid Székely Cancell. Steph. Vigsa Secret.

Hic Nota 1o: De Cautela Demandatae et Executioni Mandatae Dimensionis
Instrumentis. Publicâ Notorietate constat, an sit reale vel. verisimile id
ipsum quod in Transylvania hospitans Natio Saxonica; nescio quo Eorundem
Praelatorum Consilio omnia Dimensionis Instrumenta in Transilvania à po-
tiori in suis habitationum locis Civitatim Oppidatim Pagatim ad sua Ar-
chiva et Ecclesiarum Conservatoria omnia Dimensionis Instrumenta
fine conservationis futura pro Cautela reposuisset.

Concinnator Quarens quadam Instrumenta Ecclesialia Decretorum tam Au-
licorum tum Successivè Gubernialium Ratihabitionum Instructionum in Tran-
silvania Universa Plebis Conscriptionem terrae et Incolarum ejusdem Dimen-
surationem et Conscriptionem Demandantia quae habere potuit: Ut Clarissima
via Strepara Mentis Josephi IIdi Nominis f: memoriae Humanae
in Seram posteritatem Si adhuc mundo Dii faverint transmittenda curavit.
hinc Annotavit.

Nota 2dei Epitaphium Dimensionis in Districtu Claudiopolitano Transilvaniae
Dimensio orbis Chatarinarum, projecto nata,
Obstetrice et Nutrice Comite Adamo Teleki fora.
Laurentio Leleai Praditore Approbata,
Antonio et Stephano Butyrorum Sororum ex Para Sinistra.
Sancto Semine Josepho falce Calculata,
Sycophantarum Pelularorum Turba, perperam consarcinata,
Jam Patria Patrum Sudoribus Cassata
Serum vivit Sulvaine de Numine pro Sufforum Omine
Gloria Tibi Domine!
O! Benedictum et Gratum fulmen, quale fecisti Amen!
Quiescat in pice, Orcorum Radice
Flammarum vertice Malorum Apice
His viator Infamiam voto precare
In Secula Seculorum Execrabile Vale

In Anno Superius Annotato 1786. Tempore Synodalis Congregationis in Berte-
lia Unitariorum Nagy Ajtarusi Celebratae, quae acta Unam Serant inde
usque Segmentum

nunc Sequentem per Quartum Continuatorem Nacta Sunt Seriem.

Determinationes Generalis Consistorii Synodalis in Ecclesia Unitariorum Nagy Ajtaensi Ao 1786. a Die 17a usq. 22dum Mensis Junij Celebrati. Quæ est Diœcesis Trisedensis

Primò: Secundum facultatem Virtute Decreti Gubernialis Sub 9a Maji 1786 Nro 3965. Emanati Gratiosè indultam, deinceps Synodi partialis in Singulis Diœcesibus ordinariè bis quotannis celebrabuntur, celebrationis autem earundem tempus ac modalitas prævigentibus Altissimis Ordinationibus præscripta Reverendis Archi-Diaconis per Cl. Superintendentem prævie notificabuntur.

Secundò: Deinde differentiæ circa objecta Religiosa occurrentes non Excelso Regio Gubernio uti huiusq. sed ad Concernentes Tabulas Continuas et Magistratus fine determinationis Submitti debebunt fundamento Decreti Gubernialis 1a Martij 1786. Sub Nro 1113 Exarati.

Tertiò: In ductu Gratiosi Decreti Gubernialis Die 17a Maji 1786. Sub Nro 4364. Emanati Contra Ecclesiasticos querelæ Disciplinam Ecclesiasticam Concernentes debent obmoveri, tam ab Ecclesiasticis quam à Secularibus in Foro Competenti Eccl.co, quod easdem pro æquo et justo determinabit.

Quartò: B. Rescriptum R. Super Regulatione Sponsalium Matrimoniorum, Separationum item ac Divortiorum, Sub 6a Martij a.c. Nro 30 Emanatum ac mediante Decreto Gubernialis, Sub eodem Nro. A die vero 12a Maji Exarati nobiscum communicatum, in oibus punctis ab Universis et Singulis exactissimè observandum

Quintò: Ad officium Supremi Consistoratus per decessum Illi. quondam Samuelis Maurer de Urmos vacans Illustr. æquè Ladislaus Maurer de Urmos communibus votis admotus est.

Sextò: Ad Munus Superintendentiale Communibus votis Synodalibus Illustrissimorum Sctæ Spectabilium item ac Clarissimorum, Nec non Reverendorum Seniorum Consistorum, ac Notariorum Diœcesanorum Universorumq. præsentium Cl. ac Reverendus Stephanus Lazar Electus. Et penes Solemnem Juramenti depositionem introductus habetur. Cui velut Ordinario Collegii Nostri Claudiopolitani Rectori pro casu absentiæ, intuitu Muneris Superintendentalis emergentis, pro Substituto ejusdem Collegii Rectore adjunctus est Cl. Georgius Mackos, insimul Consistoris etiam officium, quoad Consistorium tam Generale quam repræsentativum honoratus. Officium verò Generalis Notariatus Clarissimum Professorem Josephum Pàlci obire debere conclusum est.

Septimò: Generalis Visitatio Spiritualis instituetur per Sit. Cl. Superintendentem Stephanum Lazar qui in Singulis Diœcesibus deleget Sibi Assessores ac Actuarium pro eadem Visitatione necessarios. Et eadem occasione Normativum etiam, munia Dominorum D. Curatorum Ecclesiarum ut et Ædilium complectens iisdem Exhibebit.

Octavò: Quicunq. Dnorum Ministrorum Parochorum Sctæ Eudi Magistrorum et Cantorum intuitu præstationis eorum, quæ sibi per Reverendos Archi-Diaconos in ductu Ordinationum Consistorialium Ordinationibus Altissimis innixarum Exequenda demandabuntur. Deinceps negligens et inobediens compertus fuerit. Reverendorum Seniorum erit eundem illico ab officio Suspendere, re successivè ad R. Consistorium pro ulteriori dispositione relata Existente. Sin verò moræ in Exequendis Similibus Ordinationibus

nibus Altissimis per Consistorium demandandis intervenientis causa ipsi-
met Reverendi Seniores extiterint. iidem Excelso Regio Gubernio, velut officii
negligentes repraesentabuntur.

Nono: Siquidem observaretur plerosq; Parochos ac Ludi-Magistrorum
Institutionem Puellarum ac Scolarum negligenter curare Conclusum est:
Omnes et Singulos Ecclesiarum Parochos tam in Scholis providendis,
quam circa Institutionem Puellarum Disciplinam Ecclicam, et Signan-
ter quod in eadem pagina 22. §lo 18. et pag. 23. §lo 20. Canonice praescriptum
est, indispensabiliter, et remotis quibusvis quaesitis rationibus sub poena
observare debere. Parentes quoq; Ludi-Magistris Competens Miner-
vale praestare Studeant Reverendis Senioribus Diaecesanis complemen-
tum praescriptae Institutionis debitâ attentione procurantibus.

Decimo: Generalis Confluxus Synodalis Anno proximè affuturo
penes facultatem ab Excelso Regio Gubernio impetrandam celebrabi-
tur in Ecclesia Ditsö-Sz: Martonensi.

Undecimo: Quoad Collegium Claudiopolitanum ex Consideratione
boni publici conclusum est, ut quicunq; Albo Studiosorum ut vocant
Togatorum penes praestationem praescriptae pro talibus censurae,
cum participatione qualis qualis ejusdem Collegii beneficii referri
contendit, prius statui Ecclico semet devoveat oportet, ea sub condi-
tione; ut si votum superinde datum taliter quocunq; Titulo revoca-
verit, beneficium eousq; acceptum ex integro refundet. Inventum hoc
erat Ill. Franc. H. S. Curatoris. satis debile, dum ignoret Adolescens cui olim
vitae generi sit idoneus. Qd inventum Aô 1790. In Eccla Urmosensi celebrata Sy-
nodali congregatione. Inter determinationes ejusdem Congregationis Nro. 2ae Sub-
latum est, quatenus Studiosi debebant se devovere Ecclico statui aliàs divisio
non dabatur.

Duodecimo: Ecclesiâ H. Orlandensi. Ludi-Magistri sui Sigismundi Re-
nosi transpositionem praetendente, eandem proximè futuro tpore transloca-
tionis Ministros Consolari debere conclusum est, circumstantiis praesentis
temporis querulatum Ludi-Magistrum tamdiu in loco relinquendum esse suadentibus.

Decimo tertio: Memorialibus Reverendi Joannis Tana contra Rdum D.
Stephanum Csedö; ratione nonnullorum actuum personalium et realium
per lume praetensivè attentatos, porrectis ac lectis querulantem causa ex-
pediendae contra querulatum praetensionis ad forum Competens Querulati
inviari, quoad reliqua autem Querulatum Acquisitioni Fiscalis Ecclici
Subjici debere determinatum est.

Decimo 4to: Ad Instantiam Rev. Dni. Georgii Molnár intuitu Capecia-
rum a quibusdam Auditoribus suis Ministris Ecclesiae H. Sz: Palensis, con-
tra praevigentes Fori Ecclici determinationes praestitarum depromptas Conclu-
sum est, ut quicquid Salary Parochum Retsenediensem concernit quo-
cunq; Titulo Ministri Ecclesiae Sz: Palensis. in obversum Resolutionis Anni
1780. 12a July hactenus perceperit illud ex integro refundant poena Cano-
nica propter Contumaciam eosdem manente.

Decimo 5to: Vacantem Ludi-Magistrum Samuelem Sz: Zasloi s: alias Vi-
talis Diaecesanae Praelaturae eo fine commendari, ut haec illum ad
munus Cantoris pro Ludi-Magistro Sz: Paliensi factam vacans ordinare
allaboret

Decimo 6o: Pro Parocho Ecclesiae Abasfalvensis Stephanus Sardi hactenus Ludi-Magister Sz: Palensis, hujus verò in locum Moses Imets, praefatus Cantor Sz: Paliensis ordinatur. Ad officium verò Pastoratus in praetactam Ecclesiam Sz: Peteriensem, Disponitur R. Michaël Kalman Parochus Datkiensis. E Protocollo Gralis Consistorii Synodalis 2a July 1786.

Extradat. per Josephum Pakei de Eadem Generalem Notarium

Nro. 9533. Sacrae Caeo Regiae et Aplicae Mat. D. D. Nri Clementissimi Nomine

Supremo Unitariorum Consistorio intimandum

Medio Benigni de 18va 7bris a.c. Nro 10530. Emanati Decreti Regii perbenignè visum est Suae Majestati Sacratissimae ad Submissam circa objecta in Consistoriis Acatholicorum tractari solita repraesentationem sequentia jubere.

1mo: Conversio et Ratiocinium Proventuum Collegiorum et Scholarum, uti et Suprema Inspectio Studiorum, nec non Substitutio Professorum usque ad introductionem solum Novi Studiorum Systhematis penes Consistoria permaneant, abinde tamen omnia illa ad Agenda Gubernii et Commissionis in re Studiorum ordinatae devolvantur, ac interea etiam, omnes in hoc merito occurrentes mutationes suo modo Regio Gubernio pro necessaria memoratae Commissionis invitatione remonstrentur. Et cum

2do: Juxta praevigentes Altissimas Ordinationes omnes cum alterius Religionis affectis. Semet — differentiae non aliter, quam delicta Civilia respici debeant, hujusmodi differentiae in futurum ad Consistoria, et Capitula neutiquam spectabunt, sed à modo in posterum more aliorum Civilium Delictorum immediatè ad Forum Seculare religendae sunt. Et vel ex eo.

3tio: Quod inter Agenda Consistorii Unitariorum Causae quoque Matrimoniales, quae juxta B. Literas Patentales in re Matrimoniali emanatas, ad Forum Seculare ex integro translatae sunt communicatae habeantur, revocantur Dominationibus Vestris praetactae Patentales, eâ seriâ cum Ordinatione in memoria quo semet generaliter in pertractationem et discussionem Processuum Juridicorum quae personalem inter Parochos Ludi-Magistros et Cantores, eorumque uxores aut proles differentiam respiciunt; nullatenus immittant verum ejusmodi partes litigantes ad Fora Secularia reinvient, insuper res quoque mobiles subordinati Cleri, consueta item Copulationis Dispensatio et mulcta Personarum, ob Lasciviam Adulterium defraudationem Ecclesiarum, Blasphemiam item et Scandalum Delatarum; quae hactenus apud Consistoria et Capitula pertractari consueverunt, atque aliàs ad Forum Seculare, Exceptâ Copulationis Dispensatione, quae penitus sufferri debet pertinent, deinceps ibidem pertractari debebunt; unde Scandala per Ecclicos causanda, quorum sublatio ad Disciplinam Ecclicam spectat, excipienda sunt.

Dominationes proinde Vrae huic Altissimo Jussui semet conformando curabunt, quo Benigna haec Ordinatio Regia debitum omni ex parte sortiatur effectum et Complementum. E. R. M. Pr.tus Trans.niae Gubernio Cibinii Die 17a 8bris 1786.

Carolus C. Teleki mpp. Joannes de Hermann mpp. Secretarius.

Nro. 10978. De Decimarum et Nonarum per Subditos Dnis Terrestribus praestandarum Altissima Regulatione qualificatione

Suppremo Unitariorum Consistorio!

Observatô eô, quod de Messe jam antea miserorum Subditorum frumenta, ob seram decimarum vel Nonarum, quas iidem Dominis suis terrestribus

vel Decima

vel Decimatoribus praestare teneantur designationem q[uo]
diuturnâ temperiae adversâ in campis ipsis saepiùs omnia vitia
ta corrupta extiterint hac de causa visum est Sua Majestati Sa
cratissimae medio B. sui Decreti de 7to 8br. a.c. benignè Cle
Etì Universaliter decernere ut à modo in posterum universi ac
et singuli Dominii Terragrei vel Decimarum ad requisitionem eorum
qui Decimas vel Nonas praestare tenentur in frumentis super quolibet
loco praevenatis, quàm primùm eadem demessa, et in cumulos sive aer
pos (dixeri) portae jugiimas) congesta habebuntur, Decimas vel Nonas
sub spatio 24. horarum designare obligati sint casu autem in contrario
praestatori Decimarum vel Nonarum egluentibus declaretis haec, fas
libertumq[ue] esto Decimas vel Nonas pro tribus et diversis designari fa
cere, frumentaq[ue] hac telicet ibidem Decimis vel Nonis inchoare

Cui pridem Altissima ordinatio V. Consistorio eò fine communicatur,
ut eadem illius è subordinato sibi Clero Parochis, quibus suy Decimas
vel Nonas exigendi competit, notam faciat, universaq[ue] solliciter curet ut
Altissimum hoc Mandatum Regium Exactè observetur. C. R. M. Posony
Transilvanica Gubernio Cibinii 29a 9bris 1786.

Joannes Somlyay Secretr.

Carolus Comes Teleki mpp

Supervicendati Unitariorum P. P.

N[ro]. 11258. Quamquidem Sua Majestas Medio Altissimi die 20a Mensis Proxlapsi
Clementi Decreti sui pro Incolis Civitatis Lossenburg ad Alutium
Decretum medio dum nitiarae Universis Haereditariis Divinis
voluntatem Stipem colligendi facultatem concedere; et ad hoc
Locorum Incolas pro suis Parochos exhortari debere clementer
ordinare dignata sit. Ideirco notificatur Ltae Dominationi Vrae
Altissimum hocce Consilium eò fine, ut hujus rumor necessarium
publicationem modò convenò procurret Congruendam verò Elec
motynam proximo Circulari Perceptori, ad ulteriorem administratio
nem remittere faciat. C. R. M. Posony Transilvanica Gubernio Cibinii
Die 12a 8bris A. 1786.

Joannes Somlyai Secretr.

Carolus Comes Teleki mpp.

N[ro]. 1558. Sacra Sua Regia et Apostolica M. D. D. Clementissima!

Superintendenti Unitariorum intimandum.

Benigno Decreto Regio 10a Mensis proximè praeteriti 9bris emanato intimatum extitit Gubernio huic Regio Suam Majestatem
Sacratissimam Intellexisse, Parochos de Dto 8bris Mensis circa
Matrimonia ad omnium Noticiam non ejus publicatos, ut pro
inde sufficienti N[ro] exemplaria imprimantur, et linguâ vernaculâ etiam per Parochos passim et Sepius ex cathedra ad
Captum Populi omnium q[ue] Noticiam. Parochos publicentur, de
inde jnjisse. In cujus altissimi mandati Regii Complemen
tum nulli jam medio Concernentis Tabulae Civitis Pastori
bus Protandarorum Parentalium, ut et ordinationis Regiae

12a 8bris

12æ 8bs. a.c. Emanatæ dictarum Parentalium §lum 50. modi, ficantis medio Julyi Tabulæ Regiæ 8æ 9bs circulariter publicatæ Exemplari R. Nationi Vræ communicandum duxit Gubernium Regium, ut illar è Cathedra per Pastores suæ Inspectionis Subjectos in majoribus Conventibus ad Captum populi publicari curet. E.R.M. Regius Transs Gubernio Sibinii 11æ 8bs. 1786.

Antonius Horvath Secret.

B. Volfgangus Bánffi mpp.

Nro. 6609. Copia recensi Decreti Regii

Nro. 5832. Regio Transylvanensi Gubernio. P. P.

Quandoquidem Protocolla Synodorum Parentalium à Capitulis Szeod. Nagy Sajoensi et Detrensi adhuc in Anno 1784. celebratarum Sub. 28æ et 30æ Decembr Januarij a.c. Submissa sint, ideirco dignata est Sua Majestas Sacratissima Clementissime mandare, ut in futurum ejusmodi Protocolla intra 4. ad Summum à Die celebrationis Synodi Septimanas per Concernentem Commissarium Submitti, Inde promoveri debeant. Quod ipsum proinde vobis Regio Gubernio per Præsentes ad accuratam observationem notificatur. Viennæ Die 12æ Junij 1786.

Nro. 5532. Copia Decreti Gubernialis. P. P.

Sacræ Cæo Regiæ et Apostolicæ Majestatis D.D. Nri Clementissimi Hæ! R.N.N. Unitariæ Confessioni Addictorum Superintendenti Intimandi!

Clementissimam Sacratissimæ Suæ Majestatis medio D. Decreti de 17æ Mensis Junij anni c. Exarati Regii Super eo intimatam Resolutionem, ut Protocolla Synodalia ad Summum intra 4. Septimanarum Spatium post cujusvis Synodi celebrationem Submittantur, pro observantia et procurando illius per eos quorum interest, effectu in advoluto Exemplari communicari. E.R.M. Regius Transs Gubernio Sibinii Die 4æ July 1786.

Carolus C. Teleki mpp.

Stephanus Kozsta mpp.

Nro. 2427. 1789. Mü Marosth Josef. t. t. q. P. P.

Mivelhogy annak Kezeinél Jobbágyaihoz az Házasság dolgában már bizonyos Rendelésöktől hozzátettünk, ùn ez által Rendellyük: Hogy annak Sido Jobbágyaikbúl az Házasságnak Polgári Szövétsége, ére, és annak következtekeire nézve magokat azon Rendelésünkhöz szabni tartozzanak, a'mennyiben ìtten annak egy vagy más czikkelyei réájok nézve közzelebbről meg nem határoztatnak.

§. 1mo. Midőn olyan Személyek között az Házasságot fontos okok jóvolnák, kiket nem az Atyafiság vagy Sógorságra nézve alkalmatlanoknak lenni állíottunk, de illyen történet minden kor elöre az országbéli Fő Kormányzó Széknek bé-jelentessék

és annak

ei annak helyben hagyása az illyetén Házasságra ki nyerendessék.

§. 2dus Annint az Házassági dolgában való Rendelésünkben, a Papoknak Szép Szerzetekkel ejtendő Rendelésünk, ugyan arrol kell értetni a Synagogáknak Elöljáróikat, és az hol Synagogák nintsenek az Oskolának Igazgatóikat pro Officio v. Templum, a Synagogák vagy Oskolák helyett Vétetnek; az hova a Község a Könyvekkel együtt gyülnek arra Könyvek tartásra; mely ép olly an Synagogákhoz vagy Oskolákhoz tartozik; az Egyházi Kerület pedig rabbinak Tanitónak Kántor helyett; az Vezetők pedig Kerészt nek helyett vitetnek.

§. 3tius Midőn az Házassági Szerzésig annak Törvényünkben kiszabott nek szerint mint végben, annak ollyan erőnek kell lenni, hogy ez. tol Egyik félnek magára el nem állhat, csak akkor bátorkodik az fél másik annak el akkor meg-Egyezett.

§. 4tus. További a Zsidók Házassága iránt a Folyóra Szinek eddig szerzésekor Rendeléseink, ezen Törvényünkkel el nem töröltetnek; hanem annak eddig ugy ezutánis magok erejében meg-tartassanak. Költ Buda Fő Szék Városunkban Szerdán Pünkösd Hadnak 3dik Napján az 1785dik Esztendőben. Sanai Cancellariánk 24 Oskor Kiadat. mantnak 6ik Esztendejében.

S. Kollonics Leopold
S. Korek Károly Lajos
S. Gyulay Tobiás Fülöp

A 5 Februa ratificata Commissio Josephina.

Anno 1787. Sub hoc titulo scripta quae adhuc hic scitu digna reperiuntur sunt nacta sequentia per Quarum Curiarum Cancellarium

Nro. 2896. Copia Superintendenti Universitatis. P. P.

Verum est Majestati Suae Sacratissimae medio Altissimi sui Rescripti — Julii de Dto 22a Februarij Anni C. clementer contulisse ut. — 1mo: Fundamento praesistratum jam ordinationum Altissimarum, Secundo Relationes sub gravi quodam termino deponentur; eadem ta. men ad tempus definitum quo pax erat non pervenient, vel circumstantiae impedientes non notificentur in illum cujus Culpa dispositum contigisse comperietur generatim quidem modo competenti animadvertatur Specialim deco illi Dicasterii Capitula et Provinciales Claustrorum. Qui Relationes et declarationes suas ad terminum Scriptum non perficient, seu respectu horum negligentes aut remissi accentur pro prima Detractionis Temporalium suo pro centum subjiciantur.

2do: In Negotio ad Tolerantiam Spectantibus Universis omnes Ordinationes Altissime hactenus pure confirmantur, quibus Dhae Sacerdotes; quod quidem Sola è Baptismo percipi solita cum Munitex sublata habeant, hoc tamen non obstante omnes Benefi

non

absq; ullo Religionis respectu adstringuntur, et obligatos se esse senti aut ad id, ut singulos Baptizatos Matriculis accuratè à se ducendis debitè inferant.

3tio: Respectu Subditorum è Hæreditariis Germaniæ Provinciis advenientium, hicq; loci seipsos ingremiare; et Matrimonium inire volentium Officialibus Comitatensibus pro Universali Normæ commissum jam aliquando erat, ut subditi tales conscripti; siquidem attestata à Dnis Suis Terrestribus super dimissione sua Exacta, et à Competente Magistratu Civili, ac eate sic dicto Gerali Commandæ contra signata et notata produxerint in Ingremiatione; et Ineundo Matrimonio, neq; à parte Fori cujusdam Civilis; neq; à parte Fori Ecclici impediantur; huic itaq; Normæ omnes Parochi, et illi Ecclici quibus Jus Copulandi competit, se se conformare sui numeris esse ducant. E. R. M. Pptus Trauniæ Gubernio Cibinii 2a Apr. 1787.

Daniel C. Strauzenburg Secret.

Carolus C. Teleki

Nro. 3423. Reverendo Superintendenti Unitarior. P. P.

Advoluta Altissimi Decreti Aulici de dto 22a Marty 1787. Respectu Juris Patronatus à Possessoribus Acatholicis et Non-Nullis Exercendi emanati Copia Vræ Reverentiæ eo fine communicantur ut eadem pro Norma et informatione Cleri sibimet subordinati inserviat. E. R. M. Pptus Trauniæ Gubernio Cibinii Die 13a Apr. 1787.

Daniel C. Strauzenburg Secret.

Carolus C. Teleki

Virtute Altissimi cujusdam Decreti Aulici de dto 22a Marty. A. 1787.

Nro. 3313. Emanati Visum est Majestati Suæ Sacratissimæ respectu Juris Patronatus, ab Acatholicis et Non-Unitis Bonorum Possessoribus Exercendi sequentes Regulas Directivas Clementissime perscribere Ut.

1mo: In omnibus Bonorum Elocationibus ut et venditionibus Bonorum Cameralium (: ærariorum:) Impetrans sive Religioni Acatholicæ addictus fuerit sive minus una cum bonis Jus Patronatus quoq; semper in se recipiendum transumendumq; habeat.

2o: Si à modo in posterum Acatholicus aut Non-Unitus quispiam ab Aliquo Jus Patronatus actu Exercente Bona quædam Emendo acquirat. Ille Jure Patronatus etiam pari ratione ac hic utatur, præterea verò Universas cum hocce Jure conjunctas Expensas subministraret, Resq; ad ædificandum necessarias instar cujusvis Dni Terrestris Religioni R. Catholicæ addicti Jus Patronatus Exercentis suppeditare teneatur. Ex adverso verò subditi juxta consvetudinem abhinc usitatam, omnes circa Templa Parochiam et Scholam necessarias reparationes, vecturas et labores manuarios, absq; ulla refusione præstare deinceps etiam obligati erunt; in casu autem renitentiæ tam Dnis Terrestris, quam etiam subditi ipsi, ad explenda hac in parte debita sua officia à Magistratu Politico indilatè adstringantur.

3tio: Quod si Acatholicus aut Non-Unitus quispiam Bonorum Possessor Jus Patronatus nunc statim in se recipere vellet, eidem Collationales absq; præstatione ullius Taxæ Expedirentur. Ex adverso autem.

4to: In illis Bonis Acatholicorum et Non-Unitorum, qui Jus Patronatus neq; actu possident, neq; ante hac Exercuerunt; illud Fundus Religionis

in futurum

in futurum etiam procurer. de Denique

Suâ Altissima Incentia eò vergit, ut ad extructionem atq; reparationem aedificiorum Parochiis inservientium Universis omnis Incolae, tam Catholici quàm Acatholici secundum Numerum et vires proportiones concurrant, quod nec et Singuli exinde remorum capiant. Vestrae Dominationi itaq; Regulas haec Sua Altissima Resolutio pro gnarum notitia et pro Directione Populo sum sub Recognitis Executionis publicare; et in Harum conformitate Quid opportet providere sui nimirum esse ducant. E.A.M. Populo Transilvaniae Gubernio Cibinii 13a Apl. 1787.

Nro. 5015. Reverendo Universitatum Superintendenti ! ? ?

Siquidem officialatus Szolgabirói Comitatus Hunyadiensis horum notificavit 130 Domos in Oppido Marien Burg Holdvaie una cum magno pecorum Numero et pluvimis Immobilibus ac Hospitalibus Szallasokkal supervivere Nec de pluvimis Domorum Incolis in Sacram communionem Regni Reformati, et per hoc Gaterae Incolas in Sacram Sanctae

Nro. 5796. P. P.

A Királyi Felség arra K. Felségek Decretomában mely ezen Esztendőben Majus 14kén Elsőbbeni Fejétől el-vált Molnár Lebelának ügyében ezen R. Gubernium-nak tett tudosításával Költ. mélóztatott Kegyelmesen è Következendőr vegezni: Imò: Hogy azon Sogorsági egyben kötetés mely az említett Molnár Lebela, és emlett elsőben Fejének Kerekes Györgynek második ízben lévő Anyafia Kálmány Andrásj között találtatik; mivelhogy az említett Asszony, elébbeni Fejével harmadfél Esztendeig együtt laktak, s attol gyermekeket szült; az Asszonynak Fejétől való el-válása által, el-hàvitatottnak annyiban kevésbé tekintethetik; mivel ezen Sogorságok à Fejnek halála utánis meg-maradnak, s közvetetésképpen az özvegyen maradott Asszonynak Fejének, az említett ízen lévő Anyafiával egyben kelhetésit meg nem engedik és hogy. 2di: Azon Engedelemis hogy valaki Második ízben lévő Sogorával egyb kelhessen egyedül a Királyi Fő Hatalomból tartatott legyen meg; és nem hagyatott az Ország Fő Kormányozó Székének hatalmában. Kiki annak okáért è fele elő forduló ügy állapotában ezen Rendeletnek ki hirdetteteése után magát ehez késsa s alkalmaztassa. Az Erdély Országi Gubernium-ból Nagy Szebenben Junius 21kén 1787.

Vajna Divid Secretarius.

G. Bánffy György Gubernator

Nro 5664. Superintendenti Unitariorum Stephano Lázár! P. P.

Quandoquidem in Concinnatione Protocollorum Ecclesiæ Congregationis Reformatorum ità ac Unitariorum Universim observata quadam brevitas observata habeatur; Idcirco Dignata est sua Majestas Medio Decreti sublici sub. 28kn Mensis Prælapsi Maji dati Clementissimè mandare: ut Clerus ambarum harum Religionum; hac in parte desuper informaretur quatenus fidem Protocolla de suis Congregationibus, brevitor quidem et compendiosè, ob hoc sicuti revera; tamen tali cum accuratione concinnare debeat, ut ex iis objecta pertractata eorum propria qualitas clarè erui possint.

Igitur Altissima hac Ordinatio R. D. Vrae eo cum addito notificatur, quatenus Concernentem Clerum desuper informare; eidemq Altissimi hujus Mandati accuratissimam observationem injungere velit. E. R. M. Segesv. Szentmiklós Gubernio Cibinii Die 18a Junij 1787.

Michaël Soterius Secretus

C. Georgius Bánffy mp.

Nro. 6377. Reverendo Superintendenti Unitariorum Stephano Lázár!

Quandoquidem Protocolla Synodalia semper per Regios Commissarios ad similer Congregationes denominatos, et non per Archi-diaconos horum subsciti debeant; ea propter dabit operam R. ta Dominatio Vra hanc Ordinationem Commissariis ad tales Partiales Congregationes denominandis pro observatione publicare; et insimul congruam Dispositionem eò dirigere quo talia Protocolla deinceps semper per Commissarios Regios hinc pervenire debeant. E. R. M. Segesv. Szentmiklós Gubernio Cibinii. 9a July 1787.

Dominicus Comes Teleki Secretus.

Comes Georgius Bánffy mp.

Nro. 7878. Consistorio Unitariorum! P. P.

Siquidem virtute Altissimi Dto 27a Junij a. c. Nro. 7294. Emanati Decreti

Seculum XVIII. An rescripto 87. Leviore Aul. et Decr. Sub. Cum Comm.

creti Aulici Editione Librorum Symbolicorum exhiberi Religioni tolerata pro-
priorum, de incepto pro solis Exemplis Ecclesiarum non unicè recevari, verùm
etiam pro propriis ibidem habere debeant. Dignata est Sua Majestas
Suavissima clementer decernere, ut Editor ille qui ibi, Licentiâ à Concernen-
tibus Exspositis Ecclesiarum Superata Librum talem recuderet, eadem pariâ
plecteretur, qua recusoribus Librorum in Nostris Regionibus Editorum dicata habet.
Quod ipsum Vobis quoque Notificatus. E. L. M. Regni Transilvaniæ Gubernio Cibinii
Quod ipsum Vobis quoque Notificatus.

Nicolaus Vinterius

73 Aug. 1787.

C. Georgius Baussius

Nro 8063. Reverendo Superintendenti Unitariorum ! P. P.

Quoniam in Negotio Libera Migrationis Colonorum ex Imperio Romano alias
exteris Regionibus in Regiones Sua Majestatis se se conferentium Nonnumquam
evenit, aliquos ex ejusmodi Exteris Regionibus etiam in Hungariam adveni-
entium Matrimonium contrahere velle eosdemque priorum tales
qui è Natali Solo sua in Exteris Regionibus reperibili se forsan clàm Sub-
duxerunt, suam celibem vitam Literali Testimonio demonstrare non semper
posse, consequenter hac de causa, etiam fidem illis denegari, Deinde dignata es
Sua Majestas Medio Altissimi Decreti Aulici Sub. 102 Lit. a. c. Nro 8608. Comuni
clementissimè decernere, quod in illis casibus, in quibus Nullum aliud medium superest
virum celibem Experiendi Juramentum Purificatorium, et ubique opportunum duxerim
Testium non Jurejurando juramentò fundatum ad permissionem Matrimonii
pro sufficiente habeatur.

Quod hoc modo Comunitum Altissimum Conclusum prout in quantum ejus-
modi casus in Tractibus præsentibus notificatur. E. L. M. Pupl. Transilvaniæ Gubernio
Cibinii 92 Aug. 1787.

Volfgangus Servatius Secretarius.

C. Georgius Baussius

Nro 8748. Venerabili Consistorio Unitariorum ! P. P.

Dignata est Altissima Sua Majestas Virtute P. Rescripti Aulici de Dto 5ta
Julii a. c. Clementissimè decernere, quod in casibus quibus Catholici Maximo
unum Secundum Rescriptum Sua Religionis conversorum Nilominus Successo-
res, pars una aut altera Catholicam Religionem amplecteretur, Processus Ma-
trimonialis Secundum Instituta ejusdem Religionis, in qua Matrimonium contractum
est vicissim examinari et consequenter etiam ad actuale Divortium procedere possit.
Quod Altissimum Prescriptum Venerabili Consistorio ad debitam publicationem
præsentibus Notificatur. E. L. M. Pupl. Transilvaniæ Gubernio Cibinii die 21ª Aug. 1787.

Comes Josephus Teleki mpp.

C. Georgius Baussius

Nro 2520 L. L.

Viennae Sessioni Decreti Gubernialis Sub. 30a July. in 87. Nro 2520. Comunati
Ungungáltatik, hogy Nér küldöttei Városunkból Egyességesen Nő Mayer Sébastian Kövesd
Kövesdi helységben 16. Maiad ej Szerzéssel 30. Gyülevek piteken túl alol fek-
ben mulasson; ezeknek fel Segítségekre minden Gubernialis alamirna Pa-
tens; ama's vadi Actor a Sanglom gányában retentendö Pecsétben; ej mind-
tsszék; annak vadi Actor a Sanglom gányában retentendö Pecsétben; ej mind-
lamarább adminis trálnyai

Notandum sub Nro 9828 eram ingressu Scripsum R. Gubernium Decernit
Sua Majestas approbat ab Audientibus vel Conjugatis Diversarum Religio-
rum

nnm et Capecias Dividendas esse, ut quisq; eorum diversæ Religionis conjugatorum suo Parocho Capeciam solvat. Ut inviat Decretum

Nro. 9828. Consistorio Unitariorum!

Atnexum istlic Mediogi Altissimi 3tio 20a Aug a.c. Exarati Decreti Aulici publicatum Altissimum Cujus tenore Altissima Sua Majestas Sacratissima clementissimè injungere dignata est, ut Capecia in illis casib. in quibus Conjuges forent diversarum Religionum ex æquo dividerentur; Ei dem pro Notitia et Observatione Præsentibus communicari. C.R.M. Pepr. Transnie Gubernio Cibinii Die 17a 7bl. 1787.

Comes Joannes Miklossy Secret.

C. Georgius Bánffi mp.

Nro 9828. Gubernio Regio in Transylvania! P. P.

Repræsentationem Gubernii Regii de 3tio 10a Xpr. horum factam, ut Sctr Capecia in casibus illic in quibus Cura rei familiaris Unius, Conjugibus diversarum Religionum incumberet, æqualiter dividerentur, et à qualibet parte proprio Parocho administraretur; dignata est Sua Majestas Sacratissima approbare. In Conformitate itaq; Altissimi hujus Decreti Gubernium Regium Nabase Cessarias Deductiones facere earumq; observantiam debitè curare Sui munerè esse ducat Viennæ Die 20a Aug. 1787.

Franciscus de Kelly mp.

Josephus Comes Majlath mp.

Nro. 13889. Superintendenti Unitariorum P. P.

Medio Altissimi Rescripti de 19a 9bl a.c. horum Missa in Germanicis Hæreditariis Dicionibus acta vigentes, et hoc quoq; Regno observanda Patentales Species Nominis Patrum ejusmodi Liberorum, qui ex illegitimo Thoro nati sunt; Protocollo Baptismali inserendi K.D. Vre ad necessariam apud Clerum Rbi Subjectum Introductionem ni advoluto communicantur. C.R.M. Regis Terrnia Gubernio Cibinii Die 27a 9bl. 1787.

Volfgangus de Cserei Secret.

Comes Georgius Bánffi mp.

Nro. 13889. Sequitur Decretum Aulicum.

Mü Ujdik Josef Isten Kegyelméből Választot Romai Császár Erdélyből K. Fejedelme &c.

Az Házassági életen kivül született Gyermekeknek ki legyen az Atyja hogy ezről valaki meg-győzettessék, a több bizonyitó okok közzé számláltattak; a meg Keresztelkettetről való Protocollum; mely a Papokat a ki szabott mod szerint vidék. Hogy pedig minden kételkedések; amelyek ezen bizonyitó okot alkalmatossá, gával magokat elő adhatnák el hatáskattanak; mind az el-mult mind a követ kezendő Esetekre v. történetekre nézve közönségesen ki szabott Rendtartásul a, Dattassél; hogy az Atyának fel-jegyzetetése, a meg Keresztelkettetről irattot Protocollumban az Házassági életen kivül született Gyermeknek be iratásakor lésen, a fel-jegyzetett személy ellen, csak akkor lehessen elegséges bizonyitó okul; mikor a Papnak ej a Keresztatyának; ezen fel-jegyzetés tulajdon kezei alirásával meg erősittetett; hogy a fel-jegyzetett személy; mint Atya a Keresztelés alkalmatosságával jelen lévén, a Pap ej a Keresztatyák előtt jol esmeretes ő magát a Gyermek Atyának lenni vallotta, ej vagy maga ezt kivánja; hogy ezáz ő vallástétele, a meg-keresztelkettetnek Könyvében fel-jegyzessél vagy pedig ezen fel-jegyzetésre való akaratyát, más valamely harmadik

személytől

Seculum XVIII. An vereegyes Statutica Nemesica Dreseen Sabbatha nue Eadmero.

Semicty tól ezen reá emlékezetemben s intézvén jelentetve ki. Köte amin 70
Lako Városunkban Bèrben 8ber 10ten irtatva
Lunai Diodalmunk 22. Örsöi Urakodasunk 72 Esztendejében

Leopold Comes à Collovrat Leg. Boh. Super et A.A.

Josef. mpr.

Penzay Cancellarius mpr.

Grof. Ungarisch Wenzel Junior mpr. Grof. Chotek Rudolf. Junior mpr.

Ad Mandat. S.C.R. Majestatis Regendum Mayer Friderich Antal mpr.

Nro. 10387. Gubernialis Commissio Unionistarum Superintendenti!
Nro. 4098. Emanato Rescripto Aulico annexo. S. P.

Annak ujjabb s evöjjebb meg-állapitása, ami a Politica Administratiot illetö dolgokat elö-mondattatva végett ezen folyo esztendöben Aprilis Hónapjának 9ik Napjan 4098ik szám alatt a Kiralyi Gubernium hoz le jött; Melyre nézve o Felsége a következendöket ujjabban meg-határozni ugyanott.

Elsöben: Senki a Politica Administratiot illetö Hivatalokban nem lephet be Külsöjek ej elegendö Diszonyság vétel tekintetböl Scholabéli Evekkel meg nem-bizonyitya: hogy a Politica et Juridica Administratiot illetö Tudományokot ki tanolta; Es ha azokban meg-tett elmejének vizsgálatán által ment

Masodszor: Ezennel állapja o Felsége meg-határozni, hogy azok a Személyek, akik Külsöjek diszonyságokot, a mapon ügyében el végzett Tudományokról nem mutatkatnak; mindazonáltal addig rea nézve alkalmatlanok által magokot attestalnak el-végzésére Tudományok által edemessé tetnek, a Politica Administratiot illetö Hivatalokból ki ne vetessenek.

Harmadszor: Mivel minden az Hivatalokra sükséges Tudománynak ej Körébe kezdetbe jöhessen a Törvény tudásnak, és a Historia által tulo el-terjedésére sükséges vagyon, annakokáért Senki a Juridica Tudománynak folytatására bé-nem vétetik, ha csak külsöjét meg-kivánando bizonyságival Scholabéli Evekre nem mutat arrol, hogy a Historiát ki tanolta, a Professorokat, akik a magot Scholastica Feli Rendtartásokkal; melly a Historiát magában foglallya; Testimoniumot magokkal hornak; minden Kivség nélkül a Juridica Tudomány meg-tanulására

Kolosvárat s maj Universitásoknális bé-vétetnek.

Negyedszer: Hogy pedigen mok az Ifjak, akik hozzalmaroson, és jol a Jus Tudományok annak minden Szerint el-végzésük Erdemet szerzik, minden Pö Statusbéli Hivatalban tetethessenek. Az Academiának Elöljárója minden esztendönek vége felé az Illyen Tanulok Listáját, annak a Regiis Commissariusnak által küldeni fogja, akinek hatalmában, kiki az maga Hivatalban valo állását kivánnya és remélli. Az illyen Listát minden szomszédul az Illyen Scholastica Elöljáróinak a K. Gubernium is minden a Jöv Udvarhoz is el-küldeni fogja. Scholastica Elöljáróinak a K. Gubernium is minden esztendönek vége felé, melyben fel-jegyezve legyen, ki repesek minden esztendönek vége felé, melyben fel-jegyezve legyen, ki mellyik Regiis-Commissariusi Kerületében akar a Tanulok közül Hivatalban állhatni: Kihez képest a Regiis Commissariusnak ezennel parantsolatik, hogy az Illyeneknek Sátor a Vármegyéknél be-vett Praxis gyakorlására minden ott elött exhibeálják, és közelebbi képpen, erdemek szerint az Hivatalokban valo állások alkalmatossagával tollá fogják pedigen meg-emlékezzenek.

Ötödször: Az Hivatalokban valo állásokra el-készitett Tabellában Legyen egy különös Rubrica, melyből ki rajzik, hogy ha meg-bizonyitatott

az à Szemelly alì nyjomam hivatalban bè-lèpett, hogy Holabèli Testimoniu-
mot à maga elèmenetelèrol, vagy pedig arrol hogy eddig szorgalmatoson
s'hol szolgàlt, magàval horoni èş art megis mutatta, ùrelyre à Kiràlyi Gu-
bernium-nàl à maga Tabellàiban règhèzni tellyek

Harmadszor: Ezen cò Felsège Kègyelmes Parancsolattya az orszàgban
mindenek s'leg-jòkèppen az Holèdnàk à vègre adatik tudtokra; hogy à Ta-
nulo Ifjak tegyek Testèkre; hogy ez utàn az Hivatalokban tsak az, ari-
mùd Evòltèse mùd Tudomànyàra nèzve mindenkèppen jol vagyon el-lè-
szùlve vèrtetik bé.

P. P.

Superintendenti Unitariorum.

Vtò. 1336.

Virum est huc Majestati Sacratissima Medio Altissimi sui Decreti Arbitri
De Dato 8va 9bris a.c. Exarati Clementissimè Decernere; ut pro incestu habeatur
omnis Commixtio Carnalis; quæ fit inter Personas, quæ sive è legitimo thoro,
sive ex illegitimo suscepta in Ascendentali vel Descendentali Linea inter se
cognationem habent; aut quarum Pater vel Mater vel utraq; simul communes
sunt. aut ubi commixtio inter Conjuges Parentum, Proavum aut Germanor.
Incestus inter consanguineos, aut cognatos, in Ascendentali aut Descenden-
tali linea Adulterio uno gradu gravior. Incestus verò inter collaterales-
cum Adulterio pari pœnâ plectendus erit. Quod ipsum Vræ Reverentiæ
pro Notitia præsentibus communicare necessarium Visum est. E. L. M. Pro-
Trauma Sabernio Cibinii 13a xbr. 1787.

Nicolaus Winckler sup.

Comes Georgius Daniss.

Meg jegyzésre nèlko: Novellisra szatsvai Sàndorné 1787ben Maxenus Bèlèn Bessben
Ad A. 1787. à Magyar Orszàgi Protestansok Szabad Vallàsbèli Gyakorlàsokra
nèzve az mult Hòlnapnak 20kàn Kòlt Felsèges Rendelès; melynek nèmely vèsèr
nèzve ez elòtt Kòlt Levelèmben Kòzònsègèsè tettem vala C. Kòvetkezendòben.

1ò: Azokat az Helysègekben, hol à Szolgai fizetes à K. Plebanusnak szùksègès è.
lehuzva tartozvàn mind eddig à Protestans Szabàgyakrolis fizettetett; mavad.
jòn-meg mind addig, mig à Katholicusok magokè ezt fizetik Sà Szolga ùdòvel
egèszszen el-tòròltetik.

2ò: Ha egy Protestans Superintendens, egy Mesteer vagy mas arra valo Szemèlyt
Alalmasnak ìtèli à predikàllàsra, ej Szabadtsajon ad nèki à Predikàllàsj nèm,
den tovàbbi Kèrdèsen Kìvùl meg-engedtetik, az illyenelnek à Nèp eleiben
valo Kònyòrgèsis, nem kùlònben mindèn Vàrmegyènèl valo jelentès nèlkùl
meg-engedtetik, ha à Predikatorùnk elòve valo tudàsàval ertik.

3tio: Mivel à Keresztelèsre valo Szolga egèszszen el-tòròltetett à Protestans
sok aron kòtelessèg alatt, hogy à Keresztelèst arànt fizetèsnek à Plebanus-
nak; egèszszen fel-szabadittatnak; hanem à Protestans Szelèt Szùlèsor-
à Matriculàban az illyètenèket Szorgalmatoson bè-irni kòteleztetik à
Katholicus Szelèt Atyà pedig az alatt fel-szabadulèn Nem kùlònben az hat
hèti Beteg àgyban tèvò Lappanyok eddig Szolàrk volt meg-Szentelteteset is
el-tòròltetik.

4ò: Az Hàzasulandok elòve valo ki hirdetesès pedig ekègsèges, ha

à Màrtàj

à Martyr Személlyek vallásra nézve való Templomba járásnak és
annak módjára a Catholicus Papnak tudtára adnak.

Sőt a Protestansoknál szabad lészen a Templomon kívül Halotti Praedikatiot
tartani abban hol, a hol Templomok vagy a végett más különös Vallásbeli gya-
korlások vagyon. Sőt Ahun különben meg engedtetik a Protestansoknak
hogy az illető annak le-rontásával helyes Templomok falait, ablakait stb.
Vallásbeli lévők Templomra lett légyen is az ez által; minden további akadály
nélkül, a maguk Templomjai épületére fordíthassák.

Sőt Azokban az helységekben, hol a Protestansoknak Vallásbeli gyakorlásra,
tások vagyon, a Hordozás Halotti Szertartásuk végett való szabad be járások. Nem
különben Sírjaik a Communitás közben való be ásatások el nem vad. Sőt A. Pro-
testansok a Catholicusok Temetőinek meg tartásától szabadok lésznek; ép úgy
az napján Del előtt közönségesen mindenkor a közönséges munkától meg tartóz-
tatni szokban az helységekben az hol közönséges Vásárok Bucsu járások
tartatnak; ezen napok felett is így közönségesen-is, hogy más napokra borsanto-
zásul légyen.

A 1788dik Számlálás szerint az Országi Fejedelemségbéli Lakosoknak Száma így áll.

Magyar	Fejér Vármegyében	143. 748.
	Hunyad Vármegyében	167. 454.
	Torda Vármegyében	130. 838.
	Kolos Vármegyében	129. 774.
	Küküllő Vármegyében	187. 880.
	Zarand Vármegyében	107. 119.
	Kászon Székben	66. 726.
	Udvarhely Székben	167. 102
	Torda Vármegyében	125. 499.
	Kolos Vármegyében	734. 006.
	Belső fiahol Városok	149. 379.
	Külső fiahol Városok	1 443. 354.

Ezeken kívül az Hajnal Székben lakó Nemes Regimentbeli Lakosok
De Számlálás. Ezzel vitetvén, hogy az Degen Székben 62 helységben el-
lehet fogni, ahol az Országi Magyar Fejedelemségben nem találnak len-
ni több Tudósok 1, 228 számnál vagy valamivel kevesebb Szám, ennek,
azért ki vonni, hogy mások ugyan Számunkból kapcsolódnak Szabó, mint
ga; mert ha Magyar a Külföldi lesznek hiteknek abban az Ok,
tendőben valának Országban 94, 136. R. Catholicusok. 140, 043.
Helységi Vallásbeli Lakosok 130, 306. az Hungarus Vallásra lévők
28, 647. Socinianusok vagy Unitáriusok. Ez 097, 243. Görögök
Vagy olahok, mind össze 1, 990, 432.

Anno 1788. qua de hoc Anno Improtocollata manebant, nunc
calamo continuabit 4ta illa in Protocollando Regnatum nativa Hungaria.

Nro. 7275. Superintendenti Unitariorum P. P.

Dignata est Sua Majestas Sacratissima intuitu Inhumationis Mortuorum Universarum Religionum clementer decernere

1o: Ubicunque hæc vel illa Religio Incolarum Communitatis cujusdam proprium habet sibi Cæmeterium, pro futuro etiam in usu ejusdem permaneat, consequenter usus Communis Cæmeterii Diversarum Religionum etiam in statu quo maneat, ubicunque usus talis viguit. E contrario autem. 2o: Incolis tertiæ cujusdam Religionis ejusdem Communitatis, qui destituuntur proprio Cæmeterio, liberum erit seipsos illi cæmeterio ejusdem Communitatis inhumari facere, quod ipsis placet, quin huic vel illi alligentur. 3tio: Privati Religionis cujusdam, quæ apud Communitatem Cæmeterium non habet, etiam alterius Religionis Cæmeterio inhumari poterunt proximo Parocho Religionis illius quam Inhumandus profitebatur fungente, aut si hic tempestivè adduci nequeat præsentibus ejusdem Loci Parochis, corpus demortui ad tumulum usque concomitantibus.

4to: Interea liberum erit eidem Solemnitate publica ejusdem Religionis quam profitebatur semet ipsum inhumari facere sonitu ejusdem Loci Campanæ uti, ut et signum consvetum Suæ Religionis Tumulo proprio imponere, absque tamen eo, ut sibi aut consortibus Suæ Religionis in præjudicium alterius Religionis, ad quam Cæmeterium propriè pertinet, eundem in eo neque impedire erit licitum; neque postea signum juxta consvetudinem Regni ad distinctionem Religionis, quam profitebatur ab alia Religione Tumulo proprio impositum delere.

5to: Quoties Diversarum Religionum Communitatibus novus locus pro Cæmeterio designandus erit; incumbet Officiolatui Comitatensi, pro tota Communitate commune quoddam Cæmeterium designare, nisi fors nimia Communitatis illius populatio, vel situs loci plura Cæmeteria exigeret.

6to: Ubi pro Civibus Duarum aut plurium Religionum commune quoddam Cæmeterium designabitur, arbitrio eorundem committendum erit Cæmeterium inter se dividere; vel eidem sese nullo habito Religionis intumulandorum respectu, post invicem inhumari facere; si verò diversarum Religionum Cives hac in re, inter se convenire non possunt, Officiolatus Comitatensis ita differentiam istam componendam debebit, ut corpora defunctorum prout invicem excipiunt, ita etiam post invicem intumulentur.

7mo: Si quis in defectu Cæmeterii Civium Religionis Suæ in proximum Cæmeterium Religionis quam profitetur sepelliri desideraret, id illi deinceps quoque uti hactenus concedendum erit.

8vo: Peregrinantes aliarum Religionum, quam quæ in Regno tolerantur debebunt Cæmeteriis locorum (: sive sint eadem communia, sive Religionibus quibusdam propria :) inhumari; et hac occasione præsens loci Parochus Exequias funeris prosequi (: functionem peragere :) his tamen Judæi et Muhamedani annumerandi non sunt.

9no: Occasione erigendorum Communium Cæmeteriorum, prævigentes præcautiones Sanitatem Incolarum concernentes observandum

Ideo vel

Dejà vel maximè considerandum erit; ne cœmeteria, in loco quodam extra Civitates oppida vel pagos sito constituta habeantur, nec ullus in posterum quicunque ille fuerit in Ecclesiis sepeliatur, quapropter ipsa etiam privata Familiarum Cœmeteria tam in Templis tum in Sacellis tam etiam Privatis ne et communes etiam sine nova abrogentur, et juxta proxime ordinationes cœmeteria communia reinoperentur.

Vestra itaq Reverendia Clerum sibi subordinatum, denuper informare, et nunc Ordinationi huic Altissimæ per eundem ad amussim adimplendæ sollicitè invigilare sui muneris ducat. S.R.M. Regni Transilvaniæ Gubernio Sibinii die 2ae Aug. 1788.

Georgius C. Banffy mp. Franciscus Xaverius Secretarius

Ntro. 10775. Consistorio Unitariorum! P.P.

In Segnelam ejus, quod intuitu illuminationis consortium diversarum Religionum sine promulgationis officiositatibus et Superintendenti Unitariorum etiam Sub. 2ae Aug. a.c. 1788. Nro 7275. Notificatum Gratibus iisdem pro observatione ad hunc notificatum quod fundamento Altissimi Decreti Aulici de dto 24 Xbr 1783. Cæsarei Cœnea Familiarum tam ex Templis, quàm etiam ex Sacellis Superenda sint; consequenter neq novas in pietis locis Exstruere; neq Sacella nova in hunc finem erigere fas, licitumq sit, verùm tam in Civitatibus, quàm etiam in Agris; in publica cœmeteria reinferri debeant, ex quibus modalitate, et tali cum restrictione, ne amplitudine justo majore, vel nimio numero Auditium cognatum cœmeteria publica justo augustiora reddantur.

Cæterum Dignata est Sua Majestas Sacratissima clementer concedere ut distincta loca pro Cypris absq tamen Extructione Sacellorum, eligi possint, quibus Cadavera Primorat. hujus, vel illius Familiæ inhumentur, hujusmodo loca illa Cæsa Regia, et in Georgiæ Virginia sita, ac Universis juxta proxime Cæsarei Ordinationes conjuncta sint. S.R.M. Regni Transilvaniæ Gubernio Sibinii die 3ae Xbr. 1788.

Nicolaus Wineler mp. Comes Georgius Banffy

Ntro. 779. Supremo Unitariorum consistorio. P.P.

Dignata est Sua Majestas Sacratissima Medio Altissimi Decreti Aulici de dto 24 Xbr anni proxime Clementissimè injungere, ut omnibus Scholarum Administratoribus, ea Venter Ordinationes, quarenus eidem ad Cœmeteria Dirus communibus Regiis iisdem proponendas sine mora respondeant ni con. formiter hujus Mandati Supremum Consistorium Universorum Unitariorum Scholarum Administratores sibi subordinatos debitè informare sui Muneris esse ducat. S.R.M. Regni Transilvaniæ Gubernio Sibinii 3e Xbr. 1788.

Comes Georgius Banffy mp. Martinus B. de Siebenb. mp.

Ntro. 308. Sejungimus Promulgatis Civitatis Bohemicæ Scripta conducentia, quæ ad Cœmeteriorum colligendum ni pro 369. Domus in Sinceves sunt redacta 19e Martii. Ao 1788.

Ntro 1684

74

Dñi vel maximè considerandum erit; ut cœmeteria, in loco quodam extra Civitates oppida vel pagos sito constituta habeantur, nec ullus in posterum quicunq; ille fuerit in Crypta Sepeliatur, quapropter ipsa etiam privata Familiarum Crypta in Templis tam in Sodalitiis tam etiam Prædiis ut et communes etiam sine mora abrogentur, et juxta exigentiam Ordinationes cœmeteria communia reædificentur.

Vestra itaq; Excellentia Clerum sibi subordinatum, desuper informare, et nunc Ordinationi huic Altissimæ per eundem ad amussim satisfieri solliciter invigilare sui muneris duxit. C. L. M. Regni Transilvaniæ Gubernio Cibinii die 21e Aug. 1788.

Georgius C. Bánffy.

Franciscus Secretarius

Nro. 10775. Consistorio Unitariorum! P. P.

In sequelam ejus, quod intuitu illuminationis conscriptum diversarum Religionum vitæ promulgationis officiatibus et Superintendenti Unitariorum etiam Sub. 21e Aug. a.c. 1788. Nro 9278. notificatum exaribus idem pro observatione ad Obtinendum notificatur quod fundamento Altissimi Decreti Aulici de dto 14 Xbr 1787. Cœmeteria extra familiarum tam ex Templis, quam etiam ex sacellis sacrandæ sint; consequenter nec novæ in dictis locis exercere; nec sacella nova in hunc finem erigere fas, licitumq; sit, verum tam in Civitatibus, quam etiam in Pagis; in publica cœmeteria transferri debeant, ea tamen modalitate, et tali cum restrictione, ne amplitudine justo majore, vel nimio numero Funerum Cryptarum cœmeteria publica justo augustiora reddantur.

Cæterum dignata est Sua Majestas Sacratissima clementer condescendere ut dictimera loca pro Crypt abdi tamen Excretione sacellorum, eligi possint, quibus Cadavera Primarii hujus, vel illius Familiæ inhumentur, dummodo loca illa extra Pagum, et in Scripta Directatia sita, ac Universim juxta exigentiam Ordinationes conjuncta sint. C. L. M. Regni Transilvaniæ Gubernio Cibinii die 3je Xbr. 1788.

Nicolaus Winckler

Comes Georgius Bánffy

Nro. 779. Supremo Unitariorum consistorio. P. P.

Dignata est Sua Majestas Sacratissima Mediante Altissimi Decreti Aulici de dto 14 Xbr anni proxime lapsi Clementissimè injungere, ne omnibus Scholarum Administratoribus, ea tenus Ordinationes, quatenus eidem ad Exactionem à Dñis Commissariis Regiis iisdem promulgandas sine mora respondeant, ni conformitate itaq; Altissimi hujus Mandati Supremum Consistorium Unitariorum Scholarum Administratorem Sibi Subordinatos debitè informare sui Muneris ope duxit. C. L. M. Regni Transilvaniæ Gubernio Cibinii die 8e Jan. 1788.

Martinus D. de Siebenb.

Comes Georgius Bánffy

Nro. 308. Injungimus Promulgatis Civitatis Bohemicis Scripta conflag. rare ad Colectorum Collegendum ni pro 369. donec ni secus fuerit redacta 30e Martii. 1788.

Nro 1684

Nro 1684. Unitariorum Consistorio ! P. P.

Mindenek èrèsère jelentetik; hogy mineműnk à Környül állókra nézve, à Törökkel az Háboru meg-határoztatott, ő Felsége Kegyelmesen parantsolya; minden Mitséd alkalmatossàgával az Háboru idejèn szokott Collectàkot, nem csak à Catholicus, hanem mind az Unitus, mind à Neu-Unitus Atyafiaknàlis meg ujjitàni: valamint az Erdèli oràn, ez ideig esmi szokott Isten tisztelet gyakorlàsàrol, nem Különben à több Vallàsok àltal, à hàllok àhitatos Königörgèsekrol, àltalok az Istent ezen Háborunak szerencsès elömenetelèert Irgalmasságra egyetemben harhatosan parantsolya. Kèlt à Nagy Ebedy Ország k. Gubernium màban Nagy Szebenbe 21ig Febr. 1684.

Vajna Dávid mp. Secretarius

Greff. Bánfi György mp.

Alia Litera communicatoria R. Unitariorum Consistorio transmissa P. P.

Reverende Domine! Congressum visum est ulteriorum autem mortuorum Elenchum sive Relationes ac Renunciationes super singulis mortuis denotato more, ei etiam quo afferebantur per tempora Inspectionis ejusdem pro futuro et iam medio Parochorum Localium et quidem in Pagis, cum adjumento Notariol Regorum, aut horum Defectu officialium Dominalium eâ ratione concinnandum, secundarij, ut eadem singulis quatuordecim Diebus Vice-Judicum Concernentium Processuum respondatur, ubi Locorum intredneve Quod ipsum Ltas. P. Vrã eo Que communicatur, ut eadem Clerum sibi Subordina tum ita instruat, et idem Supra mentionatas Relationes Summa cum fide, litate et accurate facere, et eò quò dictum est mittere Superiò modo Concionatoris, earundem Cum Concernentibus officiolatibus cognitionem cum fovere vel numeris esse ducat. Cibinii ipse Aprilis 1688.

Comes Georgius Bánffi mp.

Seculi XVIIIvi Annus 1788. ad quem Anni Curæum pertinet et sub eo anno datis conjungitur.

Continuationis pagina 7ma. Vota Supremi Consistorii communi Electo, et post Verbo Regio Aulico Clementer Resoluti Confirmati Neo Superintendentis Stephani Lázár Extensio ad continuandam Generalem Visitationem Impetrata Sequentis Tenoris

Siquidem ad Generalis Consistorii in hocce Magno Principatu Unitarico Coram Excelso Gubernio Regio factam Supplicationem. Idem Excelsum Vigore Gratiosarum Suarum de Ito 12a 862. Anni proxime Preteriti 1787. Sub nro. 11356, Emanatarum Universis et Singulis Sacratissimæ Sue Regiæ et Apostolicæ Mattis Fidelibus Provinciali Jurisdictioni Subordinatis Cuiuscunque officiolatibus et Magistratibus Locorum, religionis Cujuscunque Status, Gradus, Honoris, Dignitatis et Gementiæ, Altefata Sua Majestatis fidelibus præcipere dignatum est: Quatenus Præsentium Exhibitorem Clarissimum ac Reverendissimum Dominum Stephanum Lázár recenter denominatum et Atrissimè etiam Confirmatum Unitariorum in hocce Magno Principatu Transylvaniæ Ecclesiarum Superintendentem, aut alium pro hunc pro ratione Locorum et Circumstantiarum alias quando Substituendum, pro Munere ipsi incumbente aut concredendo ad Ecclesiarum Populi Spirituali Cura sua Subjecti Visitationem projecturo.

Ad Exer.

Ad exercendas officii sui partes, ubique locorum, et circumstantiarum non solùm admirere; verùm requisiti omnimodam eidem in rebus ad functionem suae pertinentibus pro re nata opitulationem praebere? Clerumque et Populum Unitarium, ad obsequium in spiritualibus memorato Dño Superintendenti, aut alii per eum ad id construendo debitum inviare haud intermittant. Hinc serio commititur Singulis Dominis Comitatus Szolnoc-Doboka Circulorum Supremis et Praecipuabus V. Judicibus ac Communitatibus, aliis item Universis et Singulis, cujuscunque gradus, Status, Honoris, Dignitatis et Praeeminentiae, Sacratissimae Suae Majestatis Fidelibus in hocce Comitatu Solnocensi cum Horda Superiori et Sede S. Aranyos Unitis ambitu degentibus commorantibus, et Circumstantibus praesentes Visuris, Harum vigore, officiosè commendari Ut Praesentium Exhibitori tempore Praelaudato Reverendo Dño Superintendenti aut illi pro hinc pro locorum et circumstantiarum ratione ne quos subscripsimus eundo et manere sibi incumbente, aut concredendo in Ecclesiarum sua confessionali dilectarum populis Spirituali sua cura subjecti Visitationem exituro et profecturo, pro re nata omni-modo assistant, Clerumque et Populum Unitarium ad obsequium in Spiritualibus tempestivo Domino Superintendenti, aut alii vicissim ad obsequium in Spiritualibus repetito Domino Superintendenti, aut alii construendo debitum inviare haud intermittant. Ex officio nostro Comitali Sedis Szolnoc-Dobokensis die 16a Mensis Aprilis A. 1788.

Stephanus Lázár
Aurelati Szolgyi Comes Solor Subscriptus Vice Comes {L.S.}

Exercitatum per Andream Kraus
Szolgyi Comes Solor Ordinarium Notarium.

Memoratus A. 1788. Ad humillimam petitionem meam Exhibitam Empetranti Superintendenti Stephano Lázár Data facultate ad habilem Fundum pro collegio colligendum hoc fine nichoar pro pag. Confirmationis qua memoria qua injecta est: Fundatum Veritatem Cl. Superintendens Stephanus Lázár et quidem pro Sede Aranyos, cui adjunget pristine confirmationem Terrum Michaelem Kozma pro Representanti unum Vendicorum Comes et Vicepalatinus Komaromiensis Ego Michael Kozma Kisfaludi ipsius in Aprili, Maio, Junio, Septimanis seu omnes Ecclesias Sedis Aranyos pro Fundum Fundamentum pro Veritate Cl. Superintendens Ecclesias Sedis Aromszek Dobokensis et aliquas Ecclesias Sedis S. Mihaltzensis filialiorum pro habili Fundo acquirendi quid, post quam et reliquas Sedes et Comitatus visitaverit Significandum erit. Idem tamen

Ao 1789. Reverendo Superintendenti Unitariorum Stephano Lázár. P.P.

Caesarea Regia et Apostolica Majestas Dignata est ad Tabulam Hungaricalem Georgii Lukács Supplicem Libellum ratione petitae Dispensationis pro Copulatione Matrimoniali filii sui cum Nepte Sororis sua Regio Subditae nexu sanguinis, et Affinitatis consanguinei subnexum cum Approbatione hujus petiti, pro futura Normam Affirmationis Informationem communicare, quatenus praeter praenominatae consanguinitatis gradus in Patentibus de Matrimonio emanatis Expressè prohibitos in Consanguinitatis gradu, quo Nuptientes inaequaliter distent a Trunco, semper remotiori debeat in Considerationem venire? contrahentes quod tam in Gradu, quam etiam in aliis similibus Casibus Copulatio Matrimonialis, sine impedimento, ergo absque omni scitu quaerenda Dispensatione provenire possit. De quo Regium Subditorum Vestrum Resolutionem certiorem fecit. C.R.M. Regia Tabula Judicialis Districtualis

Ignatius de Szentgyörgy
Comes Georgius Dániel

Ao 1789

Nro. 6364. Commissio Subernialis Leõne Collecta in Subsidium charitativum Civicatis Sabellisque damnificatæ conradenda et administranda Emanata publicatur è Suggerto d. 1788. 20 7bris

Nro. 7663. Decretum Suberniale Consistorio Unitariorum! P. P.

Instructio medio Altissimi Decreti Aulici de dto 18 Aug. horsum trans. missa resarcitione Damni è destructione et respective Confiscatione Aedificiorum vel Fundorum ad Defensionem Patriæ necessariorum Suscipienda emergentis concernens. Consistorio eo cum addicto communicatur ut idem fine æstimationis modo debito instituenda, de singulis casibus emergentibus horsum referat. C. R. M. Regi Trinunic Subernio Sibinii die 4 7bris A. 1788.

Joannes Hermann Secretus
Petrus Comes de Reva mpp.

Nro. 7663. Copia Altissimi Decreti Aulici P. P.

In resarcitione Damnorum per destructionem Aedificiorum et Confiscatione Fundorum ad defensionem Patriæ necessariò Suscipiendum Fundorum Regula data erant.

Primò: Si Proprietarius sive aliqua Superest realitates suas aliquando recuperandi, illius non modo usus fructus Summus, pro illo tempore, quo illo caret debebant, verùm postquam easdem recuperabunt Subjectus etiam ad eas dem in statum ut quo antea erant reponendas impendendi etiam pares æquæ æstimationem compensandi erunt. E contrario autem si Proprietarii etiam Tributa publica Realitatibus ejusmodi adhærentia semper præstare debebunt.

Secundò: In casu verò contrario si scilicet Proprietarii Realitates rehabere non possint, interim eandem ergo aquam æstimationem persolvendum erit et Tributa publica iidem adhærentia subrahenda venient.

Tertiò: Compensatio in utriq; casibus nec ratione Majoris vel minoris Summa; vel exe parato vel medio Contractualium præter præstationem census Annui per 4. à centum fieri debebit, ita tamen, ut capitale ipsum durante Bello exigi non possit, quoad damna Summam 500. flor. non excedentium prior, quoad ea verò quæ dictam Summam excedunt, posterior compensandi modus habebit locum.

In Conformitate itaq; horum Subernium officiales circulorum illorum in quibus in Gleutibus Belli circumstantiis similes casus contingere possent superabit, etsi casus reipsa quoq; emergat, æstimationem exigentibus ordinatio nibus conformem instituti faciat, eandemq; hinc ulteriorit disquisitionis desuper faciendæ de casu ad casum horsum remonstrabit.

Postremò: Idem ad tenorem Altissimi hujus Decreti pro Diversorio Dominatus Fundi Religionis illi Schesi dicti in Sura Superiora habito, ac munimento illic construeto obsistente, hanegs ob causam à Militibus dicuto Summam 1e flor et Xcros 16. jam ad damnum dicto modo datum resarciendum liquidatam ex Camerali persolvendam habebit

Vienna 15a Augusti 1788.

Nro. 7547. Ad Subernium in Galicia P. P.

Sub. 8va Aug. 1788. Nro 7547. Költ Suberniale Decretum altal je-
lentetik

[illegible] 420 Fellegi képes Laudelete, mely által egy Cseh Orsági Stavchen
bach nevezetü ház által ejtetett meg-emlèkezett Tiszteletü Vasarsoka Zaho,
nak Számára alamisna Rendetsèl.

Mèr. 8076. et 8713. Sub 13a8bri hòlè Subveniale Decretumban jelenterik
hogy 27dik a.c. Szab Kàdoson kèt udvarhaival együtt 36. paraszt hàzok Sem.
mive tèteznek; ezen kèt vèllon Contribuensek Számàra alamisna gyüjtse.
rèi [illegible]

Annus [illegible]

Synodi [illegible]

[illegible]

Clarissimo Generali [illegible]
et Nobili de Kukullo [illegible]

Anno Domini 1780 [illegible]
Vèn per presentes eo fine notum facio, ut [illegible]
Nàrensis Cleregi Diœcesano ad eandem Synodum [illegible] loco Dregi
præscripti hora tertiâ pomeridiana tanquam Deputatus comparere
injungere nequaquam gravarim, quatenus ex Ecclesiis sibi subjectis,
ini sua committat, eorundem, ut et Vir. D.D. Parochorum, ac Patrona,
rum nec non D.D. Ministrorum Œconomum in rationem Collegii
Bri Claudiopolitani Gymnasii item Œ Fordensis, ac Ministrorum Fra,
trum Cœnobii conferri solitam, cumq; penes Specificationem con,
fessariùm ac collati Unius cujusq; debita sub Authentia Emanandam,
cujus correctionem omni Solicitudine curabit. In qua Synodo — —
die Dominico Sextr. die 19a Maii et Anni præscriptorum horâ
matutinâ Sermonem Sacrum pro sanctione proponet R.D. Martinus
Balàs Tractus Vidalis Ecclesiarum Vestrarum Archi-Diaconus Sau,
erau. Aurem Sui Cleri Distribuet R.D. Ludovicus Barla Tract. Ara,
nyos Notarius. Examini verò duo Fratrum Candidatorum
Diebus 15 et 16 Maii et Anni varios ferè Ex Theologia Nostra —
Exemio; ut et Dogmaticis pariter 2. et 3. Contenti publicè in
stituendo præsidebit R.D. Stephanus Sàrdi Ecclesiæ hujus I. Sup.
gulosis Parochus. Quare Rda V. Vestra Sedulò curabit, ut tam
Celebratio Synodi istius Generalis, cum suis adjunctis circum,
stantiis, quàm etiam Religiosa modo prævio Expressato ad eorum
omnium quorum interest Notitiam, via Contextu tenestivè de,
veniant. In reliqua R.D. Vestra Pietati commendans Favoribus Sum
contenter Stapata R.D. Vra

Addictissimus in Domine
Stephanus Sàrdi Superintend.

Datum H. Aliat 24a Apr. 1789

Synodalia Conclusa vel Determinationes in Ecclesia Unitaria Sr: Geritzensi celebrata ut in protocollentur per me non sunt reperta

Conclusa autem eundem Annum Spectantia Consistorialia, Sequentem Improtocollationis Seriem Nacta sunt.

1mo: Opinionem Scariæ Quindenalis fine revisionis horsum submissam quatenus (:a:) Petito Ecclesiæ Unitariæ Szabedensis R. Joannem Kozma hactenus interimalem in eadem Ecclesia Parochum pro Actuali Parocho Sollicitantis deferri. (:b:) Quatenus in Locum R. Michaëlis Cseherdfalvi Ecclesiæ Unitariæ Nyomatensis fungentis Parochi. R. Josephum Amburus pro nunc Ecclesiæ Teremensis æquè Unitariæ Parochum disponi posse putavit, Calculo etiam Consistorii approbari, eo tamen quoad punctum isthoc posterius cum addito, quod Mentionatus R. Michaël Cseherdfalvi; non in Ecclam Teremiensem, verum Szölefalvensem; et quidem sub conditione, si se emendaverit, se se conferre possit ac debeat.

2do: Ecclesiam Sr: Geritzensem Consolationem sui Intuitu Ludi-Magistri orantem ad visitationem generalem, in Diœcesi etiam cui ingremiata est jam jam celebrandam inviari. E Sessione Consistoriali Claudiopoly Die 29a Martij 1789

Extradatum per Josephum Sakei de Eadem Grãlem Notarium ac Consistorii Ord. Actuarium.

Quæ porrò de hoc Aõ Improtocollata manserant, nunc sequentem Seriem Improtocollationis Nacta sunt per quartum Continuatorem.

Nro. 8102. Domino Superintendenti Unitariorum Stephano Lázár. P. P.

Observatum est non paucos Juvenes animo, Matrimonio mediante, per quod insimul bona etiam quædam acquirere intuntur Lectioni Novorum Militum in Supplementum (: vulgò rekrutung:) se se subducendi in immatura ætate; et Virilis quidem Sexus 14. 15. Fœminei verò in 12. 11. quin etiam 10. ætatis Anno Matrimonia inire, cum itaq; præmatura isthæc Matrimonia ex capite quod non solum Sanitatem labefactent, Naturale virium incrementum impediant; verum insimul similes immaturi Nupturientes; neque ad rem familiarem administrandam; neq; ad educandos Liberos habiles sint; quoad Societatem Civilem et Rempublicam noxia post se trahant consectaria; ut malo huic obviam eatur, necessarium esse visum est concludere hoc, ut ubiq; locorum publicetur in præsentiarum non esse rem cum Lectione Novorum Militum subterfugiendi tam præmatura Matrimonia inirent, sine ullo Matrimonii jam antea initi respectu in Supplementum legantur et assententur; Parentes verò, qui in similia Matrimonia consentirent, tanto magis qui ipsimet Liberos suos ad talia Matrimonia inenuda persvaderent gravissimæ pœnæ subjiciantur.

Insimul autem Clero etiam injungitur ne tales immaturos

Nupturi

Impuberes qui ad rem familiarem administrandam et liberos educandos inhabiles sunt vel qui Matrimonium ob finem quendam extraordinarium, uti Superius dictum est inire volunt; conferat; quemadmodum iisdem officiales, tibus Commissariis etiam super publicatione praesentis Ordinationis sub hodierno Commissum est; haud secus Vra etiam Reverentia in quantum Ordinatio isthaec Clerum concernit, ad hujus observantiam Clerum disponere dignum patrium ep. dneat. D. 27. Mart. 1789. Patres Trinitarii Subscriptio Sibinii die 9. Aprilis 1789

Comes Georgius Banffy. David de Vajna Secretarius mpp.

Exc. 2967. Consistorio Matrimoniorum P. P.

Quod Contractus Matrimoniales a Minorennibus celebrandos, dignata est altissima Sua Majestas medio altissimi Sui Decreti sub Dato 5a Maii a. C. Magn. 2590. Exarati Decreti dulci Cognitione percrescere quod.

Impri In Matrimonio Pupilli cujusdam, quod cum concensu Tutoris quidem verum absq; Judiciali Approbatione factum est, cujus idea etiam Bene; dictio Sacerdotalis jam successit, sola absentia Judicialis Approbationis, post te tribar nullitatem Contractus Matrimonialis: manifestum enim est ip, sum Statum ac Judicium Pupilli vim Impedimenti Matrimonii esse quod per Approbationem Juramenti Pupillaris tolli debet, si vim Impedimen, to isthoc non sublato Matrimonium initum Contractus Matrimonialis irritum

Vbi Primum Pater in talibus Casibus faciendus, ut Sequens Tabe: ab Lit. Avuntia Pupillari Contractus talis declaretur pro nullo, exposit reo Negoti, um ipsum Politico transeuntis quod Pars 2da Juris Universalis de Deli, jus et Actum Pitagoralis quod Pars dependeat, eorum simbe pec, cati pena subjicere, quo facto tota res inde dependeat, eorum simbe pec, ter Approbationem Judicialem habere et obtinere velint nec ne? Et qui, dem parter nec impertenda ita Approbatione de se non intimet, libe, rum esto Judicio Approbationem petendi denegare? Cumvero cum Benedi, ctio Sacerdotalis de validitate Contractus Civilis Legibus adversatis nihil conferre possit non est ne Judicium hac in parte in Executione Mmo, nii sui se se comprendat et in eorum labi patiatur.

Quod si vero Judicium Approbationem Partibus se se presentes intimantibus Davi pape judicaret, eorum respectu Contractus Civilis Matri, monialis, si vim Impedimentum sublatum sit, secunda Benedictio Sacerdotalis etiam adhiberi debebit, et quidem si impedimentum in Lecione positum pu, blice cognitum non sit, facienda; sicut autem etiam publice totties quo, tiès autem hoc vel illo modo fienda Repetitio Benedictionis Sacerdotalis Protocollo Copulatorum adnotata, patione etiam silentii debebit. Quod ipsum Consistorio Praesentibus per Norma ac sui Directionem notificatur.

E. R. M. Patres Trinitarii Subscriptio Sibinii die 9a Aprilis 1789.

Comes Georgius Banffy. David de Vajna mpp.

Exc. 2968. Superintendenti Matrimoniorum P. P.

Siquidem Excelsum Subernium Regium ob varior respectus Numerum Copulatorum Baptizatorum ter Mortuor scire necesse habeat Idem

idem Clerum sibi Subordinatum et Parochos locorum ita instruendos infor-
mandosq habebit; ut idem Tabellas Nunerum Copulatorum Baptizatorum et Mor-
tuorum concinnent, easdemq eidem, cum fine cujusvis Anni Civilis exhibeant
quas idem una cum Summa totius populationis cujusliber loci, et cum Di-
lucc cujusvis Creviti et Crescentis Anni, hoc est cum Annotatione ejus, quanto
populatior Nuderus Baptizator Copulator. et Mortuor in Comparatione cum
Anno Crevito creverit vel decreverit, cum fine Anni cujusvis Civilis horum
Subnitendas habebit. C. L. M. Pspus Transmic Gubernio Cibinii die 9a Maji 1789

Wolfgangus Cerei mpp.
Comes Georgius Daffinus

P. P.

Mro. 5448. Superintendenti Unitariorum!

Ad Representationem Vicarii Apostolici Cassovien et Episcopi Neostaden,
sis, Consilio Aulæ Bellico factam visum est Majestati Sacratissima medio Gu-
bernii R. clementer injungere, ut in posterum Baptizatarum Copulatorum
aut Sepultarum per Parochos Militarium Personarum Nomina, non solum in
Ecclesia Registris pernotentur, verum etiam concernentibus plerumq cae-
pquin in Vicinia existentibus Capellanis Cassovien, et quidem cum desig-
natione Toli cui talimodi nomina in Parochiæ Protocollo seu Ecclesiæ Re-
gistro inserta habentur inscribentur. Quod ipsum eidem Rdo D. Vica
Notificatur; quo eadem Altissima hinc Voluntati Semet conformet. Clerum
vero sibi Subordinatum taliter informet, ut Protocolla Copulatarum Bap-
tizatarum aut Sepultarum Personarum hactenus hac in parte Imperfe-
cta, deinceps ad Ductum hujus Prascripti concinnet. C. L. M. Pspus Transmic
Gubernio. Cibinii die 6a Julii 1789

Schowberg Secretarius mpp.
Comes Georgius Daffinus

Mro. 7085. Superintendenti Unitariorum! P. P.

Ut Cultura Sycaminorum (: Operosa :) qua variis in Locis bono cum
Successu Exercetur apud Plebem Communem acceptiorem redderetur,
Simulq impedimenta ei obstantia è medio tollerentur, Necesse visum
est Gubernio Regio. Vræ Reverentiæ intimare, ut eadem Parochis
Locorum sibi Subordinatis injungeret quatenus iidem tam exemplo
proprio, quam etiam idoneis adhortationibus Auditores, suos eo per
moverent; ut iidem plantationi et multiplicationi Sycaminorum de
inceps Majori cum industria incumbent. C. R. M. Pspus Transmic
Gubernio Cibinii 17a Aug.

Comes Joannes Nepomucenus Ezterházy mpp. Comes Gregorius Dethlen mpp.
Consistorii Unitariorum Ad. P. Secretar.

Mro 6129. Consistorio Unitariorum. P. P.

Tenore Altissimi Decreti Aulici De dato 23a Mensis Octob.
lapsi Anni, dignata est Sua Majestas Sacratissima clementer
decernere, ut in Sublevamen Civitatis Teschen in parte Sile-
siæ Imperio Suæ Majestatis Subjecta habitæ fatali Incendio
damnificatæ indigis Eleemosynæ colligerentur. In legue
lam igitur Altissimæ hujus Ordinationis Prscriptum com-

mittitur

mittere Conspectorio ut Eidem medio Concurrentium Parochorum Plebem ad Edictum Succursum præstandum & Suggestu adhortet.
C. R. M. Posonij Transmiæ Gubernio Cibinii 23a Junij 1789
Comes Georgius Banffy mpp. Wolfgangus Cserei Secret.

Anno Eodem Die 24a Augusti acceptæ à R. Archi-Diacono [illegible] Mandata Ju-
bentialia de reibus locis Ignis Damnificatis simè danda in Eorum Subsi-
dium Eleemosynæ publicandis emanata. Et quidem:

Sub. Nro. 4419. 7a Junij de Comitatu Zagoriensi Pago Buchholtz ubi 70.
Domus
Sub Nro 4611. 8a Junij de ejusdem Comitatus Pago Patak Nominato
ubi 362 Domus et Parvæ Familiæ
Sub. Nro. 4786. 15a Junij. A. 1789. de ejusdem Comitatus Oppido Nagy Szak
Dicto. ubi. 168. V. 169. Domus cum omnibus adjunctis ædificiis,
Eademque vicelenarium Parvæ Familiæ Bonis informato ignis vo-
rapide consumpta.

Nro 9647. Domino Superintendenti Unitariorum! P. P.

Sub. 15a 8bris. a.c. Altissimè interdictum est, ne ni parvorum Ebri-
tudinorum, dum 18. ætatis Annum Baptizentur; nisi forte contingat ali-
quem ex Liberis tudinorum, ni tali ætate, qua quidem bonum à ma-
lo discernere posset 18. tamen ætatis Annum necdum attigit mori-
turum Baptismum proprio motu desiderare; quo in casu tali Bapti-
smi Decori pateat. Quod ipsum Ltæ Dominationi Vræ notificet.
ut Eadem Clerum Sibi Subditarium de regere informare velit.
C. R. M. Posonij Transmiæ Gubernio Cibinii 9a 9bris 1789.
Comes Georgius Banffy mpp. Comes Gregorius de Teleky
Secretarius.

Nro. 8759. d. Data 8a 8bris. 1789. de Regno Croatiæ Pago Feldkirchen.
nominato 30 Junij Inspectæ circa ignis Damnificatos 400,000. fl. Re-
plus Summi pagum fine charitativi Subsidii Exhibenda publicatus
Nro. 9410. de Data 2a 9bris. 1789. pro Recipione Rubrum in-
dictam desolationem pagum in Regno Bohemiæ Bunzlau
(aut Bolesvia) oppidum cujus Incola hyperius juvande fine
publicari & suggestu Debeant curet.

Nro. 2120. Ugyhanis communicálta Kegyelmednek ez pidem
Sorio, hogy à Processusokban à Parochusoknak hite dissentiné Reli-
gionum, ad fidem per ipsos requisitionem, ac illendő eben, agy-
nint à meg-határozott képek meg adásában, à Templomok
és Parochialis Házak körül tejendő funkciók igazításban (ve-
ratio:) ugy egyéb Megyebeli Dolgokban, melyek ab Antiqua
usurban voltanak ni Duett Legit et Constitutionis, Regul,
med Assignatival lenni szokott kötelességeinek eszmerje ea re-
integrari & ac Ungaricum et consueta pœna mg Buntetésin

Mindazonáltal arra vigyázzon Kegyelmed; mivel a Mostani Ha-
di Környülállásokban az Contributiuensek a Natura viteltöl sürüm one-
ráltatnak; valahogy abseniebus illyr az Egyházfiak Hazi Népeiröl,
tehetségeiket ne kivánjanak; ej azt nem tselyes itheiven vadgyorsa
ök nélkül [illegible] ellenek ne animadvertáljanak

Signat. M. Vásárhely Die 8va July 1789 Carolus Thelm Vice Comes
Mihaly. Ord. Notarius.

Nro. 10721. Az Unitárius Superintendensnek tudtára Isvan Ur.!

Tapasztalván hogy Imo: Sok Helységekben az Országban; az Ezen
dologban tett Felséges Rendelések ellen mégis Uralkodik az a Szokás
hogy a Keresztelök es Temetések alkalmatosságával felettébb költsé-
ges vendegeskedések légyenek; ej hogy az illyen helytelen vendégeskedésel
mind a Városi, mind pedig az Falusi Tanosokat nagy költségeket okozzanak;
az mellyek gyakran adosságbanis verik öket; mely által az magok életmek
re nézve szükségeseknis kenyetlenek.

Továbbá 2do: Hogy sok helyeken a Koporsók is Siroks pel. fedetve viret-
nének parantsolatik sub hodierno minden Vármegyei Tisztetnek; hogy ezen
még az 1772dik Esztendöben Nro. 2923. közöl rejtett meg tiltott helytelen
szokást a köz nép közül ennek büntetéssel mindenemüt irtsák ki; mely do-
log Tiszteletes Uramnakis a jelenvalo parantsolatban, maga igazitására;
et a meg tudás végett ki jelentetik. Az Erdélyi Nagy Fejedelemség
béli Fö Kormányzo Székből Szebenben 17a Xbr. 1789

Vinkler Miklosy Secret.

Grof. Rhedei Peter

Hoc Tempore prodiit communi Consilio Supremi Ministerii in Transsyl-
vania Constituti Status Politico Acconomici Ecclesiastici et
Canonici Unitariorum in Transylvania Dignitariorum.

Instructio Normalis

Et quidem Prior: Inspectoribus Diœcesanis.

Punctо. Imo: Nemes Hazank Strázsáloz, törvényei szerint az Ekklériál vagy
régi boldog Emlékezetü Fejedelmek Collatiojibol való
különös Parochusok, ej más Rendü jószágok Kegyes Tuberek fundatio-
jibol, vagy az Ekklériad polgári uton és módon való szorgalmatos és
Törvényes Keresményekből az Ecclériastica Civilis Societasnak tsak tar-
tására Szükségesen kivantato jószágokat, Ugymint Templom Cintorem és
Temetö Helyeket, Papok ej Oskola Mesterek ház helyeit, birvan ej közön
ségesen mind az Ekklériát Summára; mind különösön a Ministerek Sub-
Kontentiojara, nehol bennis a Városokon, és Falukon Szabadságot, örökségeket,
azokon való Szöllöket; ej egyéb arányi féle hasznot hajto fekvö ej moz-
dulhato jokat, kinus is az Határokban ej Mezökben pedig, Szállókat kaka-
lo és szántó Helyeket. Erdöket, Berkeket, és malmokat birvan, nehol pedig tsi-
talis pénzel, vagy in paratis, vagy in Elocatis Activis debitis találtatván
Szükséges az effele jokról a Possessorok Jegyzésének olvasmára és tsendes tartá-
sára Törvényben meg-álhato Jo ok Levelekre, vagy Ecclélbéli biro-
ságokra szert tenni, avagy az hol jelen vadnak, jo rendben és elég-

Séges

Végre, három[illegible] gondviselés alatt azokat tartani, és azon fő tövül az
Felséges Istenben bizodalmat üdvességes végre, és a' Kör három Elementumi
Szükséges á'lenni, ejj Jyors gazdaság vagy hív Sáfárság, de az illyen Kül,
sö dolgokra az Egyházi Rendek fő'kinek hivatalok főképpen állt az Evan,
géliomnak hirdetésében; az jozan ejj jo erkölcsi élet mozdítása tanítá,
sában ejj reá üdvességre nézö egyéb szolgálat tételben;) a Külsö vagy Politica
co Politica (Oeconomica;) administratiora, azok körül való vigyázásra;
ejj gazdaságára nem érkeznek, nemis hí Hivatalokhoz tartnak; Ez okon
minden Káptalanban Két két Inspector Curatorokat kellett állítatni.
ahol azon Káptalanbéli minden Ollerjai mindennemü jovaiban kormalna,
tosan vigyázzanak; ejj a' Vr. özvegy Asszonyi Consistoriumtol, mellyet Maria Thereſia,
Kovetnek minden Ollerjak napi körül való Domesticus Curatorait ejj sirhegy,
hányják; ha ezeket Közelségében Leggyakrabbi rapasztalnák, inkább, serkentsék,
sö meg, vagy kitörnék a' dolog Kevesebbet esmérö Hatalmat annak végben vite,
lére szólitsák. Ezeknek Administratiojokról Receptiorol. Expeditorol.
á'sz: V. Generalis ejj Specialis Visitatiok alkalmatossigával Ejjik ezek körül
meg-jelenvén, azon két Visitatiokkal egyetemben Karendondeut Számot vami
tartoznak e végre.

2dik Szükséges Hog az Inspector Curatorok Suspectiojokra bizattatot Ke,
lesiek minden némü jovairol Jazoknak respective jövedelmeirol circumstan,
tialis es adequata Informatiot végyenek Se végre, á' V. Esperes Atyánk
fiairol, á' közelebb gyakor ábra végben ment Consistoriok által Ki fanak
Jobol valok. ejj mi Executionak? mert minémü állapotban épségben, vagy
romladozot polczban találtatnak? Hány Haragot nemü Incrementok
Jjegyek alatt? Jmi időtöl fogva birattanak? Jépitettek
(b:) Tetor quo Ture? vallyon Ollerjai fogva való Fundatiobol? vagy
Uj időkori ki Collatiojabol? vagy talám Káptalanj által lett Kötet.
mingyát bírják? ezen módon mind a' belsö mind a' Külsö Fundusok; mi,
ben Környül állásira nézve ezeket Kell nyomni követni mely végre
(c:) Az hol Kéznél OK Levelek; Levélbéli Bizonyitások az
Ollerjaiban találtatnak; onnan azok szolgálhatnak; de az hol vagy egy
vagy más ezen Levél nélkül maradtak; onnan a' Nér Vármegye vagy
Szék Fiscusi által, Testimoniumot vagy még hitelesebb bizonyitó Le,
velek Kéretnének mintheg pedig.

(d:) Kedvetlen Történetekből naponként tanúltatnak, hogy papirral
tyuk; hogy mind a' vigyázatlanság ejj gondviseletlenség miatt; mind pedig
némely Degen szivü Emberek keziál; ugy Békeben vagy háborus Idő,
tűr általis, sok jamborok jo Bizonyság Levelei el rejtegetnek Ide,
genednek ejj meg-emlékeznek; azért mind a' Közelebb való harma,
dik határban két Rendelés szerint jo móddal készitendö bizonyitó
Levelek; mind a' Régi Ős OK és Bizonyság Levelek. minden Ollerjai,
ából, tulajdon maga az Originalok, nagyobb biztonságnak okáért
az Inspector Curatorok által penes Registrum adattassanak által
a' Kötet

à Kolosvári L. Conservatorium Archivumában, maradván azoknak valoságos Mássok vagy vidimált Copiájok az Ekklésiánál, melyekre jövendőbéli utasitás ej világositván végett à bè adásnak idejit, hogy az originál bè adatott Anno J. Die J. Sub Symbolo J. fel-tellettik jegyezni; melyekben főképpen az Inspectori Curatorok hathatos Cs„ kötök lenni kötelesek lésznek, valamikor pedig a Törvény szekben — magát az Ok levelet elè adni szükséges lészen, a Kolosvári Consis„ torium Archivariussa vagy Registratora vega Receptisse vel obligatio„ nales de relocando Egyéb ki adni tartozik

(:e:) Minden Ekklésiákban magok utasitásokra kötelesztetnek az Fss. Curatorok ki készeni vagy kövétetni irni vagy iratni, mi modon? mi Fundusbol Subsistálnak a J. Ministerek birjàk valami Ekklésia jovait? mifélét? mennyit? kik mivelik? Mi a jövedelmek? vagy ha Bérek vagy kepéjek jár? Egy tseléder gazda mit szokott Eszten„ dönteni adni? ezt pedig azért; mert a J. Ministerek a magok bére„ ket azon Ekklésiabéli D. Curatortol v. fel. Egyházfiaitol Baràtul Sz: Mihály, Borul és pénzül Sz: Márton napokra vàrjàk bè, kiknek bérek ha az itt terminusokra bè nem szolgáltatnak akkor ottan ni accura„ ta Specificatione à Restantiàkot à D. Curatoroknak, ki adni tartoznak ej ha ezek 8. Napok alatt ebbéli kötelességeket el-mulatnák, az J. Mini„ sterek vagy az C. Inspectorokot találják meg, Specificalván à remitenseket; hogy azok inperceptà eránt Magistratusi Assistentia, még Karàtson elött bè szolgáltatni à D. Curatorokot és remitenseket bè szolgáltatni à Leg„ tantiàkot Kényszeritheszék, vagy à Decembéri Partialis Visitatiokor, pana„ szolyát bè hogy errovit à Secretare Districtus assistalván desumáltasszék ha pedig ezen üdö alatt à J. Ministerek Restantiàjokot Specificalni és bè adni el-mulatnák; az után az Inspectori Curatorok assistálni nem kötelesek, sőt azok neis kényszeritsék.

(:f:) A szokott Diœcesana Visitatio végben vitelére requiráltatván J. Esperest Atyánkfiai által Edgyik Diœcesanus Inspector Curator; ez Kötelességének esmérje à Localis Judyum Officiolatusrol annak rendi„ szerént egy Érdemes Nemes személyt pro Districto & Gremio Sedis v. Comitatus Kì nyerni, & szerént Szt. Endöként Decemberben foly„ tatván az Esperest à Notarius-sal ej Districtualis à Visitatiot az el„ so Punctum szerént, nem tsak meg-jelenjék Edgyik Curator à D. Curatorok és Egyházfiai szándékok meg-virgálására. Sőt é feleö kötelessége lészen annak, minden Ekklésiában à fel. Visitatióval e„ gyetemben szorgalmatoson meg visgálni, ki tanolni, hol? mellyik Ekklésiában? Kötönregesen è vagy Különöj Ekklésia Tagjainak, vagyon a J. Ministerek ej Localis Curatorok vagy fel. Egyházfiai ellen pa„ nasszok? az miböl áll, ej ha lehetséges ej minden modon à dijferen„ tiakot compondlni vmeg tsendesitteni; de hol ha az Atyafiságos com„ planatiot végben nem vihetnék, oly esetben meg-hatsaràn az

Ellenes

Ellenderò feleket, egyeneş ès tehyes Relatiot az uj esztendò Kezdetèn Summariumban è végre celebrèndi Szokott Partialis Gyulesre, vagy ha à'nem lehetne, az hellyett sine disceptionis hujusmodi differentiarum celebrando Quindenali Sedisiara, pro ulteriori Differentiarum computatione, aut siquidem objectum Fori Bedlici fuerit, etiam pro Judicialis servitiose be adni, hogy igy cum circumstantiali et scripturali differentiarum et accessum Declaratione et opinione à V. L. Conscriptorinunak az itèlet valo Sedelèt ès ipsorum tèrtènet pro ulteriori ejusdem Meusis Summary Tabbarium representaltathassek? Az Ilyen tèrtènetekben mindazon által fölèrnem arra kell vigyazni; hogy valamint à T. Tanitok akarmely alattson Scholai Statiojokbol ki nem bocsattathatnak; annal inkabb valamint az Scholai Statiojokbol ki nem bocsattathatnak; ugy ha hol pontus okok elò adnak magokat, az Ellenèk által sem tètènegyen sem különòsen akarkiris kèrnek el. len, olly Tanitok által tanitatni s halgatni szokot ne kènszeritessenek kilèt vagy bermènkezes eleret; vagy tiltatlak sorsat valo tètelessegek felett gyakorlon panaszlodnak s regalmazàsok miatt hozzank szives hajlandosagal be jogadni s tartani nem akarandnak.

(g:) Valamint a Visitatiobnak egyik objectuma, az Ecclesiak jovai, nek meg vizsgalasa. Ugy az Inspectos Curatoroknak sòvebb gondjok legyen, hogy azok; ha uri Vegenek tehyes tètelben ej kivant tètellessegre viszszenek Templomra Cimeterumbra Temetò helyekre, Parochialis Fundusokra, Scholai Epuletek allapotyara vigyazzanak; azokat à D. Scholarchaknak, vagy Uri Gyulesekben tarnassak; ha hol romlasnak, vagy meg-rongalnanak? Sòt ha azok eredeti engedelenseget talàlnanak, meg-ujittassanak? Sòt ha azok eredeti engedelenseget, vagy gondatlansagokat tapasztalnak? Az olly esetekben kùlsò Varmegye ès Fòldes Uras

(:K:) Az E. Curatorok Hivatallya a Visitational egyetemben, a D. Curatorok
ei fel: Egyházfiai Ratiojokot be venni, s ezeket Szoros Censurara venni, és
minden a Levelentiorban, ugy az Erogatiorbanis, a jo Gazdasag Regulaihoz cen-
surajokot szabni s a Valtmaztatni, s nem hagyni csak ezek, hogy ahi mint
azaz csak ugy gazdalodjon, ugy sajatvallyan az Ekklesia Sorsaiban s arok-
nak Szeredetiebol, ej azert difficultasban szorossan tartoznak ki venni,
mint a Neglectust, ha hol ügyiben, s maga idejeben az Industriat nem tettek Inem
tettetek; minden a Scriptet ualo s nincha nemis Kulsejes Erogatiorok; és ezeket a Sz.
vent ki advan, a Szamado D. Curatornak ej Ec. Egyhazfiainak; ezekis a diffi.
cultatorok halogatas nelkul vagy resolvalni, vagy pro Liquido debito aquos.
calni tartozzanek, ugy hogy fennebb az harodik Instantiaban Cultitea Kinde,
nalis vagy Parcialis Sedriara a difficultasok Sopialtathassanak; ej igy a Ratiok
a V. Representativum Conditionumban be küldettessenek hijjanossag, ej difficultas
nelkul, holott approbaltatvan, ha a Ratiocinans adosnal talal az E. Curator
a Liquidumok maga törvenyes ugyan a Subalternum Forum Törvenyes ite-
lete altal Executioban vetetni, ej igy az Ekklesiak sajatjat sub onere res-
ponsabilitatis reintegralni Köreleségenek esmerje?

(:L:) Minden a Diplomatiok, minden már altalmaradsagokkal az E. Curatorokhoz
gondjoknak tell lenni, hogy D. Curatorok az Ekklesiak pénzbeli fundussai-
val mikent gazdalkodnak az illyen Fundusok Elocatiojaban, ne engedjek e-
zeknek: hogy Atyafisagbol barattsagbol egymek s masnak bizonyos ej illen-
dö Taxa vagy ertek nelkul adjak, vagy magok szamara tartsak.

(:M:) Minnt fellyebb az Harmadik Szakaszban meg mutatek az E. Curato-
rok, ugy ittis különösön elejekben adattatik hogy a D. Curatorokat arra
Serkentsék; hogy a Régi Levél nélkülö leiro ej vegzedelemben forgo Adossa-
gokrol Birovyitto Leveleket teriesszenek; sőt felis veggék ha mod lészen
benne ütközessével egyiitt

(:N:) Ha midön az Ekklesiaknak külső formaikon activè vagy passivè
pereik magokat adnak elö, Czelre valo Superseedentio az E. Curatorok Hiva-
tallya; ej azoknak igazgatasokrol függjön; mely szerint köteleségek, hogy a
D. Curatorokat utasitsak, tanacsokkal vezérellyek, ej ezeknek tekeneszet sze-
rint illendö segitsegel legyenek.

(:O:) Hogy mindenek magok rendeken folyvan az illendö Subordinatio,
minnt az Igazgatas modjanak Lelke megh. tartassek; a jo Rend azt kivan-
nya, hogy az E. Curatorok, az V. Szale E. Representativum Conditionumok-
nak Engedelmeset leven; ezeknek parancsolatit telyesiteni, ej végezei-
nek be telyesedését eppen az lehetöségig hatarozon munkalodni.

Sőt különösön a E. Fö Curator Utarol függeni; ezeknek az illendö Tol-
gorban engedni, ej ha a Szükség ugy hozza; ezek parancsolattyaca a Sza-
bad Synodalis Congregatiorban, ugy Lineen a Partialis ej Cundenalis Sze-
kekben is meg-jelenni nem tagithato köteleségeknek esmérjek lenni.

(:P:) Ha valamely Ekklesiai Társaság magát ni Conereto vagy a Ven.
Generale v. Repr. Conditorium ot vagy Superintendens E. Dioeceanus Epis-
cop

(:K:) Az E. Curatorok Hivatallya a Visitational egyetemben, à D. Curatorok ej Sz: Egyházfiai Ratiojokot bé venni, s ezeket Szoros censurara venni, és mind a Levelezetiekben, ugy az Erogatiokbanis, à jo Gazdaság Regulàihoz censurájokat szabni s alkalmaztatni, s nem hagyni tsak arra, hogy akì mint akar tsak ugy gazdàlkodjon sugy sàjàrollyon az Ecclesia Jokaiban s azok, mint Köredelmeiből, ej azért Difficultàsban szorossan tartoznak Ki tenni, mint à Negligentiat, ha hol ügyiben, s maga idejében az Industriàt nem tettek Inem tették; mind à Kerpelett valo s néha nemis Kül sejes Erogatiokot; és ezeket à Sz. Curatorok ki adnàn, à Számado D. Curatornak ej Sz: Egyházfiainak; ezekis à Difficultàsok halogatàs nélkül vagy resolvàlni, vagy pro Liquido debito agnoscàlni tartoznanek, ugy hogy fennebb az hatodik Instantiàban Inditett Kiinde, nalis vagy Pauperis Sedriàra à Difficultàsok Sopialtathassanak; ej igy à Ratiok à V. Representativum Consistoriumban be küldettessenek hijjanossàg ej difficultàs nélkül, holott approbàltatnàn, ha à Ratiocinans adosnàl talàl az E. Curator à Liquidumok maga törvényes ugyan à Subalternum Forum Törvényes ütelete àltal Executioban vétetni, ej igy az Ecclesiàk sajàjàt Sub onere rationsabilitatis Reditusegràlni Köreleséginek esmérje?

(:L:) Mind à Difficultàsok, mind más alkalmatossàgokkal az E. Curatorokat gondjokra kell lenni, hogy D. Curatorok az Ecclesiàk pàrtzbéli fundussaival midènt gazdàskodnak az illyen fundusok Elocatiojàban, ne engedjék e, zeknek, hogy Atyefiàgból baràtsàgból égynek s màsnak bizonyos ej illendö Taxa vagy ertek nélkül adjàk, vagy magok Számàra tartsàk.

(:M:) Minthogy fellyebb az Hatodik Szakaszban meg intettek az E. Curatorokat, ugy itten különösön elejében adattatik hogy à D. Curatorokat arra serkentsék; hogy à Régi Levél nélkülözö ej vétkedelemben forgo Adossà, gokrol Bizonyitto Leveleket tehessenek, sőt felis vegyék ha mod lészen benne ùtetessével együtt

(:N:) Ha midön az Ecclesiàknak külsö formaban activè vagy passivè pereik magokat adnàk elö, Czélra valo Superattentio az E. Curatorok Hivatallya; ej azoknak igazgatàsokrol függjön, mely szerint Köteleséginek, hogy à D. Curatorokat urasitsàk, tanàtsokkal vezérellyék, ej ezeknek tehetöségek szerint illendö Segitsséggel légyenek.

(:O:) Hogy mindenek magok rendében folyvàn az illendö Subordinatio, mint az Igazgatàs módjànak Lelke megtartassék; à jo Rend azt kivàn, hogy az E. Curatorok, az V. Scale & Representativum Consistoriumok, nak kegyelmeket lévén; ezeknek parantsolatit tehessenek, ej végezései, ket bé tehetödését éppen az lehetöségig hathatosan munkàlkodni.

Sőt különösön à E. Fö curator Urakrol függjen; ezeknek az illendo Zolgalatban engedni, ej ha à Kérség ugy hozza; ezek parantsolattyàra à Sz. Kir Synodusi Congregatiokban, ugy szintén à Partialis ej Quotidenalis Szekben is meg-jelenni nem tàgithato kötelességeknek esmérjek lenni.

(:P:) Ha valamely Ecclesiai Tanàtsàg magàt ni Conveneto vagy à Ven. Generale v. Sept. Consistorium vagy Superintendens v. Diœcesanus Especver

vert ej Inspectorok Rendeleteinek végereinek parantsolatainak, vagy ti-
lalmaraiknak ellenek kitenne, ej meg intervén augedelmessegre hajlani nem
akarna; az olyan communitason, tamperra rei veritate az F. szekator az
Eccliesa Disciplina szerint valo equalitast az az: hat hat forintokot külön
Cubeceden kifogadastanitsokert totier quotier egy egy forintokot a D. szekato-
rokon ej fel gyhazzjain ad harom harom forintokot Secularе Brachium al-
talis Formalitasa.

(Q:) Ha kol. a D. vagy helységbéli szekatorok, vagy ker Egyházfiai magok
kotiojokot, a Visitationat be nem adnak, s magokot mentseni nemis akarnak,
vagy ezere okot volna, az Inspector altal legottan szamadasra szoritas-
sanak; s ha ugyis szamolni nem akarnanek, torvenyesen az Inspectorok ad-
nomeralasat, ej a Libellorum Formon prosequtaljak. Nem különben ha
kol az o felsege sent ej vedelmero Rendeleti ellen valadikrol vagy szente-
per tetetnek, vagy ars Sanie Zelo Tanitoink sértodnek tselekedtenek
Kügebbjeit a rendtartasra szavednenek, orvoslni s meg keresni az F. szekato-
rok szolgalatjokat segitsek. Tovabbá a fel. Synod Pitvarejeve kerej sa-
mu szandek, es Jaraszeinek szem tartsanak s az ottan valo gyarapodasra
Kötelesek legyen sima tudra kinyujtani ugymint a collegiumokban jo modal
valo szem tartasra; melyre ej tselekedben jaro dolog az Inspectorok szekato-
rokat vegyben tartott vallottal mondhatodjanak; hogy mind a F. Profes-
Sor Rendtarsai illendo ej meghatarozott szerentsetlen mind pedig tanulo
Ifjainak eletmodjat s epitb azon vegre meghivandato Kötelessegeket, a dia-
cesisebol s tszedben levo Ecclesiakbol szem tart nesztetni ej allando sem-
mas kora hamarebb be nemenyen; sot ezutanis Oskreandoit szabadot nem
ej modon lathato alamizsna kenyellyon es jövedelem. Vegezve

(R:) Minthogy az Tanitoi Rend akarmely Sorgalmator ugyelezetlen,
akövetkezendo Folyot mivoltat elore nem tudhatja, s nemis szerentsen,
kategoriaban az Inspectoribus szerentsetlen ad Casus non praevisos
Instructiot semi tekintetben nem lehet, tehat közönsegesen nem tsak
e'világ szerint beszelendo integritasra; hanem kivalt keppen Lelki
epülesre tendentsejire üdvessegen Magyon folgalo dolognak tartsak
tselyes hivseggel ej minden Cugedelemmel szemmel az Ifjusagot Erkölcseiben
nem tsak megh maradasara, hanem öregbitesere, belso külso tendentsejre
reis vagyon vigyazni, es unnalfogni; tudvan hogy nem Embereknek
szolgalnak hanem ez Istenek Oeconomiajaban gazdaknak; minden
tövtenetekben arra; amidt Instructiojokban nem ki nem tetetnek az
elo forgalo Környul allasok; ej kis jo magvalodhoz Kepest; az tselekedjek
andi vagy magok kaphatnak ielnek; vagy a Praelatusoktol paran-
csolatban vegyenek, honha azon felol; hogy a Vallasokhoz forgon fen-
go önként gazdaco Elöl. Gazdak a Jobagyi tselekedet szerelme na-
gyobb öszön, hogy nem mint a büntetesnek felelme, Hivatalok
szerint valo Köteleszegol selyesitesere fenditto büntetesek
nem tetetnek y nem tendelnek.

Vegezve

Posterior Pro Domesticis Curatoribus et Fiscalibus.

Az Ekklésiának egy vagy más törvényes módon nyert, és szerzett Ingatlan vagy Ingo jovai lévén Szokott az elsőbbek eszközlések által igazgatni kellett volna, mind azoknak művelteteik épületeiknek, és gyarapításokra, mind a közönségek Igazgatásra; ej az Egyházi szolgák vagy Kelli Tanitók segítségekre helyesen ej szükségej-képpen állittatnak, az Ekklésiákban helybéli curatorok Dékánnyok, és fel: Egyházfiai, kik nagyobbára a Törvénnyel való szoros szerént folytatni szükségeket gyakorta eben abból, hogy ns miből állyon kivált az ujjabbak nem fundus, jogvatozás nélkül nem telyesithetnek; melynek meg előzésére, szükségesnek találtatott szolgálattyok következtebb részek bizonyos szabott rendekben ki irni ugymint ezekben.

Primum Az Ekklésiának minden eleven és elő fejjé közönségesen istenéhez; és azon egy közönségej Társaséghoz Anyaszentegyházhoz tartozó köteles ségéből köteles kiki maga rendjéhez ej Karakterehez illendő szolgálatra tör önként; ej minden kegyetlenség nélkül vinni ej követni; mely szerint midőn a fel: Ekklésia, valamelyik szolgálatra, meg-tartvan minden tekintetben a rendet, helybéli curatorokat Dékányokat, ej fel: Egyházfiait válasz tani; ezek fel-venni s három esztendők alatt vinni folytatni köteles ternek; mely szerint választhatvan valamely személyek, azon szolgálattyokra ej a Visitationak representáltatvan, s itten akkamatosonnak jelentessenek be, szolgálattyoknak hiven ej igazan való folytatására, elégséges pen érdemes szolgálattyokat Hütök s kötelességek szerint, köteleseket a Domestici curatorok és fel: Egyházfiai a Kelli Tanitók kivánságára, az Istenitiszteletben meg-kivántato mindenemmi fel: Eskedőket ej Esküvőket meg szerezni s ki szolgáltatni, az alamisnákra jo gondot viselvén, ezt hijjanossag nélkül be adni s viratni; sőt közönségesen minden Receptiokat s helyej bo gatiokat tökélletesen fel-irni vagy viratni; az Ekklésia közönségej haszná intéreo Oeconomiát; maga idejében jo modal végben vinni s viretni, a termést gondosan meg-tartaritani, s annak idejében pénzre tenni, a capitalisok törvényesen folyo interesset mindenkor a meg-határozot időben be szedni. Ratiojokat ezek szerint hitelesen nem tsak meg tenni; ha nem az Esztendőnként tartatni szokott Visitationak rendben strálni, és ha difficultások, a Visitatio vagy a Curator által Exponáltatnek, azokat vagy resolválni vagy deputalni. Midőn Generalis vagy Partialis Synodus vagy Visitatio tartatik Expensat vagy Inspector meg-fordul az Ekklésiában személyesen meg-jelenni, azokra gondot viselni; ej minden meg kivántato jokot az Ekklésia jövedelméből tisztességesen ugyan; de egyetemben olly takarékosan ki szolgáltatni; hogy annak alkalmatossagával a kör jobból a Különöj Ekklésia Tagjai ne vendégeskedjenek.

2do: Midőn az Inspector curatorok az Ekklésia fekvő ej mozdulhato jovait számban venni s Lajstromban irni kivánnyák, a D. curatorok ej fel: Egyházfiai segitséggel lenni; ej mindent ki jelenteni tartoznak. Ugy szinte

3tio: Ha levelei az Ekklésiának ez vagy amaz tekintetről vagy adósságról nem volnának, azoknak keresésében fejendő praxisokat az Inspector curatorokkal halogatáj nélkül telyesitek. Nem különben

3tio:

3tio: A' rövenhető károk ej meg-eshető vészedelmek előre való meg-gondolásából az illyenek meg-előzésére nem csak hasznosnak, sőt szükségesnek is ítélvén a' Szálasi Sr. Consistoriumnak, az Ecclésiákná lévő ok levelének originálisait a' Consistoriumban nagyobb biztonságnak okáért, be adatni oly végett, hogy azok onnan az Archivum reponálhassanak, ej onnan tovább; a' végre Köteleséget a' D. Curatorok; hogy minden ezről az Superior Curator parancsol, legyen minden Levelét az Ecclésiának hűségesség nélkül egész rendben le irnyák; ej ezután az Apographum vidimár tornán, a' Rendelet szerint az originálnak hol léte azoknak határa iránt. dán az originalokat parancsolat nélkül minden időben az S. Curatornak adják által penig vetessék, hogy erre hasonló módon adhassa be az Archivumban. Midőn pedig valamely Ecclésiának az originale Exhibitalni vagy ha adóságról való lenne? s deputálandán restitutalni kellene? akkor jelentse az S. Curatornak, ej ez vagy maga vegye Kocsiher Kolosnárral, vagy ismét adjon olla, hogy a' mellett a' D. Curator vagy maj ki velhesse a' Kolosnakki Archivumból.

4to: Lelki vitatásán a' D. Curatorok az S. Curatorol által, azok Köteleséről lésznek a' Sáll. Tanítónak Superintendjának módját ej fundumát igazán fel-adni az hol az Ministerium veszi szokot az Ecclésia minden azok kívánják időjén jó rendel azon ej napon Sanctatni vetetni, a' Szer az Ecclésiával egy napon be vitetni a' leg-sellyebb Szavával, Zabal, Sz. Mihály, Boral fizetni ej nézzül az Curia szer Ecclésiarum Magistra be folgaltatni, ej ha kit ezen rendelésünkből meg-nem fizetne, ki adnyn a' Ministerek a' Lelkiatiakor, ezeket a' Presbyteriumnál időnek confrontálni, es hiladálatosan az S. Curatornak reprezentálni a végre, hogy ezek annak meg-fizessék; ej annak el-mulatásáért az Ecclésiastica Disciplina szerint való pénzbéli Desumptio járjon Medio Praelim Secularis desmuállyák; mely köteleségeket a' D. Curatorok nem telyesítnek magokat bűnösöknek.

5to: A' Midőn a' D. Curatorok vagy Superintendjai, valamely Egész Ecclésiának illető Rendelet, vagy Parancsolatokat vésznek; legyenek az Ecclésiát egyben gyűjtsék; ej annak egész Engedelmességgel való telyesítésére nem kalodjék; közönségesen pedig esztendőnként St: Mártton nap után le vén Egész Ecclésia gyűlésre ha a' Curat vagy a' S. Tanítók vagy magok Egész Ecclésia gyűlésre ha a' Curat vagy a' S. Tanítók vagy magok ellen az Ecclésiastica Disciplinát illető Dolgokra nézve panaszra lejend, mennyének végére ej a' Visitatornak adják tel.

6to: Tartoznak az Helységbéli Curatorok ej S. Egyházfiai a' Templomnak Oltártermére, temető hellyére, Parochialis Fundusokon lévő Házinemű épületekre gondot viselni; azokat épségben tartani, ha szükséges nyújtani különben bűntessenek.

7mo: Templom, Temető Hellyek, Ecclésiának Parochialis fundusok, ej ezeknek Appertinentiaji vagy más, akárkor nem módon az Ecclésiának applicáltatott, szolgálnak Határvá elhatározni, divatalmaztan ej jószágaiktól meg-tiltatni, és el-idegedésektől semmiképpen nem engedni, sőt ha szükséges magokról elégségeket nem vehénnek, jó ebevé-

vétetni

történhető havaporiakot meg-gátlás ej orvaslás végett à Dioec. Curatorok
által admi az helységbéli Curatorok Dékánynk ej sk: Egyházfiai törvényességek.

2no: Minden Ecclesiák D. Curatora és sk: egyházi: párantsolatyára az
sk. Curatoroknak az Ecclesia jövedelmeit igazán fel-admi tartoznak.

3tio: Akon Helységbéli Curatorok vagy sk: Egyházfiai kérnek az Ecclesia
javai administratiojok által szoktak folytattatni, abban munkálkodjanak
az Ecclesiának minél több jövedelmet hajthatnak, ezekre érdemes amit
pénzé tellene tenni à többet adnak adják, ej az el-lenndo jokkal, hanem az
Ecclesia tagjait segitsen; hanem inkább azok által az Ecclesia jövedel-
meit nevelni kapartsani munkálkodjék. Ezzrendejernek utolso tolnap-
jában Kberek Latiojokat ugy el-készitsék, hogy öszvetetlen s'multhatatlanul
à Visitationig bé adhassák, ej ha azokra vagy-ettől közönségesen, vagy az sk.
Curatortol különösön difficultások ki adatnak; ezekre intra Quinquenn. Do-
cumenta; Imexis feleletet adják-bé, s azokat vagy pro Legnido Agnoscál-
ják s' depurállyák; vagy ugy resolvályák; hogy à V. K. Consistorium azokból
hiv sajátságokról értesülhessék-meg; melyet ha ittis meg-nem nyerhetnének
meg-győzés hibájok felöl magokat igyekezzenek eleget tenni; ej magokat ne
kivánják perelhetni.

4to: Ha mely Ecclesiának több vagy kevesebb Capitalis pénze vagyon,
azt in deposito tartani, à jó gazdálkodás Regulái ellen való takarékosságnak
az oly pénzekkel à D. Curatorok kezeznek hasznot be hajtó ügyetlen jokot
ej azon legyenek; hogy az Ecclesiák kevei fundusai kárpótlásának az Ec-
lesia pénzit se magoknál se majnál ütetvén nélkül ne kevertessék.

5to: Némely helyeken à végi adosságok minden utona fizetés nélkül s'
ami több contractusok nélkülé vesedelmeznek, à D. Curatorok ej sk: Egyhá-
zfiai ezeket ki keresni, s minden uton modon fel-hajtani; még pedig re-ad-
monitio utan, cum Lestanti Intercessorio; ha kinten arra nem adattak vol-
nának igyekezzenek: Omnis Cum Ver pázitur ab Deo directo fencificare debet.

6to: Az Udöknek változásai az Ecclesiának vagy Tevéj Parochialis ej
Ecclesiae Fundusok arant, vagy más uton s'modonis Tenulare formaban
s'felsőbb Inpantiándon meg-fordulando dolgai, fel-adando objectumai tör-
ténhetnének; melyeknek folytatása tam activé quam passivé az helység-
beli Curatorokat sk: Egyházfiait illeti ugyan; de ezekre való Superinten-
tio à Dioec. Inspectorok Hivatala, kiknek igazgatásától függeni kellétik;
azért azok folytassák; ej ezek azokat ne akadályozzák.

7mo: Mind ezekből önként ki tetszik; hogy valamint más Secularis
Társaságokban különben jó rendet tartani nem lehet, hanem subor-
dinatio által; ugy à Dioec. Curatornak maga Hivatalához tartozó kö-
telességének meg-felelni nem lehet; hanemha az ö vigyázása alá tar-
tozott helységbéli Curatorok ej sk: Egyházfiai, sőt tam mi concernit
az Ecclesiát, quam per individua az Ecclesia tagjai, az alsóbb s'felsőb-
ségét meg-ismérik s'megis tartyák; ej igy nem magok Rabadag tetsé-
kéből, hanem à Dioec. Inspectorok rendeléséből folytatnyák Oe-
conomico Ecclica Administratiojokat, ej egy szoval hanemha ezek igaz-

gatására

garásra egy kiraly magokat, hogy a kör jara czéloz Rendeléseket ökig elö lépnie kellyen.

15ö: Szorgalmatos köreleppege ugyan az illyeren Szolgálatban helyheztetett személyeknek az Engedelmeségi; mint a'bármely Exkletia Tagjainak; mindazonáltal ha történnek azon Edverlen Eset; hogy valamely Felsöbbek Rendeleinek az Exkletiával egyetemben azoknak valómerö képpen ellene áll. lanának; söt ha azok abanattyok ellenis, az Exkletia gondolatjaival arra vereznének, ennek lépnie azok viselnie, azok által az Emiadendor pevel. terhetik meg-bünteethetik.

16ö: Minthogy az Elsö Szabadban meg-intetnek; ha addigis a D. Szentek és sör Cyhárjai; magok Katiojaikat meg nemi nem akarnak. Szerendök el-telé. Szivel Szolgálattyok maj Engedelmesebb Személynek adattassek által; meg nedig akkor azon Szolgálattyokban valadoznak, arra figyelmezzenek, hogy ha ki Szerencsés Szerzi be vett sör Vallásunkor, Selki Szüleinkor illerlen Szokkal, ej Fedelet Sörüntetésit Szenvedö Károsultakkal mondolya az F. Szentek. na által adja, e'mellett hacharaton nunkálkodjek az Exkletiában, ej bizja arra minden Exkletia élö Tagjainak Szivet az Helységbeli Szentek sör Cyhárjai, hogy szent inspiralo áldásából nyert Szép; jövedelmek. böl annak Szükölködö Szegyen Szolgáinak, Szolgálnak; Allapotjuk, hogy állandó sem al. lásra elegsége, mindenis lehapen, hacharöképpen gyamolitás Szolgára.

17mö: Nem levelü elegséges a Végez elme; a köver kezendö dolgok. rol valamit tödelletesen meg-tanácskozni; minden történhetö Esetekben elegséges szabot Rendet ezenni nem lehet, hanem közönségesen az elöre kö nevezett Szemelyek Szolgálattyok Szerint foglaltatik abba: Hogy tar. tassék meg a praemissalatokat; melyek ha Szintén e világi vegzendö gyalom nem Fedelmetlen; gerjedezheti mindazonáltal Annak meg-gondolása; hogy nem Emberek; hanem ama Mennyei Nagy Sardinak az istennek Szolgáinak, akiröl ha igazak ej Hivek lejendünk, adandó ama Dissert. rol czimben foglaltatok állando gyalom. sol vagyon gö ej hiv Szolgá. Kevezen Voltál hiv többre bizlak etutan mennyben a Te Urad örömében

Benevole Christiana Lectur! In Curru Seculi XVIIIvi et cum aspro. perante fine A. 1769. constitit Continuator Quorum, ob praegnantem rationem: quia multa adhuc per tertium Continuatorem non reperta Sunt. Deoq in Originalibus hujus copiis per eundem quartum reperta inprotocollata Sunt que sine ut scripta Originalia hinditatem non patiantur. Passu retrogrado revertitur quartus Continuator: et illa omnia Inprotocollari necessaria sub illis Annis sub quibus continentur scripta comprehensa: ubi iterum Re. tocollatione Sunt assignati, Ita omnia in descriptione sequentem in re. trogrado passu Sunt nacta Seriem. Adeoque meum vandum Lec. posteritati.

Duo Praeliminia Imperii Gloriosae Memoriae Josephi Secundi

Ulmae praevii ad Annum [illegible] 30. Julii Mihaelensis

Salutem.

Salustius Orat. 1a De Republ. Ord. Cuncta Imperia Crudelia, magis acerba esse, quam diuturna, contra: qui benignitate, et Clementiâ Imperia temperavere; his laeta et candida omnia visa.

Seneca in Thieste IV. 612. Omnia sub Regno graviore Regnum est.

Ovidius Metamorph. XIV IV. 784. Rescindere nunquam Diis licet acta Deorum (: vel. Deum :) forte velit dixisse Principum Deorum terrenorum.

Tacitus de M. G. O. 14. Si civitas in qua orti sunt longâ pace et otiô torpeat, plerique Nobilium Adolescentum petunt ultrò eas nationes, quae tunc Bellum aliquod gerunt, quia et ingrata Genti quies, et facilius inter ancipitia inclarescunt.

Symbolum Friderici III Austriaci vocales. A. E. I. O. U. Interpretatio Duplex. 1o: Austria erit in orbe ultima. 2o: Austriae est imperare orbi Universo, quod imperium eventus docebit.

Seneca: Vos quibus Rector Maris atque Terrae
Jus dedit, magnum necis atque vitae
Ponite inflatos tumidosque vultus
Quicquid à vobis minor exparescit
Major hoc vobis Dominus mirator
Omne sub Regno graviore Regnum est.

HIHETETLENSÉGEK

Regi atque Regno muta Libertas obest Seneca in O. U. Act. 3. IV. 525.

Magyarul: A' Néma szabadtság mind a' Királynak mind pedig az Országnak kárára vagyon Seneca Freyburg 1785.

1: Hihetetlen: Hogy egy Országlonak, aki az maga belső Tanátsosit, tsak tsupa mind alattavalóit, mint Bert vévő szolgait; nem pedig mint Jó Barátyait tekinti, ezzel valaha a' tiszta igasságok, ej ha a' szükség meg kivánja meg a' keserübb igasságolis, bátron és amint magokban érzik meg-mondani mérészelyék.

2:) Hihetetlen. Hogy egy Országlo tsak tsupán maga egyedül; mindeneket által ej előre láthasson, hihetetlen: Hogy néki ebben azok segedelmére fognak lenni, akiket ő erre a' végre tsak tsupán azért valasztott ki magának; mivel őket magában mindenekben tökélletésen egyaránynlag gondolkodni tapasztalt; mert ezek nem látnak a' magok tulajdon szemeikkel, amelyeket tudnia illik a' Felségi Méltoságnak fénye, és a' tulajdon hasznoknak szeretete már meg vakitott; hanem tsak egyedül az Országlonak szemeivel

3:) Hihetetlen: Hogy a' Belső Tanátsnak illyen állapottya, a' Kőz ej tsugának az Országlonakis jova elő mozdulhasson, vagy pedig mind a' kettőnek ne talám fellhető, ej által láthato kárait el-kehessen fordittani.

4:) Hihetetlen hogy igy lévén a' dolog, annyi ezerni ezer alattvalok között leg-alább egy ne találtatnék, akinek szivét az ilyen dolognak ne kelletnék érdekelni

5. Hihetet

5:) Hihetetlen: Hogy valahol egy oly minden orczl, ej hatalmat magánál tulajdonitso egy oly kegyetlen országlo találtatnék, aki ezt a' Hazafiát arra szerencsétlenné akarná tenni, hogy annyi szántalanok közül csak ő vele egyedül az; aki az maga Hazájának jova mellett meg szollani; és országlojának minden az maga ő tulajdon, s minden pedig a' Köz jónak elő mozdittatása el-szollhatatlanul szükséges igazságtol; semmi szóval bantsa és szégyenitse meg mondani merészelne; mert

6:) Hihetetlen hogy egy Hazafi, aki minden az maga semmiségét, minden pedig az országlojának nagy hatalmát igen jól tudgya csak a' tsupa igazság mellett, ej egy tiszta szivü Hazájához való szeretetből lesz meg-szollalasával országlo, sőnak meg-bántására, czélozok volna?

7:) Hihetetlen: Hogy az az országlo azt gondollya maga felöll, hogy ő csak tsupán fejét alatt levő országibol állo köz jónak; ami az maga alattvalóival in. kább érezteti, ragyog szivárlatgyai szerint ej semmi egyéb lépéseit dáhatnák, mint sem fejének dicsőségét; mivel ez éppen csak egy olyan országlo szeretetéhez; aki nem csak azt gondollya magától, hogy csak éppen ő bellőle áll az egész köz jo, csak tsupán egy képzelt ámyék tsomónak tartattik, aminek csak egyedül Feje hivattatik valoságos létellel.

8:) Hihetetlen: Hogy egy test igen sokáig, ej egészségesen maradhasson: ha egyedül csak azon ügyelnének, hogy éppen a' külső bőrének morzsolhatatlanságára né, ha hiszen abban lépne, belőlléppen pedig leg-kissebb hasznaitatás nélkül, minden tagja igazán szenvedtetik; minden életre nedvességek egyedül a' főben vétetnek, a' fő részei ellen kegyetlenség üzettetik, ej főképpen az a' kényes részek, a' fő részei ellen kegyetlenség üzettetik, ej főképpen az a' kényes részek, mert Orok szükségge meg-sértetik. Akkor a' test illy rossz állapotban tagyon, hogy leg előszörre a' Jó sorsa veszedelemben.

9:) Hihetetlen: Hogy egy országlo kinek szemei minden szomszéd Birodal, nokra látkának meg-elegedjék a' maga országaival, ej inkább kivánságával, ej vagyásával országain ki hatsain kivül ne terjeszkedjék; és mivel ezek egy országlonak részéről éppen ugy nem lehet hinni, mint a' madaknak, az ebbeli probatételnek a' kimenetek; az egymáj ellen viselodni fogo e, vőknek, kissebb vagy nagyobb mindenkoro változtol fog függni. Hihetetlen pedig; hogy egy vész az ellen fog mindenkoro lenni, amint inkább barátságot, és segedelmet keresni szükségtelenek.

10:) Hihetetlen: Hogy egy Birodalom éppen akkor felsőbb hatalomra és nagyságra emelkedjék minden minden szomszéd birodalmak éppen akkor vagynak hogy annak meg-gyengitsék; ej arra való alkalmasságának adassán, meg semmisitse tegyék. Ezt ez még elmyivalic inkább nem lehet hinni; ha egy ő fe, lettse a Birodalom olly országokból ej népekből áll, akik abban találjak legeverhetőbb szeretetlenségeket, hogy éppen ők tesnek annak a' Birodalomnak hatalmai gyarapodásait magukat.

11:) Hihetetlen hogy egy országo Ur, felelmetes lehessen maga ellen szemeinek, ha éppen akkor tenyész meg maga leg-hatalmasabb barátjit, ha akkal alattomban való fultornak módjára bánik, akinek maga tekintetit valojában köszönni kell, ha akkor minden felöl gyengitsen, e, kinemi ügyekezik, akit arra ellenségi ellen mindenkor leg-hatalmasabb és leg-erősebb hivebb védelmeői volnának; ej merik lészendenek.

Ha

12:) Hogy egy országlo nyeretes győzedelmet fog lenni, midőn rabodral hadakozik, szabad népet ellen.

13:) Hihetetlen hogy egy országlo győzedelmet remélhessen; ha annak hadi népei arra mindenkor vágyvák az hadakozásra, végső kedvetlenséggel mennek a táborban; és még hazájokbanis egymás ellenségei lésznek.

14:) Hihetetlen hogy az az országlo idegen országokat hódolyon, s meg hajtson hatalma alá, akinek minden erejét maga tulajdon országa ellen kell fordittani.

15:) Hihetetlen. Hogy egy országbo az maga katonáit kévánt köveredéssel fordithassa azok ellen, akikről ő sokszor esztendők alatt minden jót vettek és tapasztaltak.

16:) Hihetetlen hogy egy országlo az maga alattavalóirol állando hüséget remélhessen, aki magáis nem éppen olyan emberre, aki szovának meg-tartója, és meg-alloja légyen, mert egy országlonak csak a tsupa szovánakis, oly szentnek kell, oly sértheterlennek lenni, mint a valamennyi alattavalok erkezéreinek.

17:) Hihetetlen: Hogy egy országlo szeretsés Törvényt hozo fog lenni; ha ő annak előttevalóinak, kik mindenkor szeretsésen országlottak, és akiket az alattavalok szerettek Törvényeit el-rontya.

18:) Hihetetlen hogy Törvényei s Rendelései egy olyan Országlonak, állandok fognának lenni, aki a maga alattavalóit csak tsupán azért hogy ők a Hazájok törvényit védelmezték mint Király ellen fel-támadtakat egy ütközik.

19:) Hihetetlen hogy egy ország Nagyja, aki az maga Hazájahoz hüségesnek lés, maj ebbol mutassa magát, az maga Országlojahoz hüségesnek; hanem sok a maga hasznáért is hihetetlen. Hogy illyen alatson meg vetést érdemlő Tanácsnál nagyobb hasznot remélhet.

20:) Hihetetlen hogy az Ország és az országlás, mind addig boldog lehessen valamedig az Ország az Országlonak jó Barátyát maga ellenségének ej viszontag az országlás az Ország Barátyait maga ellenségének tartya.

21:) Hihetetlen hogy egy Birodalom fő állapotb légya, az hol az Országlo magát s. Rendek Kezében, Rendek pedig az Arany Kobzok által szép ej Mélto ság nevek; s maj tobb appelo csak kivül fényloz, ej tiszteloz, belol pedig minden valóságtol üres dolgok által; s meg-akarni engedi, és azt tartya hogy mind ezek a jorem dologgnak, mely által látatnek, ej a meg-nem fertéztetett hüségnek tsalhatatlan jelei.

22:) Hihetetlen hogy azok a leg jobb Belső Tanátsosi légyenek az Országlonak; akire közönség ej atka szál minden alattavalóknak, ej akik a kül-fő hatalmasságoktol éppen akkor szerettetnek, midőn a Birodalom népei őket leg-inkább gyülölik.

23:) Hihetetlen. Hogy egy országlo sok az maga titkait az igen Hazafiai elöll el-fedezi, idegen országbeliekneks pedig az orrokra függeszti; s' maga előve el-intézett ki tsudált dolgait; szerentsésen végben vihesse.

24:) Hihetetlen. Hogy egy tsupa törvényt tudo jó ország Bölcse-le, hessen, ej hogy olyan, aki tsak az ország minden Táblákon járásnak szokkal esmeretes, az hadviselés modjának előre való ki tsudálásáth szerentsés lehessen

25:)

25ö) Hihetetlen. Hogy az Országi dolgai jol folyhassanak; midőn titkos Tanátsokat elöször; az magok titkos Házi ivojokról kérnek tanátsot, mi-ne[lő]tte valami dolog felöl az Országlóval beszélnének; ezek a titkos Házi irok pedig nem Hasi fiai, hanem Külső Hatalmasságtol fogadot Kémek.

26ö) Hihetetlen. Hogy egy országlo Rédemey országi Tisztetöt választhas-sa, ha ö ebbe tsak a maga belső Tanátsosit hivja tanátsul, mert erednek nagyobb a' tör kecsei tsak; ej a' pénz által ket Agyafurtjaok; mint sem hogy mást valakit ezeken kivül az országi Szolgálatyára javasolnának az országlonak; ej igy mint Hihetetlen. Hogy azoknak igen egéssége ajelejet tegyen; akiknek az ereiben igen kevés eletö Nedveséjek találtatnak.

27ö) Hihetetlen. Hogy egy országlo maga egyedül minden teherös el-mélket a' magok országiban meg-emésztheßen; ej hihetetlen: hogy ezen te-herös elmélket vélle azok meg-emésztéßét, akiknek magok tekintetetet az által el-tellenek vesteni; kik ezek az országnak tsak több Hivatalára emel, terjednek. Hihetetlen a' harmad: Hogy a' Haz elmáid fel-ruházni tudnyok; minden számtalan erőbádot lássanak a' poltron ülni; magokat pedig minden Számtalan hárra kapacitani, el-felejtetni tapasztallyák. Végtére kétetlen. Egéből általmenőságot ne szerezzenek, abbéli károkat akármimodon vala ki porolására.

28ö) Hihetetlen. Hogy az Birodalomban valaha egy rőtellete elmétől fel-derülés következhessék; ha a' Kir Tudomat tsak az ollyan könyveket mer-tetnék Kezében jmertni, amelyek a' Papi Elöjáróknak küppőbörgéstől — tsufságokkal illenik, amellyekben az Hatalmas erőn épülő hamlom álmaz-tatik ej amellyikben minden kormadik Rendnek a' Kegyelmes Országlo Fejedelem magaszaltatik. Ha tsak azokat tészik Tanítóknak; akik az Ud. vari Tanár. Hivatalnak a' Tanárról Fejét, ej Igazgatónak Kiét Rovás repte meg hagyásokra tanítottak [complementum] vagy valami [illegible] nevek napjára; egy Kis Bálvány Gyanánt Tisztelt udvari Tanárnénak. Egig magasztalo éneket kéz-sírtenek.

29ö) Hihetetlen. Hogy a' külömb Fünek [illegible] elmái fel-derü-lésnek valami Segedelmére tehessen [illegible] pedig a' meg-tsömörödöttnek Sí-vedben az okajtás mundálódást meg-tehesse; há az [illegible] maga semmi bizonyos Vállára tsak sem[illegible] hanem még egy-felyül az maga országaiban Utaltatik Fünek leg-tsudálkozóbb tsapásokat illetni nem ivtozik.

30ö) Hihetetlen: Hogy egy országlo az által a' gondnság által, mel-lyet a' maga alattvalóitol el-vészen, gazdagabb ej hatalmasabb légyen, midőn tsak éppen azt, ami nincs kívülről a' Birodalomban vagyon, tsak egy helyről másik helyre által. Egy illyen országlo még annyival is inkább szegényebb, ej tehetetsebb lessz, mint sem ne előtt; hogy azt pénz nem valami további gyümölcs hozásra; hanem tsak a' kí-adásra, vagy tsupán tsak tartásra vagyon el-szánva. Egy illyen országlo még ehhez éppen az által még szegényebb lessz; minthogy a' maga alattvalóinak szívség[illegible] való értedéből (sóvárból) többet mintsem egy véres vésen; mert igy élet minden dara való tehetség

tól meg

röl meg-fosztya; hogy máskor vagy a' Fejedelemnek a' Királynatosságával, vél-
lek a' Szüreg ejj a' Keresztatás feletti való vagyonokot meg öszsák
De ugyanis vulojában ejj tulajdon értelemben egy országlo, ejj annak
országai, tsak a' Külső országból be hozott pénzzel lehetnek gaz-
dagokká mint sem az előtt voltak.

31ső: Hihetetlen: Hogy egy országlo az maga Országait valaha; a' ke-
reskedéssel boldoggá fogná tenni, midőn azok az magok tulajdon jovait
nem esmérni, ejj az Arannyból ont tsinálni Ellenszerittetnek; midőn az Ország-
lo maga az országainak fő jovaival, egy egy esztendőben, másodszor ki rendelő ke-
reskedést ne folytathat ejj a' jövedelmek dolgában való Belső Tanátsosának, azo-
le kedvesebb tanátsa az Arany tsinálás (: Alchymia :)

32ső: Hihetetlen: Hogy az ország minden dolgairól az maga Országának
valaha igaz tudositásokat kaphasson; ejj köverendőképpen a' Szüreg rendelé-
sedet meg-tehesse; ha a Tanátsok igazgatói. Fejei jegy szóval az Országok nagy-
jai; a' meg-jobbitások által; tsak a' magok tulajdon kárainak lennének
okai ejj előzői.

33tsó: Hihetetlen: Hogy valaha valami dolog igasság szerint vizsgáltassék
meg, midőn, magától az el-vádolotol kérettetik a' lett vádról a' Tudositás;
ejj az után a' Tanátsnak az Urnak az Urnája irja vája az itéletet.

34ső: Hihetetlen. Hogy egy olyan országlo légyen a' maga alattavalóinak;
ari az Atyának és Férjednek megéletében az Atyának ejj örvegyek-
nek sárnát sanorittani szokta.

35ső: Hihetetlen: Hogy egy országlo szerentsés légyen, midőn azo ma-
ga alattavalói szerentsétlenek; ejj ha maga tulajdon országlo az, ari az
maga alattavalóit szerentsétlenné tészi; meg annyival inkább hihetet
lenebb; hogy éppen ezek az ő általa szerentsétlenné tetetett alattavalók;
ötöt szerentsésé ejj boldoggá fogja tenni

36ső: Hihetetlen. Hogy egy olyan országlot szerepenek a' maga alat-
tavalói; ari azo kivánt tegyverrel adarja meg-nyerni; hasonlót éppen
Hihetetlen. hogy egy országlo valaha igari félelmet fog adorni; ejj szeret-
ni az maga alattavalóinak szeretet nélkül

37ső: Hihetetlen: Hogy egy országlo, azért adarja a' Barátokot, ejj
a' több fel-forduló vélekedésekkel tsalyer Papi szerzeteket ki' irtani, hogy
véllek együtt egy szerre mind a' Tévelygés ejj Babonaságis ki' irtattod-
jek; midőn láthato, hogy tsak azok a' szerzetesek lésznek, ezen ki' ir-
tásnak áldozattyai akiknek többek a' jövedelmek

38ső: Hihetetlen. Hogy egy országban az Papátsátor, tsak egyedül
azért botsátya ki a' Clastromokból, hogy a' Nép szaporodása a' Szályt —
hára nagyobbat ne szenvedjen, midőn ezen volt szerzetesi Szüzeknek,
a' Férjhez menetel meg nem engedtetik; ejj Sőt Szép Isten Egességes Szép
termetü Férfiaknak minden uttyok a' betsületes házasságra elzártatik.

39ső: Hihetetlen hogy az az Országlo olyan Ember légyen, ari
a' dolgokot előre meg-szokta fontolni, ari azt amit tegnap fel-
épitett ma le rontya, ejj amit tegnap le rontatott ma ismét felépitteti. sat

40ik) Hibernicum hogy annak a Birodalomnak egy elöre meg kivántato állapotya légyen, hatalmának meg-nagy öbbitésére az hol tsak az Anyának Édes nyikogi, éj a Szoreltmától Undadni bádgyad, mi Sokat Vemsz fiai küldetnek a külsö Országok Vásárinak or, tomlására, a kérox rö ellerey hadi Cuberek pedig a Birodalom, ban lévö Városokban záratnak.

41mo) Hibernicum hogy egy olyan országban, az hol az Oskolák le vontatnak, éj boloudoknak való Házak épittetnek fel, az hol a Tudományokra el-záratik, a Gazdagnak pedig meg engedtetik hogy tanulhassanak, a Gazdagnak mindén utya a Tudományokra el-Szánnas légyen, az hol az érdemes Haza fia, az udvari tisztaselöl el tasszittatik; a külsö Dicsekedö országbeli pe, dig Tiszteletre emeltetik. Hibernicum mondani; hogy il, lyen országban az Hazabéli Talentomokra, éj következendö Lehetnek által Nem éj tekintenek.

42dik) Hibernicum hogy egy országlo, egy józan böles or, szágtai módjai válaszott éj által tégyen meg magának, ali semmi helyes ellenvetés valakitöl meg nem engedj éj tsak egy ednél az maga akaratyát Akarya által minden tselekedetinek.

43ik) Hibernicum hogy az egy tökéllerey erölteö Cuber egy igazi jo Barátya légyen az országlonak, éj ne inkább egy hamis ellenségi indulattal, vagy leg-alább Sinte hatalmasság, Határához dimat ellenségei ellen minden tor leg-hatalmasabbak voltak, Hungariaga éj Szintalan több éjele rozzadalmas Lendelre öter vea vérri erötetni.

44ik) Hibernicum hogy egy Demosnek, ali elein Szabadsá jából, ora alatt Gyözödön Országának Kormanyát, egy országlo Haznak, már indito oka lett volna ezve? hanem a hagy éjelei éjdemei az abbori Kivállyának, éj az iránt való relyes Vendégsé ge éj birodalma; hogy dimat minden Konkurrensi, velle nem Sem telen, éppen oly tökéllerey ely igazu Fogyat hánni. Hibernicum éjnek tartani, hogy egy Ilyen Nemzet, midön magat táplálo tsinálja meg-állapodni, éj valahol állandóságot ne Lessen magának ezen tsélherey igának nyakából való Kivetésére. éj Hibernicum végtére hogy egy Ilyen okoson állandóságot magát ele ne adja; Kivalokeppen minden tsinálmánia éjlen Szabadsá marsigok már egy nehány Századokról fogva, felettebb vagyon

és Istenek

ér történnek ez után a Nemzet után.

45to: Hihetetlen: hogy egy Ország aki magát hatalmasabb
nak érzi Szomszéd országoknál; aki erejétől erejére, jobb
ej több országokkal szaporittya számát országainak; aki ugyis
annyi Kövülletre vagyon az maga hatalma alá hajtson.
Hihetetlen mondom: Hogy egy illyen ország, Gyanet a maga Szom
széd országi közül igazi jó Barátya ér Figyel távra lehessen,
kivált midőn világ előtt tudva van, hogy még senkinek az má
ga szavát meg-nem tartotta

46to:) Hihetetlen: Hogy egy bizonyos országnak a szerént
lévén az országi, ej Hadi állapotya a több országok szemeket
ki ne nyissák, ej illyen állapotyát ennek az országnak magok
hasznokra ne ügyekezének fordittani.

47to:) Hihetetlen: Továbbá Hogy e szerént annak Europa
nak hatalmasságitol tápláltatni szokott vér Tonjuhoz Hasa
állat, ugymint az Gyümölcsöt való hatalomnak egyenlőképe
még ebben a Században egy Ember vér hányásban meg ne
haladjon.

48to:) Hihetetlen: Hogy ennek a Szomszéd játéknál a Papa
ér a Barátokir jádzo Személyek ne lépjenek ér

49no:) Hihetetlen: Hogy Fejnitál belépjek gyökerezett
lelki Burgorságok szerént; ennek a tudatlan állatnak, ki annyira
vára utolso álotárt ne adjanak.

50mo:) Hihetetlen volyára leg alább nállam, hogy ezen
hihetetlenségeknek annál az országnál, akinek tudni Zell hogy
általok mást egy meg-intetődött, semmi foganattyok ne légyen;
ej hogy vajtair fe' Felyeredjék ami it alatt van irva.
Szeassnugr Summ mormt Nedonem Th. Fachabym. Praep. ad Senecam

Magyarul.

Csak harsonátalanul intette Nevejét Gr. fontos Interessiss

Alterum Praliminium Imperii Gloriosæ Memoriæ sequenti 1ji di
Prodit Sub Sequenti Titulo.

MÉRŐ SERPENTÖ: Melyel a' Fejedelem ér Papság
Hatalmát öszve Mérte Trenck: Aö rigotan Indus Havában

Cape tibi hoc: Annit adnak tartsd magadnak
Deme aurem Enervum Superos et Sacra negabunt
Templa ruent nec erimt ara; nec Jupiter ullus Pelingenius.
Vegy el a' Papságtol minden nyeverégét. Meg tagad azonnal minden Istenségét
Templomot ej oltárt ej minden Istenségét. Le vont ej fulba rug minden Kegyességét

Pondera Pendens

Pondera Pendent: Vedd eszedbe gondoson, és fontold meg okozon.

Minden hatàrt meg-hàgyott Szabad gondolkodàsal, és érzékenységgel, vetekednek a' Magyarok, az ö maguk àltal Országos Gyülekezetben, a' Király által, nèmely bizonyos határok közé' lehetö Szorìtatàsra, és az ö és a' Nemzet Szükségeinek vilàgànak felöl, ej az Ugy nevezett Diploma, vagy Királlyi Kötelezés, a' Vallás, és polgàri villongàsoknak, ej az ezekbül származott, tsorbadàsok miatt el nem kè-szülhetö: Ezt a' Villongàsit - mely tulajdonképpen ezen közönséges összegyülekezetek, Sessiokhoz lehetö elöre való készületek közé reppen nem tar-tozik ej annyi mint tsak az Kèrelmeknek, mivel ezekben leg-inkàbb lehetne fèltsèlmeket kivànnom èn ezen èjjel nèhàny levelekbül àllo munkàimban - meg-vilàgositanom.

Azutàn pedig ezen pontnak meg-tartàsàra, az Ebbül àll: Az a' Czèl. Hogy a' Királynak Szent Koronàjàhoz tartozò Országok; Hogy a' Királynak Szent Koronàjàhoz tartozò Országok; tulajdon Szàzadbeli tsorèse szerint való Uralkodàsai ne lehessen. Ezèt Az-rendjében akarja magàt jövendöre nevezni, az Ország hogy a' Fejè, Szàmban az Országnak Jogait, és tsorèsèt Szabadsàgait, Sem ne hàtrangarhasa Sè pedig mint Fejèhez el-ne-nyomhassa.

Ez eddig jò, és hellyes Hogy Hazafiakat, sòt az Hazànak Atyait illetö gondolat. Ön magunkra helyben hagyok mindent, valamit èrtèlöll mondani; ej akarmiga mèrtèklèst meg lehet hatàrozni. És akarmely Okos Ember, kinek fog könnyen valami elhagy, ej fundamentomot ùto-kor fel-tàlàlni; mellyet ebet màr az Ö Felsége Országban Ezer Rendbeli Tòrvènyek felett tett jeszèreimben, és nyilvànsàgban, a' Despotis-mus Szabad tetszès Szerint való uralkodàs ellen nem olvashatna.

De azt èppen meg nem fogharom; hogy Sokàl a' Magyarok közül a' Papisàg Facultàsaiàt bizonyos hatàrok közé' lehetö Szorìtatàsra fèltsèl, nèm gondolkodik, ej Annak az maga Szabad tetszès Szerint való Uralkodàst ezutànis minden mèrtèk ej hatàr nèlkül meg adnàjàt engedni.

Ahoz képest egy nèhàny ezen dolgot vilàgositò Tzikkben hasznàlnàsom, kor fogok a' közönséges Ìtèlet alà bocsàtàsàmis; és az ügyben ezen vilàgo-sàgra hozni; mely rövid làtàsra, ej az illetlen Ìtèlet-tètelek pre-Judiciumok àltal, ezett meg valòsìtàsàra mutat ezen tiszteletre mèl-to; ej a dolgokat el-dönteni Szàndèkos Országi fejèlès Fö Tàrgyànak el-tètesztètè ej mely kètsèg kivùl a' Magyarok az idövel ej az jò àllapotjàval a' végra èlni, hogy az làthatatlan rab Szolgasàgnak, ökèt nyomo jàrmat, nyakokbol ki vethessèk; ej hogy magokat nem tsak Szabadsàgra mèltò, hanem èppensèmmi Szerencsère, ej minden Rab Szolgai bilincsek közül ki vergödött Nemzetnek nevezethessèk; ej valòsàggal arràis lègyenek.

Az a' Czèl: Hogy a' Királynak Szent Tòrvènyèvel Hatalma ne légyen Hogy nèki a' Magyaroknak Sem gondolkodàsok mòdjàt, Sem gondolàtyaikat, Sem tselekedetjeiket, Sem pedig erölcseiket, meg ne lehessen hatàrozni, vagy azokat a' maga tulajdon tètjèi Szerint ùtèzni, ej még Sokkal in-kàbb erölctetni.

Azomban pedig vallyon kitsoda Szabadabb tetszès, ej Mindenkorabb a' tòrvènytètellben, ej a' végben való uralkodàsban mint a' Papi Rend?

A' Király

A Király az Industriának Korgalmasor Iparkodásinak, elö mozditója, ra a' mint Lyégot pacantsolya: A' Papság ellenben Ünnepnapokot rendelvén, az áldott dolgatlanságot kivánja elébb elébb mozditani.

A' Király ej az Ország Törvényei azt akarják; hogy a Tolvajok a Gyilkosok, a gaz Emberek es Trindusok meg büntettessenek.

A' Papság Ellenben, mind ezeket a' maga védelme alá vészi; ej számokra Hybrinodor menedek hellyeket épitett; semmit nem gondolvan a' külsö vagy vilagi Hatalommal, ej a' gonosztevöket mind az üdö szerint mind az örökkevalo büntetések alolt fel-oldozza.

Nintsen a' Királynak sem Hyja sem hatalma arra, hogy a' Valoságos gaz Embereket tisztességes Emberekké vagy sokkal indább Ország Tábla Birává, avagy ugy nevezetett Magnásokká; az Ország fö fö Lendgyei közzé valokká tehesse. Azomban a' leg küssebb Papi Emberis, bir azzal az Hatalommal, sőt azzal a' Koronajaval Engedelemmel; mely szerint ö a' Lsép pet azt hirdetheti-el, hogy még a' Keresztre tetetendö gonosztevötis minden bünei alolt fel-szabadithatya, ej öket az örökkevalo Boldogságnak Diadalmas birásra réá segithesti. Holott pedig senki sem tagadhattya; hogy azok között, kik a' Mennyei Boldogságra voltaképpen el-jutottanak több a' leg-küssebbis nagyobb ej boldogabb mint Magyar Országban a' Palatinus Nádor Ispány. Primas a' leg elsö Egyházi Ember vagy az Ország Birája.

Nagyobb tehát a' Papnak hatalma a' Királlyénál. Bár ezt láttya s megis vall-felölle minden győzedelmesen; ej még sem méri senki a' Lépet maradásra tanitni. Senki sem mer tsak mattanni is, az Egyházi Desporál, senki sem nemdál. Kodik abban, hogy azö uraltodásokat, bizonyos határok közé koritto Diploma készitessen; mely azonk valamint minden Országnak ártalmára, ugy ü. lagos veszedelmére is szolgálhat. Az Ország Hatyának az magoktol vá. lasztott, ej a' Külsö Fejsén törvényesen be következett Királynak fö Hatalmát el-venni vagy bizonyos határok közé, akarják az Magyarok korlátani; azonban ama töllök épen nem választatott Olasznak a' Papának; ama minden R. Catholicus ej Apostoli Királlyok Monárkájinak Egyes Uraltodójának kinek a' Magyar ország Boldogitására semmi gondja, akit nékünk Isten unus vajonk igazságtalanul s kegyetlenül Uraltodo, ej Isten ízerint Kárdinálokot Nuntiusokot Papa követeket, Püspököket Főherokot; ej más Executior hatalommal biro Embereket tészen az orszunk eleiben — Sem, mi határokot tenni nem kivánnak.

Oh mely rettenetes Hatalom vagyon ennek kezében a' Magyarokon! Lsé ö mindet meg-kötözhet! és isthéz fel-oldozhat! Be kötsolhattya elöt. tünk a' Mennyországot. Ö rendel münékünk Papokot; ej az ö parantsolatya. tol függö Embereket; ej a' valósággal semmit nem tehetö Szenteket, olyatén Nemzeti Védelmezönkké Protectorainkká tészi, kiket nékünk az ö tetszése szerint kell tisztelnünk; ej a' kiknek áldozat képében több. ket kell fizetnünk; mint a' Mennyit az Ország Rendelése szerint vénnek érett adó tenne; melyet azonban a' Királynak a' maga tetszése se szerint szaporitani nem lehet.

Mely rettenetes Matriája ez; az ódsággal fel-állitatott Politia világot meg-tárositásának, amely által minden ki gondolhatho s meg esthetö, abususok helyteleníségek, ej garázdák, minden Törvényes

szabadsággal

Szabadsággal ajándékozhatnak-meg! és imè mégis senki nincsen elméjében sem vészi, hogy ezen minden Emberek Isten lehe Atyafiságnak fundamentomos Törvényeit győzedelmesről Ki forgatta Fejei Hatalma eleibe Diplomája készületlen Szabadságokat Sőtt ha ezt minden ejtelen emberi tehetségnek Szabadsága sem bátorkodik azt nyakáról le vetni. Az Erdélyiek Törvényeknek az ugy nevezett Aranybullával, vagy Privilegiumokat vallyák, praeserthim Fejedelmeknek, mellyeket a Superstitio Papona ej Romai Practica Igazságtalanul ide, mint meg annyi az: Privilegiumokat, nem csak ezzel ellenkezőnek vitelit, ej semmivé tette az Emberek; hanem az hibáival tehyes fundamentomos Törvényeket által, még megis erősitik; ej azokra az Emberek vetkőzik meg-porzóchni vetkőzik.

Minden Magyarnak ej Salomnak Magyar Országon successio vagy örökség gazdálkodás iparkodás, vagy Kivaralából való jövedelme által, tellé magát Capitalisait, tőke pénzit ezzel gyüjteni, ej jószágát meg szerzeni; hogy azonban Magyarokhoz illendőképpen, ej tőrvényesen élhessen. Ellenben

A Pap minden Személy Törvényhez közösen; hanem néki egyedül a Romai Udvar Szabad reactiókhoz kell magát alkalmaztatni. Ennek értésére ő meg, a mit engedelmével, még a maga Hasznára kívánatos, amely osztán őrzet a Kör hasznára szolgálhato, minden jó munkával való tőrsségben; ej a maga mit tizedelemben meg-tudgya tartani.

Ezen Papoknak, akár tized, akár 30. ezer forint jövedelmeis a szegény Magyar Köröknek élekhez ki pottolnak. Es vallyon Kitsoda él az maga ugy nevezett Fejedelmének verejtékéből, melyet a Jobbágyok, a parasztok a Magyar Ember, és még a Nemes Emberek, ötömest meg fizetnek sőt meg eröszakot ek. vagyának

mieröl tudatlanságban fogva tartatott nép mellett való vigyázást, és gondoskodást; melynek a Papság számára sokkal többet kell fizetni, mint az ország kassájába tárjában, vagy a meg-vakíttatás által el-bódulva lévén, öndeút minden féle sínek alatt fizetik valósággal? Nem de nem szükség, volnaé Pide a Diploma, ej a Mészárló orvosi eszköz?

A Pápa birodalmat jövedelmedet vészen bé Magyar Országból; Soha pedig Romából Ide semmi vissza nem jö. S vallyon tehat mieért nem tartsálnak, ezen ő igazgatásbani usurpatzioi ellen, valami Diplomát? Mieért kell ő néki nagyobb hatalmúnak lenni? mint kell kevesebböl felelni mint a Magyarok Királlyának? sine minden Nemzet gondoskodik az iránt; hogy a tiszt Executorban annemyire tsak lehet, némü némü egymással képen meg egyező. Egy mértékűség (:uniformitas:) proportionatum equilibrium állassan fel, hogy a fa- ra pénz (:vülgò Spanolis:) az ország határain kivül ne huzzolttassék Romában sokadmagával Magyar Országon Monopolizmus, másokat ki kelessen tő kereskedésre vagyon. Mert mint az Ugy nevezetes Indulgentiáért Bünbotsánatokért, Brevekért, Papai, levelekért, meg-szentelt dolgokért, Eredetekért, olvasokért, absolutiokért, fel oldozásokért, szentek közé való kanonizálásokért, Canonizatziokért, ej may effele Sz. Városba való portekakért kész pénzünket fizettyük, s ahoz-képest ésve sem vészszük, midőn a valóságot fűstel tsavállyuk fel.

Nintsen pedig a Diploma szerént semmi Királlyunknak annyi ha- talma, hogy ezen a gonosz valamit segíthessen. Nem lehet ő néki tsak meg-engedni s annyival inkább parantsolni, hogy az nép ered avant a' fenekedet hibák avánt, meg-világosittassék. Mert ha ezt tselekedné, Eretnekek védelmezőjének a Magyar Privilegiumok usurpatorának nevezteetnek. S pedig oh mely nagy Esztelősködés? Hiszé ez vallyon annak üdőnkhöz? Es vallyon nem nagy Bestelenségére szolgálé ez a Magyar Nemzetnek. Europának, minden pallérozottabb Nemzetei előtt.

Vallyon tsak egy garassalis segité münket Roma az Hadakozásnak vagy ébrségnek idején? Sine nem hogy a Pogánnak Magyar országon levő hatalmát meg-gyánolithassuk, annyi sok Clastromokat Püspökökat és Tsuklyás Regementeket kapunk, hogy az ezekre költött pénzen, annak Nemzeti vitéz Sergeinket, egészlen el tarthatnánk. Roma ellenben tsak egy Nevendék vitézt, vagy Leventét. Sem állitt nékünk elé a' tsa- ta piátzra, vagy a' védelmünkre, meg a' Török ellen való háborúnkban Sem. Mü azomban alig vesszük-meg vérünkel valamely Tartományt; hogy abba münd gyárt Püspökök nem volnának rendeltetve, a' kik azt egészlen ki szivják. Még addig midőn a' mü vitézeink vérzenek ki a' mezőben, Misékre s egyéb kis végekre szolgáló kegyes fundatziokat tud magának nyerni a Papság vagy az Ecclesia

De vallyon kitsoda gondolkodik meg arrolis? hogy ezen országot tsele módjával emésztő gonosz ellen valamely hathatos orvosságot ke- sseressék

Nem kell a Magyarok Királlyának arra hatalmot engedni; hogy

a Magyar

ö à magyar Regementekben Nemet Tisztet tehessen ? azonk à Papa által
Feld-Marechallyának-à Cardinalinak ah külsereet magyar le kell olah ország
ban, à Papa hüségére valo tekintetes Esküvés szokásait tenni, à mely Sze-
rint nékü nem lehet tovább Magyarnak lenni, Hogy mint ki az által az
za köteleti magát, hogy ha à Sz. Sz. ugy kivánnyá, kész lehen még Ma-
gyar országot is pusztitani, ej à maga Terei s' Kivülynak ejtetzőknek
fejében meg-mosni, ha tudni illik à Romai Sz. Atyának Intentiojára hap
na ej az ö minden mod ej harcz nélkül uralkodo fejének tiztség réljai
magokkal ugy horzák. Lehetè kivlet ugy illyen Embert, ugy nemi Sze-
dni, ej tisztelni, mint valoságos és igazi Magyart.

Azomban fel-meiem à Nemzetnek Fejemet ej betsületemet tenni; hogy
à dolog ej az Esküvés éppen igy ej nem mi éppen vagyon; melyet nékü
Romában hogy Cardinalis lehessen, le kell tenni. Nem lehetne-è tehát Car-
dinalis Urunknak ——— kit nélkül igen könnyen el-lehetnénk; meg
nagyobb elöve valo vigyázással tisztelendö Diplomát, eleibben ten-
nünk, mint annak Kivülyuknak? Ean hiszem mü à Papát nem valja,
nyak; hanem az Olahok tetzik örez. Mirsoka gondjok lehet arrol à Ma-
gyarokra, az ö hasznára hasznalva ej fel. reo tzéljaira.

Mert igazságtalanságok, Usurpatziók azok, melyeket helyheretlen nese.
zünk Sed aliquis dicat; si Sacrosancta Sunak ? Hogy ki ej Canonica Tör-
vényes Privilegiomokrol. Melyis mar éppen semmitheretlen vadnak!

Azt mondjak à Magyarok: Meg-kell à Kiraly tetzének kötetni, hogy
az Orszag szabadsagit à Javaszyok ej meg-tiggyetzek ellen az Do fel-tett.
Lehen semmi ejtzárolot ne tehessen. De ha valami alnok Pap az ors.
ha Parasztokat à Magyarsinnal Dün Kemenczeol ijesztgeti, ej ha ér-
nyek köl à fel. forintot, az ö meg hole Apjok Anyok, feleségek vagy gyer-
mekek Kétlettek, ki tiltozhassa; ha valami uj Sz. Sz. Canonizatziojáert,
valamely pénz össve szedetetik. Sőt ha talán valamelyik Püspök
arra volna hajlando. hogy mint Tengyel országban valodiaggal meg-tör-
tént — à Kötetzetö Klimat à Sz. Sz. et. Kiállogositaná: ha à Papa
magának valamely Nör. Tisztnaságnak meg-engedetzéert valamely tes-
vér Atyafiat Kinn vale Hazájának fel-Lazadiaházért; valamit gaz.
dag Magyarokkal 30000 forintot fizenetne. Nem telyes haralma
vagyon Magyar országban ? azonban még-sem mondathodik meg-sem
tsinalodik Senkij az iránt; hogy az illyen ország háborito gaz-ságok
ak ellen, valami Diplóma Készitessék.

Azt mérem mondani, hogy 20,000 Tatár vagy Kálmuk nem pusztit
tyák ugy el, ej annyira tenkre nem tetzik az Országot mint 10,000
Uralkodo Papok és Szerzetesek, kivale az ugy nevezetes Quadrang vagy
Koldulo Barátok. Ugyanis à pusztitto 3 rabló Tatár elöt, el-tejti
minden Ember a maga ingo bingo jószágit pénzét házi esközeit, és ke-
Sen lévö Életnek, De à hol à Papok Uralkodnak, à nép nemely tegyes
Ség Szine alatt gyakorlatlan Szemfényvesztések által lopia fraudes
meg-tsalattatik. Ki ki az ö pazarlásaiban az ö pénzét az oltárra
vitti, életnek ömlént elö hordja, s még nem fellyül arra kéri à Pap.
Sajot, hogy azt ö tölle kegyelmesen el-venni méltoztassan

Ami pedig ettöl meg-marad jó à Koldulo Barát Tatár el-viszi.

A fregéry

A hegény paraszt Aspiony kész el-lopni leg utolsóbb darab persenyéit
Szerzőjét szalonnáját a'maga éhező gyermekeitől, ej azt sokkal örömes-
tebb oda adja a' kolduto Tiszteletének; akit ezért ő néki bün bocsána-
tot ád: mikor ő a'maga Keresztényi Emberi ej házi Kötelességeit el-
mulattya valakit meg-tsal, meg öl, vagy meg lop.

Tekintse-meg a' Török Spanyol országot, Portugalliat, Olasz-országot,
Austriát: vagy Ostriát; s Saxonthiát ej Magyar Országot. Ki vallyon
annak az oka, nii nállunk, hogy a' Virtus az Industria a' kereskedés,
iparkodás, ej a' meg világosodás elö nem mehetnek? És itt mégis
az uj Királynak akarjuk ezeit meg-lötni, ej a' Diplomában meg nem
akarjuk néki Engedni, hogy ezeket a' temérdek gazságokat még gátolya
melyek a' régi Privilegiumoknal igasságtalanul birt nevezetek alatt lap-
pangnak; ej tsupán mint illyen Kötelességei, Isssol tiszteletben tarthassa
ej amelyekben, senkinek jobbirást tenni nem szabad.

A' Királynak tehát, akinek leg elsö Kötelessége, az ország java eránt
való gondoskodás a' Diploma Szerint; nem lehet az a' Hatalma, mely al-
tal ezeket meg jobbithatná, sőt annak felette megis kell öneki arra es-
küdni; hogy ő ezt nem fogja s'nemis kivánnya tselekedni. Nem szabad
néki a' Papság temérdek gazdagságait, és felső hatalmát, meg tsak illetni.
Mert különben a' Darázsok fogja ki-rohan, ej a' munkás méhetskéket az
Egész országban Kellyel veri.

Nem de nem ez Esett a' Minap Brabantziában; az holott a' támadás és
pártütés predikáltatott, ej még vérezlés perzekváltatik. Mit fogna pedig val-
lyon Magyar országban a' Papság predikállani, s végbe vinni, ha vallali azo
Uralkodásra való Vagyakodását, ej kapsirágát, meg-akadályoztatni?

Annak Királlynak arra fordittya az Elmét, hogy az által a' Vitézi Rendet
fenn tartsa, és benn műlöc amit tsendes es nyugodalmas Szállásaikon, meg
oltalmazzon; ej hogy abból az igasság ki szolgáltatására; ej az országnak
minden belsö Szükségeire gondot viselyen. De vallyon hát a' Papság mire
fordittya az ö mit töllünk ki tsalard kintseit? Bizonnyára nem egyebre,
hanem a' maga pompájára, ej nyalánkságára, vagy a' maga meg-küzlalta-
tásds Örökösseire; vagy pedig némely dolgetlen Szerzetesek Szamának meg-
nevelésére. A' végtére talám még; hogy az Ország gyülése algával, öl,
lyan vaxokot vásárollyon, mellyet ezrelén orditásokkal, ej Szánossabb vol-
tokkal; azokat az Bölts ej értelmes Haragiadot, meg-haladhassák, hát az ha-
zában el-árvadott helytelenségeknek orvoslása iránt tsak leg kissebb
Szotis mérnek tenni. Nyilvánságosan vissza élnek tehát ezek az Embe-
rek az ö jövedelmeikkel, még pedig az országnak romlására, ej még
sem mer senki az ország Gyülésében, a' Papság ellen készülendö Diploma
felöl szollani; mely által ezö mind bellyebb bellyebb harapozo hatal-
ma bironyos határok közzé szoritatnek.

Romának — — annak az Historiát a' szemmel látott dolog; ej a' meg
esett történetek tanittyák — — — minden veszengés nélkül való vélja
a' mindenekre ki terjedö Monarchia, mindenben lehetö Uralkodás; ej a'
mindeneknek magához lehetö háparittása. Az honnan Sürü Sérgés-lépnek
Következik, a' türhetetlenség a' leg betüléseresebb Emberekneki Eldöntésére
mihelyt ök más képpen hisznek, mint a' Romai álnok Politica közönsé-
ges igaz

ger igazgatásbéli állapáig kiterjedni hogy kiderüljenek. Aut m. Talingenius. Hi sunt fere hominum sententiæ notatum. Ignorem sub pelle lupi mercede ollentes. az az, Ezek az Emberek sokan, a' vasnak fényei sokai sok, ele gondosnak. Ez Birány Körében ollyanok sarkalnak. Kik jót sem gyúnál, nak hanem csalni karnak.

A Kinek szeme van a látásra, akinek a gyontato Pap a Könyvek olva, sását meg-engedi, az e' felöl egy ollyan fogna, meg vagyon győzetve; mert: midőn valamely Tanitónak, olvasása szabad ej gondolkodni, annak a, zonnal szabad meg-világosodni. De ennek az által küls dülnek a konai Minden hatóságnak, azok az Oszlopai, melyek által mindenüd á kiályokat Magasságokat, ej a kis népet a tenidőtől tudatlanságban ej a maga bilincseiben meg-tartathassa; ej a maga Principiumai Sarkalatos Regulái szerint formálatott fanáticusokat ellen lör lödö Emberekkel készíthesse. Es éppen ezen az okon, tövekedik ollyan nagy Enthusiasmussal, magán kivül-valo ragadtatással a Pap, ság Magyar országon, hogy a Seminariumok a Nevendék Papok Oskolá tait, midőn a Papság, mint egy a maga tojásából ki kel, ej meg egyik Oskolátlatlan melyek szerint meg maradjanak; kü, lönösen pedig azon vagyon nagy gondja; hogy az ország nagyjai a Papok által moderáltassanak. Tovább még a gyontato Szék a maga kartalmát meg-tartsa; ej hogy a Bün kötelezte Bizgaro, pium soha ürepen ne maradjon.

De mellyen kiheto polgok hogy a Magyarok kiállyanak valaha Nemzetek tsinek kimutatni a Nemzetek ej annak szabadságának formálatában dungi vége es hatalma lehessen, mint a Papnak, vagy hogy az Emb possessoriumát, tulajdonos birtokát kelli szemmeltt tartsanak ej soha szár ezer Nemet Karonát által minden tölletsegével kivannak Franczok egy nap alatt Szemmeltt vegben vitetnek de megis soha ő az perhodoxus Magyarokat. Sőtsem oly minden mod ej hatás nélkül nem maradhatna, soha az o' elavultságot oly hathatosan nem reformálni, mint amilyennek ezt, tsak a leg fügetlenebb szemlélet vegben tudná tenni, egy mint a Kinek a Nemes Ember, ej a parasztt o' által levén tel-mivelve, kéts olly arán Erőre, mely által a maga hibás vélekedéseit meg-örvendeztethetni.

A Papság tehat leg inkább van azon, az ország gyülésében hogy annak Tagjait vehessék, hogy palami modon a királynak, azzá hatalom ne engedjen; mely szerint a maga országában levő Papság elei be tsönyörü hatalmat vehessen, ej ez ezzá szemben inkább a Papnak á habomat elébb elébb ne vigye, hanem inkább a Papnak ezzá ermenes tulajdonságán, tsak valami jobbitást, ej azt az Hara, sini közelepésével meg-tanitsa.

A Diploma ellenben azon van, hogy a Királynak ej a szent Papság

Sígnak, ezen törvényes hatalma semmivé legyen. Kitsoda jog,
latatorkodik pedig ebben nagyobb burgosággal mint a Papso„
kök? Akiket ahon képest, vallyon méltán lehet-é Haza Atyjai„
nak ej tiszteletre méltó Magnárodnd tartani? Ugy mint Kir
á Magok tulajdon hasznokat, á kòi jonak eleiben részik. A kik
tovább az Ország Gyülésében, az helytelenül meg-végzett szolgálatokat
övéiknek adarjál tenni. Vallyon pedig az olyan Emberek, kik
azò Hivatalokhoz leczeletnek fej, fundamentomos Legulajdnd, ere„
je szerint. Magyar Hazafiak nem lehetnek, az Ország gyülésé„
nek tagjai közé tartozhatnak?

Lehna azt parantsolya hogy Magyar országban az Emberek,
nem magyarul hanem Deákul Vnádkozzanak. Az ország Rendei azon„
ban azon vadnak: hogy minden Törvény szèkeken Cancellariákon
sòt még a Király előtt is, minden magyar nyelvem, ej Magyar él„
tözetben jelenyen meg. De ki nèzi á Papoknak azt parant„
tolni; hogy Magyar Misét olvassanak? vagy hogy azò Bullái
Diplomájokat; ezen az előttek ennyire kedvej Szülerett Nyelvben
készitsék-el? Sokkal nagyobb tehát á Papának hatalma Ma„
gyar országon mint á Királyé. Miért nem burgund Europá„
nak ez ellen á leg-hatalmasabb Despotája ellen; aki magának
méri azt á fogt venni, hogy Magyar Országonis á maga tulajdon
tetszére szerint uralkodjon; ej még Királyokat is á maga koronája
tol meg-foszka; ha ò annak, az Birtokából ki vetheto. Mely Törvé
fel meg-foszka; ha ò annak, az Birtokából ki vetheto. Mely Törvé
nyek ellen Excommunicatiokat nagi számu) Fejedelmei kötelességeinek
be töltése által, fel-találly a melegiteni? Miért nem Lopsitte„
tik az Ecclesiak Despotai most meg-szerzett Diplomai; avagy
ugyan ennek hatalmas Ereje kesőbb àrtalmára szolgálhatic
tanek á maga szabadságaik annyira Szerelmes Nemzetnek; mely
á Maga Királyának éppen semmi hatalmat engedni nem kiván.

Ha bizonyára feletre mesére vagyon á tiszta Vallás az Egy„
sai Abususokkal helytelenségéről? Ez az elsőbb mellett bizonyos
nem fog bizogni á Papról, tsak ò egyedre á Templombéli Szent Szolgálatból
á maga hasznát meg-kaphassa. A Szent nèzö dolgoknak el-kötetése
leg-kissebb része az ò Hivatalbéli kötelességei gyakorlásának. Sak
egyedre á Nép minden vakságban tudgyon-el, annál ò hamis parant„
ságon mint egy neki, adàrabi hogy éljen ej mit tseledjen; mellynek
szomoru gyümölcseit á mindennapi tapasztalás nyilvánságosan mutogatja.

A Törvények á gonosz-tevöt, ej á gaz Embert meg-büntetik. A Pap
ellenben védelmezi azt, ej fel-oldozza, ej ahoz képest ez által á bünt
ej á gonoszságot tiplálya. Jussal, sòt semmivè tészi èkesen á Böltse
Rendet ej á Politziát, ej ugyan ez által nyeri ò meg á Köztsegnek
maga avant valo tiszteletit ej birodalmát. A Vérnyolcol édes
ej bensületes Emberelnek számok leg-kissebb. Ahoz képest á
nagyobb szabadságot á Papok orczon fogva vezetik; ej ez ostrán azò
erélyàsot

czélgaidor az Haza ellen, elö segélli
Melyhez képest a Papok ábrát gerjesztenek Igyámolitatott Lázadó
riok Zürzavarok leg veszedelmesebbek. Es imé a leg jobb szivü Ki
rálynak nem Engedödik a Diplomában; az illyen veszedelmes támadá
sokor meg-elözhetö Haralom. Es az Ország gyüleseben sem gondol
kodik senkis, ezen leg nagyobb szabság ey veszedelem ellen, sőt inkább
azon tsinálnak itten leg nagyobb kivánsággal, hogy a Vallásbéli gyülöl
ség mind jobban jobban meg erösittessék, ey hogy a Magyar Ország
végső pusztulását siettessék. Sokszor alkalmatosságok mind szaporák
nak szaporával leszenek.

A Királynak bizvás kell hogy bátorkodva, ki nem mondja a maga
gondolatait. Minden Ki nyomorkatlan titok ö elötte. A Gyontató szék
sem ellenben, és az Emberekkel való bánodság társalkodásokban, mind
ezt ki tanul a Papság valamit tovább tudni adar. Ki tapogattya ö
az Emberek szivöket, ey hajlandoságaikat, ey meg tudgya kinek kinek
mi kivánsát lehet venni. Reá szeszét kivey a Birodalom, azokhoz
a Magyarokhoz, akik Bécsben sokszori Hivatalokat viselnek: és azonba
kész minden mindent azokra birni, akik Lanai Udvarnak szolgál
nak, sőt annak meg a vak engedelmességére meg erkölcsi kötelezek
ok nagy remények tanálgátsa.

Az Országnak leg fölsőbb kintse az Ifjuság. Ezt pedig ki neveli?
Ki foglallya? Bizony nem a Szabság vagy az Ország világi rendei, ha
nem a Clerus vagy a Papság; minden Oskolák ey a Nevendék Papságis
nak hatalma alatt vadnak. A Gyermekek nem a Szabságnak hanem
a Papságnak, vagy az Udvarinak szivekhez szivesbitö adoran. Tsak Ha
dnak pedig: Quo semel est imbuta recens servabit odorem. Tsak Ha
az ez: A fiatal Elmében amit leg elsöben Jolleszik mind bizi meg lehetetlen
kül mineknemüma elvesztin meg-nevelödnel; ey ember kovei gondnak, azo
kat Erkölcsökbe lészenek a Gyonsato székben, fejek tehenaikre pedig azo ha
talok, agyokban.

A Magyarok Királyainak nem szabad ezekben semmi változást ten
ni hogy ö a szivekben, az maga ey az Ország szükségire szolgálharo Ifjakat
nevelthessen; ey az maga Hivatalyait, az Országban hasznos veretheto Fér
fiakkal ültethesse be. Mindenüma ellene kiáltanak az Udvari vagy
Papi Törvény a Jus canonicum. A Püspökök mindenütt szerzek élöl
ök, a Gyermekek nevelésére szolgalo Kör-Rendelésekben, valamint
az Ország Rendgyait ey igazgatait, meg posztyák attol a tehetetöl és
hatalomtol; mely szerint ezek, valami boltsebb Rendelésekt tehet
nének, ey az Országot ja vallást, minden helytelen szándéktol meg-
tisztitsanak. Oh mely veszedelmes pedig ez az Egyházi Ca-
berekek lappandsát be tudo; ey a Világi vagy külsö Igazgatókat egés
szen el nyomo Nagy Hatalmok. Es a Diploma, meg sem kell tsak
egy igér ez ezt szivarolharo Okok felöl. Sőt azt adagia, hogy
a Királynak tökelséggel szabad ne-légyen valami effélének meg változ
tatására Országy hatalomnal bizni.

Minden

Mi módon lehetne vallyon a Papoknak hasznos Polgárokat ne-
velni? kiknek csak az magok Egyházi fejeknek Sarkalatos Legulái
szerint lehet és szabad tanittani? Mi módon lehet annak, a' ki a
világról a' világi Törvények iránt való engedelmességről, ej minden tá-
zsásu vagy Polgári Kötelességeiről egészlen le mondott, az ország
Szükségeire Polgálo hasznos Polgárokat nevelni? Mi módon lehet
annak valakit, valamely Kötelességekre meg tanittani; aki a Köte-
lességeket maga sem nem tudgya, sem nem érzi? Hol tanullyak ami
fejünk, azokat a magosabban hágo tudományokat; mellyek az elmét
meg-világositnyák a' Szivet meg-jobbitnyák, a' Kor Társaságbéli ej ezekét
tsi viselnünknek kellemetes Voltokat; illendő Becsben tartnanyák?
Ki tanittya őket, az Emberek ej az magok Ismeretének Mesterei-
gére, a' magok indulatainak meg-győzésére, avagy az Emberekkel
való társalkodásbol származharo okossági ra ej boldogságra?
Hol hallanak ők csak leg-üssebbeket, az Haza Szeretetére, a' Becsület a' Sé-
leknek Nagyságát a' nagy veszedelmek Küszöger bátor fel-tételek felől?
Sme a' Pap a' Lab Polgai Engedelmességre tanittya őket meg-tiltalmazva
töllök a' gondolkodást, és a' vizsgálódást, alatson elmejin hizelkedőkét, Ud-
vari Lab Polgárot; ej a' más okkal való társalkodásban kéz gaz Em-
berekét, sőtnál ő belőllek, kik minden Törvényeket lábaik alá tipor-
nak; mivel ők az jo Hitü Orthodoxus Bünbocsánat árosokat közön
Szabadsig védelmezik. Es hogy röviden ki mondjam az dolgot:
igen igen keveset gondol azzal a' Pap, hogy ő valami hasznos Emberekét állithasson elő az Hazának?
Vallyon hát nu lehetne arralmas, vagy veszedelmes Polgárnak tar-
gyerekeink neveléret vaktában csak a' Papokra bizni? De lehet
ezt nyilvan látni a' Következésekből. Mely virdan lehet ugyanis
a' R. Catholica Országokban e' világ nagy játék nézö piatzán meg je-
lenö valami nagy Embert látnunk, az holott a' leg szebb s' nagyobb
elmék, a' Classicusok vagy az Ecclesia Szolgálatyára el-vagadoztatnak,
vagy pedig arra tehetetlenné tétetnek, hogy magokat a' beteg-
gyök Köreleiből erőszakosan ki szabaditsák. Ottan azok e' világ
játék nézö piatzán, vagy ugy jelennek meg, mint meg annyi szabadi-
lan szine állatok; melyek a' magok elött veszedelmes voltokról ismeret-
len indulatoktol, elragadtatvan lelkeket s' testeket egészlen el-vesztik;
vagy pedig életek idejének leg-alább felit, abba töltik-el; hogy nö
Szivüségekben belejjek vert Praejudicziumokat, ideilen itélet tételeket
meg-gyökhesék az Ontologiából és Psychologiából. azaz: a' Valoság-
ról és a' lélekről való Tudományokból, össze köt s' font Szövevé-
nyek közül ki verödöhessenek.
Ha az illyenek valami meg világosodott Emberekkel való tár-
salkodásban kellemik meg jelenniek, vagy azok rebegnek; hogy abból
Szégyenvallással tell dicsőa tésznek, vagy pedig szilma tudás le-
tsöre, kik egyebet az oskolai regulákhoz alkalmaztatott, valoban
oskolás tekin odorkodás Mesterségénél nem tanolvan nemis tud-
ván holmi nevetségre méltó dolgokat védelmezésében, egésszen
meg-akadnának. Az illyen Emberek éppen nem arra valók

hogy

hogy a' magok tudományaikor Szélesítsék, ej Ország gyülésein külö-
nösön Államaroson à végre, hogy nagy ej sok Esztendőkre szükségünk.

Mely sok illyen formia Deputatusink Ország Gyülésre küldetett Követ,
vett az a mint a' maga Tanitójától vagy Spirituale Papjától Szükséges uto-
sitást, miképpen Szellemeli, minden Ország javára tzélozo fel. tételek el.
len, fel kiáltani, ej miképpen Szell, mindenek egyedül, ej Egyenesen, csak
az ép Idvezitő Hitre, vagy Vallásra igazitani! Mely mint ostrán
a' Szivben Illésekben, ép evetelmes Embernek sem lehet valamit —
elé hozni. Mivel az illyen Szavas Legenyek sem nem tudnak,
sem nem akarnak probára Okokkal mutogatni. Hitnek az ő Kő adatai,
hol vala Orditások, még a' levegő Egetis meg rezkenteti; telyes minden
Zugoly és Regelet ji Kiáltozásyal; mely mint az Ország Gyülésének tulaj-
donképpen vala czélja semmije Szerint, mivel ezek a' Rendek à leg
nevetségesebb dolgokat ugy Indogják elő, mint a' mellyeknek a' Diplomá-
ban bé Szellene Iktatniok.

Azt mondom még azért Egyszer hogy a' Theologusok Vallás Tanitók
sem Ország sem Világ Dolgait nem mellőzhetnek s' formálhatnak. Mely
ek meg mutatására, tsak ezt az Egy Oskolai Képtára ütteretett okos-
kodást hozom még elő:

Az Vallás Tanitó vagy Theologus ezt tanitsa. Hidgy el mindent vak-
tába, semmit ne vitázzy, és az Ipapiszt ne árkáld ne verseld!
A Klastrom világ Szokot így Szolt: Egy tanitó: Semmit el ne hidgy fel-
sőbb rendeléseinek. Elégedendő ok nélkül; ely ezeket a'
sö megtörödés Vakra Subjectum. Elégedendő ok nélkül; ely ezeknek egymással Szemben fel tett Dolgoknak megvizsgálására, és azoknak egymással Szemben
ben vetésére? És imé meglis a Theologusok be ülnek az Iskola-
furoknak Cathedrájokban tanitó Székekben, ej ki Kergetik az Embere-
ket a gondolkodásnak Szemeiből holmi Harsonálás Szabéli járások-
ej tsalfavirok által, tsecselygésben hozván az ő itélő tehetségeket.
A Szabadulásra Embernek meg-magának sem Szell, semmi abban se.
ledéjét, meg engedni, ésaz mély semmiképpen el-nem Szell hinni, hogy
az Igazságnak Throne a' az Emberek az itélő Székében az Isten
Dolmi Oltalmokban, és az Emberi tudásában magát rendelne alá
végye; és hogy elég ha valaki az Anyai Egyház parancsolatit be tölti.

A Theologus ellenben azt tanitya; hogy a' Bünök Ittől való fel-
oldozását, ej a' vétkeknek megbánásra minden ki porol, s' körülkerés
képpen hogy ha gonoszságok valaki a' fölöl jó bizonyság lehet. A'
valosságát Embereiről Embernek függ: Soha sem Szell semmi
tsalárdságot meg tudni, nagyunt abban, só körülleségé hogy e.
gyedül a' Vizsgálódásokat által
Nem Szell neki a' gonoszságoknak a' pörsölődések által lehető
helyre ütésében, a' Szív Szivében helyező Szeretetes Szeretőjének
Ha az Hadi Szer a' Várat az ellenségnek el-szenvedi, annak a' Kapi-
tsánt leg-semmibe hét fő Miért vesztenek Szerrel let-van
a' mindgyárt Storva ej épen Angyali tisztaságot elvesztik ma-
gára. Micsoda Revendelést lehet vélni ezeknek az efféle Ostobák-

Melyek

Melyekben magának a' Vallásnak Szerkezetes Igazságai szerint, ijjen
könnyen meg-lehet nyerni az indulgentiát vagy Bünbotsánatot;
ejtsenek ebben az Ember tsak a' világ könnyü hivőségéhez ké-
pest bétsültetik.

Továbbá a' Statistica a' Kor Igazgatásának Tudományra meg ki-
vánnya a' föld Népének Szaporodását. A Theologus ellenben a' Nőt
tsodsét jovallya, tsak Engedelmességet kivánó, de tsak az Egyházi
Biráé avagy ellenben pedig a' világi Elöl-járók ellen valo tor
zsulódást vagy tusakodást s' pártütést.

A' Magyar Nemes Ember tsak a' Szabadság életöl betsülget.
Semmi erőszakot el-nem szenvedhet, sőtsömbe minden engedelmes-
kül az Egyházi Hatalomnak, tsak szolgai bilintsei alá veti magát s' azo-
kot örömest viseli. Össze veretés Vállodzal nem kálródnát abban a
Magyarok, hogy a' Királynál leg kügyebb része se lehessen az Ország Igaz-
gatása meg-esett Hibának tovajárásában, sőtsömban azt akarják, hogy
az láthatatlan Istenségnek Magyar Országban, nem Külömben nints vala-
mely fundamentomos Törvény bé' vétetteszék. Az Egyházi erőszako-
skodásnak Tyrannusának; meg-tell a' nállok még mais azon ha-
talmokat tartani; melyet ők még St: István Király Idejében az Igaz-
gatás formájában el-válhatatlanul belé' kötték s' fontak, ejtsak
Ugyet az Ország fundamentomos törvényei közé lehető bé' iktatásra
jó modot ej alkalmatosságot találtak. E' pedig mely nagy meg
botsáthatatlan Bolondság! amely valoságos fanatica, vagy eszelős
kődő Hatalomságot kolostt kend-kezeink Bülü, ej amely ártsj vég-
ben viszi, hogy ezen ország Jüttében a' Nemesi Szabadságnak di-
tsőzetesen lehető védelmére szolgálo jo alkalmatosság, ezzel
vétetlenül, kezeink közül el-illantson.

A' Polgári egész Életnek fundamentoma, az Uralkodo Vallás.
Ennek pedig annak el-árvult helyteleníségei abuzusai, az Üldözés-
nek leiret fel-elevenitik, azokban az ossztgokban, mellyekben külömb
különbféle vallások ej véletlenek el-szenvedtetnek, ej a' mellyekben sokan
lévén a' Lakosok minden sobbágyok; az Edgyetlen Egy Üdvözitő Fejet meg
nem akarják ismérni; minden bizonyal hasonlatsnál ügyetlenek arra mo-
lakni; hogy azokot éggyiggyel mind meg édgyezzenek, hanemha a Roma-
ső Püspöknek a' Keresztények Istene előtt utálatos erőltető Eszközeit ki-
vánnya elő venni.

Meg-tell tehát mindenek engedni; hogy tsak
hidgye amit akar. Azonk állo arra gondnak lenni hogy ódosággal meg-sé-
kélterett törvényel téressenek; melyek minden tagokot arra kupolja-
nak; hogy ők tsakarbol közjora télelo fel-téreledtől vissza-tsavarjanak
minden ő tselekedeteiket meg-határozzák; minden helytelenkedésnek
utait be' vágják; ej az Igaz Hazafiságot a' Magyarokban meg-lelkesitsék.
Egy ostrán minden bizonyal nem fognak Bünnüket semmi vallásbéli
Tsiradások, takargathatni, ej a' Királyi Diplomai sem fogják annyi ellenke-
zésnek alájok vétetni.

Mint hogy a' Királynak, nem Patrex Inquisitornak kell Fiai Viseltes
lenni az Ország Atyjával Barátyának ej nemes példájának kelle-
tik tenni

Szeptember XVIII. An. 1789. Akarom Felsőmnek Imperio Josephi II mivel szeptem. 177.
kellerik lenni. A Mit adjon fog? Kérdés hiről Leopoldis lenni, ha so
ha lenni Diploma nem fogja eltében impetrati.

Még egy kérdést teszek fel! Az Haza Valosagos tiszteletedet jaem
mokra kivan; ej ösve vétes villokkal valo mindálkodást. A Theologus
Ellenben: a világi dolgokrol valo meg tanulkodást, és mivéltetegéget pa
rancsol. A Törvények azt akarják, hogy a Jakosok birtokra törekedj
A Jusok pedig ej Engedelmes, a Nemesek Nemes tiszteletekben gyönyörködő
A Polgárok pedig minden Cuberek legyenek. Mindenek tiszteletni vagy
mindálkodni kell valamit. Egyedül a Theologus évi szaval be, ha valak
hiszem a mennyiben az ö tiszteletére néminek haszna hajt.

Ugyan mérsékelt határai kell most a Diplomában a Királynak a vég
re engedni; hogy az eddig egymással ellenkező dolgok között, a közép
utat el találja, ej a két felekez egymással meg-egyeztethesse? Mert
hiszem a többiek közöt leső ellenkezést minden Nemeinek el-iga.
zitani, nem tudnak Londra.

A Zal hamis nélkül a Koronázás nem Történyen! De kikan fel a Ki.
rályt? A Papok! Mivel a Pápa nemely magoknak igazgatásaval vett
hatalma által a Királynal meg-Koronáztatására ér meg-Tett leveis
Polgárhare küst magához küldözött. Mely valoban nagy Se.
gedelem; ej olyan mely annil Királyinkor, a tiszták láro Szemek
előtt nagyon meg-alacsonyitja. Meg Ferenc Jo magának vette volt hajdon
ezt a Kört. De Isten mentse! meg Magyar országot a Saul ej David Val.
lodásoknal, közöt Kapcsi Királyi igazgatások alatt a terhes Papo.
nyok kezét megdaraboljak, a Templomok a Királyhoz vezettessenek
és a Polgárok elevenen Keni szivezelgessenek.

Isten mentsen meg azt mondom t – az olyan Fő Papról amiről dos
volt Eli; ej azo Kai Hogni ej Jincar. Ha Kinek talain aromban körül
linek; valami Papi országlásban találna kedve lenni; várja be a Burban,
tiai Rebellionál Patriárcának a végét, ugyanis a mellyet a Papok ti
magoknak, ej vianek mais Jakosok leher ország egy ide állalnaz,
tarhato Articulust vagy Fikkelyt a Magyar országi Király Diplomajában
be ikratni.

Azonban azon Szellem gondnál lenni, hogy annil Dicsiai Elöljáro
ink, valamivel nyomorúltban tanulnának, hogy elégen a Protestánsok
ellenvetéseikre okosabban felelhessenek. Az Cuberedet az legyen
okotag, ej a lélekben valo meg győzés által, az igaz utba Szellem be ve
zetni. Mivel trak ez egyedülvalo módja ej ezelőtt annak, hogy
az Cuberek az Apostoloktol fogva fogvást meg örökségnek, ej hog
ama tsönöst okos Lenegar. vagy Sportra nevezte Szentire helyrek
mül nem adhatnanak tanassék.

Sokkal inkább azon Szellem ügyekezni, hogy valamely meg állha
to Plenum vagy Land Gabir állitassék meg, melynek ugyan ezen szel
ját, trak az ezutan következő harmadik Nemzetség fogja el érni.

Az ország igazgatásában ugyan meg-gyökerezett helytelenségeket
meg-jobbitására a Nemzeti Characterenek minemü tulajdonságnak

jo térés

kellerik lenni. A Mitsodais fog Kétség kivül Leopoldis lenni, ha so„
ha semmi Diploma nem fogis eleiben ismettetni.

Még egy Kérdést teszek fel! Az Haza Valosagos tselekedeteket facu„
natot kivan; ej ösze vévett Vallokkal valo Munkálkodást. A Theologus
Ellenben: a világi dolgoktol valo meg-tartoztatást, és mévétlenségét pa„
rancsol. A Törvények azt akarják, hogy a Papok virtusra törekedö-
A Papok szelid ej Engedelmes, a Nemesek Nemes tselekedetekben gyönyörködö
a Föbbágyok pedig Munkás Emberek legyenek: Mindenek tselekedni vagy
munkálkodni kell valamit. Egyedül a Theologus éri azzal be, ha valaki
hiszen, a mennyiben azo evöltetése némü nemü hasznot hajt.

Ugyan mitsoda Hatalmat kell most a Diplomában a Királynak a vég„
re engedni; hogy az effele egymással ellenkezö dolgok között, a közép
utat el-találya, ej a két feleket egymással meg-Egyeztethesse? Mert
hatalma által a Királynak meg-Koronáztatásáva ér meg-tette leveis
Szolgálhato Fust magához képaritotta. Mely valoban nagy Se„
jtelem; ej olyan mely annii Királlyaikor, a tisztáig láto Szemek
előtt, nagyon meg-alatsonittya. Még Sámuel is magának vette volt hajdon
ert a Fust. De Isten mentse, meg Magyar országot a Saul ej Dávid Ural„
kodásoknak, kiknek Prophetai Királlyi Igazgatások alatt a terhes Aspo„
nyok ketté vagdaltattanak, a tsetsköpök a Köszöklához verettettenek
és a Polgárok elevenen ketté fürészeltettenek.

Isten mentsen meg azt mondom! — az olyan Fö Paptol amitsodás
volt Éli; ej azo Fiai Hofni ej Fineas. Ha Kinek talain azomban közül„
lünk; valami Papi országlashoz találna Kedve lenni; várja bé a Bruban„
tria: Rebellionak Pártütésnek a végét, ugymint a mellyet a Papok tá„
masztottanak, ej viszner mais Darrov lehet orszán egy ide Almalnaz„
tarhato Acticulyt vagy Tikkelyt a Magyar Országi Király Diplomájában
be iktatni.

Azonban azza Kellene gondnak lenni, hogy annii Orßzsiai Elöljáro„
ink, valamivel nyomorúltabban tanultnának; hogy elégen a Protestánsok
ellenvetéseikre okosabban felelhessenek. Az Emberedet az helyes
oktatás, ej a lélekben valo meg-győzés által; az igaz utba Kellene be ve„
zetni. Mivel csak ez egyedül valo modja ej észtöre annak, hogy
az Emberek az Apostasiától (: Hit szakadástol :) meg örizttessenek, ej hogy
anna tsömört ozoro Renegat. vagy Apostata nevezet Sentire helyrekü„
ttl ne alkalmaztattassék.

Sokkal inkább azza Kellene ügyelezni, hogy valamely meg állha„
to Plenum vagy Rend szabás állittassék meg, melynek ugyan igaz tél„
ját, csak az ezután következö harmadik Nemzettség fogja el-érni.
Az ország Igazgatásában ugyan meg-győzetett helytelenségeknek
meg-jobbittasara a Nemzeti Charactemek nemeny tulajdonságnak
jo irányra

jò rèlra lehetò helyes intèzetèrèire, igaz hogy idò bèkèssègès tu-
rès, helyes fel tètel èrt à Sàèt meg-àllo mozdulhatatlansàg kivànatik.

A Tribunal Inquisitionis az Hùt Vèk Bivoi Tòrvèny Szèk, nem
csak meg-èrèsitti, hanem elis pusztittya az orszàg tàrsàt. A' Romai
Hatalomnak ezen az okon kellett szùntelen nevelèdni, hogy az helyte-
len oldàlàrol nèzò pontok, minden vègtòl fogva valo akàdàlyok kò-
zottis mind csak egy Vonàsban, ej csak egy rèlra intèzteetek
Èppen igy kell ej nem màskèppen, ezt à Mostani Orszàg Gyù-
lèsèt intèzò Sarkalatos ej Jò Regulàt vagy Principiumotis, ej azt osztàn
szerentsèsen munkàbanis venni. E' lègyen minden igaz Hazafinak Ma-
gyarnak Szivet ohajtàsa kivànsàga, a' ki tudni illik az òszve veretett Vàl-
lokkal ej à Szivbol valo munkàlkodàsra, mind hajlando, mind alkal-
matos ej, ha ezen Tanàcs foganatos fog lenni, addòr osztàn az avant
kell gondoskodni; hogy olyan Diploma èrèsittessèk, mely annù Egyhàzi
Mondàsokat meg-akadàlyòztassa; hogy valamì-modon olyan Szabad
tettèsèt szèrènt vàlo uralkodok ne lègyenèk! Vagy ha most azok, olya-
nok tòbbè ne lehessenek, kik minden jò èr hasznoj fel-tèteleket Projec-
tumokot vagy Plannumokot haszontalanokrà tehetnènek.

De itten el-nem kell semmi kèppen felejtenùnk à Gòròg v. Orosz
Ekklèsiatis, èr annak sèlesebben lehetò ki terjedèsènek kòvetkezèsèire
Sintèn ugy rèà nèzvèst irjyàzunnk, mint à Zsidok usoràrkodàsà-
nak el-szaporodàsara.

Principijs obsta sero medicina paratur. Dum mala per longas invaluere moras.
Ha jodor sebedre flastromot nem tesel. Nem gyogyulàsàd magad ola lesrel.

Èn à Protestànsoknak-sem fogom kùlònòs partyokot. Mert az en Gyer-
mekeim, abban à R. Catholica Vallàsban nevelèdtenek; melynek helytelen-
kedesei ellen èn, olly hevesen harczolok. A Protestànsok szintèn olyan
tùvhetetlenek, mint minden olyan Vallàson lèvòk, akikènèl az Hatalom
à Papok kezeiben vagyon. Lehet ezt nyilvàn làtni Sveciàban, Hollan-
diàban ej Angliàban. De ezeknek Papjait csak ugyan kevèsbè àr-
talmasok; minthogy oly nagy szàmmal nintsenek; mint hogy az Hàzassà-
gi èlet àltal, polgàr Tàrsokrà èr Atyàkrà lèsznek; minthogy tovàbb
A' Purgatòriumbol semmi jò vèdelmet nem vèsznek; ej minthogy
Romàtol nem fùggenek. Igen sok pèldàk vagynak rea az Historiàkbà;
hogy à Papàk ej à Szerzetesek a' Kivàllyokot meg-òltèk, tànadàsokot
Tanulàsokot gerjesztettek, vagy leg alàbb azoknak nèmù nèmù ked-
veressel voltanak. De meg eddig egy Protestans Prèdikator sem
prèdikàllotta à Kiràly òlèst, ej annyival inkàbb egy sem talàltzotott —
ki azt vègbeis vitte volna: Egy sem volt közùllòk; ki veres Men-
nyegzòt. Siciliai Estvet. Brabantziai pusztulàst. Vagy Keresztes Vitezek
Verbuvàlàsat. vagy pedig emigratiot, à Latosok ki kòltòzèsèt vagy
Hit szegèst okozott volna? Egy sem volt, ki valamely Nagy Tàn-
tàlyokot Tòke penzeket Romàba kùldòzott volna.

Ahoz Képest nintsenek is azok az Orszàgnak olyan nagy Kàràra
mint à Jesuitàk; nintsenek olyan vèr Szomjuhozok, mint à Dominica-
nusok; nintsenek az Orszàgnak olyan nagy tekhere mint à Franciscanusok
nintsenek

jintsenek olyan mindent fel falok mint a Kápolnalabéli Urak, sem ol-
jan türhetetlenek és tudatlanok mint amaz Püspökjeink.

Egyéb avánt a Praescribált vagy Eleitől fogva valo; ej már ugyan
Törvényekké vált Privilegiumok, ej Fundamentalis Constitutiok vagy Le-
telek mellett, éppen nem Szükség magunkot, igen meg Maratsittanunk
(valamerövöretünk) Sam hiszem az Mostani Ország gyülésén meg je-
lent Hazai Attyainak, éppen arra Suppok vagyon, miképpel az ő Elein
István Király idejében éltenek. Lehet és Szabad nekik az hibákot meg
orvosolni, ujjabb Rendeléseket tenni; Szabad azokot a Törvényeket meg-
változtatni; mellyek annó mostani szervezetünkhöz ej üdőnkhöz nem illenek.

Nem kell a Magyaroknak, mind untalan tsak hadakozo Nemzetnek
lenni; hanem Szükség hogy vérekkel keveredett Szabadságokkal is tse-
lekedjenek; ej Europánál több Nemzetségeivel, a tudományok-
ban a pallérozottabb ízlésben gyakorban ugyan vetélkedjenek.

Mosenek az áldozatok, felől ki adott minden Törvényeit már ma
a Zidok sem tartyak meg. Salomnak Lychnegusnak törvényei, ké-
gen feledékenységben indultak Sövög Országban. Mint Keveredtenyek,
nem mérettyük már ma környül férfi magzatinkot, mint az Aposto-
lok, és némely elsőbb Keveredtenyek tselekedtenek.

Az Attila Törvényei a Magyaroknak a Chengis-Kánéi Asiában
ej Olasz Országban, már ma semmit nem érnek. És Némely Rende-
lések; melyek a Sz: István idejében a Magyarodnak hasznosok voltanak
már ma reánk éppen nem alkalmaztathatnak. Sz: István az
maga idejebéli Fanaticus vagy Elsőrködő Hunnusokkal a Papa pa-
rantsolattyára minden bizonnyal el-ment volna, a Keresztes Vitézek
kel Szövetségbe; ej kész lett volna Magyar országot minden Sadosa-
itol Ki üresitteni. Vallyon pedig ésh lenne e Leopold azt tsele-
kedni, ha hogy valamit modon ugy találna a Papának tetszeni; hogy
valami effele Keresztes vitézek verbualására parantsolna; valója
ban sokkal orosabbak a mai üdőben az Emberek

Ugy tartom mindazonáltal, hogy ha talán valami Püspöd va-
lamit affélét találna az Ország gyülésében fel-tenni, hogy az o-
korkodo Protestansok ellen; valami Keresztes vitézek átiratna-
nak fel, annak sarka minden bizonnyal virarot ej fiatot ki-
altana, ej a Diploma a Királytol világosan meg-kivánná hogy
Romának ezen parantsolattyát ad literam bene szeresst be töltse

Egyéb avánt ez az Egesz Iras, tsak arra valo s oda tsélo-
hogy ebben az en gondolatim közöltessenek egyenes lélekkel
másokkal. És ebben a magam mondásában annyira bele
sem szerettem, sem Principiumaimban sarkalatos Regula-
inban egészszen meg nem átalkodtam. Sőt indább igen sze-
retek másoktol tanolni. Feleljen azért akinek tetszik ereire

egy lea

ej ha engemet, az erekkel ellenzerök felöl, meg fog gyözni, hal-
gatni fogok, vagy pedig fel-retelemet nyjabb erössegekkel fo-
gom meg-mutatni.

Az Országj Regulai szerent ugyan halgatnom kell vala emi-
kem, ej magamot nem kell vala semmiben avatnom. Mivel
en ezen iratommal Engeszthetetlen ellenségeket fogok ma-
gam ellen Magyar országban még pedig olyankor fel-inger-
leni, amikor nekem a magam Törvenyej Fuggaimot ö vdellok
kell vala Ervernem. De az igasságnak bemenj levö Sejpen meg
nem ijedö szeretete minden magam tulajdon haszномot el-
felejteti en velem. Ugy latom hogy a Firhangnak fel-vantása
a kör jora nezve feltéte szükséges vala; ej azonnal fegyver-
sen kij állek a Gata piatzra.

Az En Magyar-országi Jószágaimnak birtokossi végen fel. vad-
nak oldoztatva, az öntön gyaratok Papjaik által, meg pedig
ugy hogy azokat többé vissza sem tartoznak erezteni. Akor
képest mar ök az Egyházi szabadsságok vagy Privilegiumok
által a Menyországnak szintén olyan meg-érdemlett, ej törve-
nyes birtokaban vagynak; mint azo Successorik, vagy örölöj
Seik, az en jószágaimnak haszнаival valo élésben, kiknek min-
den bizonnyal nem fog tsak egy Püspök, az igasságtalanul
bivt jószágok átkozott voltok felöl prédikallan. Es annál
keresebbé fognak ezek mostan, lelkek esmérete szerent az
en igasságoj Fuggaim mellett vazolni; midön en az országnak
igasságot szeretö fö fö Rendgyeitöl, ej a Magyar Törvenyeknek
s Szokasnak egyenessegetöl ezekre valo figyelmezést fogok kivanni.

Meg tanultam en azt, hogy Rend valahinek gazdagság nélkül el-
lenni, ej hogy Rend a szegénységet és szükséget el-viselni. Akor ké-
pest minden történetben kész vagyok, vagy az halálra, vagy
a dolgok mind egynek valo tartására, ej semmit nem félek, a
gonosz Emberednek erött vett sodarságtol. Ugy mint ari bizonyos
vagyok a felöl; hogy minden becsületes Embernek; azt a helyben ha-
gyását meg fogom nyerni; melyet en magam vitetével akarok
érdemleni. És ez Egyedül Magyar országbanis, az en fel tett célom
s ügyekezetem.

Nevezetes Erkövér Formája: Melyet minden M. országi Pür-
pökök tartoznak le temi a R. Papának; némely Frenek által tétetett
rövid jedzésekkel által vitetett Pilátibol: Az ö Papai Fusson
eredéseiröl irott Könyve elsö szakaszának hetedik részéből
Firulnyából; mely a Püspökök fel-szentelésérol. A mai idöben; ugy
mond az Emlitett Iro; minden Püspökök a Papának Nem az VII.=
Pápa Rendelése szerent valo Erkövésnek formajával elkésznek
meg; hanem már nyjabbal, és szélesebben ki terjedövel melyet

irtak

niekik VIII-dik Kelemen Pápa ivet Eleikben. Melyis à Romai Papák Tör-
veny Könyvekből szorol szora által vétetvén igy következik:

Ên N. N. az J. J. Ekkleziának Választott Pitspöje esmérem es fogad-
dom hogy en ettöl az orától fogva, hüséges éj Engedelmes leszek Sz: Pál
Apostolnak, éj à K. Atyasz: Egyháznak annak mostani Ukmukra éj Fejének
nek à Papának; éj minden utánna törvényesen következendőknek. Es hogy
en soha olly alkalmatosságban, meg nem fogok jelenni, sem azzal ér-
gyet nem fogok értetni; éj sem tanátsommal sem tselekedetemmel, tsak
leg-Küssebbenis meg nem fogok egyezni; amelyben valaki körüllünk, v.
életét vagy valamely tagjátis el-vesztené, vagy valamely álnok uton
modon el tsábittathatnék, vagy à melyben valaki ellenünk valami erő-
vel kivánna élni, vagy tsak leg küssebb bosszusággal akarna illetni,
már az akármely ok vagy szin alatt esnékis meg. Amely tanátsa à
Papának: vagy egyenesen maga, vagy pedig Nunciussa követe által, fog
jüllem közöltetni, vagy ha valamely az ö veszedelmére, éj kárára né-
zö szivel fog ezemben kerülni: azt szivel közlemi nem fogom.
A Papa éj Szt: Péter törvényes Jussinak telyes erönböl Segitője
lészek valamint az ö meg-tarhatására úgy minden ki fogás nélkül
minden tudek (a:) ellen lehető éj Hivatalommal Lelkemmel (a:)
meg-edgyező védelmeztetésekre nézve. A Papa követét mind hozzam
valókban mind töllem valo él-menetelében egész tisztelettel fogom
fogadni Mindent (b:) el-fogok követni à mi Urunk à Papának (b:)
éj az ö uralma következendö Jussit, tisztességit Privilégiumait és
tekintetét meg tartsam és védelmezzem, éj elébb nem fogok lenni, —
Semmi olly Tanátsban nem fogok avatkozni, sem semmi olly meg
edgyezésre nem fogok lenni, amelyben annak Uramnak személye vagy
à K. Atyasz: Egyháznak tisztességes Jussai állapotya éj fő hatalma ellen;
tsak leg küssebb tittok mozdulat volnais éj mikeljt észre vehetem,
hogy ezek ellen valami effele tittok tanátskozás vagy ügyekezet van
annak tehetségem szerint ellene fogok állani, éj azt mennél elébb
tehet, vagy magánd annak Uramnak vagy valakinek olly annak tudtára
fogom adni, ki által à felöl tudelleter tudositást vehet (c:) A Pápá
panak minden Rendeléseit Parantsolatait végezéseit Reservatis
jit, magának semmi hagyott Jussait, Apostoli Törvényeit, telyes tehet-
tségem szerint meg-fogom tartani; éj hogy azokat másokis meg-
tartsák avagy hagy gondom fog lenni. Minden Cselekedet, éj
annak Uramtol, vagy ö uralma következendöktöl el-szakadtakot és párt
ütöket valamint tsak töllem ki telik üldözni fogok éj ellenek
havtzolni. Amikor az Ekkleziai Synatban vagy Synodusban
fogok hivattatni, semmi engemet az abba levö személyes meg-
jelenéstöl meg-nem fog-tsetsztatni, hanem ha azt Pitspöki Hiva-
talomnak valamely foglalatossága, meg nem találná engedni.
Az én Pitspöségemet minden távom Cselekedetben meg fogom lato-
gatni, éj meg-vizgálni, éj Egyedül az én Egyházi Birámnak fo-

gok arra

gok az én Hivatalbéli Kötelességeimről, ej mind azokról a dolgok
ról szándokom, melyek az Én reám bizattatott Ekklésiának állá
sára a Papság és a Község fenyitésre, ej az Én büségem alá
adatott Emberek lelkének üdvességére akármi módon tartozhatnak.

Egyszersmind az Apostoli Parantsolatokat egész alázatossággal fo
gom venni, ej telyes szorgalmatossággal végben fogom vinni.
Hogy ha valamely törvényes ok által meg-találtatnék akadályoztatni,
tellyát csak egyan mindeneket, bizonyos, ej nevezetesen e végre töl
len parantsolatot végendő követ, vagy ebben modom nem lévén va
lami már Püspöki Ember, vagy é Sen találtatván, valamely jámbor,
Ságával ej vallásával ismeretes, ej általam mindenekben tanúsittatan
do világi vagy szerzetes Pap által, tökélletesen végben fogok vinni.

Az effele akadály iránt pedig Törvényes Jamubizonyság Eleiek mel
lett, fogom a S. Anyaszentegyháznak, közelebb való szokásinállyát —
á sz: Synat Egyben gyülésének általmatosságával, á felyebb emli
tett Hunéinus vagy követ által tudosittani. Az Én ájtatosságra ren
deltetett birtokokat a S. Papa listje nélkül; meg á magam kápta
lannyának meg-egyezésével is, el-nem fogom sohará sem adni sem
ajándékozni, sem zálogositani, sem oly végre hogy nékem azok va
ki valamit kéressen ki nem fogom adni (d:) sem semmiképpen
el-nem fogom idegenitteni, ha pedig én valamit effélét találnék
tselekedni, ugy magamot önként alá vetem mind azoknak a büntetés
seknek, mellyek az iránt, egy bizonyos Constitutioban kiadatásban
találtatnak. Isten engem ugy segéllyen

Kedzés a fenn kétre ki ivett betük alá (a:) Es igy az ország törvén
nyei az Haza ej Király ellenis. (b:) Es igy az ország ellen való tánta
dásokat gerjesztem, ej vérfevedésekre készitteni kezdések.
(c:) Következés képpen a Püspök sem nem Polgár, sem nem Hazafi ha
nem az Hazának ellensége, ej Privilegiált Sujon vagy kém az országh.
(d:) Mely vetemedés ej ország lakossira nézve mely ártalmas, kötele
zés ez; amely szerint még Fundamentis: hæc est vox Barbara á Gothis
orta Scat. Frökbe adott jószág, Fejedelemtől valakinek kötött jószág: Ifjnál
hat á Püspök, melyet csak urunkon Fejedelmek tselekedhetnek.

Olvassa-meg kérem akárki fel-nyilt szemekkel, ej minden elöve
hely telenül tett itélet-tétel nélkül; ert á Püspök Esmüvének
vetemedés formáját, melynél á sarkmalisoké még-szelesebben ki ter
jed; ej akkor tegyen észtan á felöl itéletet.

Vallyon á Magyar Országi Püspök lehete igaz Hazafi sőt ha akar
nais lenni, vallyon hit szegés nélkül lehetnek? s ahoz képest, vallyon
ott ülhete-é Igazságosan, á Magyar Országi Fő Fő Rendek vagy Magná
sok között? Vallyon továbbá, ertsék az Országnak annyira ar
talmas emberekneke, meg-lehet-é azt engedni hogy ők mint Tábla
Birák az Ország Gyülésében üljenek voxoljanak; ej még Elöl üllök

vagy

vagy Praesesekis légyenek. Vallyon nem à leg-gonoszabb Ellenségiè
érik az Hazátlak; úgy mint kik arra Esküsznek meg à Papának hogy
ök az Hazát el-pusztittyák, vér feredöket készittsenek, pávt ivéreket
tánesztanak; ej az Ország ellèn valo Engedetlenségnek pártyát fogják
és az elébb elébb vinni ügyekeznek?

Ej valoban annak à Nemzetnek; melyben à Papok visszavonás-
kot gerjeszthetnek; ej à Polgárok között tévö Atyafiságot semmive te-
hetik. Ezeknek ugyanis pénzek van ej Hatalmok, csak nem minden
szivekkel, bizonak érek, és abban nem csak modot tudnak találni,
hanem érzekis hogy pénzel valo meg vesztegetés Vallásbéli Erözak
Papi Praktika; ej az Uralkodásnak telke àtal romlást tánodást, ej
egyenetlenségeket gerjesztenek; ej minden jo ügyekezeteket semmi-
vé tégyenek; melyeket az igaz Magyar Hazafiak az Ország valosá-
gos hasznára intézni ügyekeznek.

Nyissátok fel-fo-Bárátim! Már valahára à Ti szemeiteket és
lássátok meg! Ha à Pap à Janáts Uralkodás között ül, ej vezolhat ugy à
Magyarok Királlya, à Papok jobbágya lészen, ti magatok pedig à sza-
badon nyargalodo; ej tölletek meg nem zabolázhatho, s könyörü-
letlen Papi Hatalomnak Rabszolgai Bilintseit viselitek; mely ben
neteket ár hajdan, minden jo erdöltsöktöl üres Anavehiába; fejet-
len lábságba és tudatlanságban tsalhatatlanul vissza fog tasztita-
ni; és éppen azért ügyekezik à Királyi Egész Hatalmat, az maga
jarma alá vetni, mivel már à Népnek fö fö Rendjein ej magános
a népen, à nevelést igazgato maga tulajdon Principiumai szerint,
lato: Regulái által erött vett, ej Uralkodik; ej az Egyenetlenked-
nek meg-erösittése által, az maga Uralkodásra, ej mindeneknek
magához lehetö Kaparittásra érányzott tzéljait minden Ellenség
nélkül el-fogja érni; már az által Határnitsoda vér patakok bo-
rittsák az Országnak földét

Principiis obsta — — — azt mondom azért még egyszer
— — mox. — — sero medicina paratur
Dum mala per longas invaluere moras
Jókor orvosollya ki meg sebesedik.
Mert késö lesz akkor, ha meg-evesedik

Aki pedig engemet azért tartana feddésre méltonak, hogy en ide,
gen Létemre Magyar-Országban, illyen tsáklandozrato Materiában
szabadon találtam irni, azt en csak arra kérem; ne fajnálya arokat
az Elelösködö Irásokat, meg-olvasgatni; melyek itten Nem csak à Ma-
Nemzettel; hanem még magával à Fejedelemmelis, igen illetlenül bá-
nak. En ellenben: Sem à Király sem az Haza ellen nem irok,
hanem csupán csak à Papság hatalma ellen.

Azonban fö Kötelessége az minden betsületes Keresztény Embernek,
hogy az Igasságot minden tartalék nélkül védelmezze; kivált pe-
dig hogy a fenyegetö gonoszt el-fordittsa, ej az Haza azon Valosá-
gos ellen

gos Ellenségeinek orczájokrol az áll orczat le rántsa, kik eppen mikor a Magyar Nemes Emberr az maga ösi szabadtságát, állando láb ra akarja tenni, akkor kívánnyak õtet a'leg okosságyobb jobbágy ság az Pápi Hatalom alá vetni kaparintani.

Az én fel. tett rélom e'vala; hogy azt a Nagy gonosz el-hávitsam, és az Igasságot az Emberek szemeik elõtt el-rejtõ Firhangot fel-rantsam. Imé' ázért itt is állok meritetlen, mellyel hogy azokot az ellenvetéseket, mellyeket valaki azok ellen, a Magyaroknak felette kûlsõ ségek, ej al ráadni elõttök fel-fedezteték Igasságok ellen, szak tehet, minden vél le valo ízetlenéség nélkûl, meg fejtse Ugy mint az hol az Hit Vér Bivoi Törvényszéknek. Inquisitionis Tribunálnak az a Hatalma nintsen; hogy az Igenes szivi; ej a jo Zelli inkot; nem kûlõmben mint az Erõdelli Szeffeket. meg sûrögesd.

Melyrõl Mentsenis meg benmünket az Irgalmas Isten. Ollo azonk arra; hogy ezek ellen. a Vér szopo Szelindekek ellen; mind engemet; mind magát lehetõ minden szorgalommal védelmezze minden olyan jo szivi Magyar, aki szántszándékkal meg. nem akar szalattatni.

Seculi XVIIIvi Anno 87. In Originali à pag. 648. = 726. habetur.
Intra quos assignatos numeros Somnium Josephi Secundi habetur

Somnium Josephi Vice Regis Aegypti. Ex. 1. Mos. 37: v. 9.
Josepho IIdo: Romanorum Imperatori Augustissimo &c. &c. Explicatum Et accomodatum. Per Gregorium Nagy de Ny. Sallya Eccliæ Unitariæ Jagyiensis R. Parochum

Segnitur Virgilius

Jam Nova Progenies: Cœlo Demittitur alto
Jam redit & Virgo: Redeunt Saturnia Regna
Jamq; Novi Genus ex Jove mittitur Ovidius
Jam nova Progenies cœlo dimittitur alto Tullius Cicero
Ô fortunatam Natam, me Consule Romam
Ô Nimium Dilecte Deo cui militat æther. Claudianus de Theodosio
Et fortunati veniunt ad classica venti
Regis ad Exemplum totus componitur orbis
Nec tuba, nec litui, nec sic inflectere sensus. Claudianus
Humanos Edicta valent; quam vita Regentis

Cibinii Typis Martini Hochmeister Cæs. Reg. Typog. Bibl. Prov. 1782.

1. Mos. XXXVII. Vs. 9. Aliud quoq; Somnium vidit (: Joseph :) quod narraret Fratribus ait: Vidi per Somnium quasi Solem, et Lunam, et Stellas undecim adorare me

Sydera bis sex excepto Sextodecimo. Regia Josephi vita notata fuit. Viderat Is Numeris dictas per Somnia Stellas. Soli se Duo procubuisse genu. Sol Splendore Patrem, Semitricem Luna notabat. Signabant fratres Sydera dicta suos Qui venerabantur prostrato corpore Regem. Josephum Stirps sorte jubente tribus

Nunc quoq;

Nunc quoque Josephum Solemniter astra IIdum. Imperii Sydus sic venerando colunt.
Bis Sextum Sydus Josephus Phosphorus Orbis. Syderibus reliquis praesidet ecce Novus
Orbis Xtiadum quos nunc Europa tuetur. Hoc caput aureum Caesareumque cupit
Hic Rex è faelix recto Moderamine Phaenix: Aut avis illa biceps fortia bella gerens
Haec est Europae Nrae praenobilis Arbor. Sub qua pacificè regna quieta manent.
Erigit Herculeas Heros per Regna Columnas. Justitiae pariter foedera firma facit
Ecce Novum rutilat Sydus Superatque Planetas. Astraque Caelos cuncta nitore suo
Dum Novus Imperii praedux sibi sumpsit habenas. Sydera Signarunt oia fausta Nimis
Scilicet Auroræ Roseo sub tpore gratae. Currebant passim Sydera multa Poli
Edidit auspicium cursus de Ppe faustum. Jam docet eventus Prpis omne decus
Somnia Josephi Proregis Congrua Regi. Josepho nostro congrua facta probant
Denotat Europam Sol Xti Dogmate plenam. Regis Aplici Sydus honorat ea
Turcicus Imperii Praedux insigne vetustum. Observat Lunam cum Mahumeto suo.
Sol Superat Lunam Josephi Sydus utrumque. Officiis cunctis Imperiique Notis
Christiadum Reges designant Astra potentes. Quos jam Nrus praetitulatus erat
Moscoviae Czarum (:1:) Gallum (:2:) Mox inde Britannum. Hispanum 4. Sicum 5. sic Latiale
Prussum 7. post Danum 8. Svecum 9. Priscumque Polonum. Denique Port. Gallic. ii Sydera dicta Notata
Eminet has inter Stellas Insigne Viennae. Austriacum Sydus Conspicuumque decus.

Alia accomodatio XI Astros Sctt ad Praecipua Clementissimi Nri Regis et Magni Principis Transylvaniae Regna et Provincias

Astra decem St Regna x. quibus additur unum. Undecimum quae Rex dirigit ipse pius
Sctt Imperii Sedes Germania (:1:) primum. Astrum Josephi Dexteritate colit
Hunc Colit Archi-Ducem Solemniter Austria (:2:) florens. Qua stat Caeo Condecorata Throno.
Tertia Stella notat Solymum (:3:) Regia Jura. Sctt Haeredem Sanctio prisca probat
Quartum Sydus erit locuples Hungaria gazis (:4:). Hujus enim Stella Sancta Corona tenet
Designat Sydus Spaciosa Bohemia (:5:) Eximium Regnum Stella venusta notat
Astrum dat (:6m:) Titulis Lotharingia Claris. Suaviter insignem nominat esse Ducem.
Septima (:7:) Ducem Cupiens Hetruria Magnum. Juris in Antiquis Stemmate stare velit
Denotat Eximius Burgundia (:8:) Prisca Ducatus. 8vam stellam per sua Jura vigens
Syderum Signum fit Trannia (:9:) Principe sub Magno Patria nostra manet
Illyricae Decimam divisa Croatia (:10:) Gentis. Significat Stella militat illa libens
Undecimum Sydus Styria (:11:) Vicinaque Regna. Designat Titulis Juribus atque locis
Imperet Austriacum Sydus Josephus iisdem. Descriptis Regnis Regnicolisque Du

Signa Caelestia in Zodiaco Mysticè accomodata Josepho IIdo Augustissimo

Sydera Zodiaci bis sex sol quolibet fo. Percurrit Lustrans Regis ad instar agens.
Has inter Stellas primo-primaria Stella. Utpote Josephi Lege Gubernat eas
Instar Zodiaci Juris Status atque Senatus. Bis sex Consultis Statque vigetque viris
Bis sex Consilii Socios totidemque Ministros. Josephi Nri Caesaris Aula tenet
Omne forum bis sex Legum. Jurisque peritos. Continet in Tabulis Conciliisque suis.
In Medio veluti Musarum Praeses Apollo. Praesidet et propria vi moderatur eas.
Jugiter Austriacum Sydus Cum Phosphorus Orbis. In tabulis cunctis praesidis instar adest
Plurima lustravit celeri Molimine Regna. Districtus Urbes oppida Castra Status.
Quicquid Consilium firmat Regale Viennae. Publicat, et cunctis cognita justa facit.

Imperii

Imperii Radiis Tabulas illuminat oēs. Et Decretos sparsit ubique faces
Lux Libertatis Stellas pariterq; Planetas. Suaviter illustrat Sole micante Novo.
Ergo Zodiaci Cælestia Signa Gubernet. Austriacum Sydus tuis et omne precor.

De Septem Planetis Mysticis, quibus adjungunt moderni Astronomi Octavum Planetam. Terram preterea Duos Satellites Saturni et Jovis quasi Planetas, qui Duo Satellites effeciunt quasi Unum Planetam

Octo Planetarum Series Venerabilis ordo. Cælestis Sphæræ Mystica Signa refert
Astronomi Statuunt 7. Numerando Planetas. Ais etiam dici terræ planeta solet.
Octo Planetas Meis adjungito Nomina. Nunc Satellicium Signa dabuntq; Novem.
Inde novem fient tali ratione Planetæ. Si comites unum Sydus habere velis
Sic Electores totidem reputando Planetas. Teutonicos fient sete astra novem
Imperii Sydus Josephus Aure Planetas. Dirigit hosce Novem celsior ipse gradu
Cæsar et Elector Stat Majestate verendus. Astrum Josephi quisq; Planeta colit.
Consilii Socios illustrat Solis ad instar. Justitiæ Radiis Imperiique modis

Specialia quædam, sed Mystica Sydera Sydera Austriaco Subjecta describuntur.

Denigè conspicui pulcherrima Machina cæli. Præcipuè 7. Sydera notas tenet.
Plejades Arcturum Syrium Stellamq; Polarem. At 5. Mea Plaustra Bootis habet.
Phosphorus aut Idem Supereminet Hesperus Astra. Ut fax Auroræ purpureæq; decens.
Quid dicam Stella Varium fortasse Cometam. Hunc etiam multi Sydus habere volunt
1. Plejades Hungaricæ Gentem Stellamq; perinde. Designant hujus Rex velut esse Soror.
2. Nelyta Saxonici Stellatâ falce notatur. Natio Districtus Saxo laboris amans.
3. Sarmatica Gentem demonstrat Stella Polaris. Prisce Polone tenes frigida sorte loca.
4. Hen Genus Antiquum de dura Stirpe Velachus. Sydereum Signum Plaustra Bootis habet
5. Aethyopum de Stirpe nigra simul atra colore. Hungara per Syrium genus Vocitandavant
6. Significant Populos peregrinos nunc Cometæ Ignotas Stellas plurima regna vident.
7. Phosphorus Excellens Germanica Nobilis è Gens. Europæ Gentes hæc Superare pot.
Teutonica Gentis videas Venerabile Sydus. Josephum Legem qui celebrandus erit
Fictitios Soles Homines die esse Rebelles. Qui nimiùm modico tempore luce nitent.
Degeneres Cives Stellas Reputato Cadentes. Ne fatuos ignes Sydera vera putes.
Phænomenon dirum veluti mirabile Monstrum. Maximus è hostis sed citò fraude perit.

Apoc. 12: Vsq; 1. 2. XII Stellarum Corona Mystica quam Sydus Austriacum tuetur

Parturiens Mulier veluti Matrona Somni. Solitus apparet mystica vita lege
Induit hæc Solem Vitilo Splendore Nitente. Sub pedibus Stabat roscida luna Suis.
Bis ex Astræ. Decorabat nunc decorum. Matronæ Sancta clara corona caput.
An quid Articolis Mysteria Sparsa Signant? Quid Matrona pius tam Specifica notat
Mirificè Signis patiens Ecclia Nota est. Docuimus Xti Sol notat atq; docet
Mystica Luna monet Variis mutata figuris. Striadum Cœtum Sic variare Sacrum.
Signat Apicos miranda Corona Ministros. Quorum Doctrina Sancta caterva tenet
Cælestis Solis Josephus Imago IIdi. Defendit Sanctam Religione Chorum

(Striadum

Xtiadum cœtus Divinâ postulat oēs. Et verâ Xti cognitione frui.
Auxilii radiis illustrat amatq; corona. Lux Evangelii quô pcunte patet
Ergo Xticolis Josephus Phosphorus ardens. Esse velit mandans quemq; timere Deum
Luceat Austriacum Sydus generaliter orbi. Obsequiu ptent Astra libenter ei

Septem Stellæ Mysticæ Apoc. I: 14. 10. Syderi Austriaco Sunt Curæ.

Mystica præterea Numerantur Sydera Septem,
Dicitur hæc Christus nempe tenere manu.
Significant Septem Divinos Astra Ministros,
Quibus Evangelii Sancta Lucerna nitet
Rex ut Apostolicus Christi Josephus Imago.
Sacraque Majestas Sydera Sacra regit,
Præsidibus Sanctis lucet pariterque catervis,
In quarum medio lampadis Instar ades.
Concilii Cives moderatur Lege Salubri,
Præsidis officium cum pietate gerit.
Ut totidem Stellas veneratur amatque Prophetas,
Doctores Celebres et pietate pares.
Libera Religio florescit Rege favente
Jus Exercendi Sacra licere jubet. —

Duodecim Stellarum Corona Syderi Austriaco parata.

Ergone Josephi præclara Corona Secundi,
In caput Augustum non adhibenda venit.
Qui tot Virtutum Gemmas ut maximus Heros,
Ut totidem Stellas obtinet atque faces.
Sunt Gemmæ Similes Astris et Sydera gemmis,
Sydus niest cælo dicta Corona nitens.
Sydera fulgescunt nitidi Diadematis Instar,
Astra Coronatum Gemmea Signa gerunt.
Regia Majestas Deus, ut Suprema Potestas,
Regibus Eximiis dat diadema Sacrum.
Regnicolæ Regem Concordi mente coronant,
Et faustis votis condecorare volunt.
Ex bis Sex Stellis intendo parare coronam,
Josepho Regi prospera vota vovens.
Auro fulgebit Regis Diadema paratum

Aurea

Aurea materies, Aurea vela juvet.
Quid notat hoc Aurum? pretiosum quidve Metallum,
Hoc Regale decus Conspicuumque gemma.
Scilicet Antiqua Josephus Origine ducit,
Cæsaream Stirpem Stemma decusque Suum.
Uno Avulso Ramo non deficit alter,
Aurea et Similis virga metalla tulit.
Aurea progenies, Gens aurea, Gemmea Virtus
Augustum celebrant condecorando Caput
Ergo Gemmiferam fit dignus habere Coronam
Virtutum Gemmis Cæsar adornat eam

Duodecim Gemmæ Mystica in Corona Mystica

1. Justitiæ Praxis Regis Diadema decorat. Justitia
Omnes Virtutes continet illa Sinu.
2o Sobria Circumdat Moderatio gemma Secunda Sobrietas
Hoc decus Auxigerum, Conspicuamque facem
3 Gemmea dat Regale decus Doctrina Regenti Doctrina
Laurea Doctrinæ Principe digna venit
4. Quam decet æquanimis Virtus pulcherrima gemmas Æquanimitas
Principis Ingenium Cæsareumque thronum,
5. Magnanimus Census Sorti quadrabit Atlanti, Magnanimitas
Non timet Hostiles meus generosa minas.
6. Gemma nitent Studium Verissima Verba loquendi, Veracitas
Vir constans Verbis, Regis nisse Solet.
7. Mens humilis pariter patiens parvat haucce Coronam Humilitas
Ambitione gravi Regia Pompa caret.
8. Gemma Confirmat pectus prudentia Regis, Prudentia
In quo dexteritas mensque fidelis adest.
9. Principibus magnis clementia Regia quadrat, Clementia
Erga labentes gratia Sponte favens.
10. Thesaurus charus pietas in Rege meretur, Pietas
Elogium dignum Cognitione Dei.
10. Omnes Virtutes constantia sola triumphans, Constantia
Exsuperat Palmam vi vetincendo Sibi.
12. Exhibet Exemplum Laudabile Regia Virtus, Exemplum
Hæc Regi nostro Insignia Sumpta placet. Symbolum

De Insignibus Regis quæ Duodecim Sunt inprimis

Regia bis Sex Sunt Insignia tempore nostro
Quæ Regem quemvis Noscere posse docent

2o Cæsarij

1 Cæsaris Imperium, sed Regnum Regis habetur, Rex propriô Regnum Jure favente capit. } Regnum

2. Regnicolæ cuncti firmant Insignia Regis, Obsequium Regi reddere Regna solent. } Populus

3. Consilii Socii, Prælati denique Servi, Coguntur cuncti Regia Jura sequi. } Consiliarii

4. Militiæ Numerosa cohors in Martis arena, Regis ad Imperium fortiter arma capit. } Militia

5. Monstrat Regalem Signis Metropolis Urbem, In qua præcipuè Rex habitare solet. } Metropolis

6. Splendida declarat Dominantem Regia Regem, Et Signum celsum curia celsa gerit. } Regia

7. Præsidet in Solio Rex, ut Deitatis imago, Nam Majestatem denotat ipse Thronus. } Solium

8. Rex Manibus gestat Nimium Venerabile Sceptrum, Quod cuncti metuunt obsequioque colunt. } Sceptrum

9. Est decus Excellens, nec non Insigne decorum, Auriferum Pomum Rex tenet illud idem. } Aureum

10. Stelliferum Signum gestant in pectore Reges, Aurum cum Gemmis Stella coruscа gerit. } Stella

11 Purpura dat vestes, Regi vel Byssus amictum His ornamentis Regia Membra nitens } Purpurea Vestis.

12. Bis Sextum decus est Regum Diadema nitescens, Condecorat celsum clara Corona caput.

Fascibus et reliquis, nec non insignibus aptis Ornantur Reges, Conspicuisque choris

Quando Coronantur gestant Insignia cuncta. Nam Regale decus Regia Pompa decet.

Duodecim Insignia Regalia possunt esse Mystica

Imperiis Regum Mysteria Sacra reguntur, Fasces Regales, dantque monentque Typos.

Rex pius et Sanctus tanquam Virtutis alumnus, Mystica Regnandi Signa tenere cupit.

1. Scilicet est Regnum Regni cælestis imago, In quo Rex verè Spiritualis erit. } Regnum Cælos

2. Christicolæ veri Sanctorum Sorte beati, Cum Sanctis Sanctum fœdus habere solent. } Sanctos Communio

3. Quam decet Ô Reges, Regum Monumenta piorum Imitatio Et juvat Ex.

Et juvat Exemplum conspiciendo sequi — Sanctor. Reg.
4. Militiae Regnum promptis defenditur armis — Militia Angel.
Efficit Angelicus Regna quieta chorus
5. Regibus Excelsis Ecclesia conficit Urbem — Metropolis Ecclesia
In qua Rex residet sicut in arce Sion
6. Sunt aedes Sanctae Domicilia Regia Regum — Regia et Curia
Curia fit Templum Religione Sacrum — Templum
7. Est solium penitus clementia plena favore — Clementia
Confirmatque pium gratia, grata Thronum — Thronum
8. Justitiae Sceptrum, donata potentia semper, — Justitia Sceptrum
In Dextra teneat Jure tuendo bonos.
9. Auriferum Pomum, fructus sine flore paratus, — Aureum Malum
Munificas reddat munera dando Manus. — Munificentia
10. Purpura Regalis vel forsan Byssina vestis — Purpura
Sit pietas Regis vitaque Sancta pii. — Pietas
11. Stella sit Exemplar virtutum nempe coruscans — Stella
Luceat et cunctis, sit speculando Typus. — Exemplum
12. Gloria, fama, decus, laus fiat pulchra Corona
Charius his Regi non Diadema datur

Virtutes alias Insignia caetera signent
Sufficit his Stellis Condecorare Thronum.

Has ergo Descripsi Stellas gemmasque Coronae
Virtutum pulchros dexteritate typos.
Non ego Praxiceles Zeuchsis vel Doctus Apelles,
Pictor Alexandri cultus in Arte fui.
At sicut Alciatus Scribens Emblemata Scripsi,
Effigiem Regis Mystica Scripta docent.
Mysticus Interpres Mysteria Suavia Scripsi,
Somnia Josephi clarificando Satis.
Somnia Josephum dixerunt fausta futurum,
Aegypti Regem conspicuumque Virum.
Prospera Josephum pariter praesagia nostrum,
Hungariae Regem praemonere notis.
Somnia Josephus vidit memoranda Secundus,
Somnia Regalis fausta Libellus habet.
Auspiciis faustis respondeat exitus ejus,
Fine peroptato prospera vita probans
Omnia Josephi simul omnia fausta fuerunt

Taliter Augusto

Ad Regale

Ad Regale Decus gemmiferosque gradus.
Talitèr Augusto, faustissima Signa favebant,
Imperii fasces Jure tenere suo.
Regibus eximiis præludunt Astra frequenter,
Præsagit Regem Sydus in orbe novum.
Messiam Nostrum Jacobi Stella notavit,
Quam videre pii per sua Signa Magi.
Theutonicæ Gentis fulget Solemniter Astrum
Astrum quo cuncti gaudia vera tenent
Ô celebrem Stellam, valde venerabile Sydus!
Josephum Nostrum Sydus in orbe novum.
Austriacum Sydus radiat ceu Stella Magorum,
Condecorat Regem Stella coruscа pium.
Regnicolæ plaudunt prosperrima vota Voventes,
Quin Reges Regem concelebrare volunt.
Cur ergo desistam Josepho scribere versus,
Plausibiles! vivat Rex novus! atque bonus!
Cernite Christiadum Regem regnando potentem,
Sicut Apostolicum Sacra docere virum
Aurens en floret veluti novus orbis et ætas,
Sydere Josephi nunc oriente novo.
Palladio placidam Principis procedere pacem,
Permittit Populo Publica pacta probat
Virg. Incor. Tyrinsq; pares nullo discrimine agentur,
Vexillum Pacis, Res ita stare jubet.
Hunc ego Josephum Josaphati stirpe creatum,
Atque statum sortiè dicere scriba queo.
Asseri prolem vel Cyri Sanguine natum,
Et velut Augustum concelebrare volo.
Hic est Europæ felix moderamine fœnix,
Orbis Christiadum fax, decus atq; caput.
Qui dedit Exemplum clavis virtutibus orbi,
Regibus omnigenis quid licet atque decet.
Præbuit ecce facem cunctis Magnatibus Heros
Maximus et pompam lege cavere jubet
Ô utinam cuncti sequerentur in omnibus istud.
Cæsaris Exemplar! Pompa cavenda venit
Justitiæ pariter pietatis cura tenenda est
Et Studium pacis purus honoris honor.
Ambitio, Luxus, fraus, lis, vis, pugna Tyrannus
Cedant ex Stulis, Regna nociva Foris

Tempe

Temperet Imperium prudentia gratia Leges.
Atque favor pœnas jure fruatur egens.
Invigilent Sacris Sacrorum ritè Ministri,
Ut Christi Servi Discipuliq; crucis.

Votum Regi Josepho IIdo

Rex Regum Jesu Princeps Sanctissime Pacis,
Cujus ad Imperium Sceptra Thronique cadunt.
Regia da Regi Donaria cælitus isti
Qui te devota Relligione colit
Rex Sit Apostolicus Tibi Christo Mente Sacratus
Et vas Electum Discipulusque tuus. Dixi

Imprimatur Cibinii Die 6a Junij Anno. 1782

Carolus Comes Telek mp

Sine dubio Hæ Literæ J.G.V. Nomen Scriptoris notant.

TUBA PACIS PUBLICÆ

Naturam Media, Votumque pro eadem Signa Christiana Carni Belligera resonans

Divinum Spiramen Poetæ: Nulla Salus Bello pacem te poscimus omnes
Consentit Concentui Angelos: Pax hominibus in terra et bona voluntas —
Sed Mundus reclamat: Nulla Salus paci, Bellum te poscimus omnes.
Ô temerarium ausum! Ô cæcum Consilium! Ô fatale desiderium!
Præsentissimas panoleniæ causas
Ex quibus periculum præ foribus cubat.

Nunc Nova Tuba canit: EN. PAX AUREA Publica
Annuanâ labe olim fuscata, diuq; vexata
Tactu Mydarum Sæpius ac Sæpius Labyrintho inclusa
Jam à Majestatibus Cæo Regiis Impregnata
Virtutibus Principum Elaborata
Precibus Sacricolarum Impetrata
Curâ et labore Nobilium cusa
Sanguine Militarium picta
Sumptibus Pauperum Mercata
Lachrymis viduarum et Orphanos lactata
{à Spiritu Sancto Elisa à Christo prædicata, à Deo Patre confirmata.

Cœlo Demittitor alto!

Excipite Ô! {Potestates Suppremæ! Moveat vos timor Dei!
Reges Xtianissimi Majestissimi! Trahat vos amor Proximos
Principes clementissimi! vincat vos tædium Belli
Arones Divinissimi! premiat vos ratio Judicii

Nobiles

Excipite ô { Nobiles Stemmate clarissimi! Urat et moveat vos amor Patriæ
Milites Agilitate fortissimi! Terreat vos incertus Belli eventus
Pauperes humilimi! flectat vos onus dispendii et stipendii pudor stipis.
Viduæ et Orphani Lachrymosi! Placet vos gaudium
Societatis et incrementum opis.

Excipite inquam PACEM. Exulando fessam, anhelando, Regnis Urbibus Civitatibus Pagis. Templis, Curiis, Agris, Corporibusque et Animabusque et Brutis vestris inumbrantem, inhiantem, illabentem,
State et cogitate Punctum seu Principium Vestri Belli quam sit Legitimum vel Illegitimum. Iuri cedendum, non Gloriæ Vanæ, non Mammoni minus iræ.

SED UBI JUS et CUJUS

Exentite Conscientias vestras! resolvite Negotia vestra in sua Principia!
Patebit. Totus mundus in maligno positus
Hinc Gens in Gentem seu Iure seu Injuria surgit Bellando Rebellando!
Illa cogit hæc cedit. Hæc recedit, illa compellit premit urit secat et depopulat.
Pressa it in partes, has Domesticas illas Exulantes.
Pars Exulans Marti consecrata militat, discurrit, et in incertis delitescit locis.
Pars domestica (suspensa cæde) convulsa contrita, expilata, nudata et ad ultimas incitas redacta gemit.

QUIS HORUM EVENTUS

Hic quorum præcordia Titan meliore finxit e luto.
Stant Templumque Iani claudere cogitant,
Sed quorum cor luteum transit in aurum,
Ambitionem æmulationem et Apostasiam meditantur.
Inter hos Doeg dolosus susurrat, et omnia confundere tentat.
Ast Numen Solum Sanctum et Altum Sapiens verum Pacis omen.
Illis favendo, his non imputando sibi servat Eventum

Commendatio PACIS à natura sua

Pax est Fœdus Dei, Testamentum Iesu Christi: Canticum et deliciæ Angelorum Scopusque nativitatis nostræ: Condimentum vitæ Humanæ: Fundamentum Regnorum: Incrementum Mundi: Mare Benedictionis: Sigillum Sanctæ Communionis. Dulcedo et quies Conscientiæ Crux Carnis: Flagellum et carcer impiorum: Tormentum Diabolorum Mors Mortis: Sepulchrum Martis: Ius Beatæ Resurrectionis: Ianua cæli: Audentia ad Thronum Dei: Passus ad vitam Beatam et gloriam perennem. Beati enim pacifici, quoniam Filii Dei vocabuntur. Mat. 5:9.

Media PACIS

Discite Iustitiam moniti et non temnere Pacem
Gloria vita Salus pacem comitantur et Aurum
Credite et confidite constanter in Deum et Christum

In spe.

In Spe patienter Expectantes auxilium ejus.
Nomen et opera Dei ne profanate. Sanctam cœnam Sanctè usurpate
Veritatem profectionum vestrarum Exemplo vitæ confortemini
Sabbatha sive Festa sanctificate. Simulationem et Hypocrisin
(artes et retia Satanæ:) In Religione et omni conversatione
oderitis, quæ enim tuta fides Societas cum eo, qui simulando
dissimulandoque colores induere didicit.

A' Persecutione alieni Estote: Expurgate fermentum discor-
diæ, ut fiatis massæ Concordiæ. Deponite arma quæ caro caduca
dedit; nam qui ferrum stringit ferro peribit. Induite Arma-
turam Dei contra carnem mundum et diabolum. Ponite æmu-
lationem; Solus enim Deus vindex omnium. Non bellum
inite. Non bellum sed Concilium Sacrum cogite. Accipite
Sacrum Bauthenticum Instrumentum. Quærite Christum Dnum
Ducem Pacis: Judicem veritatis, fundamentum Salutis æternæ
Offerte omnibus Evangelium clavem cæli Panopliam victoriæ
Christianæ: Luceat Lux vestra, ut Gentes et Judæi videntes
Opera vestra bona glorificent Deum. Levate Signum Christianita-
tis charitatem. Consumite tandem bilem et odium. Pro Convitiis
Calumniis et Blasphemiis in Deum et Homines factis, date oscu-
la Sancta, fundite preces et benedictiones et vota; Crucifigite
carnem, Contemnite Mundum. Fugite Polypragmosinen. Contem-
nite Susurrones et Adulatores, quibus meliores corvi sunt.
Ne concupiscite aliena. Deposita vobis concredita. Merce-
demque famulorum et operariorum ne intervertite?
Mutuum et date et reddite. Vi fraude et usurâ aliis erepta
refundite, imò et de Jure vestro cedite, quod agere est Deo vici-
num imò Divinum.

Propria autem vetra, non in gulam pompam et luxum, Non in
equos. Bagasias, Munderos Machinasque Martiales, Non in Canes Vena-
ticos, et Moriones Aulicos: Non in Musicos. Vento, veneri, et Ven-
tri Servientes: Non in viros Nomine quidem Ecclico venientes,
sed zelo cæco ductos. Scopumque sui Muneris præterlegentes.

Verum in gloriam Dei, in Pauperes, inque Homines zelo Divino
æstuantes erogate. Ebrietatem, Boni Nominis: Sanctitatis: Salu-
tis pestem fœdissimam: jurgiorum lernam, Familiæ Barathrum:
Societatis Scandalum: Ecclesiæ Propudium, fugite fugateque

Privilegia legitima defendite. Telonia et Tricesimas adauc-
tas minutate ne Publicanismum oleant. Quisque suâ sorte con-
tenti estote, absque eo enim omnis Religio vana.

Magistratus Rerum-Publicarum. Ministros Ecclesiarum. Magi-
stros Scholarum, non splendidos, vel quæstui Simoniaco gaudentes
non avaritici (: quæ honestum contemnit, et omni in re per fas

et nefas

et nefasti utile venatur: Sedetote; Sed viam Legis presso pede humiliter sientes; verbum Dei recte Secantes, et non solum Professionis, verum etiam Conscientiæ seu interno — — coram Deo Testimonium habentes, Candidate, eligite; introducite et laurente. P. — — seu accepta seu concessa bono defendite malos coercendos corrigite: Ecclesiasticos in Evangelio velis remisque juvate. Legem non tantum præscribite et præcipite, sed etiam implendo plebem vivificate; plus enim Exempla movent quam verba docent. Et turpe Doctori cum Culpa redarguit ipsum

Maledictum omnis qui opus Dei fraudulenter facit

Miseror Populares: videt manus et pedes vestros: Sub Titulo Tributi Publici inique ne premite, neque eo nomine privatam bilem parcite, nec præsumptione dignitatis vel prætextu opitulationis emungite. Captivos Innocentes, quos Saxones ad Dunum clamat in Libertatem Comitus asserite.

Malefactorum non bonas tundite, non Spurios ex sortis, et adulterinos ortos in Servum et Servam accipite, sed carnem castigate, Animas Expiate.

Abusus consuetudines pravas, et Superstitiosas tam ab Ecclesiis quam a Republica abscindite

Vestes seu Mundum, tam Virilem, quam Muliebrem, cuique Sexui et Statui condecentem aptate ut in iis luceat humanitas, absit vero luxus.

Jura Populi, Viduarum, Orphanorum et Advenarum, ne provocasti nate, his enim succurrere est Dei imaginem referre, nocere vero est in Satanam transmutari.

Scholas artes Scientias, Sacraque Spirantes erigite. Juventutem illas frequentare procurate, ne posteri ad barbariem et Atheismum redeant, vel in Superstitiones Idolomanicas Surgue degi rapiantur: Jugemas enim Discipline arcem emollit mores. Scientia Judicium Sagax ad Rempublicam et Ecclesiam Juber, nandam ingenerant. Sacra autem formant et ornant hominem ut Sponsam Christo Domino

Harmonicam Musarum luteramissam reassumite, Sumptibus veteri parcite, ope fovete: Corruptam otio: venere: vel pestilenti Sodalitio, repurgate, evirate Sanctæ.

Doctis Sapientibus et Prudentibus, Bibliothecis date penuriam ut Dicta Politica et Ethico Sacra in lucem mittant; Legis divinam Sapientiam et Prudentiam in posteros transfundant

Lupanaria et omnium malorum quæstuum frontisteria quæ terram Sanctorum contaminant Exterminate.

Puritatem et quantum potest Paritatem Matrimonii: Continentiam cœlibatûs et Viduitatis Castitatem et Virginitatem Juventutis

Sensu

Sectumque temperantiam observate.
Rationi, non affectui cedite. Supercilium deponite. Vota legitima
reddite, illegitima rescindite. Judaicum et inde deductum
Ethnicum delectum dierum tollite.
Dum nominatur hodie, vicissim corripite et corrigite, ne quis
per conniventiam vestram seducatur
Correptionem cum obsequio et gratiâ excipite, ut medicina mentis evitet
Correpti insistite in viam rectam. Insistenter: estote prudenter sicut serpentes et simplices sicut columbæ Matt. 10. ℣ 16.
Hodie voce Dei audita, ne obdurate corda vestra. Agite pœnitentiam
Virgam Dei seu juste castigantem, seu sapienter examinantem
humiliter exosculatam alacriter et fortiter sustinete
Memores peregrinationis vestræ, quærite Patriam Regnum cælo
sedulo inveniter orate. Orate pro omnibus. Orate pro Regibus
et potestatibus à Deo ordinatis, ut quietam et tranquillam
vivatis vitam cum omni pietate et veneratione, hoc enim
est bonum et acceptum in conspectu Salvatoris nostri Dei
Hunc adorate Deum Pacis Per filium ejus Jesum Christum, qui
dat, accipit, reddit, dividit et judicat regna.
Reddite Deo quæ sunt Dei, et Cæsari quæ sunt Cæsaris.
Obtemperate sine murmure, querela qui nascendi estis Fabbri
gviones, Servi, Mancipes, dum summum rerum arbitrer ad meliora
vel docet vel evocet.
Omnia probate et quod optimum tenete. Quod non probastis
examinate. Patrios Ritus Duce Luce, non vero pecorum vicem,
ut antecedentem in periculo gregem sequamini
In omnibus cogitate? An decet? An juvat? An licet Divino jure?
An vero Lege Naturali? An Evangelica charitatis?
Si tandem occurret Jacob fratri suo Esavo; muneribus ex servi-
tio ornatis; movebit cor, flectet iram: exorabit pacem: Exulem
Familiam reducet in Canahan. Hic Lupi cum Agnis. Pardi cum
Hœdis. Leones cum Bobus. In eandem venient cunam. Puer-
cum Scorpionibus et Basiliscis ludet nocumenti expers:
Hasta truces Spicula et gladii cruenti in Secures Ligones et vomeres
tormenta in vasa utilia mutabuntur.
Erit quies pax aurea Simplicitas Christiana. Religio pura. So-
cietas Angelica, gloriæ perennis vita Beata.

VOTUM PRO PACE PUBLICA

Ô Pax aurea adsto! tristia fata repelle
Et Mortem et Martem tu Deus ipse tere
Pone modum rebus nostris ne prœlia turbent
Regnorum civet Bellica castra pia & Copia
Regum. Seu Procerum cæco ne corda regantur

Zelo

Sæculum XVIII.
Zelo, Sed
tem Sancti
Principibus
Ut Preco pac
Sit pater
Christicolæ
Exemplo
sedant Arma
Sit Jesu
Sunt tria g
Finis
Vestro Dño
Persona
esse quam
et vita
augeat,
Vivite in Pa
Dominum Pac
tem; ita au
mentum pr
Valete fr
Domini
tum Pri
Cls. Ste Catholi
Pont
slavi. Ste Kere
Ste Origin
tizen
à pag
Mun
Mun
be
Ste Ugr
Cave
mely

Zelo, Sed Sancto flamine cinge Tuo.
tron Sanctificet Libamina Nunc Beato,
Principibus Fœdus porrigat ore Suo.
Ut Preco pacis pacem parturiat almam,
Sit partus vivax tempora longa Satis.
Christicolæ Gentes jungantur Fœdere Sancto
Exemplum quarum Barbara Regna regat
Cedant Arma Togæ: vincant Divina profanum
Sit Gens una Dei, cultus et Unus Amen

Prognosticon.

Sunt tria quæ nutu Mundi Moderantur habenas.
Finis erit tandem qui fuit ante —

Vestro Dño pereitus Scripsi de Pace Publica, cujus et Vestræ Personæ Familiæ et Possessiones, totaq substantia capacer esse queant, Sit et vobis cordibus Pax. Sit Pax Mentis et vitæ Vestræ fax, ut vos Pacis Umbra tegat ornet augeat, delectet

Vivite in Pace! Moriamini in pace. Resurgatis ad pacem; inque Domum Pacis æternæ pervenmate. Et me vos ut Admonen- tem; ita amantem vocamate. Pro me, ut et ego pro vobis, et mecum pro pace publica, orate instate flete rogate

Valete Irenopoli Charissimi, Dulcissimi Christiani Domini Uranopoli. Ad vias pacis. Anno post Na- tum Principem Pacificum, quo Pax et charitas exulârunt

Első Pont alatti. Az Catholica és Protestans Keresztény Vallásokat illető. Irások és Az Keresztény Olvasot Utositto Emlékeztetések.

Az Originalis Harmadik Volumenében az ottan folyo. tizen nyolcadik Század 82ik Esztendejében lett irásban à pag. Marginali 723. = 726 Exclusive vagyon Mind a Josef Romai Császar álma Mind arr.ugy Nevezett:) Szentséges Papa Vjdik Pius Elei. ben terjesztetett irás. Magyar nyomtatványban meg. vagyon. Ezután azon Kivántatik

Az Ugy nevezett Szentséges Papa Vjdik Pius Elei ben ter- jesztett Irásnak meg rágolása 1785ik Esztendöben Irattatott Franc Asander által. Ilyen Titulus alatt:

Cave Ne feriàs! Most pedig magyar nyelven Ki bocsátatott mely ott ki maradott: most ide bé tétetett

Első Szent Beszéd

Elö járo Beszéd

Irás' a' minap jöve kezemben, egy igen rövid, de értetö mèreggel
telyes Harodik Pius Kegyetlen Papa eleiben terjesztett irás; 's elsö
rekúttere mindgyárt meg esmèrèm, hogy nem De-Lauriernek
nyomtatása Kinek nevét ide kölcsönte Rautenstrauch; hanem ma"
ga fajzattya; annúnt ötet irása modja, nyelve szive szándeka le-
rájzolása el-árulják

Aki valaha latta Rautenstrauchot Varjat Kérvoga'savol kön"
nyen meg esmèri, mert valamint maga Catholicusnak szénli magát
Lelkèvel pedig semmi Vallásu Ember, ugy gyalázatos mázolása"
val meg-mutatta mennyire betsülli amely Religiot láttatik tartani.
Látya a Religioknak tagittásait; magait legottan szól után for"
dítya Victorlájat: Hizelkedik a Roda é Választott Világnak a Vallá.
sok èdgyesittèsèben (: Unio Religionum :) holott maga Sem hiszi.

Tudatlan mert semmit nem bizonyitt, Kába elmèjü mert magá"
tol semmit nem èr; hanem vagy a Regi Eretnek Èg motskát pisz
kálya; vagy amit ujjabbat láttatik elö hozni. Voltairèbol lopo"
gatta. Szentelen! mert nem szègyelli a Nyilvánvalo hamisságo"
kot igasságok gyanánt árulni, è végre vette irása elso Tablája"
va: Difficile est veritatem non dicere. Nehèz az igasságot ki nem mondani.

De Ari abban a' Sarok éles szemeivel belè tekint; meg esmèri
ebet szóviról, 's nyilván meg-láttya, hogy nem az Igasságot tartya,
hanem inkább az igasságot ostromollya; az igasságot homalyo"
sittya, az igasság helyett az hamisságot árulja. Inkább illenék
azért az Irónak èrtetlen Szülöttyét vagy igy nevezni: Difficile est
veritatem obpugnare: nehèz az igasságot ostromolni: vagy igy:
Difficile est veritatem obnubilare: nehèz az igasságot homalyo"
sittani. Difficile est veritatis loco falsitatem vendere: Nehèz
az igasság helyett hamisságot el-árulni. Válasz azért jámbor!
Erèk körül munkádnak illendöbb Titulust, hogy sem azt amit
annak eleive kartál.

Enì le huzom az All-orrát, ej az igasság Szine alatt lappan"
go hamisságot dèl szinre hozom; 's meg bizonyitom hogy irása nem
egyéb, hanem az Egész Világról èggyben Szedett otromány gyo"
ltzárosoknak szemèt dombja. Könyvènek rendèt fogom meg
tartani meg-rágolásában, nevèt nem emlitem; nè hogy rajta
ki irásában, mind ohrusában annal inkább szeverren; hanem
mivel Szivèl modjára adta ki munkájat. Távul legyen pedig
hogy motskolódását követtsem; hanem az Krisztus Anyja: Egy
Házának; az Anya: Egyház Fejének ej pásztorainak tiszta
ártatlanságáért gyalázásai ellen igassággal i Keresztény Vi"

lág eleit

lag eleiben terjesztem. Ha mégis neha tő hegyel illetem a dolgot 's réä élesitteni fogom tollamot Érdeme szerént a Levél Iro Békével szenvedje

BÉ MENETEL

Midőn kezdi árujat ki rakni a Levél iro: szépét előre helyhezteti szemfényvesztésre. Ditséri az Anyasz: Egy Ház Fejét kihez intézte irását. Maga meg-alázasát igen oltson árulja. Mézes madzagot nyujt, hogy aki annak elsö végét el-nyeli viszsza ne huzhassa. A töröket mellyeket hány el-fedezi, hogy annál bizonyosabban hajoban kerithesse a vigyázatlant. Tizen Negyedik Pápának idejét Emlegeti, akkori irni szándékozo akarattyát jelengeti; ej hogy a félelem és kéttség irása ki adásátol ötet gátolta, egyenesen meg-vallya. Es miért? Mert akkor nem tágult vala olly széles Piátzokra az Irás szabadtsága; nehéz volt még akkor az ollyan igasságot, amilyent a Levél Iro árul ki mondani

De mostis mint áféle gyanus, kéttséges uton indittya-el Levelét 's maga arrol Vallást teszen mondván: Ha hibázom? azt az Isten, és szentséged nékem meg-botsáttya; ha pedig igazat szollok, utolso orámot tsendes Lelki esmérettel várom és örömest meg-halok. Bizonnyára igen keményen kellett sarkaltatni lelki Esmérete nyughatatlanságától; 's azért adta oly szertelen vakmerőségre fejét, hogy ha hibázik is, ha Istenét meg-bántyais; ha a Kristus Anyasz: Egyházát; annak mind Fejét mind alsobó tagjait rágalmazzais; az Isteni Irgalmasságban felette igen bizakodva, remélvén vétkének meg-botsáttását, tiz Esztendőktől fogva viselt terhétől okoztatott szorongattatásai között, idetlen fajzattyát szülvén; szerentsétlen szülése után vipera modjára meg-hallyon.

Követi amint kezdette a szentséges Pápának hizelkedő ditsérését; de jol vigyázznak igen mérges kigyo fekszik a zöld fü alatt. Az Igazgato Királyi Fejedelmeknek hatalmokot kevej Tartományokra szorittya, a szentséges Pápának országlo Birodalmát pedig, a keresztény világnak szélyével határozza, 's annak adja egyedül azt az hatalmat; hogy a külömbféle el-távozott Vallásokk, sok felé valo ágozásokot, rész szerént el-vivéssel, rész szerént hozza adással édgyesittse, 's az Egész Emberi Nemzet Nyájját egy akolban rekeszsze.

Ezeket irván nem hiszem, hogy maga magának hitelt adott volna a Levél iro ebben; amit itten tollából ki hullatott. Eppen ugy tselekszik mint aki rostával akarta merni a vizet. Valjon Emberi tehettség-é, igaz állando; és az Egész Emberi Nemzetre ki ter

ki terjesztendö Hitet rendelni? Jol észre vedd: Hitet mondok. Nem vallást amit ö szüntelen vitat. Az után hogy az Isten Fia egy igaz Hütet szerzett, az Emberek Külömbféle Vallásokot tettek; de azok mint a zápor essöböl eredett patakok el-folytak; mint a földböl eredett gözölgések el-enyesztek; avagy mint a tüznek füstye el-szélyedtek; amellyek meg ma lenni láttatnak azokis el-mulnak, az Isten Anyasz: Egyháza pedig; mellyen Soha a pokolnak kapni erőt nem vésznek örökké meg-marad. Mat. 16:18.

Az Ember mulando, annak Rendelései mulandok, nem örökösök nem állandok. Az Ur Isten örökkévalo véghetetlen hatalmu Felség; azo végezései változhatatlanul meg-maradandok. Rendelt az Isten egy igaz Hütöt, de hogy ennekis Világossága minden Nemzeteknél fényeskedjék, ki álithattya, hogy egy ember hatalmában legyen? A Kristus Nem tsak Ember hanem Isten. Egyszersmind el-Küldötte Apostolit az Egész Világra; hogy tanittsanak minden Nemzettségeket: Meg keresztelvén őket Atyának finnak es sz: Lélekneк nevében. (: Mat. 28:19.:) minden földre ki hatott az Evangyéliomi Hirdetéseknek szozattya, mégis hány Nemzetek maradtak a Vak Pogánysagban (: Rom. 10:18.:) Kiknek vagy azután virradott fel az igaz Hütnek Világossága, vagy még a mái napigis setettségben vakoskodnak. Miképpen remélhetni tehát, amit a Levél iro Kiván: Tsak a Papa viheti azt végben, hogy már valaha az Istentöl szármozott Vallás; melyet oly sok felé Ágazott részek; hol küssebb hol nagyobb attol valo el-távozások között vallanak és hisznek; minden akadály nélkül tovább terjedjen az Egész földön; és az Emberi Nemzetet egymásközött valo Szt: Édgyességben részeltesse azon Mennyei áldásokban; a mely végre annak szerzője a földre le szállani méltoztatott. Nem szégyelli ezek után a szemtelen, az hivságos ditsöség, halhatatlan Emlékezet meg-szerzésenek Kivánásával erre ösztönözni a Szentséges Atyát. Bezzeg sokat tselekednék az Isten ditsöségére t. i. ha valaki illyen szándékkal fogna az Igaz Hüt Gyarapittásához. Illyen tzélt; ej véget tettek volt magok elejekben, valakik az Kristus Hitétöl el-szakadtak s azért meg-pirultak.

De könnyünek állattya a Vallások meg édgyeztetését a Levél iro azon okbol: Mert most vagyon n. m. az az üdö melyben a Filosofia a Theologiával édgyesülvén, szükségesképpen meg-kellene lenni, hogy a Protestánsok Ekklesiája, a Catholicusokéval égybe tsatoltathatnék: okos itélet bizonnyára ez: mely a Világossagnak a Sötétséggel, a fejérnek a feketével az igassagnak az namissaggal léjendö édgyességeket (: vagy édgyesuléseket :) lehettségesnek tartya.

A Jozan Filosofia a Theologiával Soha nem ellenkezett; de az Filosofiaszert

fiá nem uttya à Theologiánál; sem az igaz Hüt bévévésének, vagy Tanulásának. A'ki jól érti miben állyon a Filosofia ej hiva, logiá az ert tanitto nélkülöz tudgya: A Levél iro ugy rettezik, hogy a Filosofiának csak hirét hallotta, a Theologiát sohá sem látta.

'Tanulja-meg azért hogy a Filosofia a természetes dolgoknak vizsgálására szóloz, a Theologia pedig az Isten, ej az Istenü dolgokra vizsgyár. A Filosofia annál, amit a Természet magában foglal, felyebb nem érkezik nemis Kötelessége. a Theologia pedig az Isten s Istenü dolgokban a Természet felett valókrais igyekezik; az Istenü Felsegej tudajdonságokot, ej az igaz Hüther ágozatit vizsgállya, az hol a Filosofiának semmiképpen helye nem lehet: Az Hüt láthatatlanok bizonyittására Sid. ii:t. Mintsen orran az Hütnek épeme, az hol az emberi okokodásnak uralkodik tapasztalásra; azért a filosofiát ide hozni, ész közül, eppen ollyan hogy nagyot ne mondjak; mint, ha a Medvenek borju farkát vakarnál.

De mirsoda Filosofia volna az, ha véá bizattatnek az Hüt dolga, mely az Hideget a melegel egybe alávná helyhezetni? az ep, pen ellenerökot, egymásnak leg-inkább ellenében tétetteket egyez, tetni? Mi pedig ellenerőbb mint az igen és nem? És ennel mi találtatik többször, mint a Katholica Hit, és Protestánsok Vallása között? Ha kérdem? Jelen vagyonè a Krisus teste és vére az Ur Vacsorájában? A'Katholicus azt feleli: igenis! a Protestans azt feleli! mintsen! Ha kérdem? a sz: Mise uj Testamentomi áldozatè? melyben a Krisus Kr: teste, és vére be mutattatik? Mondja a'Katholicus igenis! A'Protestans azt mi: mintsen! hanem a Krisus egyetlen egy áldozattyának megtagadására, és kárvánnyozás. Ha kérdem a sz: Lelken kivül való Traditiókot hagyományokot Kötelesek vagyunkè hinni? Felel a Katholicus: igen. A'Protestans! nem! Ha kérdem lehet-è a Szentekezarok, nak ereklyeit képeit tisztelni? mondja a Katolicus igen a Protestans: nem! Ezeknek valamint az Egnek a földel lehetetlen meg egyezni.

Innétis azért nyilván ki tetzik: hogy a Filosofiának most tanu Sebes havaporára az Historiának a Critikának Segitsége a kü, lömbféle Vallásoknak az igaz Hüther lépendö egyezterhezésére semmit nem hoznak; hanem inkább az Evangeliomi tudomány Szerént való Keresztényi életnek módját romlyák, az Isten paran, tsolatinak szoros örvenyét tágittyák. Ugyanis mirsoda uj módi Filosofia az mely a tudellenes áltatlan életet utállya? Mirsoda uj módi Historia mely vagy hirsagos nevetséges történeteket, vagy gyermekes járékot költeményeket, Romlottokot foglal magában? Mirsoda uj módi Critica; mely nem az Isten Törvényihez; hanem a' tsélnak világ szabadtságához szabni akar mindenüket? valyon.

ezek

ezek világositttyàk ely bövön az Hit Ágoratira az Elmét? kérdes
ej még-ezve à feleler ennyi: Adhuc sub Judice lis est.

Hasontalánul liretkedik à Vallàsok között levö mostani tsen„
deségbeli magának à Levèl Iro; mert à finom tiszta igasság se„
mest, se ezután soha magával Egy kendben kenni nem kenye„
di az hamisságot. Vesse el azért minden bizodalmát à Vallàsok„
nak az igaz Hitel lèjendö meg-bèdèltetèsèröl; hanem azt tartsa in„
kább leg-biromyosabnak; hogy valamint à fényes nap sugarinak
fel tetszésével az ejjeli setétségek el-szélednek ugy az igasság Nap„
jának fenyessége elött, el enyésznek minden Vallàsoknak éjszakài.
èr egy okol leszen èr egy pasztor (: Ján. 10: 16. :)

A sattyu tsemetèk mély èr állandò gyökerut soha sem vernek
amely plántát nem ültetett az Atya, hanak ki gyomlàltatik, az Kris„
tus igaz Hüte, èr Anyasz: Egyhàza pedig meg-marad; csak ebben lé„
vöknel igèrtetett. Imè èn veletek vagyok mindenkor világ vége„
zetèig Ámen. Matt. 28: ysu 20mo Ultimo.

Az igaz Hit Végének èr czéljának annak kell lenni annò tekente„
tésünknek! Mi vége Teremtetésünknek! az! hogy ez élerben Isten„
nek szolgàljunk; azutàn Üdvezüllyünk. Mi végre rendelte az Is„
ten azò Anyasz: Egyhàzàt? arra, hogy az àltal modot szabjon az
Egész Emberi Nemzetnek; miképpen szolgàlyon Istenek hogy üdvezül„
jön; valamint tehàt az Isten az egész Emberi Nemzetet arra teremtette, hogy neki szolgàllyon èr üdvezüllyön; ugy az Egész Emberi
Nemzetnek azért rendelte; az Egy igaz Hitben az Anya-sz: Egyhàzat
hogy annak parantsolati s igazgatàsi szerint szolgalvàn Istennek üdvezüljön.
E tehàt Koronàsegos Minden Rendeknek országoknak èr Tartomànyok„
nak allapottyokhoz szabatott, ezt kötelesek egèsz világon levö minden
Emberek tartani, ebben èlni, ebben szolgàlni hogy üdvezüllyenek.
Ez pedig az Catholica Hit; emelly kell kenni; ezt à Levèl Iràs meg-
esmèri. De ahoz valo toldalèkrol annit bepèll tulajdon gongyàbol tar„
kotta hozzà. Mert ezen igaz Hit valamint annak Rendelöje rèz„
ta minden hibàrol magàra nèzve, tiszta minden szolgàjaira nèzve s
azért vastag; ej csak ut felröl fedett gyalàratok, mellyeket az Anya„
sz: Egyhàzra kenni ügyekezik à Levèl Iro.

Almodott midön abban elöre képzelt bal itèleteket, nem tudom
micsoda semfenyvesztö tündérségèt s babonàsàrt làtott; azt vagal„
masta amit nem èrtett bizonyàra: mivel à tert szerent valo Em„
ber meg nem fogja azokat, amik az Isten Lelkiè, mert bolondsàg
elötte ej nem értheti — — mi nállunk pedig
az Kristus èrtelme vagyon 1 Cor. 2: 14. 16. Nem elöre képzelt Pal itè„
let, ami az Isteni kegyelem sugarlàsàtol hiv szivekben ötletik, se
nem tündérség, se nem babonàsàs, melyel az Eg s föld Felsèges Ura„
nak illendö tisztelet adatik; hanem Külsö fele annak az àlàsator
tisztelelnek, Szivbéli imàdàsnak; mellyekkel lelkünkben az Is„
tennek àldozunk.

Nem sziik„

Nem szükség
na: Nem tsak
nem maga à Fe
szteni tisztelet
sa àltal meg-e
ügyekezünk
Bizonyàr
sà világosittàs
nyàbb találna
kendeléssei; mi
setat lenni; a
hold modjàra
Az Emberi
elhatàrlan, v
tàl, sokszor m
elme? mellyik
èr sok hibàk
az èrtelmet a
sàja alà szab
minden magos
nya ellen; és
nak engedel
Ne kenne
lan ej minde
szerent val
ben à Seeul
formazioro
Ugyanis
irast; vallo
ban, vagy a
Kristus n
szükségesek
kik Reform
röl se nek
valamint
nek hamis
èr sokan
kàromolt
valamen
Szàzadàro
irois am
mint azo
Anyasz:

Nem szükséges azért itten semmi Reformatio, sót vetkes volna: Nem tsak amu Eleink; nem tsak a régi Szt: Atyák ellen, hanem maga a Felséges Ur Isten ellenis nagyon vétkezik; aki ezen Istenii tiszteletre rendelt meg-avult, és sok száz Esztendők folyása által meg-erősittetett Szt: Szokásokban valami ujjitást tenni ügyekezném.

Bizonnyára ha a Levél Irotol. annyiszor ditsértetett Filosofia világosittásához a Critica nevekedéséhez az Historia ujjabb ujjabb találmánnyaihoz szabattatnának az Anya sz: Egyházuk Rendelései; minden esztendőben ujjabb ujjabb Rámára kellene aztat huzni; amely mitsoda nagy Gyermekeskedés, eszelősség hold modjára valo változás volna, tsak az Esztelen nem látja.

Az Emberi elme természet szerint ujjitto, nyughatatlan álhatatlan, váslattsággal telyes; mindenkor ujjakot kiván talál, sokszor meg-botlik. Vallyon mit itél itten az okos elme? mellyik üdvességesebb. az Hiteté az Emberi váslott, és sok hibákkal telyes értelemhez formálni? vagy inkább az értelmet az Isten tsalhatatlan igéjés, az Hit titkai hatalmassága alá rabbá tenni, Szt: Pál szovait követni? meg rontván minden magosságot; mely fel-emeli magát az Isten tudománnya ellen; és fogságban vivén minden értelmet az Kristusnak engedelmére. 1 Cor. 5: 10.

Ne reméllyen azért a Levél Iro; az ó ujjmodi nyughatatlan és mindenkor más más képzelődésekkel terhes Filosofiája szerint valami állatos változást az Anya sz: Egyházban se ebben a Seculumban, se a másikban, se most, se ezután. A Reformatziorol bizvást kéttségbe eshetik hogy soha sem lesz.

Ugyanis olvassa-meg és hánnya fel akárkiis az Egész Szt: irást; vallyon talályáe, vagy a régi Profeták jovendo mondasiban, vagy az ujj Testamentomi Könyvben; hogy minekutánna a Kristus maga Anyasz: Egyházát szerzi, az üdövel hibázik, és szükségesképpen következni kell ollyas Reformatoroknak kik Reformatiojokkal helybe állittsák? Ezt egy Leveletskéről se nézzük ki; hanem azt látom Szt: Péter 2^k Levelében; hogy valamint kezdetben voltak hamis Profeták, a nép között ugy lesznek hamis Mesterek; akik veszedelmes szakadásokot hoznak be, és sokan követik azoknak bujjaságát, kik által az igasság uttya káromoltatik 2 Petr. 2: 15. t. 2. Valoságos igasságis az; hogy valamennyi Reformatorok még eddig meg-jelentenek, mind szakadásokot hoztak be. Valoságos igasság azis, hogy a Levél irois ambár hoditto szándékát nyilván ki nem tészi; arra mind azonáltal telyes tehettséggel ügyekezik; hogy az igaz Anyaszt: Egyházát gyalázván az Hiveket idegenittse s a Reformatiónk

mational Szép Szine alatt szakadárokot kerdjen s nevellyen.

§. I. Miből áll a' Level Iro Reformatioja? a' Krisztus Anya Szt: Egyházának 24 XIII. Egybe fűrött Gyalázaiból, valamenyi okokot elè hoz a Reformatiora; annyi hamis Gyalázatokat Költ az Anya szt: Egyházra; ugy hogy calumniator inkább, hogy sem Reformator.

Iso: Gyalázat: Ezen Reformational u.m. fundamentomával vellétik vezünk leg-elsöbenis a Papság erköltseinek megjobbulására. Régi ej aggott Gyalázat ez az Ezetnek régtöl; mellyet a' Level iro mint valami Ujjáron, meginkább ugy Enekel. De ha igaz az, hogy nem volt a' földön; nemis lészen oly Szt. Gyülekezet; melyben a' jok közé néha rosszak ne elegyedneének; ha az Isten búzája közöis néha Konkolyt vetettek; mi tsuda ha történik valaha, hogy a' Szentekhez valami Szemetske férjen? Az Isten Anyá szt: Egyháza gyönyörü Szép mezö; melyek Kedvesen zöldellö fürek, ékesen mosolygo jo illatu Virágok nevekednek. Mi tsuda ha néha kórokot találtatnak? Az Anya Szt: Egyház meg-válogattya; mint a' Szoro a' szemen Szedett Búzát valakiket pásztori Hivatalra magasztal? Mi tsuda ha néha kevés pollyais elegyedik közibe? A Krisztus Iskolája Szt: volt; mégis abban is találtattak Mesterekre el-árulo Tanitványok de igen keveren. Ha tehát a' Catholica Anya szt: Egyházban is néha valaknek erköltsei feddésre erdemlenek, hamissan ügyekezik kevesekért az egész Papi Rendet erköltstelenség gyalázatjában borittani a' Level Iro.

IIk Gyalazat: A' Pénznek szeretete ugy annyira ezöt nem vett a' Papságon, hogy tulajdonokból magokra igen keimélve költenek hanem inkább az Egyházi Törvény szerint, az Isten Házára szentelt edényekre, diszes öltözetekre ruházzák; mint az Apostol is parantsolja 2. Petr. 2:3. Törvénység nélkül valo erköltsnek legyen: nem ugy mint maj Vallásu Páptorok; kik inkább Ügyekeznek Jeleségeknek Szánokból ritkaságán mint a' Templomok ékességeiben; amelyek aránylag porósok szemetesek, pokhálosok mocskosok légyenek; ök az eleven Templomoknak Szépségeinek viselik gondját; soha ezt Senki világosabban le-nem rajzolta, mint Sz: Pál le-irta: aki feleség nélkül vagyon szorgalmatos azokra, amelyek az Urnák mint tessék Istennek; aki pedig Feleséggel vagyon szorgalmatos azokra melyek a' világé mint tessék feleségének 1 Kor. 7: 32. 33.

IIIk Gyalázat. Hamis portékát árul a' Level iro. midön a' Papságra keni a' pompás bujjaságnak gyalázatyát azért, hogy

Papi

Papi méltosag ho
illik Istenn Szolgá
kel vala tárgyal
ványt szabtak t
karaku viselésé
IVe Gyalázat
a' szabad életü le
tsra mindenkor
szében kelyheret
Ve Gyalázat
az ellenkező Val
az leg-alatsonab
tól el-hagyatva
hattya tehát
VIe Gyalázat
got tárgyalással
ezöt vett rágtó
ha ki a' pénzt
lárni akar
gondol arral
VIIe Gyalá
go állhatatosság
képmutatással
ló állásával
hangjának te
azon igaz Bu
nesen gyulas
VIIIe Gy
meresztenek
Régi Kór mo
voltából szol
mintsem eg
ket boldo
lan Szószo
ra kedvem
mutattyák
Vero magá
hessen, Szép
melyet me
lenségét ir
vén példá
azért ma

Papi méltosàghoz illendö tiszteſſégei Hàrakot tàrtanak, ej' amint illik Istenn belſö Szolgaihoz, mind Istenn hàzàban, mind Emberek„ kel valo tàrsasàgban, tiszteſſégesen öltözve jelennek meg. Jöt„ vényt szabtak ebben az Egyhàzi Canonok, hogy nem tsak szinben, hanem viseletekben is diszesek légyenek a' Papi öltözetek.

IVk Gyalàzat. Nagyon el-véti abban az Ugyàrt a' Levél iro; midön a' szabad életü' bedörgedést a' Papsàgra fogja, mely Kötelességének tar„ totta mindenkor, a' joràgo tselekedetekben a' Keresztényi tökéllets„ ségben helyhez tsetett elö- menetelt.

Vk Gyalàzat a' Catholicus Papok magok szép viseletekért még az ellenkezö Vallàsnaktolis mindenkor betsültettek; mert alàzatosok; az leg-alatsonabb el-vetett szegénytis meg. halgattyak; a' mindenek„ töl el-hagyatott szagos betegeketis meg- látogattyàk; mi éppen fold„ hatya tehàt ide a' kevélységet a' Levél iro?

VIk Gyalàzat. Ellenkezik magàval a' Levél iro. midön a' Papsà„ got tékozlàsrol vàdollya; holott azon kévödik vala elöbb; hogy nagyon erös vett vàjtok a' pénznek szeretne? Mi éppen lehet tékélo, ha ki a' pénzt jobban szereti? Bizzeg itten kételik az-, aki gya„ làzni akar valakit, a' kàr igazat, akàr hamissat vallyon, szeretet gondol arral, tsak gyalàzhasson.

VIIk Gyalàzat. A Képmutatàst àltalvàn a' Papsàgvol, a' szelki bur„ go àltalaggyàg vàgalmaztatik. Nem szokas a' Catholicus Papoknàl képmutatàssal a' Predikàllo székben Jo hàlvàny modjàra, a' tegnek ne„ vö' àllàsàval, szemek egybe tevésével, szemek meregetésével, a' ho„ hangjànak tsavaly el-vàltoztatàsàval a' népet ámittani; hanem azon igaz Burgosàgot, mellyel a' Pap szive langadoz a' népben Ist„ nesen gyulasztani.

VIIIk Gyalàzat. IXk. Hogy pedig a' Papokat közönségesen szemér„ metseknek botrànkoztatoan irja arral magàt tségyezi a' Sàmbor! Régi Kör mondàs: aki miben tudos abban gyanus. A' szinnek telyes voltàbol szoll az nyelv. Magàrol itelvén màsokrol, azt hiszi hogy mintsen egyik tiszta életü': A' boland mivel o' esztelen, mindene„ ket bolondnak àllitt Préd. 10: 3. A' Pàrjàs felesége tiszta„ lan ugyszony lévén, az àrtatlan Josefetis azon mötsokban aka„ rà keverni. Sz: Hievonynak ez irta a' Jovianistàrsol; meg„ mutattyàk mely szemüt eljenek, kik mindenektöl gonoszul itélnek. Nérò maga fajtalan lévén, nem hitte hogy valaki tiszta életü' le„ hessen. Régi Szemtelen Gyalàzàs ez az Anya sz: Egyhàz pàszori ellen melyet màr a' mult üdökben Koholtak, kik a' Catholicus Papok nöte„ lenségét irigy lettek inkàbb, hogy sem kivànták; mert magokrol ve„ vün példàt lehetetlennek àlitottàk a' tiszta szüzességet meg-örizni azért mais halvàn valami egyhàzi Emberek eletét, vagy Balaam Bemo

Benno Slejdanus hazug iràsit olvasvàn az egèsz Papi Rendnek veszett nevit Kőltik. Berreg ha valamely Predikatorné fiunyàn találtatik nem Kàltyàk azèrt à többiis Felesègeket Kurvàknak; vagyis amint Bőlts Agoston èppe vèsi: akàrmelly Egyhàzi Személy meg essèk mùnyàjon ollyanonkènt tartatnak; de ha valamely Urat v. Fèjer Àrpàd. hàzassàgtòrèjben talàltatik, nem gyalàzzàk magok Felesègeket. se nem vàdollyàk èdes Annyokat.

Mièrt gyalàztatik tehàt à Papi Rend olly motskosson mindenkit hibàkèrt. Ennek kèt oka vagyon: Első az: Hogy inkàbb meg retszik a motsok à tiszta vizhàn, mint à tàngyèr törlőn; vagyis nagyobb truda ha egyszer Eszterhàra Szàll à Ludi; mint ha egèsz napon ott Sètàl à Kakat, azaz: à Papok leg-kissebbet hibàzzanak; az egèsz vilàg Szàjàt tàttya vèjok. A' tiszta lelkü Emèretü Papsàgban az Emberi gyarlosàgnak leg-Kissebb motskait Szemben tsinàl; valamint à finoson ki sinàlott drága jo'fèle kövèrben, à leg-tisztàbban fènyeskedő tükröckben, Leg kissebb szennyèt-kèt nagyot mutat.

Màsodik okàt adja: Et: Agoston. A' Papsàgot Igazàgos Emberek sohasem gyalàzzàk, hanem gonoszok; kik à Papi Rend Fàtyolmazàràval magok bünöknek vedelmèt keresik; igy hàjdon az ördög minden Bàlvànyoknak valami gonoszsàgot tulajdonitott; hogy bàtrokban kövèthessèk azoknak tiszteletèt. Azèrt ugy tselekszik itten a' Levèl iro; mint aki màst olvasol s'maga beteg, ut dicitur: Medicellus teipsum

X^k és XI^k Gyalàzat: Kettő vagyon meg itten; mellyeket szonnièl nem lehet hagyni. Első az: ami Horatz levelèből elő hozattatik: Elso az
à papsàg azo gonosz èletèvel adott alkalmatossàgot à Szakadàsra! Erre igen könnyü à felelet; mert jol tudgyuk midőn mi fèle, és kik àltal azon Szakadàsok lettek az Anyasz: Egyhàztol; mellyektől mais ostromoltatik. az igaz Hitt s'azèrt hogy azoknak szerzöire találtunk; nem Kùrèg hogy làmpàsokat gyujtsunk. Kik akkor lettek vissza vonodà; midőn az Anyasz: Egyhàz Ölèből ki Szakadtak: Luther Màrton elöször pàrtot ütött az Anyasz: Egyhàz ellen s'azutàn kezde gonoszkodni. Làmbor tözèllètes èletet viselt; mig à Clastromban szoros fenyitèk alatt tartatott, de hogy az ugy neveztetett Szentsèges Pàpa Leo Decimus Dominicanusra, s'nem azo Szerzetbèli Augustinianusokra bizà à Butsuk hirdetèsèt, fel-hàborodvàn ki ùte à fiatzerej Regulànak igasàt nyakàbol, s'legottan Èvèlysègbe s'dühösségbe öltözvèn Szakadàst kezde az-Anyasz: Egyhàz Fejètől, s'oly fajtalan èletre adta magàt azutàn, hogy Clastromból Szökött Apàtzàt vèvèn felesègül olyanokat tsele-

kèdett

kedett annillyenetet irásbanis hagyott, hogy azokat emlegetni pi„
rulár nélkül nem lehet, hanem haronto szentelemnek.

Kálvinus tanos-is Papságra ránderozék, de gonoszsága meg-előzé Papságat; mert olly tisztátalan élettel fertéztette Hjusságat, hogy Sodo„ mai tseledeiben érettevén gyalázatos tüzes Siliom bélly éggel jegyeztetett-meg. Ezt hogy Senki életsége be-hozhassa? Bartelier Fő Ember peteteg bizonyság Levelet vett arrol s maig a Noviodu„ noni Város könyvébe irva tartatik Calvinus Sententziája örök emlékezetnek okáért. Eredtel egy huron pendülnek Ekolom„ padius Bucerus Vicklefus. Huss tanos kik a Catholicus Papi Rendnek Keménj örizetében tartattatvan, nem hibáztak az Igaz Hittől pedig el-szakadvan, akor tágitották életek mojját, s a gonosz„ ságra olly szabadoson vohantak, hogy egyszersmind több Felese„ getteli-birtak legyen

Már azt kérdem a Levél Irotol. miképpen eggyeztetheti az Keirstus Anyasa: Egy Házat illy Vallásokkal, mellyekben gonoszak vol„ tak szerzoi? Avagy miképpen teheti a Reformatzio Eggyesülés (:Unio:) fundamentomául a Papok erköltseinek jobbitását, holott — minnél szentebb erköltsökkel fényeskednek, annál messebb távoz„ nak amazoktol? Nem hiszem azért hogy tsak fel-szemvein ele„ get alatt volna a Levél Iro. vagy talán a Trancia Italtol fürtöl„ gött agya, Eröddött torka, enelygett Gyomra; midőn illy ostromány„ ságot olly gyomorkodva irt a Papságrol

A Másik ez: Leg utálatosabb Eretnekség az, ha Vallása vagyon valakinek de erkölcse nintsen. Ezzel elegé ki adta tudatlanságat a Levél Iro azt se tudgya mi különbség az Eretnekség ej Erkölcstelenség között, an„ bar mind a kettőbe vészet; irása bizonyittya. Italya azért, nintsen eretnek, hanem ha ki az igaz-Hitön kivül vagyon. Legyen vala„ ki leg-erkölcstelenebb, Erkölcstelensége Eretnekre nem téri. — — Ir: Agoston igy tartya. Eretnek az: ari olly hamis tudományhoz ra„ gaszkodik, melyet tud ellenkezni az igaz Hit agazatival. Eretnek az: aki tudva az igaz Anyas: Egyháznak Közönséges Hite ellen, más Vallást követ. Eretnekül bejéll tehát, ari az Erkölts„ telenséget az Eretnekséggel egyben zavarja. Elegé ez? a Böltsnek elég! Elég a Levél Iromanis ari bölcsnek akar tartattatni.

§. II. Az Burgosságot adanja az Igaz Hitből. Másodszor ki irtani.

XII. Gyalázat: Saj annak az Országnak: egy mond:/ melyben a Pap„ ság azon mesterkedik hogy burgok legyenek. Ezen azon felebaratsi — kenetes kárhoztattya, mely minden Keresztény Embert köteles arra hogy az idegenből Kivérben az igaz Hitet plántállyák, s telyes tehet„ séggel birjak a Keirstus Anyas: Egyházak hozni ügyekezzenek.

Liij

XIII. Gyalázat. Az Anyaszentegyházat az Apostolokról hirdetetett igasságát már Istenéjében meg-akarván fojtani a Sidok Gamaliel fő Ember lévén közöttök ezt tanátsolá: Ne dühösködjetek ellenek mert: Vagy Istentől vagyon indulások, vagy Embertől; ha Istentől vagyon ellenek való tusakodástok hasztalan; ha pedig Emberi gondolat ügyekezetének fundamentoma, önként le rogyan elenyészik el-oszol. Melly itéletéből azon tudos Fő Embernek nem de elégségesképpen ki tetszik az igaz Hit igasságának győhetetlen ereje, melyel mindeneket meg hodoltatott semmi erőszaktol el-nem nyomattatott. De mindazonáltal gyakorivá vált Szükség vala, hogy az Apostolok az Egész világra el-küldettessenek, a' Négy Evangyeliomok hirdettessenek, kik ellent állanak meg-fedettessenek meg-trágyáltassanak; valamint Ujdonitók és Apostoli az Igaz tudokról Papi Fejedelmeket s másokat kik ellene támadtak a Tudománynak szemenyen meg-dolgáltak. Sinè nem de ezt tselekszik mái is az Anyaszentegyház buzgo pásztorai, s azért költi véjek a Levél ivo hogy haborgattyák a Jákószágot (Mat. 27: 63. Ján. 1: 12: ja miért gyalázták a Keresztet a Sidok, hitegetőnek (Ephes. 6: 20.) Hirdeti a Levelet mélyen hat a Catholicus Papokat Krisztusért követségbe járván örvendenek az Apostolokkal hogy méltókká lettenek a Jézus neveért gyalázatot szenvedni Ikel. 5: 41.

XIV^k Gyalázat: A Katholicusok az igaz Hitöt nem szégyellik; az Egö Gyertyát véka alá nem rejtik; gyertya tartova tészik hogy világosodjek mindeneknek. Az Hit ágazatit magyarázzák az igasságot hirdik, az hamisságot gyomlallyák, azon tellyes tehetséggel igyekesznek; hogy másokat is igaz utra vezessenek. Ki mondhattya azért, hogy a Hitnek ges Disputatziokkal a Kereszteknek töreket el-szaggattyak, az által a' mérgeskedés gyülölség nötön nö és gyarapodik? Sőt inkább a Felebaráti szeretet ösztönözi a Keresztény Embert; hogy mindeneket az Krisztus arlába vonszon s abban Keresztényi édgyességgel bé-ölelgjen. Ezt ha ki meg-nyerhetné, a békességnek zöldellő olagfa ágát, az Egész Keresztény világban bé-hozo kedves Galamb lenne, s az Emberi Nemzet Eelki testi boldogságát szülné. Ugyanis mü a Keresztények között lévő el-keseredésének leg főbb gyökere, hanem a Vallásoknak Különbsége. Ugy hogy egy Nemzetből valok, egy verből származott Atyafiak égybe esküdt Házasok között a Különböző Vallás nagyobb ellenkezésekre forral, mint ha Tatártol Töröktöl lett volna valamelly Keresztyén nemzése.

A Vallásokat béketetni akarja most a világ; de az akkor lesz; midőn nap relet, nap nyugottal, Hét éjszakkal édgyeléssenek. Ezt venné inkább munkában az világ; azon tellene meg édgyezni minden Nemzetek Fejedelmeinek; hogy mindnyájon az Egy Igaz Katholica Hitöt vallanák s ezzel koronát fet az egész világra, a tsendes békességnek ragyogo tsillagát. Oh mely kivánatos tsendesség uralkodnék sok Tartományokban

valamellyik

valamèddig az Idegen Vallások meg nem Zavartàk azokat? mely Istenes bè„
kessèg èrzègèd mars azon okságokban; melyek külömbözö Vallást Soha
bè nem vettek magokban? Nem meltoè hát ezeknek, s még ami veghe„
tetlenül nemesebb az örök üdvessègnek meg szerzèsèrt bürgolködnünk?

Nem de è vala Üdveritönk sok munkálkodásainak végetlen egy tèlja,
hogy egèsz vilàgon minden Nemzetsègeket az ö Egy Anyaszt: Egy hàzàban
szoritson? Hivün mindeneket az Irástudotlan ökörkodásokkal s: vagy
Amint tettèk à Levèl irónak: s disputatiokkal gyözte; à meg-átaltod„
tatot keményebb szavakkal Kollàtotta. Meg-gyogyitta Szombat na„
pon, egy 18. èztendöig betegségben nyögödö Asszony állatot; ej inkè a Syna„
goga Fèjedelme Törvényt hozna ellenèt, hogy Szombaton nem Szabad gyogyitani
És mit mondna erre à Krisztus? Keményen feledè Képmutatok! Ki ki
közülletek Szombaton nem oldgyaè el ökrèt vagy Szamàràt, ej nem viszie
itatni? Ezt pedig az Abrahàm Leànyàt, kit még-lötözött a Sàtàn imè 18.
èztendeig: nem kellett è meg-oldani Szombat napon. Luk. 13: 15.

Midön à Farizeusok hirt hozànak hogy Heröder meg-akarja ölni nem„
De keményen irene èredjetek mondjàtok meg annak à Rokànak Luc. 13: 32.
Nem külön burgosággal Fejelretett akarèr; midön igy fedödik vala:
Miért nem üsmeritek az ti Szollàsomot? miért nem halgattyàtok az
èn beszèdemet, ti az ördög atyàtol vadrok s: Jan. 8: 43. 44. èr az Atyàtok
kivànsàgàt akarjàtok tèlyesedni ö Gyilkos volt eleitöl fogva; èr az igas„
sàgban meg nem àllott.

Ezeket olvasvàn à levèl iro, vallyon Istentelen Káronkodas nèlkül —
eren Valorago Igèjèt az Isten Fiànak mondhattyae, à Körösztes Fatsza„
got hàborgato Szavaink vakmerö ej mèrges, à fèreget köteleit Szag„
gato Disputatiokat; melyek àltal à mèrgeskedès, ej gyülölség
nötön nö ès gyarapodik? Hàt miért olly Szentelen hogy az Anya„
s: Egyhàz Hiveit, ha Krisztus pèldàja utàn az igassàgot nèha keményebb
Szavakkal kètelenittetnek ki mondani illy motsoron gyalàzra?
Nemde igen nagy vètekül mèltàn tulajdonittathatnèk münèknek; ha az
hamissàgot az igassàgon uralkodni tàtott kèjjel nèznök s à Krisztus
titke mellett fel-nem fegyverkèztetnök nyelvünket.

Erre nèkünk Mesterèt utàn az Apostolok ösztönt adtak
Sz: Pàl igy ir Timotheusnak: Prédikàllyad az igèt, legy rajta, alkalmato„
son, alkalmatlanul fedödjèl dorgàlodgyàl esedezvèl; minden bèke„
sègez türèssel, ej tanitàssal; mert lèszen üdö melyben az igaz tudomànyt
el-nem szenvedik; hanem ö kivànsàgok szerint magoknak Mes„
tereket gyüjtenek, viszketö fülek lèvèn, ej az igassàgtol hallàsokat
el-fordittyàk ugyan; ej à mesèkre tèrnek Te pedig vigyàzz 2 Tim. 4:
Ver. 2 et Sequentibus. Sz: Peter igy Szoll: à te Szived nem igaz
Isten elött; mert làtom hogy à keserüségnek epèjèben ej az hamis„
sàg köteleben vagy. Csel. 8: 21. et 23. Vèg. Sokàgor tsekèlyeket nivelnöd
bronyàra valàtik az igaz Hitnek vedelmezésere vagy gyarapitàsàra
hasonlo burgosággal langadozni.

Mièrt

Miért szenvedik ezt oly nehezen az Ellenkezők? mert á setettségben sokáig mulatozok á világosság fényét annál nehezebben szenvedik, á napnak mennél sebessebb sugári öldöklik őket; mikeppen álhattyak tehát az igasság napjának keményebb ösztönit vagy sugárit; á soha nap világot nem láto Baglyok? Á Katholicusok Gyülölségből nem szollanak más Vallásokrol, annális inkább azok ellen nem mérgeskednek; hanem tökélletes felebaráti szeretetből á Lelkek nyereségében szorgalmatoskodnak, sót felette nagyon sajnállyák; hogy szeretetelet gyülölségül vészik, s amely virágbol szelid mehek módjára, édes mézet kellene szedniek, ugyan abbol mint á Pok, ártalmas mérget szivnak magoknak. Azok tiszta Buzát vetnek, s ezek tüzzel egetendő konkolyt teremnek. Hát á más Vallásnak oly kegyesekre á Catholicusokhoz, hogy azokot soha egy szovalis meg nem sértik? Elég nyilván bizonyittya á Levél Iro mázolásával; de másuttis á Kristus Hiveit szüntelen gyalázzák, bálványozásnak s más Istentelen nevelnek motskával rágalmazzák.

XV. XVI. XVII. Gyalázat. Valamint mindenben magok zavarták meg magoknak á vizet, hogy az Elő Kutfőből ne merithessenek tiszta vizet, ugy azokban hogy á buzgosság á Keresztenységben nagy véroutást okozott á miatt számtalan Városok el-pusztultak, az Emberi vér patakokkal folyt — á joszágok fel-osztattak, magok szültek magoknak á veszedelmet az Eretnek Ségek. Az Anyasz: Egyház maga szerzöjét követvén, mindenkor kegyes üldözések között bekességes türéssel nevekedett; számtalan Martyrokk ki outatott vérek kénos halálok bizonyittyák. Soha fegyvert nem fog, hanem védelmére azok ellen, kik attol el-szakadván; mostohákká lettek Annyok ellen támadtak, s egyszersmind földi fejedelmek ellenis pártot ütöttek; mert alig szakasztá-el fel-fuvalkodott göge kuthert az Anyaszt: Egyháztol, legottan fegyverrel vérengezéssel gyilkoskodásokkal kezdé konkoly hintéset követöivel; kik számtalan haborusságoknak fene hadaknak pártolkodásoknak tüzét gyulaszták egész Europában.

1525ben fel inditta á Parasztságot. Munczerus abban állani hirdetvén á Keresztényi szabadtságot, ha Országlo Fejedelmeknek Földes Uraknak, jobbágyi kötelességekből fel-szabadittatuk. Erre egész Német ország kablásokkal, égetésekkel iszonyu gyilkosságokkal annyira meg telék, hogy száz ezer Emberecknél többen ölettettek. Nem volt elég á Nemességet öldökleni; hanem á Koronás fő Ellen Ilges Ötödik Károly Császár ellenis erölködtek. Mert észre vévén hogy á Császár az hamisságuk Augustai Vallását helybe hagyni nem akarja. Egyben gyulnek rettentő zür-zavarral Smálkállia Városban á Protestánsok s ottan Felséges Urok ellen esküvén 1546kban fegyverbenis öltözvén, meg nem szüntek volna Istentelen vérengező szándékoknak telyesittésétől; ha tsak á Császári vitezlő Sereg ellent nem állott volna. Isendesedni láttatott itten valamit á tüz de valosággal alattomban Öregbedett hogy nagyobbra gyuladjon, — mert ujjolag sokkal rettentőbb dühösséggel fegyverre kelvén á Pártosok, mind Károly Császárt mind Ferdinánd Királyt erő

szakoson

szakosan kèszkerittèk, hogy az Augustai Vallàsnak szabad gyakorlàsàt engednèk melyet Passaviumban 1555dik Esztendöben, sürüm könnyezö szemekkel maga èlete vàràval pecsetle à Kiràly.

Az Erek nèk sèg Haragozàsa mint à sebess zàporoktol meg aradott patakok mosàsa, valamit talàl, el ragad, ha az Uralkodo fejedelmektöl egyet meg nyert, többeket s'ollyanokat kivànt; mellyek mind az igassàg" gal mind à józanossàggal ellenkeztek. Nem olly könnyen enge" dett nèkik Màsodik Rudolf Csàszàr s'azert Calvinus Követöi Luther Maradèkaival Correspondensek neve alatt 1610dik Esztendöben — Hailbrunnàban Egybe tsarolvàn magokat à Csàszàr ej Catholicusok el" len Eskünnek; az hol az hitetlenseg az àrultatàr ej tànodàr èggyüt Crimborkitvàn az Isten Anyass: Egyhàzàra s'egèsz Nemet országra utolso pusztulàst hozànak.

Cseh Országbanis harmad dühöséggel hatalmaskodtak azonban Az Anyass: Egyhàznak toszàjat jovait prèdàltàk, azokbol Istennek àldozo Papjait Ki verettèk erö szakosan, Prèdikatorokat bè ültettek, Templomokot fertöztettek, oltàrokot le döjtöttek à Catholicusokat sòr" ugyan gyalàzatos kovaczkal sùvöltöttèk, à Pràgai Kiràlyi Vàrra fegy" veresen kohamàn. Wilhelmus Slavatàt, Jaroslaum Martinùszt, Fülpus Fabritiust hogy à Nagy veszedelemre vivö" haborusàgot Isten" nek ìrtèni akàrnàk; Tsendes kègyetlenseggel az ablakokon kinyomtàk Holtok Ki verettèk! Morvàk Sibèriàban Lusatziaban Nagy ar Országban Austriàban tàmadàsra kèszitö" leveleket Követeket küld" vèn à pàrtolkodokat ezen Istentelen gyilkossàgnak tàrsasàga" ra ki hìjjàk küszhozzàk.

De valamint à Felsèges Ur Isten soha bùntetès nèlkül Nem hagyta az ö Anyass: egyhàza üldözöit, ugy ittem ki nyilatkoztatta tsudalatos ìtèletet akàkon, kik ö ellenc tusakodnak s'meg-mutatta szemlatomàst; hogy soha senki az ö tiszire kezet nem vetette; hogy Istennek hàtul ütö paltzàjàt ne èrzette volna. Mivel annint Pilatus tudàs Nèlco magok lettek magoknak gyilkossi; Dominitziamus vèletlen agyon vereteték. Valeriànusnak szemei ki tolyattak, à többiis kèrèntsètlenül el-vesz" tek ut Luther ej Calvinus Maradèki; az Isten kemènyebb ostoro" zàsaival tanittattak, hogy nehèz az ösztön ellen rugoldosni s'meg vonul vègre valaki Istennel ujjat akarvonni.

Mert midön Ferdinand Csàszàr helyett à Palatinus Valaszto Fejedel" met Ötödik Friedriket s:ati màr jol bè vett vala Calvinus mèrgèböl:s Kiràlysàgra emelte volna; à tsapodtozo pàrtütö seveg; tàmadta ts" tea az ö Anyass: Egyhàza oltalmazàsàra ùtèr bajnokot. Elsö" Maximili" an Bavariai Vezèrt, ki Pràgàtol nem messze levö Fejèr hegyen s:albo Monte:) Kemènyen meg-üzven s'ibrok Esztendöben azon Vasàrnapon; melyen az az Evangyelium olvastatik: adjàtok meg ami à Csàszàrè à Csàszàrnak ami az Istenè az Istennek. Matt. 22. Ygy èt. Örök Emlèkezetre mèltò gyözedelemmel az Ellenkezöket meg-verte, meg rontotta el-törlötte; à téli Kiràly s:igy ne" vezetett egy télen varolt Kiràlysàgàert:) futàssal tartotta meg èletèt. Valosàg

Valósággal ez nap meg adatott az Istennek a tiszteletes annak az Istené. a Sá-
Szárnyaljt Cseh országi Korona annak a Császárné.

Nem sok idő telvén el, ej sokáb az Angliai Király Europának minden Pro-
testans Fejedelmeit fel-fegyverkeztette; de az Igazmaj ér maga Anyja sz: Egy-
házának gondját viselő Isten el-szelyeztette dolgait; az Hamisságnak fobat-
mának feje, az Anglus hirtelen halállal az élők számából ki mettetek,
a többi Hazabéli háborgattatásoktol kiszabadittattak magok országokrol gon-
doskodni, egyedül a Dánusok Királlya, maradott a tusában; de ezis ama jeles
ej nevezetes Keresztény Fehillestök Tilinstol Keményen győzettetven Hazá-
az háborut békességgel szerelmetes fel-váltani.

Ugyan ez idő tájban két esztendők folyása alatt a' mynghatatlan
Eretnek goromba parasztok felső Austriában a Prédikátorok ki üzet-
terésére fel-indittattak a' pásztorkodásra, Joel Prófétának ama szo-
vaival biztatván őket amazok. Kontsátok-el szánto vasatokat kar-
dokra ej á ti kapátokat dárdákra Joel 3:10. miglen 80. Ezeren meg
hódoltatván Pappenhajmius által fegyverekből ki verkeztetven,
ere szarvára állittatak; ej azó szablyájokbol szánto vasakot, dárdá-
jokbol szarlókot tsinálnia Joel. 2:4.

Német országnak nagy részét tsinet fel. Bulya. Franciaországnak pénzel se-
gittetven Gustavus Adolphus Svábok Királlyá 1631ik Esztendőb, dem
nem sokára utol éri az Istennek boszszuálló haragja, mert fugoltsád-
nál lova alolla ki Esövettetven, gyalog marada Seregétől bizonyos sor
meg, forditandó vala, ha tsufosan meg-vevettetven gyalásatot fusás-
sal magát nem Szabaditotta volna.

Már Esztendőben Friedrik is a Palatinus, aki leg nagyobb gerjesztő
je vala e' fene havaszos tüznek. Ijjantan midőn még tsak harmad
hatodik Esztendőt Számlálna, az Istennek itélő Széke eleiben ki hol-
litatott e' világbol, Istentelen gonosz tselekedeteinek Szám adására.
Igy pirettek valakik az Istennek Anyja sz: Egyházára; mint Oza az Frigy
Szekerének, ki nyujtották kezeiket. Ahert felette igen hamissan
vádollya a' Levél Iro a Katholicusokat vérengezésről, gyilkoltatásról;
már jószágának el-foglaltatásárol; mellyekben a' nagy Vallásnak hogy
leg-bünösebbek legyenek, mind az már elé hozott példák; mind
a mellyek következnek nyilvánosan bizonyittyák; s hogy az Igaz
Anyja sz: Egyház soha fegyverre nem költ, hanem midőn magát
az Hamisság vádalmai ellen oltalmazta; soha máskét el-nem vette;
hanem amitől törvénytelen erőszakosságal meg-fosztatott, igaz-
ságosan viszsza szerzette.

Egy bordában szőttek valának amazokkal a Pennsylvaniai Mexica-
nusokkal, kik az Eretnekség be vételével, tsupán Pásztorokké
tettenek Fejedelmek ellen, s nem másképpen hanem fegyverrel ho-
boltathattak meg. Hasonlo gonoszságban elegyedvén az Irlandiak
hasonlo jutalmat vettek. Mit tsudálkozik a Belgiumnak lett bün-
tetésén a' Levél Iro; mert azokis alig szaglák meg az Eretnek-
ség büzét, egyszersmind az tsupánságnak igáját ki ütvén nya-
kokbol a Spanyol ellen parantsolodtak?

Fenn

Fenn Szoval
ezett életetek
formatusok Fe
el-fogattatott
ki ölettetek
méreggel valo
sokkal tartat
Sulajdona a
szentsen minden
mennyire a Lé
tsaktsak Feand
lugsóre sár ere
Papsokat, öltek
meg-fosztották
ket meg-fere
meg-égettek.
Mair állhat
a' Katholicus
ugyedeztek
lantsok ére: U
tiptak a' Sote
mivel uralko
Berreg! eg
Anglia Tóvárc
tsorok a' Katho
lyel 1778ban
tsára engedte
törtenek az
Uram a' képe
Személyekre
plantait pré
Követek Templ
meg-fosztván
erőszakosan
Az Egész
ellen; hogy a
Következend
szerzőjének
fel-gyujtott
pásztá, ej a'
ben több Ma
Katholicusok
ték; amely
sornak hájle
No papeiu
tatásból
tem Szolgá
Séggel Az

Jenn Szoval elö hozattatik à ſz: Bertalan Ujsrajàn Parisban
esett ölettetés, de annak okivol emlékezet sem tètetik; hogy t.i à Re,
formatusok Francia Országnak leg nagyobb varossai prédáltattak,
el-fogattatott àrtatlan Emberek, ki gondolt mesterséjes Kùzàsok,
kal ölettettek, ſz: Egyhàzak égetèrekkel hammuvà tetettetek;
mèreggel valo èletès, titkos gyilkossàgok, közönséjes bosszuàllà,
sokràl tartattatak.

Tulajdona az Eretnekségnek elöször az igaz Hitöt meg-tagadni,
aztàn minden fele gonoszságra magànak utat nyitni; ugy hogy à
mennyire à Régiek Számban vehettèk s fel-jedzèsben hèkènek had,
ták trak Francia Országban à Kàlvinistàk világi Emberek közül
huszszor száz ezer Katholicusokot mèszàrlottak fel; negyven két ezer
Papokot, ölteè meg, husz ezer Templomokot; két ezer Klastromokot
meg-foszlottak el-prédáltak, fel-gyujtottak, Számtalan Apàtzà szüze,
ket meg-fertöztetek, külem száz Hospotàlyokot, vagy el-foglaltak, vagy
meg-égettek.

Mais àllhatatosok azon tulajdonsàgokban à màs Vallàsnak; hanem
à Katholicus hatalmas Uralkodo Fejedelmektöl közve tartatnak gonosz
ügyekezetek; mint az Ebek à làhtzon: marodnak de trak addig à
làtzok ex: Ugatnak de nem sèrthetnek. Alig botsàttatèk valami
tèjtàt à Toleràntia àltal, s mindgyàrt ki mutàtàk fogok fejèrit s
màrèt uralkodni aranyànak à Katholicusokon.

Berreg! egèsz vilàg eliibe terjesztèk trak mostani 1780k Esztendök
Anglia Fövarossàban Londonb indtsoda szivel léggenek mais à Reformà,
tsok à Katholicusokhoz. Mert hogy azon Szabadtsàgos Levelet, mel,
lyel 1778ban à Katholica Hitnek egèsz Országban, Szabad gyakorolta,
tàsa engedtetett à Köjjeg Kèrèrève; à fö Tanàts Urak mindgyàrt el-nem
tölelnek, az Emlitett Esztendönek Szeptèmber Hava 6k Napjàn Gordon Györgj
Uram à Nèpet fel-haborittvàn, s trak hamar, tömegen ötven ezer
Személyekre szàporodott nagy Sokaràgot gyüjtvèn, à Katholicusok Jen,
noldait prédàlni kezdèk, leg-elöszörit à Sàrdiniai és Bavariai
Követek Templomaira Sietvèn, s arokot minden Jinttsektöl s èrzèkjègektöl
meg-foszlvàn meg-gyujtàk s à tüzet oltàri ügyedezö Katholicusokot
erőszakoson el-tiltvàn; mind à lettöt Vulcanusnak àldozàk.

Az Egèsz Köjjeg annyira fel-gyuladott dühösséggel à Katholicusok
ellen; hogy à több Templomokotis Iskolàkotis földig le vontanàk
Következendö èjtzaka. Saville Urnak à Neverett Szabadtsàgot Levèl fö
Szerzöjének Hàzàbol leg-drágàbb Jozàgokot el-vàgadtanak, hàzàt
fel-gyujtottàk, s art vetettèk gyalazàtul Szemère hogy magàit Pà,
pista, ej à Papàtis minèl hamaràbb Anglihàba horra. Nem külön,
ben több Ur Melrosàgoknàlis, kik vagy Katholicusok voltak, vagy
Katholicusoknak kedvertè, hàzakot fel-dultàk meg-loptàk fel-égetè,
tèk; amely Szàlmaj àllapotot, taparztaltàk minden Katholicus Lako,
sokat hàjlèrokis. Mindenek ezen Kiàltàsokkal hangzanak vala:
no poperii! no poperii! Semmit à Papistasàgbol! Semmit à Papis,
tasàgbol! Kèszitteett ujolag valami àltalmasos hajlèdorrkàt az Is,
tenj Szolgàlatra à Sàrdiniai Követ, de ismèt sokkal nagyobb dühös,
Jèggel arra rohanvàn, oly ièrtzetto Zenebonàval Szivöltessel zörgej,

Set trak

sel t sattogàssal vontották le, hogy a' Köveknè ijedtibe el-ajulna.
Némelyek a' Tanúdok közül el-fogattatván tömlöcze hányattattak
De a' több sokasàg vagy fel-vertè k' a' tömlöcztöket, vagy tüzet adtak
aroknak s' ki szabadìtották, könyveket lehetne gonosz tselekedetekről
ìrni; mellyeket ìtten végher tettek a' Pàpàsok, kik között Gordon György
mint gyözedelmèsen diadalmaskodo Fö' Védelmezője a' Vallàsnak; egy ma-
gos szèkeren ülvén hordoztatott. Ezzel s' többekkel mint annyi hite-
les bizonysàgokkal nem elèggè meg-mutattàtik a' mày Vallàsnak; hitsó-
da szivet legyenek mais a' Katholicusokhoz, tsak vèrt szaphassanak el-nyo-
matatàsokra. Intetnek azért minden Katholicus Fejedelmek, hogy
Tartomànyokban tsak Ezeknek vègeket zabolàn tartsak; hizelkedésekre ne
ne hidgyenek. Botsàssàk-meg tsak a' gyeplöt, legottan meg-mutatják
mètsoda indulatot vìselnek magokban, mind Fejedelmekhez hìvèjeket,
mind Katholicus Felebaràttyokhoz szeretetet.

XVIII^ik Gyalàzat. Hogy ndig a' meg-feszìtetett Jèsusnak kèrben
hordozott kèpèvel, az el-tévelyedett Atyafiak kergettetnek kinoztatnak
öldökèltetnek! Ki èrtheti ezt? Miképpen lehet ez: A' Krisztus ke-
resztèvel kergettetnek? hiszem a' Keresztöl a' jo Lélek nem fut, hanem
tsak arok, kiröl Szèva ìrja Sz: Pàl: a' Krisztus Keresztènek ellenségi? Ám
nàlj indàbb ki fojthattya-meg, mi módon kinoztathatnak üldöztethet
nek az el tévelyedett Atyafiak a' Meg feszìtetett Jèsus Képèvel? Azok
ellen bizonyàra, akiknek kin, éj öldöklès a' Krisztus Keresztye; mèltán
panaszolkodik a' Krisztus ugyan Sz: Pàl àltal: tehàt ellenségek lettenè?
Mert a' Krisztus igaz Hivènek Sem nem ijesztö Vàs, Se nem kinzo Szer,
Szàn, se nem öldöklö Hoher a' meg-feszìtetett Jèsus Képe; hanem
meg-vàltatàsunknak jele, èrtesség, Védelem, annnek nevette; aki dicsö-
Segesen uralkodo Felsèges Austriai Hàzbol a' Csàszàri Koronàt èrdem
lette Elsö Rudolf Csàszàr; kinek fö' Hertzegi törzsèböl szàrmozott ma
diadalmoson örsàglo Anyja: Egy hàz Bajnoka Felsèges II^dik Josef.

Csàszàr

Amar midön Aquisgrannm Vàrossàban, a' Csàszàri Birodalom àltal
vètelèben, a' Fejedelmek Hitek le-tètelèvel kèsedelmeskednènek azért;
hogy a' Csàszàri pàltza jelen nem volna, vagadja az oltàrrol a' Meg-fe-
szìtetett Jèsusnak képèt fel-emeli s' a' Fejedelmeknek mutatvan mondà:
Imè amaz tele; mellyel minyàjon meg-vàltattunk! imè èkessège ej ve-
delme minden Országoknak! Ezzel a' Kiràlyi pàltzàval adok törvènyt
a' Nepeknek ej a' Birodalom ellenségèn gyözedelmeskedem. Ezutàn Meg
tsokolà a' meg-feszìtetett Jèsusnak képèt; ej hogy minyàjon azt tsele-
kednèk a' Fejedelmek ajànlà, kik fejenként meg-tsokolvàn, egyszer-
mind Hitèket esküvèssel le tèvèk

XIX. Gyalàzat: A' Sz: Inquisitiovais fenì fogat s' tornyoztattya
ègmàsra a' gyalàratokat a' Szèvel Ezo. Amaz valòsàgàt innet vègyk az
Olvaso: Vège a' Sz: Inquisitionak es szélja, a' kosz vallàsoknak ej gonosz
erköltsöknek thàvoztatàsa. Szentül tanìtotte Dàvid: az el-fordultal el-for-
dulsz. Zsolt. 17: 27. Salamonis azt bizonyìttya; aki bölts ekkel jàr Bölts
kèszen, a' bolondok baràttya hasontova lèsen Pèld. 13: 20. Egy szoban

vmmerel

vagyon ezekkel Syràk fiait: aki à szivkor illeti meg-motskoltatik attol és
àki kevéllyel tàrsolkodik kevélységbe öltözik. Syr. 13:1. Szükségej vala
azért, ej igen üdvességer, azon Országokban; mellyek az hamisság kondolyá-
tol tisztak oly ìtelö szèket rendelni; melynek egyedül à légyen tiszte
hogy az idegen Vallàsok ki rederzteèbe vigyàzzon, à gonosst gyökerè-
bè fojtsa meg.

Hogy tehàt ezen sz: szék Hivatallyànak köteleſſègèt telyesittse, ha ki
ket hallott kész kovàsznak Emberedet, tudomànyokrol meg-èrèdezte; ha
à Keèrtyu Anyàsz: Egyhàzàtol idegen Vallàrnàk találtatott valaki, a több
Emberek Tarsàgàtol, mint rùkör kuh à Nyajtol el-rederztetet, jo örizet a-
latt tartatott; ej mind azért hogy beszélgetèsèdrel az igazat szivèbe ha-
nyàsàt ne hintse; mert közönségesen: Kevej kovàsz az egész tèsztàt el
savhaszya 1 Cor. 5:6. mind azért, hogy az olyan boldogtalan egyedülva-
lòsàgàban meg-gondolkodvàn, s arrà rendeltetett Tanitoktol oktattatvàn
bàtvol jobbra, hamisságrol igazsàgra tèrjen, egy ideig attyafiaitol, ba-
ràttyaitol s'maj Emberi Tarsàgokrol el-tiltattak.

XX^dik Gyalàzat. Ha pedig néha keményebb eszközökkel, hajtott
nemellyeket az igaz Hit bè vételère azon sz: szék, azt Krisztus köve-
tèrèböl èleèdzte Luk. 14:23. Midön èggy Ember Nagy vacsorat szer-
ze u: m: Ùdveritènk, arra sokakat hiva, az Hivatalosok mentegetik
vala magokat; ej mit mondà az Ur à szolgàinak? azt: Compelle intrare
Kènszerìtsed bè jöni. E példa bezèd: Ebben az Ur à Krisztus az Hit
nekbe kènszerìttetnek à Vendègek bè jöni, az Anyàsz: Egyhàz; mellyen ki-
vül lehetetlen üdvezülni az Urnak vàlasztotti sàmàra készitteett Vacso-
ràban: Az Hivatalosok sokak, mert à földnek minden Nemzetségi, kik
közzül felette sokan mentegetik magokat, s màr utakra indultak, hi tsu-
da tehàt ha néha keményebb modok sürgetnek à meg-àtalkodtak tèrit-
gerésere. Compelle intrare.

XXI. Gyalàzat: Midön pedig azt Költi à Levél iro: Hogy à sz: Inquisitio
vagy gyülölségböl vagy üldözèsböl màsokon kegyetlenkedett, arra semmi bi-
zonyságot nem hoz elö jol tudvàn hogy az hamisságnak el-hitetèsèben, minden
kor elébb valo à maga bizonyittàsa à màsènàl. Bizonyàra ha Luther
Calvinus, et à több szakadàsokat szerzök idejèben, azon Országokban ezen
sz: szèknek hatalma virágzott volna, annyi szakadàsokat nagy szivbéli ke-
sèrüséggel ma nem szemlélnè magàn kivül az Anyàsz: Egyhàz. Oh valyha
ezen igen sürgetes Itélö Szék minden Katholicus Fejedelmektöl magok
Tartomànyokban à Vallàsoknak èr erölt-söknek meg-valogatàsàra fel-àltattasser.

XXII. Gyalàzat: Az Excommunicationat büntetèsère szurja à Levél iro
Szemèt, mellyet valósággal meg-èrdemlett az Keresztyen Anyàsz: Egyhàzàn; mert
kor ivàsàval tett fertelmes gyalàzàsàèrt. Az Excommunicatio helyes bün-
tetès az Anyàsz: Egyhàzbàn; mert valaki fel-vètzi à Keresztségèt; azzal nem
tsak bè megyen az Anyàsz: Egyhàzbàn; hanem szüst vèszen az Anyàsz: Egy-
hàznak minden Eleki tovàbbi: à sz: àldozatokhoz, à Keresztyen sz: Jeſushoz
èj vèrèhez, az Imàdtsàgokhoz, az Istèn igèjè hallgatàsàhoz, szentségekhez
èsminden èrdemekhez az Hivek èdgyessègèben. Vajon kinèk àll ezeknek
fö ki szolgàltatàsa? Nem de à szentségej Papàn? Vallyon nintsenè tehàt
hatalma azoktol à mèltatlanokat el-rekeszteni A-tiltani? igenis vagyon;
mellyel màr az Apostolok èlnek, igy irvàn sz: Pàl à tisztàtalanokrol:

Ki vessèk


76

sel tsattogàssal vontották le, hogy à Követné ijedtibe el-ajulna.

Némelyek a' Tanúdok közül el-fogattatván tömlötzre hányattattak
De a' több sokasàg vagy fel-vették à' tömlöttzöket, vagy tüzet adtak
arroknak ' ki szabadittották, könyveket lehetne gonosz tselekedetekről
irni', mellyeket itten végher hittel à' Pártosok, kik között Jordon György
mint győzedelmèsen diadalmaskodo Fő' Védelmerője à' Vallàsnak; egy más"
gos kèpeven ülvén hordoztatott. Ezzel ' többekkel mint annyi hite"
les bizonysàgokkal nem elèggè meg-mutattàke à' maj Vallàsttik; mitsoda"
da szivet legyenek mais à' Katholicusokhoz, tsak vèrt kaphassanak el-nyo"
matatàsokra. Jutetnek arrét minden Katholicus Fejedelmek, hogy
Jàrtonàinyokban tsak tsetnek'séget zabolán tartsak; hizelkedèsekre
ne hidgyenek. Botsàssák-meg tsak à' gyeplöt, legottan meg-mutatják
mitsoda indulatot vitelnek magokban, mind Fejedelmekhez hüvséget;
mind Katholicus Felebaràttyokhoz szeretetet.

XVIII^k Gyalàzat. Hogy mdig à' meg-feszitetett Jésusnak kèrben
hordozott kèpével, az el-tèvelyedett Atyafiak kergettetnek kinoztatnak
öldöklöttetnek? Ki èrtheti ezt? Miképpen lehet ez: A' Krisztus ke"
resztèvel kergettetnek? hiszem à' Keresztöl à' jo Lelek-nem fut, hanem
tsak arrok, kikröl Szóva irja Sz: Pál: a' Krisztus Keresztének ellenségei? Az"
nálj inkább kifoghattya-meg, mi módon kinoztathatnak üldöztethet"
nek az el tèvelyedett Atyafiak a' Meg feszitetett Jésus Képével? Arok
ellen bizonnyàra, akiknek kin, ej öldöllèr à' Krisztus Keresztye; mèltán
panaszolkodik à' Krisztus ugyan Sz: Pál àltal: tehàt ellenségek lettünk?
Mert à' Krisztus igaz Hiveinek Sem nem ijesztö Vàs, se nem kinzo Ker"
szám, se nem öldöklö Hohér à' meg-feszitetett Jésus Képe; hanem
meg-vàltatásunknak jele, èrtesség, Védelem, annúek nevette; akit Dics"
ségesen uralkodo Felsèges Austriai Hàzbol à' Sàpàri Koronát èrdem"
lette Elsö Rudolf Sàpàri; kinek fö' Hertzegi tàrsöjèböl származott ma
diadalmoron országlo Anyafi: Egyhàz Bajnoka Felsèges II^dik Josef.

Sàpàr

Amaz midön Aquisgrannum Vàrossàban, à' Sapari Birodalom àltal
vètelèben, à' Fejedelmek Hitek le-tètelèvel kèsedelmeskednènek azért;
hogy à' Sàpàri pàltza jelen nem volna, vagadja az oltàrrol à' Meg-fe"
szitetett Jésusnak Képét fel-emeli ' à' Fejedelmeknek mutatvan monda:
Imè annak tele; mellyel minyájon meg-vàltattunk! imè èkessége ej ve"
delme minden Országoknak! Ezzel à' Kiràlyi pàltzával adok törvényt
à' Nepeknek ej à' Birodalom ellenségein gyözedelmeskedem. Ezután Meg
tsokolá' à' meg-feszitetett Jésusnak Képét; ej hogy minyájon azt tsele"
kednèk à' Fejedelmek ajánlá, kik fejenként meg-tsokolvan, egyszers"
mind Hiteket eskünéssel be tevèk

XIX. Gyalàzat: A' Sz: Inquisitiovais fenn fogát ' tornyozattya
egymàsra à' gyalàzatokat à' Levél ìro. Annak valòságát innet vègyk az
Olvaso: Vège à' Sz: Inquisitionak es tèlja, à' rosz vallàsoknak ej gonos
erköltsöknek tilvoztatàsa. Szentül tanìttotte Dàvid: az el-fordultak el-for"
dulsz. Solt. 17: 27. Salamonis azt bizonyittya; aki böltsekkel jàr Böltes
lèszen, à' bolondok barättya hasontova képen Pèld. 13: 20. Egy szóval

mivel

vagyon ezekkel Syràk fiairi: akik à szivkor illeti meg-motskolratik attol és
àki kevèllyel tàrsolkodik kevèlysègbe öltözik. Syr. 13:1. Szùksèges vala
azèrt, ej igen üdvesseger, azon Országokban; mellyek az hamissàg kondolyà„
tol tisztak oly itèlö szèket rendelni; melynek egyedül à legyen tiszte
hogy az idegen Vallàsok ki vetèsztèsèbe vigyàzzon, à gonosz gyökerè„
bè fojtsa meg.

Hogy tehàt ezen fr: szèk Hivatallyànak kötelessègèt telyesitse, ha ki„
ket hallott kosz kovàsza Emberesèt, tudomànyokrol meg-èrdemli; ha
à kèrtsy Anyàsz: Egy Hàzàtol idegen Vallàrnak talàltatott valaki, a töb
Emberek Tàrsasàgàtol, mint rühös kuk à Nyàjrol el-vetessetik, jo örizet a„
latt tartatott; ej mind azèrt hogy beszèlgetèsèvel az igazat szivèbe ha„
màsàgàt ne hintse; mert közönsègesen: Kevej kovàsz az egèsz tèsztàt el
posharsya I Cor. 5:6. mind azèrt, hogy az ollyan boldogtalan egyedülva,
losàgàban meg-gondolkodvàn, s azrà rendeltetett Tanitoktol oktattatvan
bàlvol jobbra, hamissàgrol igazsàgra tèrjen, egy ideig attyafiaitol, ba„
ràttyairol s'màs Emberi Tarsasàgoktol el-tiltatott.

XX^dik Gyalàzat. Ha pedig nèha kemènyebb eszközökkel, hajtott
nemellyeket az igaz Hit bè vètelère azon fr. Szèk, azt Kristus Köve„
tèsèböl tselekedte Luk. 14:23. Midön egy Ember Nagy vatsorat szer„
ze u.m. Udveritönk, arra sokakat hivn, az Hivatalosok mentegetik
vala magokat; ej mit monda az Ur à szolgànak? azt: Compelle intrare
Kènszerèssed bè jöni. E pèlda bizèd: Ebben az Ur à Kristus az Hit
nekbe kènszerèssenek à Vendègek bè jöni, az Anyasz: Egyhàz; mellyen ki„
vül lehetetlen üdvessèlni az Urnak vàlasztotti szàmàra kèszitteted Vatso„
ràban: Az Hivatalosok sokak, mert à földnek minden Nemzetsègi, kik
közzül felette sokan mentegetik magokat, s màr utatva indultak, mi tsu„
da tehàt ha nèha kemènyebb modok szùksègesek à meg-àtalkodtak tèrit„
geresere. Compelle intrare.

XXI. Gyalàzat: Midön pedig azt költi à Levèl iro: Hogy à fr: Inquisitio
vagy gyülölsègböl vagy üldözèsböl màsokon kegyetlenkedett, arra semmi bi„
zonysàgot nem hoz elö jol tudvàn hogy az hamissàgnak el-hitetèsèben, minden„
kor elèbbvalo à'maga bizonyittàsa à'màsènàl. Bizonyàra ha Luther
Calvinus, et à'több haladàsokat szerzök idejèben, azon Országban esen
fr: szèknek hatalma virágzott volna, annyi szakadàsokat nagy szivbèli ke„
serüsèggel ma nem szemlèlnè magàn kivül az Anyasz: Egyhàz. Oh valyha
eren igen szùksèges Itèlö Szèk minden Katholicus Fejedelmektöl magoz
Tartomànyokban à Vallàsoknak ès evöltsöknek meg-valogatàsàra fel-àllitasser.

XXII. Gyalàzat: Az Excommunicationak büntetèse szerja à Levèl iro
szemèt, mellyet valosàggal meg-erdemlett az Kristus Anyasz: Egyhàzàn; mots„
kor iràsàval tett fertelmes gyalàzàsàert. Az Excommunicatio helyes bün„
tetès az Anyasz: Egyhàzbàn; mert valaki fel-vèrzi à Keresztsèget; azzal nem
tsak bè megyen az Anyasz: Egyhàzbàn; hanem Just vèrzen az Anya fi: Egy„
hàznak minden Zelki Jovàihoz: à szt: àldozatokhoz, à Kristus szt: Testèhez
ès vèrèhez, az Imàdtsàgokhoz, az Isten igèje halgatàsàhoz, szentsègekhez
ès minden èrdemekhez az Hivek èdgyessègèben. Vajon kinek àll ezeknek
fö Ki szolgàltatàsa? Nem de à szentsèges Papàn? Vallyon nintsenè tehàt
hatalma azoktol à mèltatlanokat el-rekesztem A. tiltani? igens vagjon;
mellyel màr az Apostolok èlnek, igy irvàn szt: Pàl à tisztàtalanrol:

Ki vessèk

ki vesszetet aki e' dolgot tseleedre; Ez testben távul lévõ ugyan, de lélekben jelen; már meg-itéltem azt, aki ugy tseleedett, annú Urunk Jésus Krisztusnak nevében egybegyülvén, ti is az õ Lelkem; annú Urunk Jé, sus Krisztusnak hatalmával dl illyen embert Sátánnak adni. 1 Cor. 5: 2. 4.

Maga az Anyaszentségyháza szerzõjeis parantsolya: ha az Anyaszentségyházat nem halgattya, legyen néked mint a pogány és Publicanus. Matth. 18: 17. A Pogányok ej Publicanusok az õ idõben a Synagogán kivül voltak, az Izrael Fa Hadra kor Minden Atyafiról, aki mod nélkül jár azt meg jegyezzétek azzal ne társolkodjatok 2 Thes. 3: 6. és itt. Ezen hatalommal kezdettõl fogva már az elsõ négy században és azután mindenkor éltek a Szentséges Papák: St. Basilius a több feleségü Férjakot ki vetette az Anyaszentségyházból. Theodoretus, Siltatyának-el a Szent titkok vételétõl. — Szent Agoston! Vetessenek ki a gonoszok az Anyaszentségyházból, ezt tanitá Szentjános-is: hogy aki hozzátok jö, és e tudományt nem hozza, ne fogadjátok házatokban. 2. Jan. 1. 10. mely szóval nyilván tanytják azt hogy ipso facto Nagyobb Excommunicatiò alá esnek, valakik az igaz Hitetõl szakadást tesznek. De magok a' más Vallásnak, magmozák az Excommunicatio Büntetését.

XXIII^dik Gyalázat. Õ nek nagy jovát kivánnya t. i. az Anyaszentségyháznak a' Levél iro: Midõn azt javasollya hogy a Catholicus Papoknak jó lenne Keményen meg-parantsolni; hogy a Predikállo Székekben minden ellenkezõ Predikátziotol; ej a Nem Catholicusok ellen való Szitkozõ beszédektõl most és mindenkor meg-tartoztassák magokat; holott a' más Vallásnak teli torokkal kiáltsanak az Anyaszentségyház ellen; minden efféle gyalázatos motskokat; ej maga az irois felette Szentelen Emberek lelkében ivtorzitato vigalmazásokkal motskolódik. Nem szabadé hát a Papoknak az Igazsáy paissát ellenek verni? Vallyon a Keresztus; ej az õ Szt: Apostoli, az hitet lenedet sértegetõ, engedelmetlenség alá hajtva s megtalácsolt szovakkal nem feddödtelé? Mit felele üdvezitõnk a Farizeusok közötte, midõn Kérdezék: szabadé adot adni a Császárnak vagy nem? Matth. 22: iv. 18. Ugyé keményszovakkal monda: Mit kisértetek engemet képmutatok? Vallyon mire valok ama szavai az Irástudokhoz ej Farizeusokhoz? Faj nékteket képmutatok; mert eszitek az özvegyek Házait és ismét: Bolondok és vákok. Ugyan" ott: Vak vezérek; meg szürtök a szunyogot a tevét pedig el nyelitek. majd ismét: Hasonlók vagytok az meg-fejéritett koporsokhoz; melyek kivülrõl látszanak kivül az emberekneke, belöl pedig varvák holtak tsontyaival; ej mindenmódok Sátánnal. Végtére: Kigyók viperák nak fajzati, mint szaladtok e gehenna itéleti elõtt Matth. 23: 13 et sequentibus. Vallyon ezek s több illyenek nem voltaké az Irástudoknak, és Farizeusoknak ellenkezõ Predikátziok és Szitkozõdó beszédek.

Azért feddette õköt hogy szentséges szovai szellére hatván, az Itélõszéket letegyék, s' igasságba öltözzenek. Miképpen hibázhatnak tehát a Katholicus Papok; ha az igaz Hitnek Agozatit magyarázván, az hamis Vallásit elevésebb szokkal ecsetelik. Vallyon a más Vallásu Predikátorok mindenkor olly válogatott szokkal keszitik-é el beszédeket; hogy soha azokkal ne

Szitkozõdó

Terregegjék az Igaz Hitet? Cèpen nem! Mit vètenek tehàt à Kristus Hitèt prédikàllo Lelki Atyàk ha néha igy feddödnek à Nemrettségèt Docto„ ratval: Ô Esztelen Galatziàk! ki igézett-meg.titeket hogy ne engednètek az igassàgnak Galat. 3:1sa t. Vagy Sz: Istvàn elsö Martyrral Szemtère vetik ha„ müssàgodot: Kemény Nyakunak ès fülünk; ti mindenkor ellene àllatok à Szent Lèlekнek: amint à tt Atyàitok' ugy tüis Szel. 7:51. Avagy ha azokrol kik mindenkoràma meg-esmèrtèk az igassàgot, viszsza tèrtek az hamissàgra: igy szollanànak: annak igaz példa beszéd történik rajtok: az eb viszsza tèrt azo„ okàdàsàra: ès à meg. mósodott diseno az ô fertöjére 2 Petr. 2:22.

Ezért vallya meg az Levél iro: hogy vagy az irást Soha nem olvasta, ’s tu„ dattalan lèvén azt vèta amit nem tudott; vagy ha olvasta mint egy ovtza pi„ culat nélkül, minden Szégyenböl Szemèvemböl ki vetkezett Szemtelen Hazug„ ságot mazolt könyvèben; midön azt nyomtatta: hogy à tebolygo ès hamis Dicsoságtol meg-vakitatott Papok ollyan dolgokat prédikàllanak, melyek à Kristus crimereivel czéljaival az Apostolok tettèvel ès az egész Apostoli Et. kléziával Szemtöl Szembe ellenkeznek, ès nem egyébre: hanem hazugra ès mérgere ingerlik az elmét: tègye màr egy Levél iro Szovait à Kristusnak az Apostoloknak fellyebb elé hozott Szavaikat à józan itélettel Lelkek ès nyil„ vàn meg-làtya, mitsoda igassàgot Lehetne à Levél iro

§. III. Nem lattatik èleget tenni gyalàzatsa vetemedett bujasàgànak à Levél iro; ha az Anya Sz: Egyhàz Feje à Kristus Helytartoja Szentsèges Szemèllye ellen nem Eletsk Vagalmazo nyelvének Lei Ètsi pallosàt

XXIV. Gyalàzat. A Szentséges Pàpànak ez elött Kèttèssel minden, Orszàglo Fejedelmeken felyül magasztalya vala uralkodo Hatalmàt, ès màr harmas Koronàjàt fejèröl Kettèsèt Királyi pàlczàjàt Kezèböl ki'akarja ütni. Egy tsel Lelkek az hazugtalan Irogatók, kiknek Eszeknek minden kivelkkel mit hallatnak ki tollaikkal. Vedd ezzel azért hogy. à Szentséges Pàpàknak Kettès hatalmok vagyon: Cèlyik az Anya Sz: Egy„ hàzi; melly az Egèsz Keresztény Világnak végèig kiterjesztetik. Màsik à világi melly à több Fejedelmekkel közönséges hatalom, ’s tovàbb nem terjed az maga birodalmànàl. A világi hatalmot kezekben vèven à Pàpàk, azzal à Könyezöreket. Koltsokat nem tàd el-nem vetették, hanem megis ezèlyiteték.

XXV. XVI. XVII. Gyalàzat. Hogy világi jovaval az Egèlèsi fe„ nyitèk el-mulatàsaval; az elöltök Vèszettségère, à tudomàny vakte„ getödèsere viszsza èlteznek légyen à Szentséges Pàpàk, azért hogy fe„ Szed èt tèvutzo trevegès, Sot inkàbb az Anyas: Egyhàznak dicsère ’s èdessègere igen sokat Szolgàl à Külsö Mèltosàg. Hogy tisztelet„ tartand Felsèges Hivatalocza nève à fizettyàt; ugy hogy Sok Este„ nes Cèszàri Királyi Felségek kèrtsst tisztelvèn Helytèbeiben, là„ bok tsokolàsàcais meg-adtàk magokat. Ezekkel mindazonaltal Anyira fel-nem fuvalkodnak; hogy valòsagos alàzatos Szivet vitel„ vèn magokban tèlyesitik amit Leveleikben v. eleire Szoktak venni: Servus Servorum Dei az Istен Szolgàinak Szolgàja.

Egèsz világ tudgya hogy Constantinus Cèsàr Sip. Sz: Istvàn Pàpànak idejèben Sylvester Pàpàval ès utànna leto Kettèsi Helytartojival ès mint Kevesztenség fo Pàpàival ès örökös Suppon àltal adta Romàt, à világ Fejet, ahoz tartozando Birodalommal. Nem külömben tölt kèvesztöny

Császárok királlyok fejedelmek dolga kintsedet, gárdaj jövedelmi josra, gokor a' rendelésnek, hitnek à volt közönséges itéletet, hogy valamint az Ok Törvényben Ation. Eléázár ej több Papi fejedelmek, Külső világi fényességben, tekintetben à Synagogábúl több szolgait felyül haladták úgy az uj Testamentomi Fő Papis nem fitogatásból ?: amint, költi à levelek:/ hánem feltéges állapotyához tiszteletes mélosságához illendő uraság tartasból.

A világ tündállya; mely nagy roppant Sz: Egyházakot emelnek az Ur istén indulatára à szentséges Papák, az Anya sz: Egyház az igaz Hit védelme, re, hánysor fegyverüs kelletett fogni, hadat tartani. és mitsoda költségel: Jelyzre à' régi könyvek mikeppen hasznolnak à' sz: Helyeért. à Synagogáért ej az uj Törvényben Krisy ellen à Sötétségek és marok ellen daniel Se, zarea Lib. 8. f. 80 Sozomenus Lib. 7. Cap. 9. Niceforus Lib. 12. Cap. 13. idáraban hadtak, ki hozhatya tehát soha à szentséges Papák világi hatalmat, hánem az uj egy és igen feletse éggyé".

XXVIIdik Gyalázat. Hasonlóan ellenvetése à szél Irónak azis: Hogy az Krisztus mondotta: az én országom nem è világbol valo. Mert à Külső, tusis világi pompával ének szokal méne-bé Szentségtelenben, ej midőn őtet à Sidok Királyának lenni mondották soha nem tagadta; Pilatusnakis azt felelé: Magadtol mondodé ezt; vagy mások mondották néked Jan. 18: 36 Jan. 18: 34. Igaz ugyan hogy Krisztus mondotta: az én országom nem è világbol valo. Igaz azis hogy midőn à Sokaság őt árpa kenyérből lett meg elégedése után Királyságra akará emelni, maga egyedül az hegyre futa: ed el-rejté magát; mert à földi Királlyi hatalom adadalyt tett vol, na, à világ meg-váltásáért türemdő szenvedésekben. Gyalázatos ha, tálának helyeditésében: de à szentséges Papának à Krisztus Anya sz: Egy, haza Igazgatására ej védelmezésre éppen szükséges.

XXIX Gyalázat. Amit Arany Száju sz: Jánosnak à Papságról ire könyv véből emleget à szél iro, tévutról sem illeti à szentséges Papákot; kik Sa, ha à világi Fejedelmek itélet tételében; à világi törvényekbet által hágok büntetésében magokot nem avattak, hanem az Isten nek törvénye sze, rint öltalmazás által; midőn vagy kegyetlen végezésbet szokot ségnek leikével anyhiszteni igyekeztek, vagy halálra itéletet gonoszsévők az Isten Házahoz szent helyekhez folyamodtak; mert valamint regenten Is, teni Rendelés szerint voltanak oltalom városok Jos: 21: 36. amint Dá, vidis Cselekedi az oltalom házról. Solt. 30: 7. vagy meg-adattatot az à tisz, telet az Isten Templomának s mellettek lévő Cselekedetnek, hogy azokhoz já, rulvan oltalmat à bünösök, elevedet nem vesztették. Ugyan mi vagyon eb, ben, amit fertelmesnek jezett à szél iro.

XXX Gyalázat: Se Divoi szokot, Se Divodalmodot. Se Hatalmodot à föl, di Fejedelmeknek soha à Papák magoknak nem tulajdonitották; hanem ha à Koronás fejek között valami ellenszenvek fordogalt; ottan à Bédességnek vát hitedeni tiszteknek tartották à Keresztségnek Körösséges atyok; mert valamint minden igaz Hitben levő Keresztény országokot ölében foglal az Anya sz: egyház; ugy az országlo Fejednek Edgyességét tartani, mindá, vá kötelés az Anya sz: Egyház Feje. És mitsoda szentelen vakmerő Bá, torság találtathatik ebben à szél Irótol, hadd lássuk!

Valaki à sz: Irásban csak mészérölis bé nézett, szemébe kellett tünni à két féle Hatalom, ej itélet közbe bé vett különbségnek, mely à Testre pevedve s büntetésekre nézve rendeltetett. Edgyik az Anya sz: Egyházi Hatalom

Másik a' Királyi

Másik a' Királyi
az országok, to
sel rendelésnek
Nemzetségeknek
fejének Haralmá
Büntetés alá
ep téren fogva
-Mind a' két
Cap. 19: v. 11.
tornak. elöl
Hadnagy arok
az uj Köz
garokra ej az
Istren Anya sz: E
ober hogy Teng
hor fogadja
sa vételével a
Istentöl. Me
alvain büntet
sunet ne
De a' nemzyi
földiektöl
sebb Felsége
töl zolvan
külömbözés
Séger hogy
Szere tula
lömbség
tartásra
igazgatás
a' külömb
keven azo
A' szóle
Cseuló
egyik a'
vetőnek
földi bol
az világi
messég
kább hi
vő Ellen
ki ti
gyámi
leg. inka
Fátor
ej ka a
Diszeve
Ur Istre
Az A
ger

Másik a' Királyi. Ez a' világi dolgokban foglalatoskodik, ez által igazgattatnak az országok, törvények kabatlatnak, ítéletek tétetnek, ideig tartó Hivatalnak, s' többeknek a' gonoszoknak. Amaz az Anyaszentségyháza igazgatására, a' Nemzetségeknek lelki javaiknak meg-szerzésére tsélozz, s' az Anyaszentségyház Fejének Hatalmat ad törvényt szabni peresket ki-folytatni, ítélni a' bünösöket büntetés alá vetni, mindenekkel arra ügyekezven, hogy a' Lelkeket mint egy tézen fogva vezesse az örök boldogságba.

Mind a' két Hatalom nyilván ki vagyon irva Krónika 2dik Könyvében Cap. 19: 11. Amáziás Pap a' ti Fő Papotok azokban melyek az Úrhoz tartoznak, elöl járo lészen: Zabadiás pedig az Ismáel fia, ki a' Juda Házában Hadnagy azokon a' dolgokon lészen melyek a' Király tisztihez tartoznak. Az új Könyvben pedig inti Szent Pál az Efesusbéli Papokat: Vigyázzatok magatokra, s' az egész nyájra mellyen tütököt a' Szentlélek Püspökké tett az Istennek Anyaszentségyházát vezérleni. Tsel. 20: 28. Ezenfelül parantsolya: hogy Lelkek engedelmesek légyenek a' Fejedelmeknek és Hatalmasságoknak; hogy a' Keresztény népnek Tit. 3: 1. Lenden fiak a' Romaiaknak: minden lélek alázza magát a' nagyobbnak felsö hatalmasságoknak: Mert nincsen hatalmasság hanem az Istentöl. Nem ok nélkül Hordozza a' fegyvert: mert Istennek Szolgája, bosszuló az olyan büntetéssel azon a' ki gonoszt tselekszik Rom. 13: 1 és 4.

Tsuda nem de világos az hogy Két féle az igazgató Hatalom, és Ítélet tétel. De a' mennyivel a' Szelli dolgok élébb valók a' világiaknál; a' Mennyeiek a' földiektöl, az örökkévalóságok az múlandóknál. Annyival élébb való Nemes Szebb Szelségesebb Égnél a' másiknál. Avagy szépen szólva mind a' kettö közöl valóban az: Annyi különbség van a' Lélek és a' Test között, annyi különbözés a' két fejedelemség között. Hogy Ember légyen valaki Szüz, Szeget hogy lelke a' testre légyen Egyben; ámbár különbözök legyenek természetekben; úgy az Papi Világi Hatalom között nem Kevés a' Különbség; mégis hogy a' kettö Együtt értsen a' közönséges dolognak folytatására Szükséges. Avagy Szidonyi Pelusiota tanittya: a' dolgoknak igazgatása a' Papságból ég országlásból állittatott, ámbár igen nagy légyen a' különbség a' kettö között: annak mint a' Lélek, és ez mint a' Test mind Keiten azon egy végre.

A' Lélek és a' Test Keskle természetök: Együtt a' másiknál Nemesebb mégis Egyenlö munkálkodással, edgyik a' másikot segittik. Két féle az Hatalom Egyik a' másiknál elébb való. Egy Kutföból az Istentöl eredete mind a' Kettönek, egyenlökeppen munkálkodjanak; hogy a' Keresztény népnek földi boldogságát és örök üdvességét szerezzék. Az Anyaszentségyház Feje az világi Fejedelmekhez való illendö tiszteletet alázatos Engedelmességet az Hivek Szivében oltani. Az világi Fejedelmek amaz is Kábé Köteleseknek az Anyaszentségyház hatalmát és törvényét az Istenség Ellenzöik ellen Királyi méltósággal védelmezni.

Ki ivta ezt végre Szent Leo Pápa: A Fejedelemnek Kötelessége arra vigyázni, hogy a' Királyi Hatalom nem csak a' világ igazgatására; hanem leg. inkább az Anyaszentségyház örizetére engedtetett; hogy az Istenségnek Ellenzöit meg-záboláznia, amellyek jol rendeltetett oltalmazza ej ha a' béresség meg-háborodnék ismét meg-szerezze. Annak különös Dicsöretével nevezetik ebben Justiniánus Tsászár Szent Pápától: az Ur Istent hogy ez időkben méltósággal meg-örizni ebben az igaz Hitnek s' az Apostoli Székhez Egyességében tiszteletében, melynek Fejedelmének mint leg jobb Kövessönnyel tartyátok

Xxxx Szt

XXXI. Gyalázat: Hogy igy leven mikeppen lutetheti-el magával az jo szándékot az Országoknak; ugymint az Erdélyiai Országokot, és fundatiokat az ország Urainak hatalmok alol ki huzni ügyekezteenek — — — A Jesuitáknak minden Országait minden Dezmák, ej köz segedelemre valo ado, tol fel-szabadittattak. Mely nyilvan valo Gyalázás ez Boldog Isten! Ki lehet abban tudatlan hogy a Császári Kiralyi Felségek az Istenhez, ej azo belsö Szolgaihoz viseltetett tekintetböl soha ellent nem állottak, hogy az Anya sz: Egyházi jószágok Fundatiok világi Országok közzül ki szakasztattván Egyházi Hatalom s Rendelés alá vettessenek? Imen Szabadságaban vala a Szentséges Papának azokrol végezni. Nem külömb Rendeléseket tettek a Jesuiták Országai iránt. Harmadik Pál. Negyedik Pius ej Tizen harmadik Gergely Szentséges Papák; de hogy a közönséget ado fizetésböl szabadittattak, azt csak a belsö és leg közelebb valo hüttsörül kell érteni; mert tagadhatatlan; hogy a több jovaik, adó fizetés és más terhek alol ki nem vétettek.

XXXII. Gyalázat: Mesterségtelen tözöllerdenségböl hozza elö a Cene Bullát a Levél iro., mert valamik abban foglaltattak; kusz czikkellyekre osztattattak; s vagy magát a Szentséges Papát vagy Cardinálisokat, vagy más Egyházi Személyeket, ej a Romai Sz: Székhez tartozandokat illetik; melyek. röl a Szentséges Papa Hatalmában vagyon, akármitis elö menetelekre végezni parantsolni igazittani; Egyedül az örödik czikkely szól az Fejedelmetröl kik uj adot vetnek a Népre; ki véretven a Császárok Királyok, kik birodalmokban szabados Urak.

E Bullának meg olvasztasát Südséger vala a Romai Sz: Széktöl tösztetendöendut tiszteletel meg ujitani, kinek kinek maga kötelességéröl valo meg-intetéséert XIV. Kelemen Papa el-mulatta; mert ha mi bizonyos üdökben rendeltetett, azt változván a környülallo dolgok; meg másolni hatalmokban vagyon a szerzöknek, illyenetet kivelt e Seculumban vár, ati igen sokakot nem lát. Böltsen teja Egyvalaki: ezen dolog nem tiz ágazattya, hanem csak fenyitek azért az Anya sz: Gyülemezet ökolra nézve szabad külömb különbféleképpen rendelni s változtatni.

XXXIII Gyalázat: Abban onttya ki egészszen mérgét a Dühös pok abban adja ki gonosz szándékát a Levél iro. hogy az Unigenitus Bulla ellen fenn fogát; mely XI. dik Kelemen Papától ama Bárány börbe öltözött farkas Paschasius Quesnellus ellen hozattatott. Mert a Catholica Igasságok közzé Cretnek tudományoknak hazugságát hintvén; szép szin alatt gonoszságát árulta, hogy az Ur Nyáját annál bizonyosabban a vesze delem tágas utyára veretheste. Ha ki E Bullának erejét el-adar ja törölni, az annak ellenkezö részét; mely az Cubernek szabad akaratyát el-rontya, az Isteni Kegyelemnek oly sokat tulajdonitt, hogy az Cubert Országokra kényszeritti akaratya ellen adveritti s több nyilvan valo erettekségeket magában foglal: s helyben hadgya egyet ert annyval, s hasonlo vétkekkel életét fertéztetvén hasonlo büntetést érdemel.

XXXIV. Gyalázat: Messze veti a Nyársa Sujtot akkoris mikor az Interdictumokot pusztitásokrol okozza; holott azoknak a Selli dolgokban levén helyek, a Papa hatalmat illetik, de mikeppenis lehet a Bullák, Brevék, Interdictumok, Decretumok, Constitutiok

erejét

ereji gatolni
XXXV. ej
Elnék, ha lehe
mellyel az ha
dispensálhassa
álltyák, tagad
nál élhessen
mindenkor
dispensálni,
latio Taxajat
az igaz Ekl
het engedni
törvény ere
nál Fundam
nül nem
dik elépen
ire? A Pa
delmeitöl
XXXV
Kölsönös ény
a Fundus
ingyen, a
XXX
amit a Ko
figyelmez
jojára?
Bühöz El
XXX
mon Ur
vel illeti:
okad kép
hogy a
lan nag
miatt Sz
ki, de Kir
vett el
gitséget
hogy mi
két, tu
lazzon
XX
Papál
to; mi
dal fegy
vallod

erejét gatolni, melyek az Anyaſz: Egyház igazgatására szolgálnak egyenesen

XXXV.te és XXXVI.te Gyalázat. Itt on pedig végen vetkednek a Bölts
Elnök, ha lehetê a Vitéki Püspököknek azt a Hatalmat tulajdonittani
mellyel az hirappâva menendök között vala Atyaſiragos gráditsorban
Dispensálhassanak, ſ eddig a Szentséges Papától kértek: Mások
állyák, tagadják mások. Hogy tehát a Püspöki ezen hatalom
nál élhessenek, a Szentséges Pápának ebben is. Fő Papi Hatalmok —
mindenkor szerint meg maradjon, meg engedtetik a Püspököknek
Dispensálni, midőn a hányódások Romától eltartnak. A Dispen-
latio Taxájatis ivigyli a utánna kapdoso, azt vitatvan, hogy amit
az Igaz Ekkelésiának ad fundamentomos törvénnye szerint meg le-
het engedni; Ugyan hány államatoppások találtatnak a világi
törvény szerekben; mellyekben persze de paranſolatok, az Haza
nak fundamentomos törvénnye szerint meg engedtetnek. de pénz
nél'kül nem engedtetnek nem adattatnak. Ifert nem gondolko
vik edépen a Pápai Dataviárol, Püspöktől Cancellariaiktól is a Levél
ire? A Pápát minden jovaicol meg-foszta, tiszteit minden jöve-
delmeitől el-vetette. Igaſság-e ez?

XXXVII.dik Gyalázat. A Bulla Levelekkel való Kereskedésnek
költsemênye az haszonságot gyúnta effectiája, reve ej bányája, soha
a Bulla Nagy árotnak Levelei pénzért nem osztogattatnak hanem
ingyen, a Bulla levelekre fel-jegyzetik. gratis pro Deo.

XXXVIII.dik Gyalázat: Ehez hasonló fertelmes, sőgát azis
amit a Kontsántzai Gyülekezetből Tudeget, hogy a Pápát inkább
figyelmezne a magok Romai Curiajokra, mint sem a Szentek
jovára? Ezek nem a gyülekezet szovai; hanem az Romai Szék
Bálnok ellen segétsenek gyalázatos kodárai.

XXXIX.te Gyalázat. Avatag mondája: Sokáig szolga jon nem
mond Urának, sőt pártot ütött Fejedelme ellen gyalázatos ne-
vel illetik; bizonyosan a Levél irois egy lévén azok közzül, azért
okád kigyot bétát az Anyaſz: Egyház Feje ellen. Azért mondja
hogy a Papságnak hatalmaiga, ê magára huzott kapzsita-
lan nagyára szűkre azt, hogy a Vallás alnak szolgáinak lábai
miatt gunyoltatásra, szidalomra gyülölségre ej ütélatra tétetett
ki, de kiknél? Az ország ej az Anyaſz: Egyház Pásztorinak késtelen
vett elsőségeket vétek szemmel nézö" Szentségtelenek. Világi fe-
jetségek vagyon hogy betsületesen éljenek: Elsőségek vagyon
hogy mindenektől tiszteletet végyenek; mind a Szent" Szerja Isme-
két, tudvan hogy tsak a Katholicus Papokról irta sz: Péter: Ti vá-
lasztott Nemzet Királyi Papság Szt: Nemzetség 1 Pet. 2: 9.

XL. Gyalázat: Igaz az hogy azá Méltóság amelyre a Szentség es
Pápát pol. mentenek lassan lassan sokkal nagyobb tudásra mél-
tó; mint a Régi Romai Monarchiá. Mi-tsuda; ha valaki had-
dal fegyverrel, erőszéggel, birodalmokat országokat foglal, U-
ralkodásat a világ szélein terjeszti; annint a Régi Romaiak sze-

lelkedtek

tekedtek. De à hetzeg tudatra nèlkùl; hogy az Anya sz: Egyhaz az Emberi termèszetnek vagyodásokkal ellenkezò igaz Hìt nèm. den fegyver, eròsség, világi bölcseség, tudomány hatalmassàg nèl, kùl, à meg-gyökerezett kàlvàny ozàst telyessèggel ki gyomlàlta, szàmlàhatatlan vad Pogàny Nemzetségeket Keresztèny Zàszloja ala hodoltatta, 's ezeket ùta ft. Leo P. többen halgatnak Lomàhoz az Evangyèlium Prèdikàlàsa àltal; hogy sem à Lomai Czàszàrok bir. tokàhoz eròss Hadak 's vecontàrok àltal. ft. Prospec P. ugyan azt bizonyìtya Loma sok nèpeket à Keresst Pàltrajà alà tekèrtek, ki. kre egyedvel meg-nem gyökerezett. Az Apostoli Papsàg Fejede. lem.sège àltal nagyobba terjedett az Hitnek vàza, mint az Hata. lomnak Kiràllyi Szèke.

XXI. Sydàzat. De maga à Levèl ìrois nem tsak tudàt làt ebben; hanem szoràsa szerint Chimerat. Meg nem fog. lattya; hogy az az Ecclèsia, mely mindenütt tsak à szelidsèget alàzatossàgot szegènysèget prèdikàllya, olyan vakmerò bator sàg. gal vale tèlt tekèrtet magànak, hogy à Földön lèvò minden Kiràllyok felett Uralkodhassèk. Nagy Istен! mely bajos az Eg. igyn. èr èrtetlen emberrel okosan tsselekedni. Ki nem tudgya, hogy ahi tertikèppen garaday, lehet lelkileppen szegèny? Az Urak. kodo felsègek nem lehetnek à szelidek alàzatosok? A catholi. ca Eccles. Uralkodàsa miben àll? az orszàgok roppant tar. tomànyok igazgatàsàban? vagy inkàbb lelki Koronàzàsok? Az Anya sz: Egyhàzban nem de szolgàlàs à Kiràllyoknak lenni, azt tartani; vallani! Az Anya sz: Egyhàz Fejènek Engedelmeskedni? Mi ellenkezòt tàr ebben az igaz lelki ermèvel.

Bizonnyàra magàval nem hozza az Irogato! ahi tsak inkàt arra tekèlkedik vala; hogy minden az Igazgato Fejedelmeknek bölcs rendelèsei tsak az orszàgoknak javàra tèlozzanak Romàbol szàrmozott sz: rendelèsek; az egèsz Keresztèny Vilàgnak boldogsà. gàra lehetnènek; ej inkàbb most ezen felsègès hatalmat, fegyver. mes vakmerò bàtorsàg nevèvel megtsolla. De tudom nem lè. sik Istennek haragja, arok fejère jòni, sìk olly minden tartalèk nèlkùl vala nèvezsèggel, azò Anya sz Egyhàzànak Fejèt vagalmaz. zàk. Ha Mosej ellen morgolodok. Dàthàn ej Abiron elevè. nek Poklokra vettettek; mit kell arroknak vàrni kèt az Kris. tus Helytartojàt olly ìzonyu gyalàzatokkal mardoppàt?

Illik ej igèn helyes hogy à Szentsèges Pàpànak, az egèsz Keresztèny vilàg igazgato Monàrchàjànak, mindenek felett leg nagyobb kere. let tiszteket adassèk. Mak. 325ik Esztendòk à Nicennumbèli Gyù. lesnek olly en telintetet adott: ahi tartya az Romai sz: Szèket az à Fò ès Fejedelem. A Kàlvezedosnai igy ìr: Nagy Leo Pàpànak: Mi egyben gyùltùnk, kiknek Te mint Fò Elòl-Jaront vagy azokban kik à te Rendedet tartyàk: à Czàszarok pedig èlessègül valànak

elsòk

elsők. Justinianus Fáuor Pápának, az Apostoli Széknek, és Szentséginek tiszteletet adván, annak illik egy Atyát ugy tisztelni Szentségedet. Nazianzenus az világ Igazgatójának nevezi. Irenæus: Hatalmas Fejedelemnek mondja, melyèt hozzá kell tartozni mindenek, akì hive Istenek. Sz: Agoston pedig ezt exörìtti: aki a Pápának meg nem adja az elsöséget, vagy tekintetlen Szentelen, vagy a tudatlanság fenekère nyakra főre esett

Helyes azért hogy az Uralkodo Fejedelmek a Szentséges Pápának az Anya sz: Egyhàz Kormányozàsàban egyben vetett vállokkal segitsègére lègyenek: Hatalmát vèdelmezzèk jovait oltalmazzàk. A Püspökökinek Papoknak èletet tàplàlàsokra bizonyos jövedelmeket rendelyenek; hogy az èlet módja keresèsèben foglalatosodni ne kenszerittetven, a lelki ügyeknek munkàlkodàsàban — az Istenì Szolgàlat vègher vitetènek diligentiàban szorgalmatos lenn sorgòdhassanak

§. IV. Negyedik czèljàt Reformatziojànak a bétsszott viszszàs Szokàsoknak, ès babonàs buzgosàgnak kigyomlàlàsàban tèszi az Hiues Reformàtor amely a

XLII. Gyalàzat: Ide illik amit Terentzius is Andriàjàban Fallacia alia aliam trudit. Cdgyik hamissàg a màsikat üzi. Ezt az utolsot, mivel a Catholicus Püspökökneck bè hozott berzèdjek ès ugyàjokhoz tèjendö intèsek módjàva adja-fel a Levèl iro, ènis hasonlo moddal tronfolom meg, s nyakàba vàzom szentelen gyalàzàsait; hogy kiki àltal lassa, a lelki rendessèget, az örök bolondsàgot mellyèt uton lehessen meg-nyerni. Nem ugy tehàt amint a Levèl iro majmozza, hanem ugy tellenc minden lelki Pàstorod a maga fuhait meg-szollitani: Kèj dèjre màr, hogy némellyek az Anya sz: Egyhàztol el-szakadtak; ùrzèdenységedtöl — kòldult okoskodàsok utàn indulvàn mint a vakok tètelyegnek s amit rossok meg-jövendöbt Isaias mondhatnàl: mesterre tèvo vozott nàtòllunk az igassàg— világossàgot vàrtunk, ès ìmè a sötèt, tèg, tapogattuk mint a vakok a falt; ès ugy mint a szemek nèlkül valòk tapogattunk Isa. co: 9. 10. meg botlottunk dèlben mint estèrben. Ideje màr hogy szemek èl-nyilvàn igazat làssanak a sz: Iràs magyaràzàsàban a különös kèletlènk szivèrtny privatus sugarlàsàbol, foldalèkul hozzà ragasztott foltokot, a valòsàgos igaz èrtelemtöl el-vàlaszszàk, igazàn meg-tàrtsàk, s a tiszta Lelki emberetböl àllo alkotàsàgot Fari Seusi külsö szemes kèp mutatvànyal tovàbb ne-àbràzollyàk. Elég hitele adtak eddig a nyugkatlan elmès ki fogàsoknak, mellyet követven az Keresztyèn Anyasz: Egyhàzànak erössè kö szàlàtol el-esven, ingadozo gyenge nèpek lènek, s kezekben töredö szàraz àghoz fogodzoznak.

A sok kölcsönzènyekkel, idegen Orszàgokbol szedegetett s egybe hordott legendàkkal az Evangyèliomi igassàgot meg-homàllyositodàt. Sötèt a Keresztyèn Hitèt, mellyet Elejet vallottak, vèrek ki ontàsàval, èletek le tèvèsè

le tèvèjèvel oltalmaràt szivèböl egèszen ki tövlönèk.

XLIII. XLIV. XLV.ik Gyalàzat. Az Isten Anyjànak segitsègül Hi-
vàsàt, à dicsöült Szenteknek tiszteletèt le tenèk meg-vetettèk, à Szen-
teket Isten Ministerèmek favoritjànak hizelkedö Szolgàjànak, minthà
az ök gratziajokèrt kedvèrèt valamit lehetne nyerni tsufollyàk.
A Tudàlatos Képeket stt: Helyeket, az hol à Felsègès Ur Istennek bövebben osz-
togatta àldàsait, neveltèkre forditottàk, minthà nem tudnàk; hogy az Is-
tennek mindenhol voltak oly bizonyos vàlasztott helyei; melyeken külön-
sön kivànt tiszteletet: Àbrahàmot nem de egy hegyre vitte àldozni?
A Izraël népènek à Vèrès tengeren àltal mutatta hellyet, az hol ö nèki
àldozzèk? Mozesnek màr à tüzes Bokorban, màr à Sina hegyèn màr
màr hellyeken jelenèt-meg az Ur. A Keresztnek à Tàbor hegyèn lett
Szine èt-vàltozàsa; az olaj fàk hegyèröl lön az Egèrbe dicsöségèt fel-mutatele.
Azt tartyàk, hogy à magok vilàgi Hàzoknalis fel-tàlàlyàk az Istent, s tulàm
ènnen azèrt szeretik inkàbb tàrd Hàzoknak, mint Templomoknak tisztessèget.

XLVI = XLIX.ik Gyalàzat. Midön à szoros Szerzetèri èletet, à böjtö-
lèst gyonàst, tudsàdot gunyolyàk; magok à vilàgi hiùsàgos szabad èletnek za-
bolàjàt meg-bocsàtyàk magoknak s hogy biztattyàk s ügyeskèdi nagattyàk
egymàst à Kèdvtsègre: Szerted èljünk à jelen valokkal, egy mezö sèlegen
melyen el ne-jàrjon annà bujàtunk; mindenüvè jeleit hadgyuk vigasså-
gunknak Sàp. 2: 6. = 10. A földiek vetik boldogsàgokat az Istennèl jàm-
bor èletet ütàllyàk; à szerzetes magànos, Szentsèges titkok elmèlke-
dèsèben àllo, Tèkintetesen üdvessègre vezet èlet mondgyàk; sinèc Szentsèggel
be màzolt kèpzelètnek neveztèk. A böjtölèstol s egyèb testi sanyarga-
tàsoktol retteneteresen ìztoznak; mint-ha abban Istennek har; kik à fel-
dicsèret kedvellik Zsid. 2: 19. Kèrèstènyi kötelessègeket abban àllityàk, hogy
hiszneke; meg nem gondolvàn hogy az èrdemekèt hiszneke; mindazàltal ö vèlö-
sön gyötörtetnek.

Kèdvtsègünk fogjàk, hogy à gyonàs Jubileum Buzgò reménysège alatt bünt
èt gonoszt tselekeszünk, s valosàggal magok morsàt skàbjàt vèlünk semmi
kèk minden bünök bocsànattyàt vàrnèkèül egyedül à Kèrèstny èrdemeihez
kötvèn; ennèk reménysège utàn; hogy à Kèrèstny eleget tett mindenèrèt
minden tartalèk nèlkül à gonoszsàgot gyakorollyàk, s az Üdvessègnek leg-
drugàbb àrràt, à bünök porràsàvà, Képzelem Istentelenèsèk Kutfejèvè vèl-
toztattyàk; eszèbe sem jhetvàn stt: Pàl tselekedetre, ak: jòràgos tselekedetek-
nek gyakorlàsàval Szentsègènek èlètèvèl be tölteni u.m. azokat, melyek
hiànyàval vagynak az Kèrèstus Szenvedèsei. Kolo 1: 24. Soha szàmban nem
vèszik vètkeket, Soha belsö tiszta itèlètre à gyonàsto Atya elèibe mago-
kat nem àllityàk, Soha èletèket meg nem jobbityàk, vètkes szokàsokat el-
nem hadgyàk.

L. LI. LII.ik Gyalàzat. Az Igaz Hitnek az Kèrèstustol, az utolso Vacsorà-
rendelt leg-Szentsègesebb Àldomattyàt bàlvànyozàsnàl tàrtonyàk. Mivel-
hogy testi Szemeikkel nem làttyàk, nem hiszik à Kenyèr és Bor Szin
alatt ssàmbàn az Istennek fijà mondotta s jelen lenni az Kèrèstny stt: testèt
es vèrèt. Hogy à stt: Misse, mind à tisztitto helyen lèvö Lelkekèrt
mind az èlöknek szàndèkjok meg-nyerèsèèrt be mutattatik kàrhoztatjàk
Holott tudni kellene mind à stt Iràsbol, mind à Régi stt Atyàk iràsibol
hogy jollehet egy halàllal holmit meg nemyàjon, de az Istennek igaz itèlete
szerint

szeret, különböző büntetések kösetnek. A Halàlos vètkek örökösön, à bo-
tsànandok ideig büntetetnek; mind Keresztről szolt Sz: Agoston: Az éles
utàn vèszi vagy à tisztitásnak tüzet, vagy az örök büntetést. Edgyiket hi-
szik; à màsikat olvashatnak Sz: Màtènàl, az hol Krisztus oly tömlöczről
szolvàn; melybe ez utàn Istennel s felebaràtyokkal meg nem bèkèllök
vetetnek azt mondja: Bizony b. mondom nèktek ki nem jössz onnèt, mig
meg nem fizèsz ègy fillèrig. Vide Matt. 5: 25. 26.

Olvashatnàk Makabeusok. 2k könyvèben, hogy Judàs Makabeus seleit pàrt
szedvèn fel à tàborban, Jèrusàlemben küldè az Harczban el-esett halottak
lelkèèrt àldozatot szolgàltatni 2 Makab. 12: 46. S igy dicsèri meg az iràs:
Sz: èr üdvessèges gondolat az halottakèrt imàdkozni, hogy à vètkektöl meg old-
tzassanak. Ezt hogy ne tudgyàk ki törlik az Sz: Iràsbol. Valamint Nagy Sà-
dor à Jordànrol kötött tsomot ki nem oldhatvàn, kàrdgyàval èggyben
vagdalà. Elègedendöèppen meg tàrgyalyàk ezen tsekèlyètet à Vègi Sz:
Atyàk Tertullianus az Anyà Sz: Egyhàznak Zsengèjèben be'vett szokàsokat
Eulegerven irja: Bè mutatàsok az Halottakèrt Esztendönkènt tètetnek.
Arany Szàju Sz: Jànos: Bè mutatàsokkal Segitnèssèk az halot:
Sz: Agoston: Üdvessèges àldozatokkal kèttsèg kivül az halottak Segittetnek
Màrtir azt irja: hogy halàlàhoz közelitsen èder Anyja, arra èrtve hogy az
Urènàl tolla Emlèkezet èggyen; kinek temetèse àlgyàtol ezeket jegyzete
à Sz: Anyàtak Sz. Sia: midön à test ki vitetett mentünk s jöttünk —
könyèrèt nèlkül? még azon könyörgèsek között, midön èvette annà Vàl-
tozàsàtol szokàs szerint bè mutattatnèk; azon könyör-
gèsek között sem sirtam.

Màr Szabad légyen Èrdemem: A Papok à Sz: Iràs világos tanitàsa à
Sz: Lèlèk ugyàdoki utàn à Sz: Misèt nem üdvessègesen mutattyàk è à lelket
szabadulàsàèrt az istennek? Ha azt vitattyàk mègis mikèpen lehet à
Lèlèknek tèrti tüz àltal tisztittatni? Enis azt kèrdem, Sòrban mi
kèppen kimoztathatnak gehenna tüzèvel à lèlkek? Tsudàlatos ugyan
è tisztulàsnak modja, de igaz. Nem Hit ugyanattya hogy Eppen tüz
àltal tisztulhatnak az lelkek, hanem à Bölcsèsnek körülègy èrtelmek
kik körül Egyedül Sz: Agoston Doctort hozom elè; ki màgyarizvàn à
Nemzetsègek Doctora szovit: ò pedig Rèszrül de ugy mint tüz àltal i fon-
ja: ahik ideig valo büntetèsèrèrt nèlkòkkà lettek, tüzes folyo vizen men-
nek àltal, à mennyi volt à vètek, annyi lèz àltal menetèlèben mulatàsa.
Hogy pedig talàltathatnak olly Jèmèntelenek, kik gonosz, vagy èppen nem
tisztessègès vègekre mondattyàk à Sz: Misèt; ez à hiba se à Sz: Misèt, sem
à Papokat nem illeti. Nintsen az à leg-szentebb dolog, melyel gonoszul nem
èlhet aki gonoszkodni akar.

§ III.k Gyalàzat. Midön arrol morakol[ta]nak hogy à Sz: Misze à Vi-
làgi Papoknak tàrhàravà s valòsàgos arany bànyajàvà vàltozott? nem fe-
lèt egyebet, hanem à Sz: Pàl szavàra tekintèn ökèt; ki igy felel az
effèle hàzsorolàsu tsàszogoknak: Ha mü nèlkül letlènèt vètettünk: nagy
dologè ha mü àti testünket aranyunk! 1 Kor. 9: 11. 13. Nem tudgyàtokè hogy
akik à Sz: Helyen munkàlkodnak, à Sz: helybelieket eszik; ej akik az oltàr-
nak szolgàlnak az oltàrrol vèttenek rèszt; annàt meg-vala az Istennek Szàja
àltal mondva: à Papok az Ur àldozatit ej ajàndèkik èszik. 5 Mos. 18: 1.

§ IV.dik Gyalàzat. Nem Külömb hamissàggal vàdolnak à Papok ej
szeretetrèl à tsudàlatos Képekkel vala kèvèskedèsrèl. Minèk elötte vala-
mely kèp tsudàlatosnak lènèdetèssèl; minden Emberi kitzelhetö Szo-

galma

galmatossággal meg visgáltatik, ha olyan valami találtatik é ami á
tenmészet erejét felyül haladgya; s nyilvanoson ki temik abban az Is-
tennek tudálatos tétemenyje, tudálatosnak mélyen tartatik, nem hi-
tetlenség hanem tisztelet végett. Mi tsuda, ha a tudálatos képeket ta-
gadjá azok, kik Nagy Szentekkel tett Istени tudátot se hiszik.

§V=§VIIIk Gyalázat: Tovább ált tanityák hogy az Anya sz: Egyháztol
meg-engedett szokásokat fundamentomoj Vallásbéli Gyakorlásokká szedi-
tották, á szentektnek Papoknak áldása, á Méloságos éj főbb jónak áldásához
egyenlővé tétetett, sőt még elébbis betsültetett. A Butsunak meg-szentel-
tetteknek igen sokat tulajdonittunk.

Ezek gyalázásnak inkább hogy sem mint ellenvetésektnek nevét érdemlik.
Ha értenék az Istени titkokat, nem vágalmazással; hanem tisztelettel illetnék
azokot; nagy meg-különbözettyük fundamentomoj ágozatit az Hütnek több
fenyitékhez tartozoktol. Ezt á gyermekis tudgya. Amazokot az Isten ren-
delte változhatatlanul, ezek üdővel vétettek az Anyasz: Egyházban, vá kö-
nyül álló dolgok szerint változtathatnak.

A Méloságos és főbb tonak, az Istenek áldásinál végtelenül küs-
sebbnek tartyuk, á szentektnek és Papoknak áldásait. Az Isten áldása ad-
ja az áldást; á szentektnek ej Papoknak áldásai kérik, kévánnyak az ál-
dást. Ilyen áldást ada Jákob Unokáinak: az Isten áldja meg tsen gyermeke
ket. 1. Moj. 48:16. Az Ur meg. tanitá az Izraël népének Papjait: így ál-
játok az Izraël fiait, áldjon-meg téged stb. ej örizzen-meg téged —
Az Krisztusis Egetbe menetelekor: Fel emelvén ezeit meg-áldá Tanitvá-
nyait, ej az előtt hánysor gyermekek vitetének hozzája, hogy reájok
tenné ezeit. ej inadkozének. 4. Moj. 6:24. Luk. 24:50. Mark. 10:13.

Ha á Butsutol esik á szó; ide értven á Portimenta Butsujátis; azok-
nak többet nem tulajdonittunk; hanem azok által az Krisztusnak az Isten-
Anyjának; ej minden szentektnek az Anya sz: Egyház Tárházában lévő érde-
meiből, á bünöket érdemlett ideig tartandó büntetésektnek borsánat-
jára vétetnek.

Külömb féle tekentetmenyeknek meg-szentelésiről pedig azt tartyuk
amit sz: Pál: az Istennek minden tekentetet állattya meg szenteltetik; az
Isten igéje ej inadtság által 1 Tim. 4:4 és 5. ftben Bizvan az Isten szegel-
mében; á ki az ő Anyasz: Egyházának könyörgéset meg-halgattya, azon
gonoszok el-távozását, jónak el-nyerését meg adja; menyekre te-
hot az Anya sz: Egyház. A szentelttekkel való élés oly régi az Anya
Szt: Egyházban; hogy azt Apostoli hagyománynak mondja Sz: Basilius.

§IXdik Gyalázat: A kik ártoznak á szentelttektől tudatlanok leven
az Istени dolgokban, azt vélik hogy á sz: Keresztyénkel Scapulárétal
Zuhátos Credulárral. Sz: Olajokral. Pálma Ágokkal. Füstölő Szerekkel.
stb. babonáznak á boszorkányok ellen, holott azok soha nemit-
voltanak. Ugyan mi lehet alkalmatosabb az Ördögi Praktikát
boszorkányságok ellen Eszközül, mint ami szentelt? Ha pedig mi-
tsenek se soha nem voltak; tehát azért meg kell tagadni hogy
Saul Király Kérésére: Az Ördöngös jövendöt Asszu bübajo, babonás-
gával. Samuelnek Árnyékát halottaiból elő hozta 1 Kir. 28:8. 2. Mozzi
Tagadjá meg azért, hogy az Egyiptusi Tudájosok, varázlásokkal, kigyók-
ká, Sárkányokká változtattak vesszejeket. Tagadjá Simont az ki a Va-
rosban Ördöngös vala Tsel. 8:9.14. s az Cubercedő sokáig ezeket ves-

tése

tése. Tagadjá
ha ezek
lehetnének
körökkel
§X
vé által meg
be vennie meg
á tévelygésről
tségáról
á Romaiakot
vonásokot
tok ej távoz
nok. Ezeit
§XI. Gya
álnok mondá
dásokot hünt
változtatta
kik tiszteet
De ha szünte
tek hirdetn
figyelmezve
mazza
tudományun
ják értelm
hetetlen b
mével vég
est fidei
§XII
ennek igaz
ségei tely
Sz: Olajokon
lehet tehá
Hasonképen
Somorn
kötban
Szabogar
Dolgokban
Kárhozat
Dicsérete
nyomozt
§X
igaz hit
ten ut
gyerek
Ezzel
különös
azon

tésre. Tagadják azon ördöngös Sido szerjut, kinek Bárjésu vala neve Tsel. 13:6. Ha ezek Fillyenet többet mind az Ö mind az uj időben voltak; mert nem lehessenek most effele ördöggel szövetkeztek, kik ellen ellyünk á szent eszközökkel.

XX^dik Gyalázat Ho Kereszténynek lenni ez az igaz ut: amit az Ipsen Sz: Könyvei által meg-jelentett, azt mind az Apostolok és első Atyák értelmek Szerént bé venni meg-tartani, szentül bé vett ahitatosságokot álhatatosan folytatni, á tévelygőktől támasztott homályositto vetekedésektől, alattomb való tsá-logatoktol mint a méreger kigyotol ivtozni távozni. Sőt sál ezre tanittya á Romaiakot: Kérlek Testvérek Atyámfiai! hogy azokra vigyázzatok, kik viszsza vonásokot ej botránkozásokot szerezznek á tudományon kivül; melyet ti tanoltatok, ej távoztatok-el azoktol; mert effélék édes beszédekkel el-hitetik az ártatlanok sziveit ad Rom. 6:17.18.

XXI. Gyalázat: Tanuljátok meg azért Keresztények! Hogy az Hamis Apostolok álnok munkások, á Krisztus Apostolivá változtatvan magokot, kontolyt ej szadnak változtatta magát 2. Kor. 11:13. amely nem egyéb; hanem vadnak némellyek á kik titeket meg-háborgatnak, ej el-akarják fordittani az Krisztus Evangyeliomát De ha szinte mi, vagy az Angyal mennyből hirdetne nékiek azon kivül amit nékitek hirdettünk átok legyen Galat. 1:7.8. Ti azoktol távul légyetek, avval figyelmezvén; mely az Élő Istennek Anyaszentegyháza, igasság oszlopa erősitő-ja 1 Tim. 3:15. Az Hitnek tárgyunkról valnak dolgai nem, mint tudományunkon hanem Isten szaván fundáltatni: sokat abban felyül halad, jak értelmünket. Mely kárhozatos Vakmerőség volna tehát Istennek végetlen bölcseségét szerént rendelt Hit agoratiban határozott Emberi elmével vizsgálodni? Ha látyuk, tudgyuk, már nem Hit hanem Tudomány. Quid est fides? Credere quod non videt.

XXII^dik Gyalázat. Tanuljátok meg ebből hogy az Hit természet feletti valo, emnek igasságát á Természet Világossága által soha ki nem nyomozzuk, szüntelen tellyességgel az Istent igéje hatalma alá fogjuk adni értelmünket. Az ördöghöz ezer s meg ezer gondolatokot szül az elmében; miképpen lehet tehát meg-állitani aton az Hitnek meg-mozdithatatlan oszlopát? Mikeppen juthatnak valoságos igasságra? Hát mindenkor tévelygünk? Somoru birodalma ej sivatagra mélto azoknak állapottyok kik á tit, kötban emberi eszerkedéssel vizsgalodván az Hit dolgát értelmekhez szabogatván, örökös lelki károkra meg botlottak. A természetes dolgokban haszno az elmebéli okoskodás, az Hit dolgában mindenkor kárhozatos. Azért valahik Lokkot és Nestort annakban követtek, ditsőséges dolgot tseleksedtek, Valahik pedig Luthert és Calvinust ebben nyomozták mind meg szédültek.

XXIII=XXV. Gyalázat: Tanuljátok meg hogy az Istenü tiszteletet igaz szivből származzék, de á külső szin, ej tiszteletet disz adjon. Az Isten után leg-főbb tisztelettel az Isten Anyához á D. Szüz Máriához legyetek; mert Igen tetszik Sz. Fiának Szüz Anyja tiszteletre. Az Isten fia ettől szülessen; tehát minden tiszteletre mélto; csak azt nem érdemli amely kitünösön az Istent illeti. Nem sokat, nemis sok, nemis teher é Szüznek, azon tisztelettel kedveskedni, mellyet egyedül az Istennek adunk; de nagyobbal hogy

bal hogy Nem a' több Szenteknek. Az Istennél alább valo, a' Szenteknel fel-
lyebb valo Isten után minden Szenteknél leg nagyobb tiszteletet érdemel.
És hogy ne Érdemlene? Ha az helyet mellyen Születtetett járt az Istennek Fija
neveztetésse' tette. Ha a' Jerusalemi Templomi Istállóságokhoz lett meg jele-
nése'ért az Elsönél; ha a' Gyalázatos Keresztfa, melyre fesittetett, jelesebbé
lett minden fánál, drágább az ezüstnél éj aranynál, mit itéljünk? Mely
nagy tiszteletre mélto az Isten Anyja kinek Szüz Méhében Fiának homaig
nem látott, tiszta Vérébül testet vett Kitöl e' világra Születetett?
Ezen Nagy méltoságu Asszony állat tiszteletének nem méltoe minden Szentek-
ni az Istenni Tiszteleten kivül? Nem méltoe külömbféle érdemü nevekkel
magasitaltatni, képét irattni, tisztességes ruházatokkal drága kövekkel ék-
sitteni, gyülekezetének nére' s zaszlója alatt fel-állittatni? alázatos könyörge-
sinket általa Isten Fiának be-mutatni? Mária leg inkább nyerhet nékünk
kegyelmeket; mert Isten Anyja, adarir nyerni mert igalmasságnal Anyja.
Egy az Isten, egy a' közbenjáro az Isten és Emberek között, az Ember
Jésus Krisztus; de a' Jésus Krisztusnál kisebb kell. Az Isten éj az Embe-
rek között adatott egy Szószóllo a' Jésus, a' Jésus és az Emberek között ada-
tott már Szószóllo a' Jésus Anyja. Nem azért, mintha s: annak az idegen
Vallásnak Káromlanak :) lehetetlen volna Mária nélkül a' Jésus Krisztus
által az Istenhez járulni; hanem hogy foganatosabb légyen Kérésünk
a' Jésus Krisztusnál az ö Szt: Anyja által. Utállya a' Boldog Anya az pa-
nitentzia nélkül valo bárad ahitatoskodást, s azért pözöltol meg nem
szabaditt; de nyer Szt: Fiától tegyelmet a' bünöl-ból való fel-kelésre, pa-
nitentzia tartásra, Istennel való meg-békélésre, kentül életre. Nem Szó-
szólloja a' Kepmutatoknak, hiretlen gonoszoknak, de Szószólloja a' Meg-térö
bünösöknek, kiknek botsánatot nyer Szt: fiától
LXVI^dik Gyalázat. Tanuljátok-meg tovább hogy midön valamit az
Isten Hazára ruházunk; az égbe gyüjtünk magunknak kintseket Mat. 6: 20.
Ugyanis ha régentén Izraël tizen két Diszes temérdek drága kintseket ékes
hordottak az Ur hajlékának fenyességére 4. Mos. 7: 12. Ha Dávid országlá-
sának minden idében az Ur temploma épitésére Szüntelen költségnek
gyüjtésében foglalatoskodván száz ezer Aranyj éj ezerszer ezer ezüst talen-
tomokat készett 1 Par. 22. 14. 1 Par. 29: 4. a' templom költsla avagyozására
pedig, harom ezer arany éj hét ezer Ezüst Talentomokat gyüjtött. Hreker
a' jo Emberek adakozásai, öt ezer arany, éj tiz ezer ezüst talentomokat
tettek, vallyon mit hibárnak 1 Par. 29: 7. ha a' Jelségej Szájárok, Királyok
ahitatos Fö' és Köz Emberek az Isten Háza diszesitésében korgalmatoskodnak?
LXVII Gyalázat: Tanuljátok-meg hogy Se B. Asszonynak Se más Szen-
teknek Képeket nem Imádgyuk s: azért hamissan költi vélünk képed imádá-
sáért a' Bálvány nyozást az Eretnekség:) hanem tiszteljük mint Isten Szen-
teinek le rajzolásait, s mi vétek van ebben? Nem De az Isten maga pa-
rantsollya Mosesnek 2 Mos. 25: 18. tsináltty két Kerubimot vert aranyból.
ismét 4. Mos. 21: 8. Tsináltty réz Kigyot Szárt tedd jelül. Salamon K. tsinálta
két Kerubimokat olaj fábol — — és a' Templomnak falain körül kö-
rül Kerubimokat tsinála 3. kir. 6: 11: 23. 29. Sőt Krisztus is tulajdon ab-
rázattya képét. Eusebius Nicefórus Damascenus bizonyitások szerint
a' Kép Lenyön hagyá s aztán Sőrak festették. A. B. Asszony képét ir-
ta elöször Szt: Lukács, s második azután Angyalok Apostoloknak
Képeket

képedet emberi formában rajzolták amint Sz: Agoston beszélli. Bironnyára
lea mások öseinek, nevezetes Embereknek; de még a' tiszta lelkuségaknakis
ábrázolásokat tisztelettel tartyák házokban; mivért nem más az Isten
barátyainak képeit emlékezetnek okáért?

XVIII: Gyalázat: Tanuljátok meg hogy valamint a' hentesnek képeit
egy ereklyeüs sohse tekintik tiszteletre méltok bizonyosok képpenek abban;
hogy meg nem találhatók; mert az Anyaszentegyház erőss, éj minden Eteli
Kedést ki vetesztő bizonyitások után tételi ki; ez vagy amaz Szentnek
Szellyeit tiszteletre. Mózes Egyiptomból ki menvén tisztelettel hordozta
Józef Szekárának tetemeit 2 Mozs. 13:19.

XIX. Gyalázat. Tanuljátok meg hogy lehet ugyan Igyenesen az Isten-
hez botsáttani könyörgéseinket; de az Isten igen kedvesen vészi, ha a
végetetlen Felségnek Dicsőült Szentei által ajánlyuk-be kéréseinket,
s fogadnatosabb ha azokis kérnek értettünk. Az Ur Angyala kö-
nyörge Jérusálemért éj meg-halgattatik, mivért nem a' Szentek?
Ha a' más Vallásnak értelmek szerint az Embert Imádkoznak
Emberekért mivért nem a' Szentek Zach. 1:12. 2 Makab 15:11:12. es Sequent.
Onáz éj tekintsük Holtról után ereszenek a' Népért mivért nem a' több
Szentekről? amint Sz: Péter meg-igérte: gondom lészen gyakorta rättök
holtom után is 2. Pét 1:15.

XX. Gyalázat. Tanuljátok-meg hogy a' Fogadástok, éj igéret te-
tetek az Isten előtt mindenkor kedvetek ha' kéttére vigyáztok. Először
a' fogadás legyen jobb jovál szaz: a' tehetséget felyül ne haladja. Az
Isten maga rendtsolatinak telyesitésére meg kivánnya, ha többet
kevel kedvetkedünk kellemetesebb. Lonlaude éj erőtlen az Emberi
természet; de erőss és hatharos istени kegyelemmel. Embertelen tan
tás ez: a' vonlaude éj erőtelen Embernek kellene talain minden-
az Istentől kérni, éj semmit nem igérni. Nehezebbeis bé tattya ma-
gát a' Nemzetségünek Doctora: mindenet meg-tselekedgyem az által,
aki engemet erősit. ad Filip. 4:13. Az Isten fija parantsolya: légyetek töbel-
letesek. Mat. 5:48.

XXI. Gyalázat. Tanuljátok meg, hogy az üdvességre nem szük-
séges, valami különös magános hellyekre az Embert Társaságtol
el szakadvan rejtezni, s' klastromban szerzetes életet élni de ta-
nátsolá néki üdvetünk: ha tökelletes akarsz lenni, add el amid va-
gyon, éj jöjj-el követ engemet Mat. 19:21. Igaz az Klastromi élet-
benis el-lehet Kárhozni; de azis tsalhatatlan; hogy nehezebb el-té-
velyedni a' kerekeny egyenes örvényen, a' szoross éj kopasztó közé szoritta-
tott uton, mint a' tágos sik mezőn.

XXII. Gyalázat: Tanuljátok-meg hogy jollehet annis jószágos
tselekedetekben, nem bizakodhatunk Társaink által, nem mindgyárt
lehet Nagyobbakat meg-érdemleni; mindazonáltal az üdvesség el-
nyerésére leg szükségesebb jót tselekedni az Hit után: Mert az
Hit ha tselekedetei nem lésznek meg holt magában. Jac. 2:17. ha-
nem a' tselekedetnek követője az boldog lészen az ő tselekedeté-
ben. Jac. 1:25. Az Isten kinek kinek az ő tselekedetei szerint fizet.
nokunk, akik a' jo tselekedetnek türése szerint dicsőséget es tisz-
teletet éj halhatatlanságot keresnek örök életet Rom. 2: 6. 7.

Tsak de

Tsak kegyelemből nem üdvezülünk; ezt várni tsak annyit tészen mint azt: hogy á Sült galamb szájunkba szállyon. Se á kegyelemből egyedül, se á jo tselekedetből egyedül mintsen az üdvesség; hanem mind á kettőből: sz: Pál ezt tartya: Az Ur kegyelme én bennem hivalkodo nem volt; bővebben munkálkodtam minyájoknál; nem én hanem az Isten malasztya én velem

1. Kor. 15: 15. 10.

LXXIII^dik Gyalázat. Végezetre ha igy szollanék hozzátok keresztények (: á levél iro intése :) szeressétek és félyétek az Istent. Könyörögjetek óneki szivből, ej meg osztás nélkül valo bizodalommal. Kérjetek azt ami nélkül szükölkodtök, adtatok hálákot azokért amelyeket ő tölle vettetek. Vegyétek fel az üdvességre valo utat — ne bántsátok ne sértsétek-meg felebarataitokot, Tisztellyétek és szeressétek Fejedelmeiteket, tartsatok-meg azoknak törvényeit kövessétek Rendeléseit. Bezzeg keresztény kelki pásztorhoz illendo volna azon oktatás tudnia illik: Hiszem á Török Pogányoknak kik valami Istent hisznek, kellene illyen intést adni nem á Kristus Anya sz: Egy házában lévő Hiveknek.

Az igaz keresztényeket pedig igy kellene meg-szollittani Egy Nyájat szerető Üdvességét kivano pásztornak: arra teremtett tütököt aza Felséges Ur Isten, aki mindeneket semmiből alkotott, hogy néki ez életben szolgályatok, azután üdvezüllyetek. Szolgálattyának fundamentoma az Egy igaz Hüt; mellyen kivül lehetetlen üdvezülni 1 Petr. 3:12. A szolgálat pedig é kettőből áll: á gonoszt távoztassátok á jot tselekedjétek.

Á jot tselekedgyétek azaz. Az Ur Isten parantsolatait szentül őrizzétek, az Istenben hidgyetek remélyetek; mindenek felett szeressétek, szeretetéből minden ellenkező dolgokot békességesen szenvedjetek. Á szt Miséken, mint Kristustol szt: testében és vérében rendelt Ujj Testamentomi áldozaton ahitatoson meg jelenyetek, á kenyér szin alatt el-rejtetett Kristus szt testében és vérében gyakorta részesüljetek. Az Isten Annyához kiváltképpen valo tisztelettel légyetek. Az Őrző Angyalok gondviselésébe magatokot ajánlyatok. Tisztellyétek á ditsőült szenteket, szószollokot választván, esedezéseket ki nyerjétek. Az országlo fejedelmekhez ej minden Elöljárokhoz alázatos engedelmességgel legyetek.

A Gonoszt távoztassátok. Á vétektől mely az Ur Isten parantsolatinak által hágása; mindenek felett irtozzatok, gonosz szándékokot gondolatokot sziveitekből ki irtsatok; nyelveiteket zábolán tartsátok, életetek jobbittásárol erős fogadást tévén azt telyesittsétek Á pœnitentziának tselekedeteit böjtölést alamis pálkodást, szentségekkel valo élést, lmadtságot gyakorolyatok. Á kelki esméretnek tisztáságát mindenek felett betsülyétek szerezzétek ezt tselekedjétek és éltek

BÉFEJEZÉS

Végezi irását á levél iro, s azzal fejezi bé égyenge rajzoláshoz mintsen mit tégyek egyebet. Igenis meg hiszem! mintsen mit

horza tenni

hozzà tenni egyebet; mert valami gyalàzatost, valami fertelmest
Ki tanàlhatott, vakmerò bàtorsàggal à Keirtny Atyja Sz. Egyhàzàra
annak Szentséges Fejére s Papjàira vitta, hogy iromyu rà galmazàsai
val az illyek szivèt az igaz uttol el-idegenitven szakadàsra idèzze.
Ên è versek irom uttàmra Czèlzy arra probat, careat successibus opto.
Dolgokot mutattya à Ki menetele? Kèvànom è munka végèt el-ne èrje
Ovidius Epistola 1. Heroidum.

Mert dànbàr azt irja Plinius: Nullus est liber tam malus
ut non aliqua ex parte prosit. Egy Könyv Sintsen olly rosz; mely
valami rèszben hasznos ne volna; ez ugyan egèszben rosz, semmi
ùl jò, semmi hasznos, semmi tisztessèget nem talàltatik benne.

Nem szègyelli utolyàra àldàsàt kèrni à Szentséges Atyànak
à Szentelen; de irva vagyon: Ne adjàtok à szentet az Ebeknek, se-
ne hànnyàtok à ti gyöngyeiteket à Sertèsek eleiben Matt. 7: Vs. 6.
hanem à'ldàs hellyett tudom veà szàll az Istèn bùntetèsre Sz: Pàl
mondàsa szerènt: azoknak pedig kik versengök, ej nem engednek az
igassàgnak, hisznek pedig az hamissàgnak, haragj ej bosszantodàs-
hàborusàg és gyötrelem; minden gonoszteuò Lèlek Zelkènek
Rom. 2: 8: es 9. Vsban. Vège

HYPERASPISTES. azaz: Oltalmazo Irás melyben

A Szentséges Pius VIdik Pàpa eleiben terjesztett Iràsnak Au-
thora à Franc Àsàndernek ellene tett motskos iràsa
tol oltalmaztatik.
Iratott Egy Nàzàreusok Szerzetèbòl valo Lelki Tanito àltal.

ELÖL JÁRO BESZÉD

Nintsen oly nyilvànvalo igassàg, melynek eleiben homalyt ne öntsön
az Emberi gonoszsàg. Mennyeiből hozott tiszta igassàg volt annak Jesus
Keirstus Tudomànnya, de minthogy è vilàgi Embereknek indulattyokkal
ellenkezik vala, legottan sok gyülölöi èr ellene mondoi tàmodànak,
leg nagyobb ellenségei azok lènek, Kiknek leg jobb Szivel, èr ugyan
ki terjesztett ölökkel kell vala fogadni ugymint: A Papok Irástudok
èr Farisèusok, akik làtvàn hogy a'Nèpség nagyon halgatna az Kris-
tus utàn, èr sokan hinnènek ò benne, meg ijedènek legottan; hogy
ha làbra kaphat az à Mennyei Igassàg, el-vesz a'Nèpség elött min-
den becsületet, èr azèrt egymàsnak igy szollanak vala: Mit tègyünk
mert ez az Ember sok jeleket tèszen, ej ha el-hadgyuk minyàjon
hisznek ò'neki. Jan. 11: 47. Ugyantsak az akkori Papoknak Irás-
tudoknak èr Farisèusoknak, akarattyok ellenis meg gyujtà az Ur Is-
ten az ò Mennyei Igassàgànak fàklyàjàt; ej mint egy màr fel szàz
Esztendö

Esztendökig az üldözések közöttis tisztán világoltatá. De á Pogányokból meg tért Keresztények közül, támadának ismét már rendbéli ellenségek á Gnosticusok, akik ezt á ragyogo világosságot, hamis tudományokkal ismét osztromlani kezdék: kik után következvén az után ismét már rendbéli külömb külömb tévelygéreket Jamito Doctorok mint vala világosságtol irtozo Baglyok, addig rugdosák azt á Mennyei világossággal égö gyertyát, mig ki oltják; csak valami csillámpozo sitkáját hagyván az Igasságnak. És á Keresztény ség ismét homályk borula.

De az Emberi Nemzetnek el-tévelyedett állapottyán szánakozo Isten, ezt á Mennyei világosságot melyet az Isten Fija á Pogányoknak világositására hozott volt é világra. De az hamis Doctorok el-oltották, vagyis nagy homállyal bé-vonták volt, ismét ujra mint egy három szár Esztendök alatt mint valami nagy sötétségben á Világosságot á tudományoknak virágoztatára alkal tündökötetni kezdette.

De valamint elötten az Irás tudok és Farisensok ej á Papok voltanak leg-nagyobb ellenségi ennek á világosságnak; ugy mostanis á Papok ellenzik leg-inkább ennek á világosságnak gerjedezését.

Másokot el-halgatván Szollok csak Franc Ásanderröl; akiis világra jövén egy Tudor Krantzia Kereszténynek Lanierenek annak az Irásnak titulusa mutattya, egy kisded munkája illyen Titulus alatt: A Szent Atyánk Pius VIte Papa eleiben terjesztett irás: melyben inti és onsolja á Papát á Keresztény Vallásnak á Soldalékokrol valo meg tisztitására: látván Franc Ásander hogy ez á Munka nagy Kivánsággal kapdostatnék és szivesen mindenektöl olvastatnék meg-irigylé. És mokskor irásai ellenében tévén, azon munkát gyalázni kezdé, magát az Irásnak Authorát Hazugságot mázolonak tudatlannak Költöttelemnek el-nevezé; Irását pedig, é világrol összve szedett gyalázatok szemét Dombjának titulálá:

Én azért meg-szánván az említett Tudor Francia Irot, hogy hácza megé ok nélkül gyaláztatnék, csufoltatnék, látván azt-is, hogy még eddig senkül sincs ötet az említett gyalázatok alol mentenéd: nem találtatott volna; el-szánám magamot azon Tudor Francia Iromak minttöllem ki telhetnék oltalmazására.

Valami képpen pedig Dávid á Filistens Goliáttal, szemben állani akarván, hat sima követeket vete Tárkájában; hogy azokkal halyigálná á Goliátot. Enis Franc Ásanderrel szemben szálván, meg meg annyi sima követeket véssek tárkámban: Melyekkel meg-hajigálom Franc Ásandernek Laurier, ej az mostan hétapoz Reformátzio ellen szegzett irását. Ugymint á fit: Irót: á Régi Atyál irásit: A Catholicus Historicusokot, Authorokat: á Protestans Authorokot: á Királlyi rendeléseket: A Mostani idök jegyeinek á Prophétiákkal megegyezteteset mellyekkel ügyekezem agyon hajigalni irását

Rugdossa leg-elsöbenis irásának Titulussát: Hogy nem illett volna az eleiben Illyan Symbolumot vetni: Difficile est veritatem non dicere; hanem inkább ott illett volna eleiben irni: Nehéz

igazságot meg homállyosìtani. De söt inkább az ö ìrásának lehet
vala eet à Istenuet adni; mert ugy látom hogy nem à Franc Asánder
nem Inkább à Xavier Irására hajol a világ; ej à dolognak kime-
netele az Eventus-is elégge reputállya Franz Asándert.

A Reformatziónak Sükséges volta olly annyira vagyon; hogy az,
Nel nem lehet nem Szollani. A mái világnak illik; amit Krisztus
Urunk felelt volt à Fariséusoknak; kik az Krisztusnak Hosánna Kiál-
tással való tiszteletit ellenzik vala mondván: Mester dorgáld meg à Te
tanitványidot Luk. 19: 39. 40. Kiknek azt felelé Krisztus Urunk: Ha ezek
hallgatnak à kövek Szollanak. Bizony mais Annyira akárja az Isten
az maga fiának Cseréretit, ki jelenteni; hogy ha azt à Szollani tudo
Embérek nem Szollyák, Kész az Isten az Czélekemység nélkül való dolgok-
nakis az ö módjok Szerént Szollo nyelvet adni; ej az ö igaz Cseréretinek
Tudományát hirdettetni; amint hogy Szollyákis azt az igazságot ami ü-
dözben Sok környül állo dolgok; ugymint à Protestánsok könyvében ama
hitetlenek. Dan. ii: 4. az the Szájának Zelével való meg-ötlésére. —
Szollya à Birodalombéli Igazgatásnak f: mely eddig ellene állott à Keisztus
Sékl országának: napontont változása. Szollya s' Kiáltya à Sovegö Egh
gyümöltstelenséget, termékenlenséget Szükséget drágaságot okozott for-
ráival, Szollya és tanitya, hogy veszedelmes dolog, ej az örszön ellen
való rugoldozás à Reformatziótol nem Szollani; annal inkább amint
Franz Asánder iràsával tselekedett ellent verni ügyekezni.

De quis Tu Mous magne? Kérdi vala Torna Fö Pap Samballattol: Mitso-
da nagy hegy vagy te ádárki légy világi Ember? aki ellene állani akarsz à
Keisztus országának. Ki elött még à Nagy Birodalmokis meg alázatnak
De mitsoda Chinás Magus vagy Te Franz Asánder: aki az Istennek utait
el-adarod forditani Tset. 13: 10. Bú anak à Keisztusnak ama hozzá szerént.
Mat. 10: 27. Amit nékted à Setétben mondok à világon mondjatok; ej
amit fületekkel hallotok, az hárnak fedelivel is példálljatok.

Ezeket mondom Szollom tsekély Irásom által à Reformatiónak Sük-
léges voltát. Xavierenek àvatlanságát, ej Igazság mellett tett helyes irását.
Asándernek pedig à Xavier ellen tett motskos Irását ugy ügyekezem lon-
tani, hogy Sokat nem kárhoztatok Irásomban; mint ö tselekedett; mert mi-
nyájon meg kell jelennünk à Keisztus Itélö Széke elött; az holott nem
Szám vetnek; hanem Számadók leszünk. Legyen à Reputatorok à ke-
gyes olvasó's jo egészségben.

Készület és Fundamentom Vetés d fel vállalt Defen; Siora

Az Egész Controversiának Summája ebben áll: Ha Vallyon Vagy-nak-é Foldalékok à Mostani Romai Ekklesiában?

A Pius VIdik Pápa Eleiben terjesztetett Irás Authorával azt ezö-
sítem és állatom: hogy Vagynak? És azokra nézve à Romai Ekklé-
Siához Reformatio meg-jobbitás, és meg tisztitás férhet; mely do-
log aránt valo állatásomat hogy igaznak lenni meg-mutathassam
és éppsze-

az igazságot meg honállyosithassa. De sőt inkább az ő irásának lehet pala ezt a Titulust adni; mert ugy látom hogy nem a Franc Asándert hanem Inkább a Saurier Irására hajol a világ; ej a dolognak kimenetele az Eventus-is elégge reputállya Franc Asándert.

A Reformatziónak Szükséges volta olly annyira vagyon; hogy arrol nem lehet nem szollani. A mái világnak illik; amit Krisztus Urunk felelt volt a Fariséusoknak; kik az Krisztusnak Hatalma Kiál. tással való tiszteletit ellenzik vala mondván: Mester dorgáld meg a Te tanitványidot Luk. 19: 39. 40. Kiknek azt felelé Krisztus Urunk: Ha ezek halgatnak a kövek szollanak. Bizony mais Annyira akarja az Isten az maga fiának Tiszteletit, ki jelenteni; hogy Ha azt a Szollani tudo Emberek nem szollyák, Kész az Isten az Teremtésig nélkül való dolgok. nakis az ő nagyjok Szerént Szollo nyelvet adni; ej az ő igaz Tiszteteinek Tudományát hirdettetni; amint hogy Szollyákis azt az igazságot ami ü. Jöudben Sok Környül állo dolgok; ugymint a Protestánsok könyvében ama hiteetlenek. Ezek. ii: 4. az the Szájának Lelkével való meg-ölettetése. — Szollya a Birodalombéli Igazgatásnak s mely eddig ellene állott a Krisztus Lelki országának: napontont változása. Szollya s Kiáltya a Levegő Egh gyümölcstelenséget, termékenységet Szükséget drágaságot okozott for. galával, Szollya és tanitsya, hogy veszedelmes dolog, ej az öszton ellen való tugoltozás a Reformatziónak nem szollani; annal inkább annint Franz Asándert irásával tselekedett ellent verni ügyekezni.

De quis In mour magne? Kérdi vala Soma Fő Pap Sambattol: Mitsoda nagy hegy vagy te akárki légy világi ember? aki ellene állani akarsz a Krisztus országának. ki előtt még a Nagy Birodalmokis meg alázatnak.

De mitsoda Chimás Magus vagy Te Franz Asándert: aki az Istennek utait el-akarod forditani Tsel. 13: 10. Ő ne ezért a Krisztusnak anna szavai szerint. Matt. 10: 27. Amit nékted a setétben mondok a világon mondjátok; ej amit fületekkel hallotok, az háznak tetejéről is prédikállyátok.

Ezeket mondom Sokkon tsekély Irásom által a Reformatiónak Szük. ségét volttát. Saurinek áveatlanságát, ej Igyság mellett tett helyes irását. Asándernek pedig a Saurier ellen tett motskos irását ugy ügyekezem kon. tani, hogy Saurit nem Kárhoztatok irásomban; mint ő tselekedett; mert mi. nyájon meg kell jelennünk a Krisztus Itélő Széke előtt; ad holott nem Szám vétők; hanem Számadók lesznünk. Legyen a Reflectorius ! gyet olvasói jo tetszésében.

Készület és Fundamentom Vétés a fel vállalt Defensiora

Az Egész Controversiának Summája ebben áll: Hat Vallyon Vagynak-é Foldalékok a Mostani Romai Ekklésiában?

A Pius VI-dik Pápa Eleiben terjesztetett Irás Authorával azt ezö. sitem és állatom: hogy Vagynak? Es azokra nézve a Romai Ekklé. siához Reformatio meg-jobbitás, és meg tisztitás fékhez, mely do. log aránt valo állatásomat hogy igaznak lenni meg-mutathassam és czáfsze.

és egyszersmind a Franz Xaverius Ellentvetéseimek meg-fejtésével fundamentomot vethessek elöre Istен Segedelmével, egy néhány Kérdéseket tegyek a Meg-világositásra?

I^{ma}: Hogy a mostani Romai Ecclesia; az Hitnek vagy Tudományok Bolsában, az ó régi Cleivel nem azon Egy; hanem azzal egészben ellenkező értelemben vagyon?

II^{da}: Meg-mutatom honnan vették s eleggyitették az Istenes Tudományt az Igaz Apostoli Tudomány köné?

III^{ma}: Meddig maradott tisztán a Keresztény Vallás, ej honnan kell fel venni az Igaz Tudománytol valo el-távozásnak idejét?

IV^{ta}: Midon kaladott-el a Kereszténység; az Igaz Tudományu Keresztény Ecclésiától?

A mi az első Kérdést illeti: Bizonyosan és tagadhatatlanul lehet fel tenni; hogy az leg-első Keresztény Ecclésia Zsido Keresztényekből állott; mellyet az Apostolok tévetlenül fundáltanak. Epiphanius Hæresi 70ma azt irja hogy egymás után tizen öt Püspökök voltanak Zsido Nemzetből valok, és illő vala hogy azoknak, az egész világ hitelt adna; et eum ipsis perficere és hogy azok Tudományokkal az egész világot tinnék tökélletes világossággá.

A több Irokis azon meg-egyeznek; hogy az Apostolok után a Zsido Keresztényekből álló Ecclésia; mind üdöre mind tudományoknak jóságára nézve Alsóbbnek tartatott. Nevezetek pedig ezek a Zsido Nemzetből lett Keresztények volt a Zsidok, a Krisztusnak; a'mely nevezetet tsufságból adtanak Nazaræusoknak a Názáretbéli Jézussal; a'mely nevezetet a Prophétziai jövendölés által Mat. 2:23. Nazaræus vocabitur! meg-tisztelteteti és meg-maradott azokonis, akik azo Tudományát be-vették, az honnan alt: Pál Názaræusok Seczete Fejedelme. nek nevezteték Act. 24: 5. 14. Fundatora hát ezen Secztenek nem más, hanem a Názáretbéli Jézus

A'mi illeti Ezeknek Hitöket; azt iránt a' magok Könyvekből vehetnénk bizonyos tudományt, de azok el-vesztenek. Ezért ezeknek tudományokat nem lehet ma máskinnan ki tanolni; hanem azo ellenségeinek irásaikból; még pedig az utolso üdöben élteknek Könyveikből, akiknek idejekben s: mint hogy már régen meg lett volt a Keresztényeknek töllek valo el-szakadások: Ezeknek Tudományok Hæreticusnak tartatott; ezért többire a R. Catholicus Historicusok tsufsolni és hæresis Neve alatt adják elé azo Tudományokat kiknek annyival inkább hitelt kell lenni adni Relatiojoknak: Mivel minden ellenség ellenség mellett a' Törvény szinén bizonyit.

Az bizonyos: hogy az arrovi tévelygők, a Cerinthianusok és a simon Magus Tanitványi vagy Gnosticusok tudományja ellen. kik az Istennek s. az testetlen Léleknek tanitották: s. kik vót akkor: s) álhatatosan az erősitették: Hogy a fiz: Lététől fogvatett szüz Máriától született Jézus legyen az Istен fia. Bizonyság erre Epiphanius Hæresi 29na de Hæreticis Augustinus de Hæresibus.

Ugyan a Nazaræusok Nevezetet Jakobitáknak is; mely nevezetet Ebionæus és mások irigyelvén Jakab Apostoltol valo eredetétől: Egy Jacobus Zauralus Nevezetü Jézusról deákolnak; de ki lehet nyomozni, hogy ő Nazaræusnak fundatora; hanem tsak propugnatora volt Hitöktől. Baldæus in Descriptione Indiæ Cap. 20. azt mondja: Hos Nazaræorum propagnum esse credibile: Hihető hogy az Jakobiták a Názaréusok Maradéki; mert hitök ej vallások édgyezik azokéval; mondják hogy egy Jakab apostoltól vették volna mind Hitöket mind nevezetöket; ej ezt más Historicusok.

Kal édgyün

kal èdgyütt Két okokbol bizonyittya: Edgyikröl abbol: mivel bizonyos
hogy mindenik Jakab Apostol Jidó Országban Prédikállott, azis bizonyos
hogy kt: Jakab Apostol volt Jerusálemben az Nazaránusok elsö Püspökje
† Jakobitárrol azt irjà Nicephorus Libro 18vo: Hogy à Jakobiták tagadják
hogy Trisagion kr: ft: ft. Háltággal valo Ének éneklettetet volna az hà,
rom Seuhelyü Istenségnek; ej azért à Trisagionhoz ezt adták: Qui crucifi,
xus est propter nos; hogy ezt az Éneket csak à Krisztusnak láttatnának èlelmi
Petrus Alphonsus Dialogo contra Judæos Hæresis neve alatt ugyan, de
igazán adja elè Hütököt. A Jakobiták azt mondja egy Jakobtol neveztetett
Cretnekek, akik à körmülmetéltedést prédikállyak, ejaz Krisztust nem Isten,
nek; hanem csak ft: Lélektöl fogantatott Szüztöl küldetett igaz Embernek hiszik
Martinus Polonus azt m. Hogy Jakab apostol tévitette volt ödöt az Hütre,
De nagy rosszul értenek az Hütröl. Praeclus Elencho Hæreticor azt irja:
hogy à Jakobiták az Krisztusban egy tevmészetet hisznek csak nem Személyt:
Nem hiszik à ft: Háromságot hanem csak az egységet.

Az Három Elsö Szazadbéli Irok, akik Szentszándékkal irtanak az Eret,
nekekröl mint Irenæus, Tertullianus Eusebius. Nem vádolták az Nazarénu,
sokot semmi eretnekséggel; hanem csak azzal; hogy à Moses Ceremoniás
Törvényeit meg-tartásra méltonak ítélték. Epiphanius Eröltette öket —
az Hæreticusok Catalogussában irni, öis csak azért hogy à Ceremoniákot szo,
roppan tartották.

A Közelebbrol irok hogy egyéb tudományokra nézvést Eretnekséggel
vádollyák, abbol nem következik hogy valoságalis azok voltának, hanem
csak az, hogy ök eretnekeknek tartották; hogy pedig ugy tartották attol volt;
hogy már elöttök sok üdökkel el-szakadott volt töllök à Pogányokbol gyült
Kereszténység. ej el-szakadvan azonnal Eretnekeknek nevették; osztán Eret,
nekség neve alatt adták ki vettek Sajtol Sajra égynéstol által à Nazaránusok,
nak vagy Jakobitának Tudományokot. Ekkor tölt bé a' jövendölés Ener. 5:7.
hol azon panaszolkodik à Menyasszony: Meg találának engem az örizök akik
az Várost Örizik. Hogy pedig azzalis vádollyák, hogy tagadták az Krisztus,
nak Istenségét; ezt ugy kell érteni, hogy anda magától valo, ej öröktöl fog,
vàn valo Istenséget tagadták; de nem az Atya Istentöl vett Istenségét
amint Ki tetszik Niceforus bizonyságából; mert azt m. hogy Trisagionnal
szt: ft. ft. Háltággal à Krisztust; melyis Istent dicsöitésnek módjà; amint tud,
gya az egész Kereszténység

Nevezetnek à Nazaránusok Ebionitáknák is amint Origenes magyarázza
Libr. 2. Contra Celsum. Quasi pauperes legis suæ. Kegény törvényüeknek vagy
à Ceremoniáért s: nellyek miatta kegény: valo meg veszetegetödés által s: Sár
Bod Péter: / Törvényeknek mondathattak vagy azértis: Hogy az akkori Pogány
Filosofusokbol lett Keresztényeknek értelmeket nem követvén az Apostolok
égyügyü Stylussával szóllottanak à Krisztusrol. Ugyan eren Hütet vallok
Nevezetes s: noha ök csak Keresztényeknek kivántak volna nevezetni /
sokféle nevezetekkel vagy az helyröl az hol laktanak, vagy Neveretes Docto,
raikrol, vagy egyéb okokbol ugymint: Alogusok, Artemonitàk Samo,
satenusoknak, Nestorianusok, Monotelétàk, Bogomilusok, osztán
Valdenseknek utoljára Socinianusokat.

Ezt is Ki lehet tanolni az Historiákbol; Hogy eredtül à Nazaránusokkal
egy értelemben voltak az elsö Szazadbéli Atyák, akik Kentetnek nev,
tetnek ugymint 1o: Barnabás. Akinek egy Könyvecskéje levelérol Emlékez,
ner à tudosok, melyben semmi Sintén à Nazaránusok ellen.
IIo: Hermás Kirol Emlékezet vagyon Rom. 16: Let egy Könyvet mellyet
Pásztornak

Pásztornak hivnak à tudosok; de semmi mutsen beme à Nazaraensok el
len, és az hol nagy ora lett volna à sz: Háromságot ha hitte volna, emlitteni
nem emlitette? A' Többi Között Irásainak fundamentomot vetven azt m.
Primum omnium crede Unum esse Deum ipse capax Universorum; Solus
à nemine capitur. Crede ni eum et timè eum. Amely szovait ller
nasusnak az Ariansok à Nicemmi Concilium barátjai ellenek. Athenas
Epist. ad Episcop. Africanum allya. Petavius is Libr. 1 de Trinite Cap. 5.
III. Nazaraensok Hütit tartotta Sz: Kelemen Romai Püspök circa A. Xti 90.
vèt egy Levelet à Romai Ekklesiának neve alatt à Korinthusbelièkhez: amelyröl
azt irja Irenens Libr. III. Cap. III. hogy abból meg-lehet mutatni hogy à Mennek
földének Az Cubernek Szerentöje tsak egyedül à Jesus Krisztusnak Sz. Attya;
és hogy az Apostoli Hagyomány; mert azt mondja: Cum sit epistola Vetus
tior his qui nunc falsò docent, et alterum Deum, Super Deum innum, et facto
res horum omnium, quæ sunt Commentiuntur.

In Constitutionik Libr. 6. Cap. 17. igy tanit: Declarans vobis Deum Creatorem
unum esse praterquem alius non est, et hunc solum adorandum et colen,
Deum esse, per Jesum Mediatorem Omnium nostrum, in Spiritu Sanctissimo
Ugyan azon Könyben. Eretnekeknek mondja azokat, akik à Jesust annak mond
ják, aki mindenekfelett valo Isten; ej Ugyan ott az Atya Istent à Püspökhöz; annak fiát
annak Káplánnyához hasonlittya. Ezekért és egyeb effele szavaiért Photius in Min.
Bibl. Petavius Sz. mira de Trinitte Libr. 1. Cap. III. Huetius. Origenes Libr. II. Cap. II. ezt
à Kelement Eretnekséggel vádollyák. A mellyekből ki tetszik, hogy Sz: Kelemen à
R. Catholicusoknak Második Pápája à sz: Háromságot nem hitte, hanem à Nazaraensok
kel egy Hütön volt.

IV. Nazaraens volt Polycarpus. Emlek à Filippibelièkhez Küldött egy Leve
léröl Emlekeznek à Tudosok, à régiektöl mint olvaràsra mélto dicsèretik
de az horzánk közelebb élt Doctorok közül Calovius és Schandius rosszul
sollanak rolla; ezért kétség kivül, hogy ez Ariana amaz Homousiana hit
szerént valo tudományt nem lattanak; mert azon Leveliben à Krisztust à
Mindenekfelett valo Istentöl meg-különböztetì; és azo Mesterèt à sz: Jànost
követvèn, az akkori Eretnekek ellen; akik az Isten fiát testetlen Léleknek tar
tották; ezt vitattya hogy à Krisztus Testben jött el

V. Nazaraens volt Sz: Ignatz à sz: Janos tanitványa circa A. Xti 90.
amint Eusebius Libr III. Chron. in Catalogo bizonyitj. Hét Leveleket irt hét
Ekklesiának; amelyekben meg-hamisitotta à Docetaensokat; akik az Istennek
fiát testetlen Szenvedhetetlen Örökkévalo Lélèknek tanitottak, amint a
fèlèb meg-mutattyuk.

Immár azokon akik Patres Atyáknak nevezetnek; nemis lehet a
lább hozni à Nazaraensok Vallását; mert amint Petavius meg jegyzette, s
alább bövebbenis meg tetszik, ej Atyák közzül sz: Kit közèül Elso Justinus
Martyr: Jbè tsuszott à Platonica Theologia. Summa szerént à sz: Ignatz
idejèig, à leg-régibb Keresztènyek között nem már, hanem à Nazaraensok fel.
lyebb le irt Vallása tartatott Orthodoxnak. De minthogy: opposita juxta
se posita magis elucescunt. lássuk meg-már. Az Elsö Kérdésben.

A' Leg régibb Keresztényeknek idejekben. Kik tartattanak Hæreticusoknak?

Az. Orthodoxusi és Eretneki Titulus nem volt állando à Keresztény vi
lágban, hanem amint forgott az allapot à szerént forgott ez à két Titulusis.
Amely Tudománynak sok ej világ szerént hatalma, Vallói voltanak, azok
mindenkor Orthodoxusokk, amelyek pedig kevesen tartattanak vagy hittenek

azok Eret

azok Eretnekeknek
egy üdoben sokak
amely tudomanyo
meg-vettettek, a
à' többi között sz: a
Volt ugyanis ez
tsensok az Hæreti
à' tudományrol n
magokat azon k
lussával szollotta
kedèsèt volt az
Seculum neverte
Ereknek fej
sektol hasonlitt
vitézek jöttenek
Hæreticusok szav
Tudomanya
hogy magát Jesus
magyarázzák:
az Atyának képe
jében: à sz: Lélek
az hirdette.
Phantaszt
meg. nem
nü, meg hal
Voltanak
nek fejek volt
különböz tetsz
lát hatatlan
tészégkor à
Krisztus az Ist
Immár
tartatott az
sából mind
Sz: Janos mu
len irta, a
nusok ellen
Jesus Krisztus
t. Ján. 2: 22. 2
gesen akik
hatatlan Le
A' Más K
à Krisztus

azok Cremekeknek tartattak; amelyből aris következett, hogy amely tudomány
egy üdoben sokaknak tetszett, más üdöben kevej valokor találtatik, ej ellenben:
amely tudományok elsöben esmeretlenek voltanak, vagy majd mindenektöl
meg-vettettek; azutàn sokak elött találtanak bersületet érdemet tiszteletet
à többi között s: az ugy neverett sz: Havonsajrol valo tudomány.

Volt ugyanis ez à Tudomány leg elsöben à Gnosticusoké, à kiket minden Histo-
ricusok az Hæreticusok Lajstromában meg pedig leg elöll irnak, ezek à Gnosticus
à tudományrol neveztettek Gnosticusoknak, mivel tudosabbaknak tartották
magokat azon Keresztènyeknél, akik együgyüképpen az Apostoloknak Sty-
lusával szollottanak à Krisztusrol, akikkel mivelhogy sok bajok ej vetél-
kedèsek volt az Második Seculumi Keresztènyeknek; ezert az Második
Seculum neveztetett Gnosticusnak.

Ezeknek fejek és Patriárkájok volt Simon Magus; aki az Historicu-
soktol hasonlittatik à Trojai lohoz; mert mikèppen à Trojai Fa lobol, sok
vitézek jöttenek ki Troja városának rontására; ugy Simon Magusbol sok
Hæreticusok szarmoztanak az Apostoli igaz Tudománynak rontására.

Tudományát ami illeti Simon Magusnak; arrol az iratik Tsel. 8: 9.
hogy magát Summam virtutem, valami nagy vagy amint az Historicusok
magyarázzák: Nagy Istennek Atyának Summa sz: Lélegnek neverte; ej hogy
az Atyának képében à Sinai hegyen. A Summa személlyéb Tiberius Csàsàr ide,
jében: à sz: Lélegnek személlyében tüzes nyelvek képében jelent volna meg
azt hirdette. Ezt tanittyák volla Ignatius, Justinus Martyr, Irenaeus. Cle-
mens in constitutionib. Tertullianus Origenes, Eusebius Hieronymus Augusti-
nus Theodoretus. in Fabulis Hæreticorum.

Tanitványi voltanak Menander Saturninus. Basilides. Cerdon. Marcion.
Manetes, akik minyájon meg egyeztenek abban; hogy hàrom Principium
kot 30 odorat tartottanak: Az Atyát. Fiut. sz: Lelket, ej ezeket egy Álla-
tnaknak hittèk. A Krisztusrol pedig azt: hogy nem valosagos hanem
Phantasticum képzelt teste volt; nem született, nem szenvedett, nem holt-
meg. nem támadott fel valosaggal, hanem csak láttatott születni, szenved-
ni, meg halni és fel-támadni.

Voltanak más rendbéli Hæreticusokis, ezekkel egy üdöben elök kik
nek fejek volt Cerinthus Iren. lib. 1. cap. 25. igy irja le Hitetöt: Hogy meg-
különbözetèk à Jesust à Krisztustol, à Jesus à Josef ej Mária fiával, à Krisztust
láthatatlan szenvedhetetlen Lélegnek mondottak; jöt à Jordán vizében à ke-
resztségkor à Jesus fejére szállott; mikor pedig à szenvedès ideje el-jött az
Krisztus az Istenhez repült, ej csak à Jesus szenvedett és holt meg.

Summàr hogy ezen két Rendbéli Tanitoknak Tudományok Hæresinek
tartatott az Apostolok idejében meg tettèk mind à sz: Jànosnak Styles
sàbol mind azutàn virágzott Atyáknak irásibol, Csoda lehet venni, hogy
sz: Jànos mind Leveleit mind Evangyeliomát à Neverett Hæreticusok el-
len irta, akiket sz: Jànos Anti-Krisztusoknakis never. A Cerinthia-
nusok ellen irt azokban à Locusokban; amellyekben azt vitattya, hogy à
Jesus Krisztus is egy szerenmindj ej ahi ezt tagadja azt Anti-Krisztusnak mondja
1. Jan. 2: 22. 23. Cap. 4: 1ms 3. A melly helyekben azokra nézve közönsè-
gesen akik másnak mondják à Krisztust másnak à Jesust, à Krisztust lát-
hatatlan Lélegnek, à Jesust annak, akit fel-öltözött az à Lélek lásd Cap. 20: 31.

A Már Rendbeliekre Tudományokot ugy adják elö az Historicusok, hogy
à Krisztust testetlen Lélegnek tanitották: non in substantia carnis sed in

phantasmate venisse, nec verè natum, vereq; passum, sed tantum qua-
si passum. Sz: Jánosnak ellenben azt tanittya in carne venit; ej akkor ért
tagadja azt Anti-Kristusnak neveri 1 Ján. 4:3.

Meg hamisitották a neverett Gnosticusok tudományát a szt. Jánosnak
tanitványi, Polikarpus és szt: Ignátz. Policarpusról azt irják Rudolphus
Gualter Matthæus Dresserus hogy Romából mikoron Ao Xti 159. azokot a
kik Cerdontol Marciontol Valentinustól voltak el-trabitatva meg té-
ritette, amelyből kiét dolgot lehet concludálni 1o: Hogy ha Polycarpus
a Neverett Hæreticusok tudományára állott Romaiakot meg-téritette,
tehát a Valentinianusok tudományát Hæresinek tartotta vazzal ellen-
kezőt a Názaræusok tudományát Orthodoxának tartotta, ej igy Poly-
carpus is Názaræus volt.

Ezek ellen irt szt: Ignátz azo leveleiben. Simeon Metaphrastes in actis
Ignatii, ezen Atyának az Jaisus Városbeliekhez irt Leveléből ezt irta
"ki: Novi quoniam quidam Ministrorum Satanæ voluerunt vos tur-
"bare, quorum quidam dicunt, quia Deum putativè natus et putativè
"crucifixus est; alii verò quia ipse est ille, quia est Super omnia Deus
"- Revera enim ab impiis crucifixus est Dñs, et hic ipse qui ex Vir-
"gine natus, est, Filius est Dei, et qui crucifixus est Primogenitus
"omnis creaturæ. Quod autem ipse non sit, qui est Super omnia De-
"us sed filius ipsius dicit: Ascendo ad Patrem meum. Et quando Sub-
"jecta erunt ipsi omnia, et ipse Subjicietur ei q. Igitur est alter, qui
"Subjecit, et qui est omnia in omnibus, et alter cui Subjecta sunt
"qui et cum omnibus Subjicietur. Ismèt: Az Epistola ad Filipenses
"Secundum Veteram Latinam lectionem postquam dixisset: Christum
"præcepisse: Baptizare in Nomine Patris Filii et Spiritus Sancti. addit: Non
"in Unum quendam trinomium; negi in tres unius ejusdemq honoris.

Ezekből meg tetzik: Hogy ez az Atyais a Názaræusok tudományát
tartotta; és itt az Atyákban vége szakadott a Názaræusok Vallásának,
mert a szt. Ignatz után élt és tanitott atyák mint Platonicusok
voltanak, az Isten fiát testetlen lélöknek tartották; meg teste-
sülését hitték; Idejét ej létét a kristusnak világ teremtésétől
fogva számlálták, és igy nem csak idővel, hanem hatalommal és
méltósággal az Atyánál kissebbnek tartották. A Gnosticusok Tudo-
mányát pedig nem különben mint a Názaræusok Hæretikának
tartották Teophilus, melynek bizonyságára magokenak az Atyák
nak locusait mondásaikat citálhatnám, s le irhatnám; ha az i-
rást szaporittani akarnám; hanem ezen állatásomnak erősitésére
hozom elé, amaz hires Tudor Petavius Jesuitának bizonyságát, ki
Lib: De trinitate 1. Cap. 5. §. 7. Citálvén a szt: Ignátz után élt Atyákot
Justinust. Athenagorást, Theophilust, Taciamust, Tranenst. Tertullia-
nust Clemens Alexandrinust. Gregorius Thaumaturgust. Methodi-
ust Luciamust. Novatianust Lactantiust.

Ezeknek értelmekről való itéletit igy adják elő: Igitur non
multò veterum illa de Divinitate, et personarum in ea diversitate
insederat opinio; Unum esse Summum Ingenitum, neque aspecta-
bilem Deum - - tam ii verò quos commemoravi, quod veli-
"

mi

gni ævo, dignitate et potentiâ Superiorem, verbò Patrem arbitrati
sunt, ac tametsi de Patris Substantia sive Natura Filium asserarent
quæ una ve ac cæteris, quæ creaturæ propriè vocantur, illius condi-
tionem diversam faciebant, non minus tamen quam creaturas im-
timum habuisse, hoc est minimè Ex æterno distinctam Hypostasim
fuisse putatur. Többeket is ihatnék ebbéli, de elég ez Csinek
meg-mutatására; hogy a Mostani Keresztény Segnek tudománya
az Istenről és a Jézus Krisztusról; nem egyez a Régieknek tudo-
mányával; és hogy a Régy első Seculumban Hæretikának
tartatott, és következendőképpen mélto a Reformáltatásra a
Keresztény Theologiából való ki hagyásra

Második Kérdés: Hunnan vették s elegyitették a Keresztények az idegen Tudományt az Igaz Keresztény Tudomány közzé

Erre a Kérdésre. Tertullianus, aki circa An. xti 209. virágzott. Libro
de Proscript Hæreticor. igy felelt: Ipsæ denique Hæreses à Philosophia
subornantur, inde Æones, et formæ nescio quæ et Trinitas Hominis
apud Valentinum Platonicus fuerat, viderunt qui Stoicum et Pla-
tonicum et Dialecticum Christianum protulerunt: Ugyan Tertul-
lianus Platot: Hæreticorum condimentum. Eretnekek fűszerinek
neveri. Huetius Cardinal azt irja in Suis Origenianis: Unum præ ce-
teris Platonem, admiratus est Origenes, ut Xtiana Dogmata ad
Platonicæ Doctrinæ leges accomodaret. Platonicorum itaq deli-
rii Doctrina Xtiana corrupta est: et profanis imbuta erroribus.

Ugyan Huetius de Concordia Rationis et fidei Libr. 2. Cap. 3.
Hosszason meg-mutattya, hogy a Sz: Háromságról való Tudomány a
Pogány Plato Tudománya volt, azon Könyvben a' Nevezett helyben Cité-
vân Plotinust de Tribus Principalibus Hypostasibus azt mondgya:
Illic post Supremum Deum ponit mentem ab eo genitam, optimæ
omnium ejus Imaginem, quæ cum eo necessario sit, et si Separata, et
distincta, eumq imitetur. Tertiorem autem id amare qi genuit
Generationem illam, quæ rerum æternarum est, à generationibus
temporalibus valde discrepare. Ez az veti utánna: Vix potuis-
set apertius rem Sanctissimæ Trinitatis Personas Signare Perfectis-
simum enim illud Patet est. Mens Filius, amor Spiritus Sanctus.

De nem csak Huetius tészen erről bizonyságot; hanem Lorne-
lius à Lapide, aki magyarázván. i Joan: i. Elő hozza a Pogány Mer-
curius Trismegistusnak az Istenről való értelmét: Monas genuit
monadem, et in se reflexit ardorem. és ez az veti utánna: quod —
multi sic Explicant. Pater genuit Filium, ipsumq reflexo amore
amans Spiravit Spiritum.

A melyekből akárki által láthatya; hogy a Sz: Háromságról
való tudomány meg volt a Krisztus előtt a Pogányoknál; és ez
meg-palérozván, azoktol vették által s elegyitették a Krisztus tudo-
mánnya közzé.

Az Igének meg testesüléséről való Tudományis a Pogány Filóso-
fiából nints által a Keresztény Theologiában; ez is hasonlón meg
mutattya

nuratlya Huetius de Concordia rationis et Fidei Lib. 2. Cap. 3. a' több
bi között igy ir: Denn Carnem fieri, et humanam Naturam assu
mere; si Canabuntur impii nos totam antiquitatem Simiha
De Diis jactantem opponemus. Brachmannm Sententia est:
Denn Saepe sub magnorum quorundam hominum Specie et habi
tu delitescere, et inter homines conversari. et Wistnavium:
Quem Dei Trini et Unius Secundam esse Personam ajunt, noviés jam
assumpsisse corpus, et aliquando etiam Humanum, ac semel adhuc
ab eo idem factum iri Sperant Siamenses! Futurum ut re
nascatur aliquando Deus, ad leges toti orbi ponendas: Porphirius
affirmavit, Deorum genus esse quoddam, qui vita humano desi
derio capti in homines aliquando mutentur

A mellyikből azis Ki kereked ik. Hogy a' Keresztyn meg-terte
Sülésről valo értelemis nem Apostoli, hanem a' Pogány Filosofusok
Tudománnya, ej omaw tsuskott bé azis a' Keresztyének közé.

Harmadik Kérdés: Meddig maradott a' Keresz
tenyi Tudomány, és honnan kell fel venni az
üdöt, melyben attol el-Kezdettenek távozni

Vémellyek vészik fel az igaz Hittől valo el-távozást Arius idejétől
és véa fogják hogy ò távozta volna meg az igaz Catholica Religiát
De Ki mentik ezen Vád alol Arust két Jésuitak; Turrianus ak
igy ir: Erroris de minoritate Filii Arius inventor non fuit, imò
Nec Origenes, et Magister ejus Clemens Alexandrinus, qui male
etiam de Consubstantialitate Filii Dei Senserunt: Ki menti
Petavius Jesuita. Planissimè inquit Arium Platonicum fuisse
tum illorum Veterum Secutum fuisse Dogma, qui nondum satisfacta
constitutaq ve, ad eundem errorem offenderunt; nam et illi pro,
Quetum à Patre verbum, non tamen ab æternitate dixerunt.

Vémellyek ismét mint a' Reputatoris Lutherre ej Calvinusra fog
ják; de nem Igazán; mert olyan jelekkel imattal le a' Sz: Irásban az
Hamis Doctorok; mellyek Lutherre ej Jánsira nem illenek. A' Kristus
ast mondja: Hogy nagy jegyéket és tsudákot tésznek; mák pedig a' Lu
dételekkelis a' R. Catholicus Doctorok ditsekednek, Sz: Péter ast
mondja: Hogy az Hitekből Kereskedést tsinálnak 2. Petr. 2: 3. mák pedig
a' Lelki dolgokkal s'ajándékokkal valo pénz keresésis, nem a' Lutherá
nus; hanem a' Catholicus Papák ütnek, akik a' bűntis pénzért és fize
tésért szoktak meg botsátani

Negyedik Kérdés: Hunnan kell az Evangyéliomi
Keresztény Tudománynak tisztaságban va
lo maradása idejét fel-venni?

Imo: A' Szent Irás nyilván tanittya, hogy a' tiszta búzának el-verése
után az ördögis mindgyárt kezdette a' Konkolyt hinteni Mat. 13: Sz: Pál
ast irja 2 Thes. 2: 7n 7. Hogy mák az ò idejében az álnokságnak titka

tselekezik

tselekezik vala.
Anti-Krist turok Kö
panaszom hogy meg
hogy tanittsow és
és égyenek.
A Histo ri Cafok
hogy Simon Cleofá
mindgyárt bé állo
virgo pura et in
Declarationis Sanc
Senza caligine
birsbol: Ad Tra
postquam Sacer
Sa mortis gene
Spiratio Exor
Noh át a
tett az Igaz Tu
Ió: Hogy ebben
lyek má a' Kere
Calézok fityegn
voltanak azok
ki költenek fe
lèvortattak a
meg-erösitte
IIdo: Nem
hanem néme
pusbol Eibl.
Idejéig Exel
já le: Rome
erat. Elent
quhis ante
Prophetæ
Immar
tatlan el
ertettenek
gában Sou
Edön az A
Kivánták
sok tiszta
Szolga
s: Kis Tar
tár álha
és hogy
tatott
ken n
Hog

tseleresziK vala. Sz: János azt m. I. Ep. 2:18. Hogy màr azò idejèk sok Anti-Keir turok kezdetek volt lenni lásd. Zelen. 2: 20. Vagyon ellened kevéj panaszom hogy meg engedéd Jézábelnek Ki magát m. Prófeta Aszszonynak hogy tanittson és el-tsalja az èn szolgáimot, hogy paráználkodjanak és ègyenek.

Az Historicusok igy Bizonyitják. Eusebius Hegesippusbol azt irja: hogy Simon Cleofásnak Sz: Jakab után Jérusálemi Püspöknek halála után mindgyárt bè állott à defectio; mert azt irja: Igitur ad hæc usq tempora virgo pura et incorrupta mansit Ecclesia illis qui Sanctum Salutarit Praeceptionis canonem corrumpere conati sunt, si tamen fuerunt ùi ob Senza caligine delitescentibus. Bochmerus. hasonlòképpen ir Eusebiusbol: Ad Trajani usq tempora incorrupta permansit Ecclesia; at postquam Sacer Apostolorum chorus variùm vitæ exitum et diversa mortis genera pertulerat, tunc et veteratoria impii erroris Conspiratio exordium capit.

Nohát à Második vagy még az Első Seculumnak à vège felé kezde tett az ègaz Tudománytol való el-hajlás. Ittmeg két dolgot lehet meg jegyzeni.

Iso: Hogy ebben az idòk annyit Erasmus meg jedzette azon Tudományok; melyek ma à Keresztények között à fundamentomoj igasságok mellett mint Tolvalèrok fityegnek, arrol még tsak ùi kuderibus voltanak, éj tsak magvai voltanak azoknak el-hintetve; de azután à Scholában kezdetvèn tanittatni ki költenek fel neveledtenek, osztán à Concilimok végezései által meg pallèroztattak azoktol amellyek Pogányságot mutattanak meg-tisztittattak meg-erösittettek, éj à fit: Irásokkal egyenlò vagy nagyobb méltoságuakra tètettek.

IIdo: Nem minden Ekklésiákot fogott-el ugyan azon égy idòk à tévelygés, hanem nèmellyeket hamarèbb, nèmelyeket kèsèbben. Eusebius Hegesippusbol Lib. 4. Cap. 21. azt bizonyittya hogy az Romai Ekklésia Victor Papa idejèig Exclusivè tiszta volt; mert Eusebius Hegesippusnak illyen szovait ja le: Roma autem constitutus hæsi, illic usq ad Anicetum cujus Diaconus erat. Elenterius et Aniceto hinc Successit Sother isti Elenterius, in Singulis autem Successionibus, ac Singulis Civitatibus ita habet, Sicut Lex et Prophetæ et Dominus prædicant.

Imnàr azis bizonyos, hogy Elenter után Victor következett; aki nyugha tatlan elmejù Ember volt; éj arroknak ki átkozására, akik vèlle eggyet nem èrtettenek hajlando, amelyre ùi se adiaphora olly an dologban mely magában sem jo, sem rosz nem vala példáját hozzák elò az Historiák; ami Ebben az Asiai Ekklésiákot tsak azért, hogy Husvèt ünepét à Zsidókkal eggyütt Kivánták szentelni, ki átkozta. Nagy lehet azért à gyanu, hogy à Nazáreus sok tiszta tudományjátis ò kezdette meg-veszteteni. Ezen gyanunk meg-valosittására

Szolgál Iso: Az Eusebius bizonysága; aki az maga idejebeli Artemoni tárról s: Kik Nazareusok Successori voltanak: azt irja Lib. 5. Cap. 28. hogy az Artemoni tàt àlhatatoson erösitették, hogy tudományokot az Apostolokrol vettek és hogy Victor idejèig az ò Tudományok az Ekklésiák èpségben meg tartatott és Praedikáltatott volna, de Zephirinustol à Victor Successoràtol egèszen meg-veszteglettetett volna.

Hogy pedig IIso: Victor sem volt egèszen tiszta az idegen Tudo-
mány

mánytol, ki lehet horni Epiphanius bizonyságából Hæresi 54. az holott
azt irja. Hogy Victor Theodotus Bizantinust circa An. 190. azért hogy az
Istent Fiának Szüz Máriától Születése előtt valo letit tagadta; ej ot az
értelmet oltalmazta ki átkozta; nem volt hát Victor Patonica heolo-
gia nélkül; mert Különben nem lehet gondolni, hogy Theodotus Bi-
zantinust á neveret tudományért Excommunicatra volna, ej azért midőn
azt irja Eusebius hogy az Artemonitát tudománnya, á magok erősitő
sek szerint. Victor P. Idejéig tiszták meg-maradott. Victort Exclusivè Est
értem; hogy Victor Püspökké léteig az Nazaræusok vagy Artemonitái tudo-
mánnya prédikáltatott á Romai Ecclesiában, Victor kerdett attol el-ha-
jolni; midőn Theodotus Bizantzinust Nazaræusi Hitiért Excommunicálta.
Es azért veá illik az Anti-Christus Abaddon neveretse vide Petri Bod Le-
xica Sub voce Abaddon:)

Victor utan pedig következen Zephirinus; ő egészszen el-haylott á Náza-
ræusok Hititől; mert azt irja rolla Tertullianus Libro Adversus Hæreses
Praxeæ Cap. 1. Fol. 3. pag. 1013. hogy be vette Montanust Priscillának, ej
Maximillának Prophetiáját Montanus pedig á Gnosticusok közzül valo volt
és azokkal azt tanitotta; Hogy Egy Istenn állattyában ej valoságában: az Atya
Fiu és Sz: Lélek. Bizonyittyák ezt Montanusról. Epiph. Hæresi 48.
Filastrius Cap. 50. Augustinus de Hæresibus Theodoret: Hæret. Fab. L. 3. C. 2.
Ezek szerint hát Victor a' 13k= ej Zephirinus á' 17k= Romai Püspökök vol-
tanak elsőben, mely eddig az Nazaræus Hitin volt, el-szakadtanak.

Továbbá hogy Zephirinus idejéig á Romai Ecclésia á Nazaræusok Hitin volt.
Bizonyos abból 1o=: Hogy á véleredés szerént Sz: Kelemen 2k= Papa mint fel-
lyebb meg-mutattuk á Nazaræusok Hitin volt, tehát azo idejebéli Ecclesiais.
IIdo=: Erős nagy circumstantzia annak fellyebo Polycarpusról emlitettünk
hogy Valentinustol, Cerdontol el-tsábitattatot meg-teritette Ao. Xti 189. Mely
Anicetus Püspök idejé tájára esik á Chronologusok calculuja szerént, mert
kétség kivül, hogy á Seductio á Nazaræusok Tudományától volt á con-
versiois, á Polycarpus által ki Nazaræus volt arra lett. Tehát az Anice-
tus idejebenis á Romai Ecclésia á Nazaræusok tudományára redu-
áltatott á Polycarpus által. IIIdio=: Igen nagy az Probabilitas, hogy
Hegesippusis mint Zidobol lett Keresztény Nazaræus volt, ő pedig annak
felyebb meg-iratu, á Romai Ecclésiát mind Anicety mind Sosther
mind Eleuter idejerben tisztának találta. Kétség kivül pedig
á tisztaságot á Nazaræusok Tudományárol értette; mellyel egészszen
ellenkezett á Montanus Vallása; melyet Zephyrinus be vett, ej kétség
kivül az arrovi Ecclesiánakis azt á tévelygést fejében ütötte

Ez üdő tajra néz amit mond Sz: János Jelen. 8:10. Le esék az égről
egy nagy tcsillag s: el-hisem Zephyrinus: / mely ej vala mint egy Prövetnek
kis meg jegyzésre mélto amit mindgyárt utánna vetett Sz: János:
És esék á folyo vizeknek harmad részére; mert még ekkor csak az
Atyárol, Fiurol Sz: Lélekről valo Tudomány volt meg vegyegetteve.

Ötödik Kerdés: Mikor Kerdettek á Romai Keresz-
tények a Nazaræusoktol vagy Zido Nemzetből
lett Keresztenyektől el-Szakadni.

Kétség kivül midőn Victor P. az Asiai Ecclesiákat azért, hogy á
Zidoval

Secul. XVIII. A. 1785.

Zidokkal akartak
jegyezner á Chro-
tinus Nazaræusi H
Egyiett azo Követő
tévelygéseit bé-vett
Akár mikor e
Első okot: Akart
á Ceremoniák a
tak meg ökis a
Bizonyság erre
legis observantiam
az Ebioni Neveret
Masik ok: lehetett á
tak volna á Zido
melyre á Zido Ker
tudos Communi
Jagadni nem lehet
Zik Istenét nem
vel öszve elegyit
gány Keresztényet
Historiákból. He
Első részen ma
Ceremoniáknak
Masod részéből
Substantziának
Az Harmadik
ván valonak hi
tettek; ej vilag
lemben volta
ben tartatt
ait; ugy hogy
szerént: Mica
Eleiben terje
hogy ne tesse
tani és reji
Püspökig á
után valot p
gyitettnek:
Eshetőnek
timetio Sze
El-halgat
vélen regle
A' Zeve
veredésin

Sidokkal akartàk az Husvètot kèntelni excommunicaltta, amelyet ad A. 199. jegyeznek à Chronologusok, vagy talàn' meg A. 190. mikor Theodotus Biran, tzinàt Nazaraeusi Hitèrt Excommunicaltta; mert hivetò hogy Theodotussal Egyùtt azò kövètòitis. Annàl inkàbb osztàn mikor Zephyrinus à Montanus tèvelygèseit bè-vette, el-idegènèltek à Sido Keresztènyek à Pogàny Keresztènyektòl

Akàr mikor esett: Két okokbol esett ezelò egymàstol valo el-szakadàsok

Elsò okot: Azaz erre à Sido Keresztènyek, akik mèg akkor burgolkodvan à Ceremoniàk azt kivànták volna à Pogànybol lett Keresztènyektòl hogy tartsak meg ökis azokot melyre à Pogànybol lett keresztènyek nem àllottanak. Bizonysàg erre Hieronymus Epist. XXda ad Augustin: Obionaeos ob Solam legis observantiam à reliquis Christianis tandem rejectos. Ertem Zell fò az Obioni Nevezeten amit fellyebb.

Màsik ok: lehetett à Pogàny Nèmzetbòl lett Keresztènyek rèszèròl, akik azt kivàn, tàk volna à Sido Keresztènyektòl, hogy vegyèk bè à Platonica Theologiat, melyre à Sido keresztènyek nem àllottanak. Ide iromn magyarul amit ir Egy tudos Commentator Artemonius in Initium Evangelii Joannis Part. 2. f. 17. Jogadni nem lehet, hogy à Platonicus Keresztènyek az Igèt vagy à Plato màsodik Istenèt nèmù nèmù Szines magyaràzattal à szt: Jànostòl tanìtatott igèvel òssze elegyitvèn, ebbòl el-idegenùltenek, ès ebbòl esett; hogy à Sido èj Pogàny Keresztènyek egymàstol el-szakadtanak. Amint fò ki lehet nyomozni az Historiàkbol, Három rèszekre szakadtanak ekkor à Keresztènyek

Elsò rèszen maradtanak à Sido keresztènyek, kik Nazaraenusok voltanak; akkor Artemonitàknak hivattattak maradvàn kevès Pogànybol lett Keresztènyekis vèllek.

Màsod rèszèbòl: A Pogàny Keresztènyeknek lett az Aryàt fiut szt: Istent Egy Istenì Substantziànak vallò Ecclesia.

Az Harmadik Rèsz Ecclesia: lett azokbol akik az Krisztus nem öròktòl fogvàn valonak hittèk ugyan, de Màriàtol valo szùletèse elòtt valo letèt èrtsi tettèk; èj vilàg terèntètèitòl fogva szàmlàltàk à Krisztus idejèt, nimèmù èrtelemben voltak az Atyàkis Justinus Martyrtol fogva: Es azok abb az idòben tartattak Catholicusoknak, kikhez tèrt Zephyrinus utàn az Romai Ecclesiais; ugy hogy à Negyedik Seculum azt-is az Ariana Vallàsban talàlta, amaszerènt: Miratabatur totus orbis se factum fuisse Arianum.

Mind ezeket azèrt kèvàntam èrtèsère adni à Pius VIdik Papa Eleiben terjesztetett Zsid Refutatorànak, èj most à Keresztèny Olvasònak, hogy ne tessèk tsudànak; ha ebben à defensiobaw kùlònbsègèt tèszek à Mostani ès rèji Catholicusok Kòzòtt. Amia règit. mig Victor èj Zephirinus Pàpàkig à Nazaraenusokkal egyùtt tartott. Szùksnek tisztànak tartom. Azutàn valot pedig à Mostanival. Es emek Hùtèt meg toldornak meg elegyitettnek: Es kòvetkezendòképpen; meg tisztitnaj èj Reformàltatnaj alà èshetònek mondom; èj meg ne haragudjèk à Refutator; ha ezen Disputatio szerènt vèszem fel ellenvetèsèit.

Szàllok az Levèl Ironak Defensiojàra

El-halgatvàn Szàntszàndèkkal egyebeket mellyeket ir az Hatodik Levelèn reflectàlot, tsak arokra mellyek Reflexiot èrdemelnek.

A' Levèl Iro Irasànak Negyedik Levelèn azt irja: Tsak à Pàpa tòrvènyeinek lehet az à Nagy hatsma, èj tsak à viheti vèghez, hogy az Istentòl

Istentől szàrmozott Vallàs; melyet olly sok felè àgozott részek, hol nagyobb
hol küssebb attol valo el-távozàsok között vallanak tovàbb terjedjen
ej az Emberi Nemzetet egymàj között valo sz: edgyessègben részeltesse.
Erre onszolvàn à Levèl iro à Pàpàt! Azt mondja à Refutator!
Hogy eppen ugy tselekszik; mint aki rostàval akarta mermi à vizet; mert
vallyon Emberi tehetsègè Igaz àllàndo, ej az Egèsz Emberi Nemzetre ki-
terjesztendö Hütöt Rendelni?

Felelet: Hiszem à Levèl iro Nem èrte à Pàpàt arra, hogy Hütöt ren-
delyen; mert az Hüt az Keresztsel ki vagyon rendelve; hanem arra hogj
à toldalèkokat vagasztmànyokat, botzànkozàsokat melyek miatt nem terjed
het tapogatva Kedegesse ki, ebben pedig sem Ishetetlenség sem à Keresztènyi
igazsàggal valo ellenkezès nintsen tsak akarjon à Pàpa; mert erre tsak à kivàn-
tatik, hogy à Pàpa à maga Sèkiböl declaralja hirdesseri hogy sok toldalèkok vad-
nak à R. Catholica Vallàsban; ej az Nagy Kàràra vagyon à Keresztèny Vallàsnak; ki-
vel a'miatt sz: Edgyessèggel az Emberi Nemzetet egymàshoz nem Kapcsolhattya;
ej azèrt akarok ki ellene hagyni, ha ezt vègher vinnè à Pàpa gondolom nem tor-
tàval mernè à vizet; hanem ugyan könnyen Unialnà à Keresztènységet

" Tovàbb igy ir: Hogy az Istèn fija egy Hütöt szerzett, az Emberek külömb kü-
" lömb vallàsokat tettek; de azok mint a'zàpor egyböl eredett patakok
" el-folytak; mint a'földböl eredett gözölgèsek el-enyésztek; amellyek
" meg-lattatnak leszni azok is el-multak, az Istèn Anyasz: Egyhàza
" pedig mind örökkè meg-marad. Mat. 16: 18.

A Refutator szovàval feleli erre: Es abbol igy argumentalodom: Az Istèn
fià àltal fel-àllittatott Hüt utàn tànodott Vallàsok közül sokak el-folytak
mint a füst el-enyésztek; Màr pedig i mostani Romai Vallàsis az Keresztustol
fel àllittatott Hüt utàn gondoltatott; mint à sok patakokbol gyült àtviz sok arrion
luppaira nèzve, hol egyszer, hol màsszor, ki egy ki màs Pàpàtol hülönb külömb
Concilliumokban tàlàltattak s'erösittettek meg. Egy szoval mint az àtviz
à sok patakokbol ugy gyült ezza Vallàsis, à sok toldàlekokbol; azèrt mar vala
ha azoknak is el-Kell enyésznik, hogy tsak à Mennyei Tudomànynak vize ma-
radjon; ej à régi Romai Anyasz: Egyhàz mely à Nazarensek Hitèn volt, de Vi-
tor es Zephirinus àltal attol el-szakasztatott, ej azolta homàlyban vagyon vilà-
gossàgra jöjjön, ej viràgozzèk annak közönsèges Fejènek az Keresztusnak tiszteségèn?

" Vitattya mègis à Reformatzionak lehetetlenségèt igy irvàn: ki àlithattya
" hogy az Egy Embernek hatalmàban legyen, hollott à Keresztus es Apostolok-
" is nem egyszerübe terittettek meg à vilàgot?

Felelet erre 1ö: Azzal amit mond Üdvezitönk Luk. 17: 20. Regnum Dei non venit
cum observatione; Az Istennek orszàga nem jö ugy s: valami nagy tsatàval fe-
nyességgel: s hogy az Ember észre vehetnè? Igy a'Levèl iro Nem èrt egyszerübe
valo èrvèzaror meg-tèritèst; hanem èszre vehetetlenül valot; mint a'Le-
vèl iro Meg-magyaràzta magàt in verbis: Az Ur Istèn Fejènek kötelessège
lenne, hogy ha valami emberi talàlmànyok maradvànyi volnànak; tapo-
gatva inkàbb inkàbb ki szedegetvèn, à Keresztènyi Tudomànyt à sz: Iràsokb
együgyüségèvè naponkènt közelebb közelebb vinni

2ö: Nem is èrti à Levèl iro. tsak egyedül à Pàpàt; hanem à kivàllyok-
kal edgyütt mint irja pag. 6. Olyan Fejedelmink vàdnak kik ezen sz: munk-
kàhoz nem tsak hozza nyulnak, hanem à jèg törèsteis magokat Kèszen

tartyàk

immàr ha à Pàpa egyben veti vàllàt à Királlyokkal, à vagy nem lehetnee à Vallàst à Toldalékoktol meg-tisztittani; holott arra egyeb nem kivàntatik; ha nem à Vallàsnak szabadsàga amely meg vagyon; ej ki jelentèr az iránt: hogy abban sok toldalékok vagynak; és mellyek azok, ej màr mivel ne à Declaratiónak nem mondanak ellene à Királlyok; sòt à jèg töréssre is készen állanak., miért ne vihetnè ezt végher à Pàpa csak akarna? Különben ha à Pàpa azt à kötelességet el-fogna mulatni: az Isten evöte len eszközök általis végher viszi ezt à munkát, hogy ne dicsekedjék égy testis az ur elött 1 Cor. 1:29

Nem hibàzott abban is a levél iro, hogy à Pàpát à decoro s: mert artis rerentiállya à Refutator:) kivànta erre mordìtani igy irvàn: A Pàpa kö nyen hàthatatlan emlékezetet szerezhet magának; mert à jò tselekedetnek égyik jutalma Isten kegyelmessègèbol è vilàgon à jò hìr nèv. Ha à Pàpa è toldalékoktol à Vallàst meg-tisztittanà, vegà illenèk amit mondott à Bölts Syràb Josiásrol (cap. 49: ujn t. Josiásnak s: Pius Viturnadist ha à Vallast meg tisztittanà:/ Emlékezeti ollyan à Patikárius Mesterségèvel készitett jo illatu talàlmànnya — — minden szàjban Edes az Ö Emlékezete — — Ez el-ronta az utálatos hamis dolgokot, az hamissaknak dejében meg erösitte az Is ten tiszteletet.

Kontani Kivànja à Refutator à levél ironak okait is; mellyekbol lehetne gernek állattya à Vallasok edgyertetèsèt 1ègy okokbol remènli ezt à levél iro pō: Abbol hogy à Filosofia meg-jozanult és nagyon havaposik. 2ō: Hogy à Critica kezdette meg. vilàgositani à Scholai tövissel tudomànyok nak setètsègèvel bè fedezett igazsàgait az Hìtnek vagy Vallàsnak 3ō: Hogy az Ecclesiastica Historia fel-fedezte azokot à toldalékokot; melye egyszersmàttòris à Vallàshoz ragasztottak. 4ō: Abbol hogy bèkessèg vagyon az Anya s: Egyhazban.

Felelet erre: Ugy tetszik böltsen szemlèli remènli az elö szamlàlt felekbol à level iro: à Reformatziot, sòt ugyan Prophetziai jövendölesében fen Csàkhatik ezà remènysège à levèl ironak: mert Esaiàs Prophèta cap. ii: 6.7. mind à jeleket mellyeket fel tett à levèl iro meg-jövendölte mind ezek jelelnek fel-tetzère utàn az Uniot à Vallàsok Edgyertetèsèt. Ugyanis

A citàlt Zsidsokban két részrevaj mèltosàga jövendöltetik à Messiás Országának: Egyik à Tudomànynak el-bövülètre s: melyet à levèl iro Filoso fià hanyatzàsànak Critica èj Historia növekedèsènek nevez:/ Ez igèrben: Es telyes lèszen à föld az Urnak Tudomànyaval. Màsik az abbol szàrmorando tsendes èlèt bèkessèg ez igèrben: Es lakozik à farkas à bàrànnyal, à pàrduz à kecske fiuval; az borju èj az oroszlàny ètiyök èj à kövèr Barom èdgyütt lèsnek Nem àrtanak èj sehol nem vesztenèk el, az èn egèsz sz: Hegyemen; mert az Urnak tudomànnyaval telyes lèszen à föld mely bèkessèget követ à Pè peknek à Messiás Zàszloja alà való gyülès. 11:10. Es lèszen az üdöben hogy ahoz ari à Jesse gyökerèbol sok Nèpeknek Zàszlojot lèszen à Pogàny Nèpek gyüljenek.

Immàr az à Kèrdès? Melyik Seculumban telyesedett bè az à Prophetziàk? Felelet: Azt jedzettèk meg à Criticusok hogy à Messiás Országàrol irattatt Nevere

neveretes Próféziák annyinnyi éris; az égesz uj Testamentomi üdökre ki ter-
jednek; ej az üdöknek ozillellyei és karakterei szerint jutnak ý mennek arra
à töllelteségre; amelyet a Próféziának szavai jelenthetnek. Immár ha ki ki-
vánja tudni Esaiásnak emlitett Próféziája mellyik Seculumb telyesedett be?
Meg kell vallanunk hogy mindenikb; de abban à töllelteségben melyet à Pro-
fetziának szavai ſ: mint à tenger bé boritotta à földet:) jelenthetnek: hala-
datlanok vagyunk ha azt nem mondjuk, hogy à 16ik 17ik ej kivált ebben a 18ik
Seculumban vette bé telyesedését; mert sóha à Tudományoknak oly bövsége nem
volt mint ezekben à Seculmokban, nevezetesen pedig ezen már vége felé ha-
nyotlóban; melyben mind à nyelvek mind à Filosofia; mind à Critica mind
az Ekkléziai Historia annyéra vadnak Excoláltatva pallérozodva; hogy so-
ha annivolta à Keresztény Világ fenn áll ugy nem voltanak. Ezá Seculum-
Nevezhetik Illuminatumnak meg világositatott Seculumnak üdönek; most mond-
hatni hogy az Urnak tudománnya mint à Tenger bé boritotta à földet; ej nem csak
némely Országokat; hanem az égesz Keresztény Europát.

Imá az Esaiásnak szép Bérességről valo Próféziáját illeti; arrol is mondhatjuk
hogy be telyesedése volt ſ: láttatott sókfor sok Seculmokban; de abban à telyesség-
ében melyet à Prosétának szavai jelenthetnek; csak ebben à Seculmban tölt be;
melyben à Keresztényi Tolerantzia à mostani bátorságosan uralkodo Felséges
Római Császár IIik Josef Felséges Ur által az egész Birodalomban Decretali-
ter fel-állittatott. Most mondhattyuk à Próféta szerint ſ: Nem á'rtanak és sem
kik nem vesztenek el:) érteni kell Vallásáért az Istennek egész Sion hegyén
az az az égesz Romai Birodalomban.

Immár az Esaiás à Tudománynak el-bövülése; és à Tolerantziának-
fel-állittatása után hogy à Reformatzio ý à Vallások egyezteteése meg le-
szen azt is meg-jövendöli: Ez leszen az üdöben, hogy az ári Jesse gyökerek-
ből valo sok népeknek zászlojok leszen ahoz à Pogány Népekis gyülyenek
maj forditás szerint genter deprecabuntur máj szerint: consultatura ſſ.

Alább meg mutattyuk hogy sok Pogány Nemzeteknek, mind meg-téresek;
mind meg terittetések irregulariter ezett; ugymint vagy fegyverrel ſ: erö
szakkal; vagy à Kivállyoknak egyben valo hadakozások által; ej nemis à
Jesse gyökeréből valo Krisztushoz; hanem à Plátotol tanittatott második
Principium hoz vagy igéhez. Az honnan Kr: Simon Petern xi: 17:t. azt tanittya
hogy mintsenek az Anyaſ: Egyházban hanem csak annak tornátzában ittis

Immár azt jövendöli az Isaiás: Hogy mikentsima à Messiásnak or-
szágában à Mennyei Böltseség mint à tenger vize el-borittya à földet.
és annak hathator ereje által, à Lelki Bérség à Vallásoknak szabad-
tsága fel áll; azután az Anyaſ: Egyház tornátzában erőszakkal be-hajtott
vagy be talalatott Pogány Népekis, meg világosodván abb, hogy nem à tise-
ta Hütre lett volna térittetések el-hagyván elébbeni Doctorokot:
Radicem Jesse deprecabuntur. à Jesse gyökeréből származott Krisztus
eleiben le borulván, addig valo tévelygéseiről botsánatot kérnek;
vagy: consultatura sunt. mint valami tsalhatatlan Oraculum hoz
ſ: ári igazán tanittya az Istennek útát:) igaz Doctorhoz fő Paphoz és ki-
rályhoz, magok Endeut valo joakaratyokból, hittel, szeretséggel és
Szeretettel menvek à Tornátzból az Anyaſ: Egyház Templomában be lép-
nek; melyből ostrom azis következik tudóre hogy azok à Pogányokis,
akik még à Krisztusnak nevéret nem adták, be jöjjenek; ej utólyára

ostrom

òztàn à Szegény Sidokis meg terjenek; mint à Prófeta jövendöli ebben à Rèszben V:12. 13. Sz: Pàlnàkis erröl tsalhatatlan ertèmyèsège vagyon. Romai Levèl IIIe Rèszében.

Ezt à dicsöséges Valtozàst szinte illyen formàlag jövendöli az Ezéki" elis Cap. 47: Vsk 2. 3. à Templom küszöbe alatt ki folyo vizeknek hason" latossàgàban; mellyek elsöben bokàig, aztàn tèrdig aztàn vèsèig èrtenek" végre olly magassàn fel-nöttenek hogy uszni èllett benne? Amely là" tàsa az Ezékielnek ezt jövendölte hogy a Messiàs országàban, az Is." temnek, és azo utànnal ernèrete; és az azzal edgyütt jàro kegyelem" bèli ajàndékok; az üdöknek szakaszai szerint nevekednek, mig jutnak" arra a tökèlletessègre; mellyet az Ur Isten el-hatàrozott à földön" amely után hogy a Vallàsnak Reformatioja lèszen igy jövendöli még. Ezt lèszen hogy minden elö lélek, ami mozog valahovà à folyàs me" gyen, halàsnak nagy bösège lèszen; azèrt hogy ezek à vizek menté" nek oda, és meg-gyavulnak és el minden valahovà à vìz mègyen. Ezt lèszen hogy az halàszok à mellett àllanak; ki terittök hàlojokat, és" minden nemü halak nagy bösèggel lèsznek benne mint à Nagy ten" ger halai. Ennen minek lehet ezt à làtàs egyèbnek emblemàja; hanem à Tudomàynak el-bövülése utàn hövet kezö töröllettet Refor" mationak; mert tudni valo dolog, hogy à vizeken à Sz: Iràsban sok hellyeken [:amàlis inkàbb à Templom küszöbe alol ki folyo vizeken:] à' mennyei Tudomàny [; melyet à Levél ìro Filosofiàuk' critikàmak és Historiànak neve alatt àd elö:] èrtetik az Halàson az tudomàny" ban tèvelygo Emberek, à vizeknek meg-gyavulàsàn, à Vallàsoknak meg-gyavulàsa, az hàlon az Evangyèlium Predikàllàsa, az Halàszo" kon a' Szent Tanitok. Azt jövendöli hàt à Prófeta; hogy midön an" nyira el-bövül à Mennyei tudomàny; hogy ugyan uszni benne à ke" resztènyek, olly szerentsések lèsznek az Evangyelium Predikàllok az Emberek meg-tèrittèsèben; aminemü szerentsés halàszatok szok" tak volt lenni Sido országban: Engedtitol fogva En Eglàmig! Söt azt is hogy maradnak à Keresztènyek között ollyanokis, akik nem Re" formàltatnak meg jövendöli Vsk. II. A' sàros helyek és Tavak nem gya" vulnak meg, hanem soson hagyattatnak; mert minden üdöben hel" lye lèszen ama Kristus mondàsànak: Et lux in tenebris lucet et tenebrae eam non comprehenderunt Joh. 1:

Ezeket tsak azért Emlegetem à Refutatornak és màr Keresztény olvasonk, hogy meg tessék hogy à Szent Iràs nem fundamentum nélkül remènli à Filoso" fiànak haragjàbol à critica és Historica cognitionak neveltetèsèböl à Tole" rantziànak fel-àllitàsàbol ebben à Seculumban Szükségesképpen meg-tèjendö Reformatziot Vallàsok edgyesitesit.

Meg ezeken kivül több jeleüs tapasztalhatnak à következendö Reforma" tionak, azoktol akik arra figyelmeznek ügymint.

1ö: A Birodalom beli Igazgatàsnak vàltozàsa. Ezt is meg-jövendölte Esaiàs Cap. xi: 15. Es az Ur meg-szàrasztya az Egyptom Tengerenek ke" belét

belèt, ej az ò kezèt fel emeli a Nilus folyo vize ellen is erös szárazto
szélnek általa; ej à nagy folyo vizet hat részre szakasztya; ej azt mi"
veli hogy Sarus lábbal menni en által azokon az ò népe
Mely igéket magyarázván Campegius Vitringa. azt m. Hogy az két nagy vizen.
t. Nilus es Euphrates folyo vizen két Nagy Birodalom értetik, à Selencidák és
Ságidák országa, à' mellyek à Makabeusok idejében ellene álván az Krisztus
által fel-alittando Isten országának, ehez roulottanak; De ugyan ezà
két Birodalom példázta à Romai es Török Birodalmodot is, mellyek è vi"
lág utolso idejében állanak ellene az Krisztus Lelki országa terjedésének.
Ezért ezeknek is szinte ugy el-kell romlani amennyiben ellene állanak az
Krisztus Országának: Ebben az üdöben mind à Politiai, mind az Ecclesiai
állapotra nézve hogy ut készitsék ez által az Egész Világnak meg téré"
sére amelyet illyen változás nélkül nem lehet remélleni.

Summáz ha à mostani üdönek jegyeit egybe vettyük ezen Proferiával,
es Vitringával erre tett magyarázattyával; ugy tettzik most vonta fel. é"
zét az Ur Isten à Nilus folyo vize ellen: melly à Romai Birodalom Lelki
értelem szerint; most szárasztya azt ítéletének szele által; nem amen"
nyiben fenn áll à Romai Birodalom; mert ebben az értelemben világ
végezetig fenn áll à Dániel Prófetának jövendölése szerint; hanem Amen"
nyiben hamar eddig való igazgatási módja ellene állott à Krisztus
országának; mellyet nem honállyosan mutat:

A Toleratiáról való Decretomis in Verbis: In nonnullis objectis aut
per Municipales Provinciæ Leges et Prædecessorum Nostrorum Resolutiones,
nondum plenè atq definitivè prospectum aut nonnunquam ab æquo
moderamine deviatum fuisse?

Továbbá à Régi Egek nem multnak-el nagy csattogás és tsörgés nélkül.
azt is meg-jövendölte Szt. Péter Tsel. 2: 19. 20. hogy mielötte à világ be
vége és igazán meg-esmérné az Krisztust, annak elötte meg fogja az Is"
ten szárasztani à Nyomorusságokat in Verbis: A nap sötétségre változik
az Hold vérré mielötte el-jöjjön az Urnak à-ma nagy és fényes napja.

Be tölt ezà Próféziák a Krisztusnak első ki jelentésekor; amikor amint
à Szt: Irás is az Historiakis tanittyák sorgattanak az Embereket, sok nyomo"
ruságok, és sok rendbéli ítéletei az Istennek; ugymint éhség fegyver dög-halál
De mivel azután az Ördög az hamis Tanitók által, nyira el-kárhoztatta
à világot az ò Fiának igaz Esmeretitöl, és azért ez utolso üdöben is"
mét-ki kell-jelenteni, és nyira fel-állitatni az Krisztus Lelki országának,
igen hihetö azért; hogy ezt à második ki jelentésétis hasonlo nyomo.
ruságok fogjak elöll venni.

Szt: Pálnak is látatik azt jövendölni Telen. xi: 14. A második jaj el-mult
és az harmadik imé hamar el-jö, és azután trombitál az hetedik Angyal.
mely után illyen szózatok hallatnak az Ecclesiában: E világnak orszá"
gi lettek annak Urunké; és az ò Krisztusáé. Hálákat adunk tenéled Ur Isten
mert à Te nagy Birodalmodot kezedhez vetted; és à Te országlásodot el-kez"
dette. Az első Jaj az Anyaszt: Egyházban volt à Pogányoktól való üldöz"
tetése à Krisztus Hivenek! az el-mult. A második jaj az hamis Tanitók
miatt való sok nyomoruság! ezis el-mult. Az Harmadik jaj lészen à

Krisztus

Seculum XVIII.

Krisztus országa
Telen. 19. 19. 20.
Ez à Charzere
bet tsak ezen
jelenvalo Sol
jelentkeinek
igaz Hitröl el-
telére, az Apo
fenyiteknek fe
Ezek azért
1ö: A' Menny
2ö: A' Keresz
3ö: A Birodal
az Ecclesiai
felöl az Isten
nyeket à Tére
De lássu
Nevezetesen à
" Okot ítél
" ketével, a
" nek tart
Felelet erre: Let
gyujtott világ
tatásával el
gyözni arra
lagossagnek
Ur ami va
bolondtsáját.
ágozati embe
szanodossáj
Sorgatt
Felelet: Nem
Catholicusok
amit ki ho
irast meg
A' Vallásba
Igasságot h
Szül az Em
mi nem tu
narozásra
bereknek
gyeztethet
Ami o
kozni
Felelet. Jö
Plato és At

Keresztes országainak ki nyilatkoztatását elöl vévö sok nyomoruságok vide
Jelen. 14:19.20.

Ez a Charizterin tapasztaltatik ezen mostan folyo Üdönkben; bár ne egye-
bet csak ezen Esztendöben az Egész országon által ment vész szerint most is
jelentvalo sok rendbéli ítéleteit visgállyuk az Istennek. Mind ezekis mit
jelenthetnek egyebet, hanem hogy ezek általis hivja s ugyan hajtya az
igaz Hittöl el-tevelyedett Keresztenységet az Igaz Religionis Vallásnak be-vé-
telére, az Apostoli üdöben fel-állittatott, de aztán el-romlott Ekkléziai
fenyiteknek fel-állitására:

Ezek azért Summa szerint a következendö Reformationak Jelei:

1ö: A' Mennyei Tudománynak el-bövülése, egész ki terjedése.
2ö: A' Keresztyeni Toleruntziának állando fenn állása.
3ö: A Birodalombéli Igazgatás modjának Hagyonkeintvalo Változása: mind
az Ekkléziai mind a Politiai Rendben. 4ö: A' Nyomoruságok ej minden-
felöl az Istennek Haragjának ej ítéletinek jelei; amelyek hivjak a Keresztè-
nyeket a Tevelygésének el-hagyására, az Igaz Religionis fel-állitására.

De lássuk hogy akarja a Refutator a Levél Irónak ezen Tegyekböl
Nevetesen a Filosofiának haragozásából vett reménységét tsalni:

„ Okos itélet u. mond mely a világossàgnak a Sötétséggel a Fejérnek a Fe-
„ketével, az Igasságnak az hamissággal valo egyességeket lehetségesek
„ nem tartya.

Felelet erre: Lehetetlen amint mond a Refutator; de lehet a Sötétséget a meg-
gyujtott világos fáklyával el-oszlatni: a hamisságot az igasságnak meg-mu-
tatásával el tsalni; lehet az igasságra hajlando Keresztényeket meg-
gyözni arról, hogy az ö Papjaik az Igasságot hamisságnak, a Sötétséget vi-
lágosságnak tartyák, ej azt halgatásokkal is el-hitették; ugy hogy véjok il-
lik ami vagyon Esa. 5:13. A' Te Prófétáid látták tenéked hamugságokat és
bolondtságat, mert az Historiákból meg- lehet mutogatni, hogy vallásoknak
ágozati emberei végerések Sirakm. 2:4. Esa. 3:12 a Filosofiából; hogy azok a
Józanodásággal a Critikából, hogy a Szt: Irással ellenkeznek

Forgattya azt is: Hogy a Józan Filosofia Soha nem ellenkezett
a Theologiával?

Felelet: Nem ellenkezett a Józan Filosofia, de ellenkezik s ellenkezik a Mostani
Catholicusok Theologiája az mostan havapozo sima Filosofiával. A Sem igaz
amit ki hoz betölte, hogy a Filosofia nem uttya a Theologiának; mert a Szt:
Irást meg-édgyezöképpen Ell magyarázni vagy amint a Levél Iro mondja:
A' Vallásban is elökell venniünk a Természetnek világát, hogy az által az
Igasságot ki nyomorhassák. Az okoskodás ezer s meg ezer gondolatokat
szül az Emberben olyanokat; mellyekre azok nem juthatnak; akik okosko-
ni nem tudnak, vagy nem akarnak s nemis méreek. Szomoru ej szá-
nalomra mélto volna az Vallásnak állapottya; ha az okoskodással kiv ta-
berekneк próbáját ki nem állhatná, az az: ha az okoskodással meg nem ér-
gyezterhetnék

Annì ok nélkül valo tsufolkodás midön azt m. Hogy a Filosofiát ide
horni olyan mint ha a Medvének borju farkat varrnák! ?

Felelet. 1ö: Sincs putty Theologus, sincs putty Asinus. 2ö: Igaz ez a
Plato és Aristotele, Filosofiájáról; amely csak ugy illik a Keresztény Theo-

giához

giához, mint á Medvének á Borju fark; az honnan Sz: Pál ki mondja hogy nem á Kristus szerent vagyon, ej hogy tsalárdságra rendeltetett hijában valo tudomány Kolos. 2:8. De nem á sima Filosofia mely most harapozik; amely édesdeden öszve ölelkezik á Keresztény Theologiával; amely szerent az Levél Iroval. azt lehet remélleni, hogy valamiképpen ezen Seculumig mindenkor, ha nem Sana voltis á Filosofia, de mégis azután nyomultak á Theologusok Szt: Pál reménykedése ellenis Kolos. 2:8. ugy remélhetni hogy már meg gyogyulván á Filosofia meg-gyogyittya á Theologusokotis, és azok értelmekben meg-gyogyittyák á Keresztényeketis

Tsufolkodik á Refutator az Historiávalis, ej azt uj modinak hivságos történeteket ej Gyermekes Költeményeket magában foglalo Romántzaknak neveri?

Felelet erre Iº: Az Historiának ezen Definitioja éppen illik á Refutator Ecclica Historiáira, amillyenekért dorgalodik Melchior Chanus: in Locis Theologicis. Negare non possumus Viros aliquando gravissimos in Divorum Præcipuè prodigiis describendis Sparsos rumores Excepisse, et Scriptis etiam ad posteros suos transmisisse. Nec ego Libri ejus Authorem Excuso. Qui speculum Exemplorum. In illa enim miraculorum monstra sæpius quàm miracula legas. Hanc homo scripsit ferrei oris plumbei cordis, animi certè parum Severi ac prudentis.

Illyen á Baronius Ecclesiastica Historiájais; melyet igy recommendál egy Tudos Ember: Laborant autem (: Annales Baronii:) Innumeris nævis et fædissimis vitiis — ubiq; depræhendas malæ causæ studiosum — testimonio ex fabulosis et adulterinis Monumentis deprompto veritatis oppressionem. In hoc enim opere recentiora Ecclesiæ Romanæ Dogmata, ubiq; primæ et venerandæ Antiquitatis habitu vestiuntur, 's illyen Historiák többekis vagynak. Azért á Refutatortol adott definitioja á Historiának légyen az illyen Historiáké.

IIdº: Azon Historianak melyet á Levél iro Emleget sokszor irásában definitioja ez: Az Historia ollyan Tudomány; mely elö adja mind az Ö mind az uj Testamentomban mitsoda Változásokon ment által az Ekklésia mind szomornakon, mind örvendetéseken. Ebböl lehet ki tanolni á Szakadásoknak tévelygésekk eredetét nevekedését meg erösödését; á mái tévelygöknek, á régiekkel kigyo modjára valo öszve tekeredését; aminénum Conspiratiojok á mái Keresztényeknek hogy vagyon á régi Gnostiensokkal fellyebb meg-mutattuk. Nem külömben az mái igaz tudományu Keresztényeknek á régiekkel; ugymint á Nazarænsokkal valo szép meg-edgyezéseket. Ez adja elö az Hyerarchiának Papi Uralkodásnak az Kristusnak czélja ellen kezdetét, nevekedését, ej azon világi ditsöségnek melyre fel-hágott volt poltzára valo fel-emelkedését. Ez adja elö az Istenni tiszteletben valo sok szükségtelen Ceremoniákuk á Pogányoktol á Keresztények közzé bé tsuszását, szaporodását, meg erösödését, ej igy ebböl lehet látni 's meg gyözettetni á Reformationak szükséges voltárol.

Ennek felette: mind az Oh mind az uj Testamentomi Profétziáknak bé telyesedéseket tsak az Ekklésiai Historiából lehet ki tanolni. Erre nézve arrais int Kristus Urunk; hogy vigyázzunk az üdöknek jeleire; hogy tudgyuk azokot meg-valasztani. Nohát ezen parantsolat szerent kötelesek vagynuk

vagyunk, az illyen Historiàkot olvasni, vizsgàlni, azokbol à régi el-mult üdöknek jelett ki tanolvàn; à mai üdönek jegyeivel ej Profétziàval égybe vetnünk, ej Vallàsunknak vilàgosittàsàra fordittanunk.

Illyen jo Ecclesius Historicus lehet à Levél iro; aki aminut irásából ki tettik; tudgya régi üdökner jegyeit; mellyeket égybe vetvén à mostani" akkal ezt irja: „Mind ezek à jövendöre nézve örvendetes reménységet mutatnak; ej bizonyos birodalommal elöre jövendölgetik; azt à boldog ej üdvességet, bèrességet, melyet à világ végtöl fogva sohajtozva vàr vala.

De minthogy mind à Catholicusok, mind à Protestansok irtanak Ecclesi" astica Historiàkot. kérdésben johet, melliknek Historiàji erdemelnek na" gyobb Hitelt; mert tudom hogy ha à Refutator meg-olvashatya ezen Traft Excipiàlni fog. à Protestans Historicusok ellen; ej azért is teszem fel. ezt à kérdést?

Feleles erre: Sok okokbol lehet meg-bizonyittani, hogy nemely Catho" licus Authoroktol irott Historiàk nem gèminak; nem irták te az üdöknek jegyeit igazàn, nemely Historiàkot irásokat pedig, amellyekben à dolgok vagy történetek változàsok igazàn irattattak azért hogy ellenkezenek üdönapyokkal meg-vesztegettenek.

Bizonyittyuk ezt 1mo: Ex Recognitione Catholicorum. Magok à Catho" licusok sokan meg-vallyàk, hogy sok Catholicusoktol irott Historiàk nem gèminàk. Egy Tudos Author ezt irja: Danhevius in Dræmmate sno cum Aeteone comparavit Baronium; ut enim Aeteon à propriis canibus di" laceratur ezt; ita Baronius à sua Religionis addictis increpatur

Illyen az Aurea Legenda; ej à Speculum Sanctorum nevezetü Historiakis. Nagy à gyanu, hogy à régi Atyàk irásain vèsz szerent meg-hevéltetve, vész szerent meg-toldatva vagynak. Bizonysàg erre Sixti Senensis Biblio" theca Sacra Episc. Dedic. ad Pium Vtum az holott illyen irás olvastatik: Expurgari curàsti Beatissimè Pater omnium Catholicor. et præcipuè veterum Patrum Scripta. Kitünik. maga meg-vallya in Veterum Lectione hogy midon Origenesnek Periarkon azaz De Principiis nevezetü Könyvét Görög" bol Deàkra forditotta, melyet az ò Hütivel, ej à fel: Hàromsàgnak Mètro" sàgàval Ellenkeznek ki hevéltek. Hasonlo képpen fejeltetett Georgius Tra" pezuntinus Vtik Mirlos Papa parancsolattyàbol.

2do: Az Acatholicusok observatiojàbol Clerieus artis Critica Part. 2. Sect. 2. Cap. 1. azt irja: Hogy à Nicenùmi Gyülés idejétöl fogva à gonoszok nak ezek àltal kerdetett meg-vesztegetteni az Atyàk irási, ej nevek ollyan irásoknak eleiben tètetni; amelyeket nem ök irtanak. A Szt. Ignàz Leveleihez is sok rongyok toldoztattak. Apostoli Rendelè" sekis koholtattak; mintha azokot az Apostolok szerzettek volna, ej à Ro" mai Kelemen Papa szedte volna össze. Art. is meg-jegyzette: Hogy Tertul" lianusnak Cypricanusnak, Ambrosiusnak Hieronymusnak Augustinusnak ej másoknak irási sok üdöktöl fogva foldalit nelkül nem nyomtattatnak ki.

3tio: A' Jo Historicusnak kötelessége hogy ellenségeinek is ha vètkek paratàjaibanis ha vétket vagynak fel-jegyezze: Virtus et in hoste laudanda De à Catholicus Historicusok à magok felekezetekröl mindenütt jol ellen" ségekröl mindenkor rosszul szóllanak annùt meg valya Bellarminus De notis Eccleria Cap. 16. pag. 117. Nusquam inveniuntur Catholici lau" Dasse



nemek, az Ilben történtekről okosan, mérgelődés nélkül írjon el-multa
dásnak vélő érzelmekben; és nem dicsekedjen a Protestánsokkal épke
zésünk új találmányaival előttünk.

Ilben a Jézus szívéről való [illegible] emlékezet ünnepét
pontik Isten és egy Szívnek jegyét; mellyet épke azért ünnepli,
által ez által: Mind ezek a Jézusnak más Szentekre nézve különös
mányok és tisztelet kívánnak, mind a Szentekben Istennek is
ki szívünk különösen mellyek a világ végéig Jézus Krisztus más nincs.

De mindezen mind a Szentekről, mind a Szentségek iránti tiszteletről,
arról tudósítson, tudtokra adom, mellyeket tiszta szívemből ezennel ma
nyilt tételek mint tanokat kell a katholicus meg-állapodásra ezen tárgy
ról [illegible] Sz. a Protestáns Hitvallásunk ellen; és szerint [illegible]
ez a tétel:

Először azon: Istenről való meg-győződésünk, hogy csupán
szent Szentháromságban [illegible] Istenségben, mellyet a Nicenum
Jézusról [illegible] Szentlélek Istenről szóló tanítás szerint kell hinnünk,
vagy [illegible] Istenségnek [illegible] vallása szerint [illegible]
Szentháromságról meg-nyugtatnunk.

Másodszor az Isten [illegible] Szentségekben [illegible]. Mások a szere-
lemnek Istene meg-alkotó, hogy [illegible] szentségekkel [illegible]
gyanánk. Ez Isten [illegible] szívén: Szeretet és Szentség [illegible]
szeretne [illegible] Szentségben [illegible] szívén a szentek [illegible]
szeretet ez, ez Szentség a [illegible] szívek [illegible]

Ilyen az Úrnak Szentsége; ez a Szentben Szentségben szeretet szívesség.
Vagy a gyanu, hogy a régi [illegible] szeretet szeretet meg-szerzésére [illegible]
szeret meg-szerzésére nyerek. Szükséges ezen Szentségek [illegible]
szeretet szívek [illegible]. Az Isten [illegible] az Isten szeretet szívesség:
szeretet szívek Szentségben Szentségben szeretet szívesség és szeretet szívesség
szeretet. Szentség meg-alkotó Szentségben szeretet szívesség kívánnak
ban Szentségben szeretet szívesség az Szentségben szeretet szívesség
tol Szentségben szeretet, mellyel az a szívével, ez a szentségben szeretet.
Jézussal [illegible] szívében, szívében szeretet szívesség szeretet szívesség.
szentségben Szentségben Szentségben szeretet szívesség szeretet.

2dó: A katholicusok [illegible] Clerici szívén [illegible]
Sect. 2 Cap. 1. azt írja: Hogy a Nicenumi Zsinat idejétől fogva a pontosak
nak szívét által szeretet meg-szeretettetni az által szívét, ez nevet
olyan szívéknek elvében szívét; amelyet nem ők szívnek.
el szívében szeretet szívesség sok szentségben szívében. szentség szeretet.
Sekir Szentségnek; mintha azokat az szentség szeretet szívesség, ez a Le-
vasi szívében Pápa szeretet volna össze. Ar. is meg-jegyzette: Hogy Several
szívnek Cyprianusnak, Ambrosiusnak Hieronymusnak és Augustinusnak
ez másoknak szívét sok időktől fogva Jobbról nélkül nem ismertetnek ki.

3tio: A 3o Hipponensnek kötelezője hogy ellenzéjének
szentségben ha vérnek vagynak el-jegyzése: Hitvány ez is hosse landenda
De a Catholicus Historicusok a magok felekezetéről mindenben jól ellen-
ségéről mindenkor rosszul szóllanak. Annak meg valva Bellarminus
De notis Eccleria Cap. 16. pag. 17. Magyar szentségben Catholici lan-

Vagy

Vasse aut approbasse Doctrinam aut vitam ullorum Ethnicorum aut Hæreticorum; amelyel ki adták magokot hogy nem Genuinus Historicusok; mert à Pogányokban is az Életnekerbeni vagyás meg-jedzésre mél-to virtusok. Az Apostolok az magok hibájokat is meg-irták. Hogy à Catholicusok első Pápája az Krisztus meg-tagadta; Hogy à Krisztus Tanúnak mondotta meg irták: Mat. 26:72. Mat. 16:23. Hogy Szt: Pál meg fedé Petert ezt is meg-irta Gal. 2: 14. Holott azért à Catholicus Historicusok az magok felekezetekben az hibát Ellenségeik az Virtust el-titkollyák; és à dolgokot nem úgy adják elö; amint az Úrnak gondvise-lés Egyetlen engedte ajándotta s' munkálodta lenni; ezért à Protestansok előtt Mások előtt kevés hitelt érdemlenek.

Itt: sokszor azon Egy Atyának bizonysága az Catholicus ej Acatholicus Authoroknál Ellenkezöleg vagyon ej olvastatnak; csak egy példát hozok ezre elö: Medesséri Ferentzi András à M-Vásárhellyi Catholica Megye Sionatora Egy Predikatziojában nyomtatásban à Misebéli áldozatról prédikálván Szt: Ambrusnak szavait igy Citállya: A Kenyér Kenyér à szentségnek igéje előtt, à meg szenteléskor pedig lészen az Krisztus teste. Dávid Parens pedig ezen szavait Szt: Ambrusnak igy citállya; in Lib. de consecratione Domini. Ante benedictionem verbor Celestium panis nominatur post consecrationem corpus Christi significatur. Ubi post consecrationem Sanguis Christi nominatur.

Azis bizonyos: Hogy à régi Catholicus Atyák à Szt: Háromságot olyan értelemben, melyben ma hiszik nem hitték; s nemis irtanak arról ebben az értelemben. Bizonyság Petavius De Trinit. Lib 1. Cap. 1. §to 3. De Filius Patris Divinitatis earumq; una Essentia, ante Nicenum Concilium perfectè scivi et scribi non potuit; quia Mysterium illud post certamen cum Arianis demum Catholicis est revelatum et confirmatum. Megis ma à Catholicusok ezt à Tudományt az ahoz tartozokkal à régi Atyák irásibol bizonyittyák; hogy lehet ez máskeppen; hanem hogy az régi Atyák irási meg vagynak vestegettetve.

Nemis lehet azt gondolni hogy az Acatholicusok vestegették volna meg azokot; mert azok mindenkor el-nyomattatva voltanak à Catholicusoktol, ej azért fel lehet rollok tenni, hogy à félét tselekedni nem méreszéltek volna: Presti Supponuntur cautè et modestè legerent. Alban à casusban hát, amelyben azon Egy Atyának bizonysága ellenkeröleg citáltatik à Catholicus és Protestans Authortol, à Protestans Author citatioja érdemel hitelt; mint egy Judex Tuber Regulam fel-tette: Ubi contrarii Scriptores, sibi contradicunt, in dubio, potior fides est presertim.

3to: Ama hires Inquisitionak fel-állitásával edgyik felöl az rais erélortanak az Akkori Pápák; hogy à Romai Vallással ellenkezö Könyvek meg-tisztittassanak; az honnan amint az Historicusok meg-jedzették: Nati sunt Judices Expurgatorii ezaz Á Könyveket à Romai Vallással Ellenkezö Tudományoktol meg-tisztitto Birák szármoztanak? Ki jö hát ezekböl világoson hogy à Catholicusok Traditioi nem Igaz Kamarán költenek, à régi Atyák irási

meg-vesz

meg-vesztegetve
pok, nem egyeb
hogy kaptak t
ldtatták à hár
ságával azok b
vették bé az
" Szássunk
" mely ne
" gáthoz S
Felekezetre: E
Erásmus Egy
rol azt irja:
nam Evange
gunt Inctis
nak, és fold
Sz: Pál pedig
multatók má
nem szolgálu
Mi tegyen
strenus Libr
secundum .
kezésére, a
hogy minden
tárbol ere
Alexandr
son jovalvá
lo magyare
hato Az I
magyarazm
naponként
critica .Se
reny Cubo
val à filo
vagyván é
ekleziatol
nek ágozat
kot, mel
meg-mut
nellyik
omnibu
2to: A
az Istenn
3to: A
tyeret, n
támogati

meg. vesztegettetnek; és ma annit ezekneck never alatt árulnak à Papok, nem egyebek, hanem az Anyák nevek alatt Költ kukuk tojárok, úgy hogy kaitok telyesedett az Apostoli jövendölés 2 Tim. 2:30. mely így ittalittatik à Károli Gáspár Coroditásiban: Ez az hamisságnak minden álnok lágával azokban akik el vesznek; mivélhogy az igasságnak szeretnét nem vették bé azo üdvessegekre. Legyen elég ez az Historiárol

" Lássunk à Criticárol: Ujmodinak neveri à Reputator à Criticátis.
" mely nem az Isten Törvényihez, hanem à tselstsap világ szabádtsá"
" gához szabna mindenekét.

Feleletekre: Ez à critica definitionis a Reputator critikájára illik: amint Erásmus Epistola ad Volfgum meg jedzette; ari az maga idejebéli Papok rol azt irja: Terrena sapiunt; et ad terrenos affectus detorquent Doctri" nam Evangelicam, quam cogunt humana servire ambitioni, co" gunt lucris turpibus, et tyrannidi sua obsecundare: Földiekre vigjáz" nak, és földi indulattyokra terevik az Evangyelioni tudománytz. t. Sz. Pál szedig így magyarázza az illyen criticat: Akik arivul melyet ta nultatok más tudománytz tanittanak; az nin Urunk Jézus Krisztusnak nem szolgálnak, hanem az o hasoknak.

Mi legyen azért az critica tanolja meg à régi Catholicus Atyáktol Irenaus libr. 4. cap. 63. Legitima et huic periculo est Exspositio scripturae secundum scripturas. azaz: Igaz ej leg-bátorságosabb mod az igasságkikeresésére, à'szt: irásoknak à szt: irások szerént valo magyarázattya, úgy hogy minden dolog mely à szt: irásbol meg. mutattatik, irásnak à szt: irásbol erősittessék meg.

Alexandriai Kelemenis libr. 7. Stromath. p. 243. az holott hossza" son jovalván, az Eretnekek ellen à szt: Irásnak, à szt. Irás szerént va" lo magyarázattyát ars-m. Arra kell nézni mitsoda illyék az Minden" hatoAr Istenire. Végezetre à szt: Irást már haromlo iromással kell magyarazni, ezt à Criticat érti à Level irois; melyről azt irja hogy napontint nevetik: ej azért azt jovallya hogy à'sz: Irásnak, az ilyen critica szerént valo magyarázattyához szabja fiirét minden kereszteny Ember. Melyet ha tselekednének a Catholicusok, ej à Criticával à Filosofiát és Historiatis Vallásoknak virágjárara forditanák, nyilván érte vinék, hogy el-vádnak szakadva à régi Romai Ecclesiától. Mert. 1o: Az Historia meg. mutatná hogy az fiit" nek ágostai mellett, sok pogány véleködését tartnák olyano" kat, mellyeket à régi Romai Keresztények nem tartottanak; meg-mutatná, azok kik által csuptak bé, mikor ej mi okon mellyik Concilíumban, mellyik Pápa idejében confirmáltattak' cum omnibus congruis circumstantiis.

2o: A jozan filosofia ismeo meg-mutatná hogy azok ellenkezik az Istennek természetivel, czéljával, ej à jozan okossággal.

3o: A' critica ismét meg-mutatná, hogy azon sz: Irásbéli kel" lyeket, melyekkel ügyekezik idegen értelmeket ej cerémoniákat tamogatni, sokkal külömb értelemre mondotta à szt: Lélek. Ebből

Ebből azt következnek; hogy az Protestánsok között való sok
igen és nem; mellyek miatt lehetetlennek tartya az Refutator az
Uniot el-enyészenének; ej azokra à kérdésekre mellyeket fel tett
à Refutator az Egész Keresztény ség Negativával nemmel felelne
Hijábaw hizelkedik az Levél Iro: azt mondja à Refutator, az mos"
tani trendességgel-is magának; mert à finum tiszta igasság, se most
se ezután soha magával egy rendben nem szenvedi az hamisságot.
Felel erre 1o: Felyebb meg-vagyon mutatva, hogy az Egész Romai Bi"
rodalomban, sőt Keresztény Europában fel-állitatott szép Békesség az
Esaiás Prophéta által meg-volt jövendölve; ej hogy abból à Jesse gyö"
keréből származott Messiásnak Társsa alá gyülekezek következnek
az Nemzetségekben; azt is meg-mutattuk: azért ebből à Levél iromat
bizodalma az Unio iránt nem hasznotalan hizelkedés; hanem erős
fundamentomon álló remény ség; melyet már meg világositatott
Catholicusokis à Levél iroval jo remény ség gel várhatnak.

2do: A Finum tiszta igasság; igaz hogy magával egy társaságban
nem szenvedi az hamisságot. De vallyon mellyik Társaságnál va=
gyon à finum Igasság, mellyiknél az hamisság? A finum igasság
volt à Regi Romai Ekkleziánál; mig Victor ej Zephirinus idejéig
az Nazaraensek ütött volt; de aztán valoról azt lehet mondani
ami irva vagyon Esa. 1: 22. A te ezüstöd salakkal vakva, ej à te bo"
rod vizzel elegyitetett; mégis alattomban az Acatholica Religi"
okra reá az hamisságot /: azokról ismét azt lehet mondani: Fiis
tiszták vadtok de nem minyájon :/ Szolásait az hamisságnak, hogy az
igasságnak Szines köntösében fel-öltözzék; az igasságot pedig, az maga
Szinya köntösében öltöztesse, ej ugy mutogassa. Ugy tselekszik à Refu"
tatoris irásában. De azis igaz: Non semper pendebit inter Lare"
nes Christus. El-jött à Nap, meg gyult à tüz melyről jövendölt
Szt. Pál 1. Kor. 3: 12=14. A Nap à mostani meg-világosodott tudo"
m à Tüz à Filosofiának Historiának, es Critikának tüze; melyne[k] vi"
lága mutattya naponként mellyik Társaságnál vagyon az finum igas"
ság; mellyiknél az hamisság; mutogattya hogy à Romai Ekklesiának
Pogányokból lett tanittoi azok; akik az Apostolokról vetett fundu"
mentomra, mely à Krisztus fát Szenát pondorjai épitettek; melye"
ket meg-éget à Neverett tüz, ej ollyan világot vet sok Catholicus
soknak szivekben, melytől el-enyésznek bennek à Platoi tévelygé"
sek, homállyos ejtzakái, ej oly havapot gyujt à R. Catholicusok
Theologiájokban, mellyek à fattyu tremetőket; mellyeket à Platonicus
Doctorok az Ekklesiák bé tsempesztettek, à Papák s Concilium ok ön"
tötzenek s neveltenek ki egetis) hogy igy ezektől meg-tisztittatvan,
ama Régi Romai Anyaszentségy ház, melytől à mostani el-szakadott,
de à Nazaraeusok Successoriban à sok üldözések közöttis világ tsuda"
jára meg-maradott ezutánis meg maradjon à Krisztusnak igéreté
szerént

Továbbá
kell vala
amely nek
ej a végre
nélkül valo
kel vala
Ekkleziá, a
toldalék.
az Anyasz:
az Emberi
Felelet
birta az Eg
vált az He
è let vol
szakot Hi
ze Malak
De ezt à
Zephirinu
rodva ill
az Urtol:
azis ana
kedheté
à közön
nintsen
tor Hü
sem leho
è meg-
Hüte n
jára sz
zést ho
nem ho
2o:
ta meg
pedig a
3o:
veritten
ollyan
tit s a
és an
nak a
à tula
nak a
dorok

Továbbá a' Levél Iro Irátának rendi Szerént, a Reputatornak fel-
Kell vala venni azt amit ir az hetedik levélen. Annak a' Vallás-
nek egyedül tsak az a' célja; hogy az Embert Boldoggá tégye
ej a végre szeretteté hogy közönséges legyen együgyünek ej Foldalék
nélkül valonak Kell lenni! Ezeket mondom a Reputatornak fel-
Kel vala venni, ej meg-mutatni hogy olyanis a mostani Catholica
Ekkleśia, de minden próba nélkül tsak tagadja hogy mintsen abban
foldalék. Azonban kérdésben tészi: Mi végre rendelte Isten
az Anyasz: Egyházat? Es azt feleli: Hogy ez által modot szabjon
az Emberi Nemzetnek mi képpen Szolgállyon az Istennek.

Felelet erre! Ezt nem lehet meg engedni; mert az Isten nem
bizta az Egyházi Kendre, hogy ő szabjon modot az Embereknek, ej ki-
vált az Hit dolgában ő Regulázza az Emberi Nemzetséget; hanem
ő lett volna az Egyházi Rend Hivatallya, hogy az Apostoloktol ki
szakott Hitnek ej Istени tiszteletnek modját ej formáját meg-őriz-
ze Malachiás szova szerént: A papnak ajakai őrizik a Tudományt. Mal. 2:7.
De ezt a drága Depositumot el-tékozlották adulterálták Victor és
Zephirinus, kiket a maiakis követtenek, ej azért a Catholicus Pa-
pokra illik, amit mindjárt mondott Malachiás: De tü el-hálottatok
az Utrol: ej sokakot meg botránkoztattatok a Törvényben. Ezájok illik
azis amit meg irt Ezaiás Cap. 27:8. Melyre nézve nem dicse-
kedhetik az Igaz Ekkleśiának Attributumival; hogy a tiszta, hogy
a közönséges, hogy abban elövé képzelt véletlen: és babonázás
mintsen. Mert. 2:o: Hitnek sem lehet mondani amit a Reputa-
tor Hitnek tart; mert a Levél iro szerént. A Val hitöt Hitnek
sem lehet mondani; mert hiúni Anyagit tészen mint el-hitetnek
és meg-győzettetnek lenni Tit. 1: 2: 1 Petr. 3:15. Már pedig ilyen
Hitre nintsen a Romai Ekkleśiának: mert Papjainak infortnatio-
jára sok dolgokot ok ej vizsgálás nélkül kell-hinniek; nem a-
zért hogy azoknak igazsága felöl meg-győzettek volnának, ha-
nem hogy az Ekkleśia úgy hiszi úgy tartya és vallya.

2:o: Tiszta Hitnek sem lehet mondani; mert az Hit addig tisz-
ta míg emberi véleködéssel meg nem elegyedik; meg elegyedett
pedig amint fellyebb meg-mutattuk.

3:o: Minthogy az Isten az Egész Emberi Nemzetet akarta üd-
vezitteni, abban pedig több a Tudatlan ép ügyü, mint a tudos Ember,
olyan Hitöt kellett hát az Istennek fel-állitani, amelynek agaza-
tit s azoknak próbálo orait, a leg-tudatlanobbakis meg-értheszék;
és amint Sz: Péter a Catholicusoknak elsö Papája kívánnya tudgya-
nak arrol apologizálni; hellyes okokat demonstrálni; de ez
a tulajdonság sem találtatik a Romai Vallásban, sőtt vagy-
nak abban olyanok, melyet nem hogy a tudatlanok de a fi-
dosok sem értheznek.

Nem

Nimsir minden Rendeknek szegényeknek parasztoknak Mester Embe„
reknek meg-foghatásához szabadtatva! hogy tudhattya à tudatlan
paraszt Emberr, hol kell az Istent personáliter hol Essentialiter, –
hol kell à Krisztust Secundum Divinam Naturam hol kell Secun„
dum humanam naturam értení

Ezeknek felette mintsem minden országoknak tartományoknak
s:értelmekhez alkalmaztatva. Az homan Erasmus Epistola ad
Volsium, arrol à Törökre készülvén à keresztények így ir

Ezeknek felette mintsem minden Országoknak Tartományoknak s:
amineműnek à Törökök és Pogányok kik Platonicè Filosofari nem tud„
nak:) értelmekhez alkalmaztatva. Az homan Erasmus Epista
ad Volsium s:arrol à Törökre készülvén à Keresztények:) így ir:
Quid futurum arbitramur si victis s:Turcis:) ut Christum quam„
plectantur proposuerimus. – – Si viderint rem usq; adeo
difficilem, ut nusquam satis disertum sit, quibus verbis de Chri„
sto sit loquendum.

Következik ezekből: Hogy à Romai Vallás à Catholica Nevet
nem érdemli; ej hogy Catholica lehessen ki kell abból hagyni az ol„
lyan toldalékokat, mellyeket nem hogy à tudatlanok, de à Tudosok
sem érthetnek, amint jovalya ismèt Erasmus ibid: Conviti par
est ut eam s:Religionem:) quam fieri potest reddamus facilimam
et omnibus exponibilem.

4to: Olyan Hitöt rendelt az Istenn Fia, mely közönségesj legyen min„
den idöbeli Keresztényekkel mind vilag végezetig. De vadnak –
sok olyan ágozatok à Romai Vallásban, melyekröl à Regiek nem
úgy tudtanek mint à maiak. A 3t: Háromságról való Tudomány
dum connexit Articulis az Első Negy Szárban Hitvenek tarta„
tott még pedig azoktol; akik ma Orthodoxusoknak tartatnak;
de még az aztán élt Catholicusokis nem úgy hittenek mint à mai„
ak; mert noha élnek à Nicennumi Atyáktol fel szentesitett szok„
kal; de értelmekben mégis nagyon különbözenek azoktol; úgy hogy
à mai Keresztényeknek az Istenségről való értelmek még akkor
Hæreticának tartatott. A Sardicabeli gyülésben az hol Athanasius je„
len volt; nem Engedtetett-meg hogy az Istenségben Három Személlyet
neveztessenek; amint meg-tetzik à gyülésből à több Püspökönek
Küldött Levélből melyet meg irt Theodoretus Historicus Eccles. Libr.
2. Cap. 6. 8. akkor azok voltanak Catholicusok, akik az Atyát
Fiut s:Szentlelket Specificè vagy Generica Unitate :: az Atyát Fiut
egy fele állatu Valosagnak tartották.

Mint Nazianzenus Magyarázza in Tractatu de Fide: Cum
Patrem

Patrem et Filium Statuo, Unitatem assigno generis.

Hæreticusok ellenben azok voltanak; akik az Istenségben egy st lator ej három különböző személyeket vallottak mint a maiakis. Amely abbolis ki tetszik; hogy ha a Nicenumis Gyülés a Szent Nyo azon egy állatu Istennek tartotta volna, Annek jelentésére alkalmatosabb szok lettenek volna. A Monousios vagy Tautusios szint az Homousios; mert az Homousios hasonlo állatut, az Monousios pedig azon egy állatut jelent. Monophysiták valljak pedig az maiak azért inkább Sabellianusok mint Nicenumis Végezés szerént valo Hütnek.

Kérdés. Hat mikor kezdettek a Catholicusok az Atyát Fiut Szt: Lelket Egy állatu három Személyü Valoságnak tartani?

Feleletre: Az Aristoteles Filosofiája be vétele után Ao. 1150. melyről azt irja Curcellæus. Institt. Relig Christ. Lib. 2. Cap. 21. §. 1. Veterer omnes Doctores usque ad tempora Scholasticor. qui circa Annum Xti 1150. in Ecclesia Latina Exorti Sunt, diversum Sensum et recentioribus. Quod probatur primum de iis, qui usq. ad Concilium Nicænum I. Anno Xti 325. Scripserunt. Deinde de iis, qui a tpore illius Concilii Nicæni Scripserunt, illi differunt notissimum a Scholasticis et recentioribus in eo, quod vocem Homoousios seu Consubstantialis in Negotio Trinitatis acceptarunt de identitate Speciei non vero de identitate Numeri.

De ezeken kivülis sokat tart a mai Romana Ekklésia olyan okokat melyek nem Kötösségére s üdöre nézve.

A Purgatorium tüze az Hatodik Században a Tridentinumi Gyülésben gyult fel. A Képek tiszteletre a Második Niceai Gyülésben parancsoltatott A.D. 780. Az által állatozás a Lateranusi Gyülésben A. 1215. Az Ur Vatsorának egy Szin alatt valo Szolgáltatása a Constantziai Gyülésben. Ao 1415. Amelyet sok Historicusok bol lehet megmutatni. Egy Szóval: Hitoktot a Régi Sacerdotusok Hütivel be veheto Bizonysagokkal nem egyeztethetik; Nem Catholica hat Hütök üdökre nézvest.

Nem ok nélkül gondolja hat a Levélire a Népnek hogy a Vallásban lévö Toldalékokat Szedegesse ki, ej a Régi Catholica Ekklésiának Vallására vigye vissza; mert az eddig valoskodo ésszerüsegi akarki; hogy az Régi Catholica Egyetem nem volt abban a Tudományban melyben a mai, ej el-gondolhatya hogy nemis kell. Nemis lehet a Keresztény Világnak mind örökké abban az állapotban maradni amelyben most vagyon.

Nemis Sértés meg ezzel a Régi Keresztényeknek mélto sagok Menti öret Praejudicium Infantia), a vellek Született Pogány vélekedések. A mü Régi Elöd a Pogányi Sötétségben Születtenek és neveltetnek azért nem lehet gondolnunk hogy mikor Keresztényekké lettenek; azonnal ugy le-vetkeztek volna minden

előbbi

elöbbi oeletedèseket, hogy azokból semmit magokkal által nem vitte,
nek volna. Sòt à volt az első alkalmatossàg, melyből származták
az Cretenserigek. Ei ezektöl màsodik meg-tsalattatnak. Erà meg-
tsalattatàsàra pedig esett.

1ö: Az Plàto ei Apostolok Tudomànyànak képzelt hasonlatossàgà,
ból, tettö meg eggyeriböl. Plato három Principiumokot tanitott. Azei,
sòt neverte Atyànak, vagy első Istennek. A màsodikot igènek vagy màsodik
Istennek. Az Harmadikot. világ Lelkének vagy Harmadik Istennek.
Màr pedig az Apostoli Tudomànynak egy nagy része vagyon az Atyàrol
Fiurol es Sz: Lelekrol.
te. Sz: Jànosis à Keresztyt Jün. 1. 1. Plato az Màsodik Principiumot
latok között Sz: Pàl igy neveri à Keresztyt Colos. 1: 15. Plato az
iget Első Istennek, Sz: Pàl is à Keresztyt láthatatlan Istennek képének.

Igaz Ugyan: hogy az Apostolok àmbàr à Platonicusok stylussà,
val èltenek; de nem azon èrtelemben vették azokot àmelyk Plato
Nevezetesen hogy Sz: Jànos az igèt nem olyan èrtelemben vette amely,
ben à Platonicusok. Ki tetszik Origenesböl Contra Celsum Libr II.
Editione Cantabrigiensi az hollott ez olvastatik: Nempe incusabat
Celsus Xtianos, quod illum Filium Dei non λογον. primum, et Sanctum
hoc Titulo designaverint, Sed affectum ignominiosissimo Supplicio ho,
minem. azaz: Hogy vèteknek tartotta Celsus Filosofus à Keresztenyekben,
hogy Könyvekben àr Igèröl. Ditsöségesb dolgokot tanittanànak; ès osz,
tàn az igèn egy gyalàzatos halàllal meg öletet embert èrtenènek;
világos dolog ebbölis; hogy az Első Keresztenyek à Sz: Jànostol tanit,
tatott igèn; nem èrtettenek, valami làthatatlan halhatatlan lelket
hanem az Ember Jesus Krisztust; de mivel à Platonicusok szovài,
val èltenek az Apostolok; az Első Keresztenyek ugy vèlekedtenek; hogy
Sz: Jànos is ei à többi Apostolokis, azt hirdetik Istent fiànak lenni; azèrt
Plato Màsodik Istennek tanitott lenni; s ebböl esett az Első Keresz-
tyènek az Krisztus igaz Ismeretitöl valo el-tèvelyedèsek, à Para-
doxusok Hititöl valo el-szakadàsok.

IIdö: Làtvàn à Kèt Tudomànyban à Szokban valo hasonlatossàgot
annàl is inkàbb hajlandobbak voltanak; à Kèt Tudomànynak, össze ele-
gyitèsère; hogy az àltal, amig meg nem tèrt Pogànyok Ellenèbe
vala à Keresztenyekhez; ei à Keresztenyeris az ellenèzeket kerülik
vala; amint ezt Jonas Schlichtingius in 1. Jàn. 2:19. meg-jegyzette; az
Austrius Martyr ei Tertullianus Apologiajokbol.

IIIdiö: Tsak jàrul arra; hogy à Pogànyok Istent tiszteltek vala; ei az Istenek közzi szàmlàlnak vala; azokot örök,
kèvalonak is tartottàk. Dicsöseg Augustinus de civitate Dei Libr
18. Cap. 3. Fonseca in Aristot. 3. Metaph. Cap. 2. Saterius in Plinium
de viris Illustribus. Erà vèlekedès meg-lèven à Pogànyokban.
Keresztèny tudni tèrvènis, nem tettzett nèkik Különben à Kris-
tus, hanem ha örökkèvalonak tartatnèk; mert meg volt màr

bennek

bennek az opin
kökkévalonak
Keresztenyekre
lája adnekyröl
Csa. 8: 14.

IVdè: Az
Sem à Sido ny
az Apostolok
na èlni nem
Erèrre
hez tartozo K
hogy ök minden
hanem tsak a
Sòt ugy sem
Meg-esmèri
Cap. 3. az hol
Patres cum
Olvassatsatok
virgàlo ei và
A Protes
eorumq; debi
Patribus
az üldözèsek
tüllünk
De tagadj
Régi Ky
ha ezen
Siètetett

Felelet erre! (
Epist. 3. igy
vagy nyilvà
dunat az
meg nem
Repriegbol
feleltet à
Lib. 2. Ep
kövètsök
vis. A fo
Jovival
vide Cy
Alàb
tica
à Va
azt
Va
Felelet er
azert v

bennek az opinio; hogy aki Istent tisztelete mèltoztatik annak ö„
rökkèvalonak kell lenni. Es è volt à Pogànyokra s Pogànyból lett
Keresteinekre nèzve, az üt közetnek köve, èj botzàuzòzàsnak köszik„
làjà amelyrol jövendölès vagyon Luc. 2: 34. 1 Petr. 2: 6. 7. Rom. 9: 33.
Esa. 8: 14.

IVte: Azt is meg lehet à Kègieknek mentségère gondolnunk, hogy
Sem à Sido nyelvet, Sem à Zsido Stylus szerint èjtett Szollàsok modgyàt
az Apostolok iràsibaw nem èrthettèk, à Critikavalis amint kellett vol„
na èlni nem tudtak. Nem tsuda hàt ha el-tèvelyedtenek
Erekre nèzve hellyesen irja az Levèl iro pag. 8: Amin Cleink„
hez tartozo Kötelessègünkòl azzal meg nem szègyènjük; ha azt mondjuk
hogy ök mindent meg-nem tselekedtenek: èj többet àltal nem làttatnak;
hanem tsak azt, amit az ö idejekben velo vilàgossàg àltal làthattanak.
Sòt ugy sem vètünk ellenek ha azt mondjuk, hogy Szàzadban hibàztanak.
Meg-esmèri ezt Hieronymus Epist. ad Theophilum. Melchior Canus L. 7.
Cap. 3. az holott az Atyàkrol igy vègi reflexiojàt: Legantur itaq; à Nobis
Patres cum reverentia quidem, sed ut homines cum delectu et Judicio.
Olvassjaand töllünk az Atyàk tisztelettel ugyan, de mint emberek meg
visgàlo èj vàlaszto ìtèlettel.

A Protestansok közùlis Homerus igy ir: Non est contemptus Patrum
eorum; debita Veneratione nihil detrahitur; si moderatè dissentiat à
Patribus. Clericus is azt m. Ditsèrkeztyùk az Atyàkk azò sz: Cleteket,
az üldözèsek között bèkessèges-türeseket; de irasokat feletèbb nem illò be„
tüllenünk

De tagadja à Refutator es azt m. Nem tsak amin Cleink, nem tsak à
Régi Atyàk, hanem maga à Jlgèr Ur Isten ellenis nagyon vètkeznènk
ha ezen Istenì tisztelètre rendelt, Sok Szàz Esztendök àltal megerö„
sìtèrett Kr: Szokàsokban valamì ujjìtàst temi ügyekeznènk

Felelet erre! Cyprianus Szoràval, akì Epistola ad Jubajanum Lib. 2:
Epist. 3. igy ir. 1o: Ha valaki amin Cleink közùl vagy tudatlansàgbol
vagy nyiltvan, nem azt tartotta amire Urunk pèldàjàval tanitott,
annak az Isten Kegyelmessègebòl engedelem adattathatik; nèkünk pe-
meg nem botsàt, akik az Urtol meg-intetve vagyunk. 2o: Amit à
Regicigbòl vett Argumentomat itteti à Refutatornak arra ismèt
feleltem à Cyprianus Szoràval; akì de dignitate Scripturæ Sacræ
Lib. 2. Epist. 3. azt irja: Nem à Szokàst hanem az Istenì igassàgot kell
Követünk ö m. azrìt: Consuetudo sine veritate vetustas erit erro„
vis. A Szokàsi igassàg nèlkùl vègi tevelygès. Feleltem à Zaccarius
Szoràval; mellyeket erròl à materiàrol irasban hagyott. Lib. 2. f. 6.
vide Ex Hermanni pag. 29. Nec quia nos &c. &c.

Alàbb megis ig ir à Refutator: Ha à mostani Filosofiàhoz (Cri„
tica nevekedèsèhez, Historia talàlmànyaihoz Szokattatnèk
à Vallàs, minden Esztendöben ujjabb ujjabb vàmàra kellene
azt huzni; amely mitsoda nagy gyermekeskedès, hold modjà„
Va valo vàltozàs volna?

Felelet erre: Sòt inkàbb az ellenkezö az igaz, hold modjàra eddigis
azert vàltozott Annyit à Vallàs; hogy az elè szàmlàlt segitsègek
del nem

kel nem éltenek à Theologusok. Elégszer egyben gyültenek az Atyák, hogy à Religior Vniállyák; de még több szakadásokot csinálnának; mivel? mert nem szabták az Hütnek dogozatit à Criticának. éj à józanodásnak le„ gulái szerint à szt: Irásho; hanem à Platonicus Saporbol állo Sonci„ liumok végezésihez.

Ami illeti à Régiek Historiait: Volt az üdöben két féle Traditio Edgyik à Názarenusok Vallásárol valo Historiák; melyekben az Apostoli Hit„ nek Successori elö voltanak adattatva; melyek közöen forgottanak ugyan az Atyáknak; de mivel az ellenkezett à Platonica Theologiával; éj külömbeni Hæresis neve alatt vették s adták által egymásnak; arra ügyet sem vetet„ tenek; hanem lévén maj közönséges à Platonica Theologiával meg édgyező éj Egész Ekklésiábaw el-folyt, kézről kézre által adattatott Traditioit; minde„ ezra vigyáztanak, éj à Sonci limokbanis à Controversiát à szerint magya„ rázták; és ha valamely Názarenusi Hütön levö Doctor értelmének erö„ sitésére à Sonciliumban Szt: Irást allegált; azt à szt: Irásbeli Locust à közönséges Traditioval meg édgyező értelemben öltöztették, az allegalo Doctort pedig à pluralitate vótorum. Haereticusnak declaráltak. Ebben osztán annint à Filosofiában változtak à Controversiák; azonképpen vál„ tozott à Theologiais, és innen esett, hogy minden Seculumban minden Concilium ban ujjabb ujjabb Köntösben öltöztették à Vallást.

De ha à Józan Filosofiának éj Criticának regulái szerint szabnák az Emberek à Controversiákot à szt: Irásho azon egy állapotban marad„ na mindenkor à Vallás.

Fellyebb irt Ellenvetésit mégis igy erösitti à Refutator: Az Em„ beri elme természet szerint lejtto nyughatatlan mindenkor Ujjakot talál, sorsor meg-botlik. Vallyon mit itél itt az okos? melliyik üdvessegesebb? Az Hütöt az Emberi Várlott, éj sok hi„ bákkal tellyes értelemhez formálni; vagy inkább az Értelmet, az Isten Szalhatatlan igéje alá rabbá tenni.

Feleletet erre: Hiszem ugyan azért jovallya a Levél Iro. à Filosofiát és Criticát éj Historiát, hogy az Emberi elme nyughatatlan álhatat„ lan, nyugodot keresö, à szt: Irástis ide sova tekerö, fatsaro; éj azért hogy az Hütöt ne ahoz az hibákkal tellyes értelemhez, hanem à Criticának éj józanodásnak segittségével, ki keresvén az Istem igéjének értelmét, ahoz szabjuk; elmenetet az Hütben valo tétová„ zástol el-fogjuk; éj egyedül szorittsuk à mellé az Hüt mellé-jével„ lyet az Isten beszéde azo igaz értelmében elö ád az Ekklesiar„ tica Historiais hogy à volt à leg elsö KereszténySégben is arrol bizonyossá tészen.

Mint hogy pedig mind à Filosofia mind à Critica, mind az Histo„ rica Cognitio; ebben à Seculumban jutott leg-nagyobb tökélletes„ ségre azért azis jovallya méltán à Levél Iro; hogy à Keresz„ tény ség à szerint alkalmaztassa Vallását: amint à Filosofia vi„ lágosodik à critica nevekedik; az Historia ujjabb ujjabb ta„

talmányo

talmaiyokot ad elö annak ki tanàlàsàra hogy à mai Vallàsok Közzül melliyiket tarrotta az Elsö Primitiva Ecclésia.

De tagadgya à Refutator, hogy meg volna vesztegetödve à Keresztény Tudomány à Catholicusoknàl és azt m. olvassa meg és hamyan fel akàrkiny az Egész Sz. Irást, valhyon talályae, vagy à régi Profétàk jövendö mondàsiban, vagy az uyj Testamentomi Könyvben, hogy mineztutànna à Krisztus az Anyaszt Gyülèzet fievei, üdövel hibàzzèk, és következésképpen lenni kellyen Reformatoroknak, kik Reformatiojokkal helyben àllitsàk; azt égy levèlröl se nèrzünk?

Felelet erre: Sót inkàbb semmiröl többet nem jövendöltenek à Profétàk mint az uyj Testamentomi Ecclésiànak corruptiojàrol, valamint Egeàs Jeremiàs Ezechiel. és maj bàborgozo Királlyok idejében elt Profétàk, az arrovi Ecclesiànak corruptiojàro, fedödés képpen irtanak azokk Mystice kellö és titkos értelemben jövendöltenek, az uyj Testamentomi Ecclesiànakis corruptiojàrol; valahàny szor az Hiveknek szabadulàst jövendöltenek az uyj Testamentomi Ecclesiànak Reformatiojàrol.

Egy szoval: annak meg vesztèse, emert meg-veszèsèt peldàzta, azoknak kiràlt à Babyloniai fogsàgban valo esèsèk, az uj testamentomi Ecclesiànak, à tèvelygèsböl Fogsàgàban valo Eszmèjèt. A Babyloniai fogsàgbol valo ki Szabadulàrök pedigis à Reformatio àltal való Szabadulàrök àbràzoltai. Amint ezeket jövendöltte Esa: Jànos Jelen. 18: 4. ìgy Fussatok ki Babylonbol èn nèpem. üt à Keresztènyek hivattatnak à tèvelygèsek nek el hagyàsàra igy Ifju 2o: Le omlott! le omlott à Babylon! à Romai Ecclesiànak à Reformatio àltal való el-romlàsàrol vagyon à jövendölèsi; alàk le romlyàk azok à Reformatorok anna Vers szerint: Alta ruit Babylon, destruxit tecta Lutherus. Mania Calvinus, sed fundamenta Seimus.

Igy midön Esa: Jànos azt m. Hogy à tiz Szarvak meg-gyülölik à parazsàt Jelen. 16: Részében: à Szarvakon értvèn à Kiràllyokat azt jövendöli hogy sok Europai Kiràllyok ràmunak à Romai Vallàsra, midön azt m. Ezek annak hirèt, azt tèszi amit a Levèl iro jovall, hogy a Zoknak Jorszàgokat bè Szedik; ej à magok haznokra fordittyàk, mint Luther idejében à Protestans fejedelmek; vagy mint most lattyuk à Kiràllyok magok directiojok administratiojok alà vesik; midön azt mondja: Meg-egetik tüzzel. Ez à tüz rèsz szerint à Kiràllyok à Reformatziora czèlozo Rendelèsei, rèsz szerint à Historiànak ej Criticànak tüze mely vèget à Keresztèny Vallàshoz ragasztott toldalèkokat.

Egy szoval azt jövendöli Sz. Jànos: hogy à Kiràlyoknis segèdelmerèsèket interponàllyàk, ej az igaz Tanitokkal együtt az Ez lèsiàt meg-tisztityàk. Lasd több jövendölèseketis Jelen. 6: 12. 13. 14. 2 Thes. 2: 7. 10. 11. 2 Petr. 2: 1. 2.

Sextus Primus De Corruptione Cleri.

Kèrdèsben tèszi à Refutator: Miben àll à Levèl iro Reformatioja? Ezt azt

Es azt feleli: Az Keresztyen Anyaszentegyházának 24 XXIII. Egyben fü-
zött Gyalázásából. Elöljáro beszédében azt mondja, hogy nem
egyéb a Levél iro iránál, hanem az Egész világról egyben sze-
dett Gyalázásoknak Szemét Dombja.

Felelet erre 1mo: A Kegyes ej akor olvasok itélik azt meg, melyik a
irása legyen Gyalázásoknak Szemét Dombja. Felelek.

2do: Erasmus Barátnk Szovával; ahi Epistola ad Volsi-
um azt irja: Mikeppen nem rontya, hanem épitti az Egéséget, aki meg mondja
gya minden azt ami rontya, minden azt; ami épitti az Egéséget; aki meg-
mondja minden azt ami meg-rontya; minden azt ami épitti az Egéséget;
Ugy a Vallástol nem idegenitti; hanem inkább ahoz edesiti az em-
bert az, aki fel-fedezi minden a Vallástan levő hibákat és veszedsé-
ket minden annak orvaságit meg-mutatyal. Azért inkább az Reputa-
tor Irása gyalázás. Ha illik ama mondás: Sententia à verita-
tis imagine recedens, nervis caret, ad inutilia verba, et male
dictiones solet convolare, ut Ignavi Galli antequam vincerint ad
Cantandum statim prosiliunt.

Egy részt ád Reputator ditzéredik elöljáro beszédében. a 4dik
Levelen mint ha Irásával meg-győzte volna az Levél irot igy irván:
En le hurcolom az Allotzát, ej az igasság Szép Szine alatt lappango hamis
Sagot ittél Szinre hozom; ej meg-mutatom hogy irása nem egyéb
hanem gyalázatoknak Szemét Dombja.

En pedig azt itélem hogy maga fejére vakart ezen irásával;
Mert a Levél iro Soha sem; a Reputator pedig Argumentum helyett
mindenütt mosolodik; azért inkább obtrectator, mint Reputator.
De en ugyan sak annak mondom; ej amit a Reputator Irásában
gyalázatoknak nevez, ej iro decenter meg-jegyez, en tsak Nemes
Ennek nevezem.

Ad Numerum I. II. III. IV = IX. Nem álhatya a Levél ironak
ezen Szavait: Ezen Reformationak fundamentomait Lelki ver-
munk, a Papság erkölcseinek meg-jobbulását. Régi ej meg ag-
got gyalázat ez egy mondás a Reputator.

Felelet erre: Nem gyalázat hanem Keresztyéni kötelesség valorit
jova inteni s hibáját a végre hogy magát meg-jobbitsa meg jelen-
teni; amint ismét Erasmus tanittya: Valljon azért gyalázza a Pa-
pi rendet az; aki barátságosan inti s meg-mondja, mikeppen
lehetnének a Papjoktol igazan Nagyok, igazan hatalmasok iga-
zan Gazdagok. Hiszem ez a czélja az Pius VIdik Papa elei-
ben terjesztett Irásnaki; de ollyan a Reputator mint az Ezt
Velés mely nem Szenvedi a tapogatást; vagy illik amit mond a
Böltsesség Sap. 2: 12. 15. Tsak reá tekintsünk az igaznak nehéz mivelünk
mert ellenkezik azo Ösvényi, Szokásunkra hánnya sze-
münk

Künk

kenk à tòrvèny ellen valo bünökòt, éj mivèrt vägalmaz hogy
ìfjak elemmel nem gondolonk.

De làssuk mivel menti à Papokot! Mentségenek Summája
ez: Ha à Catholica Ecclesiàk egy nèhàny Papoknak erkölcsi
fogdèrt èrdemlenek, hanìssàk kivètetètt az Egèsz Papi-
rendet Erkölcstelenség gyalàzatyàban keverni.

Felelet erre: 1ö Potiori parte fit denominatio; ollyan corruptiot ért à Le-
vel ìrò amely közönségen à Papok nagy részèvel, amely botrànkozàsra
va lehetett eletöl fogva az Egèsz Keresztény ségnek. Hogy tedig
illyen botrànkozàs Vètt legyen à Romai Clerusban mind à Tudomàny-
ban mind az erkölcsök dolgàban, magokig à Catholicusok meg-ermèkik.

Gregorius Magnus ötödik Seculumi Pàpa Homilia 17ik Magyaràz,
vàn Keresztyènek ama Szovait: Mennyi gondom vinlta, operaeti
pauci; Deàrbol magyarra fordìtva igy ìr: Nagy keresztség èj fàjda-
lom nèlkül nem Szolhatunk; mert ha vagynàk akik jòt kivànnak
nyanak hallani; de nintsen aki mondjon. Imè tali à Vilàg Pa-
pjaival; mègis az Ur gàbonàjàban kèvès munkàs talàltatik; mert à
Papi tisztessèget fel-vèszszük; de tisztsègnkel èdgyütt jàro kötelessè-
günkòt, bè nem telyesìttyük, à Keresztyeni Szolgàlatot el-hadgyuk,
èj annak büntetetèsünkre hivattatunk Purpurànk; mert à tisztség-
nek csak nevèt nem valosàgàt tartyuk.

Hatodik Adorjàn Vdik Karoly Csàszàr Praeceptora; aki à 16ik Szà-
zban Pàpàsz volt, èj abban az üdöben az Reformatiorais hajlando
ft Norinbergai Gyülèsben A. 1523 igy Szollott: Scimus in hac Sanctа
Sede aliquot jam Annis multa abominanda fuisse. Tudgyuk hogy
ebben à Sz: Szèkben egy nèhàny Esztendötöl fogva sok utàlatossàgok
voltanak: à lelki Tolgorral valo vissza èlès, à pavantsolatokban
à Rendej Hatàrbol ki-hàgàs, èj minden ember fenekestöl fel-forditva vag-
nak. Nemis tudatlia à versetség à pöröl à tagoknis le szàllott.
Mü minyàjan Kiki à maga uttyàn el-tèvelyedtünk; nemis volt
kèpzelò aki jòt tselekednèk. Most arra intelèk tisztèket, hogy
màr valaha szinugyenek-meg korszul Szollani à Catholica Anya-
Sz: Egyhàzrol, gyalàzvan az Emberek erkölcsèket, melyeket ma-
ga az Anyasz: Egyhàzis kàrhoztat; èj mint engedetlen Fiakot napon-
kent ügyekezik meg-jobbitani.

Bernardus Apàtsàg a 11ik Seculumtol fogva, az 1562dik
Esztendöig el-folyt àllapotrol Szolvàn azt ìr. Màr semmi èp-
ség nintsen à Clerusban, csak à hèjja hogy meg-jelentessèk à-
tsunek embere. Sz: Pàl meg-tèrèsèben azt mondja: Sattsik hogy
meg-szünt az üldözès, sòt mert èrdödik azoktol, akik az-
Ecclesiàban elsò Sovan ülnek. A làbnak talpàtol fogva
a fönd

a' fönek tetejeig nintsen èpség, el-àradott az hitetlenség, a' Felsö
Birortol, a' Te Elöjàroidtol, akik làttzanak igazgatni a' Te Nepedet;
nem mondhattyuk màr: A mitsodàj a' nèp olyan a' Papit, mert nem
olyan a' Nèp mint a' Pap. Az illyenekre, èt eher hatonlora nèz,
te, irja a' Levèl iro: pag. 27. Igen Reserved èj Sajnàllani melto dolog
hogy a' Catholicusok vagy azo Papjai ellen tett ellenvetèsei a' màr
vallàron levöknek olyan erös fundamentomon àlnak.

Nem ir hat a' Levèl iro Semmi hasznàsàgot Sem illetlen dolgot
midön azt tanàtsolya a' Papanak hogy a' Papokon kerdje a' Reformà-
tiot. Minden Eèttség kivül a' 16t= Szàzadbeli Keresztèny Sègèt a' Popok
èletèben botrànkozott volt meg. Es az Horsus observatioja szerint,
èdgyik az adott okot a' Szakadàsra, meg-inditto ok volt az: hogy a' bün-
tetinatot penzert osztogattak, melyre a' penznek Szeretne vitte
a' Papokot.

De azt mondja erre a' Refutator: Azert lett a' Szakadàs hogy a' Nem-
tsègi Papa, nem az Augustanumokra; hanem a' Dominicanusokra
bizta a' bunnek kiirdetèsèt; azert haborodott fel Luther, èj ki
ütten ugyakbol a' Szerzetes Regulàinak igàjat, Szakadàst kerdett.

Felelet erre: Igaz amit ir a' Refutator, hogy Luther irigysègtöl indit-
tatvan, botràtott ki Theseseket a' Papa Indulgentiàs Levelei ellen; de
ebböl nem következik, hogy a' Reformatiora Istentöl approbàltatott
erröl ne lett volna; mivel az Isten olly bölts hogy a' rosznak jot tud
ki hozni

Eulegeti azt ir a' Refutator: Hogy Luther a' Classicumbol Egy Apà-
tzàval el-szökött èr azt Felelègül vette? azt ir: Hogy Calvinus ir
tisztàtalan èletel feretèztette volna Fejiràjàt, èj hogy Sodomai-
tzeleketemir èretteten volna, s gyalàzatos tüzet Lilium Bel-
lyeggelis meg-jegyeztetett volna?

Felelet erre 1mo: Hostibus de hoste, aliquid nauseantibus praesertim in
eorum vituperium non facile creditur, nec amicis amicos laudantibus.
Azert amit Calvinusrol mond a' Refutator Egyenesen là fogom, hog-
tzak gyülölsègböl irjàk volla. Hogy Luther az Apàtzàt Felesègül
el-vette azt meg-engedem, de abbol nem következik hogy az Refor-
matiora Istentöl approbàltatott erröl ne lett volna

Felelet. 2do: Azzal amit Limborch egy Remonstrans Historicus
meg-jegyzett: Familiare est Pontifici. Kolàrok a' Papistàknak
mikor amint nevezik az Evangeliomot erröltsökot, èj tudomànyokot
meg-irjàk, mind azokra, akik töllök el-szakadnak, à' hujjàtsnak
vèrèket remi; mint ha a' Romai Erkleziàrol valo el-szakadàst jo-
Vallo ök tsak az Apostoly àllatoknak tisztàtalan Szeretne volna;
èt ezt a' mostot meg-à' tsàsta èletüdvessèg màsokni nem àltalljàk

Dorgàlodik a' Refutator: a' Levèl iro ellenis: Tudatlannak
Evangelist

erettnek ej erköltstelennek nevezi; mivel azt irta à Levèl iro
Eg. utálatosabb Eretnekség az ha Vallàra vagyon valakinek
De erköltse nintsen. Ezzel azt mondja elegge ki adta tudat,
lansàgàt à Levèl iro; azt sem tudgya mi Külömbség az Eretnek,
ség, ej erköltstelenség között, àmbar mindenikben kèsmer iràra
közongyttya?

Felelet erre: A Eretnekség ej erköltstelenség között valo Külömbsé,
get Kettség kivül tudgya à Levèl iro. De egyèbre nèzett à Levèl
iro ezen szovaival azta t.i. hogy à Catholicus Clerus erköltstelen èle,
tèvel, gyanoszà tèrzi à Catholicà Vallàst; ej olyan gondolatot ònthet
az idegenek szivekben; hogy à Catholica Vallàr làbot ad az Emberek
nek az erköltstelensègre; mert az Augustinus mondàsa szerint:
ubi malè creditur. ibi male vivitur. Azt akarjà azèrt tanìtani
à Levèl iro, hogy az erköltstelenség utálatosabb Istèn elött; az Hütben
valo tèvelygèsnèl, ej sòtsem ha nem mindenkorra èrzègère à rosz-
Vallasnak.

§. II. De Katolicia: A Burgosàgot akarja az

igaz Hütböl màsodszor ki irtani à Reformatok: azt m. à Reputator
ismèt à Levèl ironak ama szovaira: Saj annak az Orszàgnak amely
ben à Papsàg azon mesterkedik, hogy burgos legyen Azt feleli:
itten azon felebaràti szeretetet kàrhoztattya; mely minden Keresz
tèny Embert köteles arra, hogy az idegenekb szivekben az igaz
Hütöt plàntàllyàk.

Felelet erre: A Burgosàg Kit fèle jo ej gonosz. vagy vak ej àrtalmas. Jo bur
gosàg volt az Apostolokban; melyben burgosand az Evangyèliomnak ter
jesztèsèben. Gonosz ej vak; mellyel forrottanak à Pogànyok az Elsö
Keresztènyek ellen; à Catholicus Papok; ej azoknak inditàsàbol à Katho
licus Magistratusok azok ellen, akik vellek èdgyet èrtenì nem akarta
nak; akiket fegyverrel, vassal, ej türrel küldöztenek.

Immàr ezt à Burgosàgot èrti à Levèl iro; az honnan ezt àrtal
mas Burgosàgnakt nevezi pag. 10. Erre kèri az Ecclesia Fejèt hogy
Ki irtsa, nem pedig arra; amely köteles mindent; hogy az idege
nekben az Igaz Hütöt plàntàllya.

Ad Numerum XIII. XIV. Argumentuma à Reputatornak èrtem
Numerusok alatt ez: Az Keresztyn ej az Apostolok okoskodàsok
kal Disputatiokkal fedödtenek, az Iràstudok Farisèusok ès
Papi Fejedelmek ellen, de azèrt nem voltanak az Emberi Tàrsa
sàg fel-hàborittoi. Màr pedig ezt tselekszik, mais az Anya
Sz. Egyhàz Burgo Pàpjtoi. Azèrt hamissan kèlti kèjsok
à Levèl iro, hogy Disputatiojokkal fel-hàborittyàk à Tàrsasagot.!

Felelet erre? Nagy Külömbség Vagyon az Keresztyn ès Apostolok;
ès à Catholicus Papok Disputatiojì között. Imo: A Materiàra

nezve

nèzve: Az Kristus azok ellen akik ötet; az Apostolok azok ellen, akik az Kristust és azò Tudomànyàt bè venni nem akarták Disputàltanak Az Catholicus Papok pedig azok ellen, akik az Kristust màr bè vették; de à Pàpàrtol Concilium ortol à Kristus Tudomànyàhoz ragaszto toldalèkokat bè venni nem akarjàk

IIdo: Külömbör à Két Disputatio Modjàra nèzve. Az Kristus ej Apostolok àmbàr burgon, de mèrgesség ej indulatossàg nèlkül disputàltanak Az Catholicus Papok pedig mèrgesen azok ellen, akik à toldalèkokat igassàgok gyanànt bè venni nem akarták Az Kristus és az Apostolok Szèkève erövel tudomànyokat s: àmbàr igaz volt:) nem tasitot tàk belè nem bèszèltek. Az Catholicus Papok pedig, à magok toldalèkokat erövelis, à vèllek egyet erteni nem akarokra kivàntàk kötni belè beszèllenèk. Ezen okra nèzve jol irta az Levèl iro hogy Disputatio jokkal à Jàtsagot fel-hàborèitottàk

Az XIVte Thesisen alatt. mègis illyen Argumentuma vagyon à Reputatorinak: Az Catholicusok az igaz Hitet nem Szègyellik, az Ego" Gyertyàt vèka alà nem rejtik, az Hit agazatik ma" gyarazzàk az igassagot hintik; az hàmissàgot egyomàllyàk. Ment mergel Disputatiokkal à fèrèzetnek körèit el-nem faggattyàk?

Felelet erre: Negat Antecedens. Mert Ido: Ekeitől fogvàn azok akik Catholicusoknak hivattattàk magokat, az igaz Kristust s: Ki à Nàzaret bèli Jesus, akin kivül üdvesség nintsen Tsel. 4:12. Szègyellettèk meg? vallani; hanem à helyett valami làthatatlan halhatatlan terèt len lelket; àti orsztan à Jèzusnek mèlèben vett terèt magàra: jamil lyent az Istenn nemis igèrt volt, nemis Küldött à Platonicusok Màsodik Istenèt vallottàk Istenn Fiànak; akik pedig à Nàzaretbèli Jèzusban valo Hitet erösitettèk, ej àllattàk azt Hàromsàgnak tartottàk, türrel vassal üldöztèk, mellyel az egèsz vilàgot meg? vilàgositto Hitnek gyertyàjàt à vèka alà rejtettèk, az igassàgot fogsàgba vetettèk.

2do: Meg kell különböztetni az Hitet. az Hithez ragasztott toldalèkoktol. Immàr sokan Magyaràznak, ej mànyajon egy tartyàk, hogy Hitet magyaràznak; de ha szorossan az igaz Histo riàra, Filosofiàra, Criticàra vonatznak à Keresztèny Doctorok Magyaràzati; vilàgosan meg-tetszik, hogy amit magyaràznak, az nem Hit hanem Hithez ragasztatott toldalèk; illyenek sokhoz à Catholicus Papok magyaràzatis.

Az sem mondhat szo nèlkül: amit ir az 23ik Levèlen: Az Ca" tholicusok gyülölségbol nem szolnak maj Vallàsokrol, an" nàlis inkàbb azok ellen nem mergeszednek, hanem tökè" letes szeretetbol à Lelkek nyeresèben szorgalmatoskodnak?

Felelet erre: Ellenkezöt làtnunk à Catholicusok Theologiàik ràban, ej Historiàjokban, es azt; hogy igen ritkan, vagy soha sem

szollanak

szollanak jol az
Katziojokban, es
nèp elött gyü
sok közzül Ba
kot ej tudom
völ, amelyekb
ség elött gyül
tudok béli Pap
gyülekezetekbe
jok: Kivàlt
kik vèllek èr
olyanokrol
Meg mutatt
jövendölt Sz
és Sàrban pro
holt testek
testeket nem
jol vollok.

De ezekn
oly kegye
meg ne
Ad Nem
Zavartà
meritheti
ségben n
el-pusz
szültèk

Felelet erre Ido:
elö viznek
t.i. à Màso
Theologiàt;
màsrovis b
sitèznek

2do: K
tol igy def
nis tudom
gazaraival
val vagyon
Agazatair
Jugudi gu
am Eccle
hozzà. Be
Dei, tzèl

Szollanak jol az ellenkezo vallasokrol, sem könyverben sem Predi„
katziojokban, ezert pedig hogy azoknak Vallasokat a tudatlan
nep elott gyülöletesse tegyek. Illyenek a Catholicus Historicus„
sok közzül Baronius. ej Bzovius., akik gyülöltségbol olyan dolgo„
kot ej tudomanyokat irtanak a Valdenseserröl, Albigenseset„
röl, amelyekben sem hirek sem tanaitsok nem voit; hogy a köj„
ség elott gyülöletesse tegyek. vallasokat. Illyenek voltanak amü
dönkbeli Papokis, valahanyszor butsujaras sor, vagy egyeb nagj
gyülekezetekben predikallottanak, mitsokbol allott Predikatzio„
jok: Kivalt Luthert Calvinust, ugy mas neveretes Doctorokat,
kik vellek ertelmetben meg nem egyeztenek, sirtak, karomlottak
ollyanokotis fogtak reajok mellyekben semmi sem volt.
Meg mutattak ezzel hogy ki Sanit vanyi Jelen. 13:6. Az illyenekröl
jöreindölt Szt. Janos ii. 8.9. az kolott ert mondja: hogy a gyösseban
es Sarban profetalo birony sagokat, az fene vad meg-öli, ej azo
kott testek a varosnak uttain feksznek, ej azoknak holt
testeket nem engedik temni a köpoltsoban, azaz nem Szollanak
jol rollok.

De ezekre azt m. a Reputator: Hogy a mas Vallasnak sem
oly kepesek a Catholicusokhoz; hogy azokot soha egy szovalis
meg ne sertsek. Erre lesen a feletet az XXIIIk Num alatt.

Ad Num XV. XVI. XVII. Valamint azt m. mindenben magok
zavartak meg magoknak a viset, hogy az elo kutfobol ne
merithessenek tiszta viset; ugy hogy a Burgosag a Keresztény„
segben nagy vesontast okozott, amiatt szamtalan varosok
el-pusztittattak, az Cuberi ver patakokkal folyt, magok
szültek magoknak a vesedelmet az Eretnekségek

Felelet erre Ia: Hogy a Catholicusok zavartak s elegsitettek meg az
elo viznek kutfejet, elol meg-vagyon mutatva, azis mikor
t.i. a Masodik Seculumban mikor be vettek a Platonica —
Theologiat; azutan a sok szükségtelen ceremoniakis, egyszeris
mastocis be tsusztak mellyek a Concilium okban meg ero„
sitettenek, megis masokka fogja hogy meg zavartak a viset.

2do: Kerdesben johet. Kik az Eretnekek? Maga Apostol„
bol igy definiallya az Eretneket: Eretnek az, aki ollyan ha„
mis tudomanyt tanitt; melyet tud ellenkezni az igaz Hit a„
gazataival. Mas pedig minden Acatholicus ollyan persvasio„
val vagyon Hiti arant; hogy az nem ellenkezik az igaz Hit
Agazataival Laetantius de Origine erroris Lib. 4. azt m.
Singuli quique eorum Hæreticorum, Catholicos se judicat, et Su„
am Ecclesiam Catholicam dicunt. Salvianus pedig azt adja
hozzá. Errant sed bono animo errant, non odio sed affectu
Dei, dicet ex ingiuria neveri a Reputator az Acatholicusokot. Eretne„
Cyrio:

3tio: Az objectiobaw fel-titeztt Keresztények, a kiknek à Catholicusok vèreket ki ontották Vàrosokot el-pusztitották voltanak à Váldenserek s: mert ezekre tèlez à Levil 17o. :) akik nem voltanak Hæreticusok; mert ezek à Nazarensok màrabèli voltanak à Nazarensok tudomainya pedig az. Elsö ej Màsodik Seculumban èlt Catholicusoktol Orthodoxusnak tartatott. Azért à Válden-seseket ölvén pusztitvaw à Catholicusok az Ezeretneker helyett ö magàt az Krisztust üldöztèk azo Hiveiben Isel. 9: 5.

4to: Fellyebb meg-vagyon mutatva à Cath. Keresztény Papok ragasz-tották à Toldalèkokot à Keresztény Tudomány közzé s: V. mellè :), mèg sem mondà Ezeretnekeknek kivált à Laicusokot; akik màsokot nem kèrhoztatnak; mert amint Reichenberg Adam Scholl: Aequum porcit, ne viros caterum pios et non sponte errantes statim in Hæreticorum censum referamus.

A Papoknà czèlozvaw pedig azt irom amit egy Tudos Luther meg jegyzett. Ut quæ spes illis, quibus adjumenta ad veritatem cognoscendam non defuerunt, quorum manifesta in re tanta apparuit vel negligentia, vel pertinacia, quos nihilo minus hominum merita et Crucis Christi fulgida et quæ sunt his similia, à vera Sententia excluserunt, quid illi errori suo prætexent? quid autem illi, qui alios tam vide tam superbè ut sit à plurimis damnati?[2]

De azt m. à Lelkitator: Az Anya s: Egyház à maga Szerzöjèt Kö-vetvèn, mindenkor Kegyes üldözèsek között békességes türèssel ne-vedett, Sàntal an Martyromokkà kiontott vèrèt Cinos halàlok bizonyìttyàl

Felelett erre: A'Zephirinus elött virágzott Fides Catholica Ecclesiá-rol tell azt Ertem Jonas Schlingk in Joh. 3: 9. azt irjà hogy amig az Unbernek fia Kirdetteretett Isten Fiànak èr ugy: Hogy Mariàtol valo Szü-letèse elött valo lète nem tanittatott; ej annàl Egy Istennek lenni ta-gadtatott; addig mindenkor à vilàg ellensége volt az ö hivèinek; ugymint àri meg-feszitteztt Unbernek Apostoloje lenni nem akart; De mihelyt ama Tudomany kezdett tanittatni; hogy az Istennek ter-vett magàra, mindgyàrt engedelmesebben vitelre magat à vilàg hozzàjok Erkölcs-ire à Lapide Sommenk. in Joh. Cap. 16: 2. Textus Kiàmsnak Athenagorànak. Justinusnak Apologiàjokbol elö Szàn-talvan az okokot; mellyekèrt üldöztèk az Elsö Keresztényeket Ed-gyikrel ezt adja; hogy az Apostolok uj; ej Hallatlan Tudomànyt tanìtottanak; è vilàg elött azt tanitvàn. Hogy à meg-feszitteztt Unbert kell tiszteln ej Imàdni. Minekto azèrt hogy az olyan Ke-resztények. Kik à Krisztust à Platonica Theologia Szerint hittèk, nem Igen bàntottàk; hanem akik Plàtoni Toldalèk nèlkül hittèk azokon egyetlenkedtek.

A Diocletianus alatt valo üldözèrt pedig à Papok sok magok vitelèvèl okozottak tulajdonityàk az Historiàk: Aureliano Sub-

tato

tato post pacem
in fide et vita
queritur Euseb
ait Decimam pe
pulata est. Ig
kanem à tudomà
kèrt Szenvedtem
jèk à Reputator
virágzott Catho
Mogyan ezen
fegyvert nem
el-szakadvan
s egy szerü
tà el fel-fe
leg. ottan
Felelett erre: 1o:
volt à Pèmi
nint à Nàzare
amely hogy Any
nüsbol; artii
gànybol lett K
Pùs pöpöl fü
Der Anny odto
godot voltak
nak együgyü
Vallàsàva
kot, kivàit
takniak
2o:
tevelygenek
vissza hom
tetni az Ap
fogàsgonak
ellen kidet
nus. Non es
Debet non
Àmi à
bizonyittyàl
lenség à Lo
modot Ors
zèttàsa vèg
100. Stadan

lato post pacem externam non levis facta Christianorum
in fide et vita corruptio; ut de illorum temporum statu con-
queritur Eusebius Libl. 8. Cap. 1. Hinegy Justo Judicio ortum
sit Decimam persecutionem, qua Ecclesiam Deum tunis depo-
pulata est. Igy hat okok respective nem à Krisusrol,
hanem a tudomanyban ig evöltsoben valo meg-vesztegetodese-
kert szenvedtenek à catholicusok. Mutten hat nieret Pittred-
jel à Reputator anagyra Marty romival, à Zephirinus elöt
praecedt Catholicusokat erö dötteret.

Mogan ezen Mony alatt ert irja: Soha à catholica Ecclesia
fegyvert nem fogh, hanem Vedelmere azok ellen, akik attol
el-szakadtak illetoleg tölle hàdia lettek. Annyok ellen tamadta-
ja egy szeremind föld-i Fejedelmek ellenis; mert alig szakad-
tà el fel-fuvaltodott gege Luthert az Anyaszt: Egyhàztol
leg. ottan fegyverrel Eredi Kondoly hinetik

Felelet erre: 1o: Felyebb meg vagyon mutatva melyik gyülekezet
volt à Primitiva Ecclesiaban à Mater. v. Anya Ecclesia ugy
mint à Nazarenusok, vagy Sido Keresztenyektöl gyült Ecclesia;
amely hogy Anyanal i Jonek tartatott, meg-mutattuk bojjha-
nusbol; azert hogy trak à Sido ceremoniakert keresztetnek à Po-
gànybol lett Keresztenyek à magok kebelekbol. Mohat à Romai
Pus pöktöl függö Pogany Keresztenyek iszakadtanak el ellöben t-
Ders Anyaktol à Nazarenusok gyülekezetiröl; azutan mostohais-
golot voltakeppen meg-mutattuk; midön Zephirinus idejeben an-
nak együgyu tudomanyat egeszben oda hagytak Pej à Montanus
Vallasara allottanak. Mohat ex injuria neveri az Acatholicus-
kot, kivalt à Nazarenusok titimek Successorit Anyak ellen tamad-
takniak

2o: Az Hüttöl el-szakadott Keresztenyek vagy tudatlansagbol
tevelyegnek. Vagy ex malitia. Az Elsö Vendtelieket tanitajjal kell
vitska hozni az Hüttre; à Malitiosus eseneket predig el-kell tavoz-
tatni az Apostoli Regula Tanàtsa Szerent 2 Tim. 3: 10. Mohat à régi
Poganyoknak peldajokat követek, mikor fegyverre fogtanak azok
ellen kiket teoltyegni iràltenek. Kiknek igy feleli Tertullia-
nus: Non est Religionis cogere Religionem, quae sponte suscipi-
debet non vi

Ami à Luther dolgat illeti: az arrovi üdörol ire Historicusok
bizonyittyak; hogy rivalt abban az üdöben nagy volt à Vendelet
kedseg à Romai Ecclesiaban. Sot à panasz synatokat Concilium-
okot Orszag Gyülekezeket gyüjtötenek à kivallyok azoknak el-iga-
zittasa vegett, à Tridentinum Concilium is Maximilianus Cesszar
100. Szabaminakot adott be à Romai Curia 1: vagy Apostoli Szek
ellen

ellen helyeket à Rhenannumi éj Norimbergiai Gyülésbenis be adtanak
à Reudel. V. K. 00. de haszontalan volt, nem regulázhatták meg
à Clerust; hogy azért tanittásival ki kolt azok ellen Luther, az
zal à Cśiszár ellen nem rebellált.

Hogy Fegyverezés éj vérontás volt à Reformatió alkalmatossá
gával nem Lutherner éj Calvinusnak; hanem à roldalékok mellett
viszkedő Papoknak, éj Papoknak sell-tulajdonittani. Sem Fizedik Leótol
Sem Harmadik Pál Papától nem nyughatott Vdik Károly, mig Hadat nem ze
szitett à Protestansok ellen; Czek látván s vévén észre à készületet, ötis
gondot viselenek magokrol. Nyolczvan ezer gyalog 10. Ezer lovas Katonákat
150. Agyukat ki állittanak; hogy ha szükség lenne magokat oltalmazhatnák
à Cśiszár fájok vive Hadát ötis fegyvert fogánk magok oltalmokra. Mel
tatlan Harcz volt az à Catholicusok részéről; nemis tehetett volna à Protes
tánsok dolgát Seditiora magyarázni; mert hogy à Papának el-szenvedhetet
len határtalma; éj az abususok ellen tanitott Luther, à Fejedelmek pedig
tanitását be vették; azzal à Cśiszár ellen nem rebellaltanak, s nem
lesz vala illő részjok Hadat Inditttani. A Protestánsok pedig
Lege Naturali s. mert akkor à Krisztus Törvényével ellenkezet gondoltak;
Szabad volt à magok oltalmokra fegyvert fogni. Minden ész amit
kapott szenvedje bérével.

Ad Numm XVIII: Indúlkozik à Reputator. hogy irhatta à Levél iro:
Hogy à Meg-feszittetett Jésusnak kérben hordozott képével az el-tevel.
lyedett Atyafiak kergettettek, kénoztattak öldöklöttettek ki értheti azt
s. Kérdi à Reputator:) Hiszem à Keresztről nem fut à jo lélek, hanem
tsak azok. Kikről irja szt: Pál Fil. 3: 18. Hogy à Krisztus Keresztre
nek ellensegi.

Felelet erre: Joannes Barclaius in Icone Animor Cap. 8: ezt irja: Maxime
Solenne est ad parandam reverentiam nomine colitorum uti: Szokások à ke
gyetlenekre, à végre hogy az Emberek előtt betsületet szerezhessenek ma
goknak à Mennyeiek nevében folytatun dolgokot, éj Szentségnek le
gyessegnek szinével be hálolni à Kösségnek Szemet.

Az Istennek tulajdonittyák az magok kivánságokot, éj mintha éret
te harczolnának magoknak győzedelmet igérnek; éj ezzel à Kerdet
tel mint valami Készülettel vagy Elöljáro tekezéssel fognak minden dolgaikhoz.

Alexander Natalis: à Pogányokban emlek világos példáját irja
Mithologiæ Lib. 1. p. 66. holott az irja: Hogy mikor à Pogányok Diánát
Istennéjek vérével engesztaltek. Praerat Sacerdos sortitus, qui tam
diu parvam et levem Dianæ Statuam Sustentabat dum pueri cæderent,
hogy amig à Gyermekeket addig ölték, mig à vér ki folyt volna
testekből s: mellyel à Diana ábrázat meg hintetik vala:) addig egy
Isteni Pap, a Diana Képét az ostorozok mellett semi tartotta.

Immár illyen formában Ténoztattak s. amint tartatott: az el
tevelyedett Atyafiait à Valdenseseknek meg feszittetett Jésus kérben

hordozott

hordozott képével
tetett Jésusnak
hadgya à maga
tya azoktak
Sinten à Pogány
az üdö mikor
tselekszik.
Krisztus Keresztu
jutott sz: Pá
tus Keresztén
ellenségin pe
tak elegyitte
tetett ét het
Ma pedig a
jus: azik el-hagy
amelleti meg-
I:t. i. à Catho
2do: —
es gyalázato
nak és mok
ven kol világ
ozéjà ellen
ön à Keirt
letöl à vég
Jeni Jog
gat Jog
Jósnak
Felelet erre: M
ber Scottusok
Seseknek; m
godon felett
10te éj 11te Sz
ván azoknak
amelyértis
porsóvan, éj
polnak éj
Magyarországba
Monus Sea
lom Chrom
ellenek ha
Sem Ste pen
ben 6000
Kösnetek.
kellyeket

hordozza képével, az öldöklők körül hordozta à Baṙàt à'meg fesit-
teretett Jésusnak képét, jelentvén hogy az, akié az à Kép; helyben-
hadgya à maga dicsőtéjére szolgàló dolognak, sőt áldozatnak tar-
tya azokkali Kéjgezésekkel Öldöklésedet. Be-töltötték valamint
Sinten à Pogányok à Krisztusnak anna jövendölését Joh. 16: 2. Sőt el-jö
az üdő midőn tiszteletet valaki Isten ölend áltatya hogy Istenit tiszteletet
tételekkid. Ami pedig illeti: Sz: Pálnak szava, ezt panaszai à
Krisztus Keresztének ellenségiről; az eppen nem illik ide; még ezekbe se
jutott Sz: Pálnak à meg-feszitetett Krisztusnak képe, hanem à Krisz-
tus Keresztén ékesitette à Keresztény tudományt; à Krisztus Keresztének
ellenségin pedig azokat, akik azzal à Moser Törvénnyet összve adták,
tak elegyitém azért hogy az üldözést kerülyék, è mellett pedig terin
teret és bétsületet nyerjenek. Sal. 6: 12.

Ma pedig az Krisztus Keresztének ellenségi azok, vagy ez előtt azok voltanak
jmd: akik el hagyván azt à Vallást mellyet igaznak tartottanak, csak azért hogy
amellett meg-vetetést gyalázatokat üldözéseket szenvedtenek, oda mentenek
l:t-i. à Catholicusok közzi:)

2do: —

Es gyalázatoson à Keresztfára feszitetett Urnak Jésust Meunyei Királyok
nak è urroknak szégyellik tartani, éj utol üdvességet várni; oda ügyekez-
ven hol világ szerint boldogabb állapotot láttának. A Sz: Apostolnak
czélja ellen magyarázhat à Reputator; éj toldalékot magyarázni; mi-
ért à Krisztus Keresztének ellenségit azokra magyarázza, akik à fé-
lettől à végre hogy azt tiszteljék irtoznak.

Jeni fogat à Sz: Inquisitionair azt m. à Reputator: Ez annak valósá-
gat úgy magyarizzá: Vége à Sz: Inquisitionak, éj czélja à rosz Valla-
sonak éj Erőltetésének tilóztatása.

Feletet erre? Mindenelőtte ezen Inquisitioról melyet à Reputator szünt tart, több
ber Scottusok, Scotok emlék eredetiről. Erre adott alkalmatosságot à Valden-
seseknek, mák nevezet szerint Albigenseseknek egész nap nyugoti Részá-
gokon felettébbvalo terjedése. Ugyanis ha szinten voltanak is sokan à
10= éj 11= Században; akik à Romai Ecclesiának ellene Scottottanak; de nyil-
ván azoknak Gyülekezetiről el-nem szakadtanak, hanem csak à Valdenseseknek
amelyértis azokat Hereticusoknak tartották. Ezek hová tovább inkább sza-
porodván, éj magok után sőt népeket el-vonván; meg szinte szemeret à Pa-
pának éj Papáknak ér jövenyen tegyetlenkedni Erdeinek ellenek A. Xti 1210
Moguntiában éj Argentoratumb sokan meg-ölettenek A. Xti 1242 in castro
Montis Securi Dioc. Tolosana 224. meg-egettenek Vide Martin. Po-
lon. Chronicon et Wilhelmi de Podio Laurentii Haddalis Erdeitek
ellenek harczolni. A Francia Királyok. A. 1209. Akik sem férfiaknak
sem Asszonyállatoknak nem kedvezteneck: Bitnia Városában töb-
ben 60000. Erekeknél ölettek meg, maj városban szinte ugy öldö-
költetek. Ez-kiscm effelék voltanak azok az öldöklésekis, —
mellyeket emleget à Jobel iró pag. 12. részbet /: valaki olvassa :/

Az Irlan-

az Irlandiák történt ej ért holmaporig tartó Szörnyü vérontáson, sic és
keserég a Belgiumk fel-mészároltatott 150. Ezer ej még több Emberekk
gyilkoltatásokon; akik csak azért ölettenek meg, hogy a gyilkosoktol-hü
lömbözö módon exectenek. A Bestialen ejtzakáján ejtett Szörnyü Gyil„
kosság csattogásának irtoztato hangja még most hallatik.

Jacobus Maximus azt irja: in Gallicæ Historiæ sui temporis, hogy midön
a Szörnyü keinzások nem használnának; hanem még is Számok naponként
nevekedtek; koppant hadi Seregek gyüjtettenek; ej nem ezelesebb erövel mint
a Törökök ellen kartzoltanak; amelynek az a vége lött hogy inkább magokat
meg-ölettetni s minden világi javaiktol még fosztatni engedték vánitsem
tsochygésüket s: ö annak nevette: s meg-tévén el-hadták volna. Mely ha„
dakból származott nyomoruságok öket egész nap nyugoton el-szélesztette
gondolratott fel III^dik Innocentius Papától. a Verengzo ker Inquisitio
sut dicitt Hispanica: ej arit Hüttel ki adtanak a Valdenseseк közül valo„
nak lenni, azt elevonen valo meg. égetésre ítéltek, ej meg-égettek; és ezze
lözve irja a levél iro. pag. 12. 13. Mennyi Ember égetésre valo rakás„
fát nem tornyoztatott fel amaz fit: Inquisitiova fel-állittatott itélö Szék
hogy az fene buzgoságnak áldozatot tégyen s. a t. Immár erre ré„
lözve irja pag. 14. Ekentül hiszem hogy VI^ten Pius fö Pasztori Hivataland
ereje szerint, ezen verengzö Szeket el-fogja törölni

Ad. Numerum XX. Mentsen Kivánnya a Leptator a Verengzö
Szeket, ama Nagy Vatsoárol költ Példa beszédnek ama szavaival: com.
pelle intrare Luk. 14: 23.

Felelet erre: Törvendölés vagyon a Sidoknak meg-verésérül; ej azok helyében
a Pogányok kivandrol. Már pedig sem az Apostolok, sem az első három
Seculumbéli Keresztenyek nem Emberitették a pogányokat tüzzel vassal
hanem lelki fegyverekkel, tanitással jo példa adással, az üldözések között
bereséges türéssel; ezekkel a fegyverekkel Emberitették be jöni a Pogány„
kot ez Anyaszentségházban 2 Cor. 10: 4. Nem jol tereri hat a Példa beszéd
szavait a tévelygökre; akik iránt nem azt parantsolták az Apostolok
hogy öllyük vágjuk égessük-meg azokot; akik velünk egyet érteni nem akar„
nak; hanem hogy tanitással jo példa adásunkal győzzük-meg ötöt; és
ha a tanitást be vennì nem akarják vagy el kenvedjük Ef. 4: 1. 5. vagy
el-távoztassuk Tit. 3: 10. Erre nérve m. Hieronymus. Haereticum
Hominem et post primam et secundam correptionem devita scito quia subversus
est qui ejusmodi est. Tit. 3: 10. Ezek szerint kivánta értetni s parantsolta gyakorolratni a Ci„
tált Példa Beszéd szavait, az ez elött Dicsöségesen uralkodott B. Emlékezetü
Felséges Mária Terésia; midön élt Kegyelmes Fejedelem Asszonyunk
In Declaratione ad Principes Ao 1753. facta in verbis: Pari animi
candore agnoscimus violentiam in rebus Fidei non posse esse, no„
dum in peroccendis animis ad convictionem, hoc enim est opus
gratiæ Divinæ, cui adjungenda institutiones, et lenitate et pati„
entia profectæ, exemplisq; bonorum operum confirmatæ quorum exer„
citium exercendum more Christi erga omnes indigentes sine

Discrimine

diserimine, Religionis. Et hoc sensu Summus illud: Compelle intrare
Nullus Subditorum nostrorum, nec illos quidem, qui Salutaribus Institutionibus
aures praebere pertinaciss[i]mè recusant, vel in persona vel in bonis moleſ-
tabitur, quamdiu intra Officia Subditi se continebit, et illa quæ obsequium
et Submissio Legitimæ potestati debita exigat præstabit; cum superiorum
in conscientias exercere nequiquam prætendimus.

Hogy is gondolya meg à Reputator. hogy à Keresztnek szelid lelke egy=
más' vérengezésre szabadságot adna; meg pedig ollyan hibás' ètzelmekért,
melyeket jo lèlekkel tartanak; ej ollyan ètzelemben valo Különbségért
amely dühösséget, ej Istennek tettzo. De nem egyéb vitte à Catholicus
Papokot; ej azoknak ingerlèsèből à Magistratusokot arra, hogy az illyenek
ellen erőszakkal állyanak; hanem az, hogy nem volt elégséges, arra
mentunnok Vallásoknak meg-állitására; s attol félnenek hogy-cha illyen
erőszakkal nem élnek, hàlgatoiktol is szasságokból el-maradnak.

Ad. Numerum XXI: Két helytelen Kivánsága van à Reputa=
tornak eben Numerus alatt. 1.o Ha Luther ej Calvinus idejében
az à Két fem állott volna, ha annyi szakadások nem lettenek volna
2.o: Bár mais minden Catholicus Fejedelmek birtokában fenn állana.

Feleletad 1.um Meg volt ez à Vérengezés à Reformatio Kezdetèn is, de erőt
nem vehetett. Azt ieja egy Historicus. In normullis regionibus ad re=
gnum et Supplicia redacti sunt varias consilia et Impedimenta Reforma=
tioni tollenda tentata sunt. De ki sok vizek ki nem olthattàk à Szeret=
tet. Ener. 8:7. Bár à Catholicusok Luthert ej Calvinust, Luther ej Calvi=
nus ir egyenàrt tolerältàk volna, eddig régi tiszta fogàsa visszta ment
volna à Vallàr. De amiatt nem mehetett tövelletességre à Reformatio,
hogy nem volt Tolerantia?

Ad. 2.um: Eddig elè amely Tartomàngokban fenn állott ez à Véren=
gezö Szèk; nem hogy el-fogyatta volna az Igaz Keresztènyeket hanem
inkább szaporitotta; à Keresztènt annùt Tertullianus mondotta: Quoties=
cunq; metimur eo plures efficimur. Annùt ezt à Valdenseserröl irt Histo=
rikus bizonyittyàk akiket minèl inkább ölnek annàl inkább szaporodtak à
Akikből pedig Martyromokot nem tsinàltanak; azokból Hypocritàk lettek.
Es igy ha mais ez à Vérengezö Szèk fenn állana, à jo lèlkü Emberekből
annàl tobb Martyromok, az àllatatlanokból annàl kepmutatok (többen:)
lennènek, s mi gyönyörüsége lehetne, benne à Reputátornak.

Ad Num. XXII: Az Excommunicationak büntetèsèrö szolja à=
Levèl iro Szemeit azt mondja à Reputator melyet meg-èrdemlett
à Keresztyen-Atyaſi: Egyhàzàn mertsky irásával tett fertelmes
gyalàzàsàèrt.

Feleletezre: Az Excommunicatiot à Keresztusis az Apostolokis à Zsido Ek=
klesiàban találták, s à Keresztèny Ekklesiàban Meg hagyták, hogy à bot=
ránytato èletü Emberek abbol az àltal ki vètetnènek. De à Papàk azt=
is à jo vallàsu s tudomànyu ej jo erkölcsü Emberekre üldözésère fordi=
tották.

tották. Ekeiről fogva olyanokat excommunicáltanak, akik tiszta ès tol„
dalék nèlkül valo Hittüek voltanak, vagy olyan képtelenèket mint ö nem
hittenek. Jo szivel excommunicáltatná à Reputator à Levèl irot is.
De nem vajta áll, Különben Excommunicatio nèlkülis el-tell hagyni
azt à Gyülekezetet; nem csak à Levèl irokat hanem máj meg-vilago„
sodott Catholicusokatis ama Prophetia szerint: Fussatok ki Babylonból
ès nèpem, ej ne légyetek vèszedek azo bünciben; hogy azo büntetèsi„
vel ne büntessetek Jelen. 18: 4.

Ad Numerum XXIII.^um Ezen Numerus alatt dorgalodik à Levèl
iro ellen mivel azirta hogy à Catholicus Papoknak meg telle„
ne gavantsolni, hogy Prédikallo szèkekben là máj Vallárnak„
nak sèrtegetèsitol tàvozzanak; amelyet hogy helytelenül irt
à Levèl iro. Két okokbol bizonyitya Hogy 1mo: A Kristus ès
Apostolokis fedödtenek az hitetlenek ellen; meg pedig ke„
ménysokkal tehat szabad à Catholicus Papoknakis 2do: A„
Catholicus Papokis azt tselekezik à Catholicusokkal, Tehat
szabad à Catholicusoknakis amazokat vissza adni à költsönt.

Felelet erre. 1mo: A Kristus ès az Apostolok valoságos hitetlenek el„
len fedödtenek, à Catholicus Papok pedig sokszor olyanok ellen, akik
jo lèlekkel hibaznak, akiket nem kárhoztato hanem szelid engedel„
mes tanittással tellene utban vezetni; vagy pedig igazán hivök ellen
akiket kárhoztatnak; hogy azo toldalèkjokat be venni nem akarjak
ezert helyesen joaltatik, hogy tiltassanak Prédikallo szèkekben à mostokoh

2do: Amit az Acatholicus Papokat illeti; kötelességek hozza magá„
val, hogy ha csak erélozárdeppenis elö-hozzák, néha néha refutal„
lyák, ès tudományokról à menyiben ellenkeznek à sz: irással ol„
talmazzák Halgatojokot; de azt ezekneki mostoladás nèlkül —
Kell à Királlyi Rendelèsek szerint tselekedniek. De ha szinten
azok abban à vèszben hibaznakis, nem szabad az à Reputatorinak,
ha nálla van à Kristus es az Apostolok szelid lelke Marc.
ix. 44. Rom. 12: Non malum pro malo reddentes.

Ugyan ezen Numerus alatt: Indatlanak szemekben böl ki
vetkezetnek hazugságot mazolnak neveli à Reputator à
Levèl irot. azért, mivel könyvèben ezeket nyomtattatta;
hogy à tèbolygo ej hanis bizgosàgtol meg vakitsatott Pa„
pok olyan dolgokot prédikállanak; mellyek à Kristus sze„
mevèvel, ezèjával az Apostolok lelkivel szemtöl szem„
ben ellenkeznek; ej nem egyébre hanem haragra ès
mérgre ingerlik az elmèt.

Felelet erre: Ok nèlkül mutogallya à Reputator à Levèl irot a„
zon irásáért; mert máj Vallásunknak kárhoztatásával tel„
lyes Prédikátziojok; illyen az: Mikor azt Prédikállyak: Valaki
az Romai Anyaszentegyházon kivül vagyon annak igaz Hüte

nintsen

nintsen az sa
tyák azzal ki
hoz; melyrol
maledictione t
navadnakè
kot; ej azo
ari à máj

§. III.

à Reput
nak à
tartoz
nalla

Felelet erre:
it federi-fe
vassa meg
mennyi ki
ült fejekn
tol ojja ma

Ad Nu
sizi fe
Donáu
hoved

Felelet erre
panaszn
Szollya: A
ej hosszas
jovaznak
tos vallás
tözben fe

Veneris
pit circa
cere jae
Peeverter
Su Christ
mum et

Az
Sáp
Sár

Felelet e
talom
Sacerdo

mutasson az Irásra, az Keresztyén tanúdo az el-Kárhozik. meg-mutat, tsák azzal ki fajzati légyenek Jelen. 13:6. Hasonlók annak állat, hoz; melyrol azt irja Péter: Quamvis sint sub aqua, sub aqua malédictæ tentant. Hát az illyen Papot valljon büntetetlenül maradnak-e; hogy az Istelö Törvénnek buzájában vágják szarlojo, kot; ej az ö Istelö Szekit magoknak tagadják Rom. 14: Te ki vagy ah' a' más Szolgájat ítéled. Jacob. Mát. 7: 1ső 1.

§. III. De Romano Pontifice. Nem látatik ugyan a' Keresztyé eleget tenni, gyalázatos vétkeinek bujdosója, nak a' Szivel tsak. Ha az Anyaszentségháza Feje a' Keresztyé helytartója ellen, nem élesíti tagadhatlan Igéjének két él pallagját.

Felelet erre: Nem gyalázza a' Szivel ivo a' Papát; hanem tsak hibá, it fedezi-fel a' Papának, mellyet ha hibának tart a' Reputator, ol, vasa meg Platinát és Sydinust. De Veris Pontificem; ej meg-látja mennyi hibái vétkei nagyok, ott fel-fedezve abban a' sok Szörben ült fejeknek; ej hogy továbbis olyan botránkozásra szörö hibát, tol ójja magát a Papa méltán intetik a' Szivel ivo által.

Ad Mátt. XXV. XXVI. XXVII: Hogy vallási jovatval az Erköl, csi fenyítél el-mulatására; ej erkölcsök veszedségére, a' tu, dományi vesztegetésére vissza élnek a' hatalmas Papál Igazgatók részek?

Felelet erre: Meg az tavmadik Seculumbanis olvasnak emberek a' panasznak miáltal. Cyprianus de lapsis Szabadi beszéddel pana, szolja: a' fenyítéket melyet az Apostolok adtanak az hanyélés ej bosszú bűnnek el-vontatta. Mingyájon ügyekeztek az magok jovatnak öregbítésében — — Nem volt a' Papokban alkita, tos vallás; Sem az Egyházi Szolgálatban igaz Hit, Sem az Erköl, tsökben fenyíték. A' Szabad Szazadbéli Erkölcsi állapottyával Vernerus in Fasciculo Temporum így ir. Tempus examinationis mei, pit circa A. Dni. 1000. In quo Fides Christiana valde coepit defi, cere, ac declinare à puritate virginitatis. Ubique Abbates p. tót. Perverterunt Pontifices et dominationis amore totam Regni fa, ciem Christi Nomen — — ex spirituali terre, num et civile fecerunt; sellyebbit ovás ejtele panasz.

Az Anyaszentségháza Istenes Szolgál a' Papának tulsó Mélto, Sájok tanyéra, hogy sok Istenes Császárok lábait tsókolá, Sőrnir meg-alázták magokat

Felelet erre: Az Istenes Papjának ékessegek nem külső világitta, talom hanem belső igazság, szentség ej bagyasság, ama Szentt: Sacerdotes tui induentur justitia Solt. 132: 1ső 9. Nem ejtele, bőltsen

ben tartották a' Romai elsö Püspöröl azo' èrtsègeket; hogy ma-
gokat tiszteltessék lábaroltis a' Királlyokkal tsoroltassák, –
mint meg-irta Isidorus Pelusiota: Primorum Romanae Eccle-
siae Episcoporum, magna fuit humilitas gloria eorum fuit.
non purpura non divitiae non fastus non dominatus.

Successorei ioi Leo Pápának a' Secretis azt irtak: Pontifices Ro-
mani diu obscuri et ignoti fuere, tum vitae Sanctimonia, tum Sup-
plicio. acerbitatibus clarissimi ad Sylvestri Pontificatum per-
stiterunt; mert azok amit a' Kristus hagyott Matth. 20: Non sic
erit inter vos; meg-tartották azért vették magoknak ama Ti-
tulust: Servus Servor Dei; melyet az aztan valo illyen ért-
telemmel usurpálták: Princeps principum Dei. Y a' nem tettek a'
Levél ironak y másoknak /: mèltàmis :/ mivel neveretesen Isten
telen kevélység volt a' Királyokkal lábaikot tsokoltatni annak
ellen. Rom. 13. 1. A Királyokis mèltosagok ellen tselekedtenek hogy
lábokot tsokolgattak, y è jele volt azo' ostoba tudatlansagoknak
babonajoknak.

Ugyan ezen Numerus alatt azt irja: Az egèsz vilag tudgya
hogy Constantinus Cèsar Romat a' világ fejet abor Tartoro
birodalommal Sylvester Papànak, y utànna Következö
Kèrstus Helytartoinak általadta

Felelet erre: Ennek a' Donationak költött voltat, mind az Histo-
ricusok; mind maga a' dolog meg. bizonyitotta. Huberus Hisrol.
Civilis Libr. 4. Sect. 1. Cap. 2. pag. III. azt irja: Hogy minekutanna
a' Romai Cèsar Birodalomnak szèkét Romabol Constantinapoly-
ban àltal tette? Urbem Romam Italiamqi omnem; hogy Romat
Olasz országot ej a' Körül valo birodalmokot a' Cèsàrok Exar-
chussai igazgattak; ej az igazgato görög szobol Kirmozott Deak
szoval Hexarchusnak hivattatott, ej Ravenna Várossában volt a' Sè-
ke. Amely idöben a' Romai Püspörömek semmi világi hatalmok
nemis volt; ej a' Cèsàrok y Hexarchusok akaratyok nèlkül Püs-
pörtsèget sem vàlaszthattanak. E volt czèlja a' Levèl Ironaknak, hogy
arra az àllapotra reducàlhya, jovallàsàval a' Papàt Ebben àll-
Egyhàzban a' Papa Reformatioja.

Az Atyan ej Elèàzàr Ö Testamentomi Fö Papok világi fènyesség-
ben valo lakàsok nem patronusàl a' Papàk világi diszèssègènek;
mert azok tegni nèpeknel voltak Fö Papjai; ej az igèretes testi-
ek voltanak. Az lelki ek azért az uj Testamentomi Papoknal
èrtsègek nem világi diszèsèg; hanem nemnyei àldàsok. Sol irja
hàt a' Levèl Iro; hogy a' fèlèt a' Papàknak nem kellene fitogatni.
Hasonlo eppen Nagy Költsèggel Hàdatis a' Romai Papàknak nem volt
szùksèg tartani; mert a' Kristus országa nem è világi ország.

Az világi országokban: Nervus rerum gerendarum a' pènz. Hadi
ero ej ahoz tartozo Eszközök. A' Kristus lelki országàban pedig
az Isten

az Isten he
Gerrel ke
len hartzo
azért Ze
tök ellen

A d
à Ze
gon
enel

Felelet erre
nem è vilà
nem eshet
Jekùtetes
A' (o

Jo: Mert
lösèg, a
vàrtol va
nem enge
Junen Ki
Cupido, t
Comicium
hàz fö
nem volt
Vàsàrnak

2do:
modjok
az Hivöz
igy nem
gatàs tu

3tio
ditsöseg
Kezik
az Erkl
Peldàzza
§. 40 p
Marca
Baronii

Kr
ma
pa
pe

Felelet=

az Istent beszéde à fő: Tzélet, à tanitás, inter, jo példa adás.
Ezzel kellett volna. Arius à Sövögök Valdenserek ej mások el-
len harczolni; de mivel nem volt elégendö Tzélki fegyverek;
azért Eröszerittetek testi fegyverrel à veller égyet nem ér-
tök ellen harczolni.

Ad Numerum XXVIIIvum Hasontalan ellenvetése
à Levél irónak azzal: Hogy az Krisztus mondotta: Az Ö ország-
gom nem è világbol való, mert à Krisztus is világi pompával
ünnep hovat mint bé Jerusálemben.

Felelet erre: A Levél iróual Argumentuma az. Az Krisztus országa
nem è világbol való. Azért föld di Országok igazgatásáuál módja által
nem ehhetik; ej így à Papának minden külsö világi fényességről
Jeruszalemről határozni, lehet, Tellis, Sükségej le mondani.

A Consequentiáuál igazságát Három okok erösitik
Iö: Mert à maga szeretetire való hajlás, az harag, irigység, gyü-
lölség, à tisztesség, polczáról le esértöl való félelem, à vea tánia.
vártol való tartás, gyakorta pedig à tudatlanság à prajudicium
nem engedik; hogy az igazsággal egyenlö ítéletet tegyen.
Tunem Richerius Concilium motus olyant Kivánt, amelyben Spes, ira
Cupido, turba, metus, Semmit ne tselekedjenek; már pedig illyen
Concilium ok à Catholicus Papoknak soha sem volt. Az Anyas: Egy
ház fö igazgatásáuál illyen fö Fizet Kivántatnek; de illyen még
nem volt; de ha ugyan tsak lészen; azá czélja à Levél Irónak
Irásának hogy olyan legyen.

2do: Haz Hüt-ej ahoz tartozo Kötelességek; földi igazgatárok
módjok Szerént való parancsolattal, kivántatnak s hajtatnak fel
az Hivöktöl; nem szivböl, hanem szinböl lészen az Engedelmesség, ej
így nem igazán hivöket hanem képmutatokat szerez az illyen igaz-
gatás módja

3tio: Haromlo akadály az igazán való hitelre à világi pompa
Ditsöség ej fényesség, az Ecclesiai Igazgatók, amelyböl Ismét à köve-
kezik s következtetik sokszor, hogy nem meg-gyözetetésböl; hanem
az Ecclesiai Igazgatónak, tekintetéért respectusáért hisznek. —
Példával bizonyittyák. Pufendorf de habitu Religionis ad Statum
§. 40 pag. 471. Bochmerus in Observatione ad Petrum de-
Marca Sozomenus Libl. 3. Cap. 1. De Decretis Concilii Nicæni.
Baronius Annalium Tom. 1. p. 248.

Ki tetszik ezekböl hogy nem tehet à Reputator iránta
midön ezen Numerus alatt még azt irja: Deá szentséges Pá-
pának méltosága az Anyas: Egy-házuk igazgatásaua ép-
pen szükséges.

Felelet-erre: Éppen semmi szükség nem volna olyan igaz-
gatásra

garásra, amineműt eddig folytatott a' Papa, sőt ellenben arra-
más ej nagy részént az okozta a' corruptiot az Anyaszentegyház-
hogy az Keresztyén orélja ellen, világi országok módjára igazgatta
az Ekkleziát. Meg emlékezve ezt Erasmus in Enchiridio Mili-
tis Xtiani, a' többi között így ir vala. Deprehendet depravatis-
simas, et a Christi Doctrina longè latèque dissentientes opinio-
nes, quarum bona pars inde profluxerit, quod etiam in Xtia-
nismo Mundum quandam induximus. Bornemisza is azt itéli:
Négne verò hæc corruptio tantum in vagy Haveribus coor-
tis, sed imprimis in Statu Ecclesiæ mutatione gravanda.

Summa Szerint: a' Papát az alatt a' kin alatt; hogy ők a' Keresztyén
vicariussi Helytartói; ej csalhatatlanok; akármely hibáji ellen-
mondást el-hiresztek a' laicusokkal a' halgatókkal; ej-ez az oka hogy
el-távozott a' Keresztyénség az Apostoli igazságtól; azért nem hasz-
nálva hanem akkalmatlan volt, vagyon az Ekklesiának világi
Monarchiát szerzett vala igazgatására; ugy hogy jól mondotta volt
Nagy Szergely. In Regist. Epist. ad Mauritium Lib. 4. Epist. 32. ha
az Ekklesia egytől fog függeni egésszen összve omlik.

Hogy pedig némü némü Királlyi Pompával ment bé Keresztyénk
Jerusálemben, abból a' Romai Papák magokra lábot nem ve-
hettenek s nem vehetnek a' világi Nagy dicsőségben ej gyönyörüség-
ben valo élettre; mert ez azért lett, amint Sz. Máthé magyarázza
Matt. 21: 4. Hogy bé tellyesedjék, amint jövendölt volt Zachariás. —
Imé a' Te Királlyod jö tenéked alázatoson szamár haton ülvén. Es
ha a' Papák illyen forma pompával járnának volna, mint a' Keres-
tyén Jerusálemben nem botránkoztak volna-meg benne, sem a' Levél
Iro sem mások.

Ad Numeros XXIX et XXX. Rosszul oszsza a' Reputator
az 3ó Hatalmat. két felé' nincs azt irja. Egyik az Anyaszent-
egyházi más a' Királlyi

Felelet erre: Mert a' szt: irás csak egy fő Hatalmat tanit lenni ugy-
mint a' Királyit; meg-ermékezte ezt a' Természet világánál meg ama
Görög Bölts Callimachus is: Regibus ab Diviniss. A' Királyokról
mondotta az Isten ezt is: Ein' mondottam Istenek vadtok. Az oh Jesza-
mentombanis hogy a' Király nagyobb volt a' fő Papnál abból meg
tetszik. Hogy Salamon Király az Abiáthár Fő Papot, nem csak
a' Papságból vetette ki, hanem halálrais méltonak itélte 3. Kir. 2: 26
Krisztus Urunkis (: kinek helytartojának mondja magát a' R. Papa :)
az arravaló Papjának magát alájja vetette, ej hogy az Aposto-
lok, ej azoknak Successorinis alájja légyenek vetetve el-ren-
delte, mint a' Levél iro Pag. 16. meg-mutatja.

Szentsé

Szentségtörő hímzésben történik hat alatt a Papok midőn
a világi Főpedelmek használna akadályt kívánnak magokat, mások
excommunicatiótól; mások ellen Ordinarius által, ha egyéb hatá-
sokkal illetnék.

De regalia a Reputatione - Item a Papok a világi Főpedel-
mekének Dicsi Fogalom Diadalmakor magokat tulaj-
donnak volna; hanem midőn a Főpedelmek törik elmulat-
ván fordoltak, a Bélyegnek magyarázó hiretül most törik

Feleletre: Hogyan regalia a Reputatione; mert ellenmondanak az itt-
valók a feleltel s többi törik tudomásul a Főpedelmek Sek.S.
Sec.S. Cap.ta pag.ma. ita ut a 1702 Secularium Illustrissimi: Quam
ne pertinaciam de tribus hac intervallo Diligentiam Pontifices.
Imperatores contemnunt Sacerdotium: Sacerdotium est Missio
Episcopi. in propagationem Regibus collatum per Decalum et
Sanctum: Episcopi, quod semper Regale fuit fuerat obstinate
Ne Secularia Regia et coram hoc, ita in omnibus temporum
circumstantiis Jurisdictioni et potestati Regiae.
Quod ingrati quae sua Imperatorem confiteantur et abdicare.
Ne Europae Principibus Exemplum Graece consentiat. Pro tu-
dorum accepabant sibi sua De rationibus Principum meae pri-
vilegia Judicandi: eguit ne hoc in Secul. Regi negandi, quid facere
illis opus contrent sub ratione Excommunicationis. Ide Mercur.
Die hac Secularium.

Item Sorozat reddig a Reputationnek: ha Ellentmondanak Főpedelmek-
között a Bélyegnek magyarázó hiretül a Romai Papok?

Feleletre: Az mondam 1.e: Hogy ama Bélyegnek hiretül a Papoknak
olyan lehetne mint a Nékai Formulák: abban is Monitio Se-
cretis. Edgyik regulájok e volt, hogy ez a hozzá a Főpedelmeket
vesse egy ben Ord. Superiori: Vagy azután illyet Feleletre egy-
hogy annak a Szerzetnek tartsátok; és a Királyok elött vala Kérve,
hogy annak intézzék vesztéjét.

2do: Hogy hiretül mégis a Bélyegnek magyarázó hatalmok Fe-
pedelmek Ököt meg ítélni Spiritualia. Introduc. p. 109. Quippe cum pec-
catum Sit inter Peccatum connexio Pontifex Romanus Sede ali-
cui Semper parti applicabat, et alterum vel remove Excom-
municatione vel mento cum vi Subjiciebat. Egy hiretül a Pa-
pák a Bélyegnek magyarázó.

Ad Numeror. XXXVI. et XXXVII.

Hogy a Disputatiokkal s Judicatusával vala Kezekedésnek
meg Kellyen szünni; meg pedig akkal Kezekedés
nek.

tenek azon való nagy fájdalmokrat; meg-jövendölte Sz: János Jelen. Rész. 18: 7ik. 11ser 12. E' földnek Kalmárjait Sziattyát éj jajgattyák ötet mert azò árúzót maj senki nem veszi. Ezt jövendöli Sz: Pál 2 Tim. 3: 9. De tovább nem növekedhetnek; mert azoknak esztelensé" gek nyilván való lészen. Ezen Profétziát szerint igéri magának az Levél iro. Pius VIktan azt az Resolutiotis, hogy az eddig pénzért adni éj osztogatni szokott Dispensatiok ò általa meg-szünnyenek; és azuit az Ecclésiának fundamentomoj Törvényre szerint meg lehet engedni, azt pénz nélkül kellétik meg engedni; mert különben Simonia lészen belölle; követni kell ebben à teg első Romai Papának Sz: Péternek példáját; ki à Sz: Lélekne à vételéről szerint ajándékát pénzen meg-váltani akaro Simon Magusnak azt felelé: À te pénzed veled ègyütt vesszen-el; ki azt àlitottad, hogy az Istennek ajándèka pénzen abtractathatnék Tsel. 8: 20.

Ad Numerum XXXVIIIdum Mègis azt irjà à Reputator: A Bursus Levelekkel való Kereskedésnek költségenye az Hazug"Ságnak Quinta Essentiája.

Feleletre: Eredete az Indulgentiának ez: Hogy az Első Keresztyé" nerek gonosz életek à Pogányok bosszántására s az Evan" gyeliomnak terjedésének akadályára ne lenne, à gonoszok" zabolázására lehetségh fenyitéket gyakorolnak vala, à bünöst gyü" lekezetekből ki vetik vala; éj addig be nem vészik vala. Mig" az Ecclésiarol rendelt fenyitéket büntetért ki nem állyák vala. Mely fenyitéket azò Kemény sége miatt sokak ki nem àlvàn v. álhatvàn à pogány ságra vissza térnek vala; osztan à Pri" mitiva Keresztény Ecclesia Indulgentiaval enyhitette à fenyi" téknek keménységét; éj helyes bè vehetò okok bol vagy vész szevett vagy félig vagy egésszen et engedik vala à Bünösnek ezt à büntetést, ezt az engedelmet pedig pénzen vagy egyéb" képpen kell vala meg-váltani.

Üdörre osztan az Primitiva Ecclésiában abuzus vált be" lölle: Mert à Papák ezt az hatalmat egésszen magoknak vagadván, nem csak à jelen valo, hanem à jövendöbeli esett" do bünökneki is botsánatot igértenek; éj nem ainnyiban azoknak, akik életeket meg-jobbityák vala, hanem akik à bün botsánatot pénzel meg-váltolhattyák vala.

Kivált képpen innen tsáma fel-gyult à Purgatorium tüze (: à XIVte Százban:) Hogy Kereskedések volt à Papok" nak az Indulgentiákkal; amelyről így ir Polydorus Vergi" lius Libr. 8. Cap. 1. Post Gregorium (: dixeris Romanum Papam :) veniarum sedes paulatim crevit. Hujus rei sem non exiguam, permulti interdum collegerunt, et mag-

nus

mis Bonifacius IXnus (cujus Pontificatu tpore hujusmodi ve„
nia, et quidem plenâ manu non concedebat modo aliquo„
ties; verum teste Platina velut quæpiam merces quo„
tidè vel passim vendebat. non absq; concedentis, nec„
pientiæ detrimento; quando per hæc ut remedia Animæ
morborum venalia minus perimulti à malefactis abstine„
bant; et Clavium Authoritas multo vilior erat, nec id quidem
temerè accidebat quia ut dicit Hieronymus. Ubi merces media
et dona Spiritualia viliora fiunt.

Immàr az illyen Indulgentiákrol szoll a Levél iro: az illyeneket
jovallya, hogy tovább nem kellecik üzni mint Simoniát Act. 8: 20.
Ezért mondja hogy ortzázták az Romai Apostoli Széket à Fejé„
nek à Constantziai Concilyumban. Ezvöl jövendöl a Ap: Já„
nos is hogy meg dell szünni Jelen. 18: IIK Ujeben, A' földnek Kalmá„
ra Siratyák és jajgatyák ötet mert az ö árudot immár senki nem veszi.

Ad Numerum XXXIX: Ehez hasonlo fertelmes fogás
az m. à Refutator annis à Constantziai Gyülekezetböl em„
leget à Levél iro: Hogy a Papát inkább figyelmetek à Ma„
gok Romai Curiajara mintsem à lelkek jovara.
Melyekre igy felel a Refutator: Ezek nem à Gyülekezet
szovái: Hanem à Romai Szék Dühöj Cselekedetinek Gya„
lázatos Bizonyai.

Feleletre: Esa. 54: 20. Jaj azoknak akik à gonoszt jonak, à jot gonosz„
nak. Ilyen à Refutatorhis à Romai Ördögiának fo akarói el„
kesegnek neveri. Voltanak ugyanis ezen Gyülekezetnek tagjai
többire mind Királlyok, ej mindenfele Nagy Rendek Kiket Sigmond
Császár A. 1413. XXIIIK fanos Pápa idejében gyüjtetett volt
ëpben à végre: Hogy az Egész Ördögiának Jemre Reformál„
tatása igazittatnsa, jo rendben szedettetése mind annak fejére
mind tagjaira nezve. Innàr ezeket à Fejedelmeket, ej az
arrori Császárt neveri à Refutator Cselekedetinek; azért hogy az
Romai Szék ellen valo panaszokot fel-adták; hogy à gonoszt jo„
nak à keserût édesnek nem mondották. De töröte à Refuta„
tor à sz: Péter jövendölését 2 Petr. 2: 10. Elég az: error i ebb
à Concilyumbaji, panaszolták à Fejedelmek hogy à Papát inkább
figyelmeznek à magok Romai Curiajara, mint à lelkek jovára.
Haromlo Fractura volt à Tridentinum Concilyumbanis, amikor Du„
Dithius Andreas Petri Püspök s: ari jelen volt ebben à Concily„
umban: s meg-jedzette midön ip: ért IIK Maximilian Császár.
nak: Nil enim illo commercio habuit Sp. Sanctus omnia enim
humana Consilia, et plusquam pudenda Pontificiæ Dotationi tribuen„

Ad N. XL

78

nus Bonifacius IX^nus (cujus Pontificatu tpore hujusmodi ve-
nia, et quidem plenâ manu non concedebat modo aliquo-
tiès; verùm teste Platina velut quæstuam mercès quo-
tidè vel passim vendebat. non absq; concedentis, rei-
pientisq; detrimento; quando per hæc ut remedia animæ
morborum venalia minùs perimulti à malefactis abstine-
bant; et Clavium Authoritas multo vilior erat, nec id quidem
temerè accidebat quia ut dicit Hieronymus. Ubi mercès mædia
et dona spiritualia viliora fiunt.

Immàr az illyen Indulgentiákrol szóll a Levél iro: az illyeneket
jovallya, hogy tovább nem kellessék üzni mint Simoniát Act. 8: 20.
Erészt mondja hogy orzzátak az Romai Apostoli széket à Fejé-
nek à Constantziai Concilyumban. Ezvöl jövendöl à sz. Já-
nos is hogy meg zell szünni Jelen. 18: IIk Ygeben, A földnek Kalmá-
rüs Siratyák új jajgattyák örtet mert az ö árúlot immár senki nem veszi.

Ad Numerum XXXIX: Eher haromlo fertelmes fogás
azt m. à Refutator amit à Constantziai Gyülekezetböl em-
leget à Levél iro: Hogy a Papát inkább figyelmeztek à Ma-
gok Romai Curiájokra mintsem à lelkek jovára.
Melyre igy felel a Refutator: Ezek nem à Gyülekezet
szovái: Hanem à Romai Szék Dühöj Cllenségeinek Gya-
lázatos Eodái.

Felelet erre: Esa. 54: 20. Jaj azoknak akik à gonoszt jonak, à jót gonosz-
nak. Illyen à Refutatorris à Romai Ecclesiának fo akarói el-
lenségei nevezi. Voltanak ugyanis ezen Gyülekezetnek tagjai
többire mind Kiràllyok, ès mindenféle Nagy Rendek kiket Zsigmond
Ciszár A. 1413. XXIIIk Jànos Pápa idejében gyüjtetett volt
ès ben à végre: Hogy az Egèsz Ecclesiának lemne Reformá-
tzàsa igazittatása, jò rendben Kedeztetése mind annak fejére
mind tagjaira nezve. Immàr ezeket à Fejedelmeket, ès az
arrol Ciszárt nevezi à Refutator Cllenségnek; azért hogy az
Romai Szék ellen valo panaszokot fel-adták; hogy à gonoszt jo-
nak à keserüt édesnek nem mondották. De töltötte à Refuta-
tor à sz. Péter jövendölését 2 Petr. 2: 10. Elég az: error s ebb
à Concilyumba, panaszolták à Fejedelmek hogy à Papát inkább
figyelmezek à magok Romai Curiájokra, mint à lelkek jovára.
Hasonlo Tracta volt à Tridentinum Concilyumbanis, amitt Du-
dithius Andreas Petri Püspök s: ari jelen volt abban à Concili-
umban: s meg-jegyzette midön igy irt IIk Maximilian Ciszár-
nak: Nil cum illo commercii habuit Sp. Sanctus omnia enim
humana Consilia, et plusquam pudenda Pontificum Dñatione tulerunt.

Ad N. XL

Ad. Numerum XL. Között. Szolgának Fejedelme ellen, pár„
tot ütöttnek mondja; az Anyaszt: Egyház ellen kigyot Bé„
kát kiáltónak neveri a Levél írot mivel azt irta
Hogy a Papságnak hatalmassága magára nezett nagy„
sága sźültse azt, hogy a vallás annak Szolgái miatt.
gunyoltatásra Szidalomra; gyülölségre, éş utálásra té„
tetett ki

Felelet erre: Ezt nem csak a Levél iro; hanem maiorik So„
kan meg-jedzettek, akiket fellyebb átáltunk. Adjuk azok„
hoz Nazianzenus Gergelynek, az maga idejének boldogtalan
állapottyáról valo panasszát. A'mi vétkeink miatt mák
utálatosok vagyunk a Pogányok között, távgyul tétettünk.
Ki nem csak az Hugyalok, éş Cuberekre, de minden hitet„
lenekre is. Frisiának Királyáról Radbolusról irja Horning
p. 255. Rex Radbolus! Radbolus Király rá vette volt ma„
gát hogy meg keresztelkednek; de midőn a Papoktol hallotta
volna; hogy azo Eleri Pokolban volnának, el-vonta magát
a Keresztelő Kötöl ezt mondván: Inkább azarok régi Elein„
nel azokkal a'jeles Férfiakkal a Pokolban; mint a Fegeny
Keresztenységgel éş annak Papjaival a Mennyországh lenni.

De Kérdésben tészi a Reputator: Kiknél vagyon a Vallás
utálatban a Papok miatt? Es azt feleli. Az irigy, éş
az Anyaszt: Egyház Pásztorinak a Kirustyol vett elsőség
ket, véles szemmel nézö ezetnekednél — Világi Se„
gitséget vagyon hogy bennünketeteren éljenek. Elsőséget
vagyon hogy mindenektöl tiszteltessenek; mind a Zetö
szurja szemeket; tudvan hogy csak a Catholicus Papokrol
irta Sz: Péter: Tü választott Nemzet Királlyi Papság.

Felelet erre: Nem irigylik s: amint a Reputator neveri az
Ezetnek Papok a Cath. Papoknak, sem Elsőségekel sem világi
boldogságokot; mert arra vigyáznak amit mond Krisztus Urunk:
Primi erunt ultimi et ultimi primi. Mat. 20:14. Ismét amit
mond a Böltse. Sap. 3:4. Mert ha az Emberek szemek előtt
gyötrettetnek, ezeknek mindazonáltal remény séges halhatatlan„
sággal telyes. Sz: Pális jövendöl. 2 Tim. 3:12.13. Hogy pedig csak
a Catholicus Papokrol irta volna Sz: Péter 1 Pet. 2:9. Tü vá„
lasztott nemzetség Királlyi Papság vagytok ezt tagadják; mert
az egész Keresztenységet a Laicusokotis ide értvén illeti az Apostol

ezzel

ezzel à dicsöségej titulussal. mint à fel: Tanos irása meg. mu„
tattya Jelen. T: 6. Meg mosott minden azò vèrè àltal; ej tett
minden annu Wrunknak Istenünknek Kiràllyokkà ej Papokkà

Ad Numerum. XXI: Igaz az a. mond: Hogy àz à Meltosàg
amelyre à Papàk tassan lassan fel-mentenek, sokkal nagjobb
tudàsa melto; mint à Regi Romai Monarchia. Mi tudja
hogy vadari Haddalg. birodalmokot foglal mint à Romai„
àt tselekedtek. De bizzeg tudàsa melto, hogy az Anya„
Sz: Egyhàz; minden fegyver, erösség, böltseség hatalmassàg
nèlkül à bàlvanyosàsst ki gyomlàlta, à Vad Pogànyokot
à Keresztny Tàrsasàgà alà hoditotta

Felelet erre: Felettèbb sem tell tudàskozunk; meg sem tell botrán„
kozunk; hogy à Papa felyül hàgott volt à Kiràllyokon; mert meg
volt jövendölve 2 Thes. 2: 4. Bàmulva kerdi à Level iro? hogy
szolgàlhatott ugy à szerentse à R. Papànak, hogy à Kiràllyokon
felyül haghassanak? Sokfele okait jedzik ennek à szerentsé„
nek az Historiàk. Mosheimus à 12k Seculumi Historiàban
pag. 689. ezt m. Hogy à Papàk vilàgi Hagy boldogsàgokban oka
volt annak opinio s: bè vett veletèdes: s Hogy à Papàk az Keresztny
helytartoi; ej azert nem mèrèszelnek ellenek fel-tàmadni
tartvàn attol, ne hogy à Papàt bàntvàn ò magàt à Meg-Valtot bün„
tanàk. Reichenberg Spanheimus à Magdeburgumi Centu„
viàtorok; az isten bölts ej tsudàlatos ostorozo tèletènek tu„
Tajdonittyàk, à Papàk vilàgi szerentsèjèt. Igy irvàn az heredik
Szàzrol: Semmit eddig èlè nem hasznàltanak vala, az Istennek
à Keresztènysègen forgott tsapàsai; az Hadak dòghalàlok ej
egyèb nyomorusàgok; nèki ellenyedett vala à Keresztènység
nyarol ej Sivek; azert az eddig valo Sok villongàsok mi„
att meg mudosittatott Birtokait egy màrtol el-szakadott, ej à pa„
razt tudatlansàg miatt meg-mudosittatott Birtokiat két Neve„
zetes tsapàsival ostorozà meg az Istem. Midön egy felöl
à Nap nyugotton à Romai Papa magàt fel-emelni. Nap Kele„
ten pedig Mahomed à Keresztény Vallàst egy ödöben Ki olta„
ni kerdek. Ugyan ennek fundajonittyàk az Historicusok azert
hogy à Romai Birodalomnak Asiai ej Afrikai vèrèt à Török
màs vèrèt, az Hunnusok, Avàrsel Bolgàrok Gothusok ej
Màs vèrèt Ismèt à Romai Papàk el-mellenèk ej mint Annyi
Szavakot arrol le ütnèk er ozta. A melyet igy àd elè:

Egy Hist

Egy Historicus: Az Isten pedig igaz itéletéből, hogy mind ezek
így légyenek meg-engedte; hogy az igaz Keresztény Vallárnak
meg-vesztére; az igasságnak meg-vetésére, ej gyülölésére, ej a
Végre Tanitóknak üldözteteséré; ej az ezekből meg-térni nem
akarás az magok jutalmokat el-vennék.

Sőmit tsudálkozik a Reputator, hogy a Catholicusok mely
sok Vad Pogányokat hodoltattanak a Keirtny Zászlója ala?

Felelet erre: Ennek valoságát így vegye ej tanolja meg a Lefu-
tator; hogy az első hároműszáz Esztendők alatt; Minden Emberi
erő, ej a Fejedelmeknek ej Nagy Kardeknek Assistentiájok Segi-
tsegek nélkül terjedett a Keresztény Vallár. De Keresztény-
Hűre térvén Constantinus Magnus mindgyárt külömbözö ok-
kal s modal kezde a Keresztény Vallár terjesztetni

Nagy Constantz Császárnak győzedelmei a tölle valo felelem;
a nékí kedveskedni kivánó ügyekezet lőnek mind egész Nemze-
teknek; mind pedig különöj Embereknek okok a Keresztény Hű-
nek bé-vételére. Mosheimus a Keresztényi Régiségekről irt
Könyvében azt irja: Sokan igen akarnak, hanem evörszakkal
és fegyverrel, hanem probálo okokkal, ej jó példa adásokkal
győzettetett volna meg a tévelygés, de sok ej költs fontos ité-
letü Férfiaknak fáj a Szive ezeere, hogy Keresztényi Kelid-
tséggel ej erőszakkal nem éltenek a Keresztények a pogányok
nak meg-téritésekben, hanem Szinte oly Kigyetlenek ej hanyak
voltanak a Pogányokhoz, mint azok voltanak egy elsőben a
Keresztényekhez.

Hozzsaron meg-mutathatnám a Pogány Nemzeteknek Keresz-
tény Hitre téritésekről irt Historiákból, hogy az Europai Nemze-
tek: A Francziák, Angolusok, Szászok, Frisusok. Vestfalusok, Ale-
mannusok, Helvetusok, Szlávusok, Venetusok. Ezek Egygye-
lek; vagy erőszak vagy Királyoknak egyben házasodások által,
vagy egyéb valami világi okokbol tértenek a Keresztény Hitre;
De vövidsegnek okáért ezeknek Historiájit emlitteni el-mulatom.

Szollok tsak Édes Nemzetünkről a Magyaroknak a Keresz-
tény Hűtre valo meg-teritteteseről ej meg-téréseről.

Akikről az iratik: Hogy Nagy Károlytol meg-győzettetven; hádi ve-
szedelemmel hajtattatnak a Keresztény Vallásra. Bonfinius
Rerum Hungaricar. Dec. 1. Libr. 9. pag. 95. igy ir: Qui in Sacro
Sanctam Fidem &. Akik a Keresztéges Hűtre örökét valo joara-
vattyokból ajánlották magokot, életekkel ej világi jovakkal
együtt Szabadsággalis meg-ajándékoztattak, akik pedig a

Pogány

Pogány Scythiai Vallásban meg-maradtanak, az illyenektől-
világi jovak szabadtságokkal edgyütt el-vétetteven, csak ele-
tek tartatott meg, sőtt Őrzőtők végi eleinek Vallásokot
el-hagyták; hogy ado fizetők ne lenhének, és világi jovakot
el-ne hagynák, keveren találtattak, akik Istent kedvetől ger-
jesztettek volna.

Ezek kevént nem ditsekedhetik a Refutator azzal hogy a R. Catho
licusok mely sok vad Pogányokot térítettek-meg minden Cuberi erő fegy-
ver ej hatalom nélkül. Erre a felelet: Csak az első három száza-
béli Catholicusokrol ez a Ditsekedés, amikor ez a mostani R. Vallás ha-
zerinek tartatott, amivolta fogva a R. Catholicusok ebben a Vallásban
vagynak melyben most; soha egy Nemzetetis Cuberi erő ej hatalom
nélkül nem térítettenek a Keresztény Vallásra.

Tovább azt mondja a Refutator. De maga a Levél iro Nem csak
tudat lát ebben; hanem szokása szerint chimerát: Meg nem
foghattya; hogy az az Ekklésia mely a maga hatalmát, ej Jussait
az Isten beszédén épitheti, mely csak a Pelidtséget dázatossá-
got predikállya valamevő bátorsággal valo czélt teherett magá-
nak; hogy a földön valo minden Királlyok felett uralkodhasse.

Felelet erre: 1mo Chimarát nem ok nélkül lát ebben a dologban; mert
mikeppen a Chimera olyan állat; amineműt Isten nem teremtett;
és azért, nintsenis ez világon, hanem csak: Ens rationis ratiocinantis;
az Elmének fundálmánnya; amineműt a Poéták szokának teremteni:
Lucretius igy irja le a Chimerát: Chimera dicitur monstrum triá ca-
pita habens; unum Leonis, alind Capellæ, alind Draconis, cujus capita
ignem efflant. Ovidius pedig lib. 6. Metamorph. Quoq; chimera ju-
go medius in partibus hircum, pectus et ora Leæ, caudam Ser-
pentis habebat. Ugy olyan hatalmasságot, olyan tiszted az Isten è föl-
dön nem rendelt; ki mind a Lelkiekb mind a testiekben meg a Királyo-
kon is uralkodjék; hanem a Romai Püspökök magoknak tulajdonították
ej vagadták magoknak ezt a hatalmat.

2do: A Levél Irónak Argumentuma ez: Amely Ekklésia hatalmát
ej Jussait csak az Istentől beszédén fundálhatta; az olyan czélt hogy a
földi Királlyokon is uralkodjék magának nem tehetett. De az Ekklésia
csak az Isten beszédén fundálhatta a Jussait ej hatalmat, azért a Ki-
rállyokon felyül hatalmo czélt magának nem vehetett.

A Majort igy probállya a Levél iro: Az Isten beszéde nem en-
gedi; hogy az Ekklésia olyan forma igazgatással igazgattassék; amine-
művel igazgattatnak a világi országok Matt. 20: 26. Non sic erit in-
ter vos. Meg tiltotta Tanitványi között az elsőséget, predikállya a
szelidtséget aldzatosságot. Azért az Ekklésia mely csak az Evan-
gyeliomon fundálhatta Méltosságát, a földi Királlyokon valo Ural-
kodásra magának czélt nem vehetett.

De azt m. A Refutator: Ki testileg gardag lelkileg lehet a Szegény

Feleler

Feleletre: Jelrikeppen Szegenyek, az az alazarosok voltanak a leg
elsö Romai Papák; annyit feljebb Isidorus Pelusiotabol megmutattunk;
De azutan hova tovább minel inkább inkább, el-kevelyedtek; ej hogy Jelri-
Keppen nem voltanak Szegenyek abbol megtetczik, hogy nem al-
lottak ottan ottan az Kristus tilalma ellen egymassal az Elsöség-
ről vetekedni; ej mindent el-tövetni; hogy nagyobb nagyobb hatalomra
haghassanak (: hierarchia:) minel addig mig üdöve a Kövallyodnak fel-
tyül Kerültenek s terekedtenek.

Kérdésben tészi mégis a Reputator. A Catholica Ecclesia Mester-
Daira miben all: Coppant tartomanyok igazgatasaban? Vagy
Jelri Kormanyozásban?

Feleletre: A Papa mindenik hatalmat maganak ragadta; holott Egyik
Sem illette. A Tartomanyok igazgatasa a Kiralyoké. A Jelri Kormanyo-
zás a Kristus-é; ott Földi Vicarius neltüllis elegseges; az magá-
Anyasz: Egyhazanak igazgatasara. Hogy pedig "külsö" tselekedetüs
a Keresztenyeknek rendesen és eresen folyanak, a "külsö" Szertzetis
az üdvesség keresésire ki szolgáltattassanak, rendelte a Kristus
a Doctori ej Paptori Rendet Ephes. 4: Annineinek a mai üdöben
a Püspököt az alattavalo Papokkal együtt; akiknek tisztek; hogy a "kül-
sö" Szertzetre melyek meg-kivantatnak az Evangyelium hirdeté-
sire a Sacramentomok ki szolgáltatasara, az Ecclesiai Fenyitté-
seknek fenn tartasira vigyazzanak. De olyan "külsö" igazgatot
aki az Hivenek Jelket Emeyetin uralkodgyek, avval tegyen rende-
lest nint hidgyenek; nint ne hidgyenek; erre pedig "külsö" Hatalom-
malis a Keresztenyeket kötelezzek, illyen lathato igazgatot Senkit
nem rendelt.

Azt irja mégis a Reputator: Az Anyasz: Egyhazban nem de nem
szükseges Kiralyoknak lenni, az tartani az Anyasz: Egyház Fe-
jenek Engedelmeskedni. Mi ellenkezöt lat ebben az Igaz Jelki-
Ismeret?

Feleletre 1o: Azzal amit felett volt Anastasius Imperator Hormis-
dás Papának; akinek ellenében teven magát Anastasius Imperatornak;
illyen feleletet vett az Imperatortol. Imperatoris proprium est
Imperare non Pontificis inspecta Exempli Augustorum est Im-
perare et non Pontificis

2do: A Kiralyoknak kötelességek hogy vigyazzanak arra, vallyon a
Püspökök egy a Papaik az alattavalo Clerussal el-járnake Hivatal-
lyokban; ha tisztan Praedikaltatik-e az Evangyélium az ö Birodal-
mokban, ha tartyake a Papok s masokkalis tartattyake a jo
rendet ej Ecclesiai Fenyitteket; ej ha a Papa a Püspököt ej a Clerus
el nem járnak ezen Hivatallyokban. Az Egyhazi Rendet ha Exor-
bitans Lintsek, Zabolazzak Regulazzak, a magok Keresztenyi Köte-
lességekre hatalmoskalis kötelezzek ej hajtsak; mint tseleked-
tenek az Oh Testamentomban Dávid, Ezechiás Josiás akiknek

példájokból

példájokból
gotnak tula
és hatalmat
a maga ide
elégge bizon
pag. 115. Ubi
nime Eccles
lusum et h
Jaio: H
mány keve
lelkiai fenyi
parantsolya
alájá a vad
nö és tsoz
(: Azt mo
az Izrae
igazgate
Javokra
gesz Ke
azon Fe
kollya
jöni, h
zának
és Abi
ni, a k
Feleletre 1o
annint fel
benè pon
tus Helyt
ej ezen
Istenhez t
ej az Egy
2d
nem érte
Isten ité
jo az Isten
halat kö
Bölts Sa
Dignus
Dogtala
sek ej
halálok
Jn
azt ic
lom,

példájokból Carolus Magnus. Ludovicus Pius. Carolus Calvus ma„
goknak tulajdonitották az Ekklesiának Reformáltatására való Juss
és hatalmat. Mennyit fáradozott légyen Ludovicus Pius
à maga idejebéli Ekklesiának, s annak hibájinak meg-igazittására
elégge bizonyittya Platinának amaz ohajtozo Kiáltása in Gregorio 4to
pag. 115. Utinam nostris nunc temporibus Ludovice viveres! Indiget
nunc Ecclesia Sanctissimis tuis Institutis, tuâ clausurâ, adeo intumes
luxum, et libidinem se se effundit Ecclesiasticus ordo.

Jo: Hivatallyod à Királlyoknak magokat az Evangyelioni tudo„
mány szerint éltni, azt vallani az Anyasz: Egyházi jo rendet ej Er„
dészi fenyitéket meg-tartani; de nem azért hogy à Pápa vagy az Papok
parantsolyák; hanem à Kristusért aki az Anyasz: Egyház feje; akinek
alájja vadnak vetetve à Királlyok is, ej tartoznak ötet félni tisztel„
ni és tsodalni Solt. 2: 10-12

(: Azt mondja még à Reputator: Pironnyára magával nem édgyez
az Irogato; aki tsak imént azzal közelkedik vala; hogy. midőn az
Igazgato Fejedelmének bölts Rendelései, tsak az országoknak
Javokra czéloznak à Romából származott sz: Rendelések, az E„
gész Keresztény világnak boldogságára lehetnének; ej imè mostan
azon Felségej Hatalmot, fertelmes vármerő bátorság nevével mots„
kolja. De nem érik Istennek haragja azoknak Fejére
jöni; kik olly minden tartalék nélkül - - azo Anyasz: Egyhá„
zának Fejét rágalmazzák. Ha Morej ellen morgolodok Páthiu
és Hivom Clevenen nézetre vettetnek, mit kell ezeknek vár„
ni, akik az Krisztus Helytartóját gyalázzák

Felelet erre Jo: Nyilvan vagyon à Romai Papának vármerősége sokak
annint fellyebb meg vagyon mutatva. De Kö Mondás azis: Malum
bene positum stare debet suo loco. Helyesen nem helyesen Kris„
tus Helytartójának tartatik à Keresztény világnak tagy részétől,
ej ezen az ökon az Ekklesiának Reformatioja iránt (: Ha pius VIus :)
Istenhez térne Származando Rendelései szentségeseknek tartatnának,
ej az Egész Keresztény Világnak boldogságára lehetnének.

Jdo: Szokátok à Catholicus Papokat; hogy akik vélletek Egyez
nem értenek azokot Istén Haragjával ej Ítéletével fenyegessétek. Az
Isten ítéleti mélység mit tud à Reputator benne? kire s miért
jo az Istennek haragja. s' Boldog vagy boldogtalan állapot s'
halál kőr mind à Szókal mind à Jonosokkal; melyre nézve mondja
Bölts Salamon Préd. 9: 12. Nescit homo utrum amore aut odio
dignus sit. Ha az Ekklesiának Egy rágalmazója Persecutora bol„
dogtalanul veszett-el, találtatnának à mellett Százmis Kegye„
sek ej jo Vallásnak, akiknek nem volt világ szerént boldogabb
halálok de valo 1 Cor. 15: 19

Jtio: Sokát mondam: igaz mondás nem tsuber szollás; hogy
azt írta à Levél iro. Hogy à Papádot nem illeti à külső világi Hatá„
lom, à fényes Pompa à világi dolgokban valo Elegyedés, à világi F„
jedelmek

jedelmet felett valo hejjazás V. à. t. és hogy ennek utàna ezekről
à Papa mondjon le intette arral à Pápát nem vàgalmazta
4dik: A Dáthán ej Abiron példás pegyedtmerelis oknélkül —
reszketi; mert ezek Mosey ellen morgolodvàn oknélkül patvar-
kodtak; és olyan tilt ellen akit az Isten maga hivott ej válasz-
tott arra az Hivatalra de à Papának arra valo Hivatala; hogy az
egesz Keresztény Világon Isnak Királyànis Urahodjék Istentől
rendelven.

Tovább azt mondja à Refutator: Illik ej igen hellyes hogy à Szentsé-
ges Papának; mint Keresztény világ Igazgato Monarchájának; minde-
nektöl valo tisztelet és betsület adassék; mert màr az 325ik
Esztendöben à Nicaenumbéli Gyülekezet; ugy azutàn à Chalcedoniai
Gyülekezetis illyen tekintetet adott; ej azt à Nazianzenus ej Apor-
ton Doctor Atyák bizonysàgivalis meg-erösitti?

Felelet erre 1ö: Ha szinten à Nicaenumi Gyülekezet Keresztény világ Igazga-
to Monarchájanak declarálta volnais à Pápát, de ha à Krisztus és az Apos-
tolok idejétöl fogva annak nem tartatott; nem tartoznánk à Nica-
enumi Gyülésének arravàt valo Végezését helyben hagyni.

2dö: Tagadom hogy à Nicaenumi Gyülésben à Romai Papa à Keresz-
tény világ Igazgato Monarchájának itéltetett ej annak lenni meg-erö-
sittetett volna, amellyet két okokbol bizonyitok (:a:) Abbol hogy az
Adik 5dik 6ik Szazadokban az Ecclesiai fö Igazgatàs volt à Synatokkal
edgyütt à Császároknál. Bizonysàg Spanheimus H. E. N. T. p. 220. 221.
Summum in Ecclesiâ Judicium, Summa Authoritas tum Synodalis
rebus omnibus gravioribus ad Synodos Relatis. Universalis Natio-
nalis Provincialis, tum et Principalis in quantum Imperatores
Synodos convocarent confirmarent, apellationes admitterent. Judices
de rebus Sacris constituerent. Leges Sancirent, poenas decerne-
rent Dignitates disponerent. Loquuntur facta. et constitutiones hoc
ipso ævo. Arcadii, Honorii, Theodosii, Marciani Leonis Zenonis Anastasii.
Bizonysàg Socrates. in Proemio Hist. Eccl. 5ti Ex quo Imperatores
Xtiani esse caperunt, et illis Ecclesia dependerunt. Azis bizonyos
hogy az 7dik Szazadnak az elein Phocas Császár Cugedte által el-
fogadni az Ecclesiai fö Igazgatàst à Romai Püspöknek; melyet Lydi-
us de vitis Pontificum Sub Bonifacio tertio pag. 63. igy ir de:
Romanus Episcopus à Phoca Imperatore contentione obtinuit
ut Romana Sedes haberetur ac diceretur caput omnium Ecclesiarum

A Magdeburgusi Centuriatorok is le irvàn az okokot, amel-
lyekbol à Romai Püspök ner itéltetett Phocas Császártol az Ec-
clesiai Igazgatàsra, ezeket vetik utànna: Quibus rationibus
Autumatur Phocâ Romana Ecclesia Pontificatus ac Papatus,
cum plenaria potestate convocandi et dimittendi Synodos, confir-
mandi et abolendi ea, quæ in Synodis essent Decreta.

Hinc Monarchia Papalis primordia quae dem turbato Ecclia Sta„
tu incrementa sumsit, Civilem quoq potestatem ad se traxit. Ezek
igy lévén nem lehet gondolni hogy a Nicenumi Gyülésben, amely
az 4dik Században esett az Ecclesiai fő Igazgatás à Romai Pür„
pöknek nint az Egész Keresztény Ecclesiák fő Monarchájának itél„
tetett volna (:b:) aris Tizenyes az Historicusokbol, hogy az 4e=
és 5e= Századbeli Atyák Agoston Doctor Libl i. Retractationum Cap. 5„
thomus Libl Sermonum Sermone 26. De Petro Hieronymus, Hilari„
us Ambrosius, Optatus, Milevitanus. Origenes Theophilactus
az Abulensis Doctor. Kristus Urunknak ama szovait: Tu es Petrus
et Super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, nem à Sz: Péter
személyére; hanem az ö vallásterelére magyarázzák. A több Romai
Pür=pöktöl nohat è szerint Sz: Pétert ezek az Atyák Elsö Monar„
chának nem tartották; nohat à több Romai Püspökök à Nicea„
numi Gyülésben à Fö Monarchai tisztségben Sz: Peter Successori„
nak nem itélték

Feleletz 1to: Hogy mindazonáltal azon Gyülésben à Romai
Püspöknek nemü nemü elsöséget itéltenek az Atyák meg-lehet
engedni; de nem Istemi Rendelésböl; ej végzésböl; hanem az Atyák„
nak tettzéséböl ej Roma Városának s: a több Keresztény Ekklésiák
felett valo: méltoságáert.

2to: A Nitzeumni Gyülésben itéltetett Elsösége à Romai„
Püspöknek: Ordinis non dignitatis. à Sessioban valo ülésnek Elsösége
nem pedig hatalomnak és méltoságnak elsösége volt.

3to: Az Hatalomra nézve azon Gyülésnek voza è volt.
Hogy à Romai Püspöknek semmivel több hatsa nintsen az Egyen
Atyas: Egyházában mint à több Patriárkáknak Canone 6.
Az utáni à Chartagobéli Gyülésbemis elö fordulván ezen Con„
troversia, ott à Niceai Gyülésben vett Elsösegetis el-vesz„
tette, ment meg tiltatott hogy egy Püspöris, vagy fö Papnak v:
elsö Papnak ne neveztessék Gratianus distinctione 99. Prima

Nem Különben à Chalcedoniai Gyülésbemis Meg Disputál„
tatott à Romai Püspöségnek Elsösége Leo I. volt akkor à
Papa, akit à Conciliumban à Krisusnak ama szovait: Tu es
Petrus. à Romai Püspök elsösége ekkorán tetetni szo„
kott is tetettetni A. 451. mely re nemü nemü Decreto„
mot nyert le ixta Hejdeggerny Histor. Papa. pag. 24. §. 22.
Sedi Seniori Romæ, quod urbs illa imperaret. Patres
Jure Privilegia tribuerunt. Sanctissimæ Sedi Novæ Romæ
Constantinopoli rectè judicantes. Urbem quæ et Imperio,
et Senatu honorata sit, et æqualibus Privilegiis cum Se„
niore Roma fruatur, etiam in rebus Ecclesiis non Se„
cus ac illam extolli ac magnificri Secundam post illam
existentem.

Amely

A melyből láttzik, hogy ezen Gyülésben à Romai Püspöknek, az elsőség nem à sz: Péter után való öröv-ezeréért; ej így va-
lami Istени Rendelésért itéltetett, hanem az Atyák rettze-
ès Politica Ratiobol, ugymint à Roma Városának méltosagáért
tulajdonittatott, ès à Constantzinapolyi Püspök à Gyülésben az
első ülésnek prærogativáján kivül hatalommat egyenlőnek
itéltetett. Az honnan egy Catholicus Ironak Durandusnak
De Majore et minore Obedientia in Extravag. Bonif. VIII.ᵈⁱ il-
lyen tsudálkozo kérdését lehet olvasni. A régi Atyák köz-
ül kitsoda nevezett valaha valaki tégedet: sz: Péter IVᵉᵐ volt
ekkor à Papa:) vagy Közönséges Püspöknek vagy Ecclesia
Fejének lenni? ki mondotta? Hogy tenéked adatott mind à
két kard? Kitsoda álitotta hogy tenéked hatalmad ès Jussod
vagyon, à Közönséges Concilimokot össze hivni? Ki mondotta
hogy az Egész Világ à te Megyéd? Ki mondotta hogy minden
Püspökök, à te tellyességedből vészik minden hatalmokot? Ki
hitte hogy néked adatott minden hatalom; mind à Mennyen mind
à földön? Legyen eleg à Papárol.

§. 4. Nem tettzik à Refutatornak, à Levél Iro vagy Refor-
mator azà Predikatzioja mélyet à Catholicus Püspököknek Re-
gulául tészen miképpen kellene tanittani Hálgatoikot. Azért
ös azzal ellenkezo Predikállás Szovait jovallya; De nem tsud-
Mert: fallacia alia, aliam tendit. Error erroren generat. -
azaz: ki egyszer az utat el-veszti; tévolyog még maj nem ve-
zeti; ej ha nem enged az jó utat mutatonak egész életék tévelyeg.

Lehetne ugyan azon jámbor tanitto Intését bövebbenis ki-
tsavarni; de azt elégségesnek itélem azon dolgokban valo ta-
nitásra; Hanem ennek à Refutatornak Predikatziojat; melyel
à régi bé tsuszott viszszás Szokásoknak s Babonaj burgoságnak
homállyában melyekben akarja meritteni Hálgatoit, tél tul illetvén
Meg felelek rövideden: Es mivel à Refutator az Esaiás Szova-
it tészi fundamentomul; ennis sit: Szállal élek à feleletekben,
ej à maga fegyverével hadakozom ellene; sőt minthogy itt
keveset nyom à sit: Atyák mondása Szt: Irásbéli bizonyságok
nélkül; annit magoktol mondanak nékiek hagyom, azok nem
bizonyitnak egyebet, hanem hogy magok annit fel-találták,
ugy erősittik à tévelygést

Es igy à 42ᵈⁱᵏ Numerus alatt levő Gyalázatban. Az-
Esaias Szova éppen azokra illik; akiket à Reformator az
Apostoli ütöre akar viszsza vinni; ugy-mint à mostani ba-
bonaj burgoságban botsult Keresztényekre). Es most van
az ideje à Meg világosodott s napon-kint ébredö Világban
annak Istен intésének: A' ti Atyáitoknak parantsolatait
ne járjatok; azoknak itéleteket meg ne tartsátok, és azok-

nak bál

nak bálványaival magatokat meg ne fertéztessétek Ezech. 20: 18.
Az: akik az Egyiptusban à bálványozásban nevekedtenek vala.
Hasonlo értelemben illik ez azokra, kik nem à Szt: Irásra; nem
az Apostolok idejére mennek; hanem az Apostolok idejétől
tán következett Atyák találmányit hozzák bizonyságul; mint
à Refutatorcis gyakron. Az Apostolok idejében Atyák nem
voltanak Matt. 23: 8. Ide illik hát ami vagyon Jér. 6: 16
állyatok az utakon, és lássátok-meg, és tudakozzatok à régi
ösvényekről, melyik légyen az igaz ut, és azon járjatok,
hogy à Ti lelketeknek légyen nyugodalma. Az à régi Ö.
vény és ut à Szt: Irás és Apostoli Vallás; de à Refutator i.
ebből kereskedik; ej à felsőbb intésre azt feleli: Nem megyünk
Ut. 16. Pedig már eleget és tsömörig ült, à tevelygés Fa
rizeusi Secter áhitatosságból, költött Traditiókból Legendák
sáros fertőjében; mellyekben à Vallás ej tiszta kézzelséggiga
zi valoságát el-veszitette. Ezektől félretette Szt: Pál à ke
resztényeket Ephes. 5: 6. 2 Thes. 2: 3. 2 Cor. 2: 17. 2 Cor. 4:
Ujbul 2. 3. 4.

Az XLIII-dik XLIV-ik XLV. Numerus alatt lévő Gyalá
zatban. Midőn Istent Annyát Tulitti; jollehet azt à Szollás
formáját Soha Senki à Szt: Irásból meg nem mutathatya.; hogy
az Istennek Annya légyen/ Kemény mondás-ir; mert à Szűz
Mária sülte az Unoka Jézus Krisztust; ári Isten Fiának hi
vattatott azokra à ditsőségre, méltóságokra nézve melyek
kel fel ékesitette az Isten; mind addig mikor az világra
küldvén meg. Szentelte Ján. 10: 36. mind mádig azo ha
lálig való engedelmességéért tiszteggel ej ditsőreggel
meg. Koronázt atott Fil. 2: 10. És ha Szintén Krisztus Urunk
à B. Szűz Mehék való Jézust urának mondjais Luc. 1: 43.
jövendölő Szókat szokott Luc. 1: 41. mint Dávid is Zolt 110: 1.
De azt attul az Isten tett Urrá és Krisztussá Act. 2: 36. è pe
dig à Jézus attul meg szentelt Tudatékat Jan. 10: 36.
mintha à Reformatorcis ugy neveri arrol többet nem Szól
lok. De amaz Segitségül való hivását à Szentek tisz
teletét méltán mondja nemű nemű Bálvány Imádásnak
mert az Angyal azt mondja az Istent imádjad Jelen. 22: 9
Amazok Istenü tiszteletét pedig hol parantsoltatik à Szt: Irásból
A Szentek képeinél lett Traditiók nem egyebek való
jában, hanem ollyan Költeményekj melyek à Szerzetesek
tiszteletét nevelik; ej konyhájokat Tsinosittyák. A melye
ket emlegetet az Isten Kegyelmének itt vagy amott lett kö
lérél; az arrol volt. De ma nemis à Jerusálemi, Nemis
à Gari

à Szavárim Templomban, hanem mindemütt tiszteltethetik az Isten Szin. 4: Nem kell hát idegen helyen keresni, ha nem menybe kejtek hazadban s ott lát az Isten Mat. 6: tsak à Szivek tiszta légyen eles; de à Templomok arányozása semmit nem használ az üdvességre

Az XCVI. XCVII. XCVIII. XCIX^K. Nimerusok alatt.

Gyalázatnak tartya; midőn à Szerzetesi élet körülségnek ne, vezetik; nemis egyéb az, hanem az Hasnak Istene Gyanánt valo imádása Fil. 3:19 hizlalása; ugy hogy miltán lehet min, den Szerzetesek Klastromának ezt à Superscriptioja.

Vos Monachi, vestri Stomachi sunt Amphoræ Bacchi.
Vos estis Deus est testis, teterrima pestis.
Peoh! dolor! hos tolerare potest Ecclesia porcos
Diutaxat ventri, Veneri Somnoq; vacantes.

az az: A' Nagy Klastromoknak sok Szerzetessei
Az Ecclesiának hizlalt Szertéssei
Allem Vemst ezek gyönyörüségei.
Nem találod közök azt annis Mennyei

Erdve nérve irta egy Tudos Cuberis. Neve el-van halgatva Antropophagos, Suspicor Europæos, nam ingentem robustis, Simolum Hominum multitudinem in Claustra quædam quæ Monasteria dicuntur. compingunt, idq; eum solum in finem ut intidi fiant ac pingvescant; nam dum tu istis asservantur Vivibariis, ab omni labore Exempti, soli fœcæ gulæ obsequi jubentur. az az: à Magyar jövedékében.

Ugy vélem hogy az Europaiak Cuber Hussal élnek, mert erőss Cubereknek Nagy Seregét Klastromban tartják, tsak a, zért hogy hizzanak, mert mint ebben à fényes Hizoban ülnek, minden munka nélkül, tsak ízletes isznak, vigan laknak.

Méltan hat II^dik Jozef. Ö Felsége; ereket az Hizlobol kezdet, te ki botsátgatni, hogy à tsonka Barron legelödjenek s özve verödjenek. A Böjtetis Szentségnek tartya méltánis; mert à Böjt a Szt: Irásban test ej lélek Sanyargatásának mondatik Esa. 58: 5 más helyeknis. De azo Böjtök pompás vadég, ség, midőn halban, téjben, vajban, olajban nyálig ülnek ugy Kinoznák testeket; de ezzel Menyországban nem kerülik Lelkeket

A Butsu járás nem egyéb dicsö gyalogollyák; hanem à vételnek tágas mezejé; mert akkor szabad mindennek s min, den Nemnek elegyesleg heverni; ugy hogy ha à Butsu járás után kiki meg-jegyzett társának bélyegét lát hatná; tsudál kozhek menniféle Szt. tapogatáson ment által az alatt, mig à Szt: járást koritzálást el-végezte

Egy

Egy Catholicus Legeny hajdan mondotta; hogy illyen Butsu,
ban olyan Vén Kopaval tonyolodott egyben a Sötetben, hogy
azt a Feleskedetet Sz. Attya eletében. Ezt Szentség! Nem-
tudom mit használ itt a Jubileum és Indulgentia:

A Gyontato Atyahoz, Solyon a gyononak G. vétke mellé tse-
lekedet a tiredelket hogy pàros legyen, y ugy proemert meg-
potolnak ottis a kilentzet; ha a tiredelkel meg-tragyarsak;
ezt azoka hogy ma a gyonás nem tagos helyen; hanem a tem-
plomnal el-vetetett Segvertyeben megyen Veghez; hogy az A.
tya ne lathassa y tapogathassa, hanem csak szavat halya a
gyononak. De igyis: Ezt mondo ni vehes.

Tedd ide: Hogy amit a Keresztyen eletemröl beszell nem minden
keresztény Czeleinc azertis nem melto az en feleletemre
Mar feltelyen. ali reszes ej panaszolja azon Hit agazatban
az Ugy nevezett Keresztyen Credenciek

Az 2. 21. 211. Szamok alatt levo Gyalazatban. A Mi-
se Purgatoriumot Magyarazzak bizonyitnyais de nem Sz. Irasbol
hanem az Atyak irasiboi; ezek sz: Irast nelkül keveset nyomnak
mert Sir Cicero pro sua Domo; szerettek a Purgatoriumi
tuzevel magok konyhajokat gyuitani. A Makabeusok Konyvi: Mon
habentur in Canone Hebraeo. E'felett sok ellenkezo dolgok iratnak,
y'porvény tselekedetek Discretenek lennek; azokbol Hit agazatot
bizonyitani nem lehet. Matt. 5: a tömlötzöt Purgatoriumra ma-
gyarazni gyenge okoskodas; ugyanis aza tömlötz hol van? ki epi-
tette? mekkora nagysagu? hogy a világ vele sérjen? miböl tesznek
a tüzet hogy örökke égjen. Olvastam egy Iratot melyben Purgato-
rium Porol le iratik minden részeivel együtt, de az nem egyéb, ha-
nem a Purgatorium felöl valo ertelmet Comediaso jadi Elmeny.

Az 2111. Numerus alatt levo Gyalazatnak tartya, hogy a Mi-
se Papok tarhazanak y asszony Banyajanak nevezteti? mire
volna az egyéb? kolott annak kiütöloj ej kinek kinek ezeremnye
ket a Sereg? kolott Hol erdemes Papi Feleségek alkalmaztatott fizetése vagyon. Es midön szülül a Föltség,
nieket kazudjak hogy a Kopjabol nyegerek hallatnak? nieket ha-
zudjak a Lelkek tsalard meg-jelenesét, y mise holgaltatas Sere-
set? hogy szabadulhassanak? oroson felelt erre egy Catholicus, ak-
ar mondotta; hogy az Apja ne irengessen a Purgatoriumbol; ha-
nem küldjön Levelet mert ennéki iratat y mindgyart ad a Mi-
se nekt o tudta hogy az Apja teste el-rothadott porra
lett a földben nem ir levelet a lelke jodig meg-tert az Isten
her nem a Purgatoriumban Eccl. 12: 9.

Amit elo hoz Lt: Palbol igaz; de aza fizetés nem a Mise-
ert, hanem a lelki vetésert az Evangyelium Predikallasnert
adatik 1 Cor. 9: 14. mert arrol nem tudtak mi az Mise mely-
ert ereszett

ner evedeiét az IV.= vagy V.= hárra irják az Historiák.

Az XIV.= Numerus alatt lévő nem csak gyalázat de nagy gonoszság, ha pia Fraudnak mondják, és igaz hogy a képek költött tsudatételei arra valók, hogy bóba tsalyák a tudatlan lelkeket ’s vajái vegyék. Vajki sokat költtetett sokadalmal a sivo kép látása? Pedig hová kell nagyobb hazugság, ej természettel ellenkező dolog, minthogy az évzékenység nélkül való ostoba, kő, fa, dészka, föld vagy papiros szívjon. Nyilvain lenne a tsalárdság, ha az olyan képeknek agyaknak velejét, ki lehetne venni; ugy járnának ez-zel a Papok, mint a Bél Bálvány Papjai Dan. 14.= Igaz amit ír az a jámbor nállunkis, hát ott az hol az ostoba tudatlanság és superstitio ’s vak credulitas hihedékenység homályában tébolyog a Keresztény Nép el-hitte, a tsalárd el-hitetések által; akkoris midőn vakmi Nagy Romlás Követtetett Magyar Nemzetünkre. Mária Képeiben vagy vérrel irradott amint Talabaw 1644. Esztendő tá-ban Gyökött 1697ben vagy bővön Könnyezett mint Posonban 1696. Nagy Szombatban. 1708ban és Erdélyben a Mgs Irsy. Gróf Rusztai Königs Sigmond Palotájában v. Sct: Benedeki Castélyában lévő Kápol-nájában 1699= Esztendőben

Amit az XV. XVI. XVII. XVIII. Numerusok alatt gyalázatos tsúf-arás igaz, mert nem hallod; az Isten nevét Amigászor; mint a Szen-tekét azok Patrocinyumát; ej sokkal többeket tulajdonittanak az Is-tenségen tiúlnak Szerencséknek, sott elö számlált Babonáknak mint az Istennek bátor figyelmezz könyörgésekre, vagy mi bészédekre. Amely példákat elé hoz a Sct: Irásból, azok valóságok; de amint az mái Papok tselekesznek; ej az elö számlált dolgoknak tulajdonit-tanak azok léha ságok Istenekre illik. Hunyd be Szemedet hogy tsal-jalak-meg. Sia credendo omnia simplicibus imponant.

Az XIX Numerus alatt lévő Gyalázat alatt: örzi nem csak a szentelt dolgokat, Crucifixeket s’a többit; sőt azok hasznok voltát az ördögök Borzongásokat elkn erősitti. De ma ezek nintsenek; mert hiszem ha vagyon az ördögök nints amott ezellengetteneck-is ma meg. vadnak kötözve. 2 Petr 2:4. Juda v:6. nints katalmok, nem Szükség éfélérrel ellenek élni. Mi az oka hogy az illyen Ördögökkel boszorkányokkal nintsen ügye más Keresztényeknek csak a Catholicusoknak; egyéber vagy másod éfele tabonás szen-teletéket nem tartanak, mégis semmi bajok nintsen. A szentelt víz éppen ugy meg-vész; ninst a más féle próbálta azt valaki. Azt próbált dolog; hogy a Venerabilisében lévő Ur. vagy ostyais ha nem ujittatnék üdöre magábanis meg emésztödnék, pedig az Krisztusnak teste változhatatlan romolhatatlan.

Az XX dik (: de Stylo értelem nélkül ugy neveztetett:) — Gyalázatban. A’ to Keresztény Segre vezető Ur egy részének ott

azt tészi

azt tészi; amit a jámbor Levél iro sohal; de annak értelmét nem
az Atyáktol, hanem a Szt: Irásbol kell venni. Es a Romaiakhoz lett
intézis azok ellen vagyon, kik az Apostolokrol tanittatott tudo-
mánytol el-vonták a Keresztényeket s tévelygőkké tették, s ugy an-
attol akarja az Hitet tisztitani, hogy az első Apostoli együgyüség
ve hozhassa? Es valojában ha a Keresztények az Apostolok együgyü tanitásiban maradtanak volna; ej a titkokot sem
neminek az Isten Allatya, Személye, öröktől fogvan való születés, ej
egyebek efelöl; melyek Szt: Irásul lévén, ej egyebek efelöl so-
ha sokan nemis érti, nemis tudgya magyarázni nemis szükséges
sek az üdvességre: s nyughatatlanul nem vizsgálták volna; annyi
tévelygésben az Egyletiát nem meritették volna, ebből kitetsző
kitetni a Reformator czélja szerint.

Az XXI. XXII^ik Numerus alatt levő Ajalázatban. Amely
intézit elö hozza az Apostolnak; azok nyilvan tanittyák; hogy a
józanodásság szükséges az Hitnek dolgában; mert a nélkül miképpen
ismered-meg az hamis Apostolokat, a világosság Angyalábol való,
torott Sátánt? miképpen ismered meg a maj tudomanyt vagy
Cuberei találmányt az Apostoli Tudománytol
Szt: János 1. Ján. 4:1. azt mondja: Ne hidgyetek minden Lelednek; ha-
nem próbállyátok vizsgállyatok meg a Lelkeket. Jedd ide 1. Thes. 1:5.21.
Zsid. Sol. 5:2:9. Nem lehet ez józanodásság nélkül.

Boldogtalan az Vak-hit, mely be hunyván szemét, mindent hiszen
minden vizsgálodás nélkül, akka nem illik: Tudom kinek hittem.

Ha az odorlodás az Hit dolgában mindenkor kárhozatot annut Csete-
lenül m. a Reformator Tehát minden Szt: Pál azt m. a maga tanitásárol is:
Ugy szóllok mint tudosoknak itélyetek meg amit mondok. 1 Cor. 10:15.
1. Jedd ide 1. Cor. 14:20.) akkor kárhozatos dologra int, ez az Apostol ellen
való kárvonás: de a Reformator nem iretezik ettöl, mert bélyegzett Lelke
1 Ján. 4:2. Lásd ide többet 1 Ján. 1:7. 2 Ján. 2:7. Rom. 12:1.2.

Az XXIII^dik XXIV. XXV^dik Numerus alatti Ajalázat alatt
való Tanitásában, ellene tanita annak; annivel fellyebb az odorkodást
kárhoztattya való; mert amelyeket mond a B. Szüz tiszteletire
azt nem Szt: Irásbol; hanem az maga vak odorlodásábol erőszitti ol-
vasd meg A Bizonyos; hogy egy a körbenjáro a Jesus Keresztus: többet
nem mutat a Szt: Irás; hanem Sodat találta a vak odorlodás; de mind
bizonytalan, körbenjárások szükevetlen, mely felöl senkinek bizonyos
értelme nintsen. Szeggelli s nem adarja meg engedni; hogy a vak
Buzgosag a Boldog Szüzet Istenhez hasonlóttana; vagy a Keresztus
nál nagyobbnak tanittana a Szt: Irás ellen. de Ez meg mutatom
a Magok irásokbol. Tudnia illik

Joannes Argentus De Septem Excellentiis B. Virginis
Vilnæ apud Josephum Kartzau Ao 1614 a többi között azt irja: Chri-
stum Servire, atque assidue Ministrare matri Sua, az az: A Kris-
tus szüntelen Szolgál az o Anyjanak. Alább azt irja: Domine
Jesu Sal.

Jesu Salvator amabilissime; permitte me aliquid Matri tuæ præstare
et si non vis, hoc mihi concedere, saltem permitte; ut dum Matri
servis ego serviam tibi. azaz: Szeretnéd Jésusom, engedd meg hogy
valamit szolgállyak à te Anyádnak; vagy ha ezt nékem nem
akarod engedni; bárcsak azt engedd-meg; hogy mindèn te szolgálsz
Anyádnak Èn szolgállyak néked. Hadd meg többet.

Ugyan ezaz èrò nem elégedvèn meg azzal hogy à B. szüz Máriát
Egek Királynéjának világ Asszonyának, Reginam Cæli, Dnam Mundi,
sőt Petrus Damianussal azt mondotta vala. Deum in reliquis
creaturis tribus modis esse per essentiam Præsentiam et Potentiam
in Beatissima verò Virgine quarto quoq; modo per Identitatem
Így lehet magyarul mondani: Az Isten egyéb teremtéseiben ha,
vonfelekèpen vagyon állatyára jelenlétére hatalmára nézve, de
à B. szüzèl ugyan azon Így Ezzel: mondom: à képtelenséggel
meg nem elégszvén à D. szüz VII dik Dicsőségének azt mondja: Beata
in hogy à Dña Dei; az Istennek Ur asszonya éj azt mondja: Beata
Virgo in Septimo gradu quasi hæc conditionis oblita, in Thronum
Dominium Suscipiens supra Ipsum Dei Trononm solium sum
collocavit. azaz: A B. szüz 7dik Dicsősége graditsában à ma-
ga sorsától mintégy el-feledkezvén, éj szia felett való uralkodást
vévén ö maganak. az Istén királyi szèke felett à maga székit
helyheztette. Hát hogy nemelyek nem értsenek azt éj Mondani:
hogy Mária, nem tsak Dei, hanem totius Trinitatis Mater.

Nevezetes költemény az: Ne terheltessék à Ker. Olvasó à többi
után olvasni; amit Martianus Imperatornak éj felségének Augusta
pulcheriának kérelmére beszélletett à Calcedoni Zsinatban Juvenalis
Jérusálemi Vén Pátriárcha, ha bepillantott Tudálnunk à fabula nem
lészen. Mit mondott az Öreg Patriárka nemellyeknek irása szerént:
Az Keresztyn maga le szállott azt mondja Juvenalis szántalan Angya-
lok éj szentek kísérték; az Apostolok à Világnak minden szegle-
teiről égyszersmind ott termettek. Sakkiet Arkangyal à Sz.
reg elött zöld Pálma ágot hordozott. azonban egy szent vesze
Kedès tánnodott, à felett: Kit illetne inkább hogy a B. szüzet Menybe
vezetné. Abrahám azt m. Èn viszem mert nékem igértetett. Dávid
vagy nem: Ènis viszem mert nékemis igértetett; ami pedig nagyobb
en Király való, éj ugy tetszik hogy szebb lesszen Ha Király vezet
egy illyen Királynét. Joachimnak elö állott éj azt erösitette
hogy néki kellett à szüzet menyben vinni mert azö Leánya. Fel-
költ tunna Asszony igy perorált: Ezt à szüzet èn szültem; ezt èn
ölelgetö Karjaim között hordoztam èn neveltem éj tartám. Menny-
bemis èn viszem hat; annálinkább mert Asszonynak asszonnyal
bánni. Josefus harmadik értette. Èn n. m. Férje való
en vivem Egyiptombanis ötet, èn hozám meg égyiptombol ötet.

Èn viszem

bè vitzen hát menyben is ötet; annyival inkább mert a Férfiu
nak feleségével kell lakni. Relinquet homo patrem et matrem &c: ha
dott Dëádul Josef:) et adhærebit uxori Suæ r Moj. 2: 14. mind így foly
tanak azt m. Juvenalis ezek: Ugyantsak à B. Szûz magát nem neádza
hanem Jésusra Fiára birta's sz: Fia vezette Menyben. Csuda berreg ha
ugy volt. Nem Kávonolly á hát à Refutator à'veél iról; ahi az il
lyen irtozatos irásokbol ey mondásokbol moudotta amit irt; hanem
szégyelje azt, hogy à vak Buzgoság illyen képtelen dolgokban tette Ki
à Catholicusok értelmét. Ott maga à B. Szûz is szégyellené amit né
ki tulajdonitnak.

Az XVIdik Numerus alatt valo gyalázatban. A'fátornak's
azután à Jérusalemi Templomnak Épitésére's éltessetésére valo Eölt.ség:
Nem argumentom az más Templomok Külsö Éltessetésére; mert abban
arról az Istenek erélja volt; azt à Külsö fenyességhez szokott gyermeki
népet; ezek által à Pogányi Bálványozástol, melyben nevelkedni volt Égyip
tusban el-vonni. De hogy abban arról is à Templom valosagos é
kessége nem állott; abból láttzik mert engedte mind azoknak végsö
el-puszttulását. Ma à Templom Éltessége à Lélekben ej igasságban
való Isteni tisztelet mely Lelki áldozat; nem kell ma à szemlélö tün
hetö erifeasáj à Templomban: Non vox sed votum, non cordula num
sica sed cor. Non cantans sed amans psallit in aure Dei.

E mellett hogy à sz: Lélek Templomát à szükölködö szegényeket és
azokban à Krisztust ruházni, éltegetni, hasznos, üdvességes Isten elött
Kedves; azt à sz: Irás tanittya Matt. 25: 's mai helyekenis. Es ez által
kezeztetik az à Kintsnek mellyet int à Krisztus Mat. 6: 20. hogy pedig ez
csak az Égben gyüjtetik; 's nem à Templomokra ruházttatik, abból
világos mert azt à lopok ki nem áshák.

De à Templombéli Kintset éltességet, hányszor nem loptak el! Ta
lám csak egyszer lett az; midön à B. Szûz képe az ötet fosztani akaro
tolvajt vbeg-fogta's reggelig tartotta amint néhem egy Barát hó
zudtya vala. Hát hogy à feszülethez függesztett arany, ezüst portè
kák drágaságokis sorsok à Clastrombéli Patresek Konyhajára szóktenek
kák?

Az XVIIIk Numerus alatt lévö Gyalázatban. Hijábau menti
à képek faragásátis à Bálvány imadástol; mert à tudatlan nep Ist
ni tiszteletet ád azoknak. Es ha szinten à Templom éltességére
épitteetnekis à Cherubimok; de azok semmiféle állatnak képei nem
voltanak; mert olly an állat sem menyben sem földön sem viz
ben nintsen. A fel-emelt Kigyois az Istent Legyelmének jele volt,
mely à Keresztre fel-emelt Jésust ábrázolta; de azért az Krisztus
képet kigyo formában hogy tudnain Senki nem irja? De let
tenek ámbátor azok régen. Nyilvain meg-tiltotta Isten à IIIk pa
rancsolatban, à képek csinálásátis tisztelettétis. A Krisztus áb
rázattya képenek éltes lenöv valo maradása. De imagine Xti
à Christo ipso facta, et Abagaro. Regi Edessæ traditissa ut
projectum hoc in arte Discurrendi Sub finito Curiosa Exem

plo terr

plo tertio p. 244. memoratur: A' B. Kúr képének fr: Enkáttal
leo le irásával együtt hazug költemények.

Az LXVIIIk Numerus alatt leoo Gyalázatban. Éppen il-
lyenek a Szentek képei s Ereklyei, tetemei mellyek olyan dol-
goknak vészei; mellyeket tiszteltni Gyalázat; sőkat lehetne
itt irni, ilnaliz ollyant; mint midőn az Ámitto Barát, őt dög-
ben meg-döglött tovak Körmeit az Krisztus hordozo Szamárnak
Körmei helyett ajándékban adván; nagyon betsültettek tisztel-
tettek Királyságoknak tartattak addig, míg az őtet Szám ki
nyilatkoztatta a tsalárdságot. Gyenge értelmű ember és
mindenkor meg-tsalatik aki hiszen az illyen Szent Ámitásoknak

Hogy itt ezek után Egy helyen Ereklyék avagy; amit az
LIIdik Numerus alatt leoo Gyalázatnak a végén a Mise mon-
tségére; ej az Egyebekreis nyomnit a képekre Szenteknek
tiszteletére, tetemeire, ej több be tsuszott viszszás szokások
vair mentsege lehet; hogy a gonoszok a jo dolgotis roszra
forditnyák melyet arra czélozz: Non ufus fed abusus tollendus
Eő azt felelem: Sokk bizony azokot az Emberektől fz: lyá-
son kivül ej ellen talált s usnált dolgokot örökösön el-tö-
rölni el-hadni; mint azokkal a bálványozásra alkalmatossá-
got adni. Maga az Isten tsmáltatta vala az Ezer kigyot;
de midőn az Izraël fiai jo illatot tésznek vala annak érté-
kiák el-vonatá s ez tselekedete Kedves lön Isten előtt 4. Kir.
18: 4. Kedves dolgot tselekezik IIdik Josefis az illyenekkel.

Az LXIXdik Numerus alatt valo Gyalázatban. Ha az
Angyal ej élő Szentek f: amint nevezetik: j Sőt tsak a gyüle-
kezetis könyörög valakiért, annak haznát s Kedves voltát
láthatni a fit: Irásban. De hogy a meg-holt Szentek
esedezzenek értünk ellenkezik azzal ami vagyon Esa. 63:
16n 16. Az Oniás ej Jeremiás esedezése könyörgése 2. Mach.
15: 12. tsak álom Szégyellenem elő hozni illyen sokadalatos
Hit ágazatnak bizonyittására. Amit elő hoz 2 Petr. 1: 15.
ott nem ugy vagyon amint elő hozza, bár nézd-meg; ej valo-
jában midőn Péter meg feszittetett, arrok vége lett mások
felől valo gondjának.

Quod fieri potest per pauca, frustra fit per plura. Amit
én Egyenesen minden Körbenjáro nélkülis az Istentől meg
nyerhetek mieért keresnék arra Procatort; mert még an-
nak Causámot ügyemet beszéllenem, addig el-telhetnék a
Kellemetes üdő melyben igére Isten meg-halgattatásomot
Esa. 49: 18. Sőt míg a Szentket fel-tsáltsom mint
Pált azo tisztelői 3. Kir. 18: 27. addig bé jelentem maga-
mot Istennek.

Hát hogy

Hát hogy azt se tudom, az 73ban valo jovallás szerént kit
választ Patronusnak? de ha választomis, adaré érettem ese-
dem? vagy talain más el-választotta. Vá közül szorgalma-
toskodik? — Mert ők sem győzik a világ sok Clientét Patro-
cinálni. Azért Cunyi bizony talanság között jobb egyenesen
az Istenhez folyamodni, annak emlék példáját meg-látható
annak liber Erasmus Naufragiumában.

Az LXX dik Numerus alatt valo Gyalázatban. Emberetlen
cráfolás ez ellen. Az vonlando erötlen Embernek kellene
talain mindent az Istentöl Kérni, Semmit sem igérni? Mert
igéret fogadás nélkülis Kötelez vagy tselekedni, annit lehet
tökéllettességre kell ügyekezni Mat. 5:48. de ezre kérni kell
az Istennek Szent Lelkét hogy kötelességedet véghez vihessed Fil. 4:
13. Amely fogadás Isten ellen vágyon nem kell énéki. Valjon
kedvesé annak, aki magát meg-nem tartoztattya azo fogadása
hogy Clastromban mégyen, meg nem házosul; ha aztán kandász-
ni mégyen, annint az illyen fogadással szégyent valnak sokszor
tsak a világi Papokis. — Ésigy

Az LXXI dik Numerus alatt lévő Gyalázatban. Nem látom
micért taníatsok a szerzetesi élet, hol még több gonosz mehet-
végbez, minthogy mentis a nyilvan vagyon. — Annak Sjunak
Matt. 19: Nem a Clastromi életet jovallotta a Krisztus; mert ak-
kor meg nem voltak a Eunúchusok Seregi; hanem hogy a Szüzet
közzé. A Clastrom sem ama Kerteny ut Mat. 7: Mert ha
bé zárjak is az ajtojat, elég tágossag van oda be, el-fér ott min-
den gonoszság, ugyis vélem többen káchoztak-el a Klastromból
mint a Kütsö Seregből; mert azoktol nagyobb szentség kivan-
tatott mely nem volt.

Az LXXII dik Collenkerének fundamentoma a Super-
erogatorium opus. midön többet tselekszik az Ember, mint-
sem tartozik; az illyen jotselekedetet szoktak pénzen el-
adni melyek Indulgentiának neveztetnek; ezek vannak Kérdetett
volt a Vetsenge's; mely utat adott a Reformatiora.

Erre a Felelet: Az Ember amit tselekedhetik azzal tartozik;
azértis azzal semmit nem érdemel; mert ha mindeneket meg
tselekeszitis-g. Luc. 17: mit érdemel az haszontalan szolga.
A'mit tselekedetinkel semmi oly méltánmot nem tészünk Isten
előtt, hogy azzal reánszerithetnök az Istent a jutalom fizetésre;
mint ama Szerzetes, aki mondotta: Tott Amnos Servivi tibi in hoc
Monasterio velis nolis dabis mihi vitam aeternam. mert meg
érdemlem azt annyi esztendőre.

Sőt hogy az Isten ert az utat a jótselekedetet tette elénkben
az üdvesség el-nyerésére; ej ha amit tselekedtünk hijjanosis,
tsak egész tehetséggel ügyekezzünk abban, megis kedvesen veszi
ez az Isten

ez az Istennek Különös kegyelme az bünösökhöz; ej így jo tselekedetbölis. kegyelem böl üdvezülünk; mert egyik a másik nélkül haszontalan.

Elég könnyü az üdvesség uta; ha elég annak meg nyerésére az amivel minden tehetséggel el-juthatunk; elég kegyelme az Istennek ha azt kedvesen vévén meg-igazitt; ugy bánik velünk mint igazakkal, meg adván coronam vitæ. Es így nincs a kettő sot mond; tsak hogy a Reputator az Ellent mondást Lelkétől ösztönözvén hijában veri a levegö Cor. 1. Cor. 9. 26.

Az utolso LXXIIIdik Gyakorlásban: szentelemül magát ej tanitsa darlanságát Gyalázza; midön a Levél ivo; mindent kegyetlenségnek illetö Regulait, tsak a Pogánynak mondja szükségesnek; ö pedig olyan Regulákot ád; mellyek minden kegyetlenségnek nemü kedvesek; Nemis tartatnak üdvességesnek.

Ugyanúgy: Sürgeti a Catholica Hitet, melyen kivül lehetetlen nek tanitya üdvezülni; Valamerö itélet; mert az itéletet reá nem biztak. Az itéletben lésznek olyanok, akik hittek a Krisztusban, tsudákot tselekedtek mégis pokolra vettetnek Mat. 7: A Catholika Hiten valókból senki nem kárhozik-e el? ugy vélem el-vész annyi mint már Protestans kegyetlenek közzül.

A Jo tselekedetekröl azokat számlálya: A'sz. Misében meg jelennyetek. ej a többi: addig Eredezésteket ki nyerjétek; melyek nek az üdvességre sürségek voltát a sz. Irás sohult sem tanitya, ej azok nélkül lehet bizonyosan üdvezülni.

Végezetre Be fejezi szentelen Gyalázásait; melyeket vész szerént fundamentom nélkül, vész szerént tudatlanul, vész szerént nem a Krisztus Lelkétöl ösztönözvén vész szerént vak burgosságból, ej vész szerént Vallásbéli superstitiobol egyben szedegetett. Be fejezi pedig olyan izetlen s kivánságtalan pogánytol vett kivánsággal, melyre én tsak azt felelem: Szamár rivaj nem hallik Menyországban.

Es valamint a' Reformator munkájára; ej azo Reputatioja rosz egésszen, semmi jo hasznos tiszteséges nem találtatik benne: Kár volt ezzel a sajtot faragatni, a betüköt kopatni vásolni. Ennek bár ki nyomtatására az Ur. Méltosságos Aranyodot a Sárban nem vetted volna! Mert parum ad rem et Catholicæ Religionis decus.

Leg utolszor: Midön azt mondja: Hogy ö tudgya hogy a Levél ivoja Áll az Isten büntetése! Erre az a' felelet: Te gonosz szolga Mat. 18: 32. Kitsoda vagy Te hogy a' más szolgáját Kárhoztatod Rom. 14: 4.

Em Ki

Em kivánsága
mállyos; ej v
lugem e Ki
dum hr: az
Draga gyöngye
Lelátok fölöt
azért tsak
mondott a Fa

Második

A R. Cath
lerö Ir
lekez. t

Est Id, quod

De M

In Juba Magna
tis Jesuitarum
quesa Sunt e
Jesuitarum e
suas proferr.
in Anatomia

Societatis Jesu

Artic

Quo tempore
scopum esse
Discipuli. Bibl
no dedit; a qui
ista Monitiones
tarum Colleg
earum veritat
utens ad Mo
ne reflexer
quam plure
plicem ver
privatam,
Innocentium
pus Palagius
Publicanu
terio alio
Quæ alia

Èn kivànnàm neki azt hogy az Isten vilàgosittsa azò ho„
màllyos; es vak buzgosàgban tèbolygo elmèjèt; de maga tilt
engem è Kivànsàgtol, midön azt mondja: Ne adjàtok
oda Kr: az Eberek, se à Disznok eleiben ne hànnyàtok à ti
Draga gyöngyeiteket; hogy azokot meg ne tapodjàk làbaikkal, es
reàtok fordulvàn meg-ne faggàssanak titeket Mat. 7: Vsz. 6.
azèrt fàk azzal vègzem rövid felelememet, amit Urunk
mondott à Farisèusok felöl; vakoknak vak vezère Mat. 15: 14

Vège.

Màsodik Pont alatti

A' R. Catholica ès Protestans Keresztèny Vallàsokot il„lerö Irasok. Es à Keresztèny Olvasot utasitto Èm„lekeztetèsek.

Quid est Jesuita?

Est Id, quod prorsus nemo scit, nisi qui Jesuita fit et ut
diu Jesuita sit.

De Monitis Secretis Societatis Jesu Monita:

In Tuba Magna Editionis Primæ Clangore 14. pag. 172. De monitis Secre„tis Jesuitarum. Author Liberius fatidicus. Promittit illa ibidem, et annexa sunt etiam in fine ejusdem Voluminis: Non quidem asserit ea opus Jesuitarum esse, propendit tamen in illam opinionem et rationes suas profert. His monitis quid opposuerint Jesuitæ, videri possunt in Anatomia Anatomia Societatis Jesu. per Laurentium Iovem. Societatis Jesu Theologum. Edita Editione Sexta Sit igitur.

Articulus Primus: Reformanda, Secreta Jesuitarum Moni„ta utpote Vulpina Instructiones

Quò tempore Ottiannus Dux Brunsvicensis, qui Halberstadiensem Se Epis„copum esse ferebat, Paderbonam occupavit. Collegium Jesuitarum ibidem divipuit. Bibliothecam ipsorum Seximus Literarius P. P. (aqueimis do„nò dedit; à quibus dein in Seximo P. Rectoris inventa fuerint Secreta ista Monitiones seu Instructiones, quas in Pragensi, Leodiensique Jesui„tarum Collegio Inventas fuisse Homines fide digni testati sunt, virq eorum veritatem in dubium revocabit, qui Jesuitis paulò familiarius uteus ad Moralem Practicam, seu modum agendi ipsorum diligenti„us reflexerit. Experientia siquidem ipsa vix non certum facit, quàm plures Superiores s: in omnes hanc non cadit opinio:) du„plicem vertem Sie et regulam habere Domesticam unam seu privatam, Forensem aliam et Publicam. Ursuisq in sua ad„ Innocentium X^mum Epistola 2da Sanctionis memoriæ Episco„pus Palafus §to 108. fide facit præter Regulam communem et Publicam. Jesuitas aliam habere particularem, et veluti Mys„terio aliquo velatam et absconditam. Verba ipsius Sunt. Quæ alia s: præter Jesuitas hpe:) Religio occultat propriasque constit.

Constitutiones habet Privilegia reclusa Institutiones velatas, et omnia quæ ad eorum pertinent directionem, tanquam Mysterio aliquo absoluta abscondit.

Fateor quidem /: pergit ibidem Angelopolitanus Anonymus;) quic„
quid cogitatum est pro magnifico haberi, verum etiam pro
suspecto, præcipuè in Ordinib. Ecclesiasticis omnibus. Omnia sa
crorum Ordinum Instituta parent etiam Pontificum Cardinalium Epis
coporum, et totius Ecclici Cleri documenta. et Consiliares
Regulæ; Non odit lucem Ecclesia. Cæterarum Religio„
rum Institutiones, directiones Privilegia et Statuta gratam
aspiciuntur, et in Publicis Populorum Bibliothecis communi„
ter dispertiuntur. Uno intuitu novimus Franciscanum videt,
quid Generalis Si ipse esset futurus. faciendum sibi! In
Jesuitarum autem Societate, plures sunt professi qui igno,
rant Constitutiones proprias. Neque manifestis Christiano
Ecclesiæ Jesuitæ moderantur Legibus, Sed certâ quâdam ip„
sis Solum Superioribus parenti interiori directione, et ali„
quibus delationibus arcanis admodum periculosis.

In eadem Epistola Nro. IIo. Quis etiam non videt Dupli„
cem Regulam illam plenam esse periculo, ne multos habeat So„
cietas introrsum turpes, Speciosa pelle decoros, quemadmodum
de Pharisæis Salvator testatur: Similes estis Sepulchris dealbatis.
Quod non invidiosius, quam verius dici posse facile conjiciet qui
meminit Claudium Aquavivam Generalem Jesuitarum in Libro
Inscripto: Industrio ad sanandos animi morbos. conquestum fuisse
Socios plerosque in audaciissimam Secularitatem et hypocrisim
impingere /, qui Specie gloriæ Dei quærunt Semet ipsos. Mentio„
nem pariter facit in Societatis Suggestionem P. Joannes Mari„
ana S.J. in Libro de morbis remedio indigentibus in Societate
Jesu Commentarius. infra integrè describendus an revera
Jesuiticus sit? quemadmodum ex Supra dictis videtur, Si enim
talis est profectò reponendus est; De quo Paulus ad Timo„
theum /: O Timothee depositum custodi, et quæ audisti a me
hæc fidelibus hominibus commenda: / Quod vulpinas attingit
Constitutiones: Speciem quidem pietatis præ se ferentes, re
ram autem redolentes Jesuiticam Politiam sub velamine
ne pietatis, tendentem ad Captandam in favorem Socie„
tatis populorum Gratiam, ad acquirendas immensas
Divitias, ad emungendas cunctas Hæreditates et Legata
Legata, ad augendam Societatis Gloriam et potentiam
verbo: Quærentem, quæ Sua Sunt non quæ Jesu Xti.

Dicunt

Dicunt quidem
bere, nisi Hæret
sesuitas Autho
(:α:) Fama publ
rientiâ factor
et Parla Franc
lorum Monit

Articu

Iº: Hæc Secre
Superiores, quo
de iis instruan
tenetu Societa
silentii nec qui
rientiâ defi
horum Secret
ne illus horum
Excepta Cha
et indelebile

IIdò: Caven
niant /: qui n
videntes: / Ex
esse sensa So
juramento,
his Monita
Regula Imp

IIItiò:
alieni Exter
hæc aut per
mittat, nisi
vandis Soci
in contrari

Nota bene
revera
originá

Iº: Ut Se
finis Societ
mo conatu
milia ac hu
peres et

Dicunt quidem Jesuitæ Commentarium illum alios Authores non habere, nisi Hæreticos Societatis S. Inimicos; sed quod revera ipsos Jesuitas Authores habeat, multa suadent documentant. Imprimis (:α:) Fama publica (:β:) Character Jesuiticus totus. (:δ:) Experientia factorum; monitis illis conformium. (:ε:) Ea quæ ex Parla Francio. recensita sunt. (:ζ:) Dictum Inventio illorum Monitorum in collegio Jesuitarum.

Articulus Secundus. Præfatio ad Monita Secreta

Io: Hæc Secreta Monita custodiant diligenter et penes se servent Superiores, paucisq; ex professis tantum ea promineient et aliqua de iis instruant non Professos, quando nimirum et quomodo cum fructu Societatis usui fuerint, illaq; non nisi sub sigillo gravissimi silentii nec quidem ut scripta ab altero, sed quasi peculiari Experientiâ destructa concredant. Et quia ex Professis nonnulli horum Secretorum sunt conscii, ideo ab initio caveat Societas ne illus horum conscius, se possit ad aliam Religionem proferre, Exceptâ Chartusianorum ob perpetuam vitæ abstractionem, et indelebile silentium, quod etiam Sancta Sedes confirmavit.

IIdo: Cavendum omnino ne in manus Extrorum hæc monita deveniant (:qui inhonestè ea interpretarentur, destinationi nostræ invidentes:) Quodsi tamen id fortè accidat, quod absit, negentur hæc esse Sensa Societatis, idq; per illos, ex nostris confirmando etiam juramento, de quibus certò constat quod ea ignorent, opponanturq; his Monita Generalia nostra, Ordinationes Constitutiones seu Regulæ Impressa; aut generatim scripta

IIItio: Superiores sollicitè semper et cautè inquirant, num alicui Extrorum hæc monita à nostris prodita sint? nullus etiam hæc aut per se aut per alium transcribat vel transcribi permittat, nisi Consilio Generali, aut saltem Provinciali, et si de secretis Societatis nostræ tantis secretis rationabiliter dubitetur, in contrarium illi imputetur et dimittatur.

Nota bene: Ista præfatio cum XVIII. Capit. Monitorum Secretorum revera in collegiis Societatis Jesu reperta est, et fideliter ex originali pariata.

CAPUT Imum

Qualem Societas se præstare debeat, cum incipit de novo Loci alicujus Fundationem.

Io: Ut se gratam reddat Incolis Loci multum conducet explicatio finis Societatis præscripti in Regulis, ubi dicitur: Societatem Summo conatu in Salutem proximi incumbere agq; ac suam. Quare si, milia ac humilia etiam obsequia obeunda. In Xenodochiis pauperes et afflicti consolandi, in carcerati sæpius sunt invisendi.

Confessiones

Confessiones promptè et generatim excipiendæ, ut insolitâ
in omnes charitate; et rei novitate devineti, eminentioreq
Incolæ, nostros admirentur et ament.

IIdo: Meminerint omnes facultatem ad exercenda Societatis Mini,
steria modestè et religiosè petendam esse, et demum singuli tam Eccle„
siastici quàm Seculares quorum Authoritate id gerunt Benevolos
sibi facere studeant.

IIItio: Ad loca etiam dissita eundum, ubi elemosynæ quantumvis
parvæ gratuitæ recipiendæ, exposità Nostrorum necessitate, eodem
deinde danda sunt aliis Pauperibus, ut sic ædificentur ii, qui Socie„
tatem nondum noverant, et sint in nos tantò liberaliores.

IVo: Omnes eundem spirare videantur Spiritum, adeoq; addis„
cant eundem exteriorem agendi modum, ut universitas in tanta
personarum diversitate Unum quemq; ædificet, et in stuporem de„
figat, qui verò secus fecerint rangnam Novitii dimittantur.

Vto: Caveant Nostri, quæ fundos ab initio, si quos tamen
quæ contigerit, nobis bene sitos, fiat hoc mutuato nomine, ali„
quorum Amicorum Fidelium et Secretos, et ut melius luceat pau„
pertas nostra, bona ea quæ sunt vicina locis, in quibus colle„
gia hominibus assignentur per Provinciales collegiis remotis.
Quò fiet ut nunquam Populares vel Principes et Magistratus
habeant certam Notitiam Reditnum Societatis.

VIo: Non divertant Nostri cum intentione residendi nisi ad
ubes opulentas. Finis enim Societatis est imitari Salvatorem
Christum; qui etiam Hierosolymis maximè morabatur; alia
autem loca minùs præcipua tantum transibat.

VIImo: Summum pretium semper quoad fieri potest extor„
quendum est ineultetâ illis Extremâ nostrâ necessitate.

VIIIvo: In una quaq; Provincia, nemo facilè misi Provincia„
lis noverit præcipuè valorem reditnum nostrorum. Sacrum
autem esto et Mysterium, quantum Corbona Romæ contineat.

IX. Concionentur Nostri, et ubiq; in collegiis propalent se
præsertim ad Juventutis Institutionem et Populi simplicioris
salutare subsidium venisse, et omnia gratis ac sine personarum
acceptione vel exceptione præstare; nec fore in gravamen
ullum communitatis, ut alii Ordines Religiosi, præcipuè men„
dicantes.

CAPUT. II.

Quomodo Principum Magnatum et Primario„ rum familiaritatem Societas acquiret et conservabit.

Iæ conatus omnis inprimis in hoc adhibendus ut Prin„
cipum et Primariorum ubiq; locorum aures et animos ob„
tineamus, ne sit qui in nos insurgeret, quin imò ut

à nobis

à nobis omnes ca
IIdo: Cum autem
appii præsertim Pe
dissimulant, aut in
in Bellis Indicendi
ter Consanguinei
mandi sunt à no
factâ præsertim
sationes facilè
excusari et con
explicentur Lat
tentiæ favorab
majoris gloriæ
IIIio: Idem
non eq. Magnati
ei, et instigandu
vendi ad hoc ut
radicant; aut t
cercendendo ne
serit, et si hoc
Institutum So
planè prohibe
rum, de quibus
sus lateant, qu
tatem quoad
IVto: Ne
pium animos
nisiment, ad
cipes, præce
di Monarcha
cietatem in
non-nisi Fel
destinandi.
Vto: P
familiaritè
tatis officia
tandem No
Principum
se se con
VIto:
Regnis Fal
tàs sese
quare pre

à nobis omnes cogantur dependere.

IIdo: Cum autem Experientia doceat Principes et Magnates, tume
affici præsertim Personis Ecclesiasticis, quando odiosa illorum facta
dissimulant, aut in meliorem partem interpretantur, ut videre est
in Bellis Indicendis Exactionibus cumulandis, Matrimoniis in-
ter Consanguineos vel Affines contrahendis et Similibus, tume am-
mandi sunt à nobis Principes illi, qui hæc et talia affectant, spe
factâ præsertim in ultimo casu, per Nostros istiusmodi Dispen-
sationes facilè à Summo Pontifice impetrari posse, aliaq; ita
excusari et complanari. Quod eò citius persuadebitur. Si
explicentur Rationes proferantur Exempla, et recitentur Sen-
tentiæ favorabiles obtentæ titulo communis boni, imò et
majoris gloriæ Dei, quæ est Scopus Societatis.

IIIio: Idem fermè faciendum si Princeps aggrediatur aliquid,
non æq. Magnatibus omnibus gratum, persuadendus nempe animus
ei, et instigandus ad audendum. Caterob. verò animi commo-
vendi ad hoc ut Principi se se accomodent, neq; ullo modo con-
tradicant; ast tantùm in genere nec unquam ad particularia
descendendo ne Societati imputetur, si malè negotium succes-
serit, et si hoc aliquando fractum, reprobet. et negetur esse
Institutum Societatis, recitenturq; motiva contraria similia
planè prohibentia; et adhibeatur Authoritas aliquorum Pat-
rum, de quibus evidenter constat, quod hæc ipsos Monita prov-
sus lateant, qui etiam jure-jurando asseverare poterunt, Socie-
tatem quoad hæc, quæ sic sibi imputantur, calumniam pati.

IVto: Juvabit etiam non parvum ad occupandos Prin-
cipum animos, si nostri dextrè, et per tertias personas se se
insinuent, ad Legationes honorificas et favorabiles ad alios Prin-
cipes, præsertim ad Romanum Pontificem et Summos Mon-
archas, hâc enim occasione, semet ipsos et totam So-
cietatem mirum in modum recommendare poterunt. Quare
non-nisi Zelosi valdè, et versati in Instituto nostro eò erunt
destinandi.

Vto: Alumni Principum et Domestici, ii præcipuè quibus
familiariter utuntur, per crebra munuscula, et varia pie-
tatis officia, ac opportuna obsequia devinciendi sunt, ut
tandem Nostros fideliter de humoribus et inclinationibus
Principum ac Magnatum instruant, et sic facile illis Societas
se se commendare et secundum hæc disponere poterit.

VIto: Experientia quoq; docuit in Domo Austriaca,
Regnis Galliæ Poloniæ aliisq; Ducatibus, quantum Socie-
tati sese juverit præcavendis Matrimoniis inter Principes.
quare prudenter proponuntur Exquisiti Conjuges, qui cum Parentib

Parentibus vel alicujus Nostrorum amici ipsi sunt aut fa-
miliares.

VII^mo: Fœmina Principes per domesticos potissimum, quæ
à cubiculo sunt facilimè vincentur, quare illæ omnibus mo-
dis fovcantur, sic enim ad omnia, etiam secretissima in
tali familia nobis patebit aditus.

VIII^vo: Regendis conscientiis Magnatum sequantur nostri Con-
fessarii sententias illorum Authorum, qui conscientiam faciunt li-
beriorem magis quam restrictam, idq; contra opinionem alior.
Religiosorum, ut Principes demum his relictis à nostris tantum
Consiliis, et directionibus toti velint dependere.

IX^no: Tam Principes quam Prælati, aliiq; omnes qui Societati fa-
vorem extraordinarium prastare possunt, participes faciendi
sunt omnium meritorum Societatis, exposito illo magno momen-
to hujus Summi Privilegii.

X^mo: Sustinenda etiam caute et prudenter facultates Am-
plissimæ Societatis respectu aliorum Prælatorum, aut Religioso-
rum, absolvendi à casibus reservatis, dispensandi in Jejuniis, red-
endo vel petendo Matrimonii Impedimentis; aliisq; sic fiet, ut
plurimi ad nos recurrant, et adepta gratia nobis adstringantur.

XI^mo: Invitandi Magnates ad conciones Sodalitatis, Orationes, de-
tiones, declamationibus carminibusq; et inscriptis tesibus sunt
honorandi, tum variis dictis et lingois sunt salutandi, aesi
expedit in Mensa et triclinio graviores hospites excipiendi.

XII^mo: Inimicitia et Dissensiones inter Magnates ad nos distra-
henda erunt ut componantur, sic enim in Notitiam familiarem
et secretorum paulatim poterimus devenire, partemq; nobis
devincire.

XIII^tio: Quod si Monarcha aut Principi serviat aliquis Societa-
ti parum addictus, incumbendum erit, ut vel sic per nostros seu
potius per alios, ille in amicitiam et familiaritatem Societatis
inducatur, promissis favoribus apud Principem aut Monarcham
Sum per nostros procurandis, vel si implacabilis est, servus
ille omnino eliminetur.

XIV^to: Caveant omnes quacumq; Ratione à Societate dimissos,
et præsertim illos, qui sua sponte ab ea discedere voluerint,
apud quemquam recommendare, aut promovere; quia quan-
tumcumq; illi dissimulent, semper tamen irreconciliabile
odium adversus Societatem gerent.

XV^to: Denique omnes solliciti sint Principes Magnates et Ma-
gistratus cujuscumq; Loci reconciliare, ut etiam contra consangui-
neos affines Amicosq; proprios pro illis: quando occasio se se
obtulerit: fideliterq; agant.

Caput III

C

Quomodo
sunt Auth
non sint

I^o: Præter Su
applicari possu
nostros.
et consilio co
riorum nunc
libito etiam
tione Fundor
putetur fide
et compellan

4°: Ab Gu
pro diversit
que fuerint

5°: In q
et Parochi eff
reantur, ut
ubi plus pos
ut authorita
sitivæ Paro
nos devolva
ubi Catholic

6°: De
et meritum
Secularibus
dandis pal
morta fac

7°: Con
à confessio
prætension
omni conte
ad hoc co

8°:
fundant Co
tem statu
Societatis
sit totum
Parochian
vis ab il

9°:
vel Area

CAPUT III

Quomodo agendum Societati cum illis qui magna sunt Authoritatis in Republica et quamvis Divites non sint, aliis tamen modis Societatem juvare possunt

1o: Præter Suprà dicta s: quæ tamen omnia huc proportionaliter applicari possunt: servanda est gratia illorum contra Adversarios nostros.

2o: Utendum etiam cautè, authoritate prudentiâ et consilio eorum ad coemptionem Bonorum, et acquisitionem variorum numerum aut officiorum à Societate obeundorum ad libito etiam tacitè; vel planè illorum Nomine ni Augmenta tione Fundorum et reditnum temporalium, si illis satis putetur fidendum.

3tio: Adhibendi etiam sunt, ut mitigent et compellant Homines viliores et plebem Societati contrariam.

4o: Ab Episcopis Prælatis et aliis Superioribus Ecclesiarticis pro diversitate rationum et ppensione in nos, ea exigenda sunt quæ fuerint opportuna.

5o: In quibusdam partibus satis erit si procurent, ut Prælati et Parochi efficiant, ut Subditi illorum Societatem nostram reve reantur, ut ipsi Ministeria Nostra non impediant, ni alij Locis ubi plus possunt, ut in Germania Polonia &. Sacro Sanctè Colendi ut authoritate illorum et Principum Monasteria, Parochiæ, Præpo situræ Patronatus, Altarium Fundationes Loca pia fundata ad nos devolvantur, facilè enim ea assequi poterimus, in Locis ubi Catholici Hæreticis et Schismaticis permixti sunt.

6o: Demonstrandus eisdem Prælatis, in meusum fructum et meritum ex talibus mutationibus orinndum à Sacerdotibus Secularibus et Monachis non Expectandum, quodsi fecerint lan dandus palam eorum Zelus, inculcandaq; etiam Scripto me moria facti perpetua.

7o: Cavandum eō fine, ut Prælati tales nostris utantur, tam à Confessionibus, quam à Consiliis, et si quidem in Spe sint aut prætensionis altioris gradus in Curia Romana, juvandi sunt omni contentione, et conatu Amicorum nostrorum, ubicumq; ad hoc conferre valentium.

8vo: Curent etiam Nostri apud Episcopos et Principes ut dum fundant Collegia aut Domos Parochiales Societas habeat potesta tem Statuendi Vicarium habentem Curam Animarum ipse verò Societatis Superior Loci pro tempore existens sit Parochus, et sic totum Regimen Ecclesiæ illius erit nostrum; et omnes Parochiani Societati Nostræ planè erunt Subjecti, ut quid vis ab illis impetretur.

9o: Ubi Academiæ sunt nobis repugnantes, vel Catholici vel Acatholici sive Fundationes nobis impedientes ibi per

Prælatos

Prælatos cavendum ut primaria Cathedra Concionatoria à Nostris occupentur, si enim contingat Societatem aliquando, necessitates ac rationes mutationum nobis favorabilium per Ministros per occasionem Exponi posse.

10o: Maximè verò Prælati Ecclesiæ devincendi sunt, quando agetur de Beatificatione et Canonizatione Nostrorum; et tunc omnibus modis à Magnatibus et Principibus procuranda erunt, in quibus et per quos apud Sedem Apostolicam negotia promoventur.

11o: Si contingat Prælatos aut Magnates Legationem adire cavendum sedulò ne præveniendum ne alii Religiosi: qui nobiscum certant: utantur, ne affectum potius in illos transferant, eosq; in Provincias ac Civitates, in quibus nos morabimur aut quò tendimus inducant.

12o: Quodsi hujusmodi Legati transiverint illas Provincias vel Civitates ubi Societas Nra Collegia habet, excipiantur magno honore et affectu, et pro modestia Religiosa tractentur.

CAPUT. IV.

Qua commendata esse debent Concionatoribus et Confessariis Magnatum

1o: Principes Viros; Illustres nostri ita dirigant, ut solum ad Majorem Dei gloriam tendere videantur, et ad talem præcisè eos austeritatem conscientiæ inducant, quam ipsimet Principes illi coeredunt, neque enim statim sed sensim spectare debet illorum directio, ad Externam et Politicam Gubernationem.

11o: Sæpe illis inculcandum Distributionem bonorum dignitatis et Munerum in Republica spectare ad Justitiam, gravitergq; Deum esse ab Principibus si contra agant, aut ex passione procedant.

111o: Protestentur Nostri sæpe ac serio, se nullo modo velle in Reipublicæ Administrationem ingerere, sed invitos dicere, quæ dicunt, ad strictos ratione officii sui, tunc ubi semel hoc bene apprehenderint explicetur illis, quibus virtutibus præditi esse debeant, qui ad dignitates et munera publica ac Jura admittendi sunt, nominentur q; tandem et commendentur ab illis, qui sunt sinceri amici Societatis; hoc tamen non fiat immediatè per nostros nisi Principes ad id coëgerint, sed multò plus gratiæ habebit, si interponantur amici vel Familiares Principis.

IVo: Quocirca et Confessarii et Concionatores Nostri informentur ab amicis nostris, qui pro quovis numero sunt apti, præsertim tales qui extra Societatem liberales sunt, horum Nomina apud se habeant et hoc tempore cum dexteritate sem

per se

per se, seu p
Vo: Meminer
cipes blandè
vel privatis
vere, et in f
cos adhorta
VIo: Mu
sed commende
cieratis dom
minus vestia
sunt juvanda
VIImo: P
Substituendis
Reginius su
Decretum est
et potenter
neve possent

Quom
in Bo
1o: Semp
et illis, qui
addicti sun
Omnes Socie
nem, si qu
nullo minus
2do: Inqu
quibus pr
amicos p
feliciter
nobiscum
3tio:
qui Scho
in locis,
sui docen
re pectu
quales Di
sinodè a
abundè
4o:
Cardinal
principe

per se, seu per alios Principibus insinuent.

Vᵗᵒ: Meminerint Summopere confessarii et Concionatores Nostri Principes blandè et suaviter tractare. Eos nullò modò in Concionibus vel privatis Colloquiis perstringere, omnes pavores ab illis removere, et in fide, spe, et Justitia publica et politica potissimum Eos adhortari.

VIᵒ: Munuscula parva vix unquam pro privato usu acceptent, sed commendent communem necessitatem Provinciæ aut Collegii Societatis domusq; simpliciter extructæ; neq; curiosè et variè se nimis vestiant, ad abjectiores etiam personas; quæ in Palatio sunt juvandas, et consolandas promptè se conferant.

VIIᵐᵒ: Post mortem officialium, quam primum curent, ut de substituendis amicis Societatis maturè agant, et tamen Externi Regiminis suspicione se eximant. Quare etiam uti supra dictum est se se immediatè non impendent, sed amicos fideles et potentes substituant, qui invidiam, si quæ inde oriatur, sustinere possent

CAPUT Vᵗᵘᵐ

Quomodo cavendum cum Religiosis qui iisdem in Ecclesiis Quibus nos Functionibus vacant.

1ᵒ: Genus istud Hominum animosè est ferendum, interim Principibus et illis, qui aliquâ Authoritate valent, et vel quodam modo nobis addicti sunt, explicandum indicandum, et opportunè remonstrandum Societatem Nostram omnium ordinum continere perfectionem, si quæ tamen Religiones in aliquo Excellant Societatem nilo minus multò eminentiori modo lucere in Ecclesia Dei.

2ᵈᵒ: Inquirantur et notentur defectus aliorum Religiosorum quibus prudenter et plerumq; modum deplorationis apud fideles amicos paulatim detectis et prolatis ostendatur minus feliciter illos satisfacere functionibus istiusmodi quibus nobiscum currunt.

3ᵗⁱᵒ: Majori conatu et robore eundem est contra eos, qui Scholas pro docenda Juventute instituere volunt, illis in Locis, in quibus cum honore et applausu et utilitate nostri docent, ostendatur Principibus et Magistratibus tales fore perturbationi et seditioni in Republica nisi impediantur, quales dissensiones ab ipsismet Scholaribus pueris (: qui diversimodè ad rem instituuntur :) incipientur. Deniq; Societatem abundè sufficere Juventuti Erudiendæ.

4ᵒ: Quodsi Religiosi Literas Pontificias obtinuerint, aut Cardinalium recommendationem, agant nostri contra per Principes et Magnates Seculares, qui Pontificem infor-

ment

ment de benemeritis Societatis et Sufficientia, ut per illam
Inventus pacificè eum emolumento instruatur, procurent
etiam et Exhibeant testimonia à Magnatibus data, de bo„
na illorum Conversatione et Institutione.

5o: Interim Nostri pro viribus studeant edere Speci„
mina Singularia virtutum et doctrinæ, Exercendo Disci„
pulos in variis Scientiis, et diversis plausibilibus Eruditionis
tarticis Magnatibus Populisq; Spectantibus

CAPUT VImum

De Concilijandis Societati Opulentis viduis

1o: Seligantur ad hoc Patres provectæ ætatis, provectionis vi„
varis et conversationis gratæ, ab his visitentur illæ, et
simul cum affectum aliquem erga Societatem ostendunt
opera et merita Societatis vicissim illis offerantur, quod si
acceptent, et Ecclesias nostras visitare caperint, prospicia„
tur ipsis de apto Confessario, à quo benè dirigantur, præser„
tim in ordine ad constantiam in Statu viduali, commenda„
do illius et laudando fructum et fœlicitatem, certoq; spon„
dant, et tanquam obsides promittant, æternum gaudium hac
ratione assequendum, et efficacissimum esse remedium ad
pœnas Purgatorii evitandas.

2o: Procurent iidem Confessarii, ut Sacello vel Oratorio
alicui Domus adornando occupentur, in quo Meditationibus
aliisq; Spiritualibus Exercitiis vacare possint; ut sic facili„
us à varijs conversationibus, et Procorum visitationibus avo„
centur, et quamvis proprium Sacellanum habeant, nostri
tamen ad Celebrationem Missæ, et propriè ab Exhortationib
opportunè faciendis non abstineant, Capellanumq; sub se
continere studeant.

3tio: Cautè et sensim moderanda et incitanda; quæ ad Inver„
nationem Domus spectant, habitâ ratione loci personæ af„
fectus et devotionis.

4to: Ambiendi potissimum tales Domestici, sed paulatim
qui planè cum Societate nostra communicant aut corres„
pondent, talesq; commendandi, si qui substituendi, sint qui à
nobis prorsus dependeant, aut dependere velint; sic enim
omnium, quæ in Familiâ agnitur conscii et participes
esse poterimus.

5to: Totus conatus Confessarii hue spectet ut vidua talis
ejus

ejus cons
tus per
vitualis
6o: (
piè pau
quascumq
Auditus
quod invi
Deinde re
meu cons
7mo:
nem ejus
cursus i
8vo:
vi de bo
Secundi
hà alia,
Quo
à quibus
tur ei
dicere
illi arri
respnat
10o:
esse cons
gòra, a
magnor
Francisc
ut quan
eminum
Quo subi
recreat
hibeat,
11o: (
visitare
Summ
tantur
12o:
opera
nullâ
directi
tione

ejus consilio in omnibus utatur, et acquiescat, quod ostenda„
tur per occasionem esse Unicum fundamentum profectus spi„
ritualis

6to:) Consulatur et celebretur frequens usus Sacræ præ„
vie Pœnitentiæ in qua intima Animæ sensa, et tentationes
quascunque liberrime aperiet, deinde frequens communio —
auditus Sacri ipsomet à Confessario devotè celebrati, ad —
quod invitabitur, præmissis peculiaribus in ea precibus,
deinde recitatio quarundam Litaniarum, et quotidianum Exa„
men Conscientiæ

7mo:) Juvabit etiam non parvum ad plenissimam cognitio„
nem ejus Confessio Generalis etiam alteri jam aliàs facta dum
eursus iteranda:

8vo:) Juvabit etiam non parvum Exhortationes pie„
ri de bonis viduitatis, de molestiis Matrimonii præsertim
Secundi Inundi, de periculis, quæ simul incurrunt, et simi„
lia alia, quo maximè ad Hominem sunt.

9no:) Proponendi subinde et dextrè Loci aliqui, sed tales,
à quibus verè scitur prorsus Viduam abhorrere, describan„
tur ei Exemplaria quæ: exaggerentur velit procul dubio
dicere:) aliorum vitia et mali mores, si qui advertant
illi arridere, ut sè Universim Secundas Nuptias nanciscatur et
firmat.

10mo:) Quando ergo circa Viduitatis statum benè affectam
esse constat, tunc commendanda vita Spiritualis, non Reli„
giosa, cujus incommoda potius proponenda quæ: vulgò apparai
magnos elet:) et exaggeranda sunt, sed qualis fuit Paula
Francisca Eustachia &c. prospiciat Confessarius quæ: gyoutato Pap:)
ut quantocyus votum Castitatis, saltem ad biennium vel tri„
ennium, emisso, omnem aditum ad Secundas nuptias excludat.
Quo subinde prove omnem conversationem cum Sexu impari,
recreationes etiam cum consanguineis et Affinibus ei pro„
hibeat, titulo majoris conjunctionis cum Deo

11mo:) Ecclesiastici, à quibus vidua visitabitur, aut quos
visitare solebat ipsa, si omnes excludere nequeat, sint ad
summum tales, qui ex Nostrorum commendatione admit„
tantur, et à nostrorum nutu dependeant.

12mo:) Huensq Ubi progressum fuerit, paulatim ad bona
opera præsertim Eleemosynas inducenda erit, quas tamen
nullâ ratione Vidua dispenset, sine Patris spiritualis
directione cum plurimum interest, ut cum discre„
tione Talentorum in lucrum Animæ convertantur

et Eleemo

ment de benemeritis Societatis et Sufficientia, ut per illam
Inventus pacificè eum eMolumentis instruatur, procurent
etiàm et exhibeant testimonia à Magnatibus danda, de bo„
na illorum Conversatione et Institutione.

5o: Interim Nostri pro viribus studeant edere Speci„
mina Singularia virtutum et doctrinæ, Exercendo Disci„
pulos in variis Scientijs, et diversis plausibilibus Eudit Scho„
lasticis Magnatibus Populisq; Spectantibus

CAPUT VImum

De Conciliandis Societati Opulentis viduis

1o: Seligantur ad hoc Patres provectæ ætatis, provectionis vi„
tæ et conversationis gratæ, ab his visitentur illæ, et
simul cum affectum alicujus erga Societatem ostendunt
opera et merita Societatis vicissim illis offerantur, quod si
accepterint, et Ecclesias nostras visitare caperint, prospicia„
tur ipsis de apto Confessario, à quo benè dirigantur, præser„
tim in ordine ad constantiam in Statu Viduali, enumeran„
do illius et laudando fructum et fœlicitatem, certoq; Spondeo„
ant, et tanquam obsides promittant, æternum gaudium hac
ratione assequendum, et efficacissimum esse remedium ad
pœnas Purgatorii evitandas.

2o: Procurent iidem Confessarii, ut Sacello vel Oratorio
alicui Domus adornando occupentur. in quo Meditationibus
aliisq; Spiritualibus Exercitijs vacare possint; ut sic facili„
us à varijs conversationibus, et Procorum Visitationibus avo„
centur, et quamvis proprium Sacellanum habeant, nostri
tamen ad Celebrationem Missæ, et propriè ab Exhortationib;
opportunè faciendis non abstineant, Capellanumq; sub se
continere studeant.

3tio: Cautè et sensim moderanda et incitanda: quæ ad Subor„
nationem Domus Spectant, habitâ ratione loci personæ af„
fectus et devotionis.

4to: Ambiendi potissimum tales Domestici, sed paulatim
qui planè cum Societate nostra communicant aut corres„
pondent, talesq; commendandi, si qui Substituendi, sint qui à
nobis prorsus dependeant, aut dependere velint; sic enim
omnium, quæ in Familiâ agentur conscii et participes
esse poterimus.

5to: Totus conatus Confessarii hinc spectet ut vidua talis
ejus

ejus consil
tur per occ
vitualis
6o:) Cons
piè Penitu
quascunque
Auditus Sa
quod invitab
deinde rec
meu Confes
7mo:) Si
nem ejus Co
cursus itcr
8vo:) S
ri de bonis
Secundi hu
hà alia, q
9no:)
à quibus v
tur ei Co
dicere:)
illi arridea
respmat.
10o:)
esse constan
giora, cujus
magnos
Francisca
ut quanto
eminum, c
Quo subin
recreatio
hibeat, tr
11o:) De
visitare
Summum
tantur,
12o:
opera p
nullâ ra
directio
tione

ejus consilio in omnibus utatur, et acquiescat, quod ostenda-
tur per occasionem esse Unicum fundamentum profectûs spi-
ritualis

6to:) Consulatur et celebretur frequens ipsius Sacrosti præci-
puè Pœnitentiæ in qua intima Animæ sensa, et tentationes
quascunque liberrimè aperiet, deinde frequens communio —
auditus Sacri ipsomet à Confessario devotè celebrati, ad —
quod invitabitur, præmissis peculiaribus in ea precibus,
deinde recitatio quarundam Litaniarum, et quotidianum Exa-
men Conscientiæ

7mo:) Juvabit etiam non parvum ad plenissimam cognitio-
nem ejus Confessio Generalis etiam alteri jam aliàs facta cum
cursus increscendo.

8vo:) Juvabit etiam non parvum Exhortationes fre-
ri de bonis viduitatis, de molestiis Matrimonii præsertim
secundi ineundi, de periculis, quæ simul incurrunt, et simi-
bà alia, quo maximè ad Hominem sunt.

9no:) Proponendi subinde et destrè Proci aliqui, sed tales,
à quibus verè sciatur prorsus Viduam abhorrere, describan-
tur ei Exenterentur q: exaggerentur velut procul dubio
dicere:) aliorum vitia et mali mores, si qui advertantur
illi arridere, ut sic Universim secundas Nuptias nauseet et
respuat.

10mo:) Quando ergo circa Viduitatis statum bene affectam
esse constat, tunc commendanda vita Spiritualis, non sclì-
cet; cujus incommoda potius proponenda q: vulgò apparai
magnior elet:) et exaggeranda sunt, sed qualis sunt Paula
Francisca Eustachia &c. prospiciat Confessarius q: gyoutato Pap:)
ut quantocyus votò Castitatis, saltem ad biennium vel tri-
ennium, emisso, omnem aditum ad secundas nuptias excludat.
Quo subinde prove omnem conversationem cum Sexu impari,
recreationes etiam cum consanguineis et Affinibus ei pro-
hibeat, titulo majoris conjunctionis cum Deo

11mo:) Ecclesiastici, à quibus vidua visitabitur, aut quos
visitare solebat ipsa, si omnes excludere nequeat, sint ad
summum tales, qui ex Nostrorum Commendatione admit-
tantur et à nostrorum nutu dependeant.

12o:) Huensq; Ubi progressum fuerit, paulatim ad bona
opera præsertim Eleemosynas inducenda erit, quas tamen
nullâ ratione Vidua dispenset, sine Patris Spiritualis
direction cum plurimum interest, ut cum dicere-
tione Talentorum in lucrum Animæ convertantur

et Eleemo

et Eleemosynæ ritè collatæ sint sæpè causa vel fomen-
tum multorum peccatorum, ut sic sint simplicem tan-
tum fructum, et meritum habentes.

CAPUT VIImum

Quomodo Conservandæ tales Viduæ

1o: Si emiserint votum castitatis præsertim perpetuæ, dispondantur, ut renoventur illud more nostro bis in Anno Concessa illis pro illa die recreatione cum nostris.

2do: Visitentur crebrò et jucundis colloquiis Spiritualibus, Historiis, Ascetisq; facetiis recreentur, et foveantur, justa minus cujusq; honorem et inclinationem.

3tio: Non tractentur nimis rigidè in confessione, ne mo-
rosæ fiant; nisi fortè amissâ spe, gratiam illorum et be-
nevolentiam aliunde occupatam recuperandi, in quo magna discretione de constanti Mulierum Gratia judicandum.

4to: Arceantur ingeniosè à visitationibus Templorum, maximè Religiosorum nobis contra-
rium, et inculcetur illis, omnes aliorum ordinum Indulgentias in Societatem nostram esse refusam.

5to: Sedilia in Ecclesiis nostris habeant constantia, ut continuò observari queant.

6o: Si lugendum ipsis sit, permittatur ornatus lugubris cum majestate honesta aliquid Spirituale simul et mundanum spirans, ut non apprehendant se à Patre Spirituali prorsus guber-
nari, denique modo non sit periculum inconstantiæ, et alias er-
ga Societatem fidelis et clemens inveniatur, concedatur illis, moderatè tamen et excluso scandalo, quicquid ad sensualitatem requirunt.

7mo: Collocentur apud has Viduas, aliæ puellæ honestæ et Parentibus Nobilibus ac Divitibus Generatæ et Natæ, quæ nostrorum directioni et modo vivendi paulatim assuefiant. Hîc præsit aliqua à Confessario totius Familiæ ad hoc ele-
cta et constituta, subjiciantur Regulis, et aliis consuetu-
dinibus Societatis, et quæ se se accomodare nolucrint, dimittantur ad Parentes vel alios à quibus educatæ erant, describanturq;, tanquam discolæ capitosæ difficilis ingenii.

8vo: Nec Minor cura Societatis et Rectionis illarum, quàm Salutis habenda; quæ si de valetudine conquerantur. Statim jejunia cilicia disciplinæ, aliæq; pœnitentiæ corporales interdicantur, negè etiam permittantur

ad Tem-

ad Templum exire, sed domi secretò et cautè Divina ad-
ministrentur

2no: Dissimuletur illis ingressus ad Hortum, vel Collegium
Societatis modo raro et secretò id fiat, permittantur colloquia
cum iis ex nostris, qui maximè illis aderi servint.

3tio: Inprimendum ipsis sèriùs, si perfectâ conscientia quiete
frui velint omnino sine murmuratione, tædio, aut remissa
vel displicentia interiori sequendum esse, tam in temporalibus
quam in Spiritualibus, solam Directionem Confessarii Societa-
tis; tanquam à Deo peculiariter ad Gubernandum Conscienti-
am destinati.

4to: Præcavebunt diligentissimè Confessarii, ne gravemgi pra
textu hujusmodi Viduæ illorum pœnitentes aliòs Religiosos
visitent, aut familiaritatem cum iis ineant. Quod ut impe-
diant, conabuntur suo tempore, deprædicare Societatem tam
quam ordinem Superlativum, præ cæteris æstimatum, in
Ecclesia Dei utilissimum, authoritatis majoris apud Pontifi-
cem et Principes omnes, adeo sine Spinis et fecibus vidit,
quibus scatent Monachi plerumgi indocti, tardi Segnes, Salu-
tis suæ aliorumgi incuriì, vanitati dediti.

CAPUT. VIIImum

Quomodo disponendum de Bonis quæ habent tales Viduæ

1o: Urgeantur continuò ut pergant in devotione et operibus
bonis, sicut ferè nulla Hebdomoda transeat, quin suâ sponte ali-
quid in honorem Christi Crucifixi B. Virginis, aut S. Patroni sui
à se præscindant, de Superfluis, quod ipsum in pauperes erogent,
vel ornatui Templorum destinent, donec spoliis plerisgue et pri-
mitùs minoris pretii sint exutæ.

2do: Quodsi propter communem affectum suum erga Societate
Nostram liberalitatem testentur, idgi facere contineant, fiant
omnium meritorum Societatis particeps cum indulto Speciali
Provincialis tant etiam si: si persona tantæ sint: ipsius Generalis.

3tio: Pro dispositione redituum quos habet Vidua, in favorem
Societatis faciendæ, proponatur perfectio Statûs hominum San-
ctorum, qui relictô undiquè et abdicatis omnibus bonis cum
magna resignatione et animi hilaritate Deo servierunt.
Exponantur in ordine ad hoc quæ habentur in Constitutionib
et Examine Societatis, de ejusmodi renunciatione, et abne-
gatione rerum omnium.

4to: Allegentur Exempla viduarum, quæ sic brevi in Sanctat e-
varserunt cum spe canonizationis quandam obtinendæ, si sic in
finem usque perseveraverint Stipulenturgi ipsis non defuturam

ad hoc

ad hoc apud Vnum Pontificem Nostrorum Authoritatem et cooperationem

5to: Instruendo per occasionem quatiorus esse Deo, si talibus personis Ecclesiasticis aut Religiosis Eleemosynas dent, qua spe. ctata sunt Exemplaris vitæ. Id tamen non nisi consciò et approbante Confessario.

6o: Proponant Confessarii et videant illis ordinatias pensio. nes ac tributa quibus subleventur annuatim Collegiorum et Do. morum Professorum debita præipuè Domus professæ Romæ, nec obli. viscantur ornamentorum Templi, Cereæ, vini, olei aliorumq necessa. rio ad celebrationem Sacrificii Missæ et Cultum Divinum

7mo: Quodsi vidua in vita ex pleno bona Sua Societati non inscripserit, proponatur illi per occasionem, et præsertim ægro, ente gravi morbo, aut vitæ periculo, egestas Noviciatus, et multi. tudo plurimorum Collegiorum, nondum ad Exigentiam integrè fundatorum, inducaturq; facilius et fortiùs ad Sumptus faci. endos, quibus æternam gloriam est fundatura.

8vo: Idem dicendum de Principibus et alijs Benefactoribus, persvadendum inquam eis, illa quæ in hoc Mundo perpetua non sunt, et in altero illis Sempiternam gloriam est plaritura.

9no: Quod si hinc inde malevoli aliqui allegent Exemplum Christi, qui non habebat ubi caput reclinet, deinde Socii se similiter esse pauperrimi: ostendatur et seriò inprimis. tur, passim in omnibus Ecclesiam Dei mutatam et talem fa. ctam Monarchicam, qua authoritate et potentiâ magnâ se tue. ri debeat contra potentissimos inimicos, et esse lapidem par. vum illum Excisum qui crevit in montem maximum per Pro. phetam prædicatum

10mo: His qui addicta sint Eleemosynis et ornatui Templorum ostendatur crebrò per confessarium Summam perfectionem in eo consistere, quod terrenarum rerum amore se se Exue. rit, ipsum Christum ejusq; Socios earum fieri possessores sive per donaria sive per Legata.

11mo: Viduæ vel. etiam aliæ Personæ, quæ videntur mag. nô zelô et more ad perfectionem tendere, inducantur ad hoc tanquam ad efficaciissimum medium perveniendi ad apicem perfectionis, ut omnes suas facultates et possessiones Societa. ti plenariè cedant, et annonâ Societatis constanter vivant, quæ illis secundum Exigentiam administretur, ut sic sine ulla cura ac sollicitudine Deo liberiùs servire queant.

12mo: Potissimum autem hoc observanda erunt, circa opulentas devotivas nostras frequentandas, quæ si non sunt Parentibus val. de nobilibus natæ tantum ad Summum potent vulgus obmurmurare.

13zo:

13zo: Qua
pective inte
Conjugator
se Hæreditat
cutioni m
à videnir t
ideo.

Quomod
Opule

1o: Sicut
est agendum
hensionibus

2o: Dum
tum Mulieb
Deum roga
et pollicendo

3tio: E
sunt omni
celibatum
si agant c
tatis modi

4to:
Siquidem a
Collegium,
ta futura
ut sunt H
loca ubi
retur illis
Principibus

5to: P
Mensa, f
rum faci
gloria D
eminenti

6o:
ligionem
et comm
publicis
quam g
vinam
citia S

3ijo: Qua hiè expressè de viduis dicta sunt, eadem agenda respectivè intelliguntur, circa opulentos Magnates, Mercatores sive Conjugatos prole carentes, à quibus non raro Societas exprex. sè Hæreditatem acquirit, si cautè et prudenter hæ Praxes executioni mandentur. Sed quia minùs semper sperandum à viduis talibus, quæ Liberos suos ad Seculum dirigere student Deo.

CAPUT. IX

Quomodo Constituendum ut Filii aut Filiæ Viduarum opulentarum Religiosum Statum amplectantur

1o: Sicut Maribus fortiter, sic nostris suaviter in hac Materia est agendum. Matres nimirum Instruendæ, ut proli suæ reprex. hensionibus increpationibus et castigationibus molesta sint haud secus

2o: Dum pauciores fuerint præsertim filiæ, Matres illis ornatum Muliebrem et Clenodia dicent, optando sæpe suspirando ad Deum rogando ut Statum Ecclesiasticum S. Religiosum aspirent et pollicendo insignem dotem, si moniales esse voluerint.

3tio: Exponant illis sæpe difficultates, quæ in matrimonio sunt omnibus communes, dolendo etiam quod ipsemet Mater celibatum suo tempore Matrimonio non prætulerint, demiq. si agant continuò, ut filiæ præsertim tædio vitæ apud Matres tandem de Statu Religioso cogitent. talismodi transigendæ,

4to: Cum Filij eorum conversentur nostri familiariter et siquidem ad Societatem apti fuerint introducantur opportunè ad Collegium, ostendantur et Explicentur ea, quæ quoquomodo grata futura, et ad Societatem amplectendam invitatura, credantur ut sunt Horti, Vineæ, Prata, Domus Rurales et Prædia, aliaque loca ubi nostri se se recrent, ut in Sylvis Piscinisque, unde retur illis itineratio ad diversa, Regna, communicatio cum Principibus Mundi, et quæcunq. Inutilem ætatem commendant

5to: Proponatur Refectorii et Cubiculi mundities, lautitia Mensæ, blanda inter nostros conversatio, Nostrarum Regularum facilitas, quarum servationi tamen compromissa est gloriæ Dei. Ordinis nostri supra alios ordines præeminentia, Colloquia Demum cum iis facetæ miscentur.

6to: Moneantur interdum quasi ex Revelatione ad Religionem in genere; deinde cautè insinuetur perfectio et commoditas nostra præ cæteris exponatur tam in publicis Exhortationibus, quàm in privatis colloquiis, quàm grave et periculosum sit; contra voluntatem Dei. viam calcitrare, tandemq. inducantur ad faciendæ exercitia Spiritualia, ut de statu vitæ seligendo maturè concludant

7mo:

7mo: Procurent Nostri, ut hujusmodi Adolescentes, sustento-
res habeant Societati addictos, qui continò illis convenga nelinx-
tionibus ac Societatibus invigilent, adhortentur ad Saniora
consilia Segnenda.

8vo: Si autem Filii adhuc reluctentur, subtrahantur eis hinc
inde aliqua non omnino necessaria, ut tædio vitæ afficiantur.

9no: Exponat Mater difficultates Familiæ timendas in ulte-
rioribus Studiis vehementes, secreti vicissitudines. Si commodè
fieri potest ut Filii Suâ sponte ad Societatem sumant animum,
mittantur Titulo Studiorum melius prosequendorum ad remotiora So-
cietatis Gymnasia. et ex parte Matris pauca submittantur solatia
Ex parte verò Societatis efficacissima adhibeantur lenocinia, ut tan-
dem affectum in Nostros transferant

CAPUT. X.um

De Reditibus Collegiorum augendis

1o: Nemo quantumvis fieri potest, ad ultimam Professionem admittat
quamdiu Successionem alicujus expectat nisi Fratrem se Seniorem in
Societate habeat, vel ob alias graves causas.

2o: In omnibus negotiis ante omnia consulendum est ampli-
ficationi Societatis secundum fines Superioribus notos, qui in
hoc saltem conspirent se Zelatores exhibere, ut Ecclesia ad ma-
jorem gloriam Dei, pristino nitori restituatur, et totus Cle-
ri Societatis, non nisi unus sit Spiritus, una mens, et interloquendi.

3tio: Quo stante monendus est vulgus, et passim promulgan-
dum Societatem nostram constare partim ex professis adeo
mendicis, ut præter elargitiones quotidianas fidelium careant
omnibus vitæ adminiculis; partim ex aliis Patribus pauperi-
bus, quia tamen possideant bona quædam Stabilia, pro Studi-
is et functionibus suis præstandis ne sint in gravamen Populi
ut Cæteri mendicantes.

4to: Adeoq; seriò niteleent confessarii Principum Magnatum
Divitum vindicarum aliorumq; quorum cumq; à quibus Societas
multum sperare potest, omnia ea quæ hanc materiam con-
cernunt, ut dum Spiritualia illis conferunt, et Divina, ad mi-
nimum terrena et temporalia ab iis recipiant; neque vix un-
quam occasionem accipiendi dum aliquid offertur xxx si
autem promissum fuerit et differatur prudenter in memoriam
revocetur, quantum tamen fieri potest, omnes prorsus affectus
erga Divitias dissimulando.

5to: Quod si quis confessarius Principum Magnatum et
aliorum ad hæc in praxim redigenda minus industrius vi-
deatur, cautè et in tempore amovcatur, alio magis idoneo
in locum ejus suffecto, et si necessarium sit ad majorem
satisfa-

Satisfactione
legium Vele
de talenti
locupletes
quotundam
Societatis
pta non e
in futurum
præsens Spe
6o: Stu
industriæ
paulatimq
cilianda. De
7mo: M
suos: oppo
parentibus
intentionem
pserint. Soc
8vo: Qu
geat: quia
jubeantur
domadatim
ribus nigu
9no: Cu
rendum ne
rem frequen
indneant.
Domorum
bonorum
possidentiu
10o: Ca
sionem
11mo: S
tinuò Rec
12o: Pa
tui omnes
omnium
gulorum
ad ea loca
providean
ut id pr
meminde r
quod nul
13o:
Sessiones

79

3tio: Procurent Nostri, ut hujusmodi Adolescentes, Juventutem habeant Societati addictos, qui continuò illis convenga mediantibus ac Societatibus invigilent, adhortentur ad Salutaria Consilia Sequenda.

4to: Si autem Filii adhuc reluctentur, subtrahantur eis hinc inde aliqua non omnino necessaria, ut tædio vitæ afficiantur.

5to: Exponat Mater difficultates Familiæ timendas in ulterioribus Studiis vehementes, Secreti vicissitudines. Si commodè fieri potest ut Filii Suâ Sponte ad Societatem Sumant animum, mittantur Titulo Studiorum melius prosequendorum ad Remotiora Societatis Gymnasia. Et ex parte Matris pauca Submittantur Solatia Ex parte verò Societatis efficacissima adhibeantur lenocinia, ut tam Dem affectum in Nostros transferant

CAPUT. X.mum

De Reditibus Collegiorum augendis

1o: Nemo quantum fieri potest, ad ultimam Professionem admittat quamdiu Successionem aliquis expectat nisi Fratrem se Juniorem in Societate habeat, vel ob alias graves causas.

2o: In omnibus negotiis ante omnia consulendum est amplificationi Societatis Secundum fines Superioribus notos, qui in hoc saltem conspirent se Zelatores exhibere, ut Ecclesia ad majorem gloriam Dei, pristino nitori restituatur, et totius Clerici Societatis, non nisi unus sit Spiritus, una mens, et interloquendi.

3tio: Quo Stante monendus est vulgus, et passim promulgandum Societatem nostram constare partim ex professis Adeo mendicis, ut præter elargitiones quotidianas fidelium careant omnibus vitæ adminiculis; partim ex aliis Patribus pauperibus, quia tamen possideant bona quædam Stabilia, pro Studiis et functionibus suis præstandis ne sint in gravamen Populi ut Cæteri mendicantes.

4to: Adeoq Sedulò inculcent Confessarii Principum Magnatum Divitum viduarum aliorumq quorumcumq, à quibus Societas multum sperare potest, omnia ea quæ hanc materiam concernunt, ut dum Spiritualia illis conferunt, et Divina, ad minimum terrena et temporalia ab iis recipiant; neque vix unquam occasionem accipiendi dum aliquid offertur xxx si autem promissum fuerit et differatur prudenter in memoriam revocetur, quantum tamen fieri potest, omnes prorsus affectus erga Divitias dissimulando.

5to: Quodsi quis Confessarius Principum Magnatum et aliorum ad hoc in praxim redigendâ minus industrius videatur, cautè et in tempore amovcatur, aliò magis idoneo in locum ejus Suffecto, et si necessarium sit ad majorem

Satisfa-

Satisfaction
legium vel
de talent
locupletes
quotcumdam
Societatis
pta non
in futurum
præsens Sp
6to: Fu
industriis
paulatim q
cilianda, de
7mo: S
Suor: oppo
parentibus
intentionem
pserint. So
8vo: Q
geat: quia
jubeantur
domadatim
ribus nigu
9no: Qu
rendum in
rem frequen
indueat.
Domorum
bonorum
possidentiu
10o: Ca
sionem
11mo: S
tinuò Rec
12o: Fo
tri omnes
omnium
gulorum
ad ea loca
provideam
ut id pr
meminde r
quod nul
13o:
Sessiones

satisfactionem et pœnitentiam, prior ad remotum aliquod Col-
legium relegetur, dicendo Societatem plurimum personâ illius
de talentis ibidem indigere? Nuper etiam audivimus Juvenes
completes vitam immaturâ morte præventas, Negligentiâ
quorundam Nostrorum Supellectilem valde pretiosam Templo
Societatis dicatum, his non legasse eò quod tempestivè acce-
pta non esset. Neque etiam ad similia acceptanda tempus
in futurum prætigendum est, sed bona pœnitentium voluntas
præsens spectanda est.

6to: Prælati, Canonici Pastores, aliiq; opulenti Ecclesiastici
industriis variis ad Exercitia Spiritualia ad nos sunt allicien di
paulatimq; his mediante affectu erga res Spirituales Societati con-
ciliandi. Deinde illorum erga nos liberalitas facilè prognosticanda.

7mo: Non negligant nostri Confessarii interrogare pœnitentes
suos: (opportunè tamen:) de nomine familia affinibus, Amicis,
parentibus, et bonis eorum, deinde spectare Successores, statum
intentionem ac resolutionem illorum, quam si nondum sum-
serint Societati favorabilem oportebit pervadere.

8vo: Quod si spes aliqua utilitatis primâ fronte non afful-
geat: (quia non expedit de omnibus simul et semel interrogare)
jubeantur hinc seu titulo majoris Elucidationis Conscientiæ heb-
domadatim confiteri, ut quod hinc vice inquirere non potuit, plu-
ribus inquiratur.

9no: Quodsi Successerit ex voto, si fœmina fuerit, adhuc persi-
stendum in Sequenti confessione et visitatione; si vir: ad Sodalitia
tem frequentandam et familiaritatem nostrorum quoquo modo
inducatur. Rectores Collegiorum conentur habere Notitiam
Domorum Hortorum Prædiorum Vinearum Pagorum Cæterorumq;
bonorum quæ à Seminariis Nobilibus Mercatoribus aut Civibus
possidentur, et etiam quorumnam, quibus onerantur Sacri pa-
sionem Sodalitatem aut privata colloquia).

10mo: Caute tamen id præstandum et efficacissimè per con-

11mo: Si Confessarius Pœnitentem Divitem adeptus sit, con-
tinuò Rectorem adeat, ut eum fovere omni modo conetur.

12o: Porrò Summa vis in eo constituenda est, quod no-
stri omnes apositè benevolentiam pœnitentium, et aliorum
omnium cum quibus conversantur captare norint, se in-
gulorum inclinationi accomodare studeant. Quapropter
ad ea loca, quæ à Divitibus et Nobilibus inhabitantur —
provideant Provinciales, ut multi et selecti mittantur, et
ut id prudentius et facilius Exequantur, Rectores eos
meminerint de Instanti suo tempore accuratè instruere
quod nullatenus omittant.

13o: Inquirant etiam caute an Contractus et pos-
sessiones per receptionem filiorum in Societatem, ad eam

vana

transire possint ut post tempus saltem Societati obveniant
ad quem finem magna Societatis necessitas, et gravamen
Patrocinium quibus onerantur, omnibus quidem præsertim
verò Magnatibus et Divitibus intimanda erunt.

14to: Si contigerit viduas aut conjugatos Divites no-
bis addictos tantum habere filios, eos nostri blandè conso-
lentur, et qui apti sunt ad Societatem, alii minus idonei, ad or-
dinem mendicantium disponantur, etiam certo compromisso
inducendi erunt. Quod si filius unicus sit, quibus cumq; modis
ad Societatem pertrahendus erit, eiq; metus omnis Parentum
removendus, nec ulcus dando interim vocationem Christi, ostendendo
Sacrificium Deo gratissimum fore, si Parentibus etiam mœsti-
is et mœstis assegerit; deinde mittantur ad Novitiatum Vien-
nense, præmonito prius Generali, si verò filios et filias habe-
ant, filius prius in Monasterium S. Stephani Devotarium dirigan-
tur, deinde filii in Societatem, cum successione bonor. pertrahantur.

15to: Superiores hujusmodi Viduarum et Conjugatorum con-
fessarios suaviter et fortiter moneant, ut se substituere pro bo-
no Societatis secundum hæc monita impendant, quod si non
fecerint alii eorum loco substituantur, et ipsi adeo remo-
veantur, ut nec illam Notitiam quidem cum illa familia-
rem habere ulterius possint.

16to: Conveniet etiam ab aliquibus Divitibus personis pe-
cuniam sub Annuo censu sumere, et eandem Nummo altiori a-
li constituere et elocare, ut Reditus Reditum compenset.
Interim etiam fieri potest ut Amici qui pecuniam sic dede-
rant, mi servorum Nostri moti, hicrum totum aut subinde
etiam Capitale seu Testamento seu Donatione inter vivos:
vel adhuc vitâ comite:) Societati Nræ cedant, præcipuè si col-
legia struantur et reparentur aut Templa ædificentur.

17mo: Utiliter etiam Societas sub Nomine Mercatorum
Divitum nobis addictorum. Negotiari poterit, sed respiciendum
est certum et copiosum lucrum, etiam in Indiis, quo Societa-
ti non tantum multas Animas, verum etiam copiosas opes,
hactenus Deo favente ministrarunt.

18vo Procurent Nostri, habere in locis ubi residunt
Medicum aliquem fidelem Societati, quem præcipuè apud
Agrotos commendent, et extollant, ut vicissim ipse Nostros
præ cæteris Religiosis commendans efficiat, ut passim
ad primarios agrotos, præsertim moribundos Nobiles
vocemur.

19no: Ubi Societas habet Fundationem Administrationem
et Seminarium prospiciat Provincialis, ut Experti in œco-
nomicis

nomicis eò
sint in memo
tionem illar
Fundationum

20mo: Con
qui periclitan
eliminent.
fessarius ab
succedant, et
incutiendus
Demonstrandu
monyna pec
utilius impen
tum, et Sub
teantur Zelu
erga Salute
do, et Satisf
vitæ oper

21mo:
in proximum
facile admi

22do:
allegauda
tem ægrot
dum ad ve

23tio:
torum doce
nia, illam
piandis M

24to:
eam num
rimis ad
desiam D
interim a
et permai

Qualit
tra
1o: Quo
obsunt, a
modis:
mittant

nomicis eò collocentur, qui habitâ ratione proventuum non
sint minuendi Collegiorum, quibus adscriti sunt, in compensa-
tionem illarum molestiarum, quas habet Societas in tuendis
fundationum juribus, et levandis dispendiis Reditibus.

20o: Confessarii sint assidui in visitandis ægris, potissimum
qui periclitantur et alios Religiosos et Ecclesiasticos honestè
eliminent. Procurent Superiores ut eô tempore, quo Con-
fessarius ab ægroto discedere cogitur, continuò alii ex nostris
succedant, et infirmum in bonis propositis foveant. Interim
incutiendus ei erit Inferni horror, ad minimum Purgatorii,
demonstrandumq; quod sicut aqua extinguit ignem ita Ele-
mosyna peccata, nunquam autem Elemosynas faciendi et
utilius impendi posse, quam in hujusmodi Personarum alimen-
tum, et subsidium, qui ex vocatione sua et Instituto profi-
tentur Zelum Gloriæ Dei; et ferventissimam charitatem
erga Salutem proximi, sic enim illius participes faciem
Deo, et satisfacturos ægrotos pro peccatis propriis, quia cha-
ritas operit multitudinem peccatorum.

21mo: Describi quoq; potest. Misericordia et charitas
in proximum tanquam vestis illa Nuptialis, sine qua nemo
facile admittetur ad Mensam Cælestem.

22do: Denique et Scriptura et Sanctorum Patrum exempla
allegauda plurimum erunt, quæ respectu habito ad capacita-
tem ægroti efficacissima judicabuntur ad illum promoven-
dum ad resolutionem in bonum communitatis Societatis

23tio: Mulieres congruenter de vitiis et molestiis Mari-
torum docentur subtrahere Secreto Summam aliquam pecu-
niæ, illam Deo et sociis Filii ejus offerre, pro peccatis ex-
piandis Maritos, et impetrandâ illis gratiâ

24o: Illis qui Bibliotheca provisi sunt persvadeatur
eam nunquam melius levare posse, quam talibus, qui con-
tinuis addicti Studiis Libris usuri sunt ad illustrandam Be-
dersam Dei, et excudiendum vulgus Doctrinâ Christianâ, dum
interim apud alios; thesaurus ille Librarius sterilis jacevet
et permaneret sine fructu.

CAPUT. XI.

Qualiter se nostri humaniter præstabunt con-tra Dimissos è Societate

1o: Quoniam dimissi aliquorum Decretos sunt consciî, plerumq;
obsunt, ac proinde eorum conatibus obviandum erit his
modis: Antequam à Societate dimittantur, inducantur ut pro-
mittant Scriptô ac jurent, se de Societate nihil unquam si-

nomicis eò collocentur, qui habitâ ratione proventuum non
sint minuendi collegiorum, quibus adscriti sunt, in compensa-
tionem illarum molestiarum, quas habet Societas in tuendis
fundationum juribus, et levandis dispendiis reditibus.

20ᵒ: Confessarii sint assidui in visitandis ægris, potissimum
qui periclitantur et alios Religiosos et Ecclesiasticos honestè
eliminent. Procurent Superiores ut eò tempore, quo con-
fessarius ab ægroto discedere cogitur, continuò alii ex nostris
succedant, et infirmum in bonis propositis foveant. Interim
incutiendus ei erit Inferni horror, ad minimum Purgatorii,
demonstrandumque quod sicut aqua extinguit ignem ita Ele-
mosyna peccata, nunquam autem Elemosynæ faciendæ et
utilius impendi posse, quam in hujusmodi Personarum alimen-
tum, et Subsidium, qui ex vocatione sua et instituto profi-
tentur Zelum Gloriæ Dei; et ferventissimam charitatem
erga Salutem proximi, sic enim illius participes faciendo, et satisfacturos ægrotos pro peccatis propriis, quia cha-
ritas operit multitudinem peccatorum.

21ᵐᵒ: Describi quoque potest. Misericordia et charitas
in proximum tanquam vestis illa Nuptialis, sine qua nemo
facile admittetur ad Mensam Cælestem.

22ᵈᵒ: Denique et Scriptura et Sanctorum Patrum Exempla
alleganda plurimum erunt, quæ respectu habito ad capacita-
tem ægroti efficacissima judicabuntur ad illum promoven-
dum ad resolutionem in bonum communitatis Societatis

23ᵗⁱᵒ: Mulieres congruenter de vitiis et molestiis mari-
torum doceantur subtrahere secreto summam alicujus pecu-
niæ, illam Deo et sociis filii ejus offerre, pro peccatis ex-
piandis Maritorum, et impetrandâ illis gratiâ

24ᵗᵒ: Illis qui Bibliotheca provisi sunt persvadeatur
eam nunquam melius levare posse, quam talibus, qui con-
tinuis addicti Studiis Libris usuri sunt ad illustrandam De-
cleram Dei, et excudiendum vulgus Doctrinâ Christianâ, dum
interim apud alios; thesaurus ille Librarius sterilis jaceret
et permaneret sine fructu.

CAPUT XI.

Qualiter se nostri Unanimiter præstabunt con-tra Dimissos è Societate

1ᵒ: Quoniam dimissi aliquorum Decretorum sunt conscii, plerumque
obsunt, ac proinde eorum conatibus obviandum erit his
modis: Antequam à Societate dimittantur, inducantur ut pro-
mittant scriptò ac jurent, se de Societate nihil unquam si-
nistre

nisi rè Scripturos aut dicturos, nec ejusdem Secreta aut alia, quæ illi obesse possint revelaturos.

2do: Interim Superiores servent scripto. malas inclinationes defectus ac vitia illorum, quæ ipsi aliquando manifestatione suæ conscientiæ pro more Societatis notificaverint, quibus si necesse fuerit, Societas apud Magnates et Prælatos ad illorum promotionem impediendam se juvare poterit.

3tio: Scribatur quam primùm per collegia quinam dimissi sint exaggeraturque causa dimissionis generales, ut inmortificati animi inobedientia obstinatio capitositas proprium Judicium, exiguus affectus erga Spiritualia exercitia

4to: Moneantur alii omnes, ne cum dimisso ullâ ratione correspondeant, et si ab Externis mentio fiat de illis; loquantur omnes uniformiter, et passim dicant, Societatem neminem dimittere re sine gravibus causis, et tales ejicere instar mavis cadavera ejici entis. insinuentur etiam cautè rationes hujus-modi, propter quas in Communi odio habeantur, ut plausibilitèr sit dimisso.

5to: In Domesticis Exhortationibus persvadeat illis, dimissos planè esse inquietos, ac continuò Societatem repetere, exaggerent, atq; importuna eorum, qui post dimissionem aut discessum à Societate, ma lè viserint aut malè perierint.

6to: Obviandum erit etiam occupationibus et querimoniis, quas dimissi facere possunt, per auctoritatem virorum gravium, illi versis igitur Declaretur Societatem neminem nisi rarissimum dimittere negè à se præscindere membra sana, sed putrida. Quod confir mari potest per zelum, quem alias habet, et gratiam etiam os tendit erga Animas Exterorum, quantò magis erga domesticos suos?

7mo: Deinde hujusmodi Magnates aut Prælati, apud quos di missi aliquid sibi Auctoritatis vel. fidei conciliare caperint, omni genere beneficiorum. vel obligationum à Societate provenienti sunt, et obstringendi ad eos deserendos, exponendumq; illis, quanto bonum commune minus Religionis tam celebris, quam Ecclesiæ utilis præponderare debet bono privato cujuscumq; personæ privatæ. Quodsi tamen affectus erga dimissos perseveret, juvabit gravò ves causas dimissionis, clarè exponere et exaggerare, addendo etiam, quæ non adeò certa sunt, modo per probabilem conse quentiam deducantur.

8vo: Omnimodè præcavendum erit, ne præsertim ii qui suâ sponte Societatem deserere voluerunt, et deseruerunt promo veantur ad aliqua officia vel Dignitates Ecclesiæ, nisi se suaq; omnia Societati submittant et addicant, ac supra memorata præstiterint, ita ut omnibus constare possit, quod adhuc à Socie tate omnino dependere velint

Quo

9no: Procurent tempore, ut ab Exercitio functionum cele„
brium in Ecclesia, ut sunt Concionen, Librorum Evulgationes
quantum fieri potest, sint remoti, ne affectum et applausum
Vulgi sibi Conciliet, eô fine diligentissimè in vitam illorum
et mores est inquirendum, nec non in occupationes et Sodalitia
10mo: Quocirca efficiendum erit, ut cum aliquo de Familia
illa, quam dimissi incolunt, Nostri mercuriarem correspondentiam
habeant, quam primum autem quidpiam minus laudabile ac
censurâ dignum deprehensum fuerit, per personas inferioris or„
dinis nobis addictas in vulgus dispergatur; ut deinde Magna„
ter vel Prælati, qui dimissos fovent, indicijs futuræ infamiæ
per talia ab eorum Patrocinio abstrahantur.
11mo: Quodsi hujusmodi dimissi nihil committant reprehen„
sione dignum, et laudabiliter se gerant, extenuentur Argumen„
tis propositionibus, ambiguis verbis, et dicterijs minimè„
tur, eorum virtutes et opera Commendabilia, donec æstima„
tio et fides, quæ antea illis adhibebatur Sensim evanescat, Socie„
tatis enim interest dimissos, et præsertim illos, qui eam Suâ Spon„
tè dimiserunt prorsus Supprimi et dejici.
12o: Infortunia et Eventus Sinistri quæ dimissis accidunt,
quam primum divulgandi sunt attamen autem cum moderamine
Compassionis, implorationis eapropter piarum personarum preci„
bus, ut non credantur nostri ex passione procedere, omni verò
omnibus modis amplificentur, ut alii contineantur.

CAPUT. XIVtum

Quinam conservari ac foveri in Societate debeant.

1o: Primum Locum teneant Strenui operarii, qui scilicet non minùs
temporale quam Spirituale Societatis bonum promoverent, et adhuc„
dum promovent; quales sunt præcipuè Confessarii Principum et Ma„
gnatum Viduarum et Devotarum opulentarum, famosi concionato„
res et Professores, et demum omnes illi qui hoc secreto sunt consci.
2o: Correnter viribus et affecti ætate, secundum quod talenta
sua pro bono Societatis primùs impenderunt, adeo ut habeat decens
ratio messis præteritæ, præterquam quod adhuc tales aptæ sunt
instrumenta, ad eos deferendos Superiorib defectus ordinarios et
quotidianos quos in reliquis Domesticis, cum perpetuò domi sint,
facilè et constanter advertunt, dimittendi tales haud quam erunt
quantum fieri potest, ne Societas malè audiat
3tio: Præterea fovendi, quicunq ingenio habilitate, aut divitijs
excellunt præsertim si amicos et consanguineos Societati addi„
ctos habeant, et si potenter sint secundum Explicationem supra dictam.
4to: Mittendi illi Romam vel ad alias Universitates celebrio„
res ut studeant, si autem in Provincia studeant, peculiari affectu
et favore

et favore Professorum sunt prosequendi, nihilq; illis denegetur, quoad usq; cessionem omnium bonorum suorum non fecerint Societati; sed postquam illam cesserint, exerecantur ut alii semper tamen habito respectu ad praeterita.

5tò: Erit etiam ratio peculiaris eorum apud Superiores qui selectos aliquos Juvenes ad Societatem allexerunt, quando quidem per hoc affectum suum erga Societatem non parvum ostenderunt et testati sunt; videndum ne nimis ipsis indulgeatur, ne fortassis quâ eos ad Societatem adduxerunt iterum reducant.

CAPUT. XV^tum

De Solertia Juvenum ad Societatem admittendorum et modo retinendi.

1o: Summâ prudentiâ contendendum est, ut diligentes Juvenes bono ingeniô formâ non contemnendâ genere nobiles, virtute illustres, opibus florentes, aut quod sunt. nimirum horum aliquô excellentes.

2o: Ut facilius ad Institutum nostrum pertrahantur, peculiari affectu quamdiu foris student, à Praefectis Scholarum et Magistris sunt fovendi proveniendi etiam extra tempus Scholae ab iisdem in strenantur, quam Deo gratum sit, si quis se, et omnia sua illi consecret praesertim à Societate Filii sui.

3tio: Ducantur occasione datâ per Collegia et Hortos; imò aliquando etiam ad Villas, et cum nostris conversentur tempore recreationum, ut paulatim familiares fiant, cavendum tamen ne nimia familiaritas pariat contemptum.

4to: Non permittantur castigari et in ordinem redigi à Praeceptoribus cum aliis Discipulis.

5to: Munusculis variis ac Privilegiis, aetati illorum conformibus devinciendi, et maximè Colloquiis Spiritualibus sunt armandi

6o: Inculcetur illis hoc fieri Dispositione divina, tanquam ad Societatem Specialiter à Deo electis, pra tot alios idem Gymnasium frequentantibus adolescentibus.

7o: Aliis occasionibus (pertim in Exhortationibus terrendi sunt minis aeterna damnationis, nisi Divina vocationi obtemperent.

8vo: Si Societatem constanter ingredi petunt, differatur aliquamdiu admissio eorum, quamdiu nimirum patet, an hicce constanter maneant, quod si mutabiles appareant, tunc quam primum et omnibus modis foveantur alliciantur pertrahantur, et suscipiantur.

9no: Admoneantur Efficaciter, ne ulli familiari suo, et nec quidem Parentibus suam vocationem aperiant, priusquam admissi sint. Quod si deinde aliqua tentatio resiliendi illis supervenerit, integro tum petens, tum Societas erit, si quae illa superata

fuerint

fuerint, semper erit illos occasio remunerationem ejusdem amandi
Si demùm tempore Novitiatûs, et post emissa vota Simplicia obveniat.

10ᵒ: Quia verò maxima difficultas est in alliciendis Magnatu
Nobilium et Senatorum Filiis, quamdiù apud Parentes Subsist, qui
eos ad Succedendum in illor. officiis ac honoris educant persuden„
dum potiùs per amicos, quam per personam Societatis Jesu erit
Parentibus; ut filios tales in alias Provincias et Universitatibus lo„
cent, in quibus Nostri etiam docent, deturq; Instructiones ad
Professores, illos de qualitate conditione et intentione Juve„
num, ut affectum Societati certiùs et facilius conciliant.

11mò: Dum ad aetatem aliquando maturam pervenerint
inducendi erunt ad faciendu Exercitia Spiritualia, qua in Germa„
nia et Polonis Sape bonum Successum effectumq; habuerunt.

12ᵒ: Perturbationibus et affectibus illorum occurrendum erit,
pro qualitate et conditione Uniuscujusq;, adhibitis demonstratio„
nibus; de malo Divitiarum abusu, de periculo Salutis in Seculo
De bono et dono Vocationis non contemnendo Sub inductione pœ„
næ infernalis.

13tiò: Parentibus ut hi facilius filiod Suorum desiderio in So„
cietatem ingrediendi condescendant, ostendatur Excellentia Insti„
tuti Nostri præ aliis Religionibus et Statibus Sanctitatis et
Doctrinæ P. P. Nostrorum præeminentia, æstimatio integra
apud oes, honor et applausus Universalis, qui Societati à sum„
mis et minimis defertur.

14ᵒ: Recenseatur etiam Numerus S. Catalogus Principum Magna„
tum, qui magno animæ Suæ Solatio in hac Societate Jesu vixerunt,
mortui sunt, et etiam nunc vivunt.

15ᵒ: Ostendatur quàm gratum sit, quod Juvenes illi Se mancipent,
ab Infantia in primo Innocentiæ flore; bonum enim est viro, cum
portaverit jugum Domini, ab adolescentia Sua ait Scriptura Sacra.

16ᵒ: Quodsi de teneritudine et minus perfecta ætate adhuc
dicerentur; declaretur facilitas Instituti nostri, quod præter tri„
um communium Votorum observantiam, nil aliud valdè molestum
continet, et quod potissimum Spectandum est, nullam Regulam per„
se obligare, Sub peccato nec quidem veniali.

CAPUT XVI

De Casibus reservatis et Causis Dimittendis è Societate

1ᵒ: Præter Casus Impressos in Constitutionibus, à quibus Solus
Superior, aut de ejus Licentia (: vel dispensatione:) Confessarius or„
dinarius absolvere potest, et præter defectus Naturales, Sunt:
Sodomia, fornicatio, Mollities tactus Impudicus Maris aut fœ„
minæ, et à quibus actus Luxuriæ opere externo commissus. 2ᵒ:

2do: Praeterea si quis quacunque zeli causâ, uitore aut occasione, quomodolibet quicquam grave moliatur contra Societatem et hujus honorem et utilitatem, qua omnia non tantum Superioribus reservati, sed et causæ justæ sunt dimissionis.

3tio: Quod si quis hujusmodi aliquid confiteatur Sacramentaliter, non prius absolvatur, quam primò promiserit se se extra confessionem Scelus illud multi manifesturum, vel per se vel per Confessarium, tunc Superior concludet pro bono communi Societatis quod melius videbitur.

4to: Si certa spes sit criminis occultandi conformi pœnitentiâ vere plectetur, si verò non, quam primum movebitur, to dimittatur, caverit interim sibi Confessarius dicere pœnitenti, illum perichitari de dimissione.

5to: Si quis ex nostris Confessarius audiverit ab aliqua persona Externa, quod cum aliquo Societatis turpem actum commiserit, non eam prius absolvat, quam extra Confessionem aperuerit nomen illius, cum quo peccavit, aut se certò aperturam spoponderit. Quod si dein dixerit, adhuc non absolvatur nisi Juramento se obstrinxerit nomen illius cum quo peccavit, se nunquam ulli mortalium revelaturum absque consensu Societatis.

6to: Si duo ex nostris carnaliter peccaverint, qui prior manifestaverit in Societate retineatur, alter mox dimittatur; sed deinde is qui retinetur mortificetur, et indigne affligatur, ut præ tædio et impatientia occasionem det dimissioni, quæ statim accipiatur.

7mo: Poterit etiam Societas, cum sit Corpus Nobile et præstans in Ecclesia Dei à se præscindere omnes hujusmodi personas, quæ ad Institutum Nostrum minus idoneæ videbuntur, quamvis ab initio Satisfecerint, et facile invenietur occasio, si nempe continuò vexentur, omnia fiant contra illorum inclinationem Superioribus tetricis subjiciantur, arceantur à Studiis et functionibus honorificatioribus donec obmurmurent.

8vo: Retinendi etiam nullatenus sunt, qui aut Superioribus palam insurgunt, aut palam vel etiam clam, apud Socios ac à potiori, apud Exteros conquerentur de illorum indiscretione Tyrannide.

9o: Item qui apud Domesticos, vel externos modum agendi Societatis quoad acquisitionem bonorum temporalium aut administrationem contemnunt aliàs rationes agendi (ex. gr. conculcandi Superiores malè erga Societatem affectos aut dimissos) inducant: Quin etiam qui

Seculum XVIII

qui Venetor
gravia dam
10o: Aut
dimittentur,
illi applicar
semper rep
alteri appl
graves illi
usque ad im
tantur.
11o: Si
do Episcop
ta Societa
instituto
voveat Se
dispositur
dinalis To
Sacra Sede
ca aut M
re noluer
que celeb

Quomo
1o: Caveat
deve Moni
tra Statum
tissimum
Confessione
et concio
vicissim t
possunt.
per Paren
tiâ Prin
Notitiam
2do:
Stus, Ne
di ratio
bonorum
ad prost
sui Con
confovi

qui Venetos Francos, et alios à quibus Societas pulsa, vel gravia damna passa est in colloquiis fermè et defendunt.

10ò: Ante dimissionem acerrimè agitandi sunt ii qui dimittentur, amovendi à consuetis officijs, et modo hi, modo illi applicandi. Interim quantumcumq; benè præstiterunt, semper reprehendendi sunt, quæsitô colore et titulô, iterum alteri applicandi pleniori culpa, quam fortè admisissent, gravesq; illis pœnitentiæ assignentur, confundantur publicè rursùs ad impatientiam, tandemq; velut alii perniciosi dimittantur.

11ò: Si de aliquo nostrorum spes certa sit de obtinendo Episcopatu vel dignitate Ecclesiastica præter consueta Societatis vota cogantur prius ad hoc, quod semper de Instituto Societatis bene sit securus ac dicturus, qui nisi voveat se in rebus nullius momenti alicujus quicquam dispositurum, nisi audito Judicio Societatis, quod quia sæpe annalis Toletus non observavit imò amovit: Societas à Sacra Sede impetravit, ut posthac nullus perfidiæ Judæi ea aut Mahumetica admittatur, qui tale votum præstare noluerit, tanquam infensus Societatis Hostis, quantumque celebris esset dimittatur.

CAPUT. XVII^um

Quomodo agendum cum Monialibus et Devotariis

1ò: Caveant valde confessarii, et confessionatores nostri offendere Moniales, aut aliis dare tentationis occasionem, contra Statum et Vocationem suam, sed contra affectu potissimum Superiorum sibi conciliato, nostri procurent confessiones illarum saltem extraordinarias excipere, et conciones apud eas facere, si gratitudinem illarum vicissim experiantur; multum enim Societatem juvare possunt. Nobiles præsertim ac divites, tum per se, tum per Parentes, aut Amicos suos, ideo ut mediante Amicitiâ Primariorum Monasteriorum, paulatim in Amicitias et Notitiam totius civitatis Societas pervenire potest.

2dò: Vitandum tamen ex altera parte Devotarios nostros, ne Monasteria Monialium frequentent, ne illa vivendi ratio illis magis arrideat, et sic Societas expectatione bonorum omnium frustretur, quæ possident, inducant verò ad præstandum votum castitatis et Obedientiæ in manus sui confessarii, ostendaturq; illam vivendi rationem esse consonam primitivæ Ecclesiæ moribus, utpote lucentem in Domo

in Domo Dei, et non sub modio, cum primis ædificatione et fructu Animarum, præterquam quod etiam Exemplo vidnarum illarum Evangelicarum Christo in Socios ejus de Substantia (: supellectili:) benefaciant elargiantur. De„ nique omnia, quæ in præjudicium sunt Claustralis vitæ, fusè exponantur, et explicentur; hujusmodi autem In„ structiones, sub magno illius Secreti Sigillo communicent, ne forte ad aures Religiosorum et Ecclesiasticorum perveniat.

CAPUT. XVIIItum

De Mediis promovendi Societatem Nostram.

Iº: Imprimis in hoc incumbant omnes, ut in rebus etiam par„ vi momenti, unum semper sentiant, aut saltem exterius di„ cant; si enim qualitercunque res hujusmodi turbida fuerint, Societas semper necessariò angebitur et consolabitur.

2º: Sic omnes nitantur lucere Doctrina et Virtutum Exem„ plis, ut alios Religiosos nec non præsertim eos, qui à Clero Secular. sunt Pastores superare videantur; sicq; tandem vulgo omnia à nostris tantum præstari optet.

3tiò: Cum imò palam dicatur, non requiri à Pastoribus tan„ tam, tamq; excellentem Doctrinam, modò suo munere sat benè fungi queant, Consilio enim Societatis in Majoribus juvare po„ se, quæ etiam ideo Studia summopere commendata habet.

4tò: In Publicis Conventibus Nostri, novissimis in locis non recumbant, ne levioribus Amicis occasionem dent convalescendi Sobrietati studeant; et gravibus solum modo discursibus inhæ„ rendo, honoremq; Societatis excelsa et resoluta mente in omni„ bus tueri contendant, nec non Primariis affabiles se se exhibeant.

5tò: Omnia à Nostris attentè et ordinatè fiant, gressus mo„ derstus, incessus in pondere, ad locutiones cum Sale, Templa sint munda, Altaria compta, et singula alia strictam Reli„ giositatem spectantia.

6º: Fovendi Reges et Principes hac Doctrinâ quo Fides Ca„ tholica in præsenti rerum statu persistere queat, sine politis„ simo ingenio, et adminiculo Societatis, sed magna opus est di„ scretione. Hac ratione convicti, grati erunt nostri omni„ bus Magnatibus, et ad intimiora quæq; Consilia adhibebuntur.

7º: Conciliari etiam ac stabiliri poterit affectus Prin„ cipum novis lectissimis simul ac certissimis undiquaq; trans„ scriptis Editisq; Libris.

8vò: Negue parvum confert. Si Magnatum Dissensio„ nes caute et secrete nutriantur, etiam cum mutua vici„

tim.

inn infractione. Quod si advertatur eos brevi reconciliandos, verisimiliter, Societas illos, quam primum pacificando contendat, et omnibus modis viribusqꝫ adnitatur ne alium deprevaricatur.

Quò: Ingenerando omnimodè tam Principibus, quam Plebi opimo, de Societatis Factione, per singularem providentiam Dei, justa Prophetiam Joachimi Abbatis ad hoc; ut Ecclesia depressa ab Hæreticis per illam elevetur, singularesqꝫ exoptet Societati à Deo præstitas esse gratias; et à Christi Vicariis specialissima concessa esse Privilegia et Exemptiones.

10mo: Nemo è nostris alterum è familia Societatis Jesu publicè et maximè coram Exteneis, quoquomodo confundere attentet, neque Spectantibus aliis cum illo, quaecunqꝫ de causa liter misceat.

11mo: Principum Episcoporum et aliorum Magnatum gratiâ obtentâ, occupandi sunt Canonicatus et Pastoratus ad Reformationem Exactiorem Cleri, qui olim sub certa Regula cum Episcopis suis vivebat, et ad perfectionem tendebat.

12o: Tunc tandem ad Abbatias Prælaturasqꝫ aspirandum, quas inattendentia, ignorantiaqꝫ Pastorum, et stupiditate Monachorum, ubi vacaverint non erit difficile assequi.

13tio: Ex re Ecclesiæ etiam utiqꝫ foret, si omnes omnino Episcopatus à Societate tenerentur, imò ipsa Sedes Apostolica possideretur, præsertim cum Pontifex bonorum omnium Princeps fieret. Quare omni ratione prudenter tamen et secretò temporalia Societatis Ecclesiastica paulatim extendenda essent.

Neque dubium, quin aurea tunc Secula, pax continua et Universalis; ac consequenter perennis Divina Benedictio Ecclesiam Dei comitaretur. Quod si Spes non affulgeat ad hoc pervenriendi, cum equidem necesse sit, ut veniant Scandala; pro tempore inverendus erit Status Politicus, et meritandi Principes, per Nostros familiariter utentes; ad Bella mutua et importuna; ut sic Societas ubique implo retur, et impendatur Conciliationi publicæ; et ut Deus tanquam communis Boni auctrix, et promotrix primariis beneficiis et dignitatibus Ecclesiasticis compensetur.

14to: Denique hoc saltem Societas conabitur efficere; acquisitâ Principum gratiâ et Auctoritate; ut ab aliis si non ametur, saltem timeatur. Postremò: Bene

Quid amplius Machiavellus vel hoc Negnior Mararimus potuisset! Hæc omnia non didicerunt Jesuitæ à Jesu Christo, Sed ab ejus adversario; Jesus enim non ita. In fine finali:

Facetæ

Facetæ Quæ? Hìc memorandæ: Quibus in locis Uxores optimæ sint.
Hæc Quæ inter pios nimimè est controversa. Ergo non utar
ad eam Explicandam iis Argumentis, quibus Glossem si vellem.
Deo ubivis et quolibet in loco Maritis suis esse; non quod
dicitur Necessarium malum, Sed adjunctum fidissimum.
Aliquis Ex Schola Marcionis. Execratarum Jesuitarum
sinu ipsos prorsus non novi:) Sic Sederet: In Talamo et
tumulo esse optimas. Sic enim obgrunniunt et obmur-
murant Ordinationi Divinæ, ut sibut Misogami; Sive ut
alius non ineptè eos depinxit Columbi Sanctifugæ; clam
meretricitegæ. Hæc de Jesuitarum Monitis Secretis in
publicum proditis.

Epitaphium Suppressæ Societatis Jesu originalis p. 398
399. habetur. Reliqua De illa Societate Suppressa Sequentur

Reliqua Miscellanea: Jesuitarum Oratio D. Sic oratur
Laus Deo quod tu Cæsar Sis Pater noster.
Quid jam tecum Societas. Tu S. Pater Ignatii. Cum es in cælis.
Esto nil nobis Tribuas. Satis tamen in hoc habens. Sanctif. Nomen tuum
Pecunia cum habemus. Tantum te Cæsar Rogamus. Adveniat Regnum tuum.
Si vis collegia fundare. Nobis tua bona dare. Fiat voluntas tua
Esto multa habeamus. Libenter cuncta Capiemus. sicut in Cælo et in terra
Nos falsò Emendicamus. Tamen paupertati damus. Panem nostr. quotidianum
Et à te Cæsar accepimus. Panca et adhuc petimus. Da nobis hodie
Seda Regnum Hungaror. Et danda bona eor. Dimitte nobis.
Nostra pecunia paratur. Quando nobis imputantur. Debita nostra.
Esto Nobis invideant, tantum Sua non augeant. Sicut et nos.
Vellemus Mundo moderno. Tantum Diabolo inferno Dimittimus.
Debita cuncta exigimus. Et nec Iferno parcimus. Debitoribus nostris.
Da da bona Hæreticor, Sed Dñe in manus eor. Et ne nos inducas.
Si hoc fieret timeremus. Ad cum illis veniremus. In tentationem
Tu Cæsar nos Custodias. Illorum manus ne tradas. Sed libera nos
Gallum huc ire non Sinas. Et nos Semper custodias. Et malo
Si Spiritus juvamen. Accipies Cælo Solamen. — Amen

alind Memorabile de Suppressa Societate Jesu

Omne nimium vertitur in Vitium. Quæ est causa nostra. Militarem
Nimis multum et Nimis parum.
Badensis: Nimis multum de venere, Nimis parum de capite
Albertus Seckendorf. Nimis multum de violentia. Nimis parum de prudentia
Abele. Nimis multum de Oculis. Nimis parum de bonis oculis.

Emeric

Emericus Capucinus Ejpeti viennensis. Nimis multum de
Barba Capreina. Nimis parum de Cura Divina
D. Steinger! Nimis multum de Silentio. Nimis parum de Consilio
Ungarica Cancellaria. Nimis multu de Antiquis Cogitationibus.
Nimis parum de bonis operationibus.
Archi Episcopus Strigoniensis. Nimis multum de potatione
Nimis parum de Contributione
Palatinus Hungaricus. Nimis multum de Tokolyiana afflictione
Nimis parum de Sinceritate
Milites Palatini Nimis multum de furtis. Nimis parum de Juvare.
Szaporcana: Nimis multum de futilibus. Nimis parum de Negotio utili
Tödölgi. Nimis multum de Authoritate. Nimis parum de Securitate
Caprara: Nimis multum de Discursu Italico. Nimis parum de Concursu Bellico.
Armada Cesarea. Nimis multum de Novis Generalibus.
Nimis parum de Antiquis officialibus.
Pauperes Musquetary. Nimis multum de Jejunijs. Nimis —
parum de pecuniis.
Nobilitas Styriaca! Nimis multum de Contributione
Nimis parum de defensione!
Nobilitas Hungarica. Nimis multum de Sanguine,
Nimis parum de Corde.
Civer Viennenses. Nimis multum in Amphora,
Nimis parum in Curia.
Dux Lotharingiæ. Nimis multum de bona Voluntate,
Nimis parum de potestate.
Rex Gallia. Nimis multum de fortuna.
Nimis parum de bona Causa
Imperator Turcicus. Nimis multum de Otio
Nimis parum de pace
Imperator Romanorum! Nimis multum de Civilibus,
Nimis parum de Cumulatione Securitatis
Nimis multum de moribus. Nimis parum de Spiritu
Nimis multum de Regnum Rebellibus.
Nimis parum de Ministris Fidelibus.
Pontifex Nimis multum de Consilijs
Nimis parum de Auxilijs
Hoc fatale Nimis parum et multum, faciet multos Servos
Furcarum et Gallorum. Per hoc Nimis parum
et multum

et multum, fiet est et erit Subversum Stultum.

Suavis Allocutio Mariæ Theresiæ Augustæ Reginæ Ad Hungaros Status Suos quod velim.

Ignoscite et non vitio vertatis. Inclyti Hungariæ Regni Status quia quod non Anserat vobis Rex Carolus VIus Pater vester Ob necessitatem me modo tantopere prementem ego cogor et debeo Regnans Filia ope tamen et auxilio tuo. Qui essem salus Cleros ad Reginam.

Optime Augusta dum benignum Majestatis Vestræ audivimus propositum, quis nostrum denegat literæ preces ad Stram ut desideratum hoc nostrum, quo citius per oblationem nostram adhuc magis Sanctificetur. Nomen tuum.

Palatinus ad Reginam.

Ego difficile quidpiam resolvo, Sed tamen promitto. Non locetur Nomen tuum. Magnates ad Reginam.

Si cupis auctum habere. Quantum o Regina Gratia tua primus nobis benigna — — Adveniat

Quo si advenerit facile ad Augmentum promovebitur Hungaria Regnum tuum.

Tabula Regia ad Reginam.

Nos omnes quotquot Sumus, nos humiliamus ut in omnibus. — — — — — Fiat voluntas tua

Nos quittimus et certo dabimus, quia grata est, quia chara est et quia accepta est. Sicut in cælo et in Terra

Status Querulans Regni.

Omnia dabimus nec denegabimus; Sed gravamina clementer Sublevia, iisdem mederi dignare Sollicita, ut habeamus Stabilem pacem Sufficientemque permansionem et panem nostrum quotidianum

Damus pro auctu quinquaginta Millia, Sed Serpentum clemens nobis complaceas et Da nobis hodie.

Oblegati Comitatuum ad Reginam

Quidam cum facilitate, quidam autem Nostrum Summa cum difficultate, jam jam ad Contribuendum accedimus, Sed Remittas Pestilentes veteres Expensas benigne Condona — Et dimitte nobis debita nostra.

Oblega

Ablegati Absentum.

Cum Reliquis (metis) consentimus fideliter, dum modo Sola, tiosè cum Relationibus, ad Principales Nostros Aulicos promptos, ad augendum, quantum diuitamur. Sicut et nos diuitiamus.

Ablegati Civitatum Regiarum.

Nos etiam dabimus si habere potuerimus à Debitoribus nostris.

Nobilis Juventus et Status Militia.

Ô chara Patria resoluti sunt in Anctionem 500000, et quia hoc manet in Secula, propter grande onus; ne oriatur et subsequatur adhuc major miseria. Et ne nos inducas in tentaõne

Religiosi Status ad Reginam.

Ô Augustissima Domina nos instamus, imploramus et humillimè supplicamus, ne augeat Majestas vestra quantum, quia non habemus tantum. Sed libera nos à malo.

Regnum Hungaria ad Reginam.

Ergo Majestas Vestra Sacratissima omni voto et affectu faciat, ut pax et tranquillitas, amor concordia, Fadus et Amicitia inter Regnum et Regem conservetur, intra fidem et legem sit sufficiens Augmentum ex 50000 accrescens portionis quantum ad tres milliones Sed non ultra fiat Amen.

Sub Generalibus Regni Comitiis Actum Posonii 30a July 1751.

Valedictio Cesaree Majestatis ab Hungaria

Majorem profectò speravissemus in secundandis Propositionibus Nostris Regiis promptitudinem à Chara Nostra Natione hungara quam semper distinctissimus, ut cui et nova et pluva Benevo lentia dedimus argumenta. Diffidentiam proinde in Regem et Matrem Vestram deponite, et satagite decisiones nostras Dietales, vobisq commissa solerter exagui, ut pristinam gratiam et Benevolentiam Nostram Regiam promereri valeatis

Epitaphium Hungaria

Quod in Ejus Honorem Mestus Conscripsit Poeta: Panno, nius Marcus Alexander de Bona Harmonia Occasione Exequiarum Posonii 1751. Sub Generalibus Regni Comitiis celebratarum

Finis.

Siste Viator!
Caput aliquantulum erige, et in hoc Doloris Carcere
oculos si fieri potest lachrymis vacuos converte
Hic enim Vivorum Hominum Mausoleo. Illatam vi
der Hungariam. In hoc Tumulo condiram ceruis
Pannoniam. Pannoniam dico: Regnum Potens!
Regnum florens! Regnum aliis Regnis Legem ponens!
Quod: Tributa sibi Imperantem olim adorabat Germania
trepidabat Gallia. Imatis genibus Venerabatur. Turcia
Stupete Gentes Pavete Cultores. Et tantæ potentiæ
Gemitus interitus ingemiscite.
Obiit Hungaria. Mortua est Pannonia!
Vir quo maximus olim astiverat vires. Suis viribus
prostrata jacet. Iam non Hungaria Sed Humana Parcia.
Si quovis Viator!
Quo mortis genere peremta jacet Hungaria?
Scias: non Externa potentia. profligatam. Non inimicorum
furoribus correptam; Sed Suorum cruribus confos
Sam cecidisse. Nullos pro defensione invenit Heroes.
Quia omnes. epis Vati facti Sunt Heroes. Tueri Hun
gariam Nolverunt Magnates. Quia Sunt omnes Germa
nia Procerer. Prodiderunt Hanc Ecclesiæ Sanctæ
runt Vinculis Pallii. Condemnarunt Esterhazii.
Executus est Franciscus Barkozi. Spectarunt Status et
Ordines Regni.
Parce Lachrymis Viator! Abi! Et magna
etiam Imperia non posse memento
Tyrnaviæ Typis Academicis 1751.

Hatodik Pius Papa Constitutioma

Az üdöben midön a szerzetesek ej Barátoknak Szánok
igen meg-szaporodot volna. a Második Joseph Csá
szár Velyes leven Kegyelemmel ej evövel.
Nemes országban. Austriában Nagy jeleket ej tudo dolgokat
tselekednek. Sue el-jövének az Pápa Fiai o hozza ej mondának
1o: A Cardinálok! Hozam a Te Propriádot meg öltek Sztl. 6. 8.
2o: A Püspökök Prælatusok! Es el-osztak magok közt Rom. 11: 3.
3. Kir. 19: 10.
kupá

ruhàinak Matt. 27: Solt. 21: Ján. 19:

30: A' szerzetesek! Ez üldöznek bennünket ok nélkül. Ján: Cap. 15: 25. Solt. 24: 19.

40: Az Apàzàk! Szent Atyánk vegyétek a' Te könyörö-ségnek prèmit, a' te holgàlo szàmyàsza mert közèl való közoságunk vagy. Ruthe. 3: Vsz 9.

50: Ez hallatik vala Rómában illyen szo: Josef! Josef! mièrt üldözz engemet. Csel. 9: Cap. 27. Vsz 6. 7.

60: Egből valo szozat: Mert vàlaszolt Ádámnak ez nékem Csel. 9: Vsz 15.

70: A' Papànak Sàzàchoz valo beszède. Könyörüly rajtam, ej vedd-fel az en ìmàdsàgomot Solt. 63: Vsz 10.

80 A' Sàpàz szovai: Amit meg-ìrtam meg-ìrtam. Ján. 19: 22. Imè mindeneket meg ujìtok. 2 Cor. 5: 17.

90:

90: Sidok szovai! E lèszen fejének ama gyökere Isa. 11: 1.

100: A' Papistaságon kivül valóknak szovai: Nem lèszen többé ejszaka. Isa. 60: Jel. 22:

110: Papa szovai a' sàrdmàlokhoz: Mit tselekedjünk Atyánk, fiai Ferfiak Csel. 2: 37.

120: A' sàrdmàloknak szovai: Tekintsd-meg jol, ej mindenek ket tselekedjét a' pèlda kerènt mely mutattatott néked a' hegyen Csel. 7: 44. Sid. 7: 5.

130: Papa a' Franciai Királyhoz: Uram Király te benned bizom szabadìts-meg minden üldözönöktöl ej ments meg-engemet. Solt. 7: 2.

140: Francia Ország! Nintsen ki magamban Annyi se-gìtség, mivel Anglia országa el akar engem nyelni ej az ki Nyajam Amerikában vadnak, ej az Napkelet Indiàrban. Job. 6: Vsz 13.

150: Papa Spanyol országhoz: Hajtsd le Uram a Te fülcidet ej halgass-meg engemet, mivel az en Ellenym sirattna. Son nyomorgattanak Solt. 85:

160: Spanyol ország! Mi gondom nèkem velle ám te lássad Matt. 27: Cap. Vsz 4.

Papa

17o: Pàpa Neäpolishoz! Te bemed bizom Uram, telyes en Sz„
vemből, ej hivdetem a Te truda dolgaidot az Egesz
vilagnak Solt. 74: 3.

18o: Neapolis. Az En Atyam nagyobb en nàllamnàl. Jan. 10: 29
Senkis Zet Utat nem Szolgalhat. Mark. 6: 24.

19o: Pàpa à Portugallushoz: Kedvtsperzerd követnie ert
à gonoszteivöt Kedvez Zeänyom. Solt. 36: 4.

20o: Portugallia: Miert ne Szolgaltattal Sz: Miset
az en Hugomert Mizia Heverïaert. Jmè Szemet
Szemert fogot fogert Zernek most. Mat. 5: 38.

21o: Pàpa az Romai Imperatorhoz! Szabaditz Ki engem„
met, ej vagy Ki engemet az en nyomorusagimnak
övezetiből; mert el-akar nyelni a Kétvezer
vïz Solt. 39: Solt. 58: 16.

22o: A Romai Imperator! Szabaditz-meg tennen maga„
dot másokot meg-Szabaditott, magat nem Szabadit„
hatta meg Mat. 27: 40.

23o: Pàpa à Cardinalisokhoz. Atyamfiai ej en Koronam
Kornyul vérettetek fajdalmakkal; az en remenysegem en„
gem meg tsalt mi tettzik nektek Ezék. 37: 11.

24o: Cardinalok: Jövel amarokäert a te Atyaidal
ej àtkozd meg- 4. Mos. 22: 6.

25o: Pàpa! Oren alkalmatossagal az Akitofel tanàtsa
nem hellyes 2 Kir. 12: 34. Mivel meg-vagjon irva
A te neped fejedelmenek gonoszt ne mondj Pel. 23: 5.

26o: A Pruszai Kiràly! Vadnak nékem bétoromban. 17.
Vitezeim, meg Segitlek ha ugy aravod à tegedet el-
Sem it hadlak

27o: Pàpa! Még nem jött-el az en orain Jan. 2: 4.
Oleg nékem ha még eddig az en fiam Josef. él.
Ot-megyek ej még latom ötet minden elötte meg hal-
nek 1 Mos. 45.

De Josepho

Die Nobis
Estne Re
Probetur
Eodem
Contra
Nation
Contra
Amat
Attestg
In Collegi
Quis hoc
Scitne à
Ergo Me
Et ut ej
Quis fi
Quis ha
Quis no
Reli
An Digi
tu
Ubi Pe
E Contra
Abi ed
oppos

De Josepho II^do: Optimo Sine Exemplo Principe Antithesis maligni Spiritus: Echo ex Samarina Cloaca. Sub Titulo: Echo Tuba Veritatis.

Die Nobis. Quis Sit Josephus II^dus? - Echo! Secundus.!
Estne Regnorum sibi Subjectorum Pater Bonus? Onus!
Gratusne se omnibus amabilem? — — Pilleus!
Eadem Nobilium per Rusticos factam doletne? olet!
Contra se loquentes strider? — — Lider!
Nationum Privilegia ut promisit custoditne? odit!
Contra Deum Blasphemantes pungitne? — Ungit!
Amat Religiosorum Sacerdotes? — — Dotes!
Abstergitne Monachorum Lachrymas amaras? Aras!
In collegiis Seminariis et aliis locis Sacris curatne ut stu-
dia fluant? — — Luant!
Quis hoc Principe Sacrilego Aedes Deo dicatas pro-
fanavit plus quam Mille? — Ille!
Setne à Bove Dirutgivere Taurum? — — Aurum!
Ergo Meretrixne Regni Gubernaculum? — — Cullum!
Et ut ejus Caput Coronetur digne? — Igne!
Quis finis speraudus Hujus Principis Viennensis! Ensis!
Quis hanc pro se Sumet Vindictam. Deorsumne vel
Furca vel Sudans? — Deus!
Quis non vetetur iniqua Scribere in Regem Josephum II?
Religiosus Monachus vel Nobilis? Pilis!
An dignus Maligno hic Spiritus ut Commenda-
tur O Regis amori? — — Mori!
Ubi Praeparatur praemium huic Nebuloni Porco?
— Orco!
E Contra hic qualis Sors manebit aequior
Grata vel ingrata? Grata!
Abi ergo dicas Samius Respondere
Ut audiar cum Laude vale vale!

opposita juxta se posita magis elucescunt.

De Josepho II

De Iosepho IIdo Bono Sine Exemplo Principe Aequi Aestimatoris Echo ex Tripode.

Dic quir hodiè sit Aegyptius ille Iosephus? Echo: Iosephus!
Egone subjectorum sibi Regnorumq Pater Servusq? Vè!
Praebeone se omnibus vel aliquis Injustissimus? Justissimus!
An hominibus Rusticis judicetne pœnâ indignor? — Dignor!
Ideoq dabit illis in ædibus illorum pacem et Auxilium? Exilium!
Se se calumniantibus Inimitisne? — — Mitis!
Vultne Privilegia Nationum Regi et Reipublicæ Prajn„
Adicisa manere inolita? — — Polita!
In diversas à Sua Religiones iniquus? — Aequus!
Religiosorum Insatiabili Auri- Cupidini Donaria
Definivitne? — — Finivit!
Sacerdotes Caco zelo promiscuè veneraturne vel diligit?
— — Deligit!
An apud eum effrons Mendicantium Monachorum
turba placetne? — — — Jacet!
Vultne in Seminarij Collegijs Studia deexercantne? Exercant!
Utrum hic Princeps ædes Sacras Superstitionibus profana„
tas derolavitne? — — — Lavit!
In easdem per pias fraudes enim Enervatione Plebis
et Regni aggravatione viri avarij congesta ali„
às Regi et Erario necessaria Supellectile -Auxitne?
— Ab Auxit!
Quis æstimat Supra Monasteriorum ruder Bovet! Over!
Merenturne ut Psallam laudes optimo dignas Principe! Incipe!
Josephus IIdus Imago Dei in Terris Filius? Electus!
Cujus caput accipiet Coronam æternam? — — Jternam!
Nec eadem illi desperanda? — — — Speranda!
Quid in Cœlo fiet Josephus IIdus? — — Secundus!
Ubi finnet à Laboribus Jevamen? — Amen!
Aequi æstimatorem in Conspectu Principis Justi„
Simi Sovr manebit gratâ
Abi et dice, ut audias cum Laude Vale Vale!

Haecmadix Pont
alath

Haeme
here
Ulr

Memoria
Religione
tatice fid

Innum Op
h

Cibinii

Notandum:
tui, q: quia B
teck ad co
fevet auth
calentem.

Verum

Adiorem
mihi cad
titulo Sub
Sape eos
illud Mon

Novi,
hunc illuer
fomenta
ob idque
esses, nec
Hypemen
vonum
surgen
ex tuis

Harmadik Pont alatti. A' R. Catholica éj Protestans Keresztény Vallásokot. Illető Írások. Ès Keresztény Irások ellen Irattatott Emlèkezetèsek. Illyen Titulus alatt.

Memoria operum R.B. Stephani De Daniel et Vargyas. ab Unitaria Religione Apostatæ. Et Refutationis eorumdem à Nostris Unitariæ fidei Consortibus factæ. et protocollatæ.

Unum Opus Sub Titulo: Monita Paterna quæ Exhibent Promptua, rium Instaurandæ, tuendæ promovendæ et perficiendæ Vitæ Spiritualis. Per Stephanum R.B. De Daniel. et Vargyas: Cibinii In Typographia Publ. Per Samuelem Sardi Anno. 1752.

Notandum: Opus hoc Descripti Authoris ad Copiandum habere non potui, (quia B. Kecskeméty Colleg. Ref. M. Vasarhelyensis extra Limites Bibliotecæ ad copiandum mihi Exhibere non potuit:) hoc opus ut Refert author in Præfatione, per Filium Suum Linguam Latinam callentem. Hungarico Idiomate donatum est. Cujus Nomen Polyxena Daniel.

Hujus Authoris Primi Memorati operis. Refutatio. Sub Titulo Veritatis Evangelicæ Dolor. Ex Pertinaci Monitorum Paternorum Auctoris Calamo Subortus A. 1748.

Monet meliora monentem.

Veritas Evangelica ad Auctorem Monitorum Paternorum.

Novi mei, meorumq; Hostis! Novit et Mundus lauguri Adiorem mucido suo colori Sublatere mentem, quam ut ea vel si mihi cadere valeat, quæ non ita prideni: Monitorum Paternorum titulo Sub tuo Nomine prodierunt. Licet non ignorem multum sæpe eos maledicere posse, qui bona et benedicere ignorant, juxta illud Monii Ponsum: Maledico (inquit:) Ametis, quia benedicere ō valeo.

Novi, novit quoq; Mundus, sæpius hoc ovum: Monita Paterna, hinc illuc deportatum, Te plumatiorum Gallorum colore, et fomenta dum Excluderentur Sensisse, cum tu in hoc deplumatus ob ingne frigidus capo, vel ad tantam vitam fovere inhabilis esses, nec dubium omnibus, si tu solus incubasses, nihil nisi — Hypemenion mansisses: Ō te infelicem Cornicem, plumis pavonum Superbientem. Ō te Davum Poetam alienis versibus insurgescentem. Utinam adveniat felix ille dies, quo quisque ex tuis monitis, Sacrō licet furto, hinc inde collectis sua asportaverit

taret ut /: Secundum illud Horatianum :/ Moveret nobis Senex
Corniculæ risum. Unde ne si forte Simum repetitum veneri olim. Grex avium plumas moveat Corniculæ risum, furtivis nota coloribus

Novi, novit et lector Eorum Manichæum ea non esse Nova
Sed hinc inde collecta, aliô quôdam mutato ordine aliquantulum
Tuo nomini, tibique Supposita esse. Quare licet omnia non me,
Sed acerrimum meum Antagonistam redoleant; nolo tamen
Eorum, si valida eorum omnium Causa manus conferre,
contra quæ ut fortissimus et invictissimus Athleta Sacro Sancto
Jesu Christi Evangelium pugnat et militat. Pauca Sunt,
quæ intrinsecus tibi, nihil tale quid merito dolorem exci-
tare, quæ pag. 166. Cap. xiii. §. 16. mihi Libro iii. Tomo ii^do :/
:/ in eodem corpore his verbis publicæ Fidei dedisti
De hoc fundamentali Fidei Dogmate /: Trinitatis :/ aliquid
Deliberare operæ precium erit omnibus, quibus aliqua Salu-
tis Cura est. Mihi vero cum primis quippe, qui in hoc
fidei capite non levia Sensi bonitatis Divinæ monimenta, cum
enim gratiæ exsors, alienatus à vita Dei, sine Deo et Christo
vivens in peccatis moretur errarem, sub caligine tenebrarum
Socinianismi, cum juxta æternæ Christi Deitatis hostibus, Deus
qui dives est in Misericordia, propter multam charitatem Su-
am, quâ dilexit nos in Christo, ut ostenderet oper Sua gratia,
parietis interceptum Septum solvens, et velamen Mosis ab-
oculis meis tollens, ut illucesceret mihi lux Notitiæ gloriæ
Dei, resplendescentis in facie Christi Jesu, qui eram olim longin-
quus, propinquum me fecit Sibi per Sanguinem Christi, et de
die illuminatos mentis oculos ad Sciendum quæ sit spes illa
vocationis illius, et quæ oper Hæreditatis in Sanctis, et quæ sit
Supereminens illa magnitudo potentiæ ejus in nobis qui Credi-
mus pro efficacitate roboris virium ipsius, ut non amplius
essemus peregrini et inquilini, sed concives Sanctorum et
Domestici Dei, cui Sit gloria in Ecclesia sua per Jesum Chri-
stum in omnes ætates Sæculi Sæculorum Amen. ad Ephes. i: et
2° Capitibus. 2 Cor. 3: et 4°: Capitibus

Quibus non solum me /: veritatem Evangelicam :/ Jobum
bilatam, sed paucos mundo quidem exosos verum sinceros
mei confessores mea causâ laesos reliquisti. Nonne satius
magisque pium tibi fuerat, dum melius quoddam /: ut Gredi :/
Lectitus esset, meos condolere, quam virulenter exagitare?

Hæc

Hæc sunt documenta, quam fugiat te mitis Christi Spiritus, quàmq; segnaris illum Tui gemitorem; qui ablegatus à consortio Angelor. ex-post non cessat in Deum ejusq; Sanctos maledicta conjicere Selen. 13:6.7. feeisti quod pecus illud, cui non sat est maculatum esse, quin alia quoq; inquinet; ut tibi instare Monilis quadret illud: Morbida facta pecus totum corrumpit ovile.

Et quia corrumpere nefas erat, irritare saltem voluisti. Sed frustra! fulget enim mea lux, stant mei confessores in Albis. Apoc. 7:13. Te in tenebris maledictæ linguæ tuæ sordes adver„sus me meosq; ebuccinante. Hinc igitur mentis oculos /: si eorum exigilare fas est :/ hinc avers inclina Hospes male„vole! Audi meliora, ut discas Sanctora: adest enim te Monitura Veritas Evangelica

Veritatis Monita ad Monentem.

Primò: Fundamentale Fidei Dogma /: Trinitatis :/ omnibus quibus Salutis Cura est deliberandum scripsisti. Disputat et disputabit mundus Dogma Trinitatis, nunquam probè intelligendum ut hu„manitus inventum. Vide Sozinum Finetinum Sub. A. 367. Eccles. 3:11.11 Disputet ut placet. Respondendum tibi solum modo. Anne fi„lius Dei Xtus Dominus Mysteriad. Divinè secretarius, Principis fa„lutis, non integrè ex eo docuisse censendus est, quia nunquam Trinitatis Dogma suis docuerit? Anne Apostoli eorumque Successores Primævi Xtiani usq; ad Seculum 4tum Salute excludendi, quia nunquam de Trinitatis vocabulo hoc minus sensu, sononi, solumia„verunt? Anne illi Dogmati Salus tribuenda, cujus cognitio Nemi„ni unquam distincta esse potuerit? quin olim de eo prolixè„ us agentes, infinitis difficultatibus, et absurditatibus intricatos reddiderit. vide Lutherum in Enarrationibus Evangelicis ad Joan. 3:11. Vocula hæc Trinitati frigidè sonat. Cujus tu quoq; non majori mihi, quàm cum mecum /: saltem ad extra :/ agebas; Notitia gloriari poteris. Te miserum! quod cogeris hoc credere q; credere et capere nequis; si Fidei fundamentum est Scientia 2 Tim. 1:12. Monere ergo: Ita firmo stabiliq; fundamento sa„lus tua innitatur, ne subruto fundamento Salus tua periclitetur 1 Cor. 3:10. 1 Tim. 4:1. Luc. 14:28. 29. 30.

Secundò: Conversionem /: vel aversionem Apostasiam :/ tuam Divinæ bonitati et Misericordiæ refers acceptam. Quàm

felix

felix esse saltem in Mundo, si coram Deo quoq; et hominibus
larvam impietatis licevet induere. Sed optimè nosti Deum
rerum et cordium scrutatorem, quomodo ergo mendacio te sal-
vare velle præsumis? At ô te infœlicem! Cujus aversionis
causa (: latens :) toti Mundo plus quam perspicua: Unius vir-
ginis apparentia ita te vicit; ut eandem Christo Deo Religioni
et Conscientiæ præferre (: quamquam indirectè :) non ess veritus.
Dum enim eâ ut Mei Confessor, potiri negas erat, nec tamen
abstinere poteras vel volebas occultiùs duxisti cavere; Me- meoq;
fœnetu, quam carnis tuæ curam negligere; Unde Conscientiâ tuâ
dictante Reformationis tuæ Causas et effecta ita Mundo pandas:
Concupiscentia ferax peccati et mortis &c. i: is. ob multipli-
ces suas vires, qua dilexi Nobilem virginem N.N. in carne, cum
versaver in desideriis carnis mea, faciens voluntatem carnis et
Cogitationum. Ephes. 2: 3. ut ostenderet in me lethales et ferales
effectus Legis Divinæ septa Solvens; et velamen pudoris ab ocu-
lis meis tollens, ut pateret mihi via matrimonii, instigante ad
illud resplendescente virginis facie, qui eram longinquus (: habe-
bar enim veritatis Confessor, illâ indignus virgine :) propinquum
me fecit per Sanguinem illum, qui flos virginitatis audit; hoc
fine dedit obtenebratos mentis oculos, ne mihi fulgeat ampli-
us Lux Evangelii Christi 2 Cor. 4: 4. ut Excidam spe vocationis
ipsius et opibus gloriosæ Hæreditatis. Novi jam efficacem car-
nis indomitæ potentiam, dum credo invitus quæ nollem, ex ef-
ficacitate roboris illius, et non amplius sum jam peregrinus
et inquilinus sed concivis Apostatarum, et Domesticus Diaboli
cui me totum mancipavi 2 Petr. 2: à 19 p̄: usque finem et
Hebr. 6: 4. s. 6. et seq. vsibus

Pudeat te jam Senem non tantum 24. (: ut vulgò dicitur :)
Annos excedentem, sed plus quam octuagenarium agentem coram
Tribunali Christi Deo ascribere, quod te putida Caro et effre-
nis concupiscentia facere coëgit. Memento quæso fatalium
illorum dierum, quos aversionis tuæ occasione numerasti,
imò perdidisti, quot conscientiæ morsus, quot damnationis
deliberata Augariabant? Et rem prout est transacta, con-
fiteare; adest enim et te Solemniter citat mortis jam vici-
na Senectus. Moveris ergò ut Divinum Numen depreca-
tum tibi si fas et reconcilies.

Tertiò: Depingis te (: dum esses inter meos Sed non
ex meis 1 Joh. 2: 19 :) quod fueris gratiæ exsors, alienus à Vita
Dei, fuè Deo et Christo vivens in peccatis mortuus

Et sanè nihil verius quoad Te, dum gratiæ per Christum

Manuscript

falsis esse saltem in Mundo, si coram Deo quoq; ut hominibus
larvam impietatis licevet induere. Sed optimè nôsti Deum
rerum et cordium Scrutatorem, quomodo ergo mendacio te sal-
vare velle præsumis? At ô te infœlicem! Cujus aversionis
causa (: latens :) toti Mundo plus quam perspicua: Unius vir-
ginis apparentia ita te vicit; ut eandem Christo Deo Religioni
et Conscientiæ præferre (: quamquam in secreto :) non esse veritus.
Dum enim eâ ut Mei Confessor, potiri negas erat, nec tamen
abstinere poteras vel volebas occultiùs duxisti cavere; Me-meop-
fœnetu, quam carnis tuæ curam negligere; Unde Conscientiâ tua
Dictante Reformationis tuæ Causas et effecta ita Mundo pandas:
Concupiscentia feras peccati et mortis suæ. 1:15. ob multipli-
ces suas vires, qua dilexi Nobilem virginem N.N. in carne, cum
versarer in desideriis carnis meæ, faciens voluntatem carnis et
Cogitationum. Ephes. 2:3. ut ostenderet in me lethales et feralis
effectus Legis Divinæ Septa Solvens; et velamen pudoris ab ocu-
lis meis tollens, ut pateret mihi via matrimonii, instigante ad
illud resplendescente virginis facie, qui eram longinquus (: habe-
bar enim veritatis confessor, illâ indignus virgine :) propinquum
me fecit per Sanguinem illius, qui flos virginitatis audit; hoc
fuit dedit obtenebratos mentis oculos, ne mihi fulgeat ampli-
us Lux Evangelii Christi 2 Cor. 4:4. ut excidam spe vocationis
ipsius et opibus gloriosæ Hæreditatis. Novi jam efficacem car-
nis indomitæ potentiam, dum credo invitus quæ nollem, ex ef-
ficacitate roboris illius, et non anglus sum jam peregrinus
et nequissimus sed conscivis Apostatarum, et Domesticus Diaboli
cui me totum mancipavi 2 Petr. 2:à Vn pô: usque finem et
Hebr. 6: 4. 5. 6. et seq. vsibus

Pudeat te jam Senem non tantum 24. (: ut vulgò dicitur :)
Annos excedentem, sed plus quam octuagenarium agentem coram
Tribunali Christi Deo ascribere, quod te putida Caro et effre-
nis concupiscentia facere cõegit. Memento quæso fatalium
illorum dierum, quos avertionis tuæ occasione numerasti,
imò perdidisti, quot conscientiæ morsus, quot damnationis
deliberata Augariabant? Et rem prout est transacta, con-
fiteare; adest enim et te Solemniter citat morti jam vici-
na Senectus. Moveris ergò ut Divinum Numen deprecá-
tum tibi si fas sit reconcilies.

Tertiò: Depingis te (: dum esses inter meos Sed non
ex meis 1 Joh. 2:19 :) quod fueris gratiæ exsors, alienus à Vita
Dei, fuè Deo et Christo vivens in peccatis mortuus

Et sanè nihil verius quoad Te, dum gratiæ per Christum

manifes-

manifestatæ; fidelis particeps unquam fuisti, Gratiæ Signi „
rem Dei depinxisti, quoniam radix amaritudinis sursum germi „
nans Tui pectoris, et per eam es inquinatus, propter unam
Esæam f: carnis titillationem: / ut Esaii verbum Hebræorum
Sid. 12: Hbr 15. 16. Alienatus à vita Dei et Christo vi „
vens dici meretur; qui Deum et Christum abjicere carnis
Esaiendæ causa non dubitavit. Mortuus in peccatis, ille quem
illegitima carnis copula, non ad pœnitentiam, sed ad Apostasiam
cœgit. Id ergo scripsisti, quod ratione tui luce meridianâ
clarius. Lacessor tamen non minimè; dum mei Confessores ver „
bis jam memoratis Suboscurè Gentiles apellas quos depingit A. „
portolus in Locis a Te ibidem Citatis

Cuigila Hostis malevole! Si illi purè Gentiles essent, et olim „
extitissent, quomodo eorum Religio f: ut tu mala conscientiâ asse „
veris non Christianâ sed crasse Gentilitia: / Quatuor in Transylva „
nia Receptis Religionibus Christianis Annumerata fuisset? Approb. „
Constit. Part I. Tit. 1. Art. 2. 3. Part. 3. Tit. 1. Art. 1. Quomodo fun „
damentalibus Patria istius Legibus Approbat. Const. Part. 1. Tit. 1. Art. 1. „
Diplomatibus Divi Leopoldi Anno. 1693. Die 9a Xbr Transylvania „
Datis Diplomatibus T. 2. 3. Variis Rescriptis Cæsareis Ao 1686. „
Art. 6. A. 1688. Art. 1. Item Ao 1693. 9a Aprilis Art. 1. Ao 1713 „
13a Martij. Et Capitulationibus Principum Sigismundi Gabrielis „
Bathori, Gabrielis Bethlen, Catharinæ Brandeburgicæ, Georgii „
Rakoti Junioris et Michaëlis Apafi Compil. Const. Part. 2. Tit. „
1. fuisset approbata confirmata? „

Nonne plura viderunt, probè decreverunt Sacratissima illa „
consilia, et penè dixerim Divina mentes, quam tuum Cassa Cu „
curbita caput. Moneris ergo: Cave stolidè loqui et Scribere ne „
olim te pœniteat.

Quarto: Quia verò nec enutrita apud meos tua Juventus
nec post præterlapsa ætas, nunc jam penè mortis vicina Senectus,
eorum Cognitionis Theologiæ Copiam tibi fecerunt, disce brevibus
dum moriaris, quid Calumnietur sis in meis Confessoribus.
Gratia per Christum revelata est, Evangelium Virtus Dei omni
credenti Rom. 1: 16. vel quod idem est via Salutis cujus partes
necessariæ sunt: Credere et facere vel: Fides et Bona Opera.
Fidem perficit Notitia Articulorum Fidei. Bona opera verò con „
ferat vita Evangelio conformis?

Mei Confessores Norunt et confitentur Unum tantum esse Deum
Mar. 12: 29. 32. Qui est omnipotens. 2 Cor. 6. 18: Spiritus Joh. 4: 24
Cunctarum rerum creator 1 Mos. 1: 1. et Rector 1 Paral. 29: 11. 12.
Patet Dni Nostri Jesu Christi. Mat. 10: 25. Omnium 1 Cor. 8: 6.

Norunt et confitentur Jesum Luc. 1: 31. Esse Christum Act. 2: 36.
1 Joh. 2: 22. qui præcognitus ante jacta mundi fundamenta 1 Pet. 1: 20

Lucas

Conceptus ex Spiritu Sancto. Mat. 1:20. Natus ex castissima Virgine Mar. 2:1. Filius Dei Patris 2. Joh. 1:3. Unigenitus Joh. 3:16.36 Imago Dei invisibilis. Hebr. 1:3. in quo omnis plenitudo Deitatis habitat Col. 2:9. per quem cognoscitur Pater Joh. 1:46. cujus ille voluntatem revelavit Joh. 1:18. Cap. 15:15. et confirmavit Act. 10:39. Ut Propheta Act. 3:22. et Mediator inter Deum et Homines 1 Tim. 2:5. is est maximus Sacerdos Hebr. 6:20. In cujus Nomine invocandus Pater Joh. 16:24. Cap. 15:16. Hic est mortuus Rom. 5:8.10. a Patre excitatus Gal. 1:1. Et quia factus est obediens usq; ad mortem, datum ei nomen supra omne nomen Phil. 2:8.9. Data omnis potestas in Cælo et in terra Mat. 28:18. ideoq; est Lex Apoc. 19:16. Luc. 1:33. Dominus Act. 2:36. Adorandus Joh. 5:23. Invocandus Act. 7:59. ut via æterna Dispensator Joh. 5:26. Cap. 10:28. Ac Judex. Act. 10:42. Joh. 5:22.

Norunt et confitentur Spiritum Sanctum esse Dei Mat. 3:16. Eph. 4:30. Vim altissimi. Luc. 1:35. Act. 10:38. A Patre et Filio manare Luc. 11:13. Joh. 15:7. Esse Consolatorem Joh. 14:26. cujus inspiratione fideles precantur Rom. 8:15.16. efficaciâ regenerantur Joh. 3:5. Tit. 3:5. quâ Filio Dei datus sine mensura Joh. 3:34. Hebr. 1:9. Fidelibus vero pro eundem communicatur Act. 2:33. ut Dominum Act. 2:36. et Pignus æternæ Hæreditatis Eph. 1:14. ut in iis bona opera operetur Eph. 5:18. et ducat eos in omnem veritatem Joh. 16:13.

Norunt et confitentur totum Humanum Genus fuisse sub peccato Gal. 3:22. Rom. 3:9. Peccatis obnoxium esse 1 Joh. 2:8. Justificari autem ex mera Dei gratia Rom. 3:24. qui vult omnes Salvari 1 Tim. 2:4. 2 Petr. 3:9. Non ex operibus Legis, sed per fidem in sanguine Filii ejus Jesu Christi Gal. 2:16. Nam Christus pro omnibus, omnium quoq; peccatis. mortem cruentam passus Rom. 5:8. factus est victima Hebr. 9:14. Exemplum autem reliquit, ut eum et virtutes in eo relucentes sequamur omnes fideles 1 Petr. 1:21. Omnibus ergo Salvari cupientibus Pœnitentia Agenda Act. 3:19. fructusq; ea digni reverendi Mat. 3:8. manantes ex fide viva Galat. 5:6. Philem. 1:5. Fides quippe sine operibus mortua Jac. 2:20.26. 1 Petr. 1:5-11. Præceptis Dei quæ gravia non sunt obtemperandum 1 Joh. 5:3. quorum Summa est dilectio Matt. 22:40. Ut fides per charitatem sit operosa Gal. 5:6. Christianus ergo bonam fidem ostendat, et Doctrinam Salvatoris Dei ornet, apparuit enim gratia Dei, et erudit nos ad Tit. 2:10.14.

Ne Nausea tibi Suboriatur reliqua maneant. Hanc meorum confessionem si nosti, qua fronte sine gratia Evangelica, sine Deo et Christo existens illos asseris? quibus ad Auditum Evangelii, ita ut videas cognitus Deus, et ejus Filius Jesus Christus, quâ Conscientiâ alienatos à vita Dei, mortuosq; in peccatis dicendo reducis, quibus Summa ad Salutem est fides per charitatem operans et efficax? Tu tibi Judex esto. Si talem esse, cujus confiteri non nosti pudeat te Andabatarum more, cum ignotis, et contra ignota pugnavisse.

Illustris

Moneris ergo: fave sine scientia velare Rom. 10: 2. Conf. Joh. 16. 2. Gal. 1: 10. 2. Ne tangas pupillam oculi Dei Zach. 2: 8.

Quintò: Cane confessio caligo tenebrarum dici meretur ni„ qua, et verba et sensus, juxta Naturam Sacri Codicis, ita nuda et aperta sunt, ut cuigi vel simpliciori parvo labore pateant?. Quam felix esses, si non crassioribus in tenebris cespitares, et non crassiore caligine caperes.

Moneris ergo: peritius rem inrospice, ne tam Dei quàm Cau„ dida conscientia Hominum Judicium incurras, Deum Liberius: ne dicam stolidius: loqueris quam Christiano dignum est.

Sextò: Erras (: inquis:) in Meorum numero. Dolenda pro„ fecto sors tua! cui nec id quo fruisti, nec id quod es, cognitum est. Quicquid cum meis professis es (: ut statim ob oculos positum est :) id totum ad unicum usq; punctum, hodie quoq; tibi profite„ dum est, si verè Christianus audis, licet. teneas insuper et quadam Humani cerebri commenta, Saluti parum profutura. Quomodo er„ go olim errare potueris, eorum respectu, quorum professio hodie te verum Christianum declarat? Cui error meorum recta via aliorum esse possit? Si sic! quod meos damnat alios salvat! O te felicem! Es hoc Apostatam.

Moneris ergo: Scias Te Antiquæ Religionis Tuæ Articulos non ejurare debuisse, si cordi Salus est, sed iisdem adventitias, lacera et frigidas vestes appuisse mihiq; apud te fastidiosum asperare voluisse.

Septimo: Parvum quidem me movet et moos, quod illos per illusionem Socinianos apellaveris, quia si veritatis Doctor Cœ„ lestis Christus Jesus: Seductor Princeps Dæmoniorum, Samarita„ nus Peccator, Peccatorum familiaris q. audivit. hoc sibi et mei, glo„ riæ ducunt, non enim major Discipulus Magistro.

Monendum tamen Te velim Tuæ prurigines, quâ fructrice eò prolapsus es incogitantiæ, ut quos Cæsarei Reges Principes, De„ creta Constitutiones q. suo sibi grato Nomine apellare non dedig„ nantur; tu vilis et mendax Hominucio eundem Titulum illis invideas.

Postremò: Ut mundo blandiaris. Meos confessores. Juratos æternæ Christi Jesu Deitatis Hostes apellas vel infimas. Nosti Ergi„ cum illud: Non entis nulla affectiones. Quis ergo, et quo fine De hostem opponat æternæ Christi Deitati nunquam et nusquam in Sacris Literis Revelatæ! Nemo licet oppugnet, nunquam æ„ terna Christi Deitas invicta Surget, quin ut cumq; elaborata pla„ nè sponte cadet; ergo Juratis Hostes mei, quin tu cum tuis Christi Deitatem æternam abstruere, firmiterq; stabilire non valeatis? Mei contenti sui Doctoris Jesu Christi Doctrinâ nec memoriam quidem æternæ Christi Deitatis in Animo versarent nisi a tuis supra Scripturam sapere volentibq; aliquando verba facere cogerentur.

Nitimur

Nituntur quocirca, ne nova illa inquieti cerebri Fabrica pura Jesu Christi cognitionem dubiam reddat; non enim dedit Deus et Evangelium illis haec Mysteria combinare posse? Natus passus mortuus Exaltatus, glorificatusq. Et idem ille aeternus Deus. Puderet vero illos illud vestrum. Ita Secundum hoc, non ita secundum illud q. deblateraret. Humilis ille Rex Christus procul ab Ambitione positus, fugiebat honores terrenos, a „ lioquin sibi meritò debitos, quî ergo gaudet illi Superemi„ nentiæ sibi per naturam incompetenti? Cum satis Divinita„ tis habeat datam videlicet potestatem in Cælo et terra, cui omnia subjecta praeter Deum 1 Cor. 15: etiam si aeterna ô Sit. Metuendum tibi potiùs ne eum venerit ad Judicium sibi à Patre commissum, ille quem ultra Summum velle vis adorando honorare, Hostem Je Deitatis Sua arguat; Non enim Solum te pudet Chri. sto naturâ Homini (etsi ad Cælos evecto et glorificato:) Deitatem tribuere; quin potentiam ejus te Salvandi abhorrere, et dedigna. ri non vereris. Nonne hoc est Christi Deitati Hostem agere; et quod ejus est se quoque asserente tribuere nolle? Minimè! Anne gratum illi fore Existimas, dum non Solum in ejus Divinitatem à Patre datam et acceptam, sed in ejus fideles ex ani. mo debaccharis? Fallevis! Metuendum tibi est, ne cum pleno ore reiterabit cum tuis: Domine aeternam Tuam Deitatem pro. fessi, et contra contradicentes tueri nisi Summus. id tibi et tuis reponatur: Non novi vos Mat. 7: 22. 23.

Moneris ergo: Noli altius Sapere, quam par est ad Sobrie. tatem Rom. 12: 3.

Pro Coronide

Cave me meorsù, scriptis et verbis ut soles publicè convellere; Cave in Luce Evangelica Noctuam agere; et adhuc serius Sapere; Cave tuo Spurio fœtu: Monitis pa„ ternis: Tibi plaudere. Novit te tuaq. Mundus His te monet à Je lacerata Veritas Evangelica

„ „ „ „ „

Azon Vis

Azon Viszsza felelés t.sak Magyarul tudoknak
(:Kik olvasni óhajtának:) kedvekért Magyarra
lett fordìtàrnak le màsolàsa à Következendöhez:

Inti Jobbrą az intöt
Az Evangyeliomi Igasságnak Fájdalma
mely
Az Atyai Intések nevü Könyv Authorának vakmerö
màsàbol Származott Az 1748.ik Esztendöben Sz: Iván Ha-
vának Napjaiban. Dearbol Magyarra fordìtatott. 1749. Esztend. Juniusb.
Az Igasság (:vagy Evangyéliom:) Szava az Atyai Intések Authorához

Tudom:nèkem és az Egem Köveröknek Ellensége (:) Judgya
à Világ is, hogy à Te penèsz fogta Színed alatt lagymatagabb elme
ferdèit; mint Sem azokat vagy azokhoz hasonlokat Szülhette
volna; melyek nem olly igen régen az Atyai Intések Színes
Titulussaival, à Te neved alatt jöttek világ Szine èleiben. Noha
tudom azt is, hogy azok sokat atalozhatnak; de jot mondą
mi masoknak nem tudnak. Monnsnak ama feleleti Szerint:
Atlozok (:n.m:) mindenèket, mivel hogy àldani nem vagyok elégséges.
Tudom en (:) tudgya à Világ is, hogy az à Jojàs (:Atyai Intések:)
ide s tova gyakron hordoztatott; ej mig világ Szeme eleiben költ;
nàlladnàl tollasabb Kakasok melegit ej kotlàsat èrzette; holott
te è dologban tolladtol meg-fosztatott, èr azért hideg Kappan
lèvèn, ennek à munkànak èlete meg-adàsàra elégtelen va-
lál; èttsèg Kivül tètetett dologis mindenek elött; hogy ha te
egyèbül èltèd volna, Tapon maradott volna. Ô te Pávánk
tollaival kevélykedö Nyavalyàs Varjatska. Ô te máj ver-
Seivel pugadozo Darvy Poëta! Vajha el-jöne az à Boldog Nap.
melyben noha Sir: Lopogatàssal, minmèt amonmèt lett Nyüjte-
mènyidet Ki Ki à magaèt Intèsedröl el-hordogatnà! hogy
(:Horatziusnak ama mondàsa Szerint:) à Vèn Varjatska mindet
nevetésre Inditsana.

Mert tudom (:) tudgya azon Intéseknek Olvasoja, hogy azok
nem ujjak, amelyek abba vagynak foglalva: hanem immmen
amonnan Fedegetettek öszve, ej nèmely Rendnek valamennyè-
re lett vàltoztatàsàval, teneked Segènynek, ej à Te Nevednek
alàjja tètetnek.

Melyre nèzve mind azok à dolgok noha engem nem illessenek
hanem nèkem Kenèny Ellensègemet mutogassàk, nem akarok
mindazonàltal te veled erötlemel, azon mindàban be fog-
lalt minden dolgokert verèlkedni; melyek ellen, mint

erös

evöss és győzhetetlen Bajnok a Jesus Krisztusnak Szentségej Evan-
gyeliuma tusakodik ej harczol.

Kevej szorból állo dolgok azok, mellyek emészsem semmit ol-
lyant nem érdemlönek, szivbéli fájdalmat okoztak; mellyeket a
166. ej 167ik Eveleken azon nemzetj sonadékjában a 12ik Részsek
16ik szadaszában. ezen szóval adtál világ szeme eleiben:
Erről az Hitbéli Sarzalatoj Tudományról: i. az ugy nevezett sz.
Háromságról:) valamennyire bövebben értedezödni, haszналatos
lészen Mindenednek, kiknek üdvességekre Nemü Nemü gondjok van.

Nekem pedig leg elsöben ugymint ki ezen Hitnek erőssége
az Istennek Fiságának ej Kegyelmessegének nem kevej erejit érzettem.
Mert midön a Kegyelem Sorsossainak kivüllök el-idegenülve, az is-
teni élettől Isten ej Krisztus nélkül élnek; ej a bünökben meg-hal-
va tévelygenek a Socinianusoknak temérdek sötétségek alatt
a Jesus Krisztus örökkévalo Istenségének meg-eskütt ellenségivel,
az Isten ki-gardag könyörületességben; az ö meg-mondhatatlan
nagy szeretetiből; melyel szeretett minket a Krisztusban; hogy
meg-mutatná az ö Kegyelmessegének Kintseit, a körben vetett
falnak válaszszát el-vontván; ej a Moser fedelit az ékes
nemről el-vévén; hogy a Jesus Krisztus orczáján tündöklö is-
ten ditsöségének ismeretnek világossága nekem fel derülne;
aki igen távul valo valék, engem magához közelittövé teo
az Krisztus vére által, ej adott az En elmémnek meg-világo-
sittatott szemeket, azmak meg tudására mi legyen annak ann
Hivatalmuknak reménysége; ej a szentekben minémü ditsösse-
gei legyenek annak az örökségnek; ej mi legyen annindenelet
felyül multo Isten hatalmának nagysága mi bennünk kik hi-
szünk az ö erejének harhatossága szerént, hogy tovább ne lé-
nek idegenek ej sellerek; hanem a szentekkel Polgár Társaivá
az Istennek tzeledi, kinek legyen ditsöség az ö Anya szentségy
házában az Jesus Krisztus által minden örökké. Amen.
Ephes. 1:2. 2 Cor. 3: et 4. Capitik

Mely szavaiddal nem tsak engemet Evangyéliomi igaz-
ságot tovább-lyositani akartál; hanem azokotis kik Tebet
számbol attok: ha szinten e világ előtt gyülölségben vad-
nakis, mindazonáltal nékem hiv ej igaz valloitok. en miat-
tam meg sértetted. Nem de nem jobb: kedvesebb dolgot
tselekedtzel vala-é te holott Jobb réfet s: annit te gyanitol
nyertél, az Cujmeken sajnállanod kell vala inkább, mint
Jemi mérges szavaiddal örét haborittanod.

E dologban tudományt teszél az iránt, mely igen tá-
vol

val járjon tölled a' Krisztus Jésusnak szelid szelle; ej mely igen közelleb Te azt a' Te szülödet, ki az Angyaloknak társaságokból ki pottyant azután nem szümt meg az Istent ellen; ej az ö szentei ellen kárromlo szokot hamar felen. 13: az 5. 6. 7. k. Versekben Szeretnéd azért ugy mint a' Bárom, melynek nem elég hogy magát-bé-mázolta; hanem másokat is kivan meg undokittani; úgy hogy mint egy arany szúnyt ugy illyek veád annak vers: Egy fekete tehén az Egész nyájat meg-undokittya. melyet mivel hogy meg-veszteged nem lehetett, leg-alább méltat, lan bosszuval nyeretni kivántad. De hijjaba; mert tündöklik az en világosságom; állanak az en Valloún Fejér ruháiban Jelen. 7: 13. Te a' Sötettségben maradtál, s' a' te át, korodo nyelved szpredékjit en ellenem; ej az Egem vallok ellen, káromolva ki turvám.

Azértsha a' Vaknak lehetséges hogy lássonj fordits ide elmédnek szemeit, ide hajtsad füledet, gonosz akaratu ellensegem. Halgass jobbakat, tanuly üdvességre illendöbbeket; mert jelen vagyon a' tiged e' végre into Evangyéliomi tisztaságos Igasság.

Az Evangyéliomi Igasságnak intö beszédei az Intöhöz

1ö: Irod hogy az Hütnek Sarkalatos tudományát: az ugy nevezett Ss: Háromságot: j mindeneknek kiknek valami gond, jok van az üdvességre tanulniok kellyen. A' soha tödöl, leteresen meg nem értheto Ss: Háromság Tudománnyárol vetél, kedett s' vetélkedik ez világ; mint Emberi találmány felöl Szárd Functius Sanost in A. 367. vetélkedjék annak tetszik. Evel. 3: Ujs. 11.

Csak azt kell tenned felelnem! Vallyon az Istennek Fia az Krisztus Jésus az Istent tudoknak bölts Sásza az üdvesz, ségnek egész Fejedelmének nem állittathatik e' az orbol hogy soha azo Követöinek a' Ss: Háromságnak Tudományát nem tanitotta? Vallyon az Apostolok, ej ö utánnok követ, kezett keresztenyék a' Negyedik Száz Esztendeig, az üdvesség, tol meg-fosztattanak itéltessenek, az orbol; hogy a' Ss: Háromságnak nevezetiröl annál kevésbé értelmérol soha még tsak nemis álmodoztanak.

Vallyon annak a' Tudománynak helle' az üdvességet tulaj, donittani; melynek tödöllete ermeretire soha senki nem jut, hatott? Sőt mindeneket kik a' felöl hosszasan vetélkedtek, végheteten képtelenségében ej oldhatatlan nyügöth gyett. Szád Luther Martont in Enarrat. Evangelicis Matth. 22: 10.

Erre

Ez a' so hàvonsàg? ej a' melyek lövetnek. Melynek na-
gyobb esmèretivel te sem' dicsekedhetel mostis, mint mi-
kor èn velem s: ha tsak Vàlso" Sinnchis :) valàl. Ò te sze-
gény! Ki itt kètel leirtszel azt hinni; amit hùnek nem le-
het holott az Hitnek fundamentoma a' Tudomàny 2 Thim. 1: 12.
Istenel azert azra: Hogy oly erösz ej àlhatatos fundamen-
tumon àllyon a' Te üdvességed, ne hogy az Fundamentom el-vo-
molvàn Tdvességed vesedelemben forogjon 1 Kor. 3: 10.
1 Tim. 4: 1. Luk. 14: 28. 29. 30.

IIdo: A' Te meg-tèrèsedet vagy el-tèrèsedet az Istenn joràgàn
ès Kegyelmessègènek tulajdonitod. Ò mely boldog volnàl avagy
tsak è' vilàgon; ha az Istenn elöttis ugy mint az Emberek e-
lött szabad volna a' Kegyesség nèlkül-valosàgnak àll ortzàjàban
ölöznöd! De jol tudod hogy az Istenn szivetsnek ej vetsèkud
vizsgàloja, hogy hogy mèrsèlsz hàt te magadot ò elötte ha-
zugsàg àltal mentsègessè tenni. De oh te boldogtalan! Ki-
nek töllem valo el-tèrèsednek ora, è' vilàg elött fedèl nèl-
kül valo nyavalyàssàg? Tudni illik egy Sùrnek szemed elei-
ben valo tunèse, tègedet ugy meg-gyözött; hogy azt az Istenn
Krisztusnak ht: Vallàsodnak, ej lelked esmèretinek eleiben
tenni nem szegyellètted s: noha nem èppen egyeneren, ej azert
talàn azàrmàs lettèl volna:)

Mert holott azzal, mint engem Vallonak, nèked edgyesül-
nod nem lehet vala; tölle mèg sem tàvozhatol vala; s' tàvoz-
ni sem aravasz vala, hasznosabbnak ej tanàtsolsobbnd itèl-
ted el-lenned nàllam nèlkül; ej az èn gyünmölcsöm nèl-
kül; mint sem tested kivànsàgàt fèlben hadni.

Azert à Te lelkid esmèretinek veà hagyàsa szerint, à' te
töllem valo el-vàlàsodnak, vagy el-tèrèsednek oràt; ej ki
menetelit igy add vilàg szeme eleiben.

A' gonosz kivànsàg a' bünnel ej Halàlnak szülöje Jak. 1: 15.
az ò sok fèle ereje szerint; melyel szeretem egy Nemes szüzet
N. N. Testbe midön fàradoznèk az èn testem kivànsàgi-ban tsele-
kedvèn a' testnd akaratyat ej gondolatimot Ephes. 2: 3. hogy meg-
mutatnà èn benem az ò mèrges ej halàlos gyümölcseit, az
Istenn törvènyènek gyepüjèt fèlre vervèn; ej a' szemèt metes-
segnek fedèlit szemem elöll el-vonvàn, hogy ad akratnèk èn
nèkem az hàzassàgra ut, melyre öszönözött a' szüznek szepsège
ki tàvul valo valek; ej ntànt igassàgnak vallojà mèltatlanak
tartatom vala ahoz a' szùzhez; kòrèl valòvà tett engem az
àltal a' vèr àltal; mely szüzesség viràgànak mondatik. Evégre
adott elmènnek meg-homàlyosodott szemeket; hogy tovàbb ne
tündöllyèk nèkem a' Fèlsö Krisztus Evangyèliomi vilàgossàga

2 Kor. 4: 4.

2 Kor. 4: 4. hogy essem ki annak az Hivatalnak Ereményiből
ej annak a' dicsöségnek gazdagságából. Már üsmerem a' sze-
lidhetetlen testnek hathatos erejét; mivel Istenen kivül
szem annit nem akarnék; az ö erejének hathatossága szerint
is már tovább nem vagyok jövevény, sem Sellér, hanem az
Hitöl szabadtalnak társok, ej az ördögnek tseledje, kinek
ki magamot egészlen köteleztem 2. Pétr. 2: Sid. 6: 4. s. 6.

Szégyeljed te most, nem csak 24. Esztendöt meg-halladott
(: amint közönségesen szoknak :) hanem a nyolczvanon is fel-
lyül ment vén Ember, a' Jésus Krisztus itélö széki elött Istent
nek tulajdonitani azt, amire téged a te büszhödt tested; ej
zábolátlan kivánságod, mennek kènszeritett. Intetel azért
hogy ha lehetséges, az Istenni Felséget lövöld meg ej engesz-
teld meg. Emlékezzél-meg kérlek azokról a' Siralmas na-
polról; melyeket a' Te el-tévedésednek alkalmatosságával szám-
láltál, vagy inkább el-vesztettél; a' te lelked emléketinek hány
marcoss sebei! hány kárhoztato Sententziái gyötrenek vala?
ej egy tégy vallást a' dologról amint volt; mert jelen vagyon,
és tégedet hatalmason ozitál, a' Te már Halál szomszédságak
levö vénséged.

IIIdik: Ugy irod le magadot hogy midön az Enyimek között valál
nem azok közül való valál (: Kán. 2: 19: :) A kegyetlen sorsossitol kü-
lön valál, el idegenülve az Istennek élettöl, Isten ej Krisztus nélkül él-
vén a' bünben meghalva. Es bizonnyára magadra nézve annál
igazabb semmi mintsem Mert az Krisztus Jésus által ki nyilatkoztatott
kegyelemnek hiv vétesse soha nem voltál, mivel a' tsekélységes gyö-
ker te benned fel-nevedéden, tégedet meg-tartoztatott, ej az által
meg-fertéztetél, egy falatt értelem (: t. i. a' testnek vitézségeg voltáért :)
mint Esau el-adtad elsö szülöttségedet Sid. 12: 15. 16.

El-idegenültnek az Istenni élettöl Isten és Krisztus nélkül élni,
a' mondattathatik, kit a' törvénytelen testi égyesüles, nem az Isten-
hez való meg-térésre, hanem a' tölle való el-térésre kènszerit.
Azt irtad azért, ami te réád nézve, a' déli világos napfénynél is
világosabb s igazabb. Sebkeröden minden azon által, nem tsak
midön az elébb elé hozott szavaid folyásában, az engem vallások
szin fedél alatt Pogányoknak nevezed, kit ugy vágtál le a' sz. Apostol
a' te tölled elé hozott sz. Irásbéli helyekben.

Serkeny fel! gonosz Ellenségem. Hazok tsupa Pogányok vol-
nának; ej az elötis azok voltak volna az ö Vallások, s melyet
te gonosz Elmi emlékezettel erösitteszt:) Nem Keresztény hanem
nemes Pogány, az Erdélyben bé vött negy Vallások köziben mi
képpen számláltatott volna Agyrol. Sanct. Part. 1. Tit. 1. Art.
23. Part. III. Tit. 1. Articulo 2.

Mi képpen

Mi képpen azon Német Hazának fundamentomos Törvényi
vel Approbat. Const. Part. 1. Tit. 1. Art. 2. Diplomaival Leo
pold Felséges Császár A. 1691. Die 4ta Xbr. Transyly. dat.
Diplomat. Art. 1. 2. 3. Felséges Császári Valasszal A. 1686.
Art. 6. Anno 1688ban 7a Junii 1693. Approbat. 9. Art. 1. A. 1713ban
19a Martii.

Ezek a Fejedelmeknek Capitulatioival, meg-erösitteresekkel
Rakoczi Sigmondnak, Bethlen Gábornak, Báthori Gábornak
Brandeburgiai Katarinának. Elsöb Rakoczi Györgynek Agaf
Mihalynak S. A. T. Compilat. Const. Part. 2. Tit. 1. Art. 2. Par.
tai Ákosnak. Kissebb Rakoczi Györgynek, Rákoczi Ferenczn
Approbat Constit. Part. 2. Tit. 1. lett volna jovaltatva s meg-
erösitteve. Nem de nem többet láttatik? Nem de nem job
lan ítéltetik? azok a Szt. tanátsok; ej tsak Istent elmék
inkt a te haszontalan üres Jób ej Kopasz fejed?

Intetel azért: El. távoztasd Esztendöd Hollani s felöllök
hazugul irni hogy valaha meg ne bánnyad

IV.to: Mivel pedig Sem az Emberek között neveltetett Ifjú
ságod, Sem az után el-töltött üdöd, Sem most majd halálhoz
közelitö vénséged, azoknak az Istени Tudományokbol Káromo
emlékezetednek kintsében késet tenéred nem adtanak. Jamsb
meg rövideden; minekelötte meg-halnál, mint kárvallottal az
Evangelium Vallodnak képekben?

Az Krisztus által ki nyilatkoztatott Kegyelem az Evangéli
om, az Istennek ereje, hatalma, minden hivö Embernek üdvez
ségére Rom. 1: 16. avagy ami egyaltsak azt teszi: Üdvesség ut
Melynek sürsegei végére ezek: Hinni ej tseleködni. vagy: az Hit
ej jó tselekedetek. Az Hütet tökélletességre viszi, az Hitre
nézö tselekedeteknek ermekere s tudására; a jó tselekedeteket sü
li vagy termi az Evangyeliomhoz mérsékletetett élet.

Az Ur Krisztus Istenrül ej vallyák hogy tsak egy az Isten
Marc. 12: 29. 32. akit Mindenható 2 Kor. 6: 18. Teremtö Ján. 4: 24
minden dolgoknak teremtöje 1 Mos. 1: 1. Cel. 4: 24. Meg-tartoja
Ján. 17: 11. és Igazgatoja 1 Krom. 29: 11. 12. az mi Urunk Jesus
Krisztusnak Attya Matt. 11: 25. Es mindeneknek 1 Kor. 8: 6. Sát.

Istenrül ej Vallyák a Jesust Euk. 1: 31. Krisztusnak lenni
Tsel. 2: 36. 1 Ján. 2: 22. aki világ fundamentomának fel ve
tetse elött eleve rendeltetett 1 Petr. 1: 20. fogantatott Sz: Lélektöl
Mat. 1: 20. Született a Szeplötelen Szüztöl Mat. 2: 1. Az Atya
Istennek egy Szülött ej tulajdon fia 2. Ján. 4 3. Ján. 3: 98.
Rom. 8: 32. a kit hatalmas Istennek ábrázattya Sid. 1: 3.

aki[illegible]

akiben az Istenségnek minden teljessége lakozik Kolos. 2:9. Ki által meg-esmértetik az Atya Ján. 17:6. Vinek akaratyát ki nyi-latoztatta Ján. 1:18. Ján. 15:15. És meg-erösitette Zsel. 10:38. Mint Prophéta Zsel. 3:22. És körbenjáró Isten között ej tsudatétek között i Ján. 2:5. Ő a'leg-méltóságosabb fő Pap Zsid. 6:10. Ki nek nevében imádando az Atya Ján. 15:16. És ki meg holt Rom. 5:6. 10 az Atya által fel-támasztatott Gal. 1:1. 7. És mivel engedelmes lett de halálig a' Keresztnek haláláig, adatott néki minden nek felett való név. Filip. 2:9. adatott tellyes hatalom Mennyen és földön Matt. 28:18. annak országa Király Telen. 19:16. Luk. 1:33. Ut Zsel. 2:36. Imádando Ján. 5:23. Segitségül hivandó Zsel. 7:59. mint örök életnek Sáfárai Ján. 5:26. Cap. 10:28. és itélő Bíro Zsel. 10:42. Ján 5:22.

Ismérik ej vallyák a' sz: Zelket Istenének lenni Mat. 3:16. Ef. 4:30. a' Magosságbélinek Czégének Luk. 1:35. Zsel. 8:38. az Atyá-tól ej a' Fiától szármozni Luk. 11:13. Ján. 15:7. vallyák lenni vigasztalónak Ján. 14:26. melynek Sugárlása által az Hivek Könyörögnek Rom. 8:15.26. hatalmassága által nyájonnan Szü-letettnek Ján. 3:5. Tit. 3:5. Ez az Isten Fiának adattatott mértek nélkül. Ján. 3:34. Zsid. 1:9. az Hivekkel pedig a' Krisus Jézus által közöltetik Zsel. 2:23. mint ajándék Zsel. 2:38. ej örök életnek zálloga Ef. 1:14. Hogy az hivekben jó tselekedetet nem-találjék Ef. 5:18. ej hogy őket minden igazságra vezesse Ján. 16:13.

Ismérik ej vallyák hogy az Egész Emberi Nemzet a' bün alatt volt. Gal. 3:22. Rom. 3:9. ej hogy a' bünre hajlandók 1. Ján. 1. ján 8. meg igazittatnak még pedig éppen tsak az Istennek Kegyelmeből Rom. 3:24. ki mindenekért akar üdvezitteni 1 Tim. 2:4 2 Pet. 3:9. nem a' Törvénynek tselekedetiből, hanem Hit által az ő Fiának az Ur Jésus Krisusnak vére által Galat. 2:16. mert az Ur Jésus Krisus, mindenekért ej mindeneknek bünökért kemény halált szenvedett Rom. 5:8. Ezért áldozat Zsid. 9:v. 14. Példát hagyott pedig, hogy őtet; ej az ő életében tündöklő Jóságos tselekedeteket kövessék az Hivek 1 Pet. 2:21.

Minden üdvezülni kivánoknak azért Sorgalmatoson pe-nitentziát kell tartani Zsel. 3:19. ej akor illendő gyümölcsöt kell tenni. Mat. 3:8. melyek az élő hitből származnak. Gal. 5:6. Filem. v. 5. mert az Hit Jóságos tselekedetek nélkül meg holt állat Jak. 2:20. 1 Pet. 1:5.6.7.8. Az Isten törvényének [illegible] melyek nem nehezek: engedtünk kell 1 Ján. 5:3. melynek summája a' szeretet Matt. 22:40. hogy az Hit a' szeretet által

által légyen munkás Jak. 5: 6. A Keresztény Ember azért jo éj
példétek Hütet mutasson, éj az üdvezitö Istennek tudományát
életével éresitse; mert meg-jelent az Istennek üdvezitö" Kegyelme
mely tanit minket hogy meg-tagadván minden hitetlenségeket,
Tit. 2: 10=14. Hogy meg ne nyugodgyunk a' többek el-maradnak.

Ha az engem vallónd; illyen Vallásteteleket tudod éj esmé"
red mitsoda orczával Evangyeliomi Kegyelem nélkül Isten éj
Kristus nélkül valónak tenni állatod? Kiknél az Evangyé"
liomnak Sinor mértéke szerént, ugy amint látod ismeretben
ván az Isten; éj az ö Fia az Krisztus Jésus? Mitsoda selki esmé"
retel el-idegenültetnek; az Istennek életöl; éj bünöben meg
holtaknak tenni hamissan vádolod? kiknek az üdvességre leg
fövebb fénynek az Hit mely szeretet által munkálkodik. Je tén"
nen magadnak legy itélö Birája.

Ha illyenekkel éj szeretet vallónd az Engem követöket nem
tudod, éj nem esmered, szegyellöd tudabatók szokások szerént
ismeretlenekkel haszonlni.

Intetel azért: El-távoztassad hogy Tudomány nélkül ne burgol"
kodjál Rom. 8: 2. Conf. Ján. 16: 2. Pát. 1: 13. hogy az Istennek szeme éj"
ugyis ne láttassál piszkálni Zach. 2: 8.

Vtö: Sötétség homályosságának; az a Vallásteteleknek érdemlik mon"
datni; melyben mind a szoknak folyási, mind azok értelmi a Szt. Irás
természete szerént, oly tisztán éj olly nyilván vadnak ki téve, hogy
kinek kinek a leg együgyübnek is, kevés munka által szeme eli"
ben tételtetödjék. Ennél boldog volnál, ha sokkal tenerde"
kebb Sötétségben nem tévelygenél, éj nem vastagabb homály"
ban vakoskodnál?

Intetel azért: Hogy a dolgot elsöben meg-vizsgáld, hogy ne ám"
gyiban Istennek; mint a tiszta selki Gyümölcsü Emberednek
ítélet-tételekben ne kövessed, midön szabadosabban s: ne mond"
jam balgatagabban :) szollasz és ész nélkül Sem Keresztény Em"
berhez illenél.

Vtö: Tévelygettél s: igy szollasz :) az Engem követöknek szá"
mok alatt. Sajnálatra méltó a Te állapotod. Ki Sem azt, mi
voltál, Sem azt, mi vagy, nem tudod. Valamit az Gyümölcsel hittel
s: amint most a multat s le ért rendekben szemed elébben tégedek
mind azt mais egy pumetmig vallanod kell, ha igazán kivánsz
Kereszténynek hivattatni; bátor ezek felett hidgy, éj tartsd ma
gadnak Emberi Fönek találmányait, az üdvességre Keresztyé
ni tételeket. Mi éppen tévelygettél hát azok ismét régi
nekünk hijedelme éj vallása ma tégedet igaz Keresztény nek

Mutass

mutat?
mások nak
a dolog; a
oh mely b
Intetel
kalatos ö
kivánsz; h
tévedet, te
nál hami
VII^mo
hogy öket
nak Mennye
tőjének, Ö
Jó barátya
tartyák; n
Intetek
melynek K
va vetélke
nak Decret
mélto tatta
és nevet
Utol
az Krisztus
ellenségine
Axiomájo
nak, sem
vetné mag
ségének, ne
Bátor sok
örödtöl fog
áll, sőt a
ra önkéj
ségi, hogy
tán való
ségesed
Az
Krisztus m
a Krisztus
idtöl s: Ki
nélka" ar
Ugyes
Fajzom a

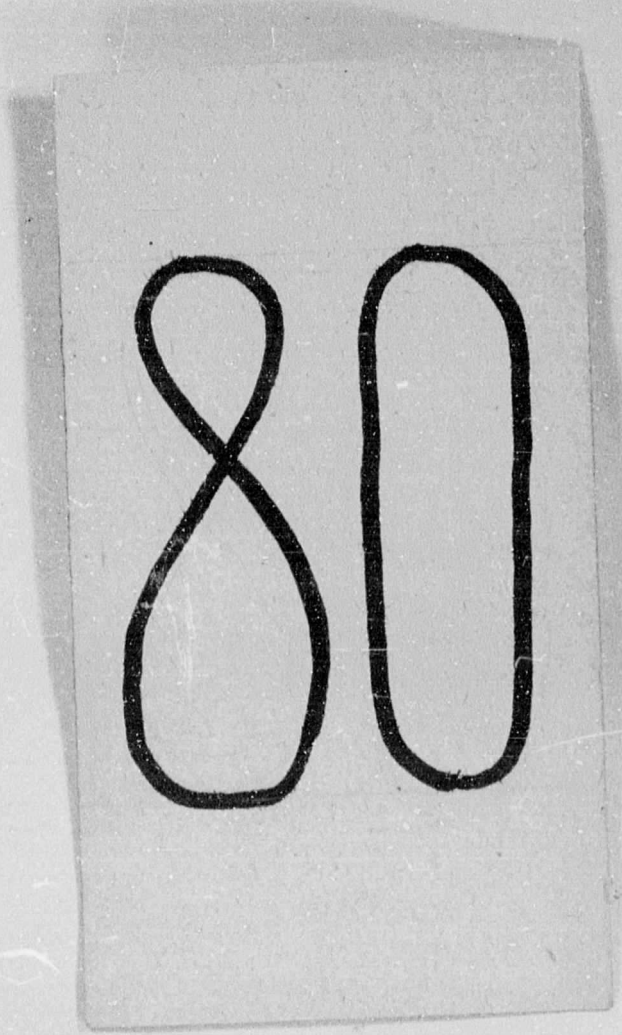
80

által legyen munkás Gal. 5: 6. A Keresztény Ember azért jo é
rőlletes Hüter muttasson, é az üdvezitő Istennek tudományá
életével éresitse; mert meg-jelent az Istennek üdvezitő Kegyelme
mely tanit minket hogy meg-tagadvan minden hütetlenségeket
Tit. 2: 10=14. Hogy meg ne unjad a' többek el-maradnak.

Ha az engem vallónd; illyen Vallástételeket tudod é esmé
red mitsoda orrzával Evangyeliomi Kegyelem nélkül Isten é
Krisztus nélkül valónak lenni állatod? Kiknél az Evangyé
liomnak Sinor mértéke szerént, ugy amint látod ismeretben
ván az Isten; é az ö Fia az Krisztus fejér? Mitsoda selki esmé
retel el-idegenültetnek; az Istenes életről; é bünöben meg
holtaknak lenni hamissan vádolod? kiknek az üdvességre leg
fövebb feltek az Hüt mely szeretet által munkálkodik. Te tén
ven magadnak legy itélö Birája.

Ha illyenek Tzeretet vallónd az Engem követöket nem
tudod, é nem esmered, szegyellés tudatlanságok szokások szerént
ismeretlenedzel határzolni.

Intetel azért: El-távoztassad hogy Tudomány nélkül ne buzgol
kodjál Rom. 8: 2. Conf. Ján. 16: 2. Pat. 1: 13. hogy az Isten. kedve fe
ugyis ne láttassál piszkálni Zach. 2: 8.

Vtö: Sötétség homályosságának; az a Vallástétel érdemlik mon
datni; melyben minden a Szokásnak folyási, minden azok értelmi a Hit. Irás
természete szerént, oly tisztán é olly nyilvan vadnak ki téve, hogy
kinek kinek a leg egy ügyügybenis; kedvei munka által szeme eli
ben tételtetödjek. Oh mely boldog volnál, ha sokkal tenerde
kebb Sötétségben nem tévelygenél, é nem vastagabb homály
ban vadosodnál?

Intetel azért: Hogy a dolgot elsöben meg-vizsgáld, hogy ne ál
nyiban Istennek; mint a tiszta selki Ismeretü Emberekne
Hétet-tételekben ne kevevedjél, minden szabadosabban s: ne mond
jam balgaragabban :) szollasz és irsz mint sem Keresztény Em
berhez illenél.

Vtö: Tévelygettél s: igy szollasz :) az Engem követöknek szá
mok alatt. Sajnálatra méltó a Te állapotod. Ki sem azt, mi
voltál, sem azt, mi vagy, nem tudod. Valamit az Engimerrel hittél
s: annint most a multat s Te irt rendekben szemeid elébben tételtek
mind azt mais egy pumetumig vallanod kell, ha igazán kivánsz
Kereszténynek hivattatni; bátor erek felett hidgy, é tartsd ma
gadnak tévelygettél Emberi Fönek találmányait, az üdvességre kevésbé
szükségeseket. Mi éppen tévelygettél hát azok mint régi
melynek hijedelme é vallása ma tégedet igaz Keresztény nek

Magyar

imitat? J
mátoknak eg
a dolog; amin
oh mely bol
Intetel a
kalatos ozik
Kivánsz; han
tévedet, elh
nál hamissa
VII^mo:
hogy öket t
nak Mennyei
tőjének, Örö
Jó barátyán
tartyák; me
Intetek
melynek kö
va vetetted
nak Decreto
mélto ztatta
és never o
Utols
az Krisztus
ellenségének
Actionájok
nak Semm
vetné maga
ségének; me
Bátor sok
övödtől fog
áll, Sot a
ta önkéjj
ségi, hogy
bán való
ségesek
Az
Krisztusn
a Krisztus
idtöl s: Kü
néha " arr
Ugyer
Tajzona

mutat? Mikèt lehessen az, hogy az Enyimeknek tèvelygèsek
màroknak egyenes utyok legyen àz üdvessègre. Ha igy vagyon
à dolog; ami az Enyimeket Kàrhoztattya, à Tègedet Tèvedèsit
oh mèly boldog embernek vagy ebbe.

Jàtszel azèrt: Tudd meg hogy Te; à Te régi Vallàzodnak Sor,
kalatos czikkellyeit nem irtottad ki magadbol: ha üdvezülni
kivànsz; hanem azokhoz találmànyos Kàràdozott, hideg rongyal,
lèrohot, ellett foldoznod toldoznod, èr èn hozzàm te magad,
nàl hamissàgot akartàl tàrsul adni.

VII^mo: Kevèrbe Sèrteget engemet, è; az Engem Követöket
hogy öket trufsàgbol Soèmi ammokoknak nevesed; Sot ha az igazsàg
nak Mennyei Mestere à Keiristus Jèsus ammi Urunk, Nemzetsègek Hite
tòjènek, Ördögök Fejedelmènek, Samaritànusnak bünösnek, Dimo
sòz baràtyànak neveztetett; az Enyimek ert inkàbb dicsösègesebbnek
tartyàk; mert nem nagyobb à Tanitvàny azò Mesterènèl

Jutelek mindazonàltal tègedet; à Te illetlen vissetetègessègedtöl,
melynek Kormànyozàra alatt, avvagy à magad meg-gondolatlansàga
va vetèsèdtèl hogy akàrat à Pàszàrok Kiràllyok Fejedelmek, Kok
nak Decretomi Constitutioji, nèrik magokhoz Kedvez nevel illetni
mèhoztatnak, te kàszontalan è; pàrtos Emberke azon Tiszteszt
è; nevet ò töllök ne irigyeljed.

Utolszor: Hogy è vilàgnak hirei Kedjèl: az Engem Vallokat
az Kristus Jèsus öröktöl fogvàn valo Istensègènek meg-ersödr
ellensèginek hamissan vàdolod. Tudod-è à Logicusokhoz annak
Axiomàjokot. Non entis nulla affectiones: Ami nintsen an
nak Semmi ellenkezöi nintsenek. Azèrt èitsed; è; mi vèggel
vetnè magat eleibem, à Jèsus Kristus öröktöl fogvàn valo Istem
Sègimek, mely Soha è; Sehult à Sir: Iràsban ki nem nyilatkoztatot.
Bàtor Soha Senki ne ostromolya, Soha mègis az Kristus Jèsus
öröktöl fogvàn valo Istensège ellene mohodhatatlanul fel-nem
àll, Sot akàrmely groson s pontoson àllattassèk, bizonnyà
ra önkèjjèn Dölt. Azèrt-è az Enyimek meg-eskudt ellen
sègi, hogy te à ticzidel Kedgyüt, à Kristusnak Koltöa öröktöl fog
vàn valo Istensègit àllatni s àlhatatosson meg-erösitteni eleg
Segesek nem vagytok?

Az Enyimek meg-elègèsznek azò Tanitojoknak à Jèsus
Kristusnak tanittasàval, mèg emlèkezetekben Sem gorgattyàk
à Kristus Jèsusnak öröktöl fogvàn valo Istensègèt, ha à tie
idtöl f: Kik à Sir: Irasnak èrtelme felett bölcselkedni akarnak;
nèha arrol beszèdeket folytatni nem èn perittetnek

Ugyèrnek azèrt azon, hogy azaz ungbhatatlan fönek ujj
Fajzomànnya, à Kristus Jesusnak tiszta dicsös emèletit kètsè

gesse

gesse' ne tégye, mert az Isten éj à Krisztus Jésus Evangyeliomá
nem engedte néküek; hogy ez illy Ellenkezéseket Egyben gyakol-
hassák: Sőtetett Szemedre-még-holtz fel-tamosztatott meg di-
tsőitteted, s: es amint egy Author sóll. Passio Immortalis Dei
in Corpore mortali: Az halhatatlan Istennek az halando
testben valo Szenvedése, s'többi efféle: / és ugyan az örök-
től fogvàn valo Isten légyen.

Légyenek pedig az Enyimek; ama nállatok szokásban
lévő fundamentom nélkül valo ki fogásokkal élni. Ugy è sze-
rént Nem ugy ama szerént: Értsed Istení természetit éj En-
beri természetit. Annak alázatos király à Krisztus Jésus, min-
den maga nadrágtol külön lévén tételtetvén, futvala à földi tisztsé-
gektől; mellyek ötet méltán illették vala! Miként örökké hát
annak à Jelenségyes Méltóságnak, mely az ö természetivel ellen-
kezik, holott elégségey Istenségé légyen, t. j. adatott hatalma men-
nyen és földön; melynek mindenek alája vadnak vetteve az Egy Is-
tenen Kivül i Kor. 15: ha nem öröktől fogvàn valo légyenis.

Félned kell hát tenéked attól, hogy midőn el-jövend az Atyá-
tol rea bizattatott itéletre, ugyan ö arit maga akarattya kivül
akarsz è világnak hizelkedven tisztelni, tégedet mint maga Istenségé-
getek Ellenségét megmeráfolly on: mert te nem tsak szégyenled à ter-
mészet szerént Ember Jésus Krisztusnak sziuka az Egyh fel-vitet-
tetnek éj meg-dittsőitetetnek: / Istenségét tulajdonittani, sőt vito
zol à tégedet üdverithető hatalmát meg-vallani, éj nem szégyel-
led azt tagadni. Nem de nem ezé az Krisztus Jésusnak Ellenségé-
nek lenni? éj ami néki tulajdonia, azt néki tulajdonittani nem
akarni? / Kedvesnek álmodozodé előtte meg fosztani ötet
igaz Istenségétől? És azt tagadni: hogy az Költeménybe és
az Irásokhoz tsavarodo Istenségét horkà ragaszhasd? Meg tsalatol.

Kedves dolognak álitod-e' ö előtte lenni: Hogy nem tsak
arò attyától adatott y viseted Istensége ellen, hanem arò Kivé
ellenis Kik néki lélekben szolgálnak; arò veszélyekre erkött
ellenségés elnével tusakodol? Meg tsalatol!

Félned kell tenéked; hogy midőn reli torokkal, viszoua-
gos szóval à tieiddel egyben kiáltani fogod: Uram! nem de nem
à te öröktől fogvàn valo Istenségedet vallottuk é, éj az ellen
mondok ellen nem de nem erőssen állottam ügyedertüke?
Tenéked éj à te melletted valónak ez ne feleltessél vissza:
Nem ismérlek titeket Matt. 7: 22. 23.

Intetek azért: Ne ügyedezzél felyebb kelletsédnél
mint illik à józanodásghoz Rom. 12: 3.

Be vetek.

Bè rekesztésül: Távoztasd-el engem, ej az Engem Követőket Irásoddal és beszédeddel, amint Közönségesen szokásod, tépni szaggatni. Távoztasd-el az Evangyéliom világosságában bagoly módra valoskodni; ej még későbbre böltselkedni. Távoztasd-el á te orozva költött fajzományoddal (: Atyai Intésiddel :) magadban ditsekedni. Ismér tégedet, tudgya á Te dolgaidot e világ. Ezekre int tégedet; á Te tölled meg-sértetett Evangyéliomi szent Igasság

Negyedik Pont alatti A R. Catholica és Protestans Keresztény Vallásokot Illető Irások Es Keresztény Olvasot utosito Emlékeztetések

Illyen Titulus alatt: A' Nostræ Unitariæ unicè Salvificæ Fidei Consortibus. Authoribus Ministris Ecclesiarum Consentientium in Sarmatia et Transylvania Amantibus Veritatis Divinæ Salvificæ adhortatio.

Mente pii Fratres Domino Fidissima Christo,
Pectora, dilectæque Animæ quos Sanguine fuso,
Filius ipse Dei maledicta á morte redemit,
Excelsum Christi Patrem cognoscite verum.
Unum illum esse Deum, qui condidit omnia verbo,
Uniusq. Dei veri cognoscite Christum.
Unigenum per quem, sunt omnia condita verax
Sermone hæc Nobis Solido Paracletus apertè.
Suggerit, huic adhibenda fides, huic credere dignum est.
Unus enim Deus est, unus quoque Filius ejus.
Unus item Sanctus Paracletus corda Reformans.
Quis Neget ista Pius quis non pia Dogmata Sacræ
Scripturæ amplecti malit, quam pessima Vatum,
Falsi-loquum commenta. Dei pugnantia verbo?
Ergo Pii Fratres falsos vitate Prophetas.
Qui supra Authorem Mundi Christiq. Parentem
Nescio quem quartum (: heu facinus :) finxere Deastrum.
Idolum Satanæ Inventum, cui nullus adhæret
Filius et Nullus Mediator, scilicet et qui
Nullo opere aut Sermone Deum se se esse probavit.

At

At verò nobis unum Scriptura disertè
Nunciat Unigenam Christum qui cuncta creavit
Perque illum se se toto patefecit in Orbe
Hic verus Christi Pater, et rerum optimus author
Hic Deus ille Deum Princeps, Summusq̃ Monarcha.
A' quo uno Christus Sceptrum et decus omne recepit
Filius et Clarum Super omnia Nomina Nomen.
Non is proprietas, nec nuda relatio, nec vox
Communis, vani et tendunt Suadere Sophistæ
Spiritus at purus, Simplex, Immensus Origo
Omnis Naturæ ac Deitatis, Solus ab ipso.
Se Existens, Solusq̃ Suum dans omnibus esse
Quem Supra Nullus Deus est, Essentia nulla
Ipse omnis Deitas, omnisq̃ Essentia ab illo
Omnia Sunt, unus complectitur omnia nilq̃
Extra illum, Super aut præter consistit in illum
Ut Caput et fontem primævum cuncta recurrunt.
Excelso Genitore quidem nil majus habetur
Quid turcas igitur cæcos damnamus iniquo
Judicio? Quid Judæos perstringimus acri
Censura? Si etiam Christus Sub luce Serena.
Inque Suis oculis falsos perferre Prophetas?
Cogitur inq̃ Suum Convicia dira parentem.
Et prælata Suis commenta Sophistica dictis
Præcipuè illorum, qui se Mysteria Summi
Nosse Dei jactant, et Christum velle tueri,
Atq̃ Evangelion, totum protendere in Orbem.
O qualis pietas, qualisve Scientia Zeli.
Prætextu velata Pii: Quid credere Christo.
Discipulisque juvat? Cedunt jam Vatibus istis
Christus Apostolicusve Ordo, Sanctiq̃ Prophetæ
Jam novus Emersit Deus, ignotus Sterilisque
Quem nunquam novit Christus, nec Apostolus ullus.
Cujus opus nullum profertur nulla voluntas
Vatibus His tantum Notus vanisque Sophistis

Qui Patrem

Qui Patrem verbi, et verbum mera Nomina fingunt.
Cernite nunc igitur Fratres, animaq; fideles
Quantam Religio Christi est jam passa ruinam
Jamq; dolos Satanæ horrendos cognoscite ab ipso
Limine, qui cœtus Gliscentis in orbe piorum
Protinus Exitii tentavit spargere virus:
Et Jovam Christi Patrem, Jovam alticonantem
Unum illum verumque Deum, Summumq; Monarcham
Opprimere et falsum Mundo supponere Idolum.
Tentavit certè, nec frustra talibus orbem
Insidiis petiit, pauci nam pectore firmo
Eloquiis hæsere Dei, rariq; parentem
Æternum Christi ut Summum coluêre Monarcham
Quem tamen ipse unum coluit, solumq; rogavit
Filius atque Deum, et patrem confessus apertè est
Esse suum, tota nobis et mente colendum.
Ergo Deum Fratres, verum Summumq; Parentem
Unigenæ Christi tota pietate colamus.
Potantes vivo puros de fonte liquores.
Linquentesq; Hominum plenas fœtore lacunas, finis.

Ötödik Pont alatti: A Protestans de Egymástol az Hit Ágazatban Külömbözö Keresztény Vallásokot illetö irások. Es á Keresztény Olvasot utosito Emlékeztetések

Illyen Titulus alatt: Az Örök életre vezetö ut: Mely áll az Atya Fin Szt: Lélek Egy örök Isten Esmérésében Keresésében Vargyasi B. Apostatált Dániel István munkája az Unitáriusok Religiojok es Statussok tzáfolására gyalázására

ooo ooo ooo

Deus ad Salvandum me intende! Jehovah ad me adjuvandum festina Solt. LXX: 17:2.

Az örök életre vezetö Egyenes ut Mely áll az Egy Igaz, és örökkévalo Istennek meg esmérésében ej Keresésében. Ki az Atya és á Fin, és á Szt: Lélek Egy örökkévalo Igaz Isten. Hogy pediglen: Az alább meg irando dolgoknak hathato-

Sabb

sabb értelmèt vehessük; azok kérdèsekre osztattatnak
ej Marginalis Notatiokra meg különböztetnek az alább
meg-irt mod szerint

Nagy Enyeden Nyomtattatott Kis György Typographusnak által 1765. Esztendőben.

0000 0000 0000

1. Kor. 2:7. Szóljuk tünèkrek az Istennek titkos bölcsességèt amaz el-rejtetett Bölcsességet; melyet el-rendelt vala Isten e világ előtt a mi dicsőségünkre

v. 10. Münèkünk pedig az Isten jelentette-meg azokat, az ő Lelke által: Mert a Lélek mindeneket vizsgál; meg az Istennek mélységeit is.

v. 14. De a Lelkes Ember nem foghattya meg azokat; amelyek az Istennek Lelkéről. Mert ő néki bolondságnak tetszenek: És azokat meg nem tudhattya, mert a Lélek-nek ereje által ítéltetnek meg azok.

Solt. 95: v. 7. 8. a' 8-ban Ma ha az Urnak szavát hallyátok, meg ne keményittsétek szíveitèket. Mint a' Versengésnek helyén meg-ingerlètek a' ti Atyáitok; de meg csüdrem nèkiek; hogy bè nem mennek az ő nyugodalmokban.

0000 0000 0000

A' Kegyes K. Olvasohoz Ajánlo Levele az Authornak

A Keresztèny Never vitèlo Emberek közöt. Mintsem bolhogta-nabb Neme az Embereknek; mint a' kiknek üdveritő igaz Hütök mindenestèl tagadhatatlan amaz igaz üdveritő Hütünk, a' sz: Lélekkel egyetemben tészen tanubizonyságot arról; minémü nagy méltosságot adott mü-nékünk az Atya, hogy t. i. mü Istennek fiai legyünk Ján. 1: 12. Rom. 8: 16. 1 Ján. 3: 1. És hogy az igaz üdveritő, ej az Keresztyènségnek élètében fundálratott Hüt nèlkül senki Isten előtt Kedves nem lehet; Senki a' nèlkül istenhez nem járulhat, ej juralmátis ő Jelenségitől s: mely az örök èletre: nem vezèrhattya Senki, nem ès mondom ha-nem az Apostol Sz: Pál s: Tit. 2: v. 16:)

No tehát üdvessègedet szivednek Kedves Atyámfia! Nyisd fel tsak szemeidet, tekints bè az Istennek könyvèbe; ej lásd meg az üdvessègnek dolgában; mely nagy hijjánossággal legyen min-den; valaki igaz üdveritto Hüt nèlkül vagyon; mert az olyan Em-ber Keresztyènségnek, ej Keménység nèlkül bujdosik e világnak pusztáján Efes. 2: v. 8. es 12. Luk. 19: 10.

Ön magam leheret példa ezen dologban. Kis 24. Esztendőkig kó-rosig tévelygettem ez Halálnak szomoru árnyèkában. Ki más lép-ten az Unitaria Religion lévő amaz Három Professornak kolor-vári

vagy: Dimény Pálnak :) lábainál tanultam vala Őt a Krisztus ke„
susnak ez előtt 1764 Esztendővel fel-vett, Emberi természetét
egészitvén. De ellenben igaz és örökké Istenségét ő felségének, taga„
dó vétkes tudományban neveltettem vala.

De mivel Kutatnia az örökké való Istent annak szerént; el-ér„
keret volna én hozzám, az Istennek meg-köszönhetetlen Kegyelmessé„
gének gazdagsága Könyörült én rajtam: E világnak pusztájan Kés„
tus, Hűt; ej Keménység nélkül tőbelygő Bűnben meg holt ej el-ve
szett juhotskáján, a Juhokhoz ama Nagy Pásztora. Őt el-hagyván
a már meg-igazult ogyet a pusztában, és utánnam eredjen„
gen bűnben meg-holt ej el-veszett Kegyes Juhotskáját fel-keresé
Luk. 19:10. Őt meg világositván az Ur homályban borult
elmémnek szemeit: Ejes. 1:18. :) orczáján tündöklő Igaz Istени Gyö„
retnek világosságára juttata; ej Juhainak aklába be-helyheztete
2 Kor. 4:ván 6.

A honnan nem szünöm-meg már éntis; mind Hitemben való
meg-erősitetésemért; mind a Választottak Seregének öregbitéséért,
az én Istenemet minden napi alázatos Könyörgésem által ér„
képpen tisztelni ej imádni: Hozd ki Oh Te-Isten a Sötétségből
a többiről; ad végét az ő Lelki fogságoknak :: Solt. 126: ván 4. :) Hogy
az ő kegyelmével esmeretével, és fel: igéjével világosodjék meg ő nélki„
ekül a Krisztus. :: Efes. 5:14 :)

De szükségesnek tartom itten Dit sőtségét adnom az én jó Iste„
nemnek azért is; hogy annélkeppen maga m. Üdvezitő Urunk Mat. 6:33
Hogy arát elsőben az Istennek országát; ej annak igasságát keresik,
ad annakutánna egyéb jóratik Isten azoknak. Az Apostolis így
Szóll Rom. 8:32. Ha Isten az maga tulajdon Fiának nem kedvezett;
hanem azt adta mi érettünk, mennyivel inkább ő velle együtem„
ben ad münekünk ingyen minden jókat Ismét 2 Petr. 1. 2. 3. ez
Iratik: Hogy a Krisztus Jézusnak ismérети által, ajándékozot mine„
künk, az ő Istени ereje mindenekét; melyek az életre ej az Istent
szolgálatra szükségesek. Mind ezekhez képest azért, Minekután„
na ennékemis az ő igaz esmérети által meg-világosodott vol„
na a Krisztus külső képpenis, meg szabaditotta én rajtam Isten, ér„
demetlen bűnös férgen :: Zsolt. 25:6 :) az ő áldásait; ahidon tegnet
szép tisztességgel ej tisztességgel. Jó napodnak mások felett való hosz„
szuságával, szép ej óraga kedvességü; ej jó elömenetellel meg áldatott
Magyarokkal; ej szép jószágokkal meg köszönhetetlen ingatlanságából
szeretett. De ellenben :: távol légyen tőlem róla kérkedtség :)

Tekintsd meg kegyes olvasó! az én Ekuitária Vallásban tévelygő
véreim; ej csak nem testvér Atyámfiai :: ej másoktól haromlók :)
nely el-hagyatott sorsban légyenek helyhertetve, ej vész szerént vag„

Ereje

szegények respective, vagy világi tisztességtöl meg fosztattak. De miért? Az Istennek szabados Urasága után nem egyebért; hanem azért: hogy kezekben lévén az Istennek ki jelentett szt: akarattya; mégis annak balul valo magyarazása miánn; a Kristus Jésusnak ej a szt: Léleknek igaz ej örökkévalo ej Istenségének tagadásában a Sidokkal ej ama Nagy Eretnekkel az Ariussal /: aki meg a primitiva vagy elöbbi Catholica Ekklésiában végher ment Negy Oecumenicum Concilium okban vagy Közönséges Gyülekezetekben, az akkori Keresztény Világnak minden részeiröl égyben gyült, ej sok százakbol állo, kegyej Püspökökuk Végezésekből kárhozatra itéltetett, és Excommunicáltatott vala. Ezekkel mondom ugymint a Sidokkal, ej az átkozott Ariussal az Kristusnak igaz Örökkévalo Egy Istenségének Tagadásában kelki ej testi gyalázattyokra meg édgyezni láttatuk.

1o: A kik pedig a Kristus Jésus Örökkévalo Istenségének tagadásában valmeröképpen meg-átalkodnak; azok leg fövebb Isteni Majestássától fosztyák-meg a Kristus Jésust mellyis nyilvánvalo jele Annak, hogy az ollyanok nem szeretik, sót gyalázattal illetik ö Felségét; ej magokrais vonnyák ama szomoru átkot, mely vagyon 1. Kor. 16: 1sn 22. Hogy t. i. Valaki Nem szereti a Kristust Jésust, légyen átkozott ej Istentöl örökké el-vettetett.

2do: Akik meg-tagadják a Jésus Kristusnak Örökkévalo igaz Istenségét, az Emberek elött; az ö Felsége leg nagyobb Majestássát tagadják meg azok. Holott a Kristus mindenek felett valo örökké áldando igaz Isten Ammen Isten ej örök élet /: Rom. 9: 5. 1 Jan. 5: 1sn 20:/ Mely meg-tagadások által azt nyerik magoknak; hogy a Kristus Jésusis meg-tagadja öket az ö szt: Attya elött Matt. 10: 12. 13. mely miá az üdvességtölis meg-fosztatnak mind örökké.

3tio: De meg-lássa minden Ember artis; hogy az hitetlen ségben valo meg-átalkodás miá bé ne telyek az ö rajta, amit mond maga üdvezitönk /: Matt. 4: 12. :/ látván nem látnak, halván nem hallanak és nem értenek; hogy valamikor meg ne térjenek; hogy meg-botsáttassék az ö bünök. Kénszerittem azért A. K. Keresztény Olvasokot! kelkek üdvességére, hogy az alább meg-irt kelki Elmélkedést meg-ne unnyák olvasgatni; és azt szivekbe bé nyomni; mert az tisztán tsak a szt: Irásokbol vétettetett. Azt parantsolja pedig Expressé üdvezitönk Jan 5: 19. Visgállyatok az Irásokot mert abban vagyon a Ti üdvességtek el-rejtetve. Hogy ez égyügyü elmélkedés ne légyen jövendöben bizonyság az hitetlenek ellen azokuk kárhoztatásokra.

Mind ezekhez képest azért Végezetre: minden Ellenkező értelemben lévö Atyámfiai; hidgyék-el szivekben, ej szájokkal tégyenek vallást, a Kristus Jésusnak ej a szt: Léleknek,

örökké

örökkèvalo Teremtöi igaz ej az Atyával egyenlö Istenségèröl
[illegible] mely et alább à maga Szerzèsèben ellene mondhatatlan erössé-
gekkel à Szt: Irásokból meg-bizonyitottatik:)

Igy lèszen osztàn! Hogy az Istennek fijàn a Krisztus Jèzus
vallàst tèszen azo Mennyei Szt: Attya elött azokról akik hisznek
ö benne. Igy bizonyittyàk-meg tovàbbra azt is, hogy legyenek ök-
ìr örödöl fogvàn el-vàlasztatott fiai Istennek (: Ephes. 1: 4. 5
2 Tim. 1: 9. 10. 8.:) Hogy valamidèppen mint hirdetnek, ki ne ve-
kesztessenek à kàpnn kivül à Szt: Városból (: Jelen. 22: 15.:) ej ki ne
vettessenek az örök Sötètsègre, az hol lèpen vèg nèlkül valo
Sirás fogoknak tìdorgatàsa. Hanem inkàbb mint az Egy
Igaz Istenségröl à Szt: Irások Szerint vallàst tèvö minden Hivek, ki
nekessenek à Völegènnyel egyetemben örül à Bàrànny Mennyeg-
zöi Lakodalmànak végnèlkül valo Paradicsomi örömèben.

Es minekutànna ki nem derèn à romlottsàgbol az Krisztus
Jèzus Meg-dicsöitett testèhez (: ej az Istennek ovzàjàt kèm-
telenül szemlèlö Angyalokhoz (: Rom. 8: 29. Filip. 3: 21: hasonlok
và tèvettetnek mint Istennek fiai (: Luk. 20: 36.:) be vitettes-
senek végre, à tökelletes Szepsègnek Honban, az Istennek szinèröl
szinre valo làtàsàra; hogy szemlèlhessèk az Istennek ovzàjat igaz-
sàgban; ej nagyon meg-elègitteszenek azo àbràndozàsokkal, midön
fel-serkennek (: Solt. 17: 15. 11. ej 18.:) Melyet tselekedjèk az Ur
az ö örök el-vàlasztàsàbèli; ej à Krisztus Jèzus vèrèben ej elég-
tètelèben szent ki àradott. Kegyelmessègènek gazdag sàga
szerint; mind à Kegyes olvasokkal; mind pedig minden Và-
lasztott szentekkel: Szt: Fiànak èdgyetlen igy Engesztelö àldo-
zattyànak Ertemèert Amen Zsid. 10: 18: 14.

Edvessègèdet ohajtó ej erettsd minden
nap Istenèt Lelkèben ej igazsàgban alàzato-
sàggal imàdo Atyàdfia.

B. Ujfalvi Dànièl Istvàn
Istàm Vàrgyasi Pusztàs
Hàzànban è fohsz 1764k=
Esztendöben Septemb
19dig 80k= Esztendejèben
Istennek, Dicsèssèg ej jòara-
dat è földön az Emberekne[illegible]. à Krisztus Jèzusnak Ke-
gyelmè, ej à Szt: Lèlek Istennek vèlünk valo közösülése
àltal Amen /: 2 Kor. 1: 19. 13. Luk. 2: 14 :/

Stèlen

Itèlet tètel e Munkàról

Amit az Udvezittö Ur mondott vala e föld ön jàr„
ràban Matt. 13: 52. Minden irástudo; ki a Mennyek
nek országában meg-tanittatott, hasonlatos az olyan
Gazdához. Ki az ö Kèz tárából hoz elö ot ej ujjat.
Be telyesedett közöttünk e jeles Könyvnek Kegyes és
Tudos Authorában Mélt. és N. B. Idösb Vargyasi Dániel
István Ur és Nagyságában Nemes Udvarhely Szék
Fö Király Birájában. Ugymint ari Lelki Tárházának tart„
ván lenni az ob és ujj Testamentomi Szent irásokat, a„
zokból szorgalmatos Gyertyázás által irta ej Lèzitett
e jeles munkat. Az örök Elettre vezetö Egyenes ut„
nak Titulussa alatt

Amely munkáról en olly itèletben vagyok, hogy
ha a Nyomtatás által világosságra jöhet, igen hatha-
tos ej vágalatos Serkentö eszköz lèszen, az Hünek
ej szent életnek gyakorlására minden Keresztyen
Olvasok elött, akik közzé enis magamot mèltán
Számlalom; mivel nékemis Nagy Lelki hasznomra
Szolgált emelt figyelmetes meg-olvasása. Mint„
hogy pedig e Kegyes ej Tudos Auctor, akit Szent
Prófetai hosszu èletel meg-áldott, ez ö Mun„
kája által az Urì Reuden Prófetáinak lenni
meg-bizonyitotta; várhattya bizonyosan ez
èlet utan azt a jutalmat mely a Prófetáknak
kik másokat az Igasságra vezetnek, Igèretett
Istentöl Dan. XII: 3ik 3.

Irtam Kolosvárad November 17k Napjàn
1764dik Esztendöben

Verestöi György
Erdélyi Reformatus Superintendens

~~0000000~~ ~~0000000~~ ~~0000000~~

Az örök

Az Örök Életre Vezető Egyenes Út

I. Kérdés: Minden e világra született Keresztényi Nevet viselő, az örök életet Kereső; ej azt meg nyerni kivánó Embernek, mi légyen az ő Keresztényi Tiszti ej köte-
lessége?

Felelet: Vár az józan okosság szerént is annyival inkább a' telyes Szentirás szerént; a Keresztény Embernek minde-
neknek felette, ej mindeneknek előtte, ez az ő tiszti ej köte-
lessége; hogy szivében el-hidgye ej szájával vallást te-
gyen arról (: Sid. ii: 6. :) Hogy vagyon Istен (: t. Mos. 1: t. Sz. a P: 1
ari az Egész láthato világot teremtette; ej ari minden
e világra született Embernek, Teremtő sőt az ő benne
igazán Atyjának; meg-váltо vagy Szabaditto ej meg szen-
telő Istene; ej az Őtet Keresőknek megis jutal-
maztatoja

~Meg-jedzés: Minden üdvezülni kivánó Embernek
hinni ej vallást kell tenni arról hogy Isten légyen

II. Kérdés: Ennek az állatásnak igasságát a' Szent Irás
okokból miképpen lehet meg-bizonyittani?

Felelet: Bizonyitya ezt a' Profétáktól ej Apostolóktol irat-
tatott telyes Szentirás. A melynek első ej fővebb czélja
vagy objectuma: Az Egy igaz ej örökkévalo Isten: Es Mitsem
abban csak egy czirkelyerskeit oljan, mely az Istenre nem
czélozna: De minthogy mindent ide hozzánk nem lehet:
hagy csak két Locust itten hogy emlitsünk, igen szükséges
Többi között epipen ide czélozo Szentirás: Pál Apostol (: Sid. ii: v. 6.
midőn igy szóll: Hit nélkül lehetetlen hogy Isten előtt kedves
légyen valaki, vide. Igy üdvezitto Ur maga mondja
(: Ján. 17: 3. :) Ez az örök élet, hogy tégedet Egyedül
meg Atyám Egyedül valo igaz Istennek tenni (: ej azt el-bo-
csátottál a' Te Fiadot a Krisztus Jézust.
~Meg-jedzés: Bizonyságot tészen erről a telyes Szentirás.

III. Kérdés: Az első Kérdésre tett feleletben, az Egy Igaz
ej örökkévalo Istен miért mondatik nem csak Tekin-
tönek hanem Egyszersmind ~Meg Váltо vagy Szabaditto
ès meg-szentelő Istennek is?

Felelet: Ami a' teremtést nézi: Az Egy igaz ej örökkévalo Is-
ten

ten teremtette à Mennyet és à földet minden ö Seregeivel
(: 1 Mos. 1: 1. Rész 2: Vsu 1. Tulajdonittatik pedig à szt. Irásokbol;
1o: Ez à teremtés az Atyának, amint az Apostoli Symbolumbolis ki tettik
2o: Tulajdonittatik azon Isteni munka, à Finnak és à szt. Lélekneki;
amint à Királlyi Profeta bizonyittya (: Solt. 33: 6. :) Hogy az Urnak
igéje által lettenek az Egek; ej az ö Szájának lelke által minden
ö Seregei: Mint ez bizonyittatik Job Könyvébenis Rész. 26: 13.

Ki légyen pedig az Urnak azon Igéje ki itt Emlittetik, meg
magyarázza szt. János Evangyélista Rész. 1: Vsu 1. Igy szolván: Amaz
ige Isten vala V. 2. Es kezdetben az Istennél vala V. 3. Es min-
denek az által teremtettek; ej nem teremtetett ö nálla nél-
kül semmi valami teremtetett. Ezt bizonyitya ellene mondha-
tatlanképpen az Apostol szt. Pális (: Sid. 1: 2. :) mondván: Ki által
(: n. m :) à Fiu által è világotis teremtette. Ismét Kolos 1: 16. Mert
ö altala (: ugymint à Fiu által :) teremtettek mindenek: mellyek
à földön és az Egben vadnak, láthatok ej láthatatlanok;
mindenek ö általa ej ö réája nézve teremtettek. Ismet (: Sid.
1. Vsu 10. :) A Finrol pedig igy szoll. Es Te Uram kezdetben terem-
tetted à földet és à Te kezednek munkáji az Egek.

Meg-jedzés: (: a :) à teremtés mint az Atyának, ugy tulaj-
donittatik à Finnak és à szt. Lélekneki (: b :) Az Ige teremtö Isten.

De nem teremtettek az Egek; ugy bizony à földis tsak az Igé-
töl; hanem amint láttynk; az Istennek lelkeis concurrált ide
(: Solt. 33: 6. Job. 26: 13. Cap. 33: 4. :) Az Atya Istenis pedig aki te-
remtette à Mennyet és à földet (: 1. Mos. 1: Vsu 1. igaz dolog hogy
önnön magában tiszta lélek: De az à lélek à kiröl szolnak
itten à Citált Locusok; meg-külömböztetve van Személye sze-
rént à Teremtö Atyátol; mert à mondatik azon lélek felöl:
Hogy à teremtésnek kezdetében ki terjeszkedett légyen à Mélysé-
gek felett, ej à minden ékesség nélkül valo földön fekvö vi-
zeknek szinén (: 1. Mos. 1: 2: c. 9: :) Ki terjeszkedvén ugy táplálya
vala à vizeket. Melyelis à jelentetik: Hogy à minden ékes-
ség nélkül valo puszt földet az Istennek lelke hozta, erre
az lathato diszes szépségre; amellyel most szemünk elött éke-
kedik, ki terjesztvén azon lélek, à maga erejét annak minden ré-
szeire; hogy azokot meg elevenittené; ej valoságot életet és mor-
gást adna ö beléjjek. Amint m. szt. Job. Rész. 26. 13. Az ö lelké-
vel ékesitette meg az Egeket. Ismét Rész 33: 44. Az Erö Isten-
nek lelke tsinált Engemet. ej adott én belém életet.

Meg-jedzés: Hasonloképpen à szt. Lélekis Teremtö Isten.

E közzelebb Emlitett Locusokbol azért Egy átaljában Következik
Hogy à Teremtésnek Isteni munkája közlett légyen; mind az

Atyával

Atyával, mind az Zinval, mind á szt: Lelekkel. Mert ez három Egy Is-
ten (: t. Jan. 5: 7. :) És az igaz Istennek szükséges Teremtőnek lenni:
És á Teremtőnek igaz Istennek: á szerént ami van Jér. 10: 11.

De következik ezekből á citált Locusokbol azis: Hogy az Egy
igaz ej örökkévalo Istenségben. Három meg-különböztetett Is-
teni Személlyek légyenek. Mert á Teremtésnek ezen Nagysá-
gos munkája, á citált Locusokban; az Isteni három Személ-
lyeknek meg-különböztetve tulajdonittatik. Mely Isteni
tulajdonságoktol azért, sem á Fiat sem á szt: Lelket meg
fosztani nem lehet; hanem ha az elő hozott Locusok ki tö-
röltetnek á szt: Irásokbol. De az ollyan szentség törés
lenne; amely átok alatt meg-tiltatott Istentől (: Péld. 30. 6.
5 Mos. 12: 32. Rész 4: 2. Jelen. 23: 7. 8. Ne tégy az Urnak beszédé-
hez ej el se végy abbol? mert valaki azt tselekedendi, annak
része ki töröltetik az életnek könyvéből.

Meg-jedzés: (:a:) azért az Egy Isteni állatban három meg kü-
lömböztetett Személlyek vadnak. (:b:) á citált Locusoknak
nem engedni átkozott Sacrilegium.

Eddig á Teremtésnek munkájárol tsak rövideden. De alább
á maga Seriessében ezen Igasságrol á szt: Irásokbol Isten Se-
gedelmével bővebb declaratiotis fogunk tenni.

IV. Kérdés: Az Első ej Harmadik Kérdések alatt Nevezed az Egy
igaz ej Örökkévalo Istent; meg-válto vagy szabaditto Istennekis
azért mi légyen azon meg-váltás ej szabaditás szükséges meg tudni?

Felelet: Hogy ezen Kérdésre voltaképpen meg-felelhessünk, fel-
kell münékünk mennünk éppen á kutföre: Mely nem egyéb
hanem amaz örökkévalo Békességnek tanáttsa. Melyet á Theo-
logusok vésznek á Zachariás Profetziájabol. Ki igy szoll: (: Rész
6. 12. 13. :) Szarmozik egy Férfin, kinek neve tsemete; ki meg é-
pitti á Jehovának Templomat, ej Békességnek tanáttsa lészen á ket-
tő között. Az Örökkévalo Békességnek tanáttsa pedig következett
innen: Hogy mivel az Igaz ej örökkévalo Isten ollyan minden-
tudo, ej mindeneket előre el-láto Nagy Felség, akinek szemei
előtt ugy állanak, mint jelenvalok minden dolgok; akár már
végher ment; akár ezután következendők légyenek azok.

Innen m. az Apostol szt: Jakab Tsel. 15: 18. Tudgya az Isten
öröktől fogván minden ő tselekedeteit Esa. 10: 13. Mert örök-
tól fogván el-rendeltetett végett tselekeszik az Ur, á Seregek-
nek Ura. mind az Egész földön. Melyekhez képest az örök-
kévalo Békességnek tanáttsában végezte vala-el azt Isten

nogy

hogy terementse a Mennyet es a földet minden Seregeivel 1 Moj. 2:1.
Es hogy teremtsen Embert is e' földön azo képére es Hasonlatosságára
ej helyhertesse azt a' paradicsomban 1. Moj. 1:27. Cap. 2:15.

Meg-jedzés: Az örök béresség Tanátsában; mint végher az üd.
vességnek munkájáról valo Decretoma Istennek.

De a bölts Ifjen előtt, a' Maga Mindenhatosága szerént, nem kéj-
tetett vala-el az hogy az Ember (: Préd. 7: vs. 29 :) Akit ő felrége
igasságal szentséggel, ej ártatlansággal, és a' felett szabad aka-
rattal ruházott vala fel; hogy mondok, az Ember nem fogna meg-
maradni jövendőben azo boldog állapottyában amelyben terem-
tetett: Hanem halalnak halálával Istenünk büntetése alatt Para-
dicsomot adott vala Isten ki ő néki hogy azt által ne hágná.
De mivelhogy szabad akaratis Istentől engedtetett vala néki a' jora,
azért fogná az Ember az Ördögnek álnok praktikájának; ej
tyának engedelmeskedni. Amivelhogy kitetlenül tsak hamar
Istentől elis pártola formálván magának hijábavalo gondola-
tokat (: Préd. 7: 29. :) ej képpen álla az Ördögnek pártyára, ej ejtő
vala magát minden maradékit örökkévalo veszedelemben. Ez lön azért:

Az az Ok; amelyre nézve Sür segés képpen meg-kivántatek
hogy legyen meg-váltoja és szabaditoja az Választott Emberi Nemzet-
nek: Kiket öröktől fogvan rendelt vala a' meg váltásra

Meg jedzés. (:a:) Teremtette vala az Isten az Embert Igasságh
De tudván Isten hogy fogna el-pártolni Sz: Tredetitől (:b:) Azért
az Adámnak ezen Ígéret volt az ora, hogy legyen meg Váltojok a' Vála-
tattatnak

Azért az Emlitett örökkévalo Bérességnek Tanátsában, az Is-
tennek örökkévalo Sz: Fia, azo Sz: Attyának akaratyának Ezer-
közül amaz Egy Meg-magyarázoja. (: Job. 33:23. 24:) az El-esett
dő Ember, ej az Atya Isten között; az örökkévalo Bérességnek
Tanátsában, még örök időknek előtte, Kereséget ej körülnéz-
voi tisztet vállola önnön magára: Hiv Sz: Attyát mint igáz
Birot azo Kegyelme felől így szollittya: szabaditsd meg őtet ne
szálljon a' verembe, találtam engesztelést néki

Mely Körbenjároi Tselekedetre a' Fiu Istennek e' lett a' felelet
az Atya Istentől Ami vagyon Esa. 53: IV: 10. Mivel uráma
tejedi a' Fiu azo lelkét áldozatul a' bünért; meg-láttya a'
magot; ej az Urnak akaratya azo Kere által jo szerencsés
lészen IV: 11. Az ő Lelkének fáradtságának meg-látván ha-
nát meg elégedik. Amint mondja az Evangyelista Sz: Máté 15
(: Mat. 20: 28. :) Hogy az Emberfia el-jött, hogy le tegye az
ő életét

a életét váltságul sokakért. Ide valo azis: Amit mond az Apostol (: Efes. 5: Ifu 2. :) Hogy adta magát mű érettünk ajándékul ej áldozatul Istennek gyönyörüséges illatozásra.

De ide czélor az Atya Istenis: (: Solt. 2: 7. 8. :) Midőn így szoll: Ai én Decretomomot ki beszéllem: Én Fijam vagy te, én ma szülte lek tégedet. Kérjed én töllem a Pogángokot, ej a földnek határit néked adom örökségül ej birodalomul. Minekutánna t. i. a Fin tejendi kelkét áldozatul a bünért (: Esa. 53: 16 :) amint felyebb illettük.

Meg jedzés: A Váltságnak munkájarol valo végezés mint ment végher az örökkévalo békességnek tanáttsában

Illyen Kegyelembéli szövettség méne azért végher az Atya és a Fin között az örökkevalo Békességnek Tanáttsában, meg világ fundamentomának fel-vettetése előtt. Melyben a leg fövebb czél ej objectum vala az El. Választattatták meg-váltatásának ej az ördög fogságából valo meg-szabadittatásának modja, ej munkája. Melyről valo Isteni Eleve el-rendelés ej Prædestinatio; hogy örök üdöknek előtte ment légyen végher meg tettik a Szt. Pál Apostol tanittásából; ki eképen szoll sok hellyeken (: Efes. 1: 4. :) Választott münket e világ fundamentomának fel-vettetése előtt 2. Tim. 1. IV. 9. ki hivutt minket örök üdöknek előtte 2 Thes. 2: 13. Választott az Isten tütökőt üdvessegre öröktől fogva. Rom. 8: 29. Akiket örök-től fogván tudott azokot el-választotta. De erről alább bővebben.

Azért azt kell itten szivünkben bé nyommunk el-törölhetetlen képpen; hogy e légyen amaz előre valo Isteni El-rendelés avagy Prædestinatio; amely a sokszor Emlitett Békességnek Tanáttsában ment végher, az Atya ej Fin Isten között örök üdöknek előtte: Mely Prædestinatioban bé-foglaltatik az Hitetlenek nekis meg-vettetések is.

De meg kell itten jegyezni azt is: hogy ezen IVdik Kérdés szerint. A meg-váltatásnak és meg szabadittatásnak Tudomannyát a fenn elő számlált bizonyságokból; mint egy tükörből világoson meg láthatni

Meg jedzés (: a :) E' fundamentoma a Kegyelembéli Szt. Szövettségnek és az örök el-választatásnakis. (: b :) A Prædestinatioban bé foglaltatik a Megvettetés is.

V. Kérdés: Nem lehet aztatis itten meg nem visgálnunk hogy t. i. a Tellyes Váltságnak ej meg-szabadittásnak Isteni Munkáját, tsak puszta Embernek lehetett-e tőrelletesen végher vinni?

Felelet: Hogy a Meg-valto és szabaditto Kristus Jésus, nem tsak puszta Ember, hanem egyszersmind Egy Igaz ej örökkévalo Istenis légyen, az Atyával ej a Szt. Lélekkel meg bizonyittatik

tik ezen Szt: Irásbéli Hellyekből.

1o: Esa. 7:14. Azt m. a Profeta Imé egy szeplötelen szüz q. ej neveri azt Immanuelnek, mu velünk lakozo Istennek, ezen fiat pedig Sz: Máthé Rész. 1:15.21. Sz: Lukáts Rész. 2:11. Neverik Jésusnak mert ö szabadittya meg az ö népét annak büneiből. Innen az Angyalokis azt mondják a Bethlehemi Pásztoroknak: Örüljetek mert ma született néktek a Meg tarto, ki az Ur Kristus. Azért ki jö ezekből hogy az Ur Kristus; ami Meg-váltonk; mu velünk lakozo igaz Isten, ej egyszersmind igaz Emberis.

2do: Esa. 9:6. A születendö Gyermek, ki felyebb mondatik szabaditó Ur Jésusnak. Nevezteti Esaiástol. Erös hatalmas Istennek. Es örökkévalosagnak Attyának. Azért nem tsak puszta Ember hanem erös hatalmas Igaz ej örökkévalo Istenis a Meg Válto Kristus Jésus.

3tio: Esa. 43:11. Azt m. az Ur: En vagyok! En vagyok az Ur! ej en nállamnál több szabaditto Nintsen. azért a szabaditto Jésus Igaz ej örökkévalo Ur.

4to: Esa. 44:6. Azt m. az Ur, az Izráelnek Királlya; ej azö meg-váltoja; a Seregeknek Ur: En vagyok az elsö és utolso ezt m. Titok láto Szt. Jánosnak maga az Ur Kristus is: En vagyok az elso ej utolso; aki meg-holtam vala de imé Elek. Látod pd hogy e Nem maj hanem a Kristus Jésus; mert ö Királlya Izráelnek ö annak meg-váltoja, és Seregeknek Ura, ö az elsö és utolso, aki meg-holt vala de él: Azért a Meg-Válto Kristus Jésus az Egy Igaz ej örökkévalo Isten. Mert azt mondja az Elso és utolso. Hogy nintsen több Isten en nállamnál. Nem tsak puszta Ember tehát a Meg-Valto Kristus Jesus.

5to: Esa. 45:21. Igy szoll az Isten: Nintsen en nállamnál több Isten. Igaz Isten és meg-tarto; nintsen több szabadito En nállamnál Rész. 43:11. Ezekhez képest a Meg válto és szabaditto Kristus Jésus igaz Örökkévalo Egy Istenis az Atyával ej a sz: Lélekkel

Meg jedzés: A Meg Válto Jésus Igaz Isten és Ember.

Jollehet azért el-mulhatatlanképpen meg-kivántatott az Isteni Egy állatban valo Második Személy a Kristus Jésus mint Istennek sz: Fija, ej Igaz Isten, hogy a Váltságnak Isteni munkájában Közbe járulyon ej azt végher vigye. De egyszersmind szükségeskeppen meg-kivántatott azis, hogy azon Meg-Válto Isten az Ige testet és Emberi ábrázatot végyen-fel magára, hogy légyen egyszersmind igaz Emberis, a szerint amint m. az Evangyélista Szt. János Rész. 1:1.3.214. Amaz ige aki Isten vala, aki nélkül nem teremtetett Semmi, valami teremtetett. Ezaz ige testé lön és láttuk

ji tsattak az ő dicsőségét; mint az Atyának Egy Szülött Fiának dicsősé-
gét. Ki tehet ej vala Kegyetlenmel ej igazsággal. Ismét 1. Tim. 3:16
így szóll az Apostol: Annyi Titkunknak minden versengés nélkül va-
lo nagy Titka ez: Hogy isten jelent meg a' testben — — Hitetek
a benne e' világon? 2. s. a' többi lásd még.

Meg jedzés: A' Váltságnak munkája meg-tsinálta, hogy az Keresztes
Jésus Igaz isten és ember legyen.

Az Keresztes Jésusnak Testben valo illyetén meg jelenése az Idők
telyességében, ugyanúgy 1764 Esztendővel ez előtt végbe is méne.
Midőn a B. Szűznek a sz. Lélek által meg szentelteretett ej meg tisztí-
tatott Méhében bűn nélkül fogantatván Születetett; ej a Törvény
alá adta magát, hogy a Törvénynek átkától minket meg-szabadittsa
ej mienkünk fogadott Fiúságotis nyerne. Gal. 4:4. Kés. 3:13.

Azért Szükség vala a Meg-Váltó Keresztes Jésusnak az Emberi ál-
lapotot, vagy az Emberi testtet magára venni. De mivel hogy az Apolis
az Hűtnek nagy Titkánd mondja lenni, a Fiu Istennek testben valo meg
jelenését. És maga sz: Lukátsis a Szűztől Születendő Gyermeket
a' Magosságos Istennek fiának mondja lenni. Azért nem Külső ér-
zékenységbéli meg-tapasztalással; hanem hittel kell e' Titokhoz já-
rulni ej meg-tudni hogy nem az Egy Istení Állat; mely mind az
három Istení Személlyekkel kör hanem az Fiunak Személlye vött
Emberi testet magára; hogy laknának abban mint Templomban
vagy Sátorban mi közöttünk /: Ján. 1:14. Kés. 2:21. :)

Meg jedzés: A' Fiu Istennek Személlye; nem az Emberi Személyt
hanem az Emberi ábrazatot, ej a' testet vette-fel magára.

Minderekhez Képest azért az Váltságnak Istení Munkája azt ki-
vánta meg Szükségesképpen, hogy a' Meg-Váltó Keresztes Jésus; ki az
egy Istení állatban 2dik Személy. az Istennek örökkévalo sz. Fia,
és a' Választottaknak meg-váltoja, legyen igaz ej Örökkévalo Isten; ej
egyszersmind igaz Emberis. Mert ember által jövén be a' Bűn e'
világra, Embernek is kell vala azért meg-halni. 2 Cor. 5:21.
Rom. 8:2. Lásd meg ezt Ésaias Prophetziájában az 53dik Részben

De hogy egyszersmind és Szükségesképpen igaz ej örökkévalo Isten-
is legyen a' Meg Váltó, meg kivántatott: Azért hogy a' Keresztes
ellenével meg nem fogható kínos Halálát; ej a' ki mondhatatlan
gyötrelmetis, melyet Lelkében viselt a' Meg-Váltó el-birja ej hor-
dozhassa; nem tsak, hanem hogy mind a Bűnön mind pedigen
az Halálon ej Poklon, mint Mindenható Isten győzedelmet vehessen
. 1: i Kor. 15: 55. 56. 57. :) És az atya Istennek meg-sértődött Birói igazsá-
gának eleget tehessen mind az utolsó Ítéletig /: Luk. 12: 59 :)

VI. Kérdés: Szükség azért itten meg látnunk: ha Isten
a maga

à maga Igasságának; ej ki adott Törvénnyének meg-
Sértődése nélkül, meg kegyelmezhetett é az Ádám
esetének, hogy ötet ujjabban az magával valo édgyes-
Ségre fel. vénné?

Felelet: Az Isten igen Szt: Igen igaz mondo, ej igasság szerető Isten,
és à Bünnek Gyülölöje ki égyszer ki adott Törvénnyét, meg
nem változtattya, ej az maga Igasságát meg-nem tagadhattya.
Ádám pedig vétkezvén Istennek ezen tulajdonságait meg-ta-
gadta. Törvénnyét meg szegte, Ditsöséget meg-sertette, ej
kevély Indulattal jo Istene ellen rebellálván pártot ütvén á
Sátán részire állott. És ekképpen magát ej maradékit; mind
örökkévalo mind üdö szerént valo Halál alá rekesztette. És
ámbátor azt m. Moses 4. Mos. 14:17.18.19. Hogy az Isten Nagy Ir-
galmasságu, ej hoszszu türö Isten légyen, ki el-vészi à bünt ej ha-
misságot; de azután azzal rekeszti bé szovait hogy à bünöst bün-
tetetlen nem hadgya. Azért hogy meg dütsöittse, söt ugyan tsu-
dálatossá tégye Isten magát az ö szenteiben 2 Thes. 1:10. Az ö meg
változhatatlan igasságát ej meg-mérsékelhetetlen irgalmasságát,
à maga ditsöségéért gyönyörüségesen égyben békéltette eképen.
Hogy az Atya Isten az ö Egyszülött, ej magával egyenlö Istenségü
(: Filip. 2:6.7 :) Örökkévalo Szt: Fiát à Választattoknak meg-váltásokra
el-botsátta à testben. Kiröl ezt m. az Aptol: Hogy midön Istennek for-
májában volnag vide. És Igy amaz Örökkévalo Fö Böltességet. Ali
örök üdöknek elötte születtetett és fel-kenettetett. Ki volt az A-
tyának mindennapi gyönyörüsége, à kezdetnek ej földnek léte-
lének elötte Peld. 8:15.16.22.23. S. à. t. Azért ezen Egy szülött
örökkévalo Szt: Fija Istennek. az üdönek telyességeben az Embe-
ri testet, és à szolgai formát fel-vété magára à szerént amint
vagyon. 1 Tim. 3:16. Hogy lenne à Választattaknak meg-váltojok és
meg-tartojok (: Luk. 2:11. Matt. 1:21. :) És lenne égyszersmind kezesis
azokért (: Job. 33:23.24: Esa. 53:10. :) amint fellyebbis emlitettük

Meg-jedzés: Az Isten az maga Igasságát ej irgalmasságát meg
nem tagadhatta, azért azokot eképen békéltette öszve.

És akképpen az Isten Igasságának, ej Májestássának à bün
által lett meg-sértődéséért. A Kristus Jesus az maga tökélletes
engedelmessége, ej à ki mondhatatlan kinos Halálnak el-szenve-
dése által tenne eleget Istennek à bünért. És minthogy az Atyá-
nak és Finnak akarattya egy Solt. 40:8.9. Az fin azon kezességük
fel-vállolására; ej abbol ki follyo elégtételre magát, az örök
békesség Tanáttsában önként réá ajanlotta (: mint à felyebb va-
lokbol ki tettzik :) És illyen meg-édgyezett akaratból lett köz
szövettségetis köte à Fin az Atyával, adván à Fin magat ajandé-
kul és

Kul ej áldoratul à bünért Istemek Gal. 1: 2. Rész. 2: 1ső 20. Ez. 5: 2.

Ez már ez à mi Hütünknek ama minden versenyen nélkül való Nagy titka; mely szerént à Fiu Istен meg-jelenvén à testben (: 1 Tim. 3: 16. :) bünеinkért eleget tett; hogy az Istennek meg-sértő-dött igasságát, Igazmasságával elégtétele által, egybe béкéltetnё — valósággal.

Meg jedzés: Az Istен igasságának az Keirtus áldoratya által eleg tetetett

Es minekutánna annak örökkévalo Békességnek Tanátsában (: mint ezt à IVtе Kiedésnek vége felé meg-bizonyitottuk :) az örök el-választatásnak ej meg-vetetésnek Decretomát meg határoz-ta volna Istен, és akarná az maga Hatalmát s igasságát meg mu-tatni az Haragnak edénnyeiben (: Rom. 9: 22. :) hagyta volna ac-kat à veszedelemben, adván Istен ö nékiek alomnak szelét; ej szemeket hogy ne lássanak, füleket hogy ne halyanak (: Rom. 11: 8. — Matt. 13: 13. 15 :) ej mászt, ej aképen az átokban maradjánk mindörökke

Ellenben pedig akarná à maga gazdag irtözéget meg-mutatni à Kegyelemnek edénnyeiben, adván azoknak az Hütnek kegyelmét, ej elmejeinek meg-világosittatott szemeit; akiket t. i. Keszitett à ditsőségre (: Rom. 9: 23. :) tselekedvén ezen Elevel kezdetért vagy Praedestinatiot, az ö örökkévalo szabad akarattyának tetzése szerént. Hogy Ekképpen annú Hütünknek ama Nagy Titka; mely szerént az Istennek meg-jellett jelenni à Testben (: 1 Tim. 3: 16. ebben jöne világo-sságra :) hogy ebben bizonyittatnék meg à Keirtus Jesusnak Erdemes Elégtételeis; mely à Váltságnak ama meg-betsülhetetlen árrá. melyet à Meg bántodott Istenének, à fenn meg-irt szövetség sze-rent à Fiu be fizetett: miáltal lett mi érettünk és annú bünеinkért átokká és bünné à Kereszttan (: 2 Kor. 5: 21. Galat. 3: 13. :) hogy mi lennénk Istennek igasságá ö benne; ej miáltal adta magát mi érettünk ajándékul ej áldoratul Istennek gyönyörüséges illato-zásra (: Efes. 5: 2. :) hogy Ekképen annú bünеinkért boltaképpen eleget tenne. Es minket kik à Rebellis Adámnak meg ve-szett véréből átok alatt születettünk; ej, így az Atyot minnen magunkra vés szerént vontuk; ej ekképen Istennek gyülölségeg ellenségeivé lettünk volna; mind azon által à Keirtus Jesus, à Keresztnek gyalázatos halálaig valo engedelmessége által, — minket sz: Attyával meg-béкéltetett (: Rom. 5: 10. 11. :) bünеinket magára vévén hordozta azokat, és el-vette (: 1 Pet. 2: 24. v. Ján. Es. Esa. 53: 4. 5. :) hogy mi lennénk Istennek igasságá à Jesus Keirtusban; ej azo Egyetlen egy áldoratyában meg engesztel-tetést nyervén; akik ennek előtte haragnak fiai ej Istennek ellenségei valánk lennénk már Istен előtt ingyen kedvesek ama Szeretetben ej lennénk à Mennyei Hazának örökösei (: Efes. 5: 6. L. 2: 12. 13. Kolos. 1: 21. Ez. 2: 1. ej 2. Sid. 10: 14. Rom. 8: 17.

Meg jedzés.

Kul ej áldoratul à bűnért Istemek Zak. 5: 2. Résp. 2: 15. 20. Eg. 5: 2.
Es már ez à nű Hűtűnknek ama minden versenyer nélkül
valo Nagy titka; mely szerént à Fiu Isten meg-jelenven à testben
(: 1 Tim. 3: 16. :) bűneinkért eleget tett; hogy az Istennek meg-sértő„
dött igasságát, Irgalmasságával elégtétele által, egyhe békéltetnè—
valósággal.
Meg jedzés: Az Isten igasságának az Keirtus áldozattya által
eleg tetetett
Es minekutánna annak Örökkévalo Békességnek Tanàttsában
(: mint ezt à IVtik Kérdésnek vége felè meg-bizonyitottuk :) Az örök
el-választatásnak ej meg-változtatásnak Decretomát meg határoz„
ta volna Isten, és akarná az maga Hatalmát s igasságát meg mu„
tatni az Haragnak edénnyeiben (: Rom. 9: 22. :) hagyta volna azo„
kat à veszedelemben, adván Isten önéreik alomnak szemeket hogy ne lássanak, fűleket hogy ne halyanak (: Rom. 11: 8. —
Matt. 13: 13. 15 :) ej másutt, ej aképen az átokban maradjánk mindörökke
Ellenben pedig akarná à maga gazdag dicsőségét meg-mutatni
à Kegyelemnek edénnyeiben, adván azoknak az Hűtnek kegyelmét,
ej elmejének meg-világosittatott szemeit; akiket t. i. készitett à
dicsőségre (: Rom. 9: 23. :) tselekedvén ezen eleve el rendelést vagy
Praedestinatiot, az ő örökkévalo szabad akarattyának tetzése szerént.
Hogy ekképpen annú Hűtűnknek ama nagy Titka; mely szerént az
Istennek meg-ellett jelenni à Testben (: 1 Tim. 3: 16. ebben jönne világosságra; ej hogy ebben bizonyittatnék meg à Kristus Jésusnak
Érdemes élegtételeire; mely à Váltságnak ama meg-betsülhetetlen árra.
melyet à Meg bántodott Atyának, à fenn meg-irt szövetség szerént à Fiu be fizetett: mindön lett nű értettünk és annú bűneinkért
átokká és bűnné à Keresztfán (: 2 Kor. 5: 21. Galat. 3: 13. :) hogy nű
lennénk Istennek igasságà à benne; ej mindön adta magát nű
értettünk ajándékul ej áldoratul Istennek gyönyörűséges illato„
zásra (: Efes. 5: 2. :) hogy ekképen annú bűneinkért boltaképpen
eleget tenne. Es minket kik à kebellis Adámnak meg ve„
szett véréből átok alatt születettünk; ej, így az Atyot nűnnen
magunkra vèr szerént vontuk; ej ekképen Istennek gyülölségei
ellenségeivè lettünk volna; mind azon által à Kristus Jésus, à
Keresztnek gyalázátos haláláig valo engedelmessége által, —
nűnket Sz: Attyával meg-békéltetett (: Rom. 5: 10. 11. :) bűneinket
magára vévén hordozta azokat, és el-vette (: 1 Pet. 2: 24. v. ján.
Ezs. 53: 4. 5. :) hogy nű lennénk Istennek igasságà à Jésus
Kristusban; ej azò Egyetlen egy áldoratyában meg engesztel„
tetést nyervén; akik ennek előtte haragnak fiai ej Istennek
ellenségei valánk lennénk már Isten előtt ingyen kedvesek
ama Szeretetben ej lennénk à Mennyei Hazának örökösei
(: Efes. 5: 6. R. 2: 12. 13. Kolos. 1: 21. Ef. 2: 1. ej 2. Sid. 10: 14. Rom. 8: 17.

Meg jedzés.

Meg jedzés: (:a:) Az Istennek regyelmessége a Választatásban
igasságra a meg vettetésben dicsöitteték meg (:b:) Hogy kik
ennek elötte Istennek ellenségei valánk; lennénk mar
Isten elött kedvesek a kitörésben.

Hogy mineknünk annak elmeinknek meg világositott
szemeit lennök; és az által meg-látnok az Evangyéliomi
igasságot, ej abból mint egy Tükörből ki néznök és lessze va-
nök hogy mely nagy légyen, annak bünéinknek sokasága ej
tudoksága; minémü légyen az Istennek bün ellen gerjedező
itéletinek keménysége. De ellenben: mely kitsin
sőt semmi légyen; mind önnön magában az Emberben;
mind akárnely teremtett állatban is a tehetség és segittség;
amely által a bünnek illy veszedelmes állapottyából, az Ember
szabadulást nyerhetne? Mindezeknek azért józanon va-
lo meg-fontolása; nem lehet hogy meg ne dobbantsa, és
belsőképpen meg ne illesse a Lelki Esmeretet, midőn látya
és észre vészi; mely sok fertelmes bünéivel bántotta légyen
meg jol-tévő Istenét. És hogy ne légyen se magában,
se semmi teremtett állatban, semmi segittség és tehetség,
amely által a bünnek átka alol szabadulását kezdhetné:
Azért a szt: Pállal tételenittetik ezzre a szóra ki fohászni: Oh en
nyavallyás Ember! Kitsoda szabadithat meg engemet e bünnek
és halálnak testéből.

Meg jedzés: Kik az ö Bünéiket meg-esmérvén, kivánák azok-
nak átka alol meg-szabadulni.

Minthogy azért a Kegyelmes meg-Váltó Istennek, még az örökké-
való Bölcsségnek Tanáttsában, kézzséget Vallolt vala-fel maga-
ra szt: Attya elött a Választatásért, nem csak; hanem ugyan
azon kézzségnek conditioi szerént; a Keresztnek kinos és
gyalázatos Halála), ej a ki mondhatatlan szenvedések által
a Váltságnak tökélletére jövét Márk. 10: 45. Matt. 20: 28.
1 Jún. 2: 6. az utolso Fillérig béis fizette vala szt: Attyának
mü értettünk. Azért azon könyörülő Isten meg-tekintvén
mostan, bünéit meg esmérő, azokon meg-törödött Szivel bán-
kodo, és azokból szabadulást ohajto, szegény választott, és
Meg-váltott tévelygő ej meg félemlet gyötrelmeinek szo-
morú ügyeret. Mint tökélletes meg-Váltó Magát a-
zoknak meg-jelenti, minden ö kegyelmének ej jótétemé-
nyeinek ajándékságával egyben. A mellyekre ö mé-
ltek nem csak ajánltya, hanem azok el-fogadására öket
hathatoskeppen hivja: Esa. 55: 1. Matt. 11: 28. Ján 7: 37.

Es azok-

bé azoknak szivekben Szt: Lelkének hathatossága által, bé szál-
ván, Elmèjeket és akaratjokat azoknak annyira meg-hajta-
ni, hogy azok è menyei világosság által meg-illettetven; à Hit-
ben Jésust Szabaditto Urokat ej Meg váltojoknak, ki mond-
hatatlan drága Vérével bé vészik; ej birnak ò benne
1 Pet. 1: 2. Cz azért már à Valasztottakhó ama Győzedel-
mes Hitek, az ò bünökből valo meg-Szabadittatásrók ej
telyes Vàltságok felöl, a melyben soha meg nem tsalatkoznak
1 2 Jún. 1: 12. 1 Pét. 2: 1ső 6. :)

Meg jegyzés: (:a:) A Krisztus Jézus, a' szövetség szerént meg-je-
lenik minden Kegyelmével edgyütt az Hivőknek (:b:) És
eredis Eder Meg váltojodot örömmel bé veszik.

VII^{dik} Kérdés: Midön az Harmadik Kèrdés alatt azt
állatod, hogy az Egy Igaz ej örökkévalo Istenségben. —
nem tsak Teremtő ej meg-váltó hanem Jó: Meg-tsen-
telò Istenis legyen Kit értesz azon?

Felelet: Ez nem más, hanem à Szt: Lélek Isten, Kinek az Atyával
és à Finval Egy örökkévalo Istenségèt meg-àllitottuk; midön Fenn
az III^{dik} Kérdés alatt valo feleletünkben meg bizonyitottuk elég-
segèrèppen Teremtò Istennek lenni (: Solt. 33: 6. Jób. 26: 13. (33:
4. 1. Mos. 1: 1ső 2. :) Teremtő pedig nem lehet más; hanem az Egy
Igaz ej örökkévalo Isten Ki az Atya, és à Fia, ej à Szt: Lélek. És
ez három egy 1 Ján. 5: 7.

Meg-jegyzés: Fenn meg-bizonyittatott; hogy Teremtő Igaz Isten
legyen à Szt: Lélek.

VIII^{dik} Kérdés: Minthogy èppen most vagyon ideje és
helye annak, hogy à Fiunak és Szt: Lélekнek egy örök-
kévalo Igaz Istenségèt bövebben meg-bizonyittsuk. Azért
midőn tsalhatatlan meg-esmèrtető jelei legyenek à
Szt: Irásokban annak, hogy az Igaz ej örökkévalo Isten
Ki legyen?

Felelet: A meg oszolhatatlan egy Isteni állatban vadnak: Három
meg Különböztetett Isteni Személlyek; úgy mint: Az Atya és
à Fia, és à Szt: Lélek. De mivel itt az Atyai Istennek Sze-
mélybéli valóságárol itt semmi ellenkezés nintsen. Az Meg-
oszolhatatlan egy Isteni állatban lévő Második ej Harmadik
Személlyének; úgy mint à Fiunak ej à Szt: Lélekнek, az Atyá-
val egy Igaz ej örökkévalo Istenségèt kell itten à Szt: Irá-
sokból meg-bizonyittanunk.

Meg jegyzés: Az Atya Isten Személlye ej Istensége
felöl nintsen semmi versenges.
Tsalhatatlan ej Kivàltképen valo. Meg esmèrtetò jelei az
Igaz

Igaz ej örökkévalo egy Istenségnek a' szt. irásokban, erek.

Hogy akinek tsak az Egy Igaz ej örökkévalo Istent termé-
szet szerént illetö nevek tulajdonságok: Istени tiszтelet, ej Istени
munkák tulajdonittatnak, a' sz: irásokban; az az Egy örökkévalo
Igaz Isten. De arokban ezen meg nevezett, ej tsak az Egy
Igaz; ej örökkévalo Istent illetö Nevek, tulajdonságok, Istени-
tiszтelet, ej Istени Munkák; tsak az Atyánal, ej Fiunak ej
a' szt: Lélek Egy Istennek tulajdonittatnak; azért az Igaz, ej örök-
kévalo Egy Isten nem már, hanem tsak az Atya, és a' Fiu és a'
Szent Lélek.

Meg-jegyzés: Az Igaz Istenségnek meg ersmérteto jelei: Az Is-
teni Nevek, tulajdonságok tiszтelet ej munkák.

Azt az Atya Istent illetö v. nézi: Az ö Felsége Személybéli valo
Ságának meg-adják a' ditsöséget az ellen-kezökis. De némelyek
arok körül a' Fiat és a' szt: lelket; az örökkévalo Istени tu-
lajdonságoktol és méltóságoktol meg fosztyák. Mely által is meg-
bizonyittyák. (:a:) azt: hogy annak felségesebbik emlitet-
tük a' Krisztus Jézust nem szeretik; midön leg-nagyobb Ist-
ni Majestásától fosztyák meg: mellyetis azt a' Nagy átkot
vonnyák magok fejekre mely meg irattatott 1 Kor. 16: 22.
Valaki nem szereti az Krisztus Jézust legyen átkozott, ej Isten
elött örökké el-vetetett. Ugyanis hogy szerethetnék arok
a' Krisztust; akik ö Felségét leg-nagyobb Istени Majestásától
fosztyák meg: Bizony ez nem szeretetnek munkája; hanem
inkább az Istennek gyalázattal valo illetése Esa. 65: 1 Kn 8.

Meg-jegyzés: Akik a' Krisztust ezektöl meg fosztyák nem szere-
tik azért átkozottak.

De (:b:) A'kik hasonlokeppen bánnak a' szt: Lélekkel; midön
nem tiszтelik sót meg-tagadják; ej az ö Attyával ej Fiával va-
lo Egy Igaz ej örökkévalo Istenségétöl ö Felségetis meg-fosz-
tyák; Személybéli valoságát ö Felségének tagadják. És nem
a' szt: Lélektöl: Rom. 8: 14:) hanem a' Jezusnek és vérnek ta-
nátsától vezeltetnek. A' szerént mint midön Sz: Péter
a' Krisztusról ama nemes Vallást tette volna Matt. 16: 17. azt
m. Néki az Ur: Péter nem a' test és a' vér, hanem az Én Mennyei
Atyám jelentette meg ezt tenéked. Egy szt: Pál is hogy
az Krisztus Jézusnak igaz Ismérete jöhetne; azonmal
egy m. az testel ej vérrel nem tanátskozott. (: Galat. 1: 16.:)

azért

Seculum XV

Azért biron
indulni te
Mert a' Le
mellyek
nak tetze
lelkének

Azért
kodásból:
A szt: irás
vallást
sége Istе
akiz a' te
Istennél
nek fiai

Meg

is
lo
Ha
a

IX.

t.
le
a
v

Felelet 1o:
Atya Is
2te Para
tulajdon
mellyek
lajdonai

(:a:)
get tu
mert Sz
lenség
Határ
t.i. az
gyarat
mond
fellyet
közö

Ezért bizonyára nem a' testnek ej vérnek tanátsán kell el-
indulni tehát a' szt: Lélek Istenségének meg-ermésében is.
Mert a' Lélek vagy testi Ember meg nem foghattya azokat;
mellyek az Istennek Lelkéjéi: sőt azok néki bolondság
nak tetszenek: ej azokat meg sem tudhattya; mert azok a'
Lélekner ereje által itéltetnek tsak meg (: 1 Kor. 2: 14. 15. :)
Ezért nem a' vége, ej arra nem elégséges Emberi okok.
kodásból: hanem a' szt: Lélek Inditatásából vrattatott (: 2 Pet. 1: 21. :)
a' szt: irásokból kell Istennek Egyelme által az Igaz Hütet és
Vallást formálni; mert a' Testnek okoskodása halál ej Élet
séges Istennek; az Istennek böltsessége pedig Élet ej Bölcsség. Ezért
akik a' testi okoskodás szerént járnak, nem lehetnek kedvesek
Istennél. De akik Isten Lelkétől vezéreltetnek azok az Isten
nek fiai (: Rom. 8: 1ső 6. 7. 8. 14. :)

Meg jegyzés: (a:) Így a' szt: Lélek Istennek meg esmérésében
is, az testi okoskodásokra támaszkodni Isten előtt bo
oldtság ej annak vége halál. (: b:) Ezért az igaz
Hütet és Vallást, nem a' testi okoskodásból; hanem
az egész szt: irásokból kell formálni.

IX. Kérdés: Minődön kell azért fel nyomozni, azt a'
tsalhatatlan meg-esmérteto (: melyről fellyebbis szol
lottunk :) a' szt: irásokból, amelyből az Atyának mind
a' szt: Léleknek igaz és örökkévalo Egy Istenségét
meg-tanolhassuk?

Felelet 1ő: Bizonyos az a' szt: irásokból. Hogy az Krisztus Jesusnak, az
Atya Isten egy szülött fiának (: VIIIk Kérdés alatt valo feleletnek
2k Paragrafussa szerént :) olyan tulajdon képpen való Isténi nevek,
tulajdonságok, Isténi munkára ej tiszteletadatnak a' szt: irásokb;
mellyek; mellyek tsak az Egy Igaz ej örökkévalo Istennek tu
lajdonai. Mineműek az Krisztusra nézve ezek.

(: a :) Ésaiás Prophéta (: cap. 9: 6. :) Mindenek felett való ditsőség
get tulajdonitt a' Fiu Istennek midőn így szolt: Mínékünk egy Gyer
mek születik, Fiu adatik mínékünk; kinek vállán leszen Fejedel
emség; kinek neve neveztetik Csudálatosnak, Tanátsosnak, erős
Hatalmas Istennek, Örökkévalóságnak Attyának (: amennyiben
t. i. az örök életnek Szerző oka :) Bálvá a' arcját ugyan ma
gyarázni a' Sidózok ezen Locust, de belé' sülnek; mert arút itt
mond erőss ej hatalmas Istennek Örökkévalóságnak attyának
fellyebb (: Rész 7. 1ső 14 :) Neveztetik azért Immanuelnek velünk la
kozo Istennek.

Meg jegyzés

Meg Jedzés: Azok a' Nevek tulajdonságok Istenì nemzák
és tiszteletì; mellyek csak az Egy Igaz Istennek illetik; meg adat-
tatnak a Fiunak az alább következő Exemplokban.

(:b:) Nem lehet erèn nèlkùl hathatosabb bizonyság Jézus
mellett, mint Dávid (:Zsolt. 23: ùjsz. 6.:) ezt mondja. Nevezetik a Dávid
nak ùtemezője: Jehova mi igazságunk! Azt mondják ez ellen
a Zsidók; hogy adattatik ez a Nev. olvasónak, ej az ujj Testa-
lennekis? Felelet: Mondathatik ugyan az; de nem tulajdon
èrtelemmel, hanem a Scholákban gyakorolnì szokott; mes-
terséges szollásnak módja szerint. Mert ugyanis az Jeho-
vai Nev, Élet nèlkùl valo dolgokhoz nem szabattathatik. Mert
az a Nev csak Istenì Èlő Személynek tulajdona (:2 Moj. 3: 14. Rész
20: ùjsz. 2. Rész 34. ùjsz. 6.:)

(:C:) Ésa. 25: 9. Imè ez annak Istenünk vártuk őtet ej meg
tart minket. Ez a Jehova akit vártunk, örùljünk ej örvendezzünk
az ő szabadìtásában. Itt jelentetik azaz Isten ki a Messiás
ej ki el-jövendő vala az ő népének szabadìtására. Ki lett légyen
az, meg-mondják világoson az Angyalok a' Bethlehemi Pásztorok-
nak igy szólvan: Mert született nèktek a' Meg-Tartó ki az Ur Krist
Luk. 2: 11. Igy szóll a Gabriel Angyalis a' Sz. Szüz Máriának; Szülsz
fiat és nevezed az ő Nevét Jésusnak azaz Szabadìtónak (:Mat. 1: 21.:)
mert ő szabadìtya-meg az ő népét annak bùneiből. Azért a' Régen
várt Isten és Jehova, a' Szabadìtó Krisztus Jésus.

(:d:) Emèlis világosabb ej erősebb jövendölés vagyon a'
Prófeta Maláchiásnál, ahol (:Rész. 3: 1.:) igy szóll. Imè mùndgyárást el-
jő az ő Templomában az Ur, akit ti kerestek. Imè el-jő az Ur
a' Seregeknek Ura: Bizonyára pedig nem máse, hanem egye-
dül az Ure a' Templom: melyet is a' Prófeta itt a Krisztusnak nevez
mond: Lásd meg Mat. 21: 13. Azértis a' Krisztus Jésus a' Felséges örökkéva-
lo Istennek a' Seregeknek Ura

(:e:) Zsolt. 45: 7. A' Te Királyi Széked meg marad Isten, mint
örökkön örökké. Ezt mondják ez ellen a' Zsidók; hogy itten a'
Krisztus Jézus Elohimnak mondatik: Az az Istenì Nev pedig, az Ha-
talmasságot is meg-szokott adattatni. Melyre ezà Felelet:
Hogy nem találhatod fel sohultsis a' Sz. Irásokban; hogy valahol
örökkévaló Királlyi Szék Emeltetnék-fel teremtett állatnak:
Ìtt pedig nem csak Elohim Istennek hanem örökké Uralkodónak
mondatik a' Krisztus Jésus

Rövidségnek okáért sok Oh Testamentomi Exemplok kihagyat-
nak itten. Hanem az ujj Testamentombólis az Krisztus Jézus örök
Kétsèg-

kevalo igaz Istenségének meg-erősitésére szükség meg-jegyez-
münk itten egy néhány Bizonyságokot. melyekben Istени tulajdon-
sájok tulajdonittatnak az Krisztus Jésusnak

(:1:) Ésaiás azt m. Lép.8:14. Hogy a Szegeds Széhovája leszen
Izraélnek ütközetnek köszirlája, ej botrankozásnak köve, mely szo-
kot Szt: Pál a Krisztusra magyaráz Rom.9:33. 1 Petr.2:7.8.

2:: Sid.1:8.10. Amikor itt az Apostol a Krisztusra ruház, egy
általyában az Krisztusnak Istени tulajdon nevét, munkáját, és tisz-
teletit jelentik midőn igy szoll: A Te Királlyi Széked Isten! mind
örökkön örökké s a t. Te Uram Erdetben teremtetted a földet;
ej a Te Erzednek munkáji az Egek 1Zs. 8. Es imádják ötet az Is-
tenek minden Angyali (:Zsid Solt.45:7.8. Solt 102:26.27.:) mely
szentsorban a Királlyi Prophéta Dávid, még az Ob Testamentombanis
a Jézusnál világos Szóllott.

3:: Nem kételkedett Szt: János Evangyélistais a Felséges Istenségét
a Krisztusra ruházni midőn igy szollott. Hogy annak ige Isten volt
mind örökké Jan.1:1.2. s a t.

4:: Ekképen ültetté be Szt: Pál Apostolis a Krisztus Jésust, az Isten-
nek Királlyi Székiben igy szólvan Rom.9:5. Hogy az Krisztus Jésus
mindenek felett örökké áldandó Ámen Isten. A minemünek mondja
lenni fellyebb a Teremtő Atya Istent is Rép.1:25. mely szóvaival
a Krisztus Jésust az Atyával egyenlő Istenségben helyheztetti.

5:: 1 Tim. 2:16. azt m. Hogy az Isten meg-jelent a testben.

6:: Zsid.1:3. azt m. Hogy az Krisztus táplál mindeneket a ma-
ga hatalmas beszédével. midőn t.i. a Krisztus, az maga hatalmas
beszéde, ej gondviselése által igazgat e világon mindeneket. Ez
olyan munka; amely csak a Teremtő Istenhez illik, ej kis a
Krisztus Jésushoz. De nem csuda; mert maj helyen maga
mondja az Ur: Hogy mindenek mellyek az Atyaé Enyimek Jan.16:15.

7:: Ezt m. az Isten Ésaiás Prophéta által: Ki-törlöm a ti bű-
neiteket en magamért mint a fellegeket. Ésa.44:22. Midőn azért
látnák a Zsidók; hogy a Krisztus a bűnöket meg-bocsátana; ugy
vélekednek vala hogy ez Nagy Isten ellen való vétek volna;—
minthogy a bűnek meg-bocsátása egyedül csak az Istent illetné.
De ezen Istennel egyenlő Hatalmát a Krisztus Jésus nem csak
szóval hanem cselekedettelis gyakorollya vala: nem Szolgai Hiva-
tal szerint pedig; hanem ugyan Istени hatalma szerint.

8:: A' Szivekben ej Vesékben lévő titkos gondolatoknak általlá-
tására, ej vizsgálására nincsenek; az Igaz ej örökkévalo Istent egyedül
illető munka, ej hatalom légyen? Senki azt nem tagadhattya.
Azon mindent tudo Hatalom hogy kik lett légyen a Krisztussal
meg bironyosodik ezen Szt: Irásbéli helyekbölis ugy mint Rom.
8:11.27.

8. k. 27. Fejen. 2:23. a' mellyekből. is meg tettzik az Kristus Jésus örökkévalo Istensége. Lásd meg Mat. 12: 25. Ján. 2: 25.

9no: Hogy pedigien az ellenszegök ne állathassák a Kristus fe" lől. Hogy o Felsége csak üdö szerént valo mondatott Isten volna azért így szolt maga Vallástételében Kr: Jánosnál 1 Ján. 5: 20. Hogy az Kristus Jésus az Igaz Isten és örök élet.

10o: Kr. Pál. 1 Tim. 3: 16. azt m. Ami Hitünknek minden vet" lenség nélkül valo Nagy Titka ez: Isten jelent meg a testben; hit" tetett o benne a világon stb. Ismet Csel. 20: 28. Az Isten az maga tulajdon vérén szerzette az Anyaszentségh: Egy házat: Sot tovább inségyen az Apostol a Kristus Jésus felöl valo Vallástételében. Fil. 2: 6. és a't. így szolvan: Midön a Jésus Kristus Istennek formájában nem állitá ragadomanyul lenni, Istennel valo egyenlőségét ha" nem meg-üresitte magát. Szolgai formát vön o magára stb. a't.

Az Istení forma jelenti itt: Az Istení dicsőséggel ej majestással, ej az Atyával valo egyenlőséggel fel-ruházt atott Istení tulajdonságokat a Kristus Jésusnak; melyből ki jö hogy igaz ej örökkévalo Isten legyen a Kristus Jésus. Mellyen tehát Kr: hamaj-is o Felségéről il" lyen Vallást, mondván: Én Uram ej én Istenem! Ján. 20: 28. Ide valo az Halottaknak Körben vetés nélkül valo fel-támasztatások" ból valo s ki tündörlő Istení nagy erő ej hatalomis, melyet né" melyek ej rendkivül, a' mérték fogadtatott Kegyelem szerént Pro" feta vagy Apostolis viszen valá végbez. De rend szerént ej főképpen az halottaiból valo fel-támasztatása Embernek Egye" dül trak az Egy Igaz, ej örökkévalo Istennek tulajdonithato erő" ej hatalom. Sinen m. maga üdveritönk. Valamiképpen az Atya támaszt Halottakot, ej meg-elevenit: hasonloképpen a Fiuis Mat. 5: 21. Luk. 8: 55. Cap. 7: 15.

11o: Az Kristus Jésus igaz ej örökkévalo Istent illető tiszteletihez tartozik az, amely Istení tisztelettel tiszteli o Felségét az Apostol Kr. Pál Zid. 1: 10. Te Uram Kezdetben terementted a Mennyet és a föl" det 4. 6. És imádják ötet az Istennek minden Angyali.

12o: Ide tartozik ezis Jelen. 5: 12. Mélto hogy annak meg ölette" tett Bárány vegyen erőt hatalmasságot, tiszteségeket dicsőséget és áldást 4. 13. És minden terementett állatok ezt mondják: A Király" lyi Székben ülőnek és a Báránynak legyen áldás dicsőség stb. a't. mind örökkön örökké 4. 14. A Négy Zelrej állatok pedig azt mondják Amen. 13o: Igaz Isten az; aki Segitségül hivattatik az Kr: Irások szerént. Ezért Kr: Istvánis midön kövezetnek; nem mást ha" nem csak a Kristus Jésust hivja Segitségül. Sinen mondja Zoel Prophetais Rész 2: 32. Valaki Segitségül hivja az Urnak nevét

meg-tartatik

meg-tartatik. Azt m. Anániás Tsel. 9:14. A' Krisztusnak? Te tu„
dod Uram annyi bosszusággal illette Saulus arokot kik a Te
nevedet segitségül hivják.

2do Hogy a' Jesus Krisztusnak igaz Istenségét be' nyom„
hatna annyival is inkább Sz. Pál Apostol a Kolossébeliecknek
elmejekben, azt m. Hogy a' Krisztusban lakozik az Istenek min„
den telyessége állatya szerint. Kész. 2:9. Mert tetszett az Atya„
nak, hogy minden telyesség ő benne lakoznék Kész 1:19. ki a lát„
hatatlan Istennek ábrázatya IX. 15.

3dik: Ide tartozik kürtségeskeppen hogy Sz. Pál A. ej már Apos„
tolokis, az a' levelének köszöntésében az Kegyelmet ej áldaná az
hivekre, kérjék ugy az Atyától mint a Fiutol, fel-tévén azt
hogy azoknak szerző oka ugy a Fiuis mint az Atya: Amineum
meg-tapasztalt esméret, ej vallás tétel éttség kivül erősebb
ej bizonyosabb; minden tsak elmében való esméretnél; midőn
t.i. a' jo Lélek láttya; ej ugyan meg kostoltatis, mi képpen ele„
venitessék ej vitajositással-meg naponként az Atyának és
a Fiunak minden hatoi jelen volta; áldásra ej kegyelme által
az hivő Embert.

Minden ezekből az elő számlált Sz. Irásbéli Locusokbol azért
meg. tanulhattuk azt, hogy az Istení nevek tulajdonságok mun„
kák, és tisztelet, mint az Atyára ugy az Fiura vonhatnak.
Azért az Krisztus Jesusrol való vallástételünknek Erősségét már
ekképpen keresztyük be.

Valamely tsak az Egy Igaz ej örökkévalo Istent illető, tulaj„
don-nevek, Istení tisztelet, Istení Tulajdonságok, ej mutják tu„
lajdonittatnak az Atyának; ugyan azok hogy tulajdonittassanak
egyenlőképpen a Fiunak is, az fenn elő számlált sokaj Sz. I„
rásbéli helyekkel; mind azokat meg-bizonyitottuk azért mint
az Atya; ugy a' finis örökkévalo igaz Isten.

Meg jegyzés: A fenn elő számlált Locusokbol következik
a Fiunak igaz örökkévalo istensége

Mely szerentis vagyon immár hátra; hogy az Egy Istení
állatban Élő Harmadik személynek is. Ki a Szt. Lélek Isten
Egy igaz ej örökkévalo istenségét az Atyával és Fiuval, a fenn
meg-jegyzett kut fejekből meg-bizonyittsuk: Es igy az ellen„
kezőknek szentségtörő Tudományokat meg tápolyuk.

Meg jegyzés: Már következik a' sz. Lélek is. igaz Isten„
sége ugyan a sz. Irásokbol

A Szt Lélek Ur Istennek. Istení tulaj„
don Neveiről

1mo: Amar

1ò: Amaz Evangyeliomi Prófèta Ésaiás Rész 6: 8. 9 így szóll: Hogy ő küldetett légyen a' Népher a' Seregeknek Tehovájától; és parantsolat adattatott néki hogy meg mondaná ezeket a' Népnek: Halván hallyátok ej ne értsétek, látván lássatok ej ne esmérjétek Mely dolgot Szt: Pál Apostol elégen erősitti-meg Tsel. 28: 26. Sol mondotta bizonnyal a' Szt: Lélek az Ésaiás Prófèta által annak Atyáinknak — hogy halván hallyátok de meg nem értitek S' a' többi v: 27. Mert meg-kövéredett a' népnek szive hogy ne lássanak, se ne hallyanak, ej szivekkel ne értsenek. De másutt is ezen Prófèta, ezen Szt-küldetteréét a' Szt: Léleknek tulajdonittya Rész 48: Vsz 16. mellyekből meg tetszik hogy a' Szt: Lélek Istennek Seregeknek Tehovája, és a' Prófètáknak Directora lett légyen és igaz Istení Személy.

2dò: Minden Profetziát a' Szt: Irásban, a' Szt: Léleknek tulajdonittatnak 1 Pet. 1: 11. Mert nem Emberektnek akaratjából származtanak a' Prófètálások; hanem a' Szt: Lélektől indittatván szóllottanak az Istennek Szt: Emberei. Senki pedig az igaz Istenen kivül; ez istení nagy munkának szerzò oka és inditója nem lehetett. Azért a' Szt Léleknek méltán tulajdonittathatnak, az Egy igaz Istení Név, ej az Istení munkák

3tiò: A' Szt: Lélek ellen valo vétek, sem a' jelenvalo, sem a' jövendo életben Senkinek meg nem botsáttatik: ki tehát ebbòl is Szt: Léleknek meg különbörtetett személlye és istení Majestája. Mert azt m. maga üdvezitto Urunk Matt. 12: 31. Minden bün és káromlás meg-botsáttatik az Embernek 15: 32. És valaki szóllandaz Embernek fia ellen meg-botsáttatik néki: De valaki szóllandá Szt Lélek ellen nem botsáttatik-meg néki sem è világon sem a' más világon. De ki tehtzik ùnnen azért: hogy a' Szt: Lélek meg különböztetik ùtten személlye szerént az Atyától és a' fiutol. Lásd meg i Ján. 5: 7. azért a' Szt: Lélek Személy és igaz Isten.

4tò: Midón Ananiást szembe fogna vétkéről az Apostol így szóll: Anania! mi'ért foglalá el a' Sátán a' te szivedet, hogy hazudnál a' Szt Lélek ellen? (Tsel. 5: 3.) Nem Embernek hanem Istennek hazudtál. Mely Szt: Lélek Isten Majestájának meg-sértéséért, ámhallálhis büntetteték

5tò: Szt Pál hogy Istennek Templomi légyenek az Hivek; innen hozza ki; hogy az Istennek Lelke lakoznak bennünk; sőt hol Istennek, hol a' Szt: Léleknek Templominak nevez bennünket; mely általis az Atyának igaz istenségét, közzé tészi a' Szt: Lélekkel (1 Kor. 3: 16. (cap. 6: 19.))

A' Szt: Lélek Istennek igaz Örökkévalo Egy Istent illetò Tulajdonságairol

1ò: Tulajdonittatik a' Szt: Léleknek örökkévalóság 1 Mos. 1: 2. Mert az egy Meg oszolhatatlan istení állatban lévò Harmadik meg különböz-

retett

retett személynek, nem lehetett a teremtett állatoknak számából
ki nem rèszetetni: Mint aki minden teremtett dolgoknak
örökkévaló teremtöje: kinek az Apostolis örökkévalosságot
tulajdonitt f: Sid. 6: 14 :) Melyröl fellyebb bövebben látkadèl.
2o: Mindentudosàg 1. Kor. 2. 10. Mert az istennek lelke mindenekt
vizsgál, még az istennek mély-sègeirö is Sàn. 17: 26. A' fèr lélek pedig
itten mint Személy, az Atyàtol meg-külömböztetik f: Lelpz. 16: 1ssa 17.
3o: Mindenhatosàg 1 Kor. 12: 4-11. Mert minden Istenì ajàndè-
kok szàrmoznak a' fèr: lélektöl. Ki mint Mindenhato Isten osztо-
gattya azokat, kivàltképpen mindenekнek amint akarja; az hon-
nàn azon Locusokban, a fèr: lélek Imnak ej Istemekìs nevezetik;
mint Mindenhato Isten. Amineмü jo Adomànyoknak, ej tödelletes
ajàndèkoknak osztogatàsa, hasonlòképpen tulajdonittatik Sak. 1: 17.
A' világosságnak Atyànakis: melyböl ki jö, hogy azon Istenì Minden-
hatosàgnak munkàja, az Atyàval ej a' fèr: lélek Istennel kör legyen:
És jollehet mondattyèk némelykor hatalomnakis a' fèr: lélek. Mindaz-
onàltal a' fèr: lélleknel; ki személlye szerint Istenì hatalommal
bir; a mely àltal munkàlkodik; azon hatalom nem személlyèt je-
lenti, hanem Istenì tulajdonsàgàt; mely àltal az maga minden-
hato Munkàjit veghez viszi mint hatalmas Isten.

A Szent Lélleknek csak egyedül az igaz Istent tulajdonkeppen illetö Istenì Munkàji ezek

1o: A teremtésnek munkàjàban hogy conenvàlt legyen a' fèr: lé-
lek istenì személlye szerint világos bizonysàgot tèszen Mosey arrol
midön igy szòlt. 1 Moy. 1: 2. Hogy a' lélek ki terjesztedven a' mi-
ségeden, annnyen èrzèkèt nèlkül valo földnek színen; tàplàlja
vala a' vizeket. Mely szòk àltal jelentetik, hogy e' világnak azt
az èrzèkèt; melyben most làtatik; a' fèr lélleknek ereje vitte
legyen tödelletessègre; midön t. i. mindenekre ki terjesztedven
ej erejèt mindenekre ki öntvèn, valosàgot, elevensèget, èletet
ej mozgàst szerzett légyen azokban; melyet ott fenn meg-làt-
hattàl bövebben.

2do: Az ujja Születtetès; Mely minden e' világ szerint valo külsö
dolgoknal nagyobb, ej tsudàlatosabb Istenì munka: E' pedig a' fèr:
Lélleknek munkàja; ànelyet nem màstol vett; hanem maga
tulajdon ereje àltal tèszen veghez a' fèr: lélek; azèrt ha va-
lahòl ebböl bizonyàra kitettetik Istenì Mindenhatosàgànak
munkàja Ján. 3: 1ssa 5. 1 Kor. 12: 4. 5. 6. ej 11.

3tio: Mi lehet az Istennek tsudàlatosabb és dit sösegesebb
munkàja az egèsz sz. Iràsokban; mint az ö nèpènek az veres tenge-
ren szàraz làbbal valo àltal hozàsa. De ezen Istenì Nagysàgos
munkàrol

munkais, a' Szent Lélekről köre' tétetnek; midőn azt M. Izsaiás Próféta Rép. 63: 12. 13. Vált Hol vagyon az, aki adta ő beléjjek s: ugymint az Izraël népének Szivében: Jaz ő Szent Lelkét; ki vezér, ki vala őket az ő dicsőséges Karjaival, ugy viselte öket az Urnak lelke hogy magának dicsőségej nevet szerzene: Melyel a Szt: Lélekrül igaz éj örökké való Istensége bizonyittatik

4to: A' Szent Lélek az Istennek mejségeit virgálya 1 Kor. 2: 10. 12.

5to: A' Böltseségnek ajándéka, Istennek a világosságoknak Attyá, nak tulajdonittatik Jac. 1: 5. 17. De egy szer smind eben Istenj munkaj a Szt: Lélekrül is tulajdona Luk. 12: 12. Mark. 13: 11. ej másutt. Annak vigasztalo meg-tanitt titeket mindenekre 1. Kor. 12: 8. Némelly dolgok adattatik böltseségnek beszéde ugyan aron Lélekről.

6to: A meg-igazittásnál; még szenteltetésnél mi lehet nagyobb Istenj munka; de ezek mind az Atyának ej Finnak ugy a Szt Lélekrül is tulajdonittatik, midőn az Apostol igy szoll 1 Kor. 6: 11. Illyenek voltatok tűis, de már meg mosogattatok meg-igazittattatok; meg szenteltettetek a' Kristus Jésus Nevében, ej annak Istenünknek lelke által s: Zárd 2. Thes. 2: 13.

7mo: Nem utolso Bizonysága a Szt: Lélek igaz Istenségének ki mineműtánna elöbbször azt mondotta volna Ez az En Szö. vetségem amelyet en kötök ő vellek; hogy az en Törvényemet be dcom az ő Szivekbe; ej az ő bünökről többé meg nem Emlékezem v. á t. Mintsem pedig az Egh alatt a' Kegyelembéli Szövetség munkájánál nagyobb Istenj munka; mely mint az Atyának, hasonlokeppen tulajdonittatik itten a Szt Lélekrülis: Ezért az Atyával igaz Isten a Szt: Lélek.

Az Egy igaz Istent illető Istenj Tiszteletis tulajdonittatik a' Szt Irásokban a' Szent Lélleknek

1o: 1 Cor. 1: 13. A' Kristus Jésustol Kegyelmet az Atyától szerel, met a Sz. Lélektől vellek valo közösséget kivan meg adatni az egy Istenj állatban lévő három meg-különböztetett Személyektől Szt. Pál a' Korinthusbéli Híveknek; holottis egy aránt tiszteltetik az Atyával ej Finval a Szt: Lélekis.

2do: Itt ok láto Szt: Jánosis az ő Istenj tiszteletiben attol: Aki vagyon ari vala, ej ari el-jövendő. És az hét Lelkektől kik az ő Székinek elötte vagynak s: kik a Lélleknek külömb külömb

Tömb féle mun
mely értelem
Ecclesiarum
kléziáknak
teletiben a Szt
3tio: Az
16. Rész 6: 19.
telttetett haj
mok nem Em
rendeltetett
atinek tisztel
mok alkatn
hol a Szt: Lél
meg látok: /
lívek mint
telttetett Te
hogy légyen
a meg-oszol
a Szt: Lélekn
az Atyában
mint az Atyá
Galat. 4: 26.
4to: A
tent illető
midőn az ő
nevében meg
képpen ki
és Szt Lélekn
Nagy Istenj
Meg je
telek mely
5to:
ennyi rendk
Ukitárius
gát ej terü
kül valo I
mind az ég
mind mun
teletére
meg bizony
állatban,
gyen a Szt

Több féle mutatásra nézve tétetnek-itt-fel az hetes számban:
mely értelemben a R. Catholicus Tudósítás meg egyeztenek.
Ez harmadszor kéri Kegyelmet éj bészéget, az Úrnak hét Ek.
klésiáknak az Krisztus Jézustol. Mely szerint ezen Istemi tisz-
teletiben á szt: Lélektij bé foglallya az Apostol s: Selen. 1: 4. 5. Vsk
Ytiò: Az Hivek mondatnak szt Lélek Templominak 1 Kor. 3:
16. Rész 6: 19. 20. Ezért á szt. Lélednek Istemi tiszteletire szen-
telteretett hajlékok tehát az Hivek: Mert ugyanis á Templo-
mok nem Embereknek, hanem az Igaz Istennek tiszteletére
rendelteretett és szenteltetett helyek. Igaz Isten tehát á szt Lélekis
annak tiszteletére illy Nemes éj nem Kézzel csinált Templo-
mok alkotatnak fel: Más képpen hogy az Hivek, hol Istennek
hol á szt: Lélekinek Templomjnak mondattatnak s: mint feljebb
meg látok: / azzalis nem egyéb jelentetik; hanem hogy az
Hivek mint az Atyának, azonképpen á szt: Lélegnek fel szen-
telteretett Templomai légyenek: De következik ebből azis;
hogy légyenek az Egy Igaz Istennek Templomai azaz:
á meg-oszolhatatlan Istemi állatban Levő Atyának Finak és
á szt: Léleknek Templomai; mert az Atya á Finban; éj á Fin
az Atyában vagyon Jan. 14: 10. 11. Rész 1: 38. A szt Lélek pedig
mint az Atyának ugy á Finaktij Lelke Jan. 14: 26 Rész 16: 14.
Galat. 4: 26. Rom. 8: 9. 1 Petr. 1: 21. Filip. 1: 19.

Yto: A szt Lélek Istennek; tsak az Egy örökkévalo Is-
tent illető tisztelet tulajdonittatik; mindenek felett akkor
midőn az ő nevének szintén ugy, mint az Atyának és finak
nevében meg Keresztelkedünk: Melyből ellene mondhatatlan
képpen ki jö, hogy meg. Keresztelkedni Atyának finak
és szt Léleknek nevében, mind en Istemi tiszteletet felett valo
Nagy Istemi tiszteletet.

Meg jedzés: A szt: Keresztség mindenek felett valo Istemi tisz-
telet mely Kör á szt. Lélekről is.

Sto: Tsudálkozással kell itten meg-jegyezzünk azis. Hogy
ennyi rendkivül valo Bizonyságtételeis á szt. Irásoknak az
Ubitárius Atyafiak á szt. Lélek Istennek Személybeli valosá-
gát éj természetit tagadni merészlik, és tsak Személy nél-
kül valo Istemi erőnek álitnyár lenni ő Felségét. Holott
mind az egy igaz Istent, tulajdonképpen illető Nevére,
mind munkáira mind pedigien tulajdonságaira, éj Istemi tisz-
teletére nézve erős szt. irásbéli Argumentumokkal, már
meg bizonyitottuk. Hogy á meg oszolhatatlan Egy Istemi
állatban, az Atyával éj Finval egyenlő Istemi Személy lé-
gyen á szt. Lélek.

Meg jedzés

Lélek Istenről
Irásokban á Szent lé.

Keresztség Atyairól Szent-
Lélekről kivánt meg Dátis
ban meg-külömböztetve ke-
béli Hivednek-kötelessé-
ej Finval á szt: Lélekis.
az ő Istemi tiszteletiben
Jézusnak. Es az két Szentek
ti kéli á Lélednek külömb

Meg jedzés: A Szt: Lélek Személybeli valoság v. Hypostasis

6o: Ez valami képpen az Atya Istent tiszta Lélek; de mégis Személybéli Istenni valoságot ő Felségének az Unitáriusok semmi gátolhatnyák - Igaz ugy a Szt: Lélek Ur Istent is 2 Kor. 3:17. Személybéli valoságától ej természetétől meg fosztani; mint sem nagy Szentség törésnek, ej a Szent Lélek neve Káromlásának vétke nélkül. Mind azáltal nem kell itt érteni, az Igaz orthodoxa hittől valo el-szakadásnak ej Apostasiának vétket; amely soha örökké meg nem bocsátatik S: Mat. 12: 32: len valo olyan Káromlást; aminemmvól vagyon szo Jelen. 13: elso ers 5k Ujjak Jud. 15: 15. Dan. 7: 25. Jac. 2: 7.

Meg-jedzés: Valami képpen az Atya Istent tiszta Lélek; mégis Személy. Haromlo képpen a Szt: Lélek Istenis Személy hitt tagadni kárdomlás

X dik Kérdés: Minémü Okossegek vagy Argumentumok azok; mellyekből meg-bizonyittatik. Hogy az Egy Istenni állatban Személy szerint be foglaltassék a Fiu és a Szent Lélekis.

Felelet. (1o:) Minden Szt. Irás szerint meg-Keresztelteretett Embernek hinni ej vallani kell azt, hogy az Atya ej a Fiu, ej a Szt: Lélek azo igaz ej örökkévalo Egy Istenec: Idvezitto" Urunk azt parantsolya Tanitványinak Matt. 28: 19. Mark. 16: 15. Menyetek-el keresztellyetek, Atyának. Fiunak, ej Szt: Léleknek Nevében; de bizony Nem egyébért; hanem hogy minden idvezül ni kivánó, ej meg. keresztelteretett Ember, azon egy Hittel, Vallya a Fiut és a Szt: Lelket, maga egy igaz Istenének lenni, valamiképpen vallya az Atyát; mert ez Három Egy. Hogy bé tellyék amaz Evangyeliomi igaz mondás. Egy az Ur, Egy az Hit, Egy a keresztség Ephes. 4: 5.

2do: Meg-keresztelkedni pedig az Atyának és a Fiunak és a Szt: Léleknek nevében annyit tészen. Hogy annak az Istennek; aki Atya Fiu ej Szt: Lélek; mint Tevento: Megváltó ej meg-Szentelő" Istenének, tiszteletére szolgálatyára ej Engedelmességére Embernek magát Kivált képpen valo mondani ej mint egy Hüttelis el-Szentelni, ej el-kötelezni; mely Isten és Emberek között valo Relatiois meg valo sodik atyi tsak abból S: miképpen dorgálya az Apostol a Korinthusbeliek ezt igy szolván:) 1 Kor. 1: 13. Vallyon Pál feszittetett é meg értetek? Vallyon a Pál nevében Keresztelkettek é meg? De meg tetzik ej meg-valosodik ez a Titok a Krisztus Jesusnak

Szt: Keresz-

Sec. XVIII. De A. 1765. Apostata Dániel István. Örök életre vezető hit.

Szent Keresztségbemisz: Mat. 3: 16. 17. Márk. 1: 10. 11. Luk. 3: 21. 22.:/
Mely munkában az Egy Istení állatban való Személyek annyira
hasonlítanak á Nyavalyás bünös Emberben; hogy ugyan-
külsö és testi érzékenységek általis meg tapasztalhattak
az Emberek; az Egy Istení állatban lévö. Három Istení meg
külömböztetett Személyeket ugy mint az Atyát és á Fiat, és a
Szent Lelket. Midön t.i. az Atya Isten; Halhato Mennyei szó-
zat által kiáltya: Ez az en Szerelmes fiam stb. t. Á Fiu á
Jordánban Keresztelkedik. Á Szt Lélek pedig, meg-nyilatkozván
az Egek, galamb képében le-száll á Krisztusnák fejére: Bizon-
nyára azért mind ezek Halhatatlan meg-ismérhetö jelei annak
hogy az Egy Istení állatban. Három meg-Külömböztetett Sze-
mély Személyek légyenek: Ugy mint az Atya az Ige, és á Szt:
Lélek, és hogy ez Három egy Isten légyen. Egyszersmind pedig
bé-foglaltassék; ezen Szt: Keresztségben, mint az Atya; hason-
látos képpen á Fiu:, és á Szt: Lélek is. Mind ezekhez képest
nem ok nélkül mondották á régi Szt: Atyák: Meny-el Arianis
á Jordánhoz!: és ott világoson hozzá juthatt á Szt: Háromsá-
gnak; külsö Érzékenységek által való meg tapasztalásához.

Meg-jegyzés: (:a:) Ez Istení egy állatban lévö Atyát Fiut
és Szent Lelket, választyák és vallyák Istenednek lenni á Szt:
Keresztségnek Vinculuma szerint minden Hivek (:b:) Ezen igas-
ságot világoson bizonyittya az Krisztus Jésusnak Szt. Keresztsé-
gek.

3tio: Ennél nem alább való, sőt ehez éppen hasonló bi-
zonyságot találsz Szent Jánosnál 1 Ján. 5: 7. holott azt mondja
Hogy Három vagynak akik bizonyságot tésznek az Egbenv: az
Atya az Ige, és á Szt: Lélek. És ez Három egy. E pedigien
az á bizonyság; amely bizonyossa tészen bennünket, az Krisztus
Jésus által minékünk szerzettetett üdvesség felöl: És ez már
az Krisztus Jésusban fundáltatott Hit t.i. ez mi Hitünk
V. 4. és 11. Mely bizonyságot tésznek nyünékünk arrol t. illik
hogy örök életet adott minékünk az Isten, mely Élet az ö
Fiában vagyon.

Meg-jegyzés: Ugyan azon igasságot bizonyittya Szt: János
Apostolis az Három mennyei bizonyság tévökben.

Ez azért á Bizonyság tétel; amelyet bizonyittanak az Mennyei
Három bizonyságok. Kiknek adják számokat adják Személyeket
nézzed. Nem találsz abban fogyatkozást. Személyekre nézve
nem; mert azt m. Szt: János Apostol 1 Ján. 5: 9. Ha az Emberek-
nek bizonyság tételeket be vészszük; mennyivel inkább az Isten-
nek bizonyság tételét. a mely nagyobb: Mely által illyen tan-
bizonyságot tett Isten az ö Szt: Fiu felöl V. 10. Aki hiszen az Is-
remnek fiában

teinek fijábaw, vagyon annak bizonysága önnön magábaw. Aki
nem hiszen az Istennek hazuggá tette ötet; mert nem hitt a bi-
zonyságtételnek, melyet bizonyságot tett az ö Fia felöl. Erö-
sített és igaz a Mennyei bizonyságtétel. De aki nem hiszen
az Istennek fiának nevében, nintsen annál az Istennek Fija,
és örök élete sintsen annak stb. Ján. 5: 1ſt 12. 13.

Meg-jegyzés: Ez pedig annak bizonyságtétele, hogy aki
nem hiszen az Istennek Fiának nevében, nintsen annak örök
élete.

Ha pedig számokat nézedis ezen Mennyei bizonyságoknak
annál inkább méltók a be-vételre; mert amint ni. az Apostol
dolog meg-erösítteték: Mennyivel nagyobbak pedig a Mennyei
bizonyságtévök; mert ha a Menny és föld el-muliik; de az Isten
bizonyságtételében változás soha örökké nem lészen Mark.
13. 1ſt 31.

I°: De egy kevéssé Mennyünk tovább a körzelebb citált
locusokból ki folly o hgasságok meg-virgálásában

(:a:) Az Atya a személybéli valóság minden versenyés nélkül ej igaz
Isten; nem különben az ige vagy az Fiuis. Bizonnyára tehát a
stt: Lélekis, ki az Atyával ej Fiuval a citált locusban egynek
mondatik, személybéli Valóság, ej igaz Isten; mert egy az Atya-
val és a Fiuval. (:b:) Az Atya és a fiu és a sz: Lélek annak
üdvességünk felöl való három Mennyei bizonyságoknak mon-
datnak lenni ezen locusban. Ha pedig stt Isteni erö ej
accidens volna a sz: Lélek nem tetetheték volna, az Atyának
ej Fiunak két személlyekkel egy karban ej rendben: Mert ha
mind az Atya mind az fiu meg-különböztetett személlyek, az
harmadik bizonyságnak egyaránt a sz Lélek nekis, azon bizony-
ság tételben személynek kell lenni; mert bizonyságot akár-
melly dologbanis; mas nem tehet, hanem személybéli való-
ság. Azért a münkünk adattatott örök életröl Bizonyságot
tévö sz: Lélekis (:egyan ott 1ſt ii.:) nem lehet hogy accidens
stt az az: Istennek munkálkodó ereje legyen, hanem sze-
mélybéli valóság, és egyan Istени igaz személy

(:c:) A 3dik 1ſben a Textus, az mint örök életünk felöl
való ezen Mennyei Tanubizonyság tételt. Isten bizonyságtéte-
lének mondja; azért igaz ej örökkevaló Isten tehát a sz:
Lélek. Mert mint az örökkevaló Atyának és Fiunak akép-
tulajdonittatik a sz: Lélek nekis ezen Mennyei bizonyság-
tétel, az 3dik 1ſben; amelyre nézve egyan ott az Atya
az ige ej a sz: Lélek egynekis mondatik: Azertis a sz:

Lélek

Lelket az Egy Istení állatban. Harmadik Istení Személynek len„
ni vallyák éj hiszik è Világon el-terjedett minden Keresztény
Vallásban lévők. Hanem tsak az Ellenzerők, ugymint
á fenn meg-irt módon á Primitiva Apostolico Catholica Ek„
klésiától, Vagy Oecumenicum Concilium okban, vagy közön„
ség Gyülekezetekben Kárhoratva itélteted Arianus követői
kik nintsenek minden Keresztény Országokból ki tiltatva ki ve„
tattak? De nem itélhetni á minden napi jelekből; hogy
sorsáig leherne ottis az hol még találtatnak meg-maradva„
vadsok; ha meg-nem-térnek éj Isten meg-nem gyogyittya őket.

II:) De Nem lehet Feledékenységben hadni ittem
az Ellenzerő Atyafiaknak; á Krisztus Jésus Imadásá„
ban es Istení Tiszteletiben valo Nagy Hibájokatis.

Erről egy David Ferentz Nevű Unitárius ok Püspöje á Kolos„ 11
vári Piatzi Nagy Templomban s: melyet akkor ők birtak: / Pré„ 11
dikálván ezt mondotta: Ha nem Hiszsziik öröktől fogvan 11
való Istennek az Krisztust, neis imádjuk: mert nagyobb bál„
vanyosok leszünk azoknal, akik s.a.t. Bizony ami á bálványo„
sokat néri, vész szerent igazatis mondott ez á Vak Vezér.
Mert akik nem igaz éj örökké való Istennek; hanem tsak bi„
zonyos üdöben; ugymint ez előtt 1760dik Esztendőkkel szüle„
tett éj terementetett Cubernek, éj tsak mondatott Istennek hi„
szik éj Vallyák az Krisztus Jésust. Azok terementetett Cubert,
és tsak mondatott Istent s: mineműek az Angyalok éj á Birák
i Kor. 8: 5.: / imádnak Istení tiszteletel, és attol vágnak Se„
gitséget mint annak meg átkoztatott Arius éj annak követői
Holott azt m. az Istennek lelke Jeremiás Prófeta által.
Rész 17: 5. Akkoron aki bizik Cubernek, éj erőségét helyhezteti
á testben. És ismet Rész 10: 11. Ek. veszti való Istenek azok
akik nem terementték á Mennyet és á Földet. Terementő. Isten„
pedig terementetett Cuber nem lehet: De méltok az halál„
ra azokis, azt m. az Apostol: akik hátra hadgyák á Terementőt,
éj imádnak terementett állatot Rom. 5: 25. éj 32. Mert nem
az Cubereknek fiaiban; hanem tsak á Mennyek és földnek
Terementő Istenében kell bizni Zolt. 146: 3. 5. 6. Amint maga
tüdvezitőnkis mondja á Kisértő Sátánnak: Távozzál el éle„
töllem Sátán; mert meg vagyon irva: Hogy á Te Uradot
Istenedet imádjad éj tsak ő néki szolgálj Mat. 4: 10.

Mind ezekre az itten elő számlált, éj meg tsáfolhatat„
lan igasságokra nézve azért méltán mondattatik á végi„
ektől Arius, éj á Nestorianusok, Pálvány Imádoknak:

Mert

Mert à Kristus Jésust tsak teremtetett Embernek hiszik és
vallyák vala mégis Isteni tiszteletet adnak vala néki.
Igy tselekesznek mais azok kik à Dávid Ferenc Prédikátzió-
ja szerint Bálványt tsinálnak à Kristusbol: Midőn ő Fel-
ségének örökkévalo Igaz Istenségét halálban tagadják, ej tsak
mint teremtetett Embert, ej tsak üdö szerint valo Mondatott Is-
tent illetik Istení tisztelettel, ej elépen Dávid Ferenc mondatem
nem maradnak ülvessen à Bálványozástol: Holott à Bálványozás
igen nagy vétek f: 2. Moj. 32: 21. j mely meg-vagyon tiltattatva
à telyes Sz: Irásban, Számtalan Sz: hellyeken mint fennebbis
illetők nevezetesen 1 Kor. 10: 7. 8. Bálványozók ne-légyetek mely
mia à pusztában el-vesztenek egy nap. 23. tzezer. A Bálvá-
nyozók az Isten országának örökösei nem lésznek Galat. 5: 19=21. vers.
De nem szürtség Ide több bizonyságot elé hordanunk; ezek-
ből vak aki által-nem-látya, à Kristus Jésus Istení tiszteleti-
ben, Nagy hibájokat az ellenkező Atyafiaknak, Azért az Krisztus
Jésust Igaz ej örökkévalo Istennek lenni hidgyék ej vallyák:
Mert ő Felsége à Mindenek felett örökké áldandó Igaz Isten ej
örök élet Rom. 8: 5. 1 Ján. 5: 20. Ha à Bálványozásnak karhozatos
vérkét el-távoztatni akarjuk.

XI.ik Kérdés: A' fellyebb említ Sz: Irásbéli helyekből
voltaképpen meg bizonyitottuk. Hogy az Egy Istení állatban
valo második ej hasonmadik Istení Személlyeknek, igaz örök,
kévalo, ej Egyenlő istenségek légyen az Atyával. Mi az
oka mégis hogy az ellenkezők az Zsinat és à Sz: Életnek
Nyilvánvalo Igaz ej örökkévalo Istenségit oly halálig tagadják?

Felelet: Ennek az ő tévelygésének; Nem kitsin okai vadnak
Jó: Mert annyit fellyebb meg-jegyeztük, à testet és vérrel
az az. Testi okossággal tanátskozó Lélek vagy testi Ember nem
foghattya meg azokat amelyek az Istennek Lelkéjé, sőt azok
néki bolondságnak tetszenek; ej azokat meg sem tudhattya; mert
azok à Léleknek ereje által itéltetnek meg. (1 Kor. 2: 14.) A Sz: Lé-
lek Isten pedig hogy törölné Kegyelmét azokkal, akik tele török,
kal tagadják ő Felségét: Holott tsak à Sz: Élet az, aki meg ta-
nitt minket minden Igazságra Ján. 16. 13. 1 Kor. 2: 15

2 o: Mert ezeknek elmejeket meg-vakitotta e világnak Istene
2 Kor. 4: 4. Hogy à Krisztus Jésus Evangyéliomának világossága,
ne-fényleneék néktek; mely Krisztus Istennek ábrázattya

3 o: Maga Üdvezitő Urunk mondja. Mat. 13: 13. Látván nem
látnak, hallván nem hallanak 15 v. 15. Mert meg-kövesedett
e Népnek Szive hogy valamiképpen ne lássanak szemekkel
ne-halljanak fülökkel, meg-ne-térjenek ej meg gyogyitsam őket

4 o:

4to: Nyiltképpen való oda ezen tévelygésnek Kris; hogy az el-
lenkerök az Fin és Szt: Lélek Istennek, az Atyával egy igaz ej ö"
rökkévaló Istenségéről tanito Szt: Irásbéli helyeket csak félig
meddig vészik fel. mert.

5to: Első Sőben: A Krisztus Jésusnak csak azo Cuberi termé-
szetéről, és meg-alázatásáról szóllo Locusokot vészik fel; ej aro-
kot még a gyermekeknek elmejétk bé öntik és bé nyomják.

6to: De Másodszor: A Fin ej Szt. Lélek Istennek igaz ej örök"
kévaló Istenségéről hathatoson tanitto Szt. Irásbéli hellyeket,
tellyességgel el. mellőzik, ej hátok megé vetik.

Mely dolgot az Unitáriusoknak egy titkos Nevez Kökösi ne" "
vü Papjokban, Én Magam tapasztaltam: Melynek valóságoz és
Köriében le ivt Historiájat, mélto bizony meg halgatni a Ke" "
gyes olvasonak: Kiis ez előtt való Esztendőkben a Vargyasi Ek" "
lésiájokban jövén Papságra; officiositatis benevolentiá bé-jött "
látogatásomra; ej a Ko-Beszéd Közben kezdé csak hamar "
az Krisztus Jésus örökkévalo Istenségét impugnálni. Melyre "
mondék a Papnak; mit fenedik Kegyelmed Anyiva, a Krisztus "
Jésus Örökkévalo Istensége ellen? - Holott minden Prophetak az "
Oh Testamentomban, az Krisztus Jésusnak o bemenet látozo Szt: "
Lelke által jövendöltenek. Melyre azt m. Ha en arom Asser" "
tiomot a Szt: Irásbol meg-bizonyitom; legottan mindgyárt Kefor" "
matussá lészen: Melyre en reponalek: En bizony szante pede "
meg-mutatom Kegyelmednek arom Szt: Irásbéli Locust; de ke" "
gyelmed azzal Keformatussá nem lészen, mert nemis lehet — "
Emis aromban forditain a Bibliát, ej egy szempillantás alatt "
meg-mutatám a Locust mely vagyon 1 Petr. 1: 20. melyből meg "
bizonyitám Assertiomot. Melyre mondá: Boldog Isten En tel" "
lyes életemben mind buttam a Szt Irást, de soha ezen Locust e" "
szemben nem vettem. Nem bizony mondék: Mert Vallásokot "
nem az Egész Szt: Irások Systhemájából értáljak; hanem csak
azokot a Locusokot értállyák v. attegályák Vallások meg erősitté" "
sére a Sz: Irásokbol, a melyek a Krisztus Jésusnak Cuberi termé" "
szeté, ej meg-üresitetését nézik. De a mellyek a Krisztus "
Jésusnak, ej a Szt: Lélecnek igaz ej örökkévalo Istenséget tulajdo" "
nitanak azokra bé hunnyják szemeket. De meg-fogják látni "
Mind Arius Mind Sabellius, ej azoknak minden követői, mi" "
nemü vetkenetes dolog légyen, a Krisztus Jésus Vár pálrája "
alatt meg-roncsatni mindazoknak valakik gyalázattal illetik
ő Felségét. Ellenben mely boldogok lésznek azok, akik tsa" "
kollyák és tiszstelik a nekiek küldött fiat ej a hozza ragasz"
kodnak l: Solt. 2do Capite toto.

7mo: Az Ellenkezők tévelygésének nagy oka aris hogy
valaki

4to: Kivált képpen való oka ezen tévelygésnek Kiis; hogy az el-
lenkerök az Fiu és Szt. Lélek Istennek, az Atyával egy igaz ej ö"
vökkévalo Istenségéröl tanito Szt. Irásbéli helyeket csak félig
meddig vészik fel. mert.

5to: Elsöben: A Kristus Jésusnak csak azö Emberi termé-
szetéröl, és meg-alázatásárol szollo Locusokat vészik fel; ej azo-
kot meg a gyermekeknek elnyelik be öntik és be nyomják.

6to: De Másodszor: A Fiu ej Szt. Lélek Istennek igaz ej örök"
kévalo Istenségéröl határozon tanitto Szt. Irásbéli helyeket,
tellyességgel el-mellözik, ej hátok megé vetik.

Mely dolgot az Unitáriusoknak egy Hires Neves Kökösi ne-"
vü Papjokban, Én Magam tapasztalam. Melynek valosagos és
Röviden le irt Historiáját, melyre bizony meg halgatni á Ke-"
gyes olvasonak: Kiis ér elött való Esztendökben a Vargyasi Ek-"
lesiájokban jövén Papságra; officiositatis benevolentiá be-jött "
látogatásomra; ej á Szo-Beszéd Közben Kezdé csak hamar "
az Kristus Jésus örökkévalo Istenségét impugnálni. Melyre "
mondék á Papnak; mit fenekedik Kegyelmed annyira, á Kristus "
Jésus Örökkévalo Istensége ellen?-Holott minden Profetái az "
Oh Testamentomban, az Kristus Jésusnak ö bemenet határozo Szt:
Lelke által jövendöltenek. Melyre azt m. Ha en azon Asser-"
tiomot á Szt: Irásbol meg-bizonyitom; legottan mindgyárt Kegy-"
matuppá lészen: Melyre en reponalék: En bizony szante pede "
meg-mutatom Kegyelmednek azon Szt: Irásbéli Locust; de ke-"
gyelmed azzal Kegymatuppá nem lészen, mert nemis lehet — "
Emis aromban forditain á Bibliát, ej egy szempillantás alatt "
meg-mutatám á Locust mely vagyon 1 Pet. 5: 20. melyböl meg "
bizonyitám Assertiomot. Melyre monda: Boldog Isten En tel-"
lyes életemben mind hattam á Szt Irást, de soha ezen Locust e-"
szemben nem vettem. Nem bizony mondék: Mert Vallásokat "
nem az Egész Szt: Irások Systhemájából értsd, hanem csak
azokat á Locusokat értsd vagy Allegáljak v. allegáljak Vallásokat meg erösitté. "
szike á Szt: Irásokból, á melyek á Kristus Jésusnak Emberi termé-"
szete, ej meg-üresitteték nézik. De á melyek á Kristus "
Jésusnak, ej á Szt: Lélecknek igaz ej örökkévalo Istenségét tudajdo-"
nitanak azokra be hunnyák szemeket. De meg-fogják látni "
Mind Arius Mind Sabellius, ej azoknak minden követöi, ni-"
nemü vetemetes dolog légyen, á Kristus Jésus Vár pálrája "
alatt meg-rontatni mindazoknak valaki gyalázattal illetik "
ö Felségét. Ellenben mely boldogok lésznek azok, akik tsa-"
kollyák és tisztelik á nekiek küldott Fiat ej é hozza ragasz-"
kodnak Szt: Solt. 2do Capite toto.

7mo: Az Ellenkerök tévelygésének nagy oka azis hogy
valaki

valaki a Krisztus Jésusnak, és a Szt: Lélekneк. Igaz örörévaló Istenségeнek tagadásában, a Sidóval egy tévelygésben vagyon; annak ama Moses [redacted] fedele azo örtzáján és szemein fel-fedetlen vagyon, és maradt mind addig, mig a Krisztus Jésus által el-nem vétetetik 2.Kor.3:14.15. Mert azaz fedélnek el-vétele tulajdonittatik, mind a Finak, mind a Szt: Lélekneк I: V. 18.) Nem juthatnak azért az ellenkezők; az Krisztus Jésus orczáján tündöklő Istени Dicsőségeg ismeret-nek Világosságára. És a Moses fedelein nem vétethetik-el-szemeiről másképpen; hanem az Krisztus Jésusnak és a Szt: Lélek Istennek fel-segitto kegyelme által. Szükség annakokáért, hogy igaz ittéből származott könyörgéseknek általa nyerjenek a fiu és Szt Lélek Istentől kegyelmet hogy a Moses fedele el-vétetessék szemeiről és szivekről, hogy fel-fedezett orczával [illegible] Istenségét meg-lássák az Ur[illegible]nak dicsőségét a Szt: Lélek által ugyan ott Ujbuny 17. és 18°

XII Kérdés: Minthogy az Krisztus Jésusban lévő Istени és emberi két Természeteket fenn az V[ala]ki Kérdés alatt Szt: Irásbéli Helyekből. Ellene mondhatatlan képpen meg-bizonyittatnak; azért minémü büntetés következhetik azokra, akik ezen Szt. Irásbéli titkot és a Kegyes-tyéni Hitnek, illy Nevezetes Agazatyát be nem vesik?

Felelet 1°: Ésaiás Prophetának 45:9.) azt m. Jaj annak! aki azo teremtője ellen támad. Az Krisztus Jésusnak pedig teremtő igaz Istenségit, fenn az III[ala]ki Kérdés alatt, a Szt. Irásokból voltaképpen meg-bizonyittatnak: ezért valaki azok ellen a Fiunk teremtő igaz Istenségét tagadja, az o teremtőjének az ellene támad; midőn tehozza o Felségéről a teremtő igaz Istenséget; mely által nem egyebet hanem a Prophéta által meg-jövendöltetett örökkévaló sajat várhatya fejére az olyan Embert.

2°: Valaki a Jésus Krisztus igaz Istени és Emberi természetiről már elő hozott számos és sokkolatos Szt: Irásbéli bizonyságokat Be-nem-vészi, és nem enged a Szt: Irásnak bevédének; mely Istentől illetteretett; és hasznos a tanitásra meg-jobbitásra; mert nem Emberi akarattyából; hanem a Szt. Léleknek inditásából szollottanak az Istennek Emberei 1. Pét 1:21. Lész 2:12. 2 Tim. 3:16. Az honnan a Szt: Irásokhoz, sem hozzá tenni sem azokból el-venni atok alatt nem szabad 4. Mos. 2:2. Lesp. 12:12. Péld. 30:6. Jel. 22:18.19 valamely Emberek előtt azért, illy számos és sokkolatos Szt: Lélekbéli Helyeknek mintsem hitele; sőt azokat hátok megé vetik azon az uton az Egész Szt: Irástis az olyan Embereket Eretnekségbe hozhattyák a Naturálistákkal mert azt m. az Irás. Tit. 3:10.

Valaki

Valaki a törvényt meg-tartandja; vétkezendik pedig egyben az Egész törvénynek meg-rontásában bűnös v. vétkes.

Meg-jedzés: ad 1mum és 2dum (:a:) Jaj annak aki az ő Teremtője ellen támad. (:b:) Aki a Szt. Irás beszédének nevetség részeit meg veti, az Egész Szt. Irás meg-rontásában vétkes, mert el-vesni abból átok alatt nem szabad.

3tio: Mert aki az Isten beszédének Hitelt nem ád és az Erkölcsének nem enged furfang az Matt. 18: 17. és úgy tartatik mint Pogány; és azzal társolkodni sem szabad 2 Thes. 3: 6. Mert az Hit az hallásból vagyon az hallás pedig az Istennek igéjéből. Rom. 10: 17. Nem engedni azért az Isten beszédének, és az Erkölcsének Pogányi furfang Ismét 2. Tan. V. g. Valaki által hagja és meg nem marad a Krisztus Tudományában Istene annak sintsen.

Meg-jedzés: Nem engedni az Isten beszédének Pogányi furfang, az olyannal társolkodni sem szabad.

4to: Az Ellenkezők az Krisztus Emberi természetét, ellenre felette is hiszik és vallyák: és ámbár csak akoris vagaszkodnak; és a Krisztus Jésus Igaz Ismeretében; tovább az ő Felsége Emberi természetének nemi nemis akarnak: Örökké való igaz Istenséget pedig ő Felségének tele torokkal tagadják: De tudják meg, hogy valameddig, az Vdik Kérdésre való feleletben citált sok száma ej igen fontos Locusok ellen, az ellenkezők s másokis akik az Krisztus Jésusnak igaz Istenséget illyen meg-átkozott szivel tagadják mind addig sem a Sidóknak, sem akármely más ellenkezőknek szemeiről ej orczájokról a Mosesnek fedele le nem vétetetik 2. Kor. 3: 14-is. De mihelyt meg térendik azok Istenhez Ps. 16. 1: azt m. az Apostol Ige ottan el-vétetik azon fedél az ő szivéről. És meg világosodik ő néki ek a Krisztus Ephés. 5: 14. És a Krisztus Jésus orczáján tündöklő Dicsőséges Istenni Ismeretnek világossága fénylени kezd az ő szivében 2. Kor. 4: 4. és 6. Kolos. 1: 15. Ki az láthatatlan Istennek ábrázattya ej minden teremtett állatnak előtte azaz: Örök üdőnek előtte születtetett ej fel-teremtetett Péld. 8: 23. 1 á.t.

Meg jedzés: Mind addig a Mosesi Fedele szemeken marad az Krisztus örök Istenségét tagadóknak valamig meg nem világosodik ő nékiek a Krisztus.

5to: Azt m. Sz: Peter Ics. 4: 12. Minthogy nincs más benne üdvesség nemis adattatott az Emberek között Egh alatt más név, melyben meg-tartatnunk lehetnénk, hanem csak a Jésus neve /: 2. Kor. 4: 4. 6. :/ Maga Üdvezítő Urunktis azt m. Ján. 14: 6. Én vagyok az Ut, az Igazság s Élet ej az Igazság senki nem mehet az Atyához hanem ha

hoz hanem eö általam Ismét Ján. 17: 3. Ez az örök élet, hogy
tégedet egyedül esmérjenek Atyám. Igaz Istennek lenni éjjakit
el-botsátottál á Krisztus Jézust: Azért igaz Isten tehát á Jézus-
Krisztus; még pedig olyan ut élet és igasság; olyan édgyetlen
egy Körbenjáro, Kinéllül Senki az Atyához nem mehet; hanem
tsak ö általa. Mert /: mint fellyebbis illetök :/ mintsen más
üdvesség; nemis adattatott Eghaz alatt más név; melyben á Sze-
gény bünös Emberek meg-tartattatása lehetne hanem tsak
á Jézus nevében.

Azért Szály bé az magad lelkéd esmeretében ok Üdvezülni
Kivánó Hivatárim Jo akaro Atyámfiai. Ha á Krisztus Jézust ö
Citály locusok ellen; azö igaz éj örökké valo Istenségétöl éj
tulajdonságairol akarod meg-feszteni, mit fogsz tsinálni az Ittan.
Mert más utat nem találsz, mely által á te bünéiddel meg-
bántatott istenedhez és Atyádhoz járulhass az Krisztus Jézuson
Kivül. Más nevet nem találhatsz Eghaz alatt melyben üdvességet
nyerhess; hanem tsak á Jézus nevében.

Meg-jedzés: Azért adhortáltatnak az illyenek á Meg-térésre
Je pedigien ezt az üdvességnek-utát el-tévesztöd; ezt az Üdve-
zitö nevet meg-tagadtad; minden á Krisztus Jézust leg nagyobb
Istени tulajdonságától, ugymint az ö igaz é örökkévalo Isten-
Ségétöl meg-fosztvan, tsak üdö szerént valo mondatott Istennek
lenni hiszed éj vallod. Es tagadvan elépen á Krisztus Jézust
magadra vonszod azt az Evangyéliomi szomoru Sententziát Mat.
10: 32. 33. melyet maga üdvezitö ilyenek pronunciált így szolván:
Valaki vallást tészen en vollam az Emberek elött, Emis vallást
tészek azzal az En Mennyei Atyám elött. Valaki meg-tagadand
engemet az Emberek elött: Emis meg-tagadom azt az En Men-
nyei Atyám elött, éj azö Angyali elött. Luk. 12: 8. 9.

Es ki töröltetik annak része az Elet Könyvéből. Es Jézus
mehet az illyen Ember á sit: Városban; hanem Kin marad á
Kapukon Kivül, és jut végheteten siralmas állapotra. Jelen. 22:
15. es 19. Mely szomoru Ki meneteltöl hogy á Jónak Kegyelme
az Atyának szeretne; éj á sit Lélekneк vellek valo közösüle-
se Kegény Hivatárim Atyánkfiait meg-mentse; éj védelmezze
mindennapi alazatos Kéréseimnek által, ezért Imádom az Is-
tenemet buzgo szivel és Lélekkel.

Meg Jedzés: A'ket elsöbb fel adásra (a:) Aki tagadja á
Krisztus Jézust; azis meg-tagadtatik a Mennyei Atya elött, éj
Ki töröltetik az életnek Könyvéből (: b:) Imádtatik az Isten
ereknek meg-tévesztésére.

Hogy azért az örök üdvességtöl el-ne essünk el-mulhatat-

Lauképpen

Lau képpen
Kivánunk
lenkezö
tegyünk
dünd ter
kell egy
kül valo
Mert m
Locusok
ellenkezö
Hüt éj
á Krist
rösséges
botult
Hanem á
nak has
ottan el-
2 Kor. 3: 12
mint az
/: melyet
zonyitga
tsSok
mészete
mint
Szerent
gyözze
az Hala
nem
zott Eg
mind

Lan képpen elmenèben vgyanjuk bé mingájon, kik üdvezülni
kivánnunk, és Keresztényi nevet viselünk, kivált képpen az el-
lenkező részről valók; Cs szivünkben hidgyük-el; és szájunkal
tegyünk Vallást arrol, hogy annak Örökké való Ige: ki egysze-
mind teremtő Istennis Ján. 1: 13. és Testè lett. Cs Hinnünk —
kell egyszersmind annak Hütünknek ama minden Versenyen nél-
kül való Nagy Titkát 1 Tim. 3: 16. hogy az Isten jelent meg a testben.
Mert mig az Üdvezitto Hütnek e nagy titkát: mely Emmanuel
Locusokbol fellyebb eleggé meg bizonyittatott: bé nem vészik az
ellenkezök; mind addig nem világosodik meg azoknak a Krisztus,
Hüt ej reménység nélkül tévelygenek Ezek. 19: 10. Mind addig
a Krisztus Jésus orczáján tündöklő igaz Istenti Tsmèretnek di-
csőséges világosságára nem juthatnak, elméjeknek homályban
borult szemeik meg nem világosittatnak mind addig Ephes. 1: 18.
Hanem a Mosesnek fedele szivekben szemeken a Sidokra s' mások,
nak hasonlóknak: Ha pedig meg-tèr azo szivek Istenhez, leg-
ottan el-vészi a Krisztus szemekről a fedelet azt m. az Apostol
2 Kor. 3: 14. 16. Mert akik az üdvezitto Hütnek e nagy Titkát: Ugy
mint az Ur Jésus Krisztusban lévő Istent ej emberi természetet
s: melyet fenn az Vr. Kérdés alatt a pr: részekbol bövön meg bi-
zonyitgattunk s' bé-nem-vészik. Nintsen azoknak igaz Kris-
tusok ej meg-Valtojok. Mert a Krisztus Jésusnak emberi ter-
mészete; ej fel váltalt tereszége szerént: Kellett eleget tenni,
mint valoságos Embernek a bünért. Mindenhato Istenségè
szerént pedig győzedelmeskedni kellett a' Ki mondhatatlan lélki
győzelmeken, mellyeket szenvedett a' testben; ej a Bünön és
az Halálon. Másképpen a Váltság munkája tökélletesen végbe
nem mehet vala. Cs igy az Adám Bünös vérébol származo-
tott Egész bünös Emberi Nemzet az Halálban maradott volna
mind örökké.

XIII. Kérdés: Ezen Kerünk alatt valo munkatska-
nak, Fő fundamentomairul tettünk vala fel az Első Kér-
désben az Igaz Örökkévalo Egy Istennek meg esmerését
és Keresését. Mely titkait Apostoli Szt. Vallásunknak
a teljes Szt. részekbol vettük ej meritettük, ej azon
Titkoknak az IIIdik Kérdéstöl fogvan, a XIIdik Kérdésig
Szt. Irásbéli ellene-mondhatatlan Bizonysagokkal igaz-
gatot meg erösitven, ki legyen az az Igaz ej örökké
való Isten, meg tanoltuk ej volta képpen le-rajzoltuk
Cs már Ködet Kezeskeppen annak Keresésében és
Tisztelésében; mi legyen az üdvezülni kivánó Keresz-
tény Embernek kötelessége és tiszti Szükség azt is
meg-látnunk ej tanolnunk?

Felelet: Meg az Elsö Kérdésben fel tettük vala, hogy minden üdvezü

"Üdvözülendö" Embernek Elsöben Szivével hinni kell az Igaz
és örökkévalo Istenben. de 2szor Vallástir kell tenni ö Felsé-
géröl. Amit a Vallás tételt néri azt vegher vittük az IIIdik
Kérdéstöl fogvan mind a' XIIIk Kérdésig inclusivè, midön
a' Meg-oszólhatatlan Egy Istení állatban lévö" hárrom meg kü-
lönböztetett Istení Személyeket a' sz: írások szerint te-ga-
zoltuk. Azért vagyon hátra már az Hütt; mely által kell az Is-
tent keresnünk és tiszteInünk.

Meg jedzés: Hinnünk éj Vallanunk kell, a' már meg er-
mért Atyát Fiut és Szt. Lelket az Egy Igaz Istennek lenni

XIVdik Kérdés. Mitsoda hát az Hütt, amely által hinnünk
és Keresnünk kell ö felségét?

Felelet: Ez fel-vagyon tétve az IIdik Kérdésben Sid. ii: 6. holott
igy szoll az Apostol: Hit nélkül lehetetlen hogy Tetszés legyen Is-
ten előtt valaki: azért hinni kell annak aki istenhez járul
hogy vagyon Isten, aki jutalmatis ád az ötet Keresőknek. Mely
Hütetis azon részben ysa je: így ir le az Apostol: Hogy az Hütt
a' nem èlett dolgoknak valósága; éj a' mellyeket nem láthatunk;
azok felöl valo bizonyos bizodalom.

XVdik Kérdés: Mitsoda az a' bizonyos Hiedelemmel
el-fogadott dolog; amelyet nem láttunk mégis hiszünk?

Felelet: Ez a' láthatatlan, és hozzá járulhatatlan Világosságban
lakozo Istení Felség. Es minthogy itten az Atyárol az Hittaxi-
us Atyafiak sem feszegetnek semmit ellenkezést. A Szt: Lel-
ket pedig mint Kit ö Felségét hiszszük Személynek lenni;
minthogy tiszta Lélek, mint az Atya; Vallyuk láthatatlan
Istennek a' testi Szemektöl: a' Jakobi 1ö ar m. ja. Péter A.
t Petr. t: 8. Kit noha nem láttatok soha mégis szerettek. Kit
noha most is nem láttok, mindazonáltal ö benne bizván, örven-
deztek ki mondhatatlan ditsöreggel ö benne. Elsöben: azért
E' láthatatlan Istení Felség s: kiröl oda-fel bövön szollottunk;
Hogy mint az Atya, éj a' Fiu éj a' sz Lélek, Egy Isten az, akit nem
láthatunk, hanem hittel kell el-fogadnunk és meg foghinnunk.
Másodszor: Az örök élet amelyröl az Irattk t Ján. 5: 7. éj 11.
Hogy a' Mennyei hárrom tanubizonyságoknak, Hgy mint az Atya-
nak Fiunak éj a' sz: Lélek Egy Istennek bizonyságtételek ez:
Hogy örök életet adott nünekünk az Isten; mely élet a' Fiu-
ban vagyon s: kiröl alább azt m. az Apostol 15. 20. Hogy a'
Fiu az igaz Isten és az örök élet: Mely örök életis olyan
t Kor. 2: 9. melyet Szem nem-látott fül nem-hallott, éj
embernek gondolatyában fel-nem-ment; melyet készitett

Isten

Isten az őtet szeretőknek. Ez erek szerint az Istení Egy állat
ki személyében Atya fiu Szent Lélek; az az örök élettel együtt;
alit ℔ amelyet Testi szemekkel nem láthatunk most, ha „
nem Idvezitő ès elö Hüttel kell azokhoz, mig è Testben va„
gyunk münékünk jávulnunk, ej azokot el-fogádnunk.

XVIdik Kérdès. Mitsoda hát az örök élet vagyis
a Jelyes Váltság?

Felelet: Ez münékünk fel-kell menünk, Ejnem az első em„
bernek az Adámnak è földi páradits ombán történt el-esè„
sére: kitis terementvén Isten helyhertetett vala à Páradits som„
ban. Teremtette vala pedig Isten Adámot az maga képére
és hasonlatosságával, azaz igasságban Szentségben àrtatlanság„
ban, ej azok felett Szabad akaratotis engedett vala Isten ö„
nèki: De olly'an conditioval, hogy ha az Istentöl eleiben ada„
tott parantsolatot által lágna örök halállal büntettetnék-
meg. Azomban pedig az Adám az ördögnek inditására, ma„
gában fel-fuvalkodvan lèhellála jo terementö Istene ellen, ma„
ga Szabad akaratyából, ej az ördög partyára állad, ej mind
magát mind mavadèrit, az örök veszedelemnek vermében
bè-ejtè. De à könyörülö Istenj elöre el-látvan Adámnak
követkerendö èletet, még annak örökkè való békessègnek ta„
nátsában, nem csak Körbenjároi tisztet, hanem ugyan Keresse„
getni vállola magára Sid. 7:22. Rész. 8:6. Mert à Deák for„
ditás szerint ùten mondatik à Krisztus Sponsorno. amely szo
valosággal Keresst tèszen. Ez à meg-bántodott Atya Istenis
Szentséggnak intercessiojára, ej Körbenjároi Keressègère nèvez;
illyen kègyelembili Szövetségre mène. Esa. 53:10. Hogy
münektünma tèjendi az Fiu az ö Lelkèt áldozatul a bünért-
Meg-láttya à Magot; ej az Ùrnak akaratya azo kèz által
szerentsès tèszen. Hogy ekèppen azo ègyetlen egy áldozatja„
ban meg-engesztelhetètsèt nyervén, akik ennek elötte haragnak
fiai, Istennek ellenségei valánk, lennènk már Isten elött in„
gyen kedverek ama Szivelmerben, ès lennènk à Menyei Ha„
zának örökösei. Efes. 1:6. Rész. 2: 12. 13. Kolos 1: 20. 21. Efes. 2:
1. 2 Sid. 10: 14. Róm. 8: 17.

Mely Váltságnak munkájáról ej az örök életről fenn a IVdik
Kérdès alatt hosszas declaratiot tettünk; azért azok felöl
valo bövebb értetezésnek okáért relegálltyuk oda mostanis
Kérdèsü kègyes olvasot. De ugyantsak fenn marad itt azá Kérdès:
Hogy ki légyen hát az az Isten; akit à fenn emlitett üdvezitö
Hite által meg kell münékünk fogunnk el-fogadnunk?
Hogy à légyen münékünk szövetségès Istennünk; mü pedig„
len ö nèki nèpe ej örökségè Sid. 9: 10. 12. hogy meg botsássa annak
álnok

álnokságainkat, éj bűneinkről meg ne emlékezzék soha örökké
Sid. 8: 10-12

Felelet: Az az Istent bizonnyára nem már, hanem a Megoszolhatatlan egy Istenni állatban lévő Atya. Fiu éj Szt: Lélek. Amint az Atyáról és Fiuról magát üdvezitő Urunk igy tanitt Ján. 17: 3. Ez az örök élet, hogy tégedet ermékjenek Atyám egyedül igaz Istennek lenni; éj akit te el-botsátottál; a Krisztus Jesust. Igy szolt Szt. Fiunk Apostolis 1 Ján 5: 7. Midőn a világ gyözö Hitről az örök életről, éj a Váltságnak munkáiról, jókról tanittana a szent üdvességes jotétemenyek felöl valo Menyei bizonyságoknak vallya lenni az Atyát, az Igét éj a Szt: Lelket, éj ez három egynek lenni mondja. Ez hogy ereknek bizonyság tételek ez: Hogy az Isten örök életet adott münéünk, mely életis az ö Fiában a Krisztus Jesusban vagyon 1 Ján. 5: 11.) Mely örök életnek meg-nyerésére pedig, leg-nevezetesebb eszköz az ugyá Születés. Ez az Üdvezitönk is tulajdonitya egyenesen a Szt: Lélekneck Ján. 3: 3. es 5. Mondvan: valaki ugyan nem Születetik vizről; éj Szt. Lélektől. nem mehet bé az Istennek országában. A Kegyelembéli Szövetség, nek munkájairól pedig 1 Ján. melyben áll annak Telye, Váltságunk éj örök Életünk 1) tulajdonittatik a Szt: Lélekneck Sid 8: 10 és 12. Kép. 10: 15. 16. és 17. Azért mind ezekből következik világoson; hogy az igaz éj örökkévalo egy Isten; nem más hanem a meg oszolhatatlan Egy Istennek állatban lévő Atya Fiu éj Szt: Lélek; annak Szövetséget, éj örök életet ado Istennünk; és ez Zell münéünk Hit által meg fogunk.

XVII. Kérdés: Fellyebb emlitetted vala hogy az Igaz Istenen, kit már bőven le-rajzoltunk, fogna adni jutalmatis az ötet Keresöknek? Mi lehet azért az a jutalom?

Felelet: A Nem egyéb; hanem ez fenn meg irt jutalom az örök élet. Mely ditsőséges és örökkétartó Boldogságot akkor tapasztalhatod voltaképpen meg; midön ama Sehemának türében kinlodo Jazdagnak, éj az Abrahámnak kebelében örvendező Lázárnak különbözö állapottyokat egyben veted.

Meg jedzés: Ez az örök élet.

XVIII Kérdés: Mivel hogy Adámnak egy Csele által, el-árvadott az Itélet minden Emberekneck kárhoztatásokra Rom. 5: 18. azért az illyen Sörnyü Nagy Árok alatt fekvő Nyavalyás Ember miképpen járulhat viszontag a meg bantodott Istennek Szine eleiben hogy az örök életet el-nyerhesse?

Felelet: Nem máskeppen, hanem csak a Meg-váltó Jézus Krisztus Jesus nevében valo Hitnek által. Mert ö benne adattatott münékünk, bátorsággal és bizonyos bizodalommal valo menetelünk a Kegyelemnek Széke eleiben, hogy találjunk irgalmasságot

Ságot és nyerjünk Kegyelmet, az alkalmatos üdöben való Segedelemre (: Zsid 4:16. :) mert ő benne vagyon mü[n]künk váltságunk az ő vére által t.i. bününknek bocsánatja a Ephes. 1:7. Kolos. 1:14. Mert a' Krisztus Jésusnak vére Zsid. 9:14. Ki az Örök kevalo Lélek által önmön magát ártatlan lévén meg-áldotta Istennek; meg nyervötte annú lelkünk Gyümölcsét minden holt tsel. leredetétől, hogy Szolgállyunk az élő Istennek

Meg jedzés: Vagyon immáron mü[n]künk bátorsággal valo menetelünk az Atyához a' Krisztus Jésusban való váltságunk által.a

XIX Kérdés. Ezen kivül még-minémü Gyümölcsei lehetnek ezen Üdvezitő Hütnek

Felelet: Ezen Üdvezitő Hütnek Gyümölcsei ezek. (: 1o :) Az Isten nek szeretetit az Igaz Hüt oltya bé szivünkben á' szerént annút vagyon 5. Mos. 6:5. Szeressed á' Te Uradot Istenedet, tehyes szivedből tehyes lelkedből, ej minden erőd szerént, mely á' lelki Életnek Példa-jának eredeti kutfeje:) 2o: Azon Üdvezitő Hüt Gyümölcsöt tesz meg-művelünk; annú nagy meg-romlottságunkot; ej abból fejünkre szállott nagy átkot; ej hogy az alól való meg szabadittatásunkot ohajtva kivánjuk. Es azon Hüt által a' Krisztus Jésust, mi meg-Változnak Es szabaditonknak örömmel bé végyük; ej bé-fogadjuk Es az átok ej a' bünök alól való meg szabadulásunkot hogy bizo nyoson tsak ő tőlle várjuk Gal. 3:13. 2 Cor. 15:21. mind ezeket azért az Hit munkálkodja.

Meg-Jedzés: E két pontra (: a :) Az Igaz Hüt oltya szivünkben az Istennek szeretetit (: b :) Az Igaz Hüt által esmérjük annú meg romlottságunkot; ej az Indit-tel benünnket a' Szabadulásnak kivánására

3tio: Ezek felett tsak nem meg-számlálhatatlanok az Igaz Hütnek Gyümölcsei; mert valamí Hüt nélkül való minden tettek az Rom. 14:23. Egy szoval azért, minden jótetemények nek mellyek az üdvességre tartoznak, Győzere ej Kutfeje az Igaz Hüt Mert az Krisztus Jésusnak Érdemét, ej abból ki folyo minden üdvességes jótetemények, az el-választatástol fogva, a' Kegyelemben való állhatatos meg-maradásig, az Igaz Hüt ferzi ej viszi végben az Hivekben. De minthogy az Hütnek minden Gyümölcseit (: mélozván a' rövidtségre :) nincs elő számlálnunk lehetetlen. Azért avagy tsak azokat; amelyeknek meg-tudása ej tanulása el-mulhatatlan leppen szükséges, ezen tanitásunk mélto, ej kellete korán való dolog lészen.

Meg jedzés: A' Krisztus Jésusnak érdemét, ej abból ki folyo ej az üdvességhez tartozo jo-tétemények et az Igaz Hüt szabja mü ránk

4to: Csak a' Krisztus Jésusban meg-fundáltatott Igaz Hüt az mely által, el fogjuk az Jésus Krisztusnak Igazságát

á' jesztül

á szerént amint mondja az Apostol Filip. 3: 9. hogy találtassam
á Krisztusban, mivel hogy nintsen énnékem igazságom, mely a
Törvényből volna, hanem amely á Krisztus Jésusban való Hitnek
általa vagyon, az az Istentől való igazságom Hit által. Amint
m. ismét az Apostol Rom. 4: 5. ej 22. Annak ari nem munkál,
hódik, hanem hiszen abban, ari meg-igazittya az hitetlent, an-
nak tulajdonittatik az Hit igazságára. Miképpen hogy Ábra-
hámis Énbenki reménység felett hitt az Istennek, mégis tulaj-
donittatott az, néki igazság gyanánt.

Meg jedzés: A Krisztus Jésus igazsága Hit által tulajdonitta-
tik nékünk.

2to: Ezen Hit által való meg-igazulást pedig, tészszük ma-
gunkéva arrol; midőn az Krisztus Jésus Cselekedete igazsága, és
Szentsége tulajdonittatik vagy ajándékoztatik Hit által mind-
künk, mely ajándék ej tulajdonittás megyen végbe arrol, midőn
nem valamely elmebéli Képzelés szerént; hanem Istennek ugyan
meg-határozott végezéséből, á szt: Lélek annak Eszközével együtt ké-
szit szabja Hit által az Krisztus Jésus Cselekedetének hasznait.
És midőn az Hivek el-hiszik hogy ők Egyesültek már á Krisz-
tussal: és hogy ők már á Krisztus Jésusnak, mint Fejének ej el-
sö-szülöttei Attyokfiai, mind igazságára mind Szentségére nézve
véis Örökös társai légyenek Rom. 8: 15 es á-t.

Meg jedzés: Ezen drága hasznait az Krisztus Jésus Cse-
selekedetének, arrol tesszük magunkéva; midőn azokról á szt: Lé-
lek annak Lelkünkkel együtt bizonyságot tészen mi bennünk.

Mely örök életnek Fussa az Krisztus Jésusnak engedelmessége,
ej halála által nyeretetett Jutalom ej Bék. És hogy ezen En-
gedelmessége az Krisztus Jésusnak Hit által arrképpen tulaj-
donittassék az Hivőknek; mintha azt ők magok vitték vol-
na végbe: Midőn az Krisztus Jésus mint Kezes, az Örökké-
való Békességnek Tanáttsában végbe ment Szövetség szerént,
Cleget tett az Hivőkért; midőn Lett átokká ej bünné á Kereszt-
fán; hogy ők lennének Istennek igazsága ő benne Sid. 9: 14. Ephes. 5: 5.
Galat. 3: 13. 2 Kor. 5: 21. 1 Cor. 1: 30 1 Kor. 6: 11. Ez voltképpen
béis fizette á Váltságnak árrát ő értettek; midőn adta Lelkét ál-
dozatul Istennek a bünért Esa. 53: toto.

Mert ugyanis midőn elégben be fizet á Kereg az adossért
nem marad azon tul semmi Fussa á Creditorunk, sem az
adossón sem á Keresen: mert á Kereg be fizette azt az ados-
sokért valamivel ők tartoztak, mind az utolsó fillérig;
ej elégben á Kereg minden adosságot alol fel-szabaditotta
mind magát mind az adossókat.

Mert az igaz ej Kegyelmes Isten az Örökkévalo Békesség-
nek

nek vagy à Kegyelembéli Szövetségnek Tanaitsában Zakh. 6: 12. 13.
el-végezte vala hogy az ö magával Egyenlö ej örökkévalo Sr.ª Fia,
leune minden Választattainak Feje, ej Elsö szülöttetett Attyafia.
Es hogy à Bünért valo Elégtételnek munkájában viselné azoknak
személyeket Esa. 53: toto mint Kezes. Es à bün által meg sértö „
dött Istení Majestás Igazságának tökélletes Engedelmességének
ej à Keresztnek Szörnyü Halálának el-szenvedése által à Valasz „
tattakért teneie eleget. Es minthogy az Atyának ugy à Fiunak
is alávettyok egy volt, à Fiu azon Kezességet Vallolá magára ön „
ként az Örökkévalo Bekességnek Tanaitsában Zob. 33: 23. 24 es 28.
Esa. 53: toto. Zolt. 40: 7. 8. 9. Innen lett az osztán, hogy elégen
tugedvén à Fiu Sr.: Attya alávettyának és szenvedvén elegetis tiven
à Választattottakért, kiknek mint Fö" ej Elsö" szülött Atyafi; Kepeket
viseli vala az Elégtételben; azért ebbéli Engedelmessége szenve „
dése és Elégtétele; Sót igazsága, ej szentségét à Fiunak tulajdonit „
tatott à Választattaknak. Azszerént ámmit az Adám bünéis
az ö bünös véréböl szármozott minden maradékainak, tulajdonitta „
tott vala Karhoztatásokra Rom. 5: 18. 19. Es ezekhez képest mi
mondatunk nem tsak meg igazultaknak, hanem ugyan Istennek
igazságának ámmit Szoll Sz.t. Pál 2 Kor. 5: 19. "Mert az Isten à Kris „
tusban vala, ki meg-békélteté magával e' világot nem tulaj „
donitvan nékik az ö bünöket 1 Zn. 2: 2. Es azt ahi bünt nem
tud vala; tevé Isten mi ertünk bünné; hogy mi lennénk Is „
tennek igazsága à Kristusban. Rejt. 3: 24. 26. Meg-igazulunk a „
zért ingyen Kegyelemböl, az Kristus Jesusban lett váltságnak
általa 1 Zn. 2. 6. mert meg-igazittya Isten minden art, valaki à Jesus „
nak Hitiböl valo.

"Meg jegyzés: A Kristus Jesus elégtétele be fizetve minden
mü adosságainkot.

Jegyezzük meg artis itt az alkalmatosság szerént; hogy midön
azt mi. az Apostol Rom. 2: 3. Hogy Hitböl igazulunk meg tseleke „
tek nélkül. Ismét Galat. 2: 16. Tudvan hogy nem igazul meg ég
Festis à Törvénynek tselekedetiböl Lásd. Rom. 3: 20 és 28. Ezen So „
csokban nem az annak értelmünk; hogy az jótselekedetekét szük „
Segtelenekuek tartanok az üdvességre; Sót inkább azt mondjuk
Hogy Kr.t élet nélkül Senki az Istent nem láthattya Zid. 12: 14
Azt mondjuk Jac. 2: 17. es 26. Hogy az Hüt tselekedetek nélkül
meg-holt állat. Mert a' Jótselekedetek gyümöltsei az Hütnek;
es az igaz-Hütnek meg-esmertetö" jelei à Jo tselekedetek.

Mind ezekböl azért következik: Hogy az igaz Hüt által fog
jul-el; ej tesz szük magunkéva a Kristus Jesusnak igazságát Szen „
tségét ej elégtételét. Mert igy Szoll Szt. Pál Zil. 3: 9. Ennékem
nintsen Igazságom; mely à Törvényböl volna, hanem mely à Kris „
tus Jézus

tul Jésusban való Hit által vagyon. az az Istentől való igasságom
Hit által Rom. 4:5. De annak aki nem munkálkodik ha-
nem hisszen abban, aki meg igazittya az kitetlent tulajdonittatik
az Hit Igasságára Rész 3:20. Mert a törvénynek tselekedetiből
nem igazulhat meg egy testis az Istennek előtte 3:21. most an-
pedig meg-jelent az Istennek igasságá minden-ekhez, az Krisztus
Jésusban való Hitnek általa 2 Kor. 5:21. Mert lett a Krisztus
mi érettünk bünné; hogy mi lennénk Istennek igasságá ő benne
Esa. 53:10. Hogy munkutáma tejendő az ő Lelkét Váltságul a
bünért 53:11. az ő Lelkének fáradtságának meg-látván hasznát,
ej meg-elégedvén sokakat meg-igazittson. Mert az Igaz Hit által
igazittatunk és szenteltetünk meg az Krisztus Jésusnak nevében
1 Kor. 6:11. Es ezen Hit által tétetünk birayosokká; hogy
mi Istennek örökösei az Krisztusnak örökös társai, és fogadott fiai
légyünk; ej végezetre az örökkévaló El-választaj szerint üdvez-
lünk ej minden-kor az Urral maradunk Rom. 8:16.17. 1 Thes. 4:17.
Az a meg igazulás, ej meg szenteltetés pedig melyet az Atya Isten
munkánk á fellyebb meg-irt modok szerint eleve el-rendelt.
A Fiu tulajdon Vére által meg-nyert; ej amely a sz: Lélek Tegyel-
méből kőrölteti mi velünk. Mind ezek á Istenségnek, Isten-
nek az uyjá születetés által olyan fel-áltatott képe munk-
unk hely az Isten előtt utálatban soha nem mégyen á maga
ditsőségéért. Mert munkutáma Istennek ebbéli kegyelmét
Hit által el-fogta az ember; az abból ki folyo ej naponként ne-
vekedő Vétkeiért Isten előtt oly kedvesek; mint a Lelki Menyas-
szonynak éretsége Sólt. 45:12.

E' mellett pedig á testnek erőtlensége miá hozánk raga-
dott fogyatkozásait munkánk nem tulajdonittatnak; sőt azokat
Isten hata-megé veti, el-federi az Krisztus Jésusnak már be fi-
zetett elégtétele Igasságá ej szentsége által Sólt. 23:1.2. Mert az
Isten á Krisztusban vala; ki meg békéltetvé magával e világot
nem tulajdonitván nekiek az ő bünöket 2. Kor. 5:19.

Meg jedzés: Hit által fogjuk el á Krisztust, á kinek által
munkánk szerzett minden jo tetemenyeit.

XX. Kérdés: Magyarázd-meg Cimékem, hogy ezá Krisztus
Jésusban való igaz Hit Summásan mi légyen

Felelet: Minden üdvezülni kivánó Embernek kiünni kell azt
hogy ő természeti születése szerint haragnak fia. Ef. 2:3.
Istennek ellensége ej á Bünnek és Törvénynek átka alá keletet-
tetett Rom. 5:19. Galat. 3:13. nyavallyás Bünös ember lett-
Légyen. De az Isten ali nem által igaz; hanem egyszers-
mind igen irgalmas is az ő Fiának irgalmasságából, meg amaz
ő dicsőséges

örökkévalo
ellenében
s: annut fo
jában vol
Istennel
gai forma
halálig n
Lélek ál
nek; ho
holt tsel
mi éret
illatozás
teresse' te
Sid. 10: i
Meg j
XX
Sa
ta
So
v
Felelet: Va
Sen
gya
talm
ben t
Hit ku
pedig k
XX
Felelet: A
nyomban
Meg-mo
az Krist
áldozat
Szentl
tentől,
Meg
X

örökkévalo Bèkessègnel tanàttsàban, à Isteleredetbéli szövetsègnek
ellenében. Kegyelembéli Szövetséget àlitra fel à Kèrisztus Jèsusban
[:amint fellyebb már meg-latok:] Ali jolleket Istennek forma"
jàban volna; mindazonàltal nem àlithà tsodàlomànynak lenni
Istennel valo egyenlöséget, hanem meg-jelenèn à testben; szol"
gai formàt vön o magàra, mint ember, meg alàzta magàt mind
halàlig, meg pedig à Keresztfànak Fil. 2: 6. 7. 8. Es az örökkévalo
Istennek àltal tàvtatlan lèvèn meg-àldozà önnön magàt Isten"
nek; hogy meg tisztitsà ànnyi Lelkünk emèkezètet, minden
holt tselekedetektöl Sid. 9: 14. Rész. 10: 14. Es adà magàt
mi èrettünk ajàndèkul èr àldozatul Istennek gyönyörüségel
illatozàsra Eföz. 5: 2. Es èdgyetlen egy àldozattyàval, tö-el"
tetèsè tette mind örökke azokat; akik meg szenteltetnek
Sid. 10: 14. Ez azèrt az Igaz üdveritto Hitnek Summàja.

Meg jegyzès: Az Igaz üdveritto Hitnek Summàja ki-tsattatik

XXI. Kèrdès: Midön màr azèrt az Krisztus Jesus Igaz"
sàgàban fundàltatott Hitröl; ej abból ki folyo meg igazit"
tatàsrol bövön szollottunk, vagyone meg-màj ehez ha"
sonlo dolog; mely szüksègerkeppen meg-kivantassèk az üd"
vessègre?

Felelet: Vagyon igenis: Mert à Meg igazittatàsban karolo Isteni ajàn"
dèk, à Meg szenteltetès; mellyek oly meg-oszolhatatlanul ösze-lè-
vagynak kötetve; hogy èdgyik a màsik nèlkül tökèlletes nem lehet:
mert ha hitböl valo meg-igazittatàsod nintsen; Isten elött Ked"
ves nem lehetsz. De ellenben: à fris: Eletnek köveresse nèlkülis
szük az Atyàt nem làthattya; mert az üdvöt à Kegyessèg munkàinak
gyakorlàsa nèlkül meg holt àllat, à Kegyessègnek pedig meg-ju"
talmaztatàsa vagyon; mind à jelenvalo mind à köverkezendö èlet"
ben 1 Tim. 4: 8. [:melyröl fenn bövebbenis szollottunk:] ezèrt az
üdvöt Kutfeje az Meg igazittàsnak: à fris: Eletnek gyakorlàsànak
pedig Kutfeje à Meg-szenteltetès.

XXII. Kèrdès: Mitsoda azèrt à meg szenteltetès?

Felelet: Az Istennek olly kivàltképpen valo Kegyelmes ajàndèka, mely
nyomban követi à Jesus Krisztusban valo meg-igazulàst 1 Kor. 6: 11.
Meg-morogtatnak meg igazittatnak; èr meg szenteltetnek
az Krisztus Jesusnak nevében Sid. 10: 14. Edgyetlen egy engesztelö
àldozattyàval törölletessèkre tette mind örökke azokat akik meg
szenteltetnek 1 Kor. 1: 30. A Krisztus Jesus lett mivèkünk 25.
teströl, igazsàg, szentség, ej vàltsàg?

Meg jegyzès: A meg-szenteltetèsnek le-iràsa

XXIII. Kèrdès: Tovàbbà mit lèsznek à meg szentel"
tetésnek

tetèrnek munkàji?

Felelet: Az ujja Születetèr vagy amint az Apostol m. az Clmenc meg-világosittatott Szemei; hogy è szerint meg làthassa az ujjà Születetèt Cuber, az Evangyèliomb Ki adattatott igassàgot; mely ben adja ej ajàndja à Bünör Cuberenek isten. Bünbotsàto ej ùd vezitto minden Kegyelmeit; mert minekelötte à bünör Cuber, az Istennek ebbèli Kegyelme felöl; még semmit nem tud, ej à bünnek még rabsàgàban vagyon, fel-fur ej retteg az Istennek igassàgàtol. De mihelsztàma az Istennek ingyen valo Kegyelmessègèböl, meg-világositt Szemèket vèszen, meg-lattya az Evangyèliomi igassàgot; mely az Krisztus Jèsus àltal Ki adattatott Kegyelemnek è vigasztalàsnak beszède èr kutfeje. Es arrol à bonjusàgban tel-holt Lèlek mint à sonjus szarvas Solt. 40: futvàst mègyen à kutfore. Èr meg-hallottàn az Evangyeliomi igènek èdessègèt, önkèntvalo indulattal siet annak el-fogàsàra az az siet Istennek szeretelre, ej az vèlle valo egyessülèsre à Krisztus Jèsusban. Èr osztàn vetsegitetven az Evangyèliomi Kegyelemben à fi: Lèlek àltal Istenehez valo hàlà datossàganak meg bizonyittàsàra, magàt egèszsen ej minden tehetsègèt, nagy lelki örömmel adja ej szenteli az ò Istenenek dicsö, ségère; hogy ò Felsègèt mint Istenèt tiszteltye, mint Uràt fellye èr retteglye; ès mint Szabaditojàt szolgàllya tehetes èletèben.

Èr ekèpen az Krisztus Jèsusnàl telhe ò belè szàlvàn hajlèrul öret el-foglallya. Kegyelembèli munkàlkodàsa àltal öret ujjà szüli, még elevenitti ej à fit Èletnek követèsère el-kèrzitti ej abban mind végig megis erösitti. Ez azèrt à meg szentelte tènek munkàja? De è felett vagynak illyen tèrèsül még annak Meg jegyzèsi: A Meg szentelteto munkàja Summàsan le ìrattik; az ò tèrèsei vel egyben.

Elsöben: A Magunk meg tagadàsa: Mely àll abbol (:a:) Hogy minden nèvel nevezendo Bünöket el-tàvoztassunk azoktol buntat vègyunk (:b:) Hogy minden vilàgi jovainktol sòt èletünktölis pà Persecutionak idejèn: ha az Istennek dicsösège ugy kivànja meg-vàlni tèrèt legyünk. Nagyobbra betsülvèn mindenkor Istennel ès à Krisztus Jèsussal valo egyessègünket mint è vilàgi mulando jokat. (:c:) Hogy meg esmertessèk azis, hogy mi immàr à testi romlotsàgnak szolgàlattya alol meg-szabaditattunk; ej à fiui szabadtsàgnak àllapottyàra àltal tètettettünk, azèrt azokkal az vilàgi jokkal ès gyönyörüsègekkel (:melyek à Szent Iràj szerint Szabadok:) inkàbb oroson ej mertekletesen èljünk, hogy semmint azokkal à fi: Iràj tanitàsa szerint visszaèlnènk. Mindenkor Nagyobbra betsüljük Istennel ej Krisztussal valo egyes

Segèmöt

legyünket; mint sem è világi jokkal valo visszaélés által a' testnek
valo kedveskedést. (:d:) Áll a' magunk meg tagadása abbolis
hogy Istentől vett jovainkat Felebaráttunkat hiben közlemi el-ne
mulasszuk; a' szegénységgel ej meg ellenségünkelis jol tegyünk. Ezer Sze-
rént osztán magunkat meg-tagadjuk; ej az ok Embertis fogjuk meg
öldökölni.

Meg jedzés: A' meg szentelteteésnek első része az magunk meg tagadása.

Második Része: A' szent életnek: A' Krisztus Jésusnak követése. Az
Apostol h: Péter m. r Pet. 2: 21. Példát hagyott mínékünk a' Krisztus Jésus,
hogy az ö nyomdokát kövessük, azért mind elmeastben mind Erkölcsün,
két az ö tanitását ej erköltsi virtusait kell nyomdokolnunk. De ö
felsége körbenjárói Hivatalára tartozo Virtusait követnünk nem lehet:
hanem azokban az Erkölcsi Virtusaikban, mellyekkel mint ember az Krisz-
tus Jésus Ekeskedett, ö Felségét mint első Szülöttet; ej nékünk példát
hagyo Atyankfiát követni ügyekezzünk, mind szivel mind Lélekkel. Ha
mínden pedig az hozzánk ragadott erőtlenség szerént hibázunk s: mely-
ről fi: Pál Apostolis keservesen panaszolkodik Rom. 7: 23. 24. az a' Krisz-
tus Jésus Elégtételéért, Igasságáért ej Akaratlanságáért mínékünk nem
tulajdonittatik Solt. 32: 1. 2.

Meg jedzés: Második része a' Krisztusnak követése

Harmadik Része: A' Szent Vagy Kr: Életnek. Ami Keresztünknek nin-
dennapi fel-vétele: A' Keresztyén szívünk ej gyalázatos kinjaira nés-
ve kell ir érteni, mínden gyalázatos kedvetlen és komoru dolgokot,
amelyektől a' maga békességét szerető nyavalyás Ember igen fél es
irtodzik. De a' Szabados Ur Isten el-botsátya azokat az Embereket,
ve azért, hogy azokot mint magok Keresztyéket, mínden nap hordozzák
ej viselyék: Ez ez Neveretik a' sz: Irásban békességes türésnek
2 Tim. 2: 12. annint m. az Apostol: Hogy ha türünk, ö velle országlunkis
Botsátya pedig Isten erőket az Hivekre; az ö Hütelnek ej Engedelmes-
ségernek meg-probáltatásokra, mert ha mínden-kor jo állapotban tar-
tatnának az Hivek. Az sz. élet követésében igen meg tsörömének.
ezért botsát Isten ö reájok Keresztet; hogy a' szenvedések által az
Indulatokot magokban meg fojtsák, ej a' sz: Életben magokot inkább
gyakorollyák a' szeretet Arrint m. az Apostol 1 Pet. 4: 1. Aki szen-
vedett a' testben meg szünt a' büntől.

Meg jedzés: A' mínd Keresztyénnek mindennapi önként való fel-vétele.
E Keresztet pedig botsátya Isten az Hivekre; azoknak fel-serken-
tetésekért; ej a' bünből való meg tisztittatásokért; mely neveret-
tik a' sz: Irásban: Sujtolo veszszőnek. Azert m. a' Zsid. sz: Dávid
által. Solt. 89: 31. eg. 33. Ha el-hadgyák az ö Fiai az Ő törvénye-
met, meg bünteteem az ö vétkeket veszszővel Péld. 3: 11. De az Ur
dorgálását fiam meg ne unjad sz: 12. Mert akit szeret az Ur meg
dorgállya mint az Atya az ö Fiát, akinek jovát kivánja 1 Kor. 11: 32.
Azert mikor bünteteésünk az Urtol tanittatunk, hogy a' világgal
el-ne Kárhoztassunk.

Meg jedzés

Meg jedzes: annà Keresztünknek reánk valo mirèse nem Istenünk ellenünk valo haragja: hanem oktato vesszeje.

Ezen Sujtolo vesszönek nemei: külömb külömb félék, ki vòven ju-
nek tsak az örök veszedelmet; ej a mellyek azzal öszve köttettek. Illye-
nek arèrt a' Nyavalyàk bè-sülètünkben valo meg tsöllenesünk, javaink-
valo kàrvallàsunk, szivelmesinktöl valo meg fosztatàsunk, szàm ki-
vetetes, szàrazsàgna & ès termèketlen segnek ostora, ès pestis, mel-
lyekhez szàmlaltathatik a Testi Halàlis. De meg-kell itt külömböz-
tetni a dolgot, t.i. hogy ezen probàlo ès oktato vesszö ne-vètessèk
olyan èrtelemben; minemü az Istèn itèletènek sulyos tsapàsa; màj
kèppen azt itt meg-jegyezhettyük annak mond az Apostol. 1. Kor. 11: 31. Ha
mi màgunk meg-itèlnök magunkot, nem itèltetnènk az Urtol. Arèrt kinek
kinek Keresztènyi Hivatalàban àll, hogy ha kikre botsàttya Istèn è Sujtolo vesszöt: Magok viselèsekröl èletekröl, ej minden erölt-seikröl
szoros szàmot vessenek magokkal; ej ha ezek iràntt hibàt talàlnak
magokban igaz meg-tèrèssèkkel, ej burgo könyörgesekkel engeszteljèk
azo Istenèket mint Kr: Dàvid 1: 2. Sam. 24: fele toto:)

Meg jedzès: Az Istennek Sujtolo vesszeje: Nem Istèn Haragja
nèrt tèlèr à magunk meg-jobbìtàsàra.

Fö oda à Sujtolo vesszönek: az Istennek igazsàga, de nem Bìrai; ha-
nem Atyai kègyelemmel mèrsèrelt igazsàga; amely alatt nintsen Sem-
mi kàrhoztatàs; sòt az Atyai Szeretetnek jele mint mondja Kr: Dàvid
Solt. 119: 71. Jovva lett nèkem hogy meg Sujtoltàl, hogy meg. tanolnàm
à te parantsolatidot. Arèrt az Ur à Tanàrs:

1mò: A'rèad botsàtott vesszönek okait, minden magadnak valo kedve
zès nèlkül keresd ki lèbeledböl ej tèrj meg. 2dò: Az vesszö alatt
pedig alàzd-meg magadot, ej azt bizzsegèr türèssel hordozzad, ej
tsodolgatàssal 3tiò: Az Istennek igazsàgàt à bùntètegben, de egy-
szersmind Atyai irgalmassàgàtis, annak meg-mèrsèklèsèben; meg
esmerd ej ditsèrd, ès fel magasztald arèrt à te Istenedet.

Meg jedzès: (:a:) Ki kell keresnünk mi magunkban okait
à Sujtolo vesszönek (:b:) azt bèkessègesen kell hordoznunk, ès
az Istent ditsöitennünk kell.

4tò: Meg-tèrj à bünökböl igaz meg-törödött szivel. à kègyes-
sèg gyakorlàsàban, elèbbeni utadot meg ujjitsd ej nagyobb se-
rènysèggel vègezd-el azt.

Meg jedzès: Bününkböl meg-kell tèrnünk, ej magunkot
meg-kell-jobbìtsunk.

5tò: Ha à Kristus Jèsus ki mondhatatlan gyötrelmes faj-
dalmaknal, ej az Halàlnak el-szenvedèsèvel ment-bè azo dittö-
sègèben bizony teis szolga ej Tanìtvàny lèvèn, nem lehetsz na-
gyobb à te Uradnàl Mesteredènèl. Tudvàn azt hogy tsak egy
Kristus vitèzinek sem lehet bè menni az maga ditsösègè-
ben.

fèn.

ben; hanemha minden ellenségein, és minden ő véä mért Keresztyéreinek le-téretett életnek koronáját.

Meg jedzés: És Követnünk kell a Krisztus Jésust ki sok szenvedéseK által ment bé a dicsőségben.

Jó: Szüntelen valo buzgo könyörgései, ej a Krisztus Jésus nak egyetlen egy áldozattya által az Atya Istent engesztelye Keresztyeit minden nap engedelmességgel fel. végye, azokat ne-maradossa, hanem tsolgassa, ej az ő üdvezitöjét s: ha Istene dicsősége ugy kivánnya: ne tsak a fenn meg-irt virtusokb követesse, hanem a Calvariánalis hegyére el-kéresse, hogy végre á meg. tért tolvajjal á Paradicsomban ő felséget bé kéresse

Meg jedzés: Buzgo könyörgéssel kell Istent engesztelni.

Jó: A meg szentelteteznek munkaihoz tartozik azis. Midőn á te velygő Tudomanyt és Vallást, meg esmérven, ej el-hagyván; az igaz üdve ssitő Hitre ej Vallásra meg tér á meg-világositatott lelkü Ember. Ebben á Csomban meg kell azt az üdvességnek el-vesztése alatt jegyzenünk: Hogy az Egész Keresztenységben legyen az üdvességhez kötetteteti, ej el-mul hatatlan Szt: Lélek tartás ez: Hogy minden Reformalodot az Unitas vius Ember, meg kell ujjva Annak keresztseltetni: az Atyának fiunk ej Szt: Lelkének nevek. Mert ámbátor az ellenkezők ékképen keresztel tetjenek is, de nagy Hypocrisisag van alatta Jó: Mert nem hi szik ej valyák az Fiut ej Szt: Lélek az Atyával egyenlő igaz. Örökké valo Istennek lenni s: melyről oda fel bővön meg-tanittatol: j ér. — — 2ó: Jsak azért keresztseltetnek meg ékképen, hogy inkább meg maradhassanak á Keresztenyek között: kik á fiat ej Szt: Lelket hiszik valyák ej Imádgyák, az Atyával egyenlő igaz ej örökkévalo Istennek lenni; ej annak hüségéről avattatnak bé á Keresztes Atyák bizonyságtételek által á szentek gyülekezetében - Meg-keresztseltetnek Atyának fiunak és Szt: Lélek nevében. De akik á fiunak ej Szt: Lélek örökkévalo Egy igaz Istenségét tagadják, azoknak ha az Isten Kegyelméből, ej az igasságnak meg ismérésből már Reformálodtak s: Üdvezitő Urunk patraussolattyából az igaz Anyas: Egyháznak Hiti szerént meg kell ujjva keresztseltetnek, üdvességének el-vesztése alatt.

Ez ugyan nehéz á Testnek; mert á test szüntelen á Lélek ellen tusa kodik, hogy á jót melyet akarnánk ne tselekedhessük Galat. 5:17. De ha á test szerént élünk meg-halunk; azért á Lélekkel á testnek tselekedetit meg gyözedelmeskedik, á Lelki ellenségek ellen, el nem tsöltetik annak Neve Szerént élnünk kell öldöklönünk hogy éljünk ad Rom. 8:13. ej hatki eletki tusakodásban az életnek könyvéből Zárd. Jelen. 3:5. Sőt vallást tészen annak nevéről á Krisztus Jésus az ő Mennyei Attya előtt s: á. többi.

Ez magam lehetek ezen tusakodásnak példa; mert minekutánna

emödemig

" ünnèkemis à Krisztus Jézus meg-világosodott volna; nagy tusakodásban
" volt èn bennemis à test, az èn Lelkem ellen à Kèresztségnek dolgá-
" ban. Mely miá folyamodtam egy az Ur uttiban tudot Cathèmet
" her: Hé így felelt: Hogy ha meg ètsèndesitheted lelkem esmèretit
" benne, el fogadhatom az igaz valo meg-Kèresztelkedèst. De ebben
" à kettös èrtelmü feleletiben Lipponálta azon Tudoj Theologus, az ellen
" kerö rèszt. Annak hogy èn az igjomban valo Kèresztségnek el-mula-
" tásában lelkemnek ügyugodalmát nemis találhattam; mert elöttem
" volt szüntelen à rèszben meg-jelent Istennek à Krisztus Jézusnak szent
" ges Kèjjából ki jött amaz Evangeliomi parantsolat: Kèresztelljetek
" Atyának Finnak ej fr: Lélekneb Nevében, aki hiszen ej meg-kèresztel
" kedik üdvözül, aki pedig nem hiszen el-kárhozik Matt. 28: 18. es 19 Vers
" Márk. 16: 16. Azert à Kegyelmes Istennek bèsèdè altal, adván az Istennek Lelkem
" az èn elmémnek meg-világosittatott szemeit legottan ezt mondám;
" ama Kis Apostoltol meg Kèresztèltetett fö Cathèkezi: Ki tiltható meg
" vagyon à Kèresztségtöl Kis meg-kèresztelkedem bè telek örömmel
" Csel. x: 38. Igaz ugy Enis meg-kèresztelkedem, ollyan Állapotban pe-
" dig midön mar egy gyermeknek Atyja volnék. Es meg-Kèresztel-
" kedvén bè telem ki bèsèlhetetlenkèppen à fr: Lélek által való örüm-
" mel: Igy leszen azért dolgok minden Unitáriusbol Reformálodott ej
" meg kèresztelkedett Hivekrnek; mert bè telnek olyan Lelki örömmel,
" mely minden-è világi örömet felyül halad. Ámen

XXIV. Kèrdés: A Sacramentomok Nagy oszlopai az üdvözitö Hütnek: azért nem volnac illendö dolog azokrol itten Tudo-kèrèst tenni.

Felelet: Igenis illendö és szükséges dolog. Mert 1o: A Sacramentomok
nak olyan munkáji és tulajdonságai vagynak; melyek az üdvességre èp-
pen szükségesek

Elsöben: ami néri à fr: Kèresztséget (a:) à fr: Kèresztség az ujja Szü-
letnek ej fogadott fiuságnak szükségtelen pètsètye, ej meg-esmèrètö jele
Ennek àbrázolója vala régen az Ob Testamentombeli Sacramentom à
Körülmetèlkedés; mely mint à Kèresztség csak egyszer megyen vala
à Sacramentom Körül vègbez; melyel az Uj Kèresztség rendèltetnek
(:b:) Mert à bünöktöl meg-botsátásban vagyon à fr: Kèresztség; ugy
hogy akik meg-Kèresztèltetnek à Krisztus parantsolattya szerint, ej nevelö
vèn idejekben hiszenek, à bün arra nem tulajdonittatik kárhoztatásokra
Fir. 2: 5. Mark. 16: 16. Rom. 8. 1. (:c:) Mert à fr: Kèresz-
tségnek vège az Üdvesség; mely tulajdonképpen az Krisztus èrdemèböl
foly ki; de Sacramentomi képpen à fr: Kèresztségnek tulajdonittatik
Lásd meg Fir. 3: 5. Holott irattik: Hogy nem dimus testekrenèsböl, ami-
nyer mi testekrènk volna hanem Tsak ö irgalmasságabol tartatot meg
minket; az ujjamá Születtetésnek fèrèdöjenek ej à fr: Lélekneb meg
ujittatásának altala Ismèt Matt. 28: 19. Mark. 16: 16. (:d:) Sokan
pedig ej hatharossága à fr: Kèresztségnek telyes èletünkre ki hat.
Rom. 6: 3. valamiképpen hogy à Fiura való fogadtatás soha meg

nem valhatnak

nem változhatik: mert Istennek ajándéka az Rom. 11: 29. Ez a Szö-
vetség melyet Isten velünk a Keresztségben erösitt meg, még ma-
radhasson örökké Hosea. 2: 21. 1. Mos. 17: 7. Esa. 54: 10. Hogy a Keresz-
tség a fogadott Hitségnek állandó éppen való zálogja.

Meg jedzés: (:a:) A Sacramentomokról szükség itt meg emlé-
kezni: mert a Szt: Keresztség pedig a fogadott Hitségnek, a bün-
nöknek meg-bocsátásának és az üdvességnek (:b:) A Szt: Keresztség-
nek ereje egész életünkre ki hat mint a Szövetségnek ereje.

Ő Képen azért, a Szt: Keresztség nyja szül az Krisztussal eggyesitt bünt
imet el-töröli és üdvezitt. Mert a Keresztségben el-rejtetett titok a
külső és lathato jelednek tulajdonitatik. Azért hogy ne vellye senki
a Sacramentomokot csak puszta jelednek lenni; hanem hogy abból
azokkal hitbol élnek; azok a jótéteményeknek, melyek a Sacramento-
mokban ábrázoltatnak ki, valoságosonis az Hivével közöltetnek.

Másodszor: Szükség azért az Ur Szt: Vacsorával való élés az üdvességre,
melyről maga üdvezitő Urunk parantsolt illyen odavá nézve.

1ö: Mert minden kutánna az nyja születésétől Ember a Szt: Jelednek vélle való
közösüléséből, és a Kegyelem beszédéből vett Hit által meg-világositatott
semmiket nyert. El-hitette magával, hogy ő néki nyavalyás bünösnek, az
ő Fő Istenre, és Fő Boldogsága, állyon az Krisztus Jesusban nékie adatott
Istennel való eggyességében. Hogy azért azo Istenével és Krisztussal magát
eggyesithesse, jó minden elmujét tehetségét arra fordította. De minthogy
a Krisztus Jesusnak vellünk közlött Lelke és Kegyelme által, mégyen vég-
hez ez az eggyesség, és a szerént a Krisztus Jesus minden ő igazságával
szentségével és engedelmességével annint senki meg-bizonyithatnak eggyesül
ünk vélünk. Azért ezen üdvességes eggyesülés az Ur Szt: Vacsorának Sa-
cramentomában mégyen tödöllettességre. Mert ugyanis

Meg jedzés: Szükséges az Ur Vacsorájával való élés-is, annak Krisztus
Jesussal való eggyesüledünknek el-perselésére.

2do: Minekutánna Isten a Szt: Keresztség által minket házában be fogadván,
lett.ünk Istennek nem csak szolgái; hanem egyszersmind fiaik ő Felségének
Rom. 8: 16. Isten mint Kegyelmes; és fiairól jó gondot viselő Atya, hogy a ma-
ga jószágát hozzánk abbanis meg bizonyittaná, és lelkünkre nézvest hogy
minden tekyes életünkben táplálna; kivált éppen való zállogja által
kivánt azzal benünket bizonyossá tenni. E végre rendelt ő Fel-
sége kimunkra felül elsőbb: Mely az nyj Testamentomnak Második Sa-
cramentoma: Ugy mint az Ur Jes: Vacsora. Es azt az ő egyszülött Jes:
Fia, a Krisztus Jesus, kezén fogva minekünk által adta. Melyben mint
Menyből le-szállott Élő Kenyeret; hogy abból adja és osztogassa a maga tes-
tét minekünk a Krisztus Jesus Sacramentaliter: megis bizonyitotta
önnön maga nádon igy szóll Ján 6: 51. 55. Én vagyok annak élő
Kenyér ki menyből szállottam-le. Ha valaki esik e Kenyérben el-örökké
a Kenyér pedig melyet én adok e világnak életéért. Ki ezi az
én testemet; és issza az én véremet örök élete vagyon annak

és én

ej én fel-tamasztom azt annak utolso napon: Mert az én testem bizony
étel, az én vérem bizony ital. Mely által is táplálly a az Krisztus Jesus
lelkünket az örök életre.

Meg jegyzés: Minekutánna Fiaikká fogadtattunk lelki táplálttatá-
sunkrólis Isten bölts rendelést tett az úri Vatsorában.

Mely Sacramentalis Cselekedetben á láthato jegyek ej Persét és á Kenyér
és Bor: De azok alatt vagyon el-rejtettetve lelki eledelis: mely á Krisztus
Jesussal valo lelki egyesülésünk. Maga mondja á Krisztus Jn. 6:3. A'lélek
az ami meg elevenitt mert á test: (sak magában gondoltatvan:) nem
használ semmit: A beszedek pedig mellyeket én szollok nékteck, lélek és
élet Jn. 64. De vagynak ti közteteck akik nem hiszenek. A mellyekből
ki jö, hogy á lelki Cselekedet kivel kell el-fogadnunk; nem csak testi szájak-
kal; mélyeket akik hit nélkül vésznek, csak á puszta Kenyeret ej bont vé-
szik-el: De á Krisztussal lélekben nem-egyesülnek; ej vétetnek az Krisztus
teste ej vére ellen 1 Kor. ii: 27. Mert valaki hit nélkül van annak bün

Meg jegyzés: A Kenyér ej bor alatt rejtetteten-el lelki eledel mely á
Krisztus Jesussal valo lelki egyesülés.

Ezekből Következik: Hogy valamint á Kenyér ej bor, leg-főbb táp-
láló eledelek s:v. Cselözök: j á Testi élette hasonlóképpen á Krisztus teste
ej vere által, táplálttatunk az örök életre. Mert az életnek ki meritt
hetetlen Kutfeje, á Krisztus Jesus, abiben lakozik az Istenségnek minden
telyessége állattya szerént. Kolos. 2:9. Istení erreje által lett-minékünk
elevenitto létekre; hogy ö által a mi is a lelki életben meg elevenitte-
sünk, ej meg erősitteßünk az örök életre. Azért valamikor á meg szen-
telteten Kenyeret ej bort, az Egyházi szolgától vészed, el-hitéd az ma-
gaddal, hogy á Krisztussal is erre egyesülsz. Mert amikeppen á külsö
jeleket ej zállogokat el-vészed; ej szájad által magadéra teszed, ej tes-
teddel egyesited: Hasonlokeppen de-láthatattanul, á Krisztus Jesus
Lelkének veled valo közösülése által, magával á Krisztus testével is
egyesülsz. A szerént amint m. az Apostol Efes. 5:30. az ö testétől va-
lo testek, és azo tsontaibol valo tsontok vagyunk Rom. 12:5. Sokan
egy test vagyunk á Krisztusban 1. Kor. 6:15. Avagy nem tudgyátok é
hogy á ti testeitek á Krisztusnak tagjai Ismét Efes. 4:15. Minden-
tól fogva növeltessetek abban aki fő t.i. á Krisztusban. Micsoda adná
Ezredben á Krisztus azo testének példáját? hanem hogy tégedet
azo vélle valo egyesülésről bizonyossá tégyen.

XXV^ik Kérdés: Miért mondja az Apostol hogy aki az Ur
asztalához járul: Próbállya meg önmön magát?
1. Kor. ii: 11 28.29.

Felelet: Hogy kiki szállyon magában, ej vizsgállya meg önmön ma-
gát; ha lehetè mélto vendég ennél az úri Asztalnál: á Mélto Ven-

Degnek pe-

Vegnek requisitumai pedig ezek:

Első: A pœnitentzia tartás; de olyan légyen az mely (:a:) Tiszta meg törődött ej nem tettetes Szivből származzék, ej lelke fájdalmával vallya meg hogy ő Istenét, az ő Istenét jó Boldogságát, annak el-vesett örök igazságnak helyre állitóját sértelmes bünével meg bántotta. Az honnan az illyen pœnitentzia mondatik à fundamentum: igazban; meg Szomorodott Szivnek; ej meg-törődött Lélekneke: és tartatik minden Lélek szerént való áldozat felett Kedves áldozatnak.

Meg jegyzés: Aki az Ur Asztalához járul, mélto vendégnek kell annak lenni az alább meg irt requisitumok szerént

à Pœnitentzia; mely ne származzék tsak à meg bántodott Istennek félelmeből; mineműi vala à Saul ej Judás pœnitentziájais; hanem Istenünkhöz való szeretetünkből; az Istennek Dicsőségének ej pedig nagy bünösökkel Körülött üdvezitő jótetteinknek nagyra betsülléséből.

(:c:) Álljon à pœnitentzia bününknek meg esmérésébül, ej meg is vallásából; és azoknak sértelmességének meg-utálásából. Mert à bün ej az Istennek szentsége között nagy különbség vagyon; mert à bünben vagyon az Istени Törvénynek meg-vetése; ej az Istени Majestásnak abból következett nagy meg-sértődése. Annakokáért minden képen Körülni kell à bünt; nem tsak annak undságáért, hanem hogy azzal mint à meg mosodott disznó à sertére többé vissza ne térjünk. Aki azért élhetetlen bünein az az Cubert meg-öldöklte; ej à Jesust meg feszitette Gal. 5:24 Rom. 6:6. ej így végződik-el à pœnitentzia tartás: Bünön való bánkodással annak meg-utálásával ej el-keredésével.

Második: Requisituma à Mélto Vendégnek: A Krisztus Jézus egyetlen egy áldozattyában helyheztetett Istenbéli bizonyos birodalom: Bünöknek törölletés meg-botsátására felöl: Mely áldozatban tételetett törölletessé annak Váltságának Sid. 10:14. midőn azon áldozat által a telyes váltságnak árrát à Krisztus Jesus be fizette; ej elegetis tett; mind az utolsó illetőig sz: Attyának mi érettünk; melyet az örökkévaló bétsességnek tanátsa szerént, à Fiantol az Atya elis fogadott gyönyörüségei illatozás gyanánt Efes. 5:2. Ezt petsétli azért mi nállunk az Ur sz: Vatsora midőn à meg szentelletett kenyeret ej bort Külsőképpen el-vesszük; ej magunkéva tesszük. Belsőképpen pedig az Krisztus Jézust sz Lelkünk vellünk való Közösülése által, ő magával à Krisztussal valojában egyesülünk; ej annak à Meg Elevenitő fönek. Eleven tagjai leszünk ej ő vélle egyesülünk; à szeretet annyit m. az Apostol: Hogy à Krisztus testének tagjai vagyunk Efes. 5:3. és az ő testéből való Jsmét Lom. 12:5. Sokan egy test vagyunk az Krisztusban jsmét 1 Kor. 6:3. Hogy nem tudgyátok hogy ati testteitek à Krisztusnak tagjai. Ej akik már ekképen à Krisztussal egyesültek, el-fedeztetnek azoknak bünei: ásszerént annyit vagyon 2 Kor. 5:19.

Harmadik Requisitum à Felebaráti Szeretet Mert aki szereti Attyafiát Istentől született; ej esmeri az Istent 1 Ján. 4:7

Végezik

Negyedik Requisitum. Buzgo kivánása annak hogy gyakorolnyuk az Hütben, a Lelki életben, és az Istenhez való engedelmességben. Mely az üdvözülni kivánó Embernek tzimere; Es e nélkül az Hit Elmeli képzelés; mely Jakab Apostol irása szerint Rész. 2:17. Nem egyéb hanem meg-holt Hit, és olly fa mely jó gyümölcsöt nem terem; hanem ki vágattatást érdemel. Es az illyen Ember az Ur Asztalánál is méltatlan vendég leszen; ej olyan kinek nintsen lakadalmi Ruhája. Illyenel pedig csak azok ruháztatnak fel, akik az Hütnek Lelke által Egyesültek a Kristus Jésussal. Jót minden által kell meg-

Fegyezni: Hogy minden az Hütnek minden az Atyafiai Szeretetnek dolgát törekedgyenek az Ur Asztalához nem vihetünk; mert meg a nagy szentség erekben meg eső fogyatkozásaikrol igen fájlallyák; hogy Rom. 7:19. melyet nem akarnának erötlenségekből tselekedgyenek.

Azért Vgyekezzék Ki-ki-a-magában lévö ok Embert ugy meg öldökölni hogy a testnek ej világnak minden kisértetei ellen, Lelkét esmeretét tisztán, ej épségben meg-tarthassák; Hogy azö bennek el-kerdödött Hit, a Kegyesség munkáinak gyakorlása; ej a buzgo könyörgések által, naponként ö bennek öregbedgyék, mind addig ameg a Lelki élet a Tökélletesség állapottyára juthat.

XXVI. Kérdés: Szükségesé tehát az Hütböl származott buzgo Könyörgés is, a fenn meg irt Hütnek és Egyéb Mennyei Kegyelemnek meg nyerésére?

Felelet: Szükséges felette igen; mert az igaz Hit minden üdvességes jóknak fundamentoma. Mert ugyanis az igaz Hit az. (:a:) Amely a fogadott Ígéretekről minket bizonyossokká tészen. (:b:) Az Hit az amely a Kristus Jésus edgyetlen egy elég tévö Áldozattyának érdemét; minden ehez Köttetetett jótéteményeivel edgyütt el-fogadja (:c:) Az igaz Hit az a gyökér ej kutfö; amelyből minden üdvességes Virtusok eredet vésznek (:d:) Az Hit az mely által az ujjá születettek az Kristus Jésussal edgyesülnek; ej mint Szöllö veszszök, e drága szöllötökében be-oltattatnak. (:e:) Az Hit az amely által a Kristus Jésus igasága, szentsége elégtétele miénkünk tulajdonittatik (:f:) Az Hit az, amely által vagyon bátorságos ej tellyes bizodalommal való menetelünk a Kegyelemnek Széke eleiben (:g:) Az Hit végezetre az; amely örök életünk ej üdvességünk felöl bizonyossokká tészen bennünket: Mert ha a fel: Lélek tanubizonyságtétele szerint Fiai ej örökösök vagyunk, bizonnyára tehát birandós fogjuk az országot, mely a Világ alapittatnak örök üdökenek elötte el-készittetett.

Ez az Üdvezitö Hit pedig Istennek kivváltképpen való ajándéka a szerént amint mondja az Apostol Ephes. 2:8. Kegyelemből tartattatok meg-Hütnek által az; ej az nem tölletek vagyon hanem Istennek ajándéka az. Azért az üdvességnek minden erejére az Eszközeire, szükség minden üdvezulandó Embernek szert tenni.

Minden

Minden erekkez a' drága Méltyei ajándékokhoz pedig nem jutthat senki
bizgo Könyörgések nélkül. Amint hogy azt maga üdvezittő Urunk
bizonyittya midőn igy szoll. Luk. 11:9. Én pedig azt mondom nékted
kérjetek ej el-vésztek, keressétek ej meg-találjátok, zörgessetek és
meg-nyittatik nékted V. ö. t. Ján. 16: 23. És ezért Bizony bizony mon-
dom tinéktek valamit kérendetek az Atyától ár Én Nevemben meg adja
tinéktek. Mert ugyanis mintsem Embernek semmi hasznosabb dol-
ga, mint közelitteni Istenhez Solt. 73:28. Senki pedig közelebb Isten-
hez nem lehet; mint midőn lelkében fel-emeltetvén a Földiektől az
Istennek Kivülligi Szék előtte áll, és az Istennel való beszélgetésre ö-
néki Audentiát engedtetik. És ezen Istenhez való közelittése által,
fogja megis tapasztalni hogy elmége el-vonattatott már e földi mu-
landó dolgokról; ej minden tehettségéből adja magát, á Kegyesség
munkáinak gyakorlására, és azoktól igaz Hitből való telyesittésére

Á Ki azért az Hütnek, az itt közelebb le rajzolt drága Gyümöltsei-
ről, ellenkező értelemben vadnak; minek azok az Ellenkező Atyafiak
tudgyák meg, hogy nem jo uton járnak; mert az Hütnek Szép: Véréből
szédegetett, ej fenn meg-irt Drága gyümöltseire nézve nem termő sőt
meg holt élő fák. És á meg-igazitto meg szentelő, és üdveritto
Hit nélkül élven, Istenhez semmi közelithetnek; ő felségével ej á
Kristus Jésussal nem egyesülhetnek: A fogadott fiuságról mi benn-
tunk tanubizonyságot tivő Szt: Lélek egyelmére magokat méltatlanok
ká teszik

Azért Szállyanak hát magokban minden ellenkező értelemben
levők; És ezen üdveritto Hitből származott buzgo Könyörgések által
Rom. 8: 2. Ügyekezzenek meg-nyerni az Hitnek elő számlált gyümöl-
cseit: Á Buzgo Könyörgést pedig — csak á Szt: Lélek fordállya
mi bennünk. Mert Rom. 8: 26. mit kérjünk amint kellene nem
tudjuk, hanem á Szt: Lélek Istent segélli fel annú erőtlenségünkőt.
Szálljanak azért, Szivekben, ej légyenek á választhatak számok kö-
zül valók. Ne tellyék be' ő rajtok anna Szomoru irás Rom. ii: 7. 8.
Hogy á Választattak meg-találták á Kegyelmet; de á többi meg é-
rintetnek: Mert adott az Isten azoknak álomnak lelkét; szemeket
hogy ne-lássanak, füleket hogy ne-halljanak mind ez mái napiglan.
Matt. 13: 14. hogy meg-ne-térjenek, ej meg-gyogyittsam őket. Az el-vá-
lasztattatott Számok közzül valók pedig, mind azok bizonyosan, vala-
kik az már meg-ivt Kristusban való igaz Hitnek gyümöltseit
meg-termik.

Meg-jegyzés: Tudtunk az Ellenkező á meg térésre, hogy bé
férjenek az Választattaknak Számok közzé.

Mind ezekből azért meg-tanulhatod Kedves Atyádfia! mely
szükséges légyen az igaz üdveritto Hitet azo elő számlált drá-
ga gyümöltseivel Együtt, á buzgo Könyörgések által meg nyernod
és maga

ej magadéra tenned. Mert arok nélkül soha Istentöl az üdvej-
ségnek jutalmát el-nem vehetéd, mely è munkáinak kezdetében
tuàe böven meg-mutogattunk, ej Kedvej Istenèl nemis lehet.
Melyhez képest Kürèg itten, à Burgo könyörgésröl ej annak haj-
nàrol az alkalmatossàg szerint röviden szollanunk.

XXVII Kérdés. A Burgo könyörgés kürségesè el-mul-
hatatlankeppen, az üdv. Hütnek gyümöltsének meg
nyerésére.

Felelet: El-mulhatatlankeppen kürségés. 1ö: Mert à könyörgesekben
esmèrjük meg ej vallyuk meg valosàggal; hogy nincs à Keresztyèn Jésus-
ban meg-váltattunk; ej meg-kezdelhettünk ej azért dicsöityük
az Istent. 2ö: Azok àltal mutattyuk meg Istenünkhöz valo hàla-
datossàgunkot; mind à Kegyesség' munkáinak gyakorlàsàra; mind
azokban valo àllhatatossàgunkra nèzve. 3ö: Mert mint hogy
à törvényünk bè töltésèböl valo Meg-igazulàst magunknak nem
igérhetèttyük; azért annis meg-igazitto ej meg-kezdelö Istenünk-
hoz, è Krisztus Jésus igassàgàt elözö, ej Konjuhozo Eletkel lehet
à burgo könyörgésünk àltal folyamodnunk. 4ö: Mert à Kö-
nyörgést maga à Krisztus Jésus parancsollya annis meg làttas fel-
lyebb. Ej az annis birodalmunk; hogy annis az Atyàtol azo-
kàrattya szerint kérendünk 1 Ján. 5: 14. meg adja nekünk. 5ö:
Mert à szt: Lélek hogy azo ajàndékait meg-nyerjük, maga indit
nis bennünk burgo fohàzkodàsokat Rom. 8: 26, almakodàsokat igen szük-
séges à burgo könyörgés; mert è nélkül Isten semmis Kegyelmét kö-
lemi az Emberekkel nem akarja; mert à keresök találjàk meg az Is-
tent; ej à zörgetöknek nyittatik meg à Kegyelemnek ajtaja; mint fel-
lyebb meg-hallàd. Kürség azért elröbenis hogy à szt: Lélekne
Kegyelme, Lelkünket el-foglalya mint maga hajlèkàt; azt meg ele-
venitse fel-serkentse, ej à zörgetésre ej keresésre hathatos-
képpen fel-inditsa mint a Lydiàn szivèt. Tsel. 16: 14.

Meg jegyzés: Kürségesz à könyörgést az Hütnek Kegyelmének
meg-nyerésére el-mulhatatlankeppen.

Mert ezekhez képest: fogod làtni alàbb egy Burgo ej könyö-
rgésnek, peldàjàt s: ha az le màsolod lesz idéje annis le ìrni
sem de ertsség ès lesz è idö vagy nem:) Mely magàban fog-
lallya az Egész vàltsàgnak munkàjàt; ej abból ki folyo Isten
Kegyelmének vèlünk közlött Nagysàgos jótetteményeit is. Mely
nlinthogy egèszen à szt: Lèlek Tanitsàgàt szedegettetett, hasznos-
gathatod, ej ha ugy tetszik èlhetsis vèlle letted javàra hasznosan.
Melybölis meg-tanulhatod, à jo rendben szedett könyörgésnek minö
formàjàt, mint pedigien materiàjàt ès conditiojit ej monjàt.

XXVIII. Kérdés.

XXVIII^k Kérdés. Minthogy minden üdvezülni kivánó Em„
bernek ugy è tsélély munkánaris fő vége az örök élet, a„
zért az álkalmatosságot magával hozván; meltóe itten arról
emlékezzünk

Felelet: Bizonyára melto és sürséges; mert az örök üdvesség
a'lelki életnek tökélletessége, à meg tsalni nem tudo remény ség„
nek el-ért célja; az Istennek be' tellyesedésére; à boldog fel-támadás„
nak vége, és az örök ditsőségnek végnélkül való birtoka. Mely mi„
nékünk à testnek tömlőtzében lakozónak, meg-láthatatlan most; minth
amelyet Szem nem látott: hallatlan melyet fül nem hallott; Meg-
fogháratlan; melyet à Lelkes Emberi meg Sem foghat 2 Kor. 12: 4.
Mert à Mennyei Paradicsomnak tökélletes Szépségét, à Lelkes Em„
bert meg nem foghattya; mert lelki evő kivántatik azoknak meg
tudására; à melyet az Istennek Lelkéjéi. 1. Kor. 2: 14.

Meg-jegyzés: Definitioja az örök életnek in genere. Minth=
azonáltal itten az örök életről rövid Declaratiot tennünk mél„
tó és sürséges dolog lészen.

De az örökéletnek ditsőségi állapotyát mely minden Emberi
elmét fellyül halad: Midőn t.i. meg ditsőittetik Isten à maga Szen„
tiben, és tsudálatos lészen mind azokban akik hisznek ő benne 2 Thes.
1: 10. Ezt az állapotyát mondom à ditsőségnek kitsoda tudná
le irni voltaképpen; mert annak tulajdonságai à Kegyelem„
nek beszédébenis égésszen meg-ki nem jelentette mi nékünk;
és nemis akarta Isten, hogy annak elmélnek ujságra való vá„
gyodásit; hanem hogy Hitünköt és reménységünköt táplálya azo
beszéde által amint maga à sz: Lélek az Apostol által mondja:
1 Ján. 3: 2. Szeretlesim mostan tudgyuk hogy Isten fiai vagyunk.
De még nem jelentetett meg mitsodák lészünk; tudgyuk pedig
hogy ő mikor meg jelenendik hasonlatosok lészünk ő hozzája
ézért meg láttyuk őtet amint vagyon. Azért amik mor„
tan Hitünknek s Reménységünknek meg erositésére ki je„
lentve vadnak meg nem elégedünk azokkal. Mert mintsen
azokban Semmi élettelen, és hiávalo dolog. Hanem minden
Felségesek Nagyságosok, és ditsőségesek, és ollyanok, à mellyekből
à Mennyeiekhez illendő Elmélkedésünket formálhatnunk. Hogy pe„
dig ezekben czélunkot illendőképpen el-érhessük mineknán„
da à Mennyei boldogságnak Sürségesebb tulajdonságairól leve„
set szollunk; azzal è munkánkat be végezzük.

Meg jegyzés: A mikor à sz: Lélek à sz: Irásban ki jelentett
minékünk azzal nem meg-elégedünk az örök életről —
való tudománybam.

Azért az örök életnek tulajdonságai leg-közelebb véve„
tethetnek à sz: Irások szerént; az örök életnek tulajdonittatott
nevéről

nevekről; melyek szerint neveztetik. Ditsőségnek, üdvességnek, Vál-
tságnak, Örök életnek ej boldogságnak

1ö: Ditsőségnek neveztetik a Szt: Irásokban sok helyeken Kolos.
3: 1ſn 4. Így szóll az Apostol. Mikor a Krisztus annak életünk meg
jelenendik, akkor mi is vele együtt meg jelenek dicsőségben
1 Pet. 5: 10. A' minden kegyelemnek Istene hivott minket az
Örökkévalo Dicsőségre. Meg-jegyzés: Az örök életnek neve-
zetei mutatják meg annak tulajdonságait melyek alább leirattak.

Ezt nevezi az Apostol 1 Pet. 5: 10. A Dicsőségnek meg-hervadhatatlan
Koronájának. Mely jelent mindenekfelett való Méltóságot fényességet
melyet fognak kiskedni az Hivek; azon belső állapottyokra nézve;
melyet jelentetik azon tökélletes szentségek; ej az Isten szere-
tetiben való tiszta indulattyok: Külsőképpenis fel-ékesittetnek
minden tisztességgel; mely által azon dicsőséges Mennyei állapot-
tyok öregbittethetik; midőn tudni illik fel-emeltetnek, az Atya-
nak ég a Fiunak és a Szt: Lélekhez; ej minden meg dicsőült Sze-
tekre társaságokra; ej gyönyörködni fognak minden
szemvedésében, minden gonoszokon. Sőt azokon az ő ellensé-
geikkis, akikről e földön nyomorgattattak. Sőt az Istennek
ö benne tündöklö képét egymásban szemlélvén abban nagy
örvendezéssel gyönyörkodni fognak.

Meg jegyzés: A Dicsőség tökélletessége az Egész üdvességnek

2ö: Neveztetik üdvességnek; mely gyakron elö fordul a Szt: Irá-
sokban; melyis a maga erejében jelenti; nem csak a testi nyo-
morságokból szorongattatásokból való meg-szabadulást, hanem
jelenti a Krisztus Jésus Evangyeliomának nem engedö hitet
lenevve érdemet szerént Szálando Isten örök haragjától az az
az örök kárhozattol való meg-tartatástis Rom. 5: 9.

Meg jegyzés: Az üdvességben nem csak a testi; hanem az
örökkévalo gonoszoktis meg-szabadittatnak.

3ö: A' Váltság mely Szt: Irás szerént mondatik tökélletesnek
mert jelenti az Hiveknek tökélletes meg-szabadulásokat; mint-
den idö szerént valo ej örökkévalo gonoszoktol 1. Kor. 1: 30. Ennek
pedig oka kivált képpen a Krisztus Jésusnak vére; melyel Szt. Attyá-
nak meg-engesztelésére áldozott a Keresztfán a Vátasztattodó
bünöknek meg-botsáttatásáért.

4ö: Es ebböl következik már a Választtatásnak Szabá-
valo fogadtatások is. Ján. 1: 12. A' mely szerént bé vétetvén az Is-
tennek szeretei közé, az Hivek részesülnek az Istennek országá
jovaiban, ej birják örökö jussi szerént a Mennyei boldogságot
Luk. 20: 36

Luk. 20: 36. És meg sem halhatnak többé; mert hasonlók lesz-
nek az Angyalokhoz és Istennek fiai.

Meg-jegyzés: A Hitnek Fundamentoma Jesus Krisztus, a melyről azt mond az Apostol Rom. 2: 7. Akik pedig, a kik a jó tselekedetekben való állhatatossággal, dicső-
séget és tiszteletet és halhatatlanságot keresnek meg-fizet örök élettel.
Mely jelenti annak az életnek tökéletes voltát, melyben élnek az Angyalok, nagy dicsőséggel és minden bánat és változás nélkül mind örökké; gyönyörködtetvén magokat az Isten színről színre való szemléléssével, és felséges munkáival; áldván és dicsőítvén őfelségét, az Angyalokkal és a meg dicsőült lelkekkel egyetemben végetlen való örvendezéssel. Mert minekutánna a halandó testet, fel-támasztatván a porból, lelkekkel együttesülnek; be viszik az Isten dicsőségének, és nagyságos dolgainak szemléléséről. És az elmének lelki képpen való megvilágosíttatása szerént fogják őket szemlélni az Istent szemben tün-
döklő látás által amint mondja a Királyi Prófeta Dávid Zsolt. 17: 15. Meg elégíttetem Uram a te ábrázatoddal midőn fel-
ébredek, és meg-látom a te orczádot igazságban. De ittlen tud-
hatjuk az Apostol arra a látásnak, amint látta Moses az Istent 4 Mos. 12: 7. Holott maga elején szól: Szemtől szemben szólok
én az én szolgámmal a Mosessel, és nyilván való látásban;
és az Urnak hasonlatosságát látja.

Meg jegyzés: Az örök élet ételadja az Angyaloknak dicső-
séges életeket, mely áll kivált-képpen az Istennek színről szín-
re való látásában.

Ezerből származik végre az a kimondhatatlan örvendezés a
mely szerént meg-szabadulván az Ember a testtől; és minden ő
lelki ellenségeitől való tusakodásokból, és nyomorúságokból;
a maga boldogságának állapottyában egész meg nyugott el-
mével vagyon. Annál annyival vagyon, semmit többet
nem akar, se nem kíván; hanem a maga boldogságának
sorsával éppen meg-elégedett

Meg-jegyzés: Mind ezerből származik a kimondhatatlan
ő örvendezés; mely szerént a szentek a maguk boldogságokban tö-
kéletesen meg elégesznek.

Minthogy pedig ennek a fő jónak; melyet a meg boldogult
lelkek bírtak fognak summája legfőbb képpen létezni ma-
ga az Isten; ki arról képpen mindenekben minden. Azért ő
Felsége az övével magát tiszteson úgy egyesítti, és azzal
magát úgy ki tészi, hogy éljenek ő Felségével, és hogy éljenek

ő

arò Kegyelmével. Ki beszélhetetlen módon: Arò árnyékával
őrét bé federi: tiszának kövérségével bé tölti Solt. 36:9. Gyönyö"
ürüségének folyo vizével meg-itatya Jelen. 7:17. Mert a Bárány
Ki a Székről közepette vagyon legelteti őrét; ej élö vizeknek
forrásiva viszi őrét, nem éhezNek Sem nem szomjuhoznak több"
be. à nap hevsége nem árt nékiek. Es ezen ò boldogságos
tapasztalt érzésével éppen meg elégednek; ej el-töröl az Istén
Szemeiről minden könyhullatást. Es ekképen i. Thes. 4:17. minden"
kor az Urral maradnak bé telvén végheretlen örömmel, ej Ki
beszélhetetlen ditsöséggel, à fényes Mennyei udvarban Jésus
Meg-jedzés: az Istennel való egyesülésnek örökkévaló hasznа.

Imè azért Kegyes Olvasó! E' tsekély munkátskában elöd"
ben vań téve az Urnak ama Mennyei öröme mely minden
Emberi Elme felett vagyon.

Imè elödben vań téve ama Hervadhatatlan Mennyei Koróna
mely készitetett mindeneknek; valakik à fenn le rajzolt Hitet;
ej annak üdvességes gyümölcseit magokévá tettek; és akképen vár"
ják már tsak, ama boldog reménységet, ej ama Nagy Istennek
és annak meg tartó Urunk Jésus Krisztusnak Ditsöségének meg jele"
nését Jak. 1:12. 2 Tim. 4:8. Jel. 2:10. 1 Pet. 5:4.

Imhol vagyon à Jutalomis! a melyen épitettnek è tzélyt
Munkátskának kérdését: Mely örökkévaló jutalmat adjais meg
Isten azoknak, akik az üdvezitö Hitet; ej annak fenn már
le irt Drága gyümölcseit, el-fogják ej magokévá tészik, és a"
zok szerént keresik; az Istent és örök üdvességeket. Melynek
Nagyságos Voltát jollehet à Tegi Ember arò végez Elmégével,
meg nem foghatya; de meg engedi mégis Isten azt; azò válaszolattái-
nak, kiket belsö" indulattal szeret; hogy à jövendò boldogságnak
és Ditsöségnek irit, avagy tsak meg tortolhassák; adván ò nékik"
ez tsudálatoskeppen elmékeknek meg-világositatott szemeit
Midön t. i. öket, még à világi szorongattatások közöttis Men"
nyei vigasztalásával enyhitgeti. Ki beszélhetetlen örömmel
mely minden è világi örömet felyul halad bé tölti.

Imè itt ò benner Istenekhez való szeretet. és örök-
ünt attól már à bünnel àtkától meg-szabadultak à Mennyei
boldogságnak jövendöbéli birodalma felöl, örök à Kegyelem-
nek beszédéből; ej annak változást nem szenvedhetö igére"
tsibol bizonyossá tészen.

Imè ez Végezetre ünnak à Kegyességnek ama Nagy
titka 1 Tim. 3:16. mely titok meg-világositatott ünnékünk
à Jesusben meg jelent Istenben à Krisztus Jésusban: és az

Krisztus

Kristus Jésusnak véllünk valo Lelki Vatsorálása mely által á magával valo édgyesülésre münket méltoztatott: Ez á szt: Léleknek; ami Lelkünkel édgyütt valo bizonyságtétele; mely szerént az Isteni finságnak méltoságárol bizonyosokká tétetünk

Ez végezetre, á Lelki életnek tökélletességre ment vége amelyre á szt: Lélek vezérlésèböl ej á szt: irásnak követéséböl telyes életünkbe, ej è tsekély munkánkbanis törekedtünk. És majd á kévánatos ej bátorságos rév partrais fogunk el-érkezni és bizonyoson elis érkezünk minyágon. Valakik á telyes szt: irások szerént az Atyát ej á Fiut, és á szt: Lelket hiszszuk és vallyuk: Örökké áldando ej imádando, égy igaz ej Örökkévalo Istennek lenni.

Nintsenis már egyéb hátra, hanem hogy sz: Pállal azó gyözedelmi énekét. 2 Tim. 4:7.8. el-mondjuk: Ama Nemes Hartzot meg-hartzoltam, Hitemet meg tartottam pállyamot ki futottam. Végezetre el-tétetett énnékem az életnek koronája; melyet meg ád az Ur Énnékem ama napon. amaz igaz Biro Nem tsak énnékem pedig hanem mindeneknek valakik várják ama nagy Istennek; ej ami meg-tarto Urunk Jésus Kristusunkuk Ditsöségej el-jövetelét Tit. 2:13.

Végezetre á Pmittált igaz ej üdvezittö Hütböl Származott Vállástételünkót rekesztyük bé illyen lélekböl ej igasságból Származott buzgo kévánságunkal: Á Fiunak Legyelme az Atyának szerelme. És á szt: Léleknek véllünk valo közösülése legyen mu velünk, ej minden igaz Hitben lévö Hiveivel 2 Cor. 13: Vs 13. Ámen

Hatodik Pont alatti: Á két Protestans de Égymástol az Hüt némely Ágazataiban: Égymástol Külömbözö s ellenkezö Vallásokot illetö Irások. És á Keresztény Olvasot utasito viszsza tzáfolo s jobbra intö Örökre maradando Emlékeztetések

Ilyen Következendö Titulus alatt

Illyen következendö Titulus alatt
Az Unitáriusoknak Örök Életre
Vezetö Leg Egyenesebb Uta
Mely áll
Az Egy Igaz Istennek és a Jésus Kris-
tusnak Szent Irás szerént való Igaz
Esmèreteben és Félelmében
és ellenében
Jèrettetett s' Készittetett az femebb nevezett
ès elsöbb néhány Levelekben meg vizsgálás-ej
confrontatio: j végett le-másolt Vén Profèta
valosàggal Egyenetlen utàmak A. 1767. Men-
sibus et Diebus Aprilis et Maji
Sz: Irásbéli Szivre hathato meg intések

Szt. Máthé. 3: Ysa 3.
Készittétek-el az Ur utát Egyenesekké tsinàllyátok az ö ösvényit.

5. Moj. 4: Ysa 2.
Ne adjatok az igéhez melyet néktek szollok, se el-ne-végyetek abbol.

Mert Jelen. 22: Ysbus 18. 19.
Ha ki ezekhez tészen, az Isten arra tészi e' könyvben irva-
tott tsapàsokat. Es ha ki el-vészen e' Könyv Profetà-
làsàwak igéjiböl, el-vészi az Isten annak részit az
Elet Könyvéböl, és a' Szent Városbol, és azokbol amik
e' könyvben irva vadnak.

Galat. 1: Ysby 7. et 8.
Vadnak némellyek akik tütököt meg-háboritnak, és el-
akarjàk fordittani az Kristus Evangyeliomàt. De ha aun-
te tsak, vagy az Angyal Menyböl hirdet-is néktek azon kí-
vül amit néktek hirdettünk àtok legyen.

Mert. 2. Jan. Ysa 9.
Valaki el-tàvozik, és nem marad az Kristus Tudomànyàban
nincsen annak Istene.

2 Pet. 2: 20. 21. 22.
Annak okáert ha minekutànna e' világnak fertelmeßegèt, az mi
Uronknak és meg-tartò Jésus Kristusnak esmeretì àltal
el-tàvoz

el-távoztatták, ej viszontag azokban elegyittetvén meg-gyözetnek azoktol, az ollyanoknak utolso állapottyok gonoszbá lett az elsönél. Mert jobb volt volna azoknak, hogy meg ne esmérték volna az Igazságnak utát, hogy nem mint annak esmeréti utáni á nékik adatott Szt: Tudománytol hátra állani De az ollyanokon az t'sik; amit szoktak mondani igaz példa beszédben: Az Eb vedi tért azo maga okádására, ej á meg mosodott disznó a sárnak fertöjébe.

A' Keresztény Olvasohoz

Mitsoda ok Inditott münket ez Kis Munkának irására mindenek előtte azt akarjuk tudtodra adni Istenfélö Olvaso! Szt: Pál Apostol irja 1 Tim. 4: 1ső i. 2. A' Lélek pedig nyilvan mondja: hogy az utolso Időkben el-távoznak némellyek az Hittöl á tévely gö lelkekre; ej az ördögi tudományokra figyelmezven képmutatás által: hazugságot szolvan, és meg-bélyegeztetett Lelki esmére tek lévén Kik mindenkor s: olvasnak: s tanulnak, ej soha az igaz Isagnak esméretire nem jutnak 2 Tim. 3: 1ső 7.

Mely szerint miképpen minden időben voltanak; azonképpen most is sokan vadnak olyanok; akik lelkek esmereti ellen; az Idvezitto" igaz Hittöl el-szakadvan; az Ur Jésus Krisztust meg tagadták; ej már á tiszta igasságot káromollyák

A többi között: Illyen egy ellenkező; aki közüllünk ment ki de nem közüllünk valo volt, mert ha közüllünk valo lett volna, ej ártalyában meg maradott volna velünk 1 Ján. 2: ig. minthogy a" zért el-szakadvan annak Szentségek Hitünktöl s Vallásunktol köz" züllünk ki ment, Már nem szünik-meg Szentségek Vallásunkat mind gonosz nyelvének szollásával káromotni; mind irásával kárhoztatni, mind pedig ügyekezetivel alázni s gyalázni és tse" lekedetivel routani.

Es mint ez elött Sub Titulo Monita Paterna: Mostanis jött kezünkben egy Könyve. In quarto Nyomtatványban s: mely ez elött á' fejedelet elött leir másoltatott: s Illyen Titulus alatt: Az örök Életre Vezető Egyenes ut: Melyben nem hogy egyenes utat készitett volna, s mutatna másoknak is, sőt inkább maga testi okoskodásaival és emberi találmányokkal; mint valami tövisekkel és kövekkel, az örök életre vezető egyenes utat, te" kervényessé tévén; bé vágta, s bé hánta; kitség kivül azért, — mintegy maga el-vétette az Egyenes utat, másokis azon ne járhassanak Matt. 23: 13.

Azon Könyvében, amiket és amellyekről ivet nem voltak szükségesek; mert azokat á dolgokat s: vagy tudományokat s: az ellenkező.

ellenkezönél böltsebb Emberek, már régtöl fogvaa meg várták
's várták, de mégis mind ez ideig az Istent Igasságot kezünkből
ki nem vánhatták; ej é kevésnt mind magoknak az ellenkező
hasontalan fáradtságot, és költést mind a Typographusnak
hijábavalo munkát, mind pedig az olvasóknak unalmas
olvasást kevezett.

Azt irja maga felöl: Hogy 24. Esztendös korúig tévelygett az
"Halálnak Sz. Mon. árnyékában mivel hogy amaz Unitária Religion
"levö" Hitves Professornak Mehai Kolosvári Pálnak lábainál tanulván
"vétkes tudományban nevelteretett volt fel, de midön el-érkezett vol"
"na ö hozzája az Isten kegyelmességének gazdagsága könyörült ö raj"
"ta, és é világnak pusztáján bujdosó 's meg holt Krisztus Hit remén"
"ség nélkül tévelygö" Juhotskáját anna nagy Pásztor fel-keresete, éj
"ezo juhainak akláhan bé helyheztete.

Oh szegény Lélek! mely igen vakmerö éppen hizelkedik magának,
Hiszem 24. Esztendös korában vagyon az Ember az Istenságnak
boldogtságában, nem tsuda hát hogy az ellenkezöis 24. Esztendös
korában boldogult volt meg. Addig ugyan tündörlött néki az
életnek világossága, mig az Unitária Religioban nevelteretett; mert
az olyan Hit éj Vallás, mely olyan Sz. Irásbéli igasságon fun-
dáltatott hogy Sendi ellene nem mondhat, sőt minden Religion
levök hiszik éj vallyák. Azért bár az Ellenkezöis azt állhata-
tosan tartotta volna meg 's üdvességére folgált volna. De mi-
képpen Démas el-hadta Sz. Pált és ragaszkodott é világhoz 2 Tim. 4:
Vs. 9. azonképpen az Ellenkezöis el-hadta Kolosvári Pált 's
ragaszkodott a világhoz inkább szeretvén azt, mint a Krisztust

Ks midön 24. Esztendös korában el-érkezett volna hozzája az
Istenságnak boldogtsága, a világi gazdagságnak tisztességnek tisztségnek
testi gyönyörüségnek éj a meg házasodásnak ideje éj kivánsága
ereznek sötétes fedelét ortzájáva 's testi szemeivel vonà lelki sze-
meit is bé hunyá, hogy tovább ne-világosodjék néki az igasságnak
Fényes napja a Krisztus; es igy lelki vakságban esvén el-tévelye-
dék a Pásztor Krisztusnak Juhai közül; éj az ö aklyából ki szö-
vén, a világnak sötétségnek éj az Halálnak félelmes árnyékában
bujdosik mind ez mái napiglan. Réáis illik a Poétának ama
Versre: Ambitiosus homo et piger, et foeda voluptas. Haec Tria pro tri-
no Numine Mundus habet. Mert midön által látta volna;
hogy Unitária Religion Magyra vágyo elméjének éj negedes sé-
vinek kivánságára 's kedve szerint, sem tisztességet 's tiszteségek
sem temérdek gazdagságot 's sok jószágot nem szerezhet nemis
remélhet, sem annint 's az hová akarna, nem házasodhatik; ezen
három dolgoknak meg-nyerésére, kész lön az üdvezitö igasság-
got meg-tagadni 's Apostatálni.

Nemis szégyelli már ditsekedni, éj hálálkodik: ut Fariseus
Luc. 18: 11:

Sec. xxviii: De A. 1767. 6te Pont alatt. Daniel István meg-tsáfolása
Luk. 18: 11. :/ Nemis sót hejjá, hogy ki nem mondja: „Nem vagyok
én ollyan mint egyéb Emberek vagy mint az Unitáriusok, hogy
az Isten ötet meg-áldotta'
1mo: Siép tisztességgel ej tisztséggel. /: t. i. az Unitáriusok felett:/ho„
lott az Unitária Religion lévők közűlis voltanak olyanok mint az ellen„
kező, 's még nagyobb évdemü méltoságu tisztességü ej Tisztséget vise„
lő Emberek; voltanak Consiliariusok, Tábla Fiai, Fiélő Mesterek,
Fő és Vice Fisztek. De ha nem lettek volnais, á Tisztesség á Tisztség,
nem tsinerek á Keresztyen Tanitványainak ej Hivemek; azért bolond„
tság azzal dicsekedni, amit á Krisztus nem igért 's nemis adott az
Övéinek Matt 20: 25te 20=29.
2do: Azzal dicsekedik hogy jo napod /: t. i. az Elernek:/maisok felett
való hosszusságával szerette az Isten ötet. mintha soha senki még
az Istenteleneket közülis olyan hosszu életü nem lett volna mint ö„
Nem jut eszében hogy mind az maga Familiájában; mind á máso„
ban voltanak hosszu életü napokkal telyes ej jo vénségben ki—
ment személyek. Bár inkább arról gondolkodnék az ellenkező
annak szoll dologálatreppen á bölts: az illyen esztendeinek sok szá„
maival dicsekedő ebült öszült vének ellen. Nem az hosszu üdö
vénség á tiszteletes vénség, sem pedig nem az; melyet esztendők
száma határozott meg Sap. 4. 8. 9. el á bünös ha száz esztendösis
meg-átlortatik. Esa. 65: 20. Vagy arról gondolkodnék, hogy
az Isten azért engedett nékie illyen hosszu életet hogy pœnitentzi„
át tartvan az előbbi igasságra vissza térne, ha pedig nem maga
menthetetlen légyen jövendőben. Avagy pedig azért az mosta„
ni testi élettel /: mely hosszu :/ végye ki minden reszét, az vég„
nélkül valo életből.
3tio: Azzal dicsekedik hogy az Isten szerette ötet szép tovajodval
az az: Nagy gardagsággal, ej nem Emlékezven meg Abrahámnak az el-
kárhozott gardagnak tött feleletiről; azt nem akarja magára szab„
ni Luk. 16: 25. Hanem Emlékezzél meg rolla, hogy te el-vetted á te jovai„
dot ez életben; hasonlo képpen százais á gonoszokat ej mostan ö„
vül ö, te pedig gyötrödől. Ennek elej jossága 's gardagsága volt,
mégis Isten előtt nem volt Kedves el-kárhozott. Hogy annak szimatis
Luk. 12: Sok jossága 's gardagsága vala, még sem volt gardag az Istenben.
4to: Magzatival dicsekedik mintha az Isten másoktis nem
szerette volna ollyan magzatokkal, sőt azok sokszor meg esett
's meg esik; hogy á gonosz Atyának Istenfelő magzati az Istent„
felő Atyának pedig gonosz magzati lésznek. Bizonnyára gyer„
neki elme ej tudatlan vénség, illyen dolgokkal másokat felett
dicsekedni, ej illyen dolgokból itélni embernek magát, Isten előtt
Kedvesnek lenni, Kedves dolgot tselekedni, ej Religiojáti á ma„
soké felett ezekből ertem ámi 's bizonyittam.
Ellenben mar az Unitária Religion lévőket arzal alázza
's gyalázza

Isᵗ gyalázzák; hogy el-hagyattak sorsban szegénységben vadnak
ép minden világi tisztességről meg-fosztattak. Talám még nem
olvasta meg a szᵗ: Pál tanitását 1 Kor. 1: 26. 27. 28. Gyalázták a ti
Hivatalodat Atyafiai; hogy nem sok böltsek test szerint, nem
sok hatalmasok, ép nem sok Nemesek; hanem a világ bolon-
dit választotta Isten; hogy meg szégyenitse a böltseket; ép a vi-
lág erötlenit választotta Isten, hogy meg szégyenitse az erösse-
ket; ép a világnak nem telenit, ép el-vetett választotta az Is-
ten; ép azokot amik nintsenek, hogy el-rontsa azokot amik
vadnak, hogy ne dicsekedjék ép egy test az ö szine elött.

Ha az Unitáriusok el-hagyattatnak a világtol, nem hagyattak
el sőt fel-vétettek az Istentöl, ha testi képpen szegények lelki képpen
gazdagok, magok sorsával s állapottyokkal meg elégesznek.
Apostasiával sem gazdagságot sem tisztességet nem keresnek
mint az Ellenkező. Ha olvasta valaha az ellenkező
bár jol jedzette volna meg a szᵗ: Jakab Apostol irását Cap. 2: 5. 6.
Halljatok szerett meg Atyafiai; az Isten nem a szegényeket válasz-
totta é világon, akik gazdagok az Hitben, ép örökösi az Orszá-
nak; melyet az Isten az ötet szeretök igéret, tü pedig tisztelet-
lenségel illettétek a szegényt.

Hogy pedig ez a hátra-vetlen világ az Unitáriusokot mostan
Erdemek szerint nem bersülli, ép a jo elmékre ügyelö szemetse;
az ellenkezövel s másokkal ép együtt magot pöltra nem ültetti;
s tisztességre nem emeli azzal a következendö uj világ elött kü-
sebbek nem lésznek. Kiis volna olyan gyermekbe s esz
telen itélettel hogy a tenger szinén uszkáló gyrokot ép szem-
tet drágábbnak mondana lenni a tenger fenekére le-nyo-
matott gyöngy szemecnél.

Keveset tulajdonit az Ellenkező az Istennek szabados mondásait
ép hatalmasságának kinek kezéből jö minden a gazdagság ép szegénység;
minden a tisztesség ép meg-alázás Lyᵉ. 11: 14. Solt. 74: 7. 8.

Hogy az Unitáriusok olyan sorsban s állapotyokban vadnak s minᵗ
az ellenkező irja: s annak ö illyen okát adja: Hogy az Istennek szᵗ:
igéje s abban ki jelentetett akaratya Kezekben vagyon de azt ko-
rul magyarázzák; mely miatt a Kristus Jésussal, ép a szᵗ: Lélek-
nek igaz ép örökkévaló ép Istenségének tagadásával a Sidoval
ép annak nagy közönséges Atyjával való közösségben meg-égyezni mind
lelki s minden testi gyalázatyokra.

Azt jol mondja: hogy Kezekben vagyon az Istennek szᵗ: igéje;
mert ugy vagyon bizonyos az Istennek, ép világosan tündöklik
nékik minden tuderi találmányok nélkül, de hogy oskul magya-
rázzák azt hijában mondja az ellenkező. Sőt ö maga magya

rázza

vàrra balul; mert valamennyi Locusokot, citàl à Jesus Kristusnak és à sz: Lèlekner örörtöl fogvàn valo egy Istensegènek megbizonyitàsàra; mind azokot az Locusokot az ulaga opinioja Szerint magyaràzza; ej tsak à betüket s à szokot, vis-
gàlvàn nem nèz à sz: Irokùd az iràsban fel-tett tzèljokra, sem pedig azon tölle citàlt locusokot vilàgosabban
telmezve, sem pedig azon tölle citàlt locusokot vilàgosabban
meg magyaràzo sz: Iràsbèli Locusokra.

Hogy pedig arral vàdolya s kàrhoztattya az Unitàrinsokot
Hogy à Zsidoval meg èdgyezzenek; az Kristus ej à sz: Lèlek örökkéva-
lo Istensegènek tagadàsàban jol mondja! Ha az ok Testamentomi
sz: Nèpet èrti; mert az akkori Anyàsz: Egyhàz az Istent tsak egy
szemèlyèben ismèrte, ej tsak az Atyàt tiszteltte s imàdta; az kris-
tusnak és à sz: Lèlekner Istensege felöl, az Isten nèkik semmit
nem szollott volt; tiszteleti s imàdàsa felöl semmit nem parantsolt,
ùmen vagyon hogy az akkori szentek minden Istени tiszteletet abban az Egy Istenben hatàrozták meg; aki az ùj Testamen-
tomban Atyànak; ej à Jesus Kristus Attyànak neveztetik.

Ha pedig külömben volt à dolog; mutassa meg az Ellenkezö à
sz: Iràsbol; ej az akkori szentek peldàibol. Ha pedig à mostani
Zsidokot èrti. ok nèlkül s mèltatlanul vàdollya az Unitàrinsokot az-
zal hogy azokkal meg-ègyeznek; mert à mostani Zsidok; mi-
à szüztöl született Jesust Kristusnak lenni; ej azò vèlekedèsek sze-
rint valo Kristusnak születèsèt el-jövetelèt nem hiszik; ej hogy à
szüztöl született Jesus Isten fia à vilàg meg-tartoja s üdvezittöje
légyen tagadjàk. Es màr Messiàst vàrnak; azonképpen Istenè-
gètis annàl inkàbb tagadjàk; de az Unitàrinsok à szüztöl szü-
lött Jesust Ismèrik Kristusnak lenni, akinek születèsèt az Atya
Istentöl valo Kijövetelèt tanitàsàt halàlàt fel-tàmadàsàt, Meny-
ben menetelèt, az Atya Istentöl nèki adatott Istensegèt, hogy Isten
Fia légyen, hogy è vilàgnak meg-tartoja s üdvezittöje légyen hiszik
ej vallyàk tehàt tsuntsen Egyezèsèt à Zsidoval

Tsuntsen Arianusis nagyobb èdgyezèsek mint az Ellenkezö.
nek; mert Arius több tèvelygèsei között az Hitet s tanitotta,
hogy à teremtö Isten elsöben meg à vilàg elött teremtette à
Kristust, azutàn à Kristussal èdgyütt egy teremtette à Vilàgot
èr igy Arius-is olyan Teremtönek hitte az Kristust mint az
Ellenkezö.

Hogy pedig az Unitàrinsok à Kristusnak örök Istensegèt
nem hiszik, nem valamerökèppen, ej meg-àtalkodottsèlekszik
nemis fosztyàk-meg Istemi Majestàssàtol; mert à kristus
olyan Istemi Majestàst s: adhuc nemut àlmodoz az Ellenkezö: s
nem tulajdonitott magànak; hanem meg nyugodott arral ha
ötet Isten Fiànak semmi hittèl meg-ismèrtek ej vallottàk ej

ugyan

Sec. XVIII. De A. 1767. Daniel István ujra meg tzafolása

ELSŐ RÉSZ

Mely áll az örök életre vezető leg egyenesebb utnak meg-mutatásában.

Az Ember teremtetésének Egyik kiváltképpen való vége ez: Hogy minden Ember Keresse az örök életet világi életében és jövendőben üdvezüllyön. Innen m. Szt: Pal Apostol: Az Istennek azt akarja hogy minden Emberek üdvezüllyenek, ej az igazságnak esmeretire jussanak 1 Tim. 2:4. Tehát Személy válogatás nélkül Közönségesen minden Embereknek első s leg-fővebb Hivatalyok az hogy az örök életnek keresésére, ej meg nyerésére legyen sorgalmatos gondjok. Ezt parantsolat ban igy adta ki Krisztus Urunk: Keressétek először az Isten országát, ej azo igazságát Mat. 6:33. Erről monda Márthának is Luk. 10:42. Egy a Szüz Mária a leg jobb részt választott mely el-nem vétetik tőlle.

Az örök életnek pedig keresére s meg nyerésére Két dologban áll: Elsőben: az Istennek. és Másodszor az Jésus Krisztusnak igaz esmeretében Jan. 17:3. Mely Isten és Krisztus esmereti azt teszi; hogy valamit a Szt: Irás az Isten és a Jésus Krisztus felől mond: azt mind hidgyük ej valljuk, ej valamit azon Isten és Jésus Krisztus akaratja felől ki jelentett, azt tselekedettel tellyesittsük, ej a szerént éljünk.

Elsőben azért az örök életet Keresö Embernek Hinni kell hogy vagyon Isten. Sid. 11: 6. Másodszor: Meg Kell esmerni ki és minémü az az Isten. legyen.

Quoad primum: Hogy Isten legyen a Szt: Irás világosan tanittya melyre nem szükséges itten sokaságot citálni; mert az egy Keresztényis arról nem kételkedik. A Természetnek Könyvei tanittya hogy legyen Isten; mert a teremtetett világnak ugymint az Égnek Földnek Tengernek s a. t. ezek Szerzőjének szem állásának s a többi szemlélésiből, ej az emberben lévő lelki esmeretnek tanbizonysága kételkedik, még a Pogány is észre veheti ej meg-tudhatya hogy vagyon Isten; aki mind ezeket teremtette; amint Vádolyais Szt: Pál Apostol a Pogányokot. hogy mivel ezekből meg-ismerhették volna az Istent, nem akarták meg-esmérni s magok mentheteteln nekik lettenek Rom. 1:

Mi Keresztények akik hisszük hogy vagyon Isten, vigyázzunk meg ki legyen ej minémü legyen az Isten. Az Istent kinni kell lételnek, örökkévalónak Mindenhatónak, mindenütt jelenvaló

" jelen valonak; mindentudonak halhatatlanak, láthatatlan
" nak, bölcsnek, szentnek, igaznak, boldognak, jonak, irgalmas"
" nak kegyelmesnek, könyörülönek, bosszu állonak, teremtö"
" nek, gondviselönek, ej edgyetlen égynek.

Az Istennek egyéb tulajdonságai felöl semmi ollyat ói, fientáss nintsen a Keresztyének között; hanem az ö Istensége felett vagyon a Controversia, nem edgyezvén meg abban ki légyen az Egy Isten. Hogy az Isten égy légyen a' Szentirás világos szokkal kiteszi 5 Mos. 6:4. Hallyad Izraël annak Urunk Istenünk egy Ur; mellyet bé hoz Krisztus Urunkis. és elsö parantsolatnak mondja Márk 12:29. Hallyad Izraël ata Urad Istened egy Isten. Esa. 44:24. Én vagyok az Ur mindeneket tselekedvén, az Egeket egyedül kiterjesztvén a' földet meg-erösitvén ej senki nintsen én velem Cap. 45:5. 6. 21. 22. 3 Kir. 8:26 1 Jan. 2:5. 1 Kor. 8:4.5. Salat 3:30. Efes. 4:5. 6.

Még pedig az Isten olyan meg-oszolhatatlan égysége hogy azö Istensegében, nem szabad semmit lelket, töbséget ej tsak gondolni, ej leg-alább tsak Kettöt avagy hármatis gondolni: Olyan társ el-szenvedhetetlen égység. aki magánál nagyobbat, vagy magával egyenlöt ej harántlot nem ismér Esa. 46:9. Cap. 44:6. 3 Kir. 8:60. melyért neveztetik Edgyetlen égynek s egyedül valonak Esa. 37:16. 5. Mos. 32:39. Ján. 17:3. Felségesnek magasságosnak avagy Magosságbélinek Solt. 9:3. Esa. 14:14. 5. Mos. 32.8. 1. Mos. 14:18. Luc. 1:35.

Ezekböl s' ezekhez haromlo Locusokbol, meg tetszik az Istennek az az Egysége; mely szerint nints három Személyek tsak égy

Már itt quoad posterius: következik hogy azt vitsgállyuk meg Kitsoda ezaz Edgyetlen egy Isten? mert az Ellenkezö azt mondja, irja; hogy az: Atya a Fiu ej a' Szt: Lélek, a teremtö örökkévalo ej magától valo Egy Igaz Istenek. Azaz: az Istennek állattyában egy Személlyében három. Lásd ezt az ö egész munkájában de eleitt Ez könyvben rendröl rendre bizonyittatik meg.

Mivel Unitáriusok azt hisszük ej vallyuk: Hogy a Teremtö örökkétöl fogvan valo; ej magától valo egy Igaz Istennek, nem mai hanem egyedül tsak az Atya. Ezt maga bizonyitya a Krisztus Urunk Ján. 17:3. E' pedig az örök élet hogy meg ismérjenek tégedet (: Atyám :) Egyedül igaz Istenet. 1 Cor. 8:6. Nékünk egy Istenünk vagyon az Atya, aritol minden vadnak, Cap. 15:24. Efes. 4:6 Egy az Isten, ej mindeneknek Attya, ki mindenekfelett vagyon Cap. 5:20. Az Apostoli Credobanis azt hiszi ej valya az Egész

Keresztény

Keresztény világ: Hiszek egy Istenben Mindenható Atyában, Mennynek földnek teremtőjében.

Ez az Egy Isten az ob Testamentomban neveztetett Abrahám Izsák éj Jákób Istenének Mátt. 22: 31. 32. Csel. 3: 13. Az uj Testamentomban pedig hivattatott s hivattatik mais, az mi Urunk Jézus Krisztus Atyjának éj Istenének Ján. 20: 17. Mátt. 7: 21. Cap. 18: 19 Cap. 27: 46. 2 Cor. 1: 3. Cap. 32: 31. Efes. 1: 3. 17. Colos. 1: 3. 1 Pet. 1: 3. Jelen. 3: 12. Máskütis.

Ezekből az ezekhez haromlo Szt: Irásbéli helyekből világosan meg tetszik, hogy az Magától való egy Igaz Isten, csak az Atya; az Atya pedig mind dicsőségében mind személlyében csak egy. Minden ob Testamentombéli Próféták ezt az Egy Istent hirdették minden szén, ték ezt esmérték, kiték éj tiszteltek, á Jón éj á Szt: Lélek Istent felöl semmit nem tudtak nem hallottak nemis láttak.

Másodszor: Ma az uj Testamentomban meg kivántatik az örök Életnek keresésében á Krisztusnak esmérete Ján. 17. 3. Ugymint akinek ismérete nélkül az Atya Istent sem lehet ismérni Ján. 14: 6. 9. parancsolatnak vagyon hogy ő benne hidgyünk Ján. 14: 1. őtet halgassuk Mát. 3: 17. Cap. 17: 5. és őtet tiszteljük. Ján. 5: 23.

Azért hinni éj vallani kell á Jézus Krisztus felöl. hogy ő legyen az Atya Istentől rejtett meg igértetett 1 Mos. 3: 15. éj az utólso időben meg adatott Messiás Gal. 4: 4. ki az Atya Istennek édgyetlen egy szülött éj tulajdon fia Mát. 3: 17. Ján. 3: 16. 18. 2 Ján. 1: 3. Rom. 8: 32. Mát. 16: 16.

Mert az Atya Istennek Szt: Lélektől fogantatott. Luc. 1: 35. éj á tiszta Szűztől Isten Fiává született ibid. Az Atya Istentől meg szenteltetvén á világra küldetett Ján. 10: 36. Az Atya Istentől az halálból fel-támasztatott Rom. 1: 4. Galat. 1: 1. Csel. 13: 33. Mennyben fel menvén, éj az Atya Istennek jobbjára ülvén; minden nevek felett való Mennyei Királyságra ő tölle fel koronáztatott Zid. 1: 3. 4. 5. Filip. 2: 9. 10.

Ezekért mondatik á Krisztus Isten fiának, éj illyen fiuság s dicsőség Senkinek sem az Angyalok, sem az Emberek közzül nem tulajdonittatik ő Felségének Luk. 24: 19. Csel. 3: 13. Közbenjárónak 1 Ján. 2: 1. Fő Papnak Zid. 6: 20. Cap. 7: 14. Szószólónak 1 Ján. 2: 1. Királynak felett. ig: 16. Cap. 17: 14. Egy Urnak 1 Kor. 8: 6. Efes. 4: 5. Élőknek éj holtaknak Itélő Bírája Csel. 10: 42. Es az örök életnek jövendőben meg adója Ján. 10: 28. 2 Tim. 4: 8. Egy szóval: ő á világnak meg Váltója Szabadítója, és az Hiveknek üdvezítője, az Hitetlenekre pedig kárhozatoja.

Mikor az Unitáriusok mindezeket hiszik, éj vallyák á Jézus Krisztus felöl; akkor ezekkel egyetemben, mindeneket hisznek éj vallnak valamelyeket á Szt: Irás tanitt á Jézus Krisztus felöl.

Mind ezek éj egyéb Méltóságok neveznek, és tselekedetekis á Szt: Irásban. annyiban tulajdonittatnak á Krisztusnak amennyiben az Atya adta őnéki, ő pedig vette az Atyától. Ugymint az Atya adta á Krisztusnak az életet, á Krisztus vette hogy élete legyen ő magában.

Keresztèny vilàg: Hiszek èggy Istenben Mindenhato Atyàban, Mennynek földnek teremtöjében.

Ez az Èggy Isten az oh Testamentomban neveztetett Àbrahàm isàk ès Jàkob Istenének Math. 22: 31. 32. Tsel. 3: 13. Az ùj Testamentomban pedig hivattatott ès hivattatik mais, az ùnk Urunk Jèsus Krisztus Atyjànak ès Istenének Jàn. 20: 17. Math. 7: 21. Cap. 18: 19 Cap. 27: 46. 2 Cor. 1: 3. Cap. 32: 31. Ephes. 1: 3. 17. Colos. 1: 3. 1 Pet. 1: 3. Jelen. 3: 12. Màsuttis.

Ezekből ès ezekhez hasonlo Szt: Iràsbèli helyekből vilàgosan megtettzik; hogy az Magàtol valo èggy igaz Isten, tsak az Atya; az Atya pedig mind Allattyàban, mind Személlyében tsak èggy. Minden oh Testamentombèli Prophetàk ezt az Èggy Istent hirdetik, mindenkor tsak ezt eshmèrtèk, hittèk ès tiszteltèk, à Jàn ès à Szt: Lèlek Isten felöl semmit nem tudtak nem hallottak semmis Euàdták.

Màsodszor: Ma az ùj Testamentomban meg Kivàntatik az örök Elètnek Keresèsèben à Krisztusnak esmèreti Jàn. 17. 3. Ugymint ahhoz ismèreti nèlkül az Atya Istent sem lehet ismèrni Jàn. 14: 6. 9. parantsolatnak vègyen hogy ö benne hidgyünk Jan. 14: 1. ötet halgassuk Mat. 3: 17. Cap. 17: 5. ès ötet tisztelgyük. Jàn. 5: 23.

Azèrt hàmis ès vallani èll à Jèsus Krisztus felöl. hogy ö legyen az Atya Istentöl règen meg-igèrtetett 1 Moj. 3: 15. ès az utolsò idöben meg-adatott Messiàs Gal. 4: 4. Ki az Atya Istennek èdgyetlen èggy Szülött ès tulajdon fia Mat. 3: 17. Jàn. 3: 16. 18. 2 Jàn. 1: 3. Rom. 8: 32. Mat. 16: 16. Mert az Atya Istennek Szt: Lèlektöl fogantatott. Luc. 1: 35. ès à tiszta Szüztöl Isten Fiàvà Született ibid. Az Atya Istentöl meg Szenteltetven à vilàgra Kùldetett Jàn. 10: 36. Az Atya Istentöl az Holtakbol fel-tàmasztatott Rom. 1: 4. Galat. 1: 1. Tsel. 13: 33. Mennyben fel menvèn, ès az Atya Istennek jobbjàra ülvèn; mindenekfelett valo Mennyei Kiràlysàgra ö tölle fel koronàztatott Zid. 1: 3. 4. 5. Filip. 2: 9. 10.

Ezèrt mondatik à Krisztus Isten fiànak, ès illyen fènsàg ès fènmèltòsàg Senkinek sem az Angyalok, sem az Emberek közzül nem tulajdonittatik ö Prophetàink Luk. 24: 19. Tsel. 3: 13. közbenjàrònk 1 Jàn. 2: 1. Jò Pàsztorunk Zid. 6: 20. Cap. 7: 14. Szabadìtònk 1 Jàn. 2: 1. Kiràlynk Jelen. 19: 16. Cap. 17: 14. Egy Urunk 1 Kor. 8: 6. Ephes. 4: 5. Elöknek ès Holtaknak Itèlö Bìrònk Tsel. 10: 42. Ès az örök èletnek jövendöben meg-adoja Jàn. 10: 28. 2 Tim. 4: 8. Egy szoval: ö à vilàgnak meg-Vàltòja Szabadìtòja, ès az Hiveknek üdvessìtöje, az Istenhez ès hàrhoztatoja

Mikor az Unitàriusok mindezeket Hiszik, ès vallyàk à Jèsus Krisztus felöl; akkor ezekkel egyetemben, mindenekett hisznek ès vallnak valamelyeket à Szt: Iràs tanìtt à Jèsus Krisztus felöl.

Mind ezek ès egyèb Mèltòsàgok neveztetnek, ès tseleksedetlen à Szt: Iràsban, annyiban tulajdonittatnak à Krisztusnak amennyiben az Attya adta önèkik, ö pedig vette az Atyàtol. Ugymint az Atya adta à Krisztusnal az èletet, Krisztus vette hogy èlete legyen önmagàban.

gában Ján. 5:26. Ugy a tselekedetekre való erőt Ján. 5:19. 30. 36. Cap. 10: 25. Cap. 14:10. 11. 1 Kor. 15:24 Az Istenségnek Ján. 7:16. 17. Cap. 8:28. Cap. 12:49. 50. A parantsolatokat Ján. 10:18. Cap. 12:49. azoknak bé telyesitésében engedelmes volt az Atya akaratyának Rom. 5:19. Filip. 2:8. Nem az maga hasznára az Atya akaratyát tselekedte Ján. 4:34. Cap. 6:38 Cap. 8:29. Mat. 26:39. Mert semmi magától volt ej jött é világra, hanem az Atyától küldetett és jött Ján. 3:17. Cap. 7:28. 29. Cap. 8:42. Cap. 17: 3. Galat. 4:4. Innen mondatik az Atya Istennek szolgájának. Esa. 53:11. Az Atya Isten adta ej botsátotta az Halálra Ján. 3:16. Rom. 8:32. Ő támasztotta-fel az Halálból. Rom. 1:4. Galat. 1:1. Ő vitte-fel-menyben jobbjára ültetvén a Kristust Sid. 1:4. Solt. 110:1. Az Atya Isten tette Urra és Királyá Kristussá Tsel. 2:36. az maga ditsőségére Filip. 2:11. ajándékozván neki telyes hatalmat Mennyen és földön Mat. 28:18. ej minden Mélotságok felett valo Mélotságot, avagy neovet Filip. 2:9. 10. magán kivül az Atya vetett mindeneket lába alá 1. Kor. 15:24. Ő rendezte Itélő Birová Tsel. 17:31. es ő adott neki itélet tételre való erőt ej hatalmat Ján. 5:22. 23. 27.

Mind ezekért ej mind ezekhez hasonlo Mennyei kegyelmekért s dolgokért; mind a telyes Szentsás, mind maga a Kristus; mind az Apostolok mibenvalo választást tésznek az Atya ej a fiu avagy az Kristus körött. A Kristus maga mondja. Ki az Atyához megyek, mert az Atya nagyobb ő nálamnál. Ján. 14:28. Cap. 10:29. Az Atya Teje a Kristusnak 1 Kor. 11:3. Sot Istenek. Mat. 27:46. Marc. 15:34. Ján. 20:17. 1 Kor. 3: 23. Es Atyja, akinek könyörgött is Mat. 26:39. 42. 44. Ján. 17: Innen vagyon már; hogy annak Valoságnak és Ditsőségnek mindkájában. Az Atya mint első ej Fő ok, az Kristus pedig mint második ok, avagy ezzel ej Körbenjáro ugy irattatnak le Ján. 1:3. Ephes. 1:3. Kolos. 1:16. Sid. 1:1. 2. Zit. 3:1. 6. Rom. 2:16

Sárd ezt a Különbséget az Atya ej a Fiu körött, mind a Zitok könyvében az Istenni tiszteletnek formájában Jelen. 3:12. Cap. 4: Cap. 5: Cap. 6. 16. Cap. 21:22. Mind a Sz: János Evangyelioma böviségesen Jan. 1: 4:5: 6: 7: 8: 10: 11: 12. 14: 15: 16: 17: 20. Lépekben jo mádnak.

Ezekből Summa szerint akárki meg esmérheti. Ki ej minémü légyen a Kristus: t. illik Elsőben: Természetire, valoságira, vagy állattyára, ej Szemellyére nézve Igaz ej Valoságos Ember; ez földön járásában halando ugyan; de az Egetben már ma halhatatlan, és mindörök meg elevenitő Mennyei Ember 1 Kor. 15:45. 1 Ján. 2:5. mert semmi dologtsa az Emberben; mely a Kristusban fel nem találtatott volna az bünön Kivül Sid. 2:22. Cap. 4:15. Az Kristus maga magát mondotta Embernek Ján. 8:40. Es Ember fiának többször hetvenszernél Mat. 8:20. Cap. 6:9. Cap. 11:19. Cap. 12:8. Egyebütt is az Evangyelio.

Meg-ditsőülésére utanna a Sz: Apostolok nevezik Embernek 1 Tim.

2: Vö 5.

2: ÿn. 5. 1 Kor. 15: 21. Ember fiának Isel. 7. 56. Zid. 2: 6. 9. Zelen. 1: 13. sap. 13: 4. Es Istennek Isel. 2: 22. Cap. 13: 4. Cap. 17: 31. Zelen. 1: 7.

— Mind azon által nem valami Közönséges Ember a Krisztus, hanem mind fogantatására, mind születésére, mind életére, tanítására, tselekedetére, kenetére, s nézve minden egyéb Emberektől meg különböztetett; ei Hivatalyára méltóságára nézve azok közül ki vá- lasztatott, ei sorsokból ki vétetett Ember Zid. 2: 9. Fil. 2: 9. Ezés. 1: 21. 22. Isel. 10: 36. 42. Zelen. 19: 16. Ján. 5: 27.

Második szor: Az Istennek Krisztus Istennek Fia Matt. 3: 17. Cap. 16: ÿn. 16. Ján. 6: 70. Nem olyan fia pedig mint az Angyalok. Zob. 1: 6. Cap. 2: 1. Cap. 38: 7. Vagy a földi Magistratusok Zolt. 81: 1. ei az hívekis. Ján. 1: 12. Rom. 8: 16. Cap. 9: 26. avagy Ádám Luk. 3: 38. hanem különösön egyetlen egy szülött tulajdon ei legkedvesebb fia Matt. 3: 17. Rom. 8: 32. Ján. 1: 18. Kinek az Atya Istenen kívül nemi volt már attya. Nemis olyan Fogadott fia Istennek az Krisztus mint egyéb emberek. Nemis öröktől fogván való Fia, kit azo Istени Állattyából szült volna, szülne mais, erutánnis; mert a sz: Iras az Istennek illyen fiáról nem emlékezik.

Harmadszor: A Jézus Krisztus igaz Isten; mert a sz: Iras mind Istени nevezetet, mind Istени bölcsességet erőt hatalmat méltóságot, ei tse- lekedetet tulajdonitt o nékie Ezsa. 9: 6. Ján. 1: 1. Rom. 9: 5. Zid. 1: 8. 9 Matt. 28: 18. Ján. 2: 24. 25. Cap. 21: 27. Zelen. 2: 23. Ján. 5: 22. 23. így ÿn. 19 20. 21. 26. 27. 28. 29. Fil. 2: 9. 10. Kolos. 2: ÿn. 3.

Mindazonáltal nem öröktől fogván való, ei Magától való, s Teremtő Isten; hanem olyan Isten, akinek Istene az Atya Isten Zid. 1: 9. Ján. 20: 17. Micheas. 5: 4. Akinek az Atya Isten adott Istени nevezetet, ei Istenséget azért mondatik. Ezsa. 9: 6. Ei neveri avagy hívja azo Nevét erőss ha- talmas Istennek Itt pedig jegyzed meg azt.

Negyedszer: Hogy az Krisztusnak Istени és Úri nevezeti a sz: Iras- ban egyaránt tétetnek; mert amely okokért neveztetik Urnak, ei mindenek- nél Uránál, avagy Uraknál Uránál Isel. 10: 36. Zelen. 19: és egy Uranak 1 Kor. 8: 6. ugyan azon okokért neveztetik Istennekis, ei s a mennyire ki terjed Úri méltósága; annyira terjed ki Istени hatalmais: mert ha meg különböztetnő az Krisztusnő Urasága azo Istenségétől. Vagy az Uraság vagy Nagyobb vagy Kissebb volna az Istenségnél. Nagyobb pedig nem lehet, ha pedig kissebb volna; miképpen áthatnának Ima- vadhatnának meg a Krisztusban mint egy személyben két meg-külön- böztetett Uraságok, t. i. magától való; ei az Istentől adattatott Uraság? Ellenkezik egymással ellentétnek.

Ötödször az Istени nevezet, Közönséges név ei másoknakis sókat- nak tulajdonittatik a sz: Irásban úgymint az Embereknek 2 Mos. 21: 6. Cap. 22: 8. 28. Psal. 46: 10. Cap. 81: 1. 6. és az Angyalokisnakis 2 Mos. 23: ÿn. 7.

Ifj. 7. Bir. 13: 21. 22. Solt. 96: 7. 8. t. Moy. 32: 28. 30. Es akkor az Istenj nevezet, azoknak nem Istenj termeszeteket avagy allattyokat jedzi; hanem Istentöl adatott Hivatallyokat. masok felett valo melto, Sagokat, azokon valo birodalmokat ej mealkodasokat jelenti.

Mikor pedig az Istennek tulajdonittatik o fel: Felsegének, termeszet szerint valo Istenseget jedzi, ugymint akitöl a' több Istenek Istenseget vettenek, s tölle fügnenek; Kikre neve az Isten nevezetik egy Istenjtennek 1 Kor. 8: 6. Es Istenek Istenenek 5. Moy. 10: 17. Solt. 49: 1. cap. 83: 8. cap. 135: 2. Dan. 2: 47. cap. 3: 90. cap. 11: 36. Kihez hasonlo, es akivel egyenlö több Isten nintsen 2. Kor. 7: 22. 3 Kir. 8: 29.

Mikor azert a Jesus Kristust Igaz Istennek Hiszszük es vallyuk akkor nem termeszet szerint valo; hanem az Atya Istentöl reá biratatott, s neki ajandekozratott; nagy meltosaga szerint valo Istenseget ertyük; mely Istensege aloll egyedül kivul az Atya Isten vetetik ki 1 Kor. 15: 27. a' több Istenek pedig minnd alajja vettetnek, ellenyeik ej földiek Filip. 2: 9. 10. Efes. 1: 21. tsak közzül nintsenis hozzá hasonlo s velle egyenlö, s ezert neveztetik egy Istenek 1 Kor. 8: 6.

Harmadszor: Mikor az Atya Istenröl; ej a Jesus Kristusrol, azon egy Titulusok dolgok v. erök jelentetnek, tselekedetek mondatnak s: mint Szabaditto meg-Valto. Üdvezitto. Elsö es utolso s. a t.: s minnd azok az Atya Istennek Elsö ej leg felsö Gradusban. Az Kristusnak pedig Subordinate, masodik s kissebb Gradusban tulajdonittatnak. — Peld. Okaert: Az atya-el o magaban, vizsgallya a szivecket es veseket; minden hato Ur 1. a t. Ugy a Kristus is-el o magaban, szivecnek ej vesenek vizsgaloja minden hato Ur; de az Atyanak ajandekabol. Lasd meg Jan. 5: 26. Jelen. 2: 3. Matt. 28: 18. Jan. 13: 3. Mindeneket tselekedik mellyeket az Atya; mert latya az Atyat tselekedni; akinek minndenekre megmutat. Jan. 5: 19. 20. 21. 22. cap. 10: 25. minden tsudakat az Atya erejevel tselekedett Tsel. 2: 22. cap. 10: 38. Jan. 5:

Hetedszer: A mely Szt. Irasbeli Locusok, az Ob Testamentomban az Atya Istenröl szolnak; ej az Uj Testamentomb az Kristus rolis mondatnak, avagy reá alkalmaztatnak, azok az Istennek es a Kristusnak, nem termeszetbeli vagy allatbeli egyességet jedzik hanem egymás között valo szoros egyességeket, ej nagy hasonlatossagokat jelentik az mi üdvességünkb munkajaban; mellyek ugyantsak taeitik a Kristusnak masodik gradusban tulajdonittatnak Lasd meg. Solt. 64: 10. Efes. 4: 8. Esa. 45: 23. Rom. 14: 11. Esa. 8: 14. Conf. Rom. 9: 37. s a' többi.

Nyolczadszor: Az Ember Jesus Kristus; ali Istennek Fia ej minndenekner Ura nelko hogy Istenj Imadassal tiszteltessek

Jan. 5: 22. 23

Ján. 5: 22. 23. Ésa. 7: 14. 58. Ezek. 5: 8. 9. 10. 11. 12. 13. Cap. 13: 8. Ennèl
mind parantsolatunk, mind peldàink vagynak. Ján. 5: 22. 23. Cap. 10:
36. Zsid. 1: 6. Filip. 2: 9. 10. Ésa. 22: 16. Cap. 7: 58. 59. 60. Cap. 9: 14. 21.
1 Kor. 1: 2. 2 Kor. 12: 7. 8. Rom. 10: 13. Zsid. 1: 3. 1 Thes. 3: 1. 2 Thes.
3: 5. 1 Ján. 1: 1. 2. 2 Ján. 2: 22. 2 Petr. 3: 18.

Mert az Krisztusnak az Istent imadàsunk fundamentomi
vorai meg talàltatnak ugymint hàromsàg; mely szerint
minden gondolatunkot Istenhez jol erti struggya fà-
gy 16: 10. Ezek. 2: 4: 23. 1 Kor. 14: 5. Màsodszor: az hatalmassàg
mely szerint az ùvèinek minden jokat meg-adhat; ej mind ki-
làg vègezetig azò Anyàs egyhàzànak gondjàt viselheti. Mat. 28: 18.
jövendöben pedig az Hiveket halhatatlan sàggal meg ajàndè-
korhattya Ján. 6: 40. 50. Ès az hitetleneket örök kàrhozatra
vetheti Ezek. 17: 18. Harmadszor: Az Istàsàg. Igazsàgossàg
ej kònyörületesseg; mely szerint hàlaadàsaja's tsodàlattyai's
vagyon; mind azoknak a' jòtnak meg-adàsàra, valamelyeket
à'tolle avagy az ò nevèben az Atyàtol jòl ej jò vègre kèrünk
Ján. 14: 13. Fil. 4: 14. 15. 16. Rom. 5: 6. 7. 8. 9.

Vilàgtzedszer: Minekokàert mikor a' Krisztusban hiszünk Istet
imàdjuk; nem valami közönsègen emberben bizunk, nemis erötle-
len testöl kèrünk's vàrünk segitsèget; mint az Izraèlitàk tet-
17: 5. Ès mikor az Istent az Istent tisztelemek ditsöségèt az Kris-
tussal közlötte; akkor a' maga ditsöségèt sem idegen Istemek sem
Bàlvànynak nem adta amelyröl emlèkezet vagyon. Ésa. 47: 8.
Cap. 48: 11. Zsolt. 80: 11. Sem a' maga ditsöségèt meg nem kü-
sebbitette Ésa. 45: 9. Sòt inkàbb öregbitette s'nevelte; mert a'
maga ditsöségère tselekedte Fil. 2: 11. 1 Petr. 1: 2. Ès igy
A Krisztust tisztelvèn, egynèl tòbb Istent nem tisztelünk; az
mint megis vagyon parantsolva Mat. 4: 10. 5. Mos. 6: 13.
Az Atya Istennek tiszteletit meg sem osztyuk avagy küssebbityük;
hanem az Atyàt tisztellyük mindon az Atyànak parantsolattya-
bol tisztelyük a' Krisztust.

Tehàt amar Jeremiàsnàl meg irt Atok. Jer. 17: 5. Nem illik
az Unitàriusokra; mert ammi Hivünk nem tàvozik el az Isten-
tol; sòt a' Krisztusban valo hitünk àltal hozzà ragaszkodunk, ej ugy
Közlettünk's javunkat ò ket: Felségèhez; hogy a' Krisztusban
meg ismérjük az Istennek hatalmàt bòlcsességèt jòsàgàt
s. à-t. Efez 1: 19. = 23.

Parantsolatunk vagyon Ján. 5: 22. 23. hogy tisztelyük a' Fiut
is a' Krisztust: mikeppen tisztellyük az atyàt; mind azon àl-
tal a' Krisztusnak tisztelete meg külömbözteti az Atyànak

tisztelettöl

tiszteletiről Czélben:

1ö: Az Atyát tiszteljük önmön magáért; mint magától való egy Istent az Krisztust pedig tiszteljük az Atyáért az Atyának dicsőségére Fil. 2: 11. ej az Atyának parancsolattyából, mellyet a Krisztus által adott ki Ján. 5: 22. 23.

2ö: Az Atyát tiszteljük úgy, mint akitől mindenek vadnak, a Krisztust tiszteljük úgy, mint aki által mindenek vadnak; az Atyát mint egy Istenünköt, a Krisztust mint egy Urunkot 1. Kor. 8: 6. Mert az A. tya Isten tette Urrá Csel. 2: 36. a maga dicsőségére Filip. 2: 11.

3ö: Az Atyát tiszteljük úgymint annak üdvességünk első ej Fő-Authorát s' okát a Krisztust úgymint kőr benjárót s' üdvességünknek meg-szerzőjét Ján. 5: 29. Cap. 11: 42.

4tö: Az Atyának tiszteleti meg-marad ö magában az Atyában de a Krisztusnak tiszteleti nem marad meg ö magában az Krisztusban hanem által megyen az Atyára, s' ö benne határozódik meg Ján. 5: 24. Cap. 12: 44. Cap. 17: 10. Mark. 9: 37. Filip. 2: 11.

5tö: Az Atyát tiszteljük a Krisztus által s' a Krisztus nevében Lom. 16: 27. Ephes. 3: 20. 21. De a Krisztust nem tiszteltetik az Atya által, avagy az Atya nevében.

6ö: Az Atyának könyörögtetünk nem könyörögvén az Krisztusnak; mint az Ur. Imádságban meg tanik Matt. 6:

7ö: Az atya soha nem könyörgött a Fiunak; avagy a Krisztusnak, s' nem imádta, de az Krisztus gyakorta könyörgött az Atyának s' imádta Matt. 11: 25. Cap. 26: 39 = 44. Cap. 27: 46. Ján. 17 tot.

8ö: Az Atya tiszteltetik mint Teremtő Isten, s' arra imádásnak edgyik fundamentoma a Teremtés az Krisztus pedig tiszteltetik mint Váltság. Meg-Váltó, s' arra tiszteletnek edgyik fundamentoma az, hogy meg-feszíttetett s' meg ölettetett. Jelen. 4: 11. Cap. 5: 9. 12.

Sőllehet Krisztus Urunk az örök életre vezető Egyenes, utat abban helyheszteti hogy meg-ismérjük az Atyát, egy igaz Istennek lenni, ej azt ö el-küldött a Jézus Krisztust meg-ismérjük Isten Fiának lenni Ján. 17: 3. Mindazonáltal dicsőségét tudni az üdvességre nézve.

Mindazonáltal kétségben kell lennünk a sz: Lélek felől. Annak ellenkező. mivel az Ellenvető: (amint a következőben azzal bővebben fog jőni) a sz: Lélek személynek, még pedig az Egy Istenségben harmadik Istени személynek nevezi; Sőt örökkől fogva való teremtő s' az Atyával egyenlő; ej Egy állatos Istennek mondja, minden sz: Irásbéli világos bizonyságok nélkül.

Nézet a sz: Lélek semmi nem egyéb, hanem az Atya Istennek Ereje: ezt a Mennyei Angyal mondja Luk. 1: 35. Lásd még Cap. 24: 49 Csel. 1: 8. mely mindenekben az Istenben való vagyon és képes mindenekre.

Ez olly az Hatalmas ereje az Istennek, mely által mindenek a

valamely

valamelyeket adtak, mikor ezutánnis adtak, meg tzéleztetett Istenben tiszta. Ez által terementette az Eget földet, tengert s mindeneket. Ez által terementette az Embert, ez által tanitotta a Prófetákat; Ezzel kezdte meg Kr: Fiát az Keresztnek minden ó Tárzai felett Sid. 1:9. Ez volt meg igérve Joël. 2:28.29. s meg adatott Pünkösd napján; melyel be töltetett a Szentekben Tsel. 2:2.v.4. Ez által szentelteted meg s szenteltetnek minden üdőbéli Hivek. Ez a fényes nem csak világosittyais Rom. 14:17. r Tes. 1:6. 1 Kor. mel be tölti hanem világosittyais 2:Vsz 10. Ez az Erőtlenekben erősitti a tudatlanokat tanittya meg pedig minden igazságra Ján. 14:26. Cap. 16:13. Az adakozást jora mozdittya, az Embert segitti a könyörgésben Rom. 8:26. az jövendőbéli örőtség felől zállogul adatik 2 Cor. 1:21.22. Cap. 5:5. Efes. 1:13.14. Ez által adnak el-pettsételtetve az Hi vők a tellyes váltságnak napjára Efes. 4:3.

Mely az Atyától származik, ej a Keresztny által adatik Ján. 14:26. Cap. 6. Vsz 7.

Mindazonáltal a Szt: Lélek felől nem lehet ugy gondolkodni, mint harmadik Istenségi Személy felől; mert azt a Szt: Irás sohult nem tanittya. Ez jellemzi olyan dolgok s tselekedetek tulajdonittatnak a Szt: Léleknek; melyek tulajdonképpen Személyhez illenek. Ugymint Tudomány i. Kor. 10:11. Cap. 12:8. r Ján 4: 1 Károt Tsel. 15:28. r Kor. 12:4.11. Láttat, mondatik Ján. 14:17. i Kor. 3: Vsz 16. tanittás Ján. 14:26. Cap. 16:17. bizonyságtétel Ján. 15:26 i Ján. 5:7. Vigasztalás i Kor. 10:10. Feddés Ján. 16:8. Hattatás, szollás Ján. 16:13. Vigasztalás Ján. 14:16.26. Ösedezés Rom. 8:26. Szt.

De az illyen szollásnak formája közönséges. Nem csak a Szt Irásban hanem az Külső Emberi Társaságbanis; ej közönséges beszélgetésekben; hogy az Ekezés szollás Mesterségének regulája szerént Személyek olyan nemű Személy dolgokról mellyek nem Személyek olyan nemű tselekedetek ej tselekedetek tulajdonittatnak, mellyeket tulajdonképpen csak valóságos Személyek tselekedhetnek. Példának okáért: Az Ember bal szemének a Szt: Irásban tudomány tulajdonittatik Mat. 6:3. Ugy az Igazság Sokt. 19:2. a szelnek adatnak Ján. 3:8. Ugy a tegnapi Tzég. 2:3. Ján. 1:15. az Égnek s a vésznek szollás kiáltás Sokt. 19:1. s Mos. 4:10. Sid. 12:24. a földnek hallás Ezs. 1:2. az Hűtnek gyözedelem gyogyittás 1 Ján. 5:4. Mat. 9:22.

A Szeretetnek mennyi tselekedetek tulajdonittatnak. Olvasd meg 1 Kor. 13:4.5.6.7. A Kr. Pál Apostolnis minden munkáját s tselekedeteit az Istennek Egyelmének tulajdonittya 1 Kor. 15:10. Azért

miképpen

mikèppen az Istен jóságának igazmaságának, kegyelmének bölcsességének, haragjának tanúsának, igazságának s.a.t. tu-
lajdonittunk valamit; azonkèppen tulajdonitsunk az Istен Lel-
kének, avagy a'sz: Lélekнek, amit tulajdonitunk

Hogy pedig a'sz: Lélek személy még pedig (:egy neveted:) Istени személy nem lehet. csak abból is meg-tetzik; hogy a sz: Lélekнek olly an dolgok tulajdonittatnak a'sz: Irásban; mel-
lyek személyhez annális inkább Istени személyhez semmi-kép-
pen nem illenek s nem férnek. Példának okáért. Mondatik
a'sz: Lélek néha mérték szerént Ефез. 4:2. néha mértèk nélkül
adatni Ján.3:34: mondatik, mondatik vinnek Ján. 3:5. Cap. 4:13. 14.
Cap. 7:38. részekre osztatni Tsel. 2:3. Sengének Rom. 8:23. Ket-
tős Lélekнek 4. Kir. 2:9. néha lenni s néha nem lenni Ján. 7:39.
el. vétethetik az Embertől Solt. 51:11. ki oltathatik t. Thes. 5:19. —
meg-szomorittathatik Ефез. 4:30. mondatnak az Emberek arral
irattatni Kereszteltetni Kenettetni meg-telni Tsel. 8:5. Cap. 10:38.
1 Kor. 12:13. 2 Kor. 1:1.21. 1 Ján. 2:20. Jnk. 1:15. Hit. 67. s.a.t.

A sz: Lélek felöl több beszélgetésünkis foglalni; azért arrol
most itten nem akarunk többet szollani.

All. Az Örök Életre vezető Egyenes Utnak Második Része.

Az Egy Igaz Istennek és a Jesus Krisztusnak Tsel-
mében; mélyben be foglaltatik az Hit; és a sz: Élet minden
nemü Jóságok tselekedetekkel egyben.

Ez pedig nem csak olyan Hit: Mely szerént higyünk az Isten-
nek létét; mert ezt az ördögökis hiszik Ják. 2:19. Ez meg holt hit
magánoson K:20.26. hanem olyan Hit; mely az Istenben és az Kri-
sztusban helyhezteretett tökéllетеs bizodalommal egyben köttetett, és
a szeretet által munkálkodik. Ez a'sz Hit a' szivben lakozik;
és szájjal való vallásttetellel jelentetik ki; és az üdvességre sül segel
Rom. 10:9.10. mely jóságos tselekedetekkel bizonyossá tétetik s meg
éresittetik. Egy szóval: Valamit a sz: Irás ki jelentett s pa-
rantsolt az Isten és Krisztus akaratja felöl, azt mind el-fell hinni,
és Ész Engedelmességgel s tselekedetekkel követni kell. Az Istennek
és a Krisztushak feléltéről; mostan nem sok tészünk hogy hos-
szason szóljunk; hanem az örök Életre vezető egyenes útat szent
irás szerént rövideden igy-el képzelvén által megyünk az Ellenkező-
től Készületes Egyenetlen horgas utnak meg-vizsgálásával és be vé-
gzésével

Második Rész

MÁSODIK RÉSZ

Mely áll: Az Egyenetlen Utnak meg-mu-
tatásában, és annak be vágásában.

Kristus Urunk mondja Luk. 6:39. Vallyon az vak vezerhetie a
vakot? Nem. Mind ketten a verembe esnek! Lásd Mat. 15:14.
Illyen Vak vezér annú Ellenkezönk, aki másokat s még az égasság
fényes Napjának Világosságában járokat is vezetni, ej magával
egygütt Sötét veremben akarja ejteni. Kristus Urunk az illye-
neknek jajt Kiált Mat. 23: Ugyan Vak vezér! Mezt. 24. Ep.
tendör korúig, az örök életre vezetö leg-egyenesebb utban jára,
annak üdvessèges Vallástétel szerént: Nékünk egy Istennünk vagion
az Atya, aritöl mindenek vadnak. 1. Kor. 8:6. De a szemeknek bu-
jaságát, a testnek Kivánságát; ej az életnek négèdességit s kevélyse-
git Sedèl gyanánt tèvén terti szemekre, ezek ugy meg-vakitnak lel-
ki szemeit is; hogy tovább nem mehete ezen az Egyenes uton; ha
nem illyen Egyenetlen utra tévelyedék: Az Atya és a Fiu, ej a Szt:
Lélek. Egy örökkévalo igaz Isten. S ezt tartya az örök életre
vezetö Egyenes utnak

Ez pedig nem egyenes ut az örök életre? Elsöbenis azért:
Mert ezt sem az Ob sem az Uj Testamentombéli Szt: Irásokbol meg-
nem untathattya, s bizonyithattya az Ellenkezö; ha pedig ugy vagion
valahol a Bibliában; azért nem cirál betü szerént valo világos
beszédeket arra az állatásra? Ugy müis el-hiniök.

Az Isten mikor ki jelentette magát; mind az Ob Testamentomb a Pro-
fétál; mind az uj Testamentomb Szt: Fiá és az ö Apostoli által, nem
három hanem csak egy Személyben jelentette ki magát. Olvasd meg
5. Mos. 6:4. Hallyad Izraél avagy Urunk Istennk egy Ur. Esa. 44: 24.
Én vagyok az Ur mindeneket tselekedvén, az Egeret egyedül ki
terjesztvén, az földet meg erösitvén, ej Senki mással vélem

Ki légyen pedig az az Egy Isten meg vagion irva 2 Mos. 3:15. 16.
Én vagyok a ti Atyáitoknak Istene. t. i. Az Ábrahámnak Izsáknak, ej Jákob
nak Istene. Az Ábrahám Izsák Jákob Istene pedig az, akinek fia a Je-
sus Kristus. Tsel. 3:13. Az Jesus Kristus az Atya Istennek fia, az
Atya Isten mind állatyában, mind személyében csak egy. Tehát az
Isten csak egy személyben jelentette ki magát az Ob Testamentomb
az Uj Testamentomban Kristus Urunk ezt bizonyitya; ej a Mennyek föld-
nek teremtését az egy személyü Istennek, úgymint az Atyának tulaj-
donitya Mat. 11:25. azut egy Istennek mond Mark. 12:29. Az Apostoli Se-
regit Könyörgésében ezt igy vallya Tsel. 4:24. ej mindenütt csak az
Atyát tartittya egy örök Istennek lenni 1. Kor. 8:6. Efes. 4:6. 1. Tim. 2:5.
Rom. 16:27.

Rom. 16:27. Az Egyedül bölcs Istennek dicsőség az Ur Jésus Krisztus által. Az Vak El. véleme azt az Egyenes útat. Ízéri

Másodszor: Nem egyenes út: mert sem az Ok sem az Új Szövetségben semmiféle szentek, akik az utat nem járták; akik közzül valamelyik imádott vagy tisztelt Fiu Istent, és fel: Ádek közzül; mellyik Pünkösdkor három személlyü Istennek? A Sz: Írásban nincsen nem mutat az El. levelére erről bátorsága egy példát, avagy az Istennek egy parancsolatját! Sohult nem találni. Tehát vak vezére lévén nem Egyenes utat mutat.

Harmadszor: Mert ez az út ellenkezik az igazságnak útával, az az: A Krisztustól mutatatott úttal; ej az Apostoli igaz Vallással. Az Ízéri. tus illyen utat mutatott az örök életre. Ez pedig az örök élet, hogy megismerjenek tégedet I: Atyám: / egyedül igaz Istent, és akit el-bocsátottál a Jésus Krisztust. Nem mondja hogy meg-ismérjék a Fiut; ez a fel: Ádek az Atyával együtt egy igaz Istennek lenni, a fel: Élet vól Teremtőnek tiszteletét sem tészen. A Jésus Krisztust pedig el-bocsátottnak kell ismérni; meg. pedig az Egy Igaz Istentől az Atyától bocsáttatottnak Gal. 4:4. Az el-bocsátatott nem egy azzal, aki el-bocsátotta; mert az el-bocsátatott személy minden tekintetben küllönb az el-bocsátó személynél Ján. 14:i. Hiszek az Istenben higgyetek is bennemis-tőr el-hagyatik a fel: Ádek.

Miképpen kell pedig az Krisztust avagy a Krisztusban lenni, meg ír. ja fel: János Evangyéliста Cap. 20: 31. Ezek pedig meg-iratnak hogy higgyétek, hogy a Jésus Krisztus az Isten fia, és hogy hitében életetek legyen annak nevében. Ezen az utón járnak az Apostolok is, mert ilyen Vallást tésznek az Krisztusról Ján. 6: 70. Mi el-hittük és meg-ismértük hogy te vagy az Krisztus az élő Istennek. Matth. 16: 15. 16. Ti kinek mondotok engemet lenni? Feleli vén: Simon Péter mn. Te vagy a Krisztus az élő Istennek Fia. Nem mondja: Te vagy az Krisztus amaz örök-től fogván való Fiu Isten, avagy az Atyának külsőségéből örök-től fogván Született Fiu Isten.

Ezt a Vallástételt meg. Kedvellette a Krisztus, mint az Atya Istentől jelentetett igazságot i egyenes, mert v. 17. ej erre a Fundamentomra épitette az ő Anyaszentségyházát v. 18. Erre a Fundamentomra épitettek az Apostolokat az Reménység szerint jövendő mia Üdvességokat; ezen az Egyenes uton vezettek a Sidók ezt sokaságyok közzül meg. tért új Keresztyéneket Csel. Sel. 8: 26. 27. 38. Sz. 9: 20. i egyebütt. A Sidók nem azért kárhoztatták a nemis azzal vádolták Pilátus előtt, halálra ítélni Krisztus Urunkot; hogy az Atyával egy Istennek mondotta volna magát, hanem azért es azzal, hogy magát Királlya tette ej Istennek Fiává lenni mondotta Matth. 27: Ha magát örökről fogván való és az Atyával egy Istennek lenni tanította volna, a Sidók el-nem halgatták, sőt el-nem szenvedték volna meg. addigis, sőt elsőbenis azt tették volna fel halálának okául.

Torélla

Továbbá az hol a' Szt: Irásban, az örök életre vezető Egye-
nes utban az Istenen és a Krisztus említtetnek; az Atya és a' Fiu
minden-kor meg-Külömböztetnek; Az Atya első a Fiu pedig második
gyádusban tétetnek, a' Szt: Lélek pedig gyakrobban nemis említtetik
hanem el-hagyatik Sárd meg Ján. 17: 3. Cap. 3: 16. Cap. 14: v. 22.
Cap. 16: 3. v. Ján. v: 3. Cap. 2: 14. 2 Ján. 3: 9. Jelen. 5: 17. Cap. 12: 10.
Cap. 20: 6. Cap. 22: 15. 22. Efes. 6: 23. 1 Thes. 3: 11. 2 Thes. 2: 15. Colos. 2: 2.
1 Tim. 1: 1. 2. Tim. 4: 1. 2 Kor. 8: 6. Ha pedig a Fiu és Szt: Lélek, az
Atyával azon egy örök Isten volna, tehát Sem a Fiu meg nem kü-
lömböztetnek az Atyától; Sem pedig a' Szt: Lélek Ki nem hagyatnék,
mert az háromnak ugyan egyenlő, avagy ugyan egy Istenségének
kellene lenni.

De lássuk meg az Apostoli Credoit mint mond: Hiszek egy Istenben, Mindenható Atyában Mennyd földnek Teremtőjében: Fiát nem mondja
hiszek egy Istenben, ki az Atya, Fiu és a Szt Lélek; itt csak az Atya mon-
datik mindenható és teremtő egy Istennek; holott Sem a Fiu Sem
a Szt: Lélek nem értetik: Hiszek Jesus Krisztusban, Atya Istennek
egy Szülött fiában. Szt. Sem mondja ki az Atyánk állattyából
öröktől fogvan Születet és születik, hanem ki fogantaték Sz: Lélek
től Születék Szüz Máriától Szt.

Ezen kivül nintsen az Atyának többavagy már Fia; tehát ezá Fia
aki fogantatott Születet meg holt Szt. és Szentségben nem azon egy örök Isten az
Atyával. Sunemis azért meg-tettik, hogy az ellenkező Nem egyenes
utat nintsen az Örök életre.

Negyedszer: Azért nem Egyenes, Sőt Egyenetlen út: Mert csak em-
beri találmány; melyet hijában tiszteli az Emberek az Istent Mark.
15: 9. Esa. 29: 13. Krisztus Urunk Menyben menetele után két három
(: Sőt több:) Esztendőkkel a Papok ej Püspökök, a Világi Dicsőségnek Mél-
tóságának, Elsőségnek, Gazdagságnak &. Kivánságától öszvönöztetven, egy
ben vesztenek Jegyzőtől meg-haromlottanak; ej ujjabb ujjabb tudo-
mányt Kerdettenek formálni s hirdetni melynek meg-erősittésére
sok rendbéli Concilyumokot tartvan, az Atya a Fiu ej a Szt: Lélek fe-
löl valo értelmekben, meg nem egyezhettenek, végezéseket ugyan tör-
tenek s Decretomokot adtanak ki, ej a Nagyobb ej erősebb: s meg egye-
zö (: rész, a Kissebb ej erőtlenebb: s meg nem egyező rész:) kárhoztatta
üldözte és ölte &. Azokban a Concilyumokban kezdetek Elsőben
a Krisztusnak az Atyával valo egy örök Istenségét erősiteni; aztán
Szentségen kezdenek a Szt: Lélleknek Istenségét hirdetni. Valamennyi
Concilyumokot tartottanak; az Hütnek annyisége ujjabb ujjabb for-
máját adták ki azok alatt. Sárd ezen dologról az Orlésiai Histo-
riensoknak irásokot ej Sokaknak panaszkozokot. Ha pedig az Irás
és a Szt Lélleknek az Atyával valo egy Istenségét az Atyával a Szt: Irás
fel találtak volna, annak meg-erősitésére Concilyumokot nem
tartottak volna Sem pedig annak el-hivésére s bé tételére Decre-
tomokkal

romokkal s Böcsyü árkokkal Seudit nem Leirs:eritetnek volna; mert
minden Cuberek egy országban el-hittek volna. Mint péld: okáért:
Hogy az Isten egy; hogy az Atya mind állatyában mind Személyében
egy. Hogy a Krs:tus Isten fia s.a.t. Ezről Sem Concilium-okot nem
tartottak, se nem végeztek, se Decretom-okot nem adtak ki; mert
a fel: Igaz-ban; meg-találtatik s minden Keresztémek hiszik.

Minthogy azért az Ellenkezőtől ki adatott Ur Cuberektől talál,
tatott Ur; mint Cuberek találmánnya nem lehet egyenes ut az örök Életre

Ötödször: Azért nem lehet Egyenes ut mégis: Mert ellenkezik a
Ratiocinalis = a józan okoppással. Ugyanis az ellenkező Tudománnyából adatik,
Kűr így okoskodhatik: Az Isten ha Egy, tehát nem lehet három Személy;
ha pedig három Személy; nem lehet Ezek egy; mert ami egy Soha Sem
három; ami három Soha Sem egy tulajdonképpen.

Továbbá: a józan okoppás azt diktállya. Ha az Atya fiu és fel: Lélek
Egy örök Isten. Tehát az Atya az maga személyében egyedül s különösön
nem lészen Egy Isten, a Fiu Sem, a fel: Lélek Sem; mert ez három együtt
teszen Egy örök istent; mellyet erőszittem nem tsak képtelenség; hanem
Isten ellen való nagy káromlás. Ha pedig mind az három külön külön
Személlye szerint egy egy örök Isten. Így három Isten lészen, mellyet
meg-gondolnis nagy vétek

Továbbá: Még is hogy a Fiu, avagy a Krisztus Halhatatlan örök
Istenis; ej halando igaz Cuberis lett légyen egy Személyben sinsint
az ellenkező tanitya a józan okoppás Semmiképpen meg nem engedi; mert
miképpen a világ okat a fövett égtel, a fejét a Lélektével: az Eget a
földel nem lehet meg egyeztetni, avagy Egyé tenni; azonképpen az
halhatatlan Isten az halando Cuberrel nem Egyesülhet; Egyé
avagy egy Személyé nem lehet. Ha a fel: Iznis ugy tanittana, a Krisis
helyben hagynná; mint Sinte a Sznek születését; de minthogy a fel: Izis —
nem tanittya a józan okoppás Sem Engedheti meg az Ellenkezőnek Tudo-
mányát ezért nem lehet egyenes ut az örök életre

Ezekből meg tetzik azis: Hogy fundamentom nélkül tett Könyvének
illyen Titulust: Az örök életre vezető Egyenes ut. mely áll az Egy Igaz
és örökkévaló Istennek, meg ismerésében ej Keresésében Ki az Atya, és
Cég egyenes ut egyan; de mint a vak a jo utból; ugy ők Ki lépik e,
zen egyenes utból; ezeket teszen utánna: Egy a Fiu ej a fel: Lélek
Egy örökkévaló igaz Isten. Igen sokat tett az ellenkező az Isten
és a Krisztus szivinhez, félő dolog hogy a Krisztusnak annak fenyege-
tése fejére ne szállyon. Jelen. 22: 18. 19. mert által hágya az Istennek
annak parantsolattyát: Ne adjatok az igéhez mellyet nékiek szóllok se
el-ne vegyetek abból. 5. Mos. 4: 2.

Utolsóra mégis, minden Keresztényeknek értelmek szerént: Deus
est Ens Simplicissimum et perfectissimum. azért az Istennek meg-
oszolhatatlan és társzenvedhetetlen egysége vagyon. Semmi más
az honnan is a józan okoppás, valamely Tudomány is meg oszolhatatlan
és társ szenvedhetetlen Istenben is annak egységében Compositiot
Numerationt, Additiot, Multiplicationt, Divisiot, adat ez gyanánt Tel-

szen avagy tsinál, az-a tudomány nem egyenes, hanem egyenetlen ut az örök életre? De az Ellenkezőnek ezza tudománya: Az Atya és a Fiu és sz: Lélek Örökkévalo egy igaz Isten á meg oszol. hatarlan és társ szenvedhetetlen Istenben, s annak egységében Compositiot, Numeratiot, additiot s á t. tészen és tsinál. Tehát az Ellenkezőnek ez á tudománnyak. Az Atya és a fiu, ej á sz: Lélek örökkévalo egy igaz Isten, Nem egyenes hanem egyenetlen az örök életre? Hogy pedig mind ezek az ellenkezőnek tudományáh fel-ta. lálratnak egy mutatty meg?

Meg vagyon a Composio; mert három Személyből tsinál egy állatot avagy egy Istent holott az Isten mind állattyában, mind Személyeben tsak egy. Meg vagyon a Numeratio; a számlálás; mert egy számállya elő az Istent. Egy Személy az Atya Második Személy a Fiu. Harmadik Személy á sz: Lélek; ej ez három örökkévalo egy Isten, holott az Istenek száma egységében illyen számlálás nem lehet; mert szám szerént tsak egy. Meg vagyon az Additionis: az az hozzá adás. mert az Egy Istenhez ki az Atya ; Kor. 8: 6. hozzá adja á fiut ej á sz: Lelket, midőn az Atyával egynek mondjá lenni; holott az Atya magárais Egyedül egy Isten. Meg vagyon á Multiplicationis: á sokaság avagy sokasitás és szaporitás midőn azt mondja. Az Atya örökkévalo Egy igaz Isten; de á Fiuis, ej á sz: Lélekis olyan örökkévalo egy igaz Isten, holott az Isten maga protestál az ellen. Nintsen kivüllem több s más Isten nintsen hozzám hasonlo Isten. Esa. 43: ysous 10. ii. Cap. 44: 7. Meg vagyon á Divisionis: az osztás, avagy meg oszlatás; Mert az Atya Istennek állattyát Istenségét egységét három részre osztya; midőn czéket á Fiuval, és á sz: Lélekkelis akarja közöltetni; holott magais az Ellenkező azt hiszi; hogy az Isten s ő egysége meg oszol. hatatlan. Meg vagyon az Ordo: á Rend és gradus; mert illyen rendet és gradust tesznek az Istenben. Az Atya első Személy. A Fiu Második Személy á sz: Lélek harmadik Személy; holott az meg oszolhatatlan egy Istenek illyen rendet és gradust, sem á sz: irás sem á szentségnek nem tanittanak. Tehát az Ellenkező tudománnyá nem egyenes hanem egyenetlen ut az örök életre.

Már következik: Hogy fel vegyük azokat á Locusokat melyeket az Ellenkező citál á sz: Irásokból az ő egyenetlen utának meg-állittására; és azoket meg virgálván hozzik szent irás szerént való igaz értelmekre világos meg-magyarázások által. Mielőtt pedig azokhoz fognánk. illendő előre fundamentomul egy néhány Regulákat fel-tennünk; ej azon Locusokat azok szerént ma gyarázzunk

1só: Regula: A mely locusok ej mondások az ő Testamentomban vadnak; és az uj Testamentombanis citáltatnak; azon Locusok és mondások valami Személlyeknek és dolgoknak nem egységét avagy egy valóságát jelentik, hanem tsak valami dologban való meg-egyezéseket és hasonlatosságokat Lásd meg Esa. 41: 4. Cap. 44: 6. Jelen. 1: 17. Cap. 2: 8. 23.

Cap. VIus 23. Ésa. 49: 6. Isel. 16. 47. 5. Mos. 30: 14. Rom. 10: 6. 7. 8.

„2ik Regula: Az Ob Testamentombol az uj Testamentomban ci„
tált Locusoknak nem minden igéji ej szavai tökröznek az Author„
nak ej Tzonak czéljához vèrtelmèben hanem csak némellyek ugy„
mint Példa okáért: Matt. 12: 18. 19. 20. 21. csak az 2ik Vers illik az Au„
thornak czéljához. Igy Isel. 2: a VIus 16. =21. Igy. VIus 25. 26. 27. 28.
Ezért csak azokat az igéket lehet & kell fel-venni, valamely dolog,
nak erösitésére, mellyek az Authornak czéljával j vèrtelmével meg
egyeznek.

3ik Regula: Az Ob Testamentomban amely Locusok az Istenröl
vadnak; ès az uj Testamentomban az Krisztusra alkalmaztatnak, azok
az Istennek ej a Krisztusnak nem termèszetèben állattyokban, ej az Is„
tenségben valo egységèket jelentik hanem egymásrólott valo kö„
tessèget vagy vèrsègèket annak üdvessègünk dolgaiban

4ik Regula: Mikor Locusok citáltatnak, jól meg kell vizsgálni
ha meg egyezneke az Authornak èrtelmével; ej a dologgal melyröl
szo vagyon; ej ha illenèke a Krisztusnak termèszetèhez hivatalyához,
állapottyához; ej ebböl kell a citált Locusoknak igaz èrtelmeket
venni, j a Krisztusra alkalmaztatni.

5dik Regula. A citált Locusok elött valo ès következö verseket,
sot az egèsz Caputotis conferálni kell, j ugy lehet jol j igazán ma„
gyarázni a fel-vett Locusokot; sot több Locusokkis együtt kell-
vèrni; hogy világosabb légyen a Magyarázat.

6ik Regula: Az ellenkezö illyen j ezekhez hasonlo Regulákot
nem tarcs, a tölle citált Locusoknak magyarázásáról, hanem azokhoz
hol többet tészen hol el-hagy benne? hol el-változtattya, ej csak
a maga testi okossága j opinioja szerint magyarázván erösza kos„
el-tèvèri, ej az maga idegen èrtelmére húzza.

Pagina 1ma (: Mikli pag. 3st :) Az elsö Kèrdèsère tött feleletiben mind„
gyárt hibázik holott azt irja: Az Isten minden t világra szülecett em„
bernek Teremtö sot az ö bènne igazán hivöknek Meg. váltó avagy sza„
baditto, ès meg szentelö Istene. Annak èrtelmünk szerint jol vagyon
ugyan. de az ö èrtelme szerint a Suppositum nem jo; mert tsak
az Istení Neveret alatt; három meg különbözetett személyeket té„
szen fel. Ugy mint az Atya Istent a Fiu Istent, ès a sz: Lelek Istent;
ès ezeknek meg-különbözetett Istení munkákot tulajdonitt; Ugy-
mint az Atya Istennek teremtèst: A Fiu Istennek meg Váltást: a
sz: Lelek Istennek meg-szentelést; ej igy az egy Istennek mun„
kájit meg-osztván, egyik személyt ki rekesztí j ki fagadja a másik
Istení Személynek munkájából. Ugymint az Atyát ej a sz: Lelket
a Váltságnak munkájából. viszont az Atyát ej a fiut az meg szen„
telésnek munkájából: ès a Fiut ej a sz: Lelket a Teremtésnek-mun„
kájából; Ugy jár mint aki maga alatt le vagja a fát: mert a 2ik
Kèrdèsere tett feleletèb (: Pag. 2. 3. mihi. 352. pag. :) A Fiut ej
a sz: Lelket Teremtö Istennek neveri: Mi pedig ugy hiszszük hogy
egyaránt

egyedül, az Atya à teremtő Isten, à Meg váltó éj Meg-szentelő Isten;
mert egyedül csak ő első, és Fő óra à Teremtésnek, kinek Segitő
társa nem volt Ésa. 44: 24. Ő első éj Fő óra à Meg-Váltásnakis;
mert ő igért Részitett Ő Küldött s adott meg-váltot Ján. 3: 16.
à Fiu pedig csak medium volt; ki által az Atya Isten végher vitte
az Váltságnak munkáját. Ő első éj fő óra à Meg-szentelteteés
nekis; mert ő adta az Hivőknek meg-szentelteresekre à szt: Lel-
ket à Jésus Krisztus által, és igy egyedül csak az Atya Isten első
és Fő Authora, mind a Teremtésnek; mind à meg Váltásnak, mind
pedig az meg szentelésnek.

Ennen vagyon: Hogy à Teremtés csak az Atya Istennek tulaj-
donittatik. mind à szt: Irásban mind az Apostoli eredoban maga-
is az Ellenkező pagina 2a= mihi p. 352 :) azt irja: Tulajdonittatik
pedig à szt: Irásokban Ez à teremtés elsőbenis az Atyának, amint ki
tetszik ez az Apostoli Symbolumbolis mégis azt irja utánna: De
2szor Tulajdonittatik azon Istени munka à Fiunk és à szt: Lélekneki;
Ez pedig akarja bizonyittani à szt: David Szavaibol Zsolt. 33: 6. Az Urnak
igéje által lettenek az Egek; éj azö Szájának Lelke által minden ö Se-
regei s: a vulgatában masképpen vân :) Ez az Ur igéje mi légyen nem
szt: János Evang. magyarázza s: mint az ellenkező tartya :) hanem
maga szt. David azon Részek 9ik Vsk: Ö mondotta éj lőtték, ö parancs-
tolta es teremtettek. Ite azért az Urnak igéjén, nem à Fiu avagy
à Krisztus; éj azö Szájának Lelkén nem à szt: Lélek Isten értetnek
hanem à Teremtő Istennek akaratja mondása, avagy parantsolatja
éj azö Szájának Lelkén azö mindátkodo Istени ereje s hatalma ér-
tetik; mely által mindeneket teremtett Ezsd meg. t. Mos. 1: Monda
az Isten légyen világosság Monda az Isten: légyen erősség. v. a. t.
Ez volt az Istennek igéje à teremtésben. szt: Jobnál 1 cap. 26: 13.
Nem à szt: Lélek Isten hanem à teremtő Istennek Istени ereje s
hatalma értetik. Ezt igy értették sokan az Ellenkezők közülis;
Vatablus Bucerus és másokis.

Hogy pedig szt: János azt irja: Kezdetben vala az ige. Jóllehet
az igén à fiut avagy à Krisztust érti hasonlatosság szerént, de à Kez-
detnek nevezeti alatt nem érti, az első éj ok teremtésnek kezde-
tit; hanem az Evangyeliomnak kezdetit, avagy az uj Teremtésnek Kezdetit;
mely az ige az Fiu által kezdetett s vitetett végher. Erről irja Sz. Marek
Cap. 1: 1. Az Jésus Krisztus Isten fiá Evangyeliomának kezdete. Hogy
pedig az ige Istennél volt. ezzelis meg-különböztetik az ige az Is-
tentől; azért nemis azt tészi; hogy az fiu örök üdőktől fogvân az
Atyának állattyában volt; avagy az ok Teremtésben jelen volt;
hanem csak azt jelzi. Elsőben ez az ige el-volt titkolva s rejtve Is-
az Emberektől, de az Istennél tudva volt, éj az ö Szemei előtt
mint jelenvaló ugy volt. Ezt irja ss: Jánosis 1 Ján. 1: 2. Hir-

Dettyén

dettyük nèrtek az örök èletet, mely az Atyànàl vala es meg-
jelent nèmèkünk. Màsodszor: A Fin, avagy a Kristus az Evan-
gyeliomnak Eredetiben bironnyàra az Istennèl volt; mert maga
mondja Ján. 3:13. Senki fel-nem ment menyben; hanem csak az
aki le szàllott Menyből, az Emberfia, ki menyben vagyon. Itt-
világosan mondatik hogy az Emberfia fel-ment Menyben
mennyègben volt, menyből szàllott alà à fòldre. Tehàt mint
elòtte Hivatalyàhoz kèrdett volna, Istennèl volt, Jott az Atyà-
tol làtra hallotta ej tanulta mind azokat; valamellyeket az
Emberfiának meg-jelentett. Ezzelis fellyül halador à Prof.
tàrgyat; akik vagy az Angyalok àltal, vagy àlom àltal, vagy e-
gyèb titkos jelenèsek s làtàsok àltal tanittattak. De à Kris-
tus màstol Szentiròl nem tanittatott; hanem minden Körben-ve-
tèsnèlkül, mindenet az Atyàtol vett, valamelyeket mint èlünk
meg-jelentett. Nemis kell èrt tsudàlni; mert Sz: Pàl Apostol
tsak Szolgàja volt à Kristusnak mègis az Egben ragadtatott
volt-fel s ott tanittatott meg az Evangyèliomra 2 Kor. 12. 2. 3. 4

Ez az ige Isten vala: bèrt mi nem tagadjuk, de innen nem lè-
vetkezik hogy az ige is à Fin Teremtò ej az Atyàval egy örök Isten
legyen. A Kristusnak Istensège felòl minèmù èrtelemben kell len-
ni az S: Unitàrius Emberek Talmok tanitsàk: Az Jsò: Krisztus meg-mondta
Pagina Ja mihi :) A Szt: Jànos kivàn it Jesu Jò: Balul
magyaràzza az ò teremtèsre holott az iratik: Ez mindenek az àl-
tal teremtettek, ès nem teremtetett ò nàlla nèlkül semmi valami
teremtetett. Kàldi igy fordittotta: Mindenek ò àltala lettek; ej nàlla nèl-
kül semmi nem lett amit lett. Innenis az Ellenzò azt akarja ki hoz-
ni; hogy à Fin Teremtò Isten. Elèg valòsàg Prof. tàvà s' inkàbb magya-
rozjàvà akarja magàt tenni, mègis à teremtèrt s' annak mikènt-
jàt, nem tudja meg-kùlömbòztetni, egyiket à màsiktol nem tudja meg
vàlasztani, hanem òssze zavarja

A Teremtès kèt fèle: Elsò avagy ok teremtès! 2ik Avagy ujj te-
remtès. Moses le irta az ok Teremtèst t. Mos. 1: es 2: capk. A Szt: Evan-
gelistàk pedig ès az Apostolok az ujj Teremtèst irtàk le. Màr Szt:
Jànos Evangyèlista az Evangyelium Iràsàhoz kezdvèn emlèkezik az ujj
Teremtèsrol; mert az Evangyèlium arrol tanitt. Ezt à Szotìr minde-
nek nem kell itt az ò tàgas jedzèse szerint venni, hanem tsak a-
zokra à dolgokra kell magyaràzni s szabni, amely dolgokrol az
Evangyèlistàk ès az Apostolok irtanak. Midòn màr azt irja
az Evangyèlista: Mindenek ò àltala lòttek avagy teremtettek. Ez-
telme tsak ez: Az ige vagy az Kristus àltal lòttenek mind azok
valamellyek az ujj Teremtèsre avagy ujj teremtett àllatra, ej à
meg-ujjìtàsra tartoztanak; az Istèni tiszteletre, ès à Kristus Ed-
dig orszàgàra kivàntattak. Egy szoval mindenek valamellyek az Evan-
gyeliomhoz valòk voltanak. Igy à Kristus Segitsège s mindàl-
kodàsa

kodása által lőttenek mind azokkal; valamelyeket az ő Menyben me-
netele után az Apostolok tselekedtenek az Anyaszentségyháznak épité-
sében, az Krisztusnak Istentől nekie adatott hatalma nélkül semmi
nem lött, sőt mindeneket a Krisztus viselen vala végben az Aposto-
lok által; Ímmen mondja: Nállam nélkül semmit nem tselekedhettek
Ján. 15: Vsz 5.

Ha pedig az ellenkező mégis nem érti: mi légyen az uj teremtés
meg-mondja maga a Krisztus. Ján. 3: 3. 5. Ez az ujjolag való születés
Meg mondja St. Pális: Valaki az Krisztusban vagyon az uj Teremtett
állat; a végtsel el-multanak; ej imé mindenek ujjakká lettenek. 2 Kor.
5: 17. Uj ember teremtetett. Efej. 4: 22. 23. 24. Uj Erkölcsi Státusra
Vs. 11. 12. Cap. 2: 20. 21. 22. Ezekben s ezekhez hasonlo dolgokban áll az
uj teremtés, mely az Krisztus által ment végbez.

Pagina 3. Mihi :) Hijában hozza maga opinioja
mellé St: Pálnak bizonyságul Sid. 1: 2. Ki által (: ugymint a fiu által :)
Világokat teremtette is egy Ján. 1: Vsz 10. Mert ott St: János azt irja
hogy az ige ÷ a Krisztus e világon volt, s e világ ugy lett o által
Itt meg kell azt jedzeni: Hogy a világ nevezetinek egy néhány jedzési
(: vagy ki fejezési vadnak. Elsőben jedzi a Nagy Láthato Világnak
ugymint az Egnek a földnek s. á. t. alkotmányit Rom. 1: 20. Másodszor:
Jegyez Közönségesen minden Embereket jókat ej gonoszokat Ján. 3: 16.
Harmadszor: jedzi tsak az Istenteleneket Ján. 15: 18. 19. Cap. 16: Vsz 20. Negyedszer
Jedzi a Következendő világot mely uj Egnek ej uj földnek mondatik 2 Petr. 3:
Vsz 13. Már midőn St. Pál azt mondja. Hogy az Isten a Krisztus által
teremtette e világot; nem érti az Egnek és a földnek alkotmányit hanem
Érti St: Az Embereknek meg-ujjitatásokat mely lett az Evangyelion-
nak prédikállása által; midőn a Krisztus St Attyának akaratyát hir-
dette, ej a bűnnek botsánatyát ej az örök Életet igérte. St: Ezek-
kezze az uj világotis; mely a Krisztus által lett Annyiban, amennyiben
az Krisztus tudtára azt az Embereknek, oda bé vitetetvén azt
annak számunkra el-foglalta, s el-készitette Ján. 14: 2. 3. annak el-nye-
rése felől reménységet szült bennünk; ej hatalmaiss vagyon St: Attyá-
tol azt jövendőben meg adni minden igaz Hivének.

Szemeivem hogy mégis St: Pállal azzarja bizonyitani hogy az
Krisztus teremtő Isten légyen Ex Coloss. 1: 16. holotte St: Pál nem azt
mondja, Hogy a Krisztus által teremtetett az Egh ej a föld, hanem
azok teremtettek mellyek az égben ej földön vadnak. Hogy itt is az
uj teremtésről légyen szo s a több Citált Locusokban is azon többi-
re mind meg-egyezteted a St: irásokot magyarázo Péltsek, azért
hijában tsekeri tsak egyedül az Ellenkező Czőszakosan az ob Te-
remtésre.

Ha meg engedhető volnais Ez az Ellenkező Czélnak meg sem
következnek innen, hogy az Krisztus örök től fogvan való Isten
légyen: Mert az Ariánusokis hitték, hogy az Isten a Krisztus ál-
talteremtette

tal terementette ezt à láthato világot, de mégis nem hitték; hogy öröktöl fogvá valo Isten lett volna; hanem azt vallották, hogy az Isten mindenekek elötte az Kristust terementette; ej azután à Kristus által, ugy terementette è világot s mindenket.

Jegyezd meg 1o: Itt nem mondatik hogy à Kristus terementett mindeneket, hanem à Kristus által terementettet; ha pedig à Kristus által terementettek mindenek; ebböl à következik hogy à Kristus nem elsö ès fö ok à terementésben; hanem tsak második; ej igy nem lehet annaz magától valo Egy örök Isten, mert à magától valo egy örök Isten által, Semmi semmit nem terementhetett. Azért

2o: Az elsö ej Oh Terementés mindenkor ej mindenütt à sz: Irásban tsak annak az Egy Istennek tulajdonittatik, ami atyának neve, tetik annint fellyebb megh mutattuk.

3o: Mirok az Oh Terementésrol vagyon szo, sohult nem tétetik hozzá ez az ige? A Kristus vagy à fiu által; de mikor az uj terementésröl vagyon Tudósitás mindenütt hozzà tétetik: Az Kristus által avagy à Kristusban

4o: Itt sz: Pál Apostol Tudósitik valoságrol, hünnek borsá, natyárol, megh-bérélésröl, vérröl, Keresztröl, halálról mellyek semmiképpen az oh terementésre nem kivántattak, nemis volt akkor az Kristusnak sem vére, sem meg nem halhatott, ha nem mind ezek az uj terementésnek végben vitelére s störéletes, segére voltak szükségesek mint arra megh-kivántatot Médiumok

5to: Az Egy ès à föld voltak terementve már akkor; mikor az Kristus által mindenek terementtetnek az Egben ès à földben láthatok ès láthatatlanok. Mik légyenek pedig ezek az Egben ej à láthatatlanok megh-mondjà az Apostol azt is à következö

6o Ygben: Akár Királyi Széket akár Uraságok akár hatalmasságok Ezeken értetnek az Angyalok, kik az Kristus által uj karban s állapotban állittattak; mert annak elötte egyedül tsak az Atya Isten hatalma alatt valának; egyedül néki engedtenek s szolgáltanak; egyedül ötet imádták; de már à Krisztusnak hatalma alá vettettek Efes. 1: 21. 22. 1 Petr. 3: 22. nékiis tartoznak engedelmes kedni s szolgálni, ès ötet imádni Sid. 1: 6o. Zeleu. & Fil. 2: 10. 11. mert nékiis Jézus ès Urok à Kristus.

Továbbá: A Kristus által békéllettek össze az Angyalok ej az Emberek; mert az Emberek à bün által el-szakadván az istentöl, ellenségi valánk az istennek; ez okon az Angyalok sem lehettek szoárazoji s barátji az Embereknek, de az Kristus által meg-béréltetvén az Emberek az istennel; az Angyalokis akkor meg-békéllettek az Emberekkel; ugy hogy már egy fö ugymint à Kristus birodalma alatt az Angyalok ès az Emberek szolgáljanak à teremtö istennek.

Mit le[illegible]

Mik légyenek azokis melyek a földön vadnak és láthatok; azt is
meg-mondja az Apostol v:18. Első ő az Anyaſi: Egyház testének Feje
ki az kézdet az halottak közzül első szülött, hogy ő légyen min-
denek között első. Itt láttyuk hogy az Apostol azokon, melyeket
földieknek ej láthatoknak nevezett vala érti az Embereket
azaz: a Krisztus Ekklesiáját; melynek a Krisztus Feje ej Fejedelme
össze békéltetvén s egy ozolban gyüjtvén a Sidolot ej a Pogányokot
Ephes. 2: 13. 14. 15. 16. 17. Ján. 10: 16.

Egy teremtetett azaz: ujjitattak meg az Krisztus által minde-
nek az Egben, ej a földben láthatok ej láthatatlanok. Hogy pedig
az Krisztus mindenek között elsőnek mondatik; az első séggel nem
nér az Apostol, az Krisztusnak idő szerint való Elsőségére; hanem
méltóság szerint való elsőséget jelenti. Summa szerint hát:
Minden szt: Irásbéli Locusoknak; mellyekben a Krisztus által lett te-
remtésről vagyon Emlékezet, ez az igaz értelmek, amit ezen ci-
tált Locusokról mondottunk.

Ugyan Pagina. I. Mihi. :) Az Ellenkező más Lo-
cust vészen elő a szt: Pál Apostol irásából, ej hogy ne látszasse bele
sálni meg-átalkodott s vak nevő Értelmében; azzal akarja erőte-
len fel-tételét erősíttetni Sid. v: 10. Holott illyen irás vagyon:
Te kezdetben fundáltad Uram a földet, és a kezed alkotmányi az
Eget s. a. t. Ugy elmélkedik ej ir az Ellenkező; mintha az Apostol
ezeket az igéket a Krisztusról mondaná; de balul itél; mert ezaz
ő értelme nem egyez meg az Apostol fel-tételével, ej szavaink
értelmével. Szt. Pál Apostolnak fel-tétele a vala; hogy meg-
bizonyittsa azt, hogy az Krisztus Jésus sokkal méltóságosabb lett az
Angyaloknál; ezt pedig nem lehetett abból meg-bizonyittani; hogy a
Krisztus teremtette az Eget ej a Földet; mert nem csak illetlen ha-
nem ugyan képtelen dolog lett volna, a teremtőt egyben-vetni a
teremtett állatokkal, holott mindenek tudgyák, hogy a Teremtő minden-
kor nagyobb s méltóságosabb a teremtett állatoknál.

Erre nem kell bizonyság; Tehát ezek az igék: Te kezdetben fun-
dáltad az Eget s. az Atya Istenről mondatnak, Mely értelemnek igazsága
minden tekintetből meg Lo: Ebben a Locusban két Sententzia vagyon; ej so-
kan a böltsel körzül igy értik: Minthogy Sz: Pál Apostol: a meg-feszí-
tetett embert Jésust Krisztust prédikállotta; tehát meg-gondolván hogy
azt az Ember Jésus Krisztust, aki meg-feszitetett s meg holt vala, az
Atya Isten mely nagy dicsőségre emelte, s koronázta-fel az Egekbe;
hogy még az Angyaloknál is méltóságosabbá tette; ezen mintegy cso-
dálkozásra ragadtatott elméjében, álmélkodással mintha azt mon-
dotta volna: Uram én nincsen tsudálkozzam többé azon, hogy az
embert illy nagy méltóságra ej dicsőségre fel-koronáztad, hiszen
te teremtetted az Eget a földet, ej az egész világot ismét te von-
tod-el ezeket. Hogy pedig ezen álmélkodásának erejét s hat-
hatóságát

hatósságát jobban ki adhassa s az Hivekben /: valaki:/ erkölcs tudást illette :/ belé bészélhesse ; nem az maga tulajdon igéivel él- hanem a Szt: Dávid szavait hozza bé

2dr: Sokások mind a Szt: Irásnak mind pedig egyéb Authorok, nak, hogy egy dologra, sőt néha egy szonakiis kedvéért egész hos, szu Sententziát citálnak, melyről Bellarminus azt mondja: Az Exkléria egy dolognak evőssitésére, s bizonyittására Szt: Irás béli egész Locusokot szokott bé hozni, s olvasni, ha szintén azon Locusoknak nagyobb része, nem illetüs a fel. tett dolgot.

Innen vagyon még mais, hogy a Papok a Predikatziokban néha Egész Caputot, néha sőt veréseket, s egész Sententziákot citálnak mellyekből néha csak egy vers; néha egy szóval, néha csak egy szo szolgál fel. tételnek meg-bizonyittására.

Illyenképpen citálta az Apostolis ezt a Locust a Szt: Dávid Soltárából Cap. 101: 26. Melynek utolso küssebb része tartozik az Apostol fel-tételére, melyben vagyon jövendölés a világnak el-tö" völtetéséről; mely az Kristus által lészen. Annakokáért

Nem akarván az Apostol a Szt: Dávid szavait meg tsonkittani s egymástol el-szaggatni, az egész Locust citállyа. Láss hasonlo, kot Matt. 12: 18. 19. 20. 21. Zsel. 42: 1-4. 18. 19. Tehát ezen Locusbol, nem hogy meg-bizonyithatná az ellenkező azt, hogy az Kristus az Egnek s Földnek Teremtő Istene; sőt inkább azt hozhatná ki innen, hogy nem teremtő Istene: Ezt pedig igy mutattyuk meg:

Csak az magától valo egy örök Isten a Mennyet és a földet Teremtő Istene. De kiszem az Kristus nem magától valo egy örök Isten. Azért a Kristus a Mennyek és földnek nem teremtő Istene?

A Második propositio vagy fel-tétel: Igaz ezen Caputbol Sid. t: Aki által az Isten szollott az utolso időben akit mindeneknek örö" kösévé tett, aki által az világot /: az ujjat :/ teremtette, aki az Isten ditsőségének fényessége, aki ül a Mennyei Felségnek jobbján a Magosságban, aki méltóságosabb lett az Angyaloknál. Es méltó" ságosabb nevet vett örökségül azoknál, aminek az Isten azt mon" dotta: Én fiám vagy te, én ma szültelek tégedet. Aminek atya és Istene vagyon, aki fiu, aki meg kenette, aki be hozatott a föld ke" rekségébe, aki az Atyának parantsolattyából tiszteltetik s imád tatik. Az nem magától valo egy örök isten. De kiszem az Isten a Kristus által szollott az utolso idöben; ötet kendel" te mindeneknek örökössévé, ő általa teremtette az ujj világot, ő az Isten ditsőségének fényessége s. á' t. azért az Kristus nem magától valo egy örök Isten. Tehát a Mennyek föld" nekis nem teremtő Istene.

Amely erötlen fundamentomon épitett az Ellenkező, az Kristusnak örökétől fogván valo ej teremtői Istensége felől, szintén olyan gyenge fundamentomon épitti, a Szt: Eletnek örökétől

öröktöl fogván valo ej teremtöi Istenségét. Ezt akarja bizonyitni

Elsöbenis: A szt: Dávid Soltárából Cap. 33:6. melyet fellyebb meg-magyaráztunk. Másodszor: Hozza bé á szt: Job mondásitis Cap. 33:4. Cap. 26:17. De ottis az Istennek lelkén, sem az Atya istentöl meg-külömböztetett személyt, sem teremtö istent nem ért szt: Job. hanem azt á lelket, á Mindenhatonak Khellésének magyarázza N. 4. mely az Istennek munkálkodo erejét ej hatalmát jedzi.

Az Ellenkezö mindenképpen meg-akarván fosztani az Atya istent azo Isteni erejétöl, ama Moses irásábolis. 1. Mos. 1:2 És az Istennek lelke leveg v. lebeg-vala á vizek felett. az Istennek lelket vagy erejét, az Atya istentöl meg-külömböztetett személyé és Teremtö Istenné akarja tenni; mely értelme szerint az Atya Istennek semmi munkálkodo erőt nem tulajdonitt; hanem mindeneket á szt: lélek Istenre ruház. Hogy az Istennek lelke mondatik az vizek felett levegni, ebböl azt hozza ki Pag. 3. mihi

:) Hogy á szt: lélek Isten ki terjesztette magát á vizekre; ej azoknak mozgást valoságot adott s azért Teremtö Isten.

De ezt azo értelmét régen el-rontották, á szt irást Isten lelkének jozan Sugarlása által tanittatott magyarázo Böltsek; akik meg-édjeztek azon, hogy ezen locusban semmiképpen nem lehet érteni az Istennek lelkén Isteni személyt, hanem kell érteni avagy azt az Isteni erőt; melyel az Isten mindeneket teremtett, avagy valami erőss szárasztó szelet. Mert á lélek Sidoul Ruach görögül Pucuma Déakul Spiritus mely szo több jedzései között szelet teszen. Bizonyos ez Ex. 1. Mos. 1: hogy mind fenn mind alatt sok vizek voltanak; ej még az Ég ej á föld külön nem választattak vala; annak okáért az Isten nagy szárasztó szelet botsátott á vizekre, mely á vizeket levegtette; mozgatta szárasztotta, és az Égtöl s á földtöl külön választotta.

Mondatik pedig lélekneк azokért az hasonlatosságokért, melyek á lélek és á szél között meg-találtatnak. Mondatik Isten lelkének avagy szelének azért; mert az Isten botsátotta vala azt á szelet á vizekre; avagy azértis; mert kiváltképpen valo Nagy, és kemény szél volt; ej á Sidoknál szokásban vala az; hogy á mely dologuk Nagyságát akarták jelenteni azt Istenének mondottak; mint Solt. 68:16. Istennek hegye Cap. 36:7. Istennek Hegyei Cap. 70:11. Istennek Cedrussa.

Tehát ezekböl á citált locusokbol az Ellenkezö Nem igazán hozza ki azt. 1mo: Hogy á teremtésnek Isteni munkája köz lett volna mind az Atyával mind á Finval; mind á szt: lélekkel mert ez három égy Isten. 1 Jan. 5:7. 2do: Az sem igaz hogy mindenden igaz

den igaz Istennek szükségképpen tevéntsének kell lenni Cap. p. 3.
Mert akiknek az Isten azt mondotta Solt. 81: V. 6. Ti mondottam
istenek vagtok azok is igaz Istenek; mindazonáltal nem terem-
tő Istenek; nemis az illyen Istentől rendeltetett Istenekről vagion
so Ser. 10: ii. Hanem a Pogányok Hamis Istenekről. Es a Bálvá-
nyokrol Lárd a contextust. Gyö: A Sem igaz a Citált
loc. ex. okból, hogy az Egy Igaz ejörökkévalo Istenségben három
meg-különböztetett Személyek légyenek, mert Pag. 4. mint :)
A Tevéntsének eren nagysága nintsége a citált Locusokban
az Istени három Személyeknek meg-különböztetve tulajdonitta,
tik, mely Istени tulajdonságokról azért sem a Fiut, sem a Szent
Lelket meg-foszthatni nem lehet, hanem ha az elö hozott Locusok
ki törültetnek a Sz: Irásokból, de az olyan Szentség-törés len-
ne mely átok alatt meg-tiltatott Istentöl.

Erre azt felelhetni: A Citált Locusok ki nem törültetnek
a Sz: Irásokból, de az Ellenkezönek eren Locusokból eröszako-
son ki-tetszett értelme s magyarázattya, végen ki töröltetnek
a Sz: Irásokból, ej magais ki töröltetik az Elöknek könyvéből;
Ezért az Átok alatt Istentöl meg-tiltatott Szentség-töresért
(: ha meg nem tetszik :) Mert ö maga az Ellenkezö az; ki
az Ur beszédének igaz értelmét el-fordittya, és néha többet
tészen hozzá, s néha pedig el-hágy belölle amaz parancsolat el-
len. Peld. 30: 6. 5. Mos. 4: 2. Cap. 12: 32. Jelen. 22: 18. ig.

Sak eren Locushoz is 1 Ján. 5: 7. Es ez három egy többet tészen —
mert Pag. 3. az 35ik Lineák igy irtak: Mert ez három egy Isten. 1 Ján.
5: 7. Nem Szegyeli, Sót vételnek sem tartya ezt az igét Isten: oda
tenni, holott olyan vétek ej nagy gonoszság; mintha az Ellenke-
zönek adott volna egy szegény ember tiz forintokkal, ej azon Szám-
tot a Contractusban Arithmetícus Numerussal irván fel eszeszt
Hoz. 10. annakutánna egy vagy két tizest, avagy ötöt teme mel-
léje; mely szerént a tiz forintokból száz vagy ezer forint lenne
eszeszt. 100. 1000. és a szegény Emberen azt fel vehné?

De lássuk meg azt is: Szövényen készült kárvány épületet mi-
némü Gyenge támaszokkal gyámolgattya Pag. 14. mint :)
Ilyen Argumentumhoz formált: Ahhoz tsak az Egy Igaz ej örök-
kévalo Istent természetkülönbözö Nevek tulajdonságok: Istени tisz-
telet; és Istени Mundák tulajdonittatnak a Sz: Irásokban; az az Egy
Örökkévalo Isten. De azokban s: t. i. a Sz: Irásokban :) ezen meg-
neveztett, ej tsak az Egy igaz ej örökkévalo Istent illetö s: t. i. termé-
szet szerént :) Nevek tulajdonságok Istени tiszteletek ej Istени mun-
kák, tsak az Atyának, ej a Fiunk, ej a Sz: Lélek egy Istennek
tulajdonit.

tulajdonittatnak. Azért az igaz ej örökkévaló egy Isten, nem már, hanem csak az Atya ej a Fiu és a szt. Lélek.

A' Major Propositio vagy első fel-tétele helyben hagyatik: De a' Minor propositio, avagy az Második fel-tétele, égésszel nem igaz; mert hogy az Fiunak és a szt: Lélecknek, az egy igaz ej örök „kévaló Istenn tehetségeket szerént illető" neveket, tulajdonságok Is„tenni tiszteletet és Istenni munkát tulajdonittassanak, senki a' dolgot világosságból meg-nem mutathatja s bizonyithattya.

Karácsai gyüjti össze közzé ugyan az Ellenkező a' szt: irásbéli Locusokat maga opinioja-nak erősitésére; de az Unitárius„sok ellen éggyikkel sem bizonyithat; mert némely Locusokból csak a„ zok ki s magais csak azt hozza ki, hogy az Krisztusnak Istenni ne„ve vagyon és Isten nimt Pag: 15.s.f.mihi :) Ésa. 9: 6. ismét Pag. 16. 17. 18. ex Psal. 45: 7. Sid. t: 8. Jan. t: 1. Rom. 9: 5. — i. Jan. 5: 20. Az Unitáriusok is hiszik az Krisztusnak Istenségét„ get Istenni nevet tulajdonitnak nékie s imádják, de azt az Isten„ségét ej Istenni nevet, az Atya Isten adta nékie, azért a Krisztus„ olyan Isten, akinek Istene vagyon Sid. t: 9. Jan. 20: 17. ej egy a Kris„tust nem természet szerént illeti az Istenni név, hanem az Isten„től ajándékoztatott méltóságra szerént. Tehát az Ellenkezőnek fel-vett Argumentuma nem jo, a' Conclusioja rosz

Mert így okoskodik: Az Krisztusnak Istenni neve vagyon s Isten, azért a Krisztus örökkévaló Úgy igaz Isten az Atyával. Itt több va„gyon a' Conclusióban mint a' Praemissában. Nimely Locusokból csak azt sem hozhattya ki az Ellenkező a' szt: írások értelme szerént, hogy a' Krisztus Isten legyen; nem hogy magától való örök Isten„ség bizonyithatna meg mint Pag. 16. 17. 18. mihi Libl. iii. Dom. ii. pag. :) Ex Jerem. 23: 6. Ésa. 25: 9. Malac. 3: 1. Mat. 21: ver. 13. Ésa. 8: 14. Cap. 44: 2. Sid. t: 3.. s. a. t.

Midőn ezen által s több Locusokból az Ellenkező nem mon„dom hogy magyarázza, hanem inkább meg-hamisitsa. Két Fudar„lomságát mutattya. Elsőben: Ki ej akinémü legyen az igaz Istent, nem tudgya; mert csak az ővétől fogvást való Istent tartya igaz Istennek; holott azokat igaz Istenek; a' kiket ez az igaz Isten nem Istenekké. Ez mint ez tudatlanságra miatt, az Unitáriusok Krisz„tusát nem esmérvi, avagy nem akarja, avagy szégyenli, és nem mérvi igaz Istennek mondani; holott az egész Irásnak meg-egye„zett azon; hogy az Krisztusnak igaz Istensége meg-állhat, ha Isten„től ővétől fogvást való Istennek nem hiszitik az Unitáriusok.

Lásd a' Decis. Complanatiot s: Libl. ii. Sect. xvii. pag mihi :) nimely lett Anno 1638. Másodszor: Nem tudgya s nemis érti az Ellenkező az Ó Testamentomban az Istenről, avagy má„

Forrol

Sokról mondatott, ej az uj Testamentomban az Krisztusra, avagy másokra alkalmaztatott Szt. irásbéli Locusokot mikeppen kell magyarázni; mert nem tudgya a Sz: irást magyarázo böltsen Cziberének annak Körönségey Regulájokot: Mikön az Ob Testa-mentombéli Szt: irásbéli Locusok az uj Testamentomban az Krisztusra alkalmaztatnak; néha nagyobb, s néha gyengébb Emphasissal avagy hathatossággal, néha pedig Különböző Cz. telemmel hozattatnak elö, mingt az Ob Testamentomban mon-datnak. Lásd meg Theolog. Krisztus Part. 2: Cap. 2: §. 62.

Igazán mondották a régiek: Sonex bis punit. — Második gyer-mekségre jutott az Ellenkezöis, ej a tudatlanság illyen gyer-mekis okokokat formáltat vélle.

Pag. 7. 16. Mihi Lib. III. Tom. II. pag.

Divinus mondatik Esa. 43: 11. Cap. 45: 21. Cap. 25: 9. Az Krisztus-is Salvator mondatik Mat. 1: 21. Luc. 2: 11: azért a Krisztus örök Isten.

Pag. 16. mihi :) Az Isten el-jö azo Templomaiba Mal. 3: 1. Az Krisztus el-jött azo Templomaiba Matt. 21: 13. azért a Krisztus örök Isten

Pag. 17. Mihi. :) Az Isten ütözetnek Közzédlaja ej bot, vándorainak köve az Izraélnek Esa 8: 14. Ugy a Krisztus is Rom. 9: 33. 1 Pet. 2: 7. 8. Azért a Krisztus örök Isten.

Pag. 18. Mihi pag :) Az Isten el-töröli s meg botsátya a bünöket Esa. 44: 22. Az Krisztus is meg botsátya a bünöket Matt. 9: 6 Ibus primis. Azért a Krisztus örök Isten.

Az Isten szivenek és vesének vizsgáloja 1. Kir. 16: 7. Sol. 7: 10. Jér. 17: 10. Az Krisztus is szivenek ej vesének vizsgáloja Jel. 2: 23. azért az Krisztus örök Isten.

Pag. 19. mihi pag. :) Az Isten halottakot támaszt. Az Krisztus is halottakot támaszt Jan. 5: 21. azért a Krisztus örök Isten.

Valaki az Urnak nevét segitségül hivja meg-tartatik Joel 2: 32. Az Krisztus nevétis a szentek Segitségül hivják hogy meg-tartassanak Tsel. 9: 14. Azért az Krisztus örök Isten.

Pagina 7. mihi. pag. :) Az Isten Elsönd ej utolsönd mondatik - Esa. 44: 6. Az Krisztus is Elsö ej utolsó Jelen. 1: 17. Azért az Krisztus örök Isten.

Illyen hitván s haszontalan Argumentumokkal tellyes egész munkája az Ellenzönek. Mellyekhez tsak olyan erejek szivelmek vagyon mintha valaki igy okoskodnék. Az Ob Testamentomban azt mondja Isten a Dávidnak: Tu fiam vagy stc, Tu mia szülteleg tégedet Solt. 2: 7. Az uj Testamentomban a Krisztusrol azt mondotta: Tu fiam vagy stc. Zsid. 1: 5. Azért a Krisztus a Dávid Király. Az Ob Testamentomban az örökkévöl mondatott: az nyomtato ökörnek szájat be ne-tösszed 5. Mos. 25: 4. Az uj Testamentomban a Tanitokrol mon-datik 1 Tim. 5: 18. 1 Cor. 9: 9. 10. Azért a Tanitok örökk. Ismét

a szamár

à szamàr eszik iszik j. à t. Az Cuberi eszik iszik. Azért az Cuberi szamàr.

Az meg-jedzésre mèltò arir: Mely nagy Szeretlegimmot communicalni Istenunknak Cikàlàsàban; mert neimelyekhez tèszen, neimelyekből el-vèszen, neimelyeket el-vàltoztat. Peldànak o. Pag. m: Jan. 1: 5. igy Cikàllya: Annak igè Istèn volt minden örökkè Rom. 9: 5. igy irta Az Cxtra Istèn mindenkorra örökkè àldando Amen Isten. Ismèt Pag. 18: Azt irja ez Jan. 5: 20. Az Krisztus Istèn az igaz Istèn és örök Elet. Holott Sz. Jànos nem a Krisztust mondja igaz Istennek hanem az Atyat, mert à Relativummal Ez nem közelebb valo igèrve ugy igèrve ugymint à Krisztusra, hanem à tàvolyabbrol valo igèrve ugy mint Az Atyàra nèz, aki felöl tanitott és ebtelmet adott à Krisztus, hogy igaz Istennek ötet egyedül Ismèrjük Ezèrt à Sententzia ez Jàn 17: 3. Es hasonlo Locusokot 1 Jan. 2: 22. 2. Jàn. 7. Ùs j. à t. Ismèt ezt à Locust 1 Tim. 3: 16. Mindennèmù igy irja: Annak Istènnek minden versenyès nèlkùl valo nagy Titka ez: Istèn jelent meg à Testben: mely à vulgata szerint igazàbban igy vagyon: Es nyilvàn nagy az Istèn Ege[illegible]ségènek titka; mely Ki nyilvàn tartatott à testben s. à. t.

De legyen ugy amint irja az Ellenkezò: Nintsen ellenünk; mert ott az Istenen az Apostol nem à Krisztust, hanem az Atya Istent èrti Ki az Cuberi Nemzet üdvezitzèse felöl valo tiszta akaratyàt, à testben jelentette ki. az az: Nem Angyalok nem vilàgi hatalmasòk bòltsek àltal; hanem nemtelen erötlen, à vilàgtol megvetettek, ej megvàltatott emberek àltal; mindenüket voltanak az Krisztus ej azò Apostoli. — Illyen èrtelemben vèttek Gyakorta à testnek nevezeti à sz: ìràsban Apr. Tsel. 20: 28. azt irja: Az Istèn à maga tulajdon vèrèn Keresztyènek Anyaszentségèt. Itt tòbb vagyon mint à vulgatàban, Jelis vàltoztatva akarvàn èrteni az Istenen à Krisztust; de itt az Atya Istèn èrtetik Ha azt mondanà az ellenkezò: Az atya Istennek nintsen vère mert Lélek. Jàn. 4: 24. azèrt à Krisztust kell èrteni, akinek vère volt?

Erre azt felelhetnök! Hogy à Krisztusnak sem volt vère; annyira ben az ellenkezò örök Fiu Istennek tartya. De vègtel tud gòrògül Và gòrög Grammaticàhoz; melyben az Ablativus Casus helyett Genitivussal èlnek, ej az Krisztus felöl valo iràsokban sokszor kitr hadgyàk ezt az Igaz Fiu; azèrt ezt à Locust igy kell èrteni. Az Istèn az Anyaszentségèt; azò tulajdon fiànak vèrèn kivette. Mondattathatik ugyan Istèn vèrènèrt annyiban Elsòben: a mennyib. Krisztus Istennek mondatik Màsodszor: figurate mert a Krisztus az Istenè 1 Kor. 3: 23. ej az Istennek Barànyok Jàn. 1: 29. azèrt vèrèrt az Istenè.

Tòbbeketis effelèket azon munkàban eleget talàl az olvaso; melyek böl meg tetzik, hogy nem mind àtany az ami fèmlik, az az; nem mind igaz az; amire sz: Irast citàl az Ellenkezò. Az òrdòg is sz: Iràsbeli helyet citàla à Krisztusnak Matt. 4: 6. es Psal. 90: 11. De

megis

mégis ugyantsak gonosz lélek vala.

Hogy pedig az Krisztusnak Istení munkái tulajdonittatnak azon nem természeti Szerént s tulajdonképpen s: mint az Ellenkező irja Pag. 14. is Mihi Lib. III. Tom. II. pag. :) hanem azo Szt: Attyá „tol réá bizatatott hivatallya szerént tulajdonittatnak; annienem Istení munkákot a Propheták ej Apostolokis vittenek végben, az Istennek Szt: Lelke s Mennyei ereje által; de a Krisztusk nagyobb s bövebb mér„tékben vataának mind azok; mert amaz amazoknak mértek szerént de a Krisztusnak mértek nélkül adta volt Isten az Istení munkának végben vitelére valo Istení erőt ej hatalmot Ján. 3:34.

Immen vagyon: Hogy az Istení munkának gyakorlásában s végben vitelében a Krisztus semmit nem tulajdonitt a maga Istenségének; ha„nem minden munkáját az Atya Istennek tulajdonitya. Az Evangye„lium vagy az üdvezitő Tudomány Istení Munka; mert nem Emberek„tól fáradozott s adatott; hanem Istentől. Ezt a Krisztus nem az ma„ga Istenségétől vette s hozta; hanem az Atya Istentől tanulta s ugy hirdette a világnak Ján. 3:32.34.35. Cap. 8:26.28. igy Cap. 5:6.7.8. s: Bizonyitnak minden külső Cselek ej tetti orvosság nélkül valo meg„gyogyittatások; a bünöknek meg-bocsattása, az halottaknak fel-támasz„tása, az Emberi Nemzetnek meg-váltása s. a. t. minden Istení mun„kák; de a Krisztus ezeknek végben vitelében valo erejét, ej hatalmát azokból a tiszteséget, s dicsöséget, nem az maga Istenségének; ha„nem Atya Istennek tulajdonittya Lásd még Matt. 15:31. Luk. 17:a vs. 15. usq; 19me Ján. 5:19.20.21.30.36. Cap. 10:25.38. Cap. 11:40.41.42. Isel. 2:22. másutt is. Immen maga m. Ján. 14:10. Az Atya pedig ei bennem lakvan ő tselekszi a tselekedeteket. Azért ezek az Istení munkák az Krisztusnak nem természeti-szerént valo tulajdonságai a„vagy munkái; azért nem azon egy örök Isten az Atyával.

Hogy a Krisztusnak Istení tiszteletet tulajdonitt a' Szt: Irás; azis a Krisztusnak nem Istení természetitől függ; hanem az Atya Istennek ej a Krisztusnak parantsolattyából; ej az Apostoloknak tanitásiból va„gyon, és Emberi természeti szerént tulajdonittatik. Az Angyalok Sőt minden teremtett-állatok Mennyen földön föld alatt az Atyának parantsolattyából imádgyák a Krisztust Zsid. 1:6. Zolt. 96:8. azért pe. hogy meg-feszitteték, s meg-holt meg-ölettetvén Jelen. 5:12.13. mint ember; ej azért a' Méltóságáért; mellyel az Atya Isten őtet meg aján„dékozta Filip. 2:9.10. Ezről minemű különbség légyen az Atyának és a Fiunak tiszteleti s imádása között. Lásd arról bővebben az Szt: Irás„ból akárki eszében veheti; mely evőtlen fundamentomon épitett az Ellenkező s mely hasztalan Argumentomokkal élt a Kris„tus Örök Istenségének meg-mutatásában. Hasonlo hivan az„gumentumi vadnak a Szt: Lélek Istenségének Bizonyitásában; mert a

mert amely locusokot citál, azok a' Szt: Léleknek Sem Istenn nevet
. Sem Istenn tiszteletet nem tulajdonitnak; az Istenn munkáiss —
tnak per Prosopopeiam tulajdonitatnd, aminth az 150 réssh mutattuk.
Pagina 20 mihi Lib. III. Tom. II. pag. :) Elsőben igy okos„
kodik. A' Tehova avagy az Ur mondotta Isaiással ezeket az igéket
Halvan hallyatok, ej pedig értsetek, látvan lássatok ej pedig eszmerjetek
V.a.t. Esa. 6. 8. 9. h: Pál pedig azt m. Hagy a' Szt: Lélek mondotta
Isel. 28:26.27. azéret a' Szt: Lélek Istenn a Szegedtnd Tehotája, ej a Pro„
fétának Directora, ej igaz Istenn Lénekly pagina 21.
Melyre az Unitárius Tudor azt mondhattya. Ezeket az igéket
az Istenn mondotta, az Krisztus pedig azt mondja hogy Esaiás mon„
dotta és Profetálta Matth. 13:14. Ján. 12:40. Azért Esaiás Istenn:
Illyen eris: Az Ur Istenn mondotta: Ez a nép Ajjával Közelget hozzám.
Esa. 29:13. Az Krisztus azt mondja hogy Esaiás mondotta Matth:
7.8. Márk. 7: 1sn 6. Azért Esaiás Istenn. Ezek Ellenkezőjeis az.
zérek tehát az Ellenkezőjeis az.
Pagina 21. mihi pag. :) Ananiás hazudott az Istenn
ellen Isel. 5:3. De aki ellen Ananiás hazudott az a' Szt: Lélek volt
ibidt azért a' Szt: Lélek Istenn. Ross a' következés; sőt inkább in„
nen a' következik; hogy Ananiás mind az Istenn ellen; mind a'
Szt: Lélek ellen hazudott. Hazudott a' Szt: Lélek ellen; midőn hazu„
dott az Apostolok ellen, akik a' Szt: Lélekkel telyesek valának
hazudott az Istenn ellenis. Mert az Apostolokban lévő Szt: Lé„
lek Istenn lelke vala. Sáss haroulo Ígéretet 1. Kir. 8:7. 1 Thes. 4:8.
Eadem Pagina. Hogy az Hivek mind az Istennek, mind a' Szt: Lé„
lennek Templomának mondattnd 1 Kor. 3:16. Cap. 6:19. —
abból nem a' következik hogy a' Szt: Lélek Istenn; hanem tsak az
hogy az Istenn Szt: Lélek által; az az Istenn ereje által lakozik
az Hivekben; mert állattya Személye szerént nem ladozhatik azok„
Eadem Pagina. 1 Petr. 1:11. Hogy a' Profetziák a' Szt: Lélektől
tulajdonittattnd; nem ugy tulajdonittattnd mint Személynek; avagi
Örök Istennek; hanem mint az Atya Istenn erejének; mely által
hozta vala ő Szt: Felsége a' Profétákot tanittani; ej sel„ludittani
a' hollásra. Innen vagyon hogy Szt: Pál Apostolis; nem a' Szt:
Lélek Istennek, hanem annak az Istennek tulajdonittya a' Pro„
fétak által valo Szollást, akinek szja vagyon Sid. 1:1.2. Ez
pedig nem más hanem az Atya Istenn
Eadem Pagina. Hogy a' Szt: Lélek ellen valo vétek meg nem
botsáttatik ezzel. a' jelentetik Matth. 12:31. hogy aki a' Szt: Lé„
lek ellen vétkezik, az Atya Istenn ellen vétkezik; aki azt a' Szt:
Lélket adja; ej amely által tselekezik mindenekett, mely nélkül
Soha Semmit neon nem találtatott i nia Sem nem találtodik
az Istenn. Nem tsuda hát ha ez a' vétek meg nem botsáttatik.
Ha az Cl„

Ha az Ellenkezõ èrtelme igaz volna. Innen nem tsak az Követ-
kezne; hogy a szt: Lélek személy, ej egy örök Isten, hanem azis,
hogy a szt: Lélek nagyobb s mèltóságosabb az Atyánál ej a Fiunál.
Ez pedig mindenek képtelen következése.

Pag. 21. 22. Mihi Libb. iii Tom. ii :) Ezekben a Locusok-
banis t. Mos: 1: 2. 1 Cor. 2: 10. Cap. 12: 4=11. Ján. 14: 26. Cap. 16: 13. Sem
örökkévalóság Sem Mindenhatóság, Sem teremtés nem tulajdonit-
tatik a szt: Lélekner, meg különbözteve az Atyától; hanem egy
tulajdonságtik, mint Atya Istennek mindenható erejének s hatalma-
nak, ej mintsem az Istennek örökkévalóság s. a. t. Ugy azon Lélek vagy
erejeis Sid. 9: 14. A' Vulgatában mintsem Emlékezet örökkévalóságról

Pagina 23: mihi Libb iii. Tom. ii. pag. :) Az ujjá való szü-
letésről Ján. 3: 5. 1 Kor. 12: 4. 6. 11. Az Isten mèjségeinek vizsgálása 1 Kor.
2: 10. 11. a költsség ajándékának osztogatása Jak. 1: 5. Zsid. 12: 12
Marc. 17: 11. 1 Kor. 12: 8. a meg-igazittás meg-szentelés 1 Kor. 6: 11.
2 Thes. 2: 13. a szövetségnek munkája Zid 10: 15. 16. 17. ej minden egyéb
Istenì munkák s tulajdonságok; mindõn a szt: Lélekner tulajdonit
tatnak, Az Atya Istennek tulajdonittatnak, akinek munkálkodo ereje
ója a szt: Lélek ut Supra dictum ért

Mert mind ezek az Istenì munkák a szt: Lélekner; ha ugy tulajdo-
nittatnának; mint az Atyától meg-különbözteven Harmadik Istenì Sze-
mélynek, ugy az Atyának semmi Istenì erõ nem tulajdonittat-
hatnék, avagy ha tulajdonittatnék is, ki tudná meg-különbözteni;
hogy Egy Locusban az Atya Istenì erejét; mást kellyen a szt: Lélek
Istent kellyen èrtenì, a szt: Lélekner nevezeti alatt.

A mely Locust citál ez Esaiás 63: 12. 13. s. a. t. Semmit nem te-
nitt a szt: Lélekner Istenségéről, ebben meg-egyeznek a Theologusok
többire mindnyájon. Ettis az Ellenkezõ tsonkán bonkán citállya,
egy néhány szókot ki veszen nagy változtatással, s ugy akarja azokbol
erõszakoson, a szt: Lélekner Istenségét ki sajtolni, annint több sõt
Locusokbanis efféle kùtsait lehet observálni az Ellenkezõnek.

Pagina 24. Mihi Libb iii. Tom. ii. pag. — :) a szt: Lélekner
mint Istenì Személynek Istenì tiszteletet akar tulajdonittani; tsak azért
hogy Sz: Pál Apostol a Korinthusbéli Hiveknek, mintségen a Keresztyén
Kegyelmet az Atyától szeretnet; azonképpen a szt: Lélekről vallyák
való közönségest kivánn meg-adattatni 2 Cor. 13: 13. ott pedig szt: Pal. A.
a szt: Lélket nem nevezi Istennek; hanem a szt: Lélekner vallyák va-
részségét kivánja, amely közönségnek formájában tsak annyi is-
tenì tiszteletet tulajdonitt a szt: Lélekner; a mennyit más Locusok-
ban a Kegyelemnek, bèkességnek ej szeretetnek ej Irgalmasságnak
Lásd. Rom. 16. 24. Az Ur Szeretetem minyájjatokkal az Krisztus Je-
susban Ephes. 6: 24 Kegyelem mindenekkel. Colossé 4: 18. Kegyelem

veletek

veletek i Thes. 1:2. Kegyelem nékték ej békeség 2 Tim. 1:22. 1 Pet. 1:2. Kegyelem ej békeség telyesedjék bé benneték. Jude 1:2. Irgalmasság ej béke ség, ej szeretet bővségesen adassék nékték. 2. á. t.

Eádem paginá Jelen. 1:4.5. Emeris akarja bizonyittani á szt: Lélek nek tiszteletit, értvén á Hét Lelkeken á szt: Lélek Istent. Oh mely nagy vérmerő bátorság el-meg-atalkodott Nagy vakság!

Hiszem az ellenkező Értelme szerint innen á jöt ki, hogy a2 Hét Istenlelkek, hét Istenli személyek, ej mint az Atyának, s á Jézus Krisztusnak, úgy Ezen Hét Istenli személyeknek is Istenli tiszteletet tulajdonitatik. Ez képtelen értelem

Eádem Paginá. Hogy az Hivek á szt: Lélek templominak mondatnak 1 Kor. 3:16. Cap. 6:19.20. azt tudgya hogy á szt: Lélegnek tiszte tére szenteltetett Lelki Házak az Hivek; nem pedig mondatnak a Templomok az igaz Istennek tiszteletire rendeltetett hajlékok, hol ottan á Jézus igaz Universalitása. Hogy minden templom az Isten tiszteletire rendeltetett hajlék legyen. Vallyon á Dagon Temploma az Isten tiszteletire készittetett s rendeltetett hajlék volt é? Lásd meg i Kir 5: Ezen Locustokról fellyebbis szóllottunk rövideden.

Pagina 25. Mikli pag :) Mindenkor felette valo Istenli tisz. teletet tulajdonitt á szt: Lélegnek abból; hogy á szt: Lélegnek nevében is úgymint az Atyának ej Fiunak nevében meg-keresztelkednek. A Keresztségnek pedig nem tulajdon vége az, hogy abban, ej á Lélek nevében valaki meg-kereszteltessék, azt egy örök Istennek tudgyék s valljá. ej annak Istenli tiszteletet tulajdonitason. Péld. orszért Az Izraél Népe á Mosesk á Ködben ej á Tengerben keresztelkedett meg 1. Kor. 10:2. Némely Tanitványok á Keresztelő Jánost Keresztségében Jsel. 19:3. A Keresztség pedig az Kristus Halálában keresztelkednek-meg Rom. 6:3. Ezekből pedig nem lehet ki hozni azt. hogy Mosest á Ködöt á Tengert, á Keresztelő Jánost Keresztségét ej á Kristus halálát, ej egy örök Istennek hitték vallották volna az Hivek; annálinkább, hogy Istenli tiszteletet tulajdonitottak volna azoknak

Tehát pagina 26. mikli :) Szt: Irás szerint meg-keresztelteted telenül irta ezeket: Minden szt: Irás szerint meg-keresztelteted Embernek hinni ej vallani kell azt; hogy az Atya ej á Fiu ej á szt: Lélek, az ő igaz ej örökkévalo egy Istene. Üdveritő azt pa. rantsollya Tanitványinak Matt. 28:19. Menyetek el keresztelye. ted Atyánk, Fiunk, ej szt: Lélegnek nevében Marc 16:15.16. De bi. zony nem egy ebert, hanem hogy minden üdvezülni kivánó ej meg keresztelteted Ember azon egy hittel vallya á Fiut ej á szt: Lélegt ez maga egy igaz Istenének lenni, valami éppen vallya az Atyát; mert ez Három egy.

Ez pedig

Ez acuk nem igaz: Mert ellenkező az igazsággal az igazsággal ej Ellió
jkcsfrdmpt l- Szentírással. A igazsággal szemben nem kívánjuk,
mert az igazság Istennek ej az Istennek szemben hamis és
Sas Kristusban, ej az a Szentlélek Kemmi különbséget a mcg Krisz-
tusban az igaz ej Valláson: Hiszek egy igaz Istenben
ki atyja egy ej fia Jézus Krisztus; kinek mcg elégítést illyen Vallás
tételével. Mikben a Szent Írásnak Ellenmondó Hamis kemmi
Jel. 2:24. Cap. 5:37. Cap. 13:5. Róm. 6:5. Fal. 3:27. Ez az igaz
igazság sincs ej Vallás Mert is. Szt. 6:69.70.

Ezekben Papnak. Mégis igy is: Mcg Kereszteltetni gedig
az atyának Fiának és az Szentlélek nevében „Szentségi tétel"
Lásson annak az Igazsággal, akár hogy Jézus ej Istenségét,
tételét mcg-Vallás ej Mcg-Istenségét Szentségi rejtekben
Ha ej Evangeliomságnak Szükségek magát Keresztségben Vala hogy
ej mindjárt Születés el-feledkezni ej el-Kárhozni. Sőt rad
Olyan Igaz „igazság" mint a Feltyeb vala nincs. Mert igazság Is.
mit ej Szentlélek nevében Keresztelni? mcg-Szentségtetni
nem azt tészi hogy vala: Ez hármat Jézus Istennek kimi kül.
fogy ej szolgát Igazsága Szolgája magát „Istennek nem tészi
mint Jézus, hogy ő abszolutus, ej ő Szentséghez az Igazságban
el-kárhozás Vallásra, ej Keresztelni tudatlanul vala Gyermek
Szentségi á Szentségnek, mely az Igaz Istennek Szemben Kívülvaló
Jézust, á Keresztség Jézus által is Kárhozásra, ej a Szentlélek által ki
Szentségtelenül meg-szentségtet Igazságban.

Mely értelem Szerint a Keresztség által nincs külső Szokások
a Keresztségnek meg-hasonlítják Ezek Régiek Szentségi ej kinek
Szükségessége ej vétek Is. Ezekből

Ez Paginál. ct. 82-83. §4. Mutat Sibl III. Tom. II. pag
meg-rezik hogy az ellenkező nem Szóval tud a Szentségekben, nem
Hordja a Jézus élete, Szavak régik hasonlat nem Szól két Szavakból,
hanem valódi Szentségi rejtekben Szolgálatja.
Ez hogy hasonlatosság két Szó tehát nincs Szentségi; hanem
Szép Hasonlat mikor magának Szolgálatja felöl.

Pagina 20. Mutat Sibl. III. Tom. II. p.) az ellenkező
Szegyen mégis az magyar Szótár szerint: Szégyen, Szégyenkezik,
tenni: Szégyen Szégyenkezés Szégyenletes Szégyenlős, Szégyenlősség.
Szk. Sz. cz. ez az igaz. Mely mutatkozik: nagy mint a Keresz-
Keresztségben: az Szentségi Szokásban Szent Szentséget Szemlélve
Szégyenlősségnek a Szentségi az Szentségi Szentségben nagyon kívül,
Sőt ej vesztő ezzé Szentségi Szokásnak által mcg tapasztalásnak az Szent-
ségek, az Egy Szentségi Szokásban Szép, Szentségi mcg-Szép.

Szentségi

börzetett szemelyeket — Oh meg àtalkodott és feledékeny vak!
Pagina 8va Mihi Lib. III. Tom. II. pag. :) azt irta
hogy "az illyen tiszthez nem külsö érzékenységbéli meg tapasz-
talással hanem hüttel kell. járulni., hát a Kristus kereszté-
gèből, mieért akár külsö és testi érzékenységbéli meg-tapasz-
talàsból kell itéletet tenni a Kristus Keresztségéröl, nem egy ha-
nem három meg-különbözteted állatokot találsz, meg külön-
bözteted helyeken; ugy mint az Atyának Állattyát az Egben az hon-
nan Szoll. A Fiunak avagy a Kristusnak állattyát a földön az hol
meg-Keresztelkedett. És a Szt: Lélekneck állattyát. galamb lépik
az Aérben: vagy levegöben:) az hol le-szállott az Kristus Fejére
a testtel ej Vérrel valo beszélgetésböl illyen képtelen okoskodások
szoktak származni: illyen az Ellenkezöjei. Tehát nem egye-
nes utra igazitottak az Ariánusokot a Végiek; mikor azt mondot-
ták: Mennyel Ariánus a Fordánhoz, ej ott világosan hozza juttak a Szt:
Háromságnak titkának külsö érzékenységek által valo meg-tapasz-
talàsához. Pagina 27. Mert ezek a' dolgok nem ki jelentö
s meg-ismertetö jelei annak; hogy az Egy Istenni állatban három
meg-Különböztetett Istenni Személyek legyenek: Ugy mint az Atya
Ur ige, és a Szt: Lélek; ej hogy ez három egy Isten legyen.
Sőt inkább a Kristus Keresztsége jele volt Szt: Attyától az maga
Hivatallyára a Szt: Lélek által valo fel-szentelteteenek: jele volt
az ö tölle keresztelett Keresztség méltoságának-is. S jele volt annak is:
hogy àki a Kristus nevében meg-Keresztelkedik vízzel annak Szt:
Lélekkel is meg. kell Keresztelteetni; mert különben a' vízzel valo
Keresztség Semminé nem használ; mint Simon Magusnak nem használt
Vel. 8: Ujtus. 9. 18. 19. 20. — 25.
Ki fogyván az Ellenkezö a Locusokbol. utoljára czáfolya a Szt:
János Apostol Levelét Pagina 27. És azt gondolya hogy ab-
ból egyedül mondhatatlankeppen meg-bizonyithatya a Szt: Lélekneek
Személlyét s Egy örök Istenségét, sőt a Fiunak is, de mint a többi,
be ugy ebbeis bele szól. 1 Jan. 5: 7. Három vadnak akik bi-
zonyságot tesznek az Egben. Az Atya az ige, ej a Szt: Lélek, ej
ez három egy. Innen igy okoskodik Ellenben: Az Atya személybé-
li valoság és igaz Isten. Nem különben az ige avagy a Fiu, bi-
zonyára tehát a Szt: Lélek is. Ki az Atyával és Fiuval a Ci-
tált Locusban egynek mondatik, Személybéli valoság ej igaz
Isten; mert egy az Atyával ej a Fiuval. Masodszor: az Atya
és a Fiu, ej a Szt: Lélek, az mi üdvességünk felöl valo három
Mennyei bizonyságoknak mondatnak lenni ezen Locusban, ha
pedig ezek Istenni erö avagy accidens volna a Szt: Lélek nem
tétetnének volna az Atyával ej Fiuval egy Karban ej rendben

Mert ha

Mert ha mind az Atya, mind az Fiu meg- különböztetett Sze-
mellyek, az harmadik bizonyságnak úgy mint a szt: Lélekneks
azon bizonyságtételben Személynek kell lenni. mert bizony-
ságot akárkinek dologban is, arrúl nem tehet, hanem személybéli
valóság. Mert annak-nekünk adatott (:vagy igértetett:) örök élet
rôl bizonyságot tevô szt: Lélek (:ugyan ott Vsr. ii.:) Nem lehet
hogy accidens tsak. azaz istennek minden állandó ereje, légyen
hanem személybéli valóság, hanem személybéli: Valóság, és úgyan
Istent igaz Személy. Harmadszor: A. gtr Vsben a Jesus
annak örök életünk felöl valo ezen Mennyei bizonyságtételt
Isten bizonyságtételének mondja. Mert igaz és örökkévaló
Isten tehát a szt: Lélek, mert mint az erőtlen Atyának
és Fiunak, akképen tulajdonittatik a szt: Lélekneks, ezen Men-
nyei bizonyságtétel az 7dik Vsben, a melyre nézve úgyan
ott az Atya, az Ige és a szt: Lélek. Egynehány mondatnak,
Summáson azt akarja mondani: Az Isten Állattyában egy
De személyében három.

Mind ezekre mindenekelőtt azt felelhetnők: Hogy ez a Textus
ej abban lévő igék. a Görög, Deák. Syriai Régi Bibliákban
s több sok fordításokban nintsenek: Lásd meg in Annotatione
Erasmi Rhoterodami: hanem a szeket magok fazakor melle
kaştani szeveto"; a testel ej vévvel tanátslozo Emberek az
magok fejekből vették, úgy szúrták be a Bibliában, hogy Em-
beri Találmányokat inkább erősitheszék.

De ainbátor legyen szt: János irása ej Canonicus:
De az nintsen az Unitáriusok ellen: Mert ha szabad az Ellenkezőnek
innen ki hozni azt; hogy az Isten Állattyában egy Személlyében három:
az Unitárius Emberneks ezze szabad azt felelni: Nem úgy vagyon;
hanem az Isten személlyében egy, de Állattyában három. Ha az
Ellenkező azt mondja: Képtelenség azt úgy hinni és vallani: Az
Unitárius is azt feleli néki: Képtelenség azért annúl ő hiszi és valya:
Tehát miképpen Egyik azonképpen a másik is egész Képtelenség!
Nemis lehet az Istennek állattya s személye között Különbséget
tenni; mert az Istennek állattya s személlye tsak Egyet tészen

Felelet Ezek szerént: az Ellenkező állatására:
Elsőben: Ezen Citált Locusban: Nem azt irtá szt: János; hogy az Atya és
az Ige; és a szt: Lélek egy örök Isten; hanem tsak azt: És ez há-
rom egy. Azért igaz Sót hanem az Ellenkező sonclusioja
Másodszor: Ezen Locusban szt: János nem arátzélja; hogy az Atya
nak Fiunak szt: Lélekneks Istenségéről, az Istennek állattyá egységé-
vól tanittson, hanem szóll a Krisztus felöl; ej az ő általa ne-
künk adatott örök élet felől valo bizonyságokrol, Kiket a bi-
zonyság tételben mond egynek lenni.

Harmadszor:

Harmadszor: Eren Tételemnek igazsága meg tetszik a következendö
dik versbölis holott az földi három bizonyságok; Ugyanint a Viz,
a Lélek, és a Vér. Egyűek mondatnak. Az ellenkezö sem mond-
hattya; hogy ezà Három állattyában egy, hanem meg kell vallani
hogy a bizonyságtételben egy. Tehát amely értelemben ej dolog-
ban mondatnak egyűek a földi Három bizonyságok; ugyan
azon értelemben ej dologban mondatnak egyűek a Mennyei Há-
rom bizonyságokis. Mert: Ubi Scopus verborum idem est eadem
est etiam ratio considerationis. A Földi bizonyság tévök
pedig a Viz, a Vér, ej a Lélek; nem állattyokban hanem a bizony-
ságtételben mondatnak egyűek. Azért a Mennyei Bizonyság tévöj:
Ugyanint az Atya az Ige ej a sz: Lélek; nem állattyokban, hanem
a bizonyságtételben mondatnak egyűek.

Negyedszer: Hogy a sz: Lélek az Anyával, ej a Fiuval egy karban
ej rendben tétetik abból nem következik; hogy a sz: Lélek Sze-
mély meg-pedig Istemi Személy legyen: Mert Mózes Sámuel egy
karban ej rendben tétetnek az Istennel; de mégis nem voltak
Istemi Személyek. Lásd meg 1 Kir 8:7. Félt az Izráel Népe az Isten-
től; ej hitették az Urnák; ej az ö Szolgájának a Mózesnek 2 Mojs: 31.
Ötödször: Hogy bizonyságot akármely dologbanis már nem lehet
hanem csak Személybéli Valóság. Az Nem igaz Universalitás;
mert az Ég és a föld bizonyságtévök jóllehet nem személybeli Va-
lóságok 5. Moj. 4:26. Cap. 30:19. Az Krisztusnak tselekedetei nem
voltanak Személybéli valóságok, mégis felölle bizonyságot tesz
nek. Ján. 5:36. A Józsej Palástya nem volt Személybeli való-
ság mégis bizonyságul mutatá Józsej-ellen a Putifár felesége
1 Mos. 62:12=19. Az Ellenderöknek hárák lévö kövek fák s.a.p.
ha gonoszul gyülöltetnek raktattatnak öszve bizonyságok lésznek ellene
Lásd. Habak 2:11. Sőt azaz igasságot karhoztató Könyveis bizony-
ság lészen minden betüivel az Ellenderö Ellen amaz utolsó napon.
Tehát nem igaz fel-tétele hogy tudnia illik csak Személybé-
li Valóság tehet bizonyságot. Azért Nem igaz Consequentziájais
és Conclusioja. A predig valóságos igasság, hogy a sz: Lélek Nem-
Istemi Személy ej Nem örök Isten; hanem Istennek ereje amely
láthato az ö munkáiban tselekedeteiben.

Harmadszor: Hogy a Meg neveztt bizonyságokból bizonyságtételek
Isten bizonyságtételének mondatik; arrál Sem a Fiunak Sem
a sz: Lélekneck örök Istensége nem jelentetik; hanem az Iste-
ni nevezeten csak az Atya Isten értetik. Olvasd meg a 9tk.
10tk ej 11tk Részét. Különbeniis akárkit s akármit ál-
tson elö Isten bizonyságul, az nincs Isten bizonysága, ej an-
nak bizonyságtétele. Isten bizonyságtétele.
Ezek szerint az Ellenderö bölé Sült, Ezen Locusból erőszako-
son ki tekert Bal értelmében, ej az Unitáriusok ellen semmit nem
bizonyithat.

Nem lehet

Nem lehet itt el halgatni az Olvasónak Tekintetes
Bátor Ságát; Es meg azt Neki tellyes valósággal Irván
Ian sajátt a fel: Szászoknak Magyarországban Mert nyomni
Eltsöbben: Pálamit az Ura az Prophétát által Szólott, Istenünket
az Keresztyén felöl az új Testamentomi utolsó időre; és azután való
és a Keresztyén felöl Pünkösd napjától fogvá való időre Ne Blasphemálna.
Es Illyenkor: Az kor a jövendő felöl fel: Jelentésről Es Ujjonnan
lelkéről Szól, mint Istennek nyilvánsága erejéről és hatalmáról
s azt mind addig Szent Lélek Istennek magyarázza; ép annak utána
nap Jövendő vót s hazahozni tulajdonitja Azért nagy 22. Cselek.
Harmadszor: Az Atya Istent Istenünk minden Istenek felöl meg
tészteni; midőn minden hatalmas felelősségnek s fel: Lélek
Istennek mint Isó Istene Szerént: Harmadik Személynek
tulajdonitt még Külön hitzetne az Ujjonnan. Az Evangelium
Lelkéről tanúlni; ép Szegletkében ha tulajdonitás vótanni kellett
Lelkei evőt az Atya Istennek, mint fő Accidensnek tovább
s mondja Pap: 28. halva minden Substantiából Creatúrák Szét,
vált; az Lélek Nintsen s nemis fejt. az O Felsége teremtése
tiltot Accidens. Az Accidens az Atyát Substantiát nem tudná
meg Különböztetni: Mégis fel: Lélek magyarázza Istenünk akaratyát
s Szószólónak akarhatyuttuk.

De azt Sem lehet itt el halgatni, mely bal ép Képzelet ez,
tekintben Lészen a Pátriárcháknak minden felöl; mellyet kapja ki hozni
hogy, tel- akar nyomni épen a kútfőre. Es Dolog nem épség-
hanem az meg Vál tót tése; mellyből minek dögletes Kútfőből,
vizet Zavaros halálos méregnek telyes folyamatos hordja Ki t.i.

Pagina 1ma mikor fel: Evang. Lib. III. Tom. II. regina
Örökkévaló Bölcsségnek Tanátsa Cap. 8. melyet jöken ex Prov.
12. 13. Szavaival ép jegyén Kinek nem tetszik; ki meg-ejtni fe-
lőségnek templomát; és bölcsségnek tanátsa lészen a kétes Kérdés
Ezen Szegről Magyarázatban minden hibákról; mert ez nem is
tőt örökkévaló bölcsségnek tanátsa Sót Következendő időre, ép
mint az új Testamentomi utolsó időre jövendőlett; s meg is
Evalonak mondja: az az illő világ fundamentomának felvetése
réve elő vala örök Bölcsségnek magyarázva. A Kétes Kérdés
képpen Vegyétek ki Fel: Számát az ez Bukarest Magyarra Pa-
ter s Mágor Pagina Be Jön Istennek ép Pagina Istennek
örökkévaló fiának nevez.

Itéllje meg a Fő Lelki epistolát ép a fel: Lélek Isten
Ehez, mely igen Ellenkezik azzal a fel: Számmal, ép az Istennek
tulajdonával. De Lépjük-meg a Dögletes Kútfőt
mélyéből Zavaros folyamat jöjjön Pag. 5. ez regna Az Evangelium

Páttse

örökkévalo Béketségnek tanáttsában; az Istennek örökkévalo Fia az ö Atyjának akaratyának; ereje közzül annak Egy meg magyarázója Jób. 33: 23. 24. Az El esendö Embert ej az Atya Isten, közöt, az örökkévalo Békeségnek tanáttsában; meg örökölt ö dönnek elötte Kerubjaiv ej közbenjárói tiszteket vállolta magára

Ezeknek semmi fundamentoma ej nyomra nintsen a Szt: Irásnak; tsak Hülekhez ej Bábákhoz illö találmány s költöt beszéd, ej szorgalmasan el kell távoztatni; mert nem hasznosok az üdvösségre; hanem az Atalgatónak el forditására valók 1 Tim. 4: 7 2 Tim. 2: 14. Tit. 3: 9.

Továbbá azt irja: Eádem pagina. Krüs (: ugyanitt a Tim :) Szent Attyát mint igaz Birót, az ö kegyelme felöl igy tsolittya meg szabadittó-meg örök ne fellyon a vérenk találtam engesztelést néki. Ez is tsak ollyan fictio; mint a felsö; mert itt nem a Krisztus, avagy (: az ö bal ítélete szerint :) az Istennek örökké valo fiá szól, hanem Ellihu beszédi Jób: Jobhoz; ej a vulgátában nemis verem hanem vothadás vagyon; azért nem lehet itt a pokolbéli vermet itt értetni; melyböl az Isten Szt: Fia által meg szabadítando vala a Bünös Emberi Nemzetet; hanem a tegnapi találnak verme értetik. Az Angyalok sem értetik az Krisztus; mert soholt a Szt: Irásban a Krisztus Angyalnak nem neveztetik, azért ezen Locusban sem

Eádem Pagina. Mely Közbenjárói Esedezésére a Fiu Istennek ez lett a felelet; az Atyától Istentöl ami vagyon Esa. 53: v. 10. Minden tsuma tejendi az Fiu az ö Lelkét áldozatul a bünért; meglátya a magot; ej az Urnak az ö akaratya az ö Keze által jo Szerencsés lészen. v. 11. Az ö Lelkének fáradságának meglátván hasznát meg elégedik.

Ezekben Contradictorium vagyon: Mert az Krisztust Fiu Istennek mondja; ari az ö értelme szerént, Egy örök Isten az Atyával; mégis azt irja; hogy Esedezett Szt. Attyának. Hiszem az Egy örök Isten Joha. Senkinek nem esedezett. Fiu Istennek mint pedig Egy Igaz Istennek tartya a Krisztust, mégis Kezesnek s Közbenjárónak neveri; holott Szt Pál Apostol nem a Fiu Istent, hanem az Ember Jésus Krisztust mondja egy Közbenjárónak lenni. 1 Tim. 2: 5. Amikor az Esaiás mond a Krisztus felöl a Citált Locusban, azok a dolgok nem örök üdöknek elötte voltanak; hanem az utolsó üdöket jövendöltettek, a Krisztusnak nemis Istenségi természetit, avagy örök Istenségét erösittik hanem Emberi természetit jelentik. Zárd meg az Egész Caputot. Nemis ugy czáfolya ezt a Locust annyit vagyon az igaz betüben, annál bizonyosabb magyarázattyait: mint Szintén a Szt: Jób Könyvéböl is

fordán

tsonkán s változtatással citalta ezt á Locust.

Nevetésre mélto Gyermeki okoskodás; hogy az Atya Isten és á Fin Isten között, illyen beszélgetés ej Panátskozás lett volna; meg pedig az Fin Isten á szt: Job. idejében esederett volna: Az Atya Isten Isaiás Idejében adott volna arra feleletet, s jo választ. Azért amit az Ellenkező itten beszéll; abban nintsen semmi igasság ej valoság; hanem éppen tsak Fabula; mégis nem szégyenli azt irni.

Pagina 6a Hogy ezá Kegyelembéli szövettség ment végher az Atya és á Fin között; az örökkévalo békességnek Tanáttsában meg világ fundamentomának fel-vettetése elött.

Pagina 6a Az ötödik Kérdejben azt teszi fel: A tellyes Váltságnak éj meg szabaditásnak Isteni Munkáját, tsak puszta Cmbernek lehetet é tökélletesen végher vinni? Czélozván á puszta Cmber nevezetivel arra, mintha az Unitáriusok az Kristust tsak puszta Cmbernek hinnék s tartanák. Az Unitáriusok pedig azt sem tudgyák, mi légyen á puszta Cmber, ha tsak lélek nélkül valo s meg-holt Cmbert nem ért rajta az Ellenkező.

Az Ellenkezőnek ezen Kérdésére tett képtelen feleletinek summája tsak az Pagina 8 e 29. Hogy á meg-Válto ej szabadito Vr. Jesus Kristusuk szükségeszéppen igaz ej örökkévalo Istennek; ej égyszersmind igaz Cmbernekij kellett lenni; ezt pedig á szt: irás nem tanittya az Jozan-okosság sem engedi meg; azért nem jo az felelet s nem mélto á bé vételre.

Pagina 7. 8. Sok Locusokot citál az Kristus örök Istenségének meg-mutatására, melyeket ki ráztunk kezéből; meg-mutatván már sok izben; hogy jollehet az Kristus Isten, de azért hogy Isten, nem amaz magátol valo égy örök Isten, képtelen állatásának illyen képtelen okait adja Pagina 9. Elsőben: Azért kellett Örökkévalo Igaz Istennek lenni; hogy á Keresztnek elnével meg nem foghato kinos halálát; ej ki mondhatatlan gyötrelmétis, melyet kelkében viselt á Meg-Válto el-birja ej hordozhassa. Másodszor: Hogy mind á bünön mind pedig az Halálon ej poklon; mint Mindenhato Isten Győzedelmet vehessen 1 Kor. 15: 55. 56. 57. Harmadszor: Hogy az Atya Istennek meg-Sértődött Biroi igasságának eleget tehessen mind az utolso fillérig Luk. 12: 19

Az Elsőre illendő feleletünk lészen az; Hogy az Egy örökkévalo Egy Igaz Isten soha meg nem feszittetett mert kélek Jan. 4: 24. ej meg sem holt mert halhatatlan 1 Tim. 6: 16. Azért sem kénos Halált, sem kelkében gyötrelmet nem szenvedhetett, ej Igy á Meg Válto örök Isten nem lehetett. Á kénos halálnak s gyötrelemnek el-birására s viselésére, á Meg váltonk nem az maga Istensége adott segitséget s erőt hanem az Atya

Isten

Isten, akinek Könyörgött ej akitöl megis halgattatott Mat. 26:39
41. 42. Cap. 27: 46 Sid. 5:7. Ha az Meg-Válto Örök Isten lett
volna, az Hiveket nem méltán intené Szt: Péter Apostol arra
hogy á Kristus példáját kövessék á szenvedésekben 1. Petr. 2: 15. 21.
mert azt mondhatnák az Hivek. Á Meg-válto Örök Isten volt
s el-szenvedhette á Keresztet, de az Ember nem Isten hogy el-
szenvedhesse s el-birhassa. És igy semmi Vigasztalást nem ta-
lálna sem békességes-türést nem tanulna á Keresztény Ember
á Kristus szenvedésének példájából

Második Feleletünk. Á Mindenhato Isten mindenkor győzedel-
mes volt á Bünön, az Halálon ej á Pokon, azért nem volt szük-
séges; hogy meg-határozott bizonyos üdöbenis győzedelmesked-
jek azokon. Az Hivekis tartoznak azzal; hogy ezeken á Zelki
Ellenségeken győzedelmeskedjenek; melyre intetnekis Jelen. 2: 11.
17. 26. Cap. 3: 12. 21. Efes 6: Mindazonáltal senki az Hivek körzül
nem mindenhato Isten. Hiszem

Harmadszor: Mikor az Atya Istennek igassága meg-sértődött
volt; akkor az Fin ej Szt: Zélek Istennek igasságais meg-sértődött
volt; tehát á Fin Isten nem tsak az Atya Isten; hanem az ma-
ga ej Szt: Zélek igasságának eleget tett. Ez Képtelen állatás.
Ha eleget tett az Kristus mint Fin Isten, már mü nem vagjunk
adossok, és nem félhetünk büneinknek büntetésétöl; ha meg nem
térendünkis. Ezen az Uton Könnyü az Ellenkezőnek üdvezülni
De ha lz-vágta á fát maga alatt; mert Eadem pagina felyebb
azt irta hogy örök mindenhato Istennek kellett lenni hogy ele-
get tehessen, máj szovával ugyan ott azt mondja; hogy ember-
nek kelletett á bünért meg-lakolni. Ezek Contradictoriumok
Ami illeti ezen Citált Locusokot 2 Kor. 5: 21. Rom. 8: 3. Esa. 53:
Luk. 12: 59. azokban egy szois nem bizonyittya tudományát.

Pagina 8. e 29. Azt jol mondja; hogy á Meg-Váltonak szük-
séges Zeppen igaz Embernek kellett lenni; de megis nem jol hi-
ki s vallya azon Meg-Váltonak Emberiségét: Mert azt irja
hogy á Meg-Válto Isten: az Ige testet, vagy Emberi testet, ej
emberi ábrázatot vett magára az az. Az Ige testé lett, az
Isten testben jelent meg; ej ugy lett az Meg-válto igaz Emberré.
Ezt az értelmet pedig akarja bizonyittani. Ex Jan. 1: 1. 3. 14. 1 Tim. 3: 16
— Minthogy ezen Locusokrol fellyebb szollottunk, itten
most nem illettyük; hanem rövideden tsak azt mondjuk
Hogy testé lenni s emberi ábrázatot venni fel; nem azt té-
szi hogy Emberré lenni, hanem emberi erötlenségben lenni,
meg alázatni, vettetni, utáltatni. A Kristus Ember volt már
akkor; mikor testé lett. Lásd á Contextust

Ezen értel-

Ezen értelmére alkarja hozni azt-is ami ván Filipp. 2:6.7.
az honnan Summason azt hozza ki Pagina. 10. Hogy á Meg"
vált Jésus Krisztus Örök Isten volt; ej az üdönek tellyes vol"
tában meg testesült azaz Emberré lett. De eleg balul
magyarázza á sz: Apostol szovait; mert Istennek formájában
Istennel egyenlőségben lenni, nem azt tészi, hogy örök Isten"
nek lenni, hanem Istennj munkákot s tselekedetet vinni végben.
Tehát á Krisztus Istennek formájában, ej Istennel egyenlőségb
arrol volt; midőn ez földön járt ában, ábenne laktzo Istenj
erő által, sok tsudálatos Istenj munkákot ej dolgozot tselek
szik vala. Hogy pedig magát meg üresitette; ej szolgai for"
mában s'emberi állapatban találtatott; nem azt tészi hogy
az Isten meg-testesült, ej Emberré lett; mert már ellrol Em.
ber vala, hanem azt jedzi hogy midőn el-jött volna az Kris"
tus szenvedésének-ez halálának ideje; akkor szolgai állapo"
tot vállolt magára á Krisztus, ej Ellenségeinek kezekben bo"
rsátvan magát; ugy viselte magát, mintha semmi Istenj erő
benne nem lett volna maga oltalmára; ej igy meg-üresit"
vn magát á benne laktzo Istenj erötöl meg-engedte, hog
ugy tselekedjenek velle mint valami haszontalan szolgá"
val ej akármely közönséges Bünös Emberrel.

Ezeknek igazsága meg tetzik tsak abbol is: Hogy az Ö"
rök Isten magát; akkor Istenségétöl meg-nem-üresitheti; mert
változhatatlan; tehát Emberré lenn lehetett; ha pedig meg-
üresitette volna magát, s Istenből Emberré lett volna; meg
szünt volna Isten lenni. Hoc est absurdum.

Tehát az Ellenkezönél jobban szollott az Angyal; ej ig"
zábban lrt Sz: Lukács Evangyélista az Meg Váltonak igaz
Emberségéröl Cap. 1:2. hogy 1:t. illik:) fogantatott született
nevezetett s. a. t. mint egyéb más Embereket
Pag. 10. 11. 12. 43. 97. 98. A Krisztusnak Cselekedetet for"
gatván igen sokat mond sz: Urunk ellen; á többi között azt ir"
ja: Az Krisztus adta önmön magát mi értünk; ej mi kel"
lyettünk mint Kezes ajándékul ej áldozatul Istennek gyö"
nyörüséges illatozásra; midön lett átokra ej bünné á ma"
gos Keresztfán; mi értünk ej mi kellyettünk s. a. t.
És az örökkévalo Békességnek Tanátsában fel-vállalt ke"
zességének conditioji szerint. A Keresztnek Kénos ej gyalá"
zatos Halála; ej á Ki mondhatatlan szenvedések által, á
Váltságnak tökelletes árrát az utolso fillérig be fizette
az Krisztus sz: Atyjának mi értünk, ej é fizetett Cseleg
tett á bünért s. á többi.

Feleletz (Ezze

Felelet erre: Elég kocusokot citál; de nem érti azokban miné-
mű Figurák ej hasonlatosságok vadnak, tsak á szokot vészi
fel-nem á dolgokot visgállya, ez az oka: hogy tsak betü sze-
rént magyarázza melyből sok képtelen dolgok következnek
Mert Ugyanis Elsőben: Ha á Kristus Eleget tett mű érettünk 's
helyettünk; tehát az Isten Ingyen valo Kegyelmének Semmi helye
mütsen á meg-igazulásban, ej üdvezittésben. Sz: Pál Ap. pedig
azt mondja: Hogy Ingyen Isten kegyelméből igazulnak meg
minden Emberek á Kristusban valo váltság által Rom. 3: 24
Cap. 6: Tit. 2: 11. Es ingyen kegyelemből üdvezülnek Efes. 2: 8.
Ide valo á tíz ezer talentomos szolgának ingyen el-engedtetett
adosságárol valo Példa Beszédis Matt. 18: Melyben mintsen Elég-
tétel, azért bizony nemis Jésusi Elégtétel által töröltetett el á bün.
Másodszor: Ha á Kristus eleget tett 's bé fizetett á bünért, mint ados-
ságért, viselvén képeket 's Személlyeket á bünösöknek; mint Kezes:
tehát már az Ember nem adoss az az: nem bünös nemis érdemes
á büntetésre, az Istennekis mintsen Semmi jussa á büntetésre:
mert maga az Ellenkezöis azt beszélli Pagina 43. Midőn bé
fizet á kezes az adossokért, nem marad azon tul fenn, Semmi
jussa á Creditorok, Sem az adossokon, Sem á Kezesen; mert á
Kezes bé fizette azt az adossokért, valamivel ők tartoztak mind
az utolsó fillérig, ej eképen á kezes minden adosság aloll fel sza-
baditotta mind magát, mind az adossokot. Tehát
Harmadszor: Egy meg-térni nem akaro bünösis, el-nem kár-
hozhatik; mert á Kristus mint Kezes bé-fizetett annak bünért
Ez elég képtelen értelem. De
Negyedszer: Nem álhat meg az Ellenkezőnek ezen értelme
azértis, mert az bünért örök halált, az az kárhozatot érdemel
vala á bünös Ember, de á Kristus rövid ideig tartó testi fáj-
dalmakot, ej testi halált szenvedett, ej igy nem volt egyenlő
á bün és á szenvedés
Ötödször: Az Kristus tulajdonképpen nem szenvedett büntetést
mert az Istennek mind igasságával mind irgalmasságával ellenkezik
á szentet és az ártatlant á bünösökért meg-büntetni 5. Mos. 24: 16.
Ezék 18: 20. 4. Kir. 14: 6. 2 Paral. 25: 4.
Hatodszor: Á Bünösök hivatatnak 's intetnek á meg-térésre
á szt. Eletnek ej á Jóságos tselekedetnek gyakorlására; ej mint
hivek az Kristus példájának követésére 1 Petr. 2: 21. ezek pedig
nem szükségesek, ha á Kristus mindenképpen bé fizetett 's egyszer
eleget tett.
Hetedszer: Az Oh Testamentomban az bünösöknek bünök fizetés
ej elégtétel nélkül botsáttatott meg; azért az ujj Testamentom alattis

fizetés

83

Felelet erre: Eleg Locusokot cital; de nem erti azokban mine-
mu Figurait ej hasonlatossagot vadnak, tsak a Szokot veszi
fel-nem a dolgokot visgaltya, ez az okaihogy tsak betu sze-
rent magyarazza melybol sok kepetelen dolgok következnek
"Mert Ugyanis Elsöben: Ha a Kristus Eleget tett mu erettunk es
helyettunk; tehat az Isten Ingyen valo Kegyelmenek semmi helye
mutsen a megigazulasban, ej üdvezitésben. Sz: Pal Ap. pedig
azt mondja: Hogy Ingyen Isten Kegyelmeböl igazulnak meg
minden Emberek a Kristusban valo valtsag altal Rom. 3: 24
cap. 6: Ef. 2: 11. Es ingyen Kegyelmeböl üdvezülnek Efej. 2: 8.
ide valo a tiz ezer talentumy Szolganak ingyen el-engedtetett
adossagarol valo Példa Beszédis Matt. 18: Melyben nintsen Eleg-
tetel, azert hiuny nemis Jesusi Elegtetel altal revöltetett el a bün.
Masodszor: Ha a Kristus eleget tett es be fizetett a bünert, mint ado-
sagert, viszelvén Kepeket es Szemellyeket a bünösöknek; mint Kezes:
tehat mar az Ember nem adoss az az: nem bünös, nemis erdemes
a büntetésre, az Istennek nintsen semmi jussa a büntetésre:
mert maga az Ellenzöis azt beszélli Pagina 43. Midön be
fizet a Kezes az adossert, nem marad azon tul fenn, semmi
jussa a Creditornak, sem az adosson, sem a Kezesen; mert a
Kezes be fizette azt az adossert, valamivel ök tartoztak mind
az utolsó fillérig, ej elépen a Kezes minden adossag alol fel sza-
badittya mind magat, mind az adossot. Tehat
Harmadszor: Egy meg-térni nem akaro bünösis, el-nem kar-
hozhatik, mert a Kristus mint Kezes be-fizetett annak bünert
Ez eleg Képtelen értelem. De
Negyedszer: Nem alhat meg az Ellenzönek ezen értelme
azertis, mert az bünert özön halált, az az Karhozatot érdemel
vala a bünös Ember, de a Kristus vérid ideig tartó testi faj-
dalmakot, ej testi halált szenvedett, ej igy nem volt egyenlö
a bün es a Szenvedés
Otödször: Az Kristus tulajdonképpen nem Szenvedett büntetést
mert az Istennek minden igazsagával minden irgalmassagával ellenkezik
a Szentet es az ártatlant a bünösöket meg-büntetni 5. Mos. 24: 16.
Ezék 18: 20. 4. Kir. 14: 6. 2 Paral. 25: 4.
Hatodszor: A' Bünösök hivattatnak s intetnek a meg-térésre
a fel. Eletnek ej a Jo sagos tselekedetelnek gyakorlasara, ej mint
hivek az Kristus példajanak követésére 1 Pet. 2: 21. ezek pedig
nem Szükségesek, ha a Kristus mindenképpen be fizetett s egyszer
eleget tett.
Hetedszer: Az Ob Testamentomban az bünösöknek bünök fizetés
ej elegtétel nélkül botsattatott meg; azert az uj Testamentom alatis
sincs

fizetés ej elégtéel nélkül kegyelmezni s botsátya meg az Isten á bünt. Tehát midéppen az Ádám bünéz az ö tölle származott ma radékinak, nem tulajdonittatik kárhozattyokra; azonképpen az Krisztusnak engedelmessége, szentsége, igazsága ej szemlélése nem tulajdonittatik fizetés ej elégtéel gyánánt Senkinek üdvessségére.

Ez hibás mondásában az Ellenkező Érdemetis tulajdonitt az Krisztusnak sok helyeken! Holott.

Elsöben: A'ki ezt illyen igével nem él, hanem mind azokat valamelyeket á kristus nyert ej bir az Atya Istentöl adatott ajándékinak mondja lenni. Matt. 28:18. Filipp. 2:9. azért annál inkább semmit az Emberinek nem érdemlett. Az Érdem ej az ajándék ellenkezik egymással. az hol érdem van ott ingyen ajándék; mert az ajándék ingyen adatik valakitöl valakinek: az hol pedig ajándék van ott nints érdem. Minthogy

Másodszor: Az Érdemben három dolog megkivántatik (:a:) Az Emberinek á magátol legyen az á jo annyival valamit érdemel. A Krisztusnak nem tulajdon magáé voltanak azo tselekedetei; hanem mindenkor az Atya Istentöl adott erötsségéget, á kinek tala ján. 5:19.30. cap. 14:10. az Atya adott erötsségéből á kinek halálnak el-szenvedéséreis. (:b:) Akitöl érdemet valaki valamit, annak munkájának hasznára kell annak lenni. akitol érdemel. A Keresztyén jelleket terhes munkát vitt végben; melly munkájának azonáltal nem az Istennek; hanem magának az Keresztyének és az Emberi Nemzetnek volt nagy hasznára. (:c:) A nem Kának és az jutalomnak, avagy annak egy arányban legyen lönek kell lenni. A keresztyén munkája és azt követö jutalom között mintsen egyenlöség; mert kevés ideig való munkát vitt végben e földön játékban; az jutalom pedig örökkévaló, melyet mind magának nyert; mind pedig az Emberi Nemzetnek meg szerzett. Annak-okáért á Mennyei Seregis á Keresztusnak dicsöletire nem azt mondja: Érdemes vagy Uram! hanem igy Énekli az új éneket. Méltó vagy Uram el-venni á könyvet és a többi. Méltó á Bárány, aki meg-ölettetett stb. Jelen. 5:9.12

Pagina 6. 10. 11. Praedestinatiot is Emlegeti az Ellenkező még pedig allyant; melyet még á Maga Religiojában lévö Nemzetbe s elsöbb dicsöji Emberekis nem hisznek; hogy tudnia illik az örökkévaló Istennek Tanátsában, még örökkétig elötte az Istennek némellyeket örök életre választott, némellyeket pedig meg-vetett s örök kárhozatra rendelt, mindezekben jo egyenes Istenségéhez tselekedetei respectussa nélkül. Az mint

Seculum. XVIII. De A. 1767. Dániel Istrán nemes be vápásra 1467.

Az mely Sorsokot ezen tévelygése mellett cittál nem vészi
észében, s nem láttya mint a vak, hogy azok közzül némelyek
az Universalis Gratiat azt az: Az Istennek ollyan közön-
séges Kegyelmet tanittyák; mely szerént ő felsége szemely vá-
logatás nélkül minden Embereket akár üdvezitteni, ej az
igasságra hozni 1 Tim. 2:4. Némelyek a Sz: Cleemek követé-
ben Ephes. 1: Némelyek a szenvedésekre Rom. 8: való Válasz-
tásról szolnak; Némelyek egyéb külső állapotra való válasz-
tást jegyeznek. Ez az Praedestinatziója telyességgel ellenke-
zik, mind a Sz: irással, mind a józan okossággal. Ugyanis
Elsőben: A Sz: Irás azt tanittya. hogy az Isten minden Embe-
reket akar üdvezitteni 1 Tim. 2:4 Lásd. 2 Petr. 3:9. Tit. 2:11. Ezék.
33:11. azért Sendit nem-veretett meg az Isten
Másodszor. azt tanittya az Istennek Választására, ej rendelése sze-
rint, hogy az Isten azt akarta s akarja mait, hogy a jót jól a go-
nosznak pedig rosszul legyen dolgok Ezsa. 3:10.11. Conf. Joh. 3:36. Jap. 6:
40. s a többi. Tehát Sendit nem-veretett-meg az Isten.
Harmadszor: Azt tanittya hogy az Emberner szabad akarattyán
áll; hogy üdvesüllyön avagy el-kárhozzék; mert az Isten eleiben ad-
ta mind az Életet, mind az halált, a melyiket akarja azt válasz-
hattya az Ember 5. Mos. 30:15.19
Az Józan-okossági azt tiztállya: 1ö: Hogy absolute s minden
ok-nélkül az Isten a maga képére teremtetett Embert kárhozatra
nem rendelte; mert az az Istennek mind igasságával, mind iga-
nagságával ellenkezniek. Az Isten mindent jora teremtett
s szereti még magát meg nem vesztegeti, meg sem veti.
2ö: Az Józanokosság azt mondja: Valamely tudomány a való
el-bizáskodásra kétségben esésre ej minden bünre, ajtot nyit,
s utat mutat, ami Nagyobb: Az Istent képmutatora szenyva-
logatova' teszi. A praedestinatzia-tanitást az istennek igéretit fenye-
getésit s a többi semmivé teszi az igaz Tudomány. Az Ellen-
ezönek pedig Praedestinatziója s abból ki folyo tudománya
illyen dolgokot teleszenik; azert nem igaz Tudomány. Ugyanis
Igy gondolkodhatik afárki: Ha engemet Isten örök eleve
választott s Rendelt, akármennyi bünt tselekedjem tsak üdve
zülök ha-meg-nem-térek-ir; mert az Istennek Rendelése vál-
toztathatatlan: ez vaknerő el-bizakodás: Ha pedig Kárhozatra
rendelt hijában szolgálom az Istent, hijában imádkozom, ada-
kozom &. mert tsak el-kárhozom: meg áll az Istennek fe-
lölem való Rendelése; azért jobb hogy minden gonoszságot
meg tselekedjem: ez kétségben esés, ej minden bünre
nt ej ajto: Az Istent pedig ugy teszi képmutatova mert

azatat

azokor lijja fel. Igejében gyanitzjára, arit nem mehetnek
abban nints adar üdvezitteni. Ezen Tudomány szerint
sem az Örök Életre, sem a Kárhozatra választatásban, sem
ni fogantatya nintsen az Isten igéretinek ei fenyegetésinek
Az Örök Életre rendeltetést hijában fenyegeti bünöért
mert azokor meg nem büntetheti jövendöben a kárhozatra ren
delteteti; mind igéretel mind fenyegetéssel hijába unsolja
mert meg nem tehetnek s nem üdvezithetnek s á t.

Vad ár: által nem látya tsak ezekből is mely veszedelmes te
dománj legyen az Ellenkezö Praedestinatioja.

Vadnak az Ellenkezönek ezen haszontalan munkájában; mind
az Kevetkezés mind az Ur: Istennek Isten Tulajdonairól, mind pedig Könyör
gésének fontosságában s Egyebeknek sok Hibáji ei Maga Feje
töl sülö találmányi: Melyekkel az Örök Életre vezetö
egyenes utat ügyekezve be-hálni; de minthogy a szorgalma
tos Olvaso azon Hibákat Csében vévén magatskis könnyen
el-igazithattya azokrol mostan nem szollunk: Ez okon
/: Meg-fedzés: Az Negyedik folytato tld. Kezma sincs Az Origi-
" nalist, az Harmadik folytato által kezdett Continuatioja
" vendiben akarván az Originalis ágára ki porolni, azt
" el-maradot vala. Ezért az le-másolás vendiben a 4te
" Tomusban mind a Kevetkezésröl mind az Ur: Istenröl
" mind pedig a Könyörgés fontosságáról Egyebekröl vala
" Praxisában az Ellenkezönek tett munkájának ide le
" be irását In Hist. Eccles. Unitab. Eccl. Libri iii. Tom. ii
" Capitis VIIIvi Ordine a pagina 229 = 325 inclusive
" et a pagina 408 = 429. inclusive le-másolni Studio Ki
" hadtam s le-nem-másolva, nem akarván papirossát ves
" tegetni - s penmájat fáraszani: /
" Hanem minthogy mint egy tudákozással tellyes kivánja az Olva
kozó arrol

Pagina 30. Mihi Hist. Eccles. Libr. iii. Tom. ii. pag. :)
" Mi az oka, hogy az Ellenkezök s: t: i: az Unitáriusok: s t Bun
" ás s: Istennek nyilvánvalo. Igaz ej örökkévalo Istenek
" get oly halálban tagadják Se

Ezve tészünk Rövid Választ vagy feleletet! Melyre
Elsöbenis: Rövidsden azt felelhetnök! Sőt inkább mi az
oka? Hogy az ellenkezö el-szállatott az Unitária Religiorol,
mellyet igaznak lenni meg esmért volt; ej már oly halálba
tudálya az Istennek ás s: Istenségét?

Ennek bizony azok okai amelyeket Semmelemül az Uni
tásiusokra akar kenni. Mert ö maga az s: nem másolá
a resztel

a testel ej vérrel beszélgetett tanítóskorott, ej lelkej vágy testi
Emberré változott, s abból lett hogy az Igaz Hitről el-szakadott
tudgya az Egész Országh s: erről e Nagy Fejedelemségről :) kivált képen
a' végiebbek minden dolgait mellyekről s: Az Vén Prophétához
utasított Ur mutato Halauzban mindgyárt alább pag. m. :)
beszéllettünk :/ melyekről most itten nem akarunk szollani.

Elég az; hogy már nem foghattya azokat mellyek az Istennek
Szövétsége 1 Kor. 2: 14. mert ő néki és meg feszittetett Krisztus, nem csak
bolondságh hanem úgyan bolondtságh 1 Kor. 1: 23. Annakokáért
nem Igazán irtak az Unitáriusok felöl, hogy a testel ej vérrel ta„
nátskoznak testi okossáq szerént itélnek, s azért tagadják a Fi„
nak, ej a Fiú: Istenek örök Istenségét; mert ezt a Vallástételt:
Hiszem a Jesus Krisztust Élő Istennek fiának lenni. Jsa. 8: 37.
Nem a test és a vér jelentette meg az Unitáriusoknak; hanem a
Mennyei Atya fr: Szelle által, ej a Krisztus Apostoli által Mat. 16: 16. 17.
Bizonnyára ha a test ej a vér nem lett volna; ej az Emberek testi
okossáq szerént nem ítéltenek volna, a Fiu ej a fr: Szelek örök
Istenségének e világon sem hire sem Emlékezete nem lett volna

De Másodszor: Nem az Unitáriusokat hanem az Ellenkezőt
vakította-meg e világnak Istene; mert nem az Unitáriusoknak, ha„
nem az ellenkezőnek adott e világnak Istene. Gárdagságot, Tisztesse„
get Tisztességet Sok jószágot S. á t. melyekkel úgyan ditsekedik Gazdagiák.
Emberek kivánta szemünkbe szúrta; és az Igaz Hittől való el-szakadá„
sával, ám megis vásárlotta, s bé-telyesedett rajta a fr: Pál Apostol
mondása 1 Tim. 6: 9. 10. A kik pedig akarnak gazdagulni ejnek Kisér„
tetben ej tőrbe, ej sok balgatag ej káros kivánságokban, mellyek be
merittik az Embereket a' halálos vesztségekben. Mert minden
gonoszságnak gyökere a' pénznek szerelme; melyet némellyek a' kik
kivánták, el-tévelyedtek az Hittől, ej ő magokat által szegezték
sok gondokkal. Ésis így meg-barátkozván a világgal ellen„
ségévé tette magát az Istennek ej a Krisztusnak Jak. 4: 4. Innen
következett. Harmadszor: Hogy testi szemeivel valami homá„
lyosan ha csak Okulárosnis lát úgyan, de lelki szemekkel nem lát,
halván testi fületvel semmit nem ért, az üdvösség dolgaiban; mert
már meg hizott ej meg követedett e világi jókkal. Mat. 13: 13. 14. hogy
maga illyen boldogtalan állapotban vagyon; azt tudgya gondolya
hogy az Unitáriusok is úgy vadnak. Nem igaz

Negyedszer: Hogy az Unitáriusok; azokat a' fr: Szentirásbeli hel„
lyeket; mellyek a Fiunak és a fr: Szelednek Istenségéről tanúsít„
csak félig meddig vészik-fel; holott félig meddig sem vehetik
fel; mert ők olyan Locusokat az Egész Bibliában sem találnak.
Maga pedig az Ellenkező, a Fiu ej a fr: Szelek Istenségének bizo„
nyságára, a mely Locusokat által Jszkodik, bondik, ej vákor„
tatással irja-le, s hol-többet teszen hozzá, hol el-hágy benne

amint

annut fellyebbis meg-jedzettük, j à szentsèg-töredèj bünèt szemè-
re vetettük, ej töbszörtij èfelèket talál a Kegyes olvaso. És
Ötödször: A Keresztnak teremtetivöl Emberisègèröl, ej
Az Atya Istentöl néki ajándèkoztatott Majestàssàrol világoson szol.
le Locusokot nem èrtèlya. Harom
Hatodszor: Azokot el-mellözvèn tsak az olyan homályos
Locusokot veszi-fel fèlig meddig; mellyek ellentöl fogvàn con-
troversiàban forgottak; ej magokis az Ellenzözök arokràl
èrtelmèben j magyarazàsàban meg-nem-èdgyezhettenek.
Ellenünk való gonosz Parvachodàsa mellett hozza bè pèldàban
j bizonysàgul. Egy Kökösi nevü Papundot Pagina 31. 32. mihi stylo
fact. Trans. Unit. Libr. iii. Tom. ii. pagina :de nem hi-
heto egèszszen annit beszèll felöllè? Mert —
Elsöbenis: Kökösi még Deàkjàban tanulta volt j: leg alább ta-
nulni Ellett: j azt a Locust melyet az Ellenzö citàlt nèki, Kètsèg
Kivül tudtàra igaz ertelmèvel èdgyütt Ex Theol. Christ. Part. 2. Cap
2. §. 3. Melyet Deàkbol Magyarra forditvàn so szerent, igy Ellett
volna az Ellenzönek szemponàbul: Midön à Keresztyènekre mon-
datik hogy a Prophetàkban volt. 1 Ped. 1: 11. azzal az ertelmèt hogy
azokot à dolgokot mellyek a Keresztyènekre nèztek, az Prophetàk meg-
jövendölték. Làsd. 1 Cor. 10. ezèt. Hozzà adhatni artis; hogy az
Keresztyènek lèlekkel volt fel-
ruhàztatva a Keresztus minden ò tàrsai felett Sid. i: mèrtèk nèlkül,
ugyan azon lèlekkel voltanak fel-ruhàztatva Vègen a Prophetàkis
mèrtèk szerent. Azèrt.
Màsodszor: Ha tudta; èrtette Kökösi ezt a Locust; megis dissi-
mulàlta, az Hypocritasàg volt benne; ej szentèlemül nem èl-
lett volna hozzànk bè-szèlètèrt; mert kivàlèleppen liures nèvet
Paphor nem illik. Ha pedig nem tudta, talàn à tudatlansàgèrt
irja az Ellenzö olyan igen liures Nevet Papnak. De
Harmadszor: Inkàbb hihetö hogy az Ellenzöt meg-szoritotta
volt, ej làtvàn mèrges havagjàt, levet tsapott j: vagy tizelkedett;
hogy tsenderedjèk, tudvàn hogy: Bagoly is Bìro à maga Hazànàl.
Akàrmint j akàr hogy volt à dolog, az Unitària Religionak nem ke-
gulàja; j Normàja Kökösi Egyedül, vadnak nàlànàl tudosabb; j höl-
tsebb emberekis az Unitàriusok között, akik Ndvarisàggal el-
hasàggal nem fedezik-el à vilàgos Igasàgot.
A Pedig nem igaz annit beszèll. Pagina 32. mihi :/ Hogy.
Hetedszer: Az Unitàriusok èggy tèvelygèsben volnànak a' Zsidò-
kal, è's azèrt à Moses fedele alò Oltàjoton j szemeken fel fe-
dertlen volna. Mert öl az Istennek ej à Jesus Krisztusnak
Szt: Iràs szerent valo Igaz. Es üdvezitto Ismèretiben vadnak mint
den èppen melynèl többet, ha az Isten alò sic: Fia ej Szt: Lelke àltal
az Unitàriusoknak meg nem jelentette, ej Szt: Igèjèben ki nem adott.
nemis lèpi-elö töllök az utolso napon à Làràn adàsban.

Sèt in Sàb

Sőt inkább az Ellenkezőnek szemein vagyon e világnak fedele; mely miatt nem láthattya az igasságnak világosságát, hanem a tévelygésnek Sötétségében jár.

Minthogy pedig illetlen Kérdésére, Elégedendő Feleletünk lehet, nének azok az ókok; mellyeket az Ige" végében le-irtunk itten tsak rövid választ feleletet adunk, és Keveset tészünk azokhoz.

Az Finnak ej a Szt: Lélekről az Atyával való Egy örök Istenségét az Unitáriusok azért nem hihetik — Sőt tagadják.

Elsőben: Mert Sem az Ó Sem az új Testamentombéli Szent Irások Sem világoson Sem homállyoson sohult nem tanittyák azt a Fin, (domántt-az az. Sem a Próféták Sem a Krisztus Sem az Apostolok által, az Isten ki nem jelentette, a Finnak ej a szt: Lélekről örök Istenségét.

Másodszor: Mert Sem az Ó Sem az új Testamentombéli Szentek Fin ér Szent Lélek Istent nem esmérnének s tiszteltenek.

Harmadszor: Mert ez a Tudomány /: vagy thr ágazat :/ ellenkezik a Prófé" táktol, a Krisztustol és az ö Apostolitol ki adatott Üdvezitto" igasságal.

Negyedszer: Mert ez a Tudomány tsak Emberi találmány; melynek nintsen helye ej Kéte az Evangyélioni Üdvezitto" Keresztény Hütnek Fellséges Sorában.

Ötödször: Mert a Józanodásság Sem-engedi meg. Ezekről bővebben lásd az első" részben. De

Hatodszor: Mert az Krisztus ej az Apostolok Idejéhez közelebb élt Sö" Keresztényeknek, nem olyan értelmek volt az Atya ej a Fin felöl a Szt: Lélekről, ej ez Háromnak Istenségek, állatyok Személyek, és Egységek felöl, a minémü értelmek vagyon a mái Keresztények. Mely állatásunkat meg bizonyittására sok irások találtatnak Krisztus Urunk menyben menetele utáni, ej az Apostolok halálok utáni el-folyt. Egy Hétszáz Esztendök alatt, élt Doctoroknak irásiban. Az első Száz Esztendőbéliek közül Petrus Emlékezik Egy Hermás Nevü Tanitónak Irásáról Lib. 1. Cap. 5. Kit szt: Pál Apol" Tanitványának tartottak Rom. 16: 14. Irenæus Emlékezik egy" Clemens Nevü Urunk Leveléről Lib. 3. Cap. 3. Ide való Ignátii" usnak az Antiochiai Püspökneк Társis Városában Küldött Levele" Az Második Száz Esztendö alatt. Ilyenek az Justinus irási Irenæusé" Lib. 2. Ytt 47. 48. a többekéis. Az Harmadik Száz Esztendö alatt;" ezt bizonyittya Origenesnek. a szt: János Evangyéliomára való irása." Ezeken kivül Kezdd fel s olvasd meg: Athenagorásnak. Gregorius" Nazianzeninak, Gregorius Nysséninek Cyrillusnak. Basilius" Magnusnak, Athanasiusnak. Socratesnek Lib. 2. Cap. 31. 32. Theo" doretusnak s. irásokat. Ezek mellett lásd meg." A Nyczeai, Alexandriai, Tridentinumi Bitimai Constantzina" polliji ej több Concilioknak s Ignatiusnak végezéseit, Decre" tusait Confessiojit

Ezek

" Ezek meg-bizonyityák, hogy Sokat különböz az mostani
" Keresztényeknek értelmek, az Istennek ismereti felöl, az első
" Keresztényeknek értelmektöl.

Azért méltán Kérdésben tehettyük?
" Hogy ha hinnünk kellenek a Két üdöbéli Keresztényeknek év"
telnek körül mellyiket kellene hinnünk ej követnünk. és
" mellyik értelem szerént kellene hinnünk a szt: Háromságot.
" uggé? Amint most hiszik ej tartyák? avagy ugy mint ré"
gen tartották?

" Minthogy azért a Két üdöbéli Keresztényeknek értelmekben
" Tudományokban Sok bizonytalanságokat, ej egyenetlenségeket
tapasztalunk; ez okon elöttünk, minden értelem kétséges
" azért nem követtyük, be nem vésszük, nem hisszük.

" Hetedszer: Ha illyen ellenkezést egyenetlenséget, ej bizonyta"
lanságot, nem találnánk a Kristus és a szt: Lélek felöl valo
" értelmekben a Régieknek és a Mostaniaknak: Ugyis mi lép"
pen ellene be vennünk, mind a két-fél értelmének meg-erösit"
" tésére valo bizonyságokat. Mert Edgyik fél a szt: Irást
" avva világosnak ej Elégségesnek nem tartya; hanem traditiókkal
akar bizonyittani. Ezen dologral lásd meg Horninak Confessió-
" ját De Fide Cap. 27. Maldonatusnak irásait. Luther Mártonnak
" mondását Post. Major. Dom. Trinitis. A Másik fél pedig meg vet"
vén a Traditiokat szt: Irással akar bizonyittani; de azokis akik szt:
Irással akarnak bizonyittani meg nem Edgyezhetnek egymás között,
" mert amely Sorokból az Edgyik bizonyittani akarja Tudományát
" a másik fél azokat helytelennek s erötleneknek tartya.

Aki ezt nem akarja hinni Keresztyének olvassa meg a szt Ha"
gyomány Doctorinak Sok rendbéli Könyveket és irásokat. a Sok
" rend ej Üdöbéli Concilium-okban Synodusokban Edált Emanált
" Symbolumokat vagy Apostoli Vallástételeket: vide Mihi Libr.
II. Az Ugy nevezett Evangyélium hirs ej Udvességes Forrásnak
" Fiszta ej Zavaros folyásáról. ixt Könyvben pagina 689. et Sequentib.
" s. Kristus Urunk Születésére Isa: Szárádján el Kezdve le folyt. 18. Szárádok
az Isten Christus áspolyok esmérete iránt, fel találtak, mitt, s valtozatos
" Ittt agazatai iránt vala vizsgálodásban:) Es igaznak lenni meg
" tapasztalya.

Azért Sem a Traditiokat be nem vésszük; mert ezekrenek el"
" mejértöl s okosságoktol függenek s nem szt. Iráson fundáltatnak
" az emberi Elme s okosság pedig gyakorta hibádzik. Sem a Szt:
Irásbol elö hozatni szokott Locusoknak helyet nem adhatunk,
" nem azért; mintha hitelesek, ej a be vételre méltók nem vol"
" nának, holott azokban Isten és Kristus szavai vadnak, hanem
" azért; hogy az ellenkezöknélis difficultásban vagyonnak sub
judice lis est.

judice lis est :) az az ítélet további igazsága alatt forognak; és
azt a dolgot melyet azokkal akarnak erősíteni nem bizonyítyák.
Nyolcadszor: Megis azért nem lehetik sőt tagadják az Ur-
tárulsok, a Keresztnek és a Szt: Lélekнek öröktől fogvan való
Istenségét. Egy szóval: A Szt: Háromságnak titkát: Mert olyan
Terminusokkal. igékkel, ej mondásokkal él az Ellenkező, s'nná-
sokis azon Tudományok s: Hit ágazatok :) ki fejezésében; mellyek
telyességgel ellenkeznek a Szt: Irásnak Terminusaival, igéivel és mon-
dásivel, és a Sana ratioval s: józan-okossággal :) ej sok képtelenségek,
kelis telyesek.
Példának okáért: Istennek állattya, Istennek
Személlye. Háromság, az Istennek állattyában egy, Személlyében
három, három Személy, Egy állat, Személybéli egyesülés, Három
ság Egységben, Egység háromságban, körültetése az időnak utánnól
az Istennek állattya meg-oszolhatatlan; mégis mind az három
Személyekkel körültetik, az Istennek állattya körültetvén a több
Személyekkel egészben vagyon mégis, nem oszlott meg, hanem csak
egy, az Istennek minnyájok közül; némelyek állattya szerint mondat-
nak az Istennek felől; de nem örökök mind az három Személyek
kel, némely minnyájok Istennek az Három Személyek örökül meg-le-
vén oszolva, nem illenek az Istennek állattyához. A Keresztyn
meg-testesült, a Szüznek méhében testet vett magára, az Istennek
Emberré lett, a Keresztyn igaz Örök Istennek s Igaz Emberi egy Sze-
mélyben. Két természete vagyon Istennek és Emberi természete
az Istennek Személy ej természet edgyesült avagy edgyé tett az
Emberi Személyel, s természettel, Fiu Istennek, Szt: Lélek Istennek, az Fiu
az Atyának állattyából Örök időknek előtte született, mais ez
utánnis mind örökké születik s. a. t.

Vadnak többekis efélék, mellyeket Scotusnak, Thomas Aquinásnak
Ameesiusnak. Vendelinusnak ej másodnaki könyveikből akárki meg
láthatja. Mi pedig Hitatársaink ezek iránt ahoz tartyuk
magunkot csak, amit ez ej szavakról Szt: Pál a Timotheusnak
2 Tim. 6: 20. 21. Oh Timotheé! a nállad le-tett Kincset meg őrizd
el-távoztatvan a beszédben, az hijabavaló ujjításokat, ej az
hamis tudománynak ellenvetéseit, mellyet némelyek követvén
az Hit mellől el-estek.

HARMADIK RÉSZ

Mely áll az Ellenkező méltatlan s ok nélkül való patvarkodásában és Kárhoztatásá-nak megmutatásában és Megrázolásá-ban

Már következik: Hogy azért meg-mutassuk, mely igen
méltatlan és ok nélkül vádolya s kárhoztattya az Ellenkező
az Hitatársunk

az Unitáriusokat, gonoszul patvarkodván ellenünk, még pedig
olyan dolgokban, mellyekben maga fülig ùsz.

A. Patvar olyan vétek, mely szerint valaki az ö felebarátyára, és Attyafiára olyan dolgot fog s mond, melyben annak semmi vésze, sem hive, sem tanáttsa nintsen. Azért a patvarkodásban nyilvánvalo hazugság vagyon P. okáért: Midőn az Apostolok felöl Pünkösd napján azt kiáltyák vala: hogy mind meg részegedtenek s azért boloudoskodnak Tsel. 2:13. akkor patvarkodtának ellenek, hazudtanak; mert nem volta" nak részegek; hanem Szent Lélekkel töltenek vala bé.

Az Ellenkezönek illyen gonosz patvarkodása az Unitáriusok Ellen I^o: Az hogy öket Zsidoknak, avagy Zsidozoknak neveri. Lásd a Praefatiojak 6 sag. 15. 32 mihi Libri. III. Tom. II. p: s másutis

Felelet erre: Az Unitáriusok semmi részek a Zsidósággal közök nin" tsen a Kristus felöl valo értelemben; mert ök ti a Zsidók a Szüztöl Született Ember Jésus Krisztust, az Istentöl igértetett, és meg-adatott Messiásnak, az az Világ Meg-Tartojának s Üdvezitto" jének lenni: Nem hittek akkoris, s nia sem hiszik hogy Istennek Fia légyen, sót özek a Keresztény Világ ezért vádolta s károsztatta máig is Kárhoztattyák: Hogy mais más Messiást Várnak, a Krisztustsal kik Embernek tartották. Lásd erröl az Evangeliomnak irásait.

De az Unitáriusok szokol szóval hisznek mindenekt. Valamelyeket a Szüztöl Született Krisztus felöl mond és ta" nit a Szent Irás. Az Ellenkezönek pedig nagy meg-egyezése vagyon a Zsidóval; mert mikeppen a Zsidók meg-ütközének az Krisztusnak Emberi ábrázattyában s szolgai formájában az az. akkori világ előtt valo alázatos ej meg-vetett állapot" tyában; ej be-nem-vették Királlyoknak, s üdvezittojöknek mind ez máig napigis, hanem meg-tagadták; azonképpen az Ellenkezö" sök meg-ütközött az Ember Jésus Krisztusban, be-vette volt ugyan, de csak hamar meg-tagadta, ej már amennyiben Em" ber a Jésus Krisztus, annyiban nem tartya Üdvezitöjének; sót a Zsidóval együtt Káromolya ezt mondván fülem hallottára s: Ne üdvezittsen engemet a Máriától Született ember Jésus Krisztus: midön az Ember Jésus Krisztusra ej az ö benne hivö s bizo Unitáriusokra szabja ama Szt: Irásbéli Locusokat. Jer. 17: 5ik s. Cap. 10: 11. Rom. 1: 25. 32. Lásd pagina 29.

II dik Gonosz patvarkodása az; midön az Unitáriusokat Ari" us Követöinek neveri; nem Különben Sabellius Szerint Tudomá" nya Követöinek Pagina 29. 98. és in effect s másutis; mégis pedig az Ellenkezö, talám nem tudgya, hogy Arius ej az

Arianus

Ariànusok mineműn èrtelemben voltanak à Kristus és à Szt. Lélek felöl; mert ha tudnà maga le-hurznà az Unitàriusok vol èrt à Nevezetet s magàra vehàrnà. Olvaja meg jol az Ell. lenkező az 11t Mutatot, à 4k Hiba alatt pag. mihi copiæ 517. ott meg-látya az Ariusi ej Az Ariànusok tudomànyokot, s meg tudhatya àbbol, hogy nèki több punctumokk vàgyon meg-egyezèsre vèllek mint az Unitàriusoknak; ej è maga nèl tàbban neveztethetnèl Ariànusnk. Sőt minden Religion lèvőknek vagyon valami (: Hit agarati :) punctumokban való meg-egyezèsek Ariusnál; mindazàltal nem akarnak Ariànusok hivattatni, annàl inkàbb az Unitàriusok nem ne-vezhetnèk; mert nèkik vagyon leg kevesebb meg egyezè-sek Ariusnál, amiben pedig meg-egyeznek azt nem Arius-tól vették, hanem à Szt: Iràsbol tanulták: Ami à Sabellius tudomànyàt illeti: Ő azò követőivel együtt azt hitte; hogy az Istennek àllattya csak egy; melyben minekünk hàrom meg-különbözterett Személyek, hanem csak egy és azt mondotta: Minthogy az Istennek hàrom leppen jelentèse ki magàt; tehàt azon egy Istennek Személy mondatik hol-Atyànak, hol Fiunak, hol Szt: Lèleknek. Es igy az Atyàt à Fiut, ej à Szt: Lelket az Egy Istennek csak hàrom nevezetnek mondotta.

Es az Evàngelium világosson ki mutattya magàt; egy Nem igen régi Theologusnk t. i. Siderius Jànosnk Küldeb catechesisseben à Nyolczadik kèrdèsben illyen Szoval: Mert azon egy Isten-ségben nehol Atyàrol vagyon Emlèkezet, nehol Fiurol, nehol Szt: Lelekről: E' szerint az Ellenkező közelebb jar Sabellinghoz mint az Unitàriusok. A' melly tudomànyban Socinussal meg egyeznek az Unitàriusok, azt nem azèrt tiszta èt Val, hogy Socinus azt hitte s tanitotta; hanem azèrt hogy öis à Kristus tanitàsàbol, ej az Apostolok iràsàbol vette volt ugymint akik azt à Tudomànyt Hittek, Vallottàk ej tanitottàk melyet most az Unitàriusok hirdetnek Vallanak ej tanitànak.

Az Honnan meg-tetzik azis; hogy az Unitària Religio (: avagy Hit :) leg-régibb, ej Apostoli Vallàs; ettől szakadtak el-mind-denfele Sectàk utoljàra Kiesen à Pàpista Religiotol között el az Ellenkezőnek Religiojais, tehàt azò Religioja csak tegnapi az Unitària Religiotol képest, melynek még Authorai s'tsem-dàlojàt sem ki nem tudgya meg-mutatni, hanem csak à Krist-tust, ej az ò Apostolit.

Illik Gyülölségből származott gonosz gatvardàsa abból tetzlik meg hogy pag. 7. azt akarja alattomban az Unità-

Minekelőtte

einsokra kenni; Hogy ök a Jésus Krisztust tsak puszta Embernek hiszik s tartyák. Ezzel tsak azis elegedendö feleletünk lehetne; annit fellyebb ez vad iránt, Zeit helyenis meg-jegyzettünk.

Mi Unitáriusok tsak azt az Embert sem tartyuk puszta Embernek éppen, aki lélekből és testből áll, annál inkább nem tartyuk azt, aki Szt: Lélekkel fel-ruházt atott. Az Unitárius Embernek hogy tartsuk a Krisztust puszta Embernek; holott tsak körön séges Embernek sem tartya; hanem ollyannak hiszi: aki Szt: Lélektöl fogantatott, Szüztöl született; Szt áltatlan Szeplö nélkül valo es a bünösöktöl el-választatott; minden Emberekneek társaságokból s sorsokból ej állagosittyokból, ki vétetteted, Szt: Lélekkel minden ö társai felett méltóbb nélkül meg-Kenetteted Ember, ej Isten Fia azokhoz hasonlo soha semmi nem volt, sem az Angyalok közül itt e földön, Kit az Isten a Menyben, sem az Emberek közül mindenekfelettvalo méltósággal megis ajándékozott; telyes hatalmat adván néki Menyen és földön, magán kivül mindeneket lábai alá vetett a t. Sajt többet erröl fellyebb az elsö Részben. Az illyen Ember bizony nem puszta Ember.

Az Unitáriusok a Krisztusnak Emberi Nevezetivel nemis élnek az ö Confessiojokban. hanem vallyák: Jésusnak Krisztusnak Elsö Istenek Fiának. Egy Urnak, Meg-váltonak, Szabaditonak Üdvezitönek, Profétának, Királynak, Fö-Papnak. közben-járonak. Szószollonak. Jélö Bivonak. s. a. többi. Nemis élnek Emberi Nevezetivel, ha az illyen Kárhoztato Ellenkezök mérgek pennája s irása ki nem tetszenè belölled. Mindazonáltal ha az Krisztusnak természeti valoságáról valamit tudni s szollani kell a szt Irás Embernek ej Férfinak mondja lenni 1 Tim. 2: 5. Tsel. 17: 31. Maga pedig magát Ember Fiának nevezi mindenütt az Evangyéliomban Lásd Tsel. 7: 56. Sz: Pál Apostol: Emél több ej már Nagyobb Krisztust nem látott az Harmadik égben, emél többet nem ermért s nem prédikállott 1. Kor. 2: 2. Cap. 1: 23. Az Unitáriusok is tsak ezt hiszik vallyák ej imádjak; tehát hazug beszéd ej Kivoulásnak szova; hogy az Unitáriusok tsak puszta Embernek tartsnák az Krisztust, sőt maga az Ellenkezö nagyon vetödzik hogy ettöl nem várja tiszteletét.

Pag. 18. 29. 35. 96. IV^dik Jonos Elméből származott patvar kodása arra; hogy az Unitáriusok az Krisztust Istenì Majestásától meg-fosztyák, és tsak bizonyos üdöben ugymint emeletelötte 1764^k Esztendökkel született, ez terementetett Emberben és mondatott Istenben hisznek, ej tsak mondatott Istent imádnak Istent tisztelenek

Jollehet az Unitáriusok a Krisztussal valo Confessiojokban, ej egyéb tanittásokbanis, a Teremtésnek igéjével nem élnek; de ha szin tén élnenekis nem vétkeznének semmit, sem a szt: Irás ellen, sem az Istan-ország ellen Olvasd-meg mit ir Szt: Pál Apostol. 1 Kor. 15: 1 K. 45. A Istanország pedig azt Dictállya, hogy aki fogantatik Szüzektöl. az teremtetett Ember. Ahhoz ebben hijábban kevesbittsül tárt az Ellenkezö.

Az Unitáriusok azt tartyák mondatott Istennek; aki tsak az Embert

Emberektöl mondatik Istennek; de az Istentöl nem mondatott
y hivattatott, akinek az Isten Sem Istени nevet, Sem hatalmat
méltosàgot s.a.t. nem adott; mìnemùek voltanak à Pogànyok
sok Istenei s idegen Bàlvànnyi. Illyen Emberektöl mondatott Is-
tennek nem tartyuk az Kristust: Kàromollya az Kristust is, ak-
az Unitàriusok felöl azt irja. Olyan mondatott Istennek
Sem tartyuk; mìnemùek az Angyalok és földi Csàszàrok kivàllyok.
akik Istentöl mondatott s hivattatott Istenek Zsolt. 81:6. Ez mon-
dattam Istenek vadtok &c. hanem olyan Istennek tiszszük, akinek
az Atya Isten adott Istenséget hatalmasságot méltosàgot, minden
egyèb Istentöl mondatott Istenek felett; akik velünk Egyùtt tar-
tornak nèki szolgàlni, ötet imàdni s tisztelni Zsolt. 2: Sid. 1: Filip. 2:
azért midön illyen èvtelemben vadnak az Unitàriusok az Kris-
tus felöl; nem ök fosztyàk meg az Kristust Istени Majestàsàtol
hanem maga az Ellenkezö fosztya-meg attol az Istени Majestàstol;
Mellyel az Atya Isten ötet meg ajàndèkozta. Mert illyen Istense-
get nem akarja meg-esmèrni az Kristusnak; sòt az Unitàrius
sòt Kristusnak Kristusnak sem tartya; ezt nyìlvànvalò az Emberek elött-
szègyelli meg vallani; mìnd pedig az Atya Isten ditsöségère Sze-
gyèlli tisztelni s imàdni. De fèlyen attol anni vagyon Mat. 10: 32. 33.

Pagina. 29. 30. Mihi Libro III. Tomo. II. pagina m.

Vèr s feletthèbvalo gonosz Indulatbol ej föböl szàrmozott
Képtelen patvarkodàsa az: Hogy az Unitàriusok à Kristusbol Bàl-
vànyt tsinàlnak ej bàlvànyòznak, hogy az Kristust tsak mint
teremtetett Embert, ej tsak "üdö" szerint valo mondatott Istent
illetik Istени tisztelettel. Ezt pedig akarja bizonyitani az
David Ferenc Predikatziojàbol! Boldog Isten! mely nagy Kàrom-
las ez! Vallyon Bàlvànyozò e' az, aki meg-holt vala, ej èl-mindö-
tökke, bìr az Halàlnak ej Fòldnek Kötesaival Jelen. 1: Ysa 18:
aki Istennek jobbjàn ùlven; uralkodik Mennyen és földön Sid. 1:
Rom. 8: Mat. 28: akinek làbai alatt vadnak mindenek az Atya
Istenen kivül 1. Kor. 15: Vallyon Bàlvànyozò e' a Mennyei Angyalok?
és a Meg-szàmlàlhatatlan Mennyei Sokasàg hogy a Meg-fesitteren
és meg-òletett ember Jesus Kristus Istени tisztelettel illetik Jelen. 5:
Vallyon Bàlvànyozò e' a Mennyen földön, és föld alatt valo minden
tèremtett àllatok, akik az Kristusnak Atya Istentöl nèki ajàndèkoz-
tatott Mèltosàgàèrt tèrdet fejet hajtanak; ej ùtnd Vallyàk az Atya
Isten ditsöségère Filip. 2: Ha azok nem tsinàlnak Bàlvànyt az
Ember Jesus Kristusbol s nem bàlvànyoznak, bizony az Unitàrius
sok sem; mert ökis ugyan azon Kristust tiszik vallyàk èsmàdjàk
Az David Ferenc Predikatziojàt nem halgatta, talàn Soha
nem is olvasta az Ellenkezö mègis jol akarja tudni. Az Predikà-
tzioja nem ugy volt annint az Ellenkezö Beszèlli, làsd meg alàbb
az ut mutatòban az ötödik hiba alatt. mìnt az le-màsolàj 4k Jo-
annsàban amely ez: pagina 520.) De ha ugy lett volnais, u-
gyantsak az Unitària Religio nem David Ferenctöl vett Credetet
annint mondàm és az N.O.C. Socinustol Faustustol hanem

" hanem a Szt: Irásokbol. Ha Dávid Ferenz hibázott valamiben,
" az Anyaszt: Egyház nem vette bé tanitásait; hanem Szt: Irás Sze-
" rent corrigálta (: meg-jobbitotta:) Ö nem volt tévelygésével Re-
" gulája az Unitáriusok értelmének; azo hibáját mint különös
" egy személlyét a közönséges Anyaszt: Egyháznak nem lehet tulaj-
" donitani. Mert különös Embernek sem jósága sem gonoszsága,
egy Társaságnak, se-nem-használ, se-nem-árt s a többi. Imputatioja minde-
Ha az Unitáriusoknak olyan mérges sájok ej patvarkodo pemá-
sok volna, mint az Ellenkezőnek; nyakában tudnák vízni a Bálványo-
zást mind a Szt. Irásbol mind a Józanságbol; de minthogy a Sze-
lidségnek Lelkével vadnak fel-ruházatva arrol itten hallgatunk.
Pagina St. Mihi Libri III. Tom. II. pagina :)

VI-dik Helytelen patvarkodása az az Ellenkezőnek. Hogy az Uni-
táriusok Keresztsége alatt nagy Hypocritaság vagyon. 1o: Mert nem
hiszik, ej vallyák a Fiut ej a Szt: Lelket; az Atyával egyenlő Igaz örök-
kévalo Istennek. 2o: Mert csak azért Keresztelkednek meg Keppen;
hogy inkább meg-maradhassanak a Keresztények között, akik az Fiut
ej Szt: Lelket hiszik ej vallyák. &c. &c. E' szerint az Apostolok ide-
jében meg-Keresztelkedett új Keresztényeknek keresztségek alatt is
Hypocritaság volt; mert azok közzül csak egyis nem hitte és val-
lotta, a Fiut ej a Szt: Lelket az Atyával egyenlő örökkévalo Isten-
nek. Olvasd meg bár az Apostolok Egész tselekedeteit Imm-
káit. Némellyek azt sem tudták ha vagyonie Szt: Lélek Isel. 19:
Ipsius primus. Ezt állitani felöllek nem egyéb, hanem kárhoz-
tatni őket. Ha pedig azokat nem lehet Hypocritának mondani
s kárhoztatni; tehát az Unitáriusokat sem lehet; kik azon Hit
és értelem szerint Keresztseltetnek meg. Minémü értelmünk le-
gyen a Keresztség felöl Szt: Irás szerint Lásd meg fellyebb.

De nemis azért Keresztelkednek Atyának Fiunak és Szt: Lélek
nek nevében; hogy a Keresztények között inkább meg-maradhassanak
Mert eddigis nem a Keresztség tartotta-meg az Unitáriusokat; ha-
nem az Istennek tudálatos ej Kegyelmes gondviselése; mert ha
a világi Emberekben állott volna; eddig régen a Keresztség mellett
el-nyomtak volna őket. Hanem azért Keresztelkednek elsőben:
Mert Keresztyen Ember parantsolta: magais meg Keresztelkedett; Jézus
Krisztus az üdvességre; ej olyan külső jel- mely által külsőképpen
a Keresztények meg különböztetnek s választatnak a Sidoktol,
és a Pogányoktol, kik a Krisztust be nem vették; ej meg ismer-
tetnek ki Tanitványi légyenek, s Isten tudományát hiszik vál-
lyak s követik. Tehát a jo Lelki esméretnek ítélete szerint:
Az Unitáriusok Keresztsége alatt semmi nem talál Hypocrita-
ságot; hanem tiszta dolgokat. Több s nagyobb Hypocritaságot
találunk az Ellenkezőnek Keresztsége alatt, a Keresztségnek abán
a Szt: Irásbol állo formáját tekintsül, akár a Keresztség alatt

való dolgot

való dolgot, akár annak végét, és hasznát vizsgállyuk. Mert
ö egyszer meg kereszteltetvén Sz: Irás szerént: Atyának Fiunk
és Sz: Léleknek nevében; ej bé avattatván a Kristus Tanitványi
közé, s kötelezttetvén tudománnyának be'vételére; ej követésére
ezt a' keresztséget letsmosatta fejéről: másodszor ujra keresz-
teltetvén: Atyának Fiunk, és Sz: Lélek Istennek nevében, Sz:
Irás szavai ellen, és Kristustól (:mint Démás:) el-szakada
más Kristust választván magának, tudománnyátis meg vetvén
csak világi nyereségért; hogy Feleséget vehessen; ej a' Lnago-
gában bé tsuszhasson. Ez már az Hypocritaság. :)

Pagina 96. 97. Mihi Libro III. Tomo II^do pag.

VII^dik Méltatlan patvarkodása az Ellenzőnek az: Hogy
az Unitáriusok az magok jó tselekedetének Érdemét; álitnyák elég-
ségesnek az magok üdvességekre; ej támaszkodnak az magok
tselekedetbéli Igasságokhoz és Érdemekhez?

Ez miképpen hogy hamis Tudomány; azonképpen hamissan is
tulajdonittatik az Unitáriusoknak: Mert az ö Confessiojokban ta-
nitásokban ej irásokban ez az értelem Soha és sohult nem ta-
láltatott s találtatik, sem igaz ej értelmes Unitáriustol. Ember-
től, senki nem hallya; hanem csak a' Pogalmaro nyelv fogja reá-
jok; sőt inkább azt mondják, hogy ha mindeneket meg tselekes-
nekis annelyek parantsoltatnak; ugyancsak haszontalan Szolgák
mert azt tselekedték amit kellett tselekedniek Luk. 17: 10. Az ha-
szontalan Szolga pedig nem érdemel semmit, sőt büntetésre
s veressége méltó Matth. 25: 30. Az Unitáriusok olyan
szűrszemes oknak, ej dolognak tartyák a' Soságos tselekedeteket;
melyek nélkül senki nem üdvezülhet. Mert az Isten olyan Con-
ditio alatt igérte az örök életet; melyre hivnis minden Embe-
reket az ö Sz: igéjében, hogy hidgyenek ej Engedgyenek az Ván-
gyéliomnak, az az el-távoztatván a' gonosz jot tselekedjenek
Solt. 34: 15. 1 Petr. 3: 11. melyel bizonyittsák s' Keresztyén meg Hütö-
két s Hivatalyokat 2 Petr. 1: 10. mely nélkül az Hit meg holt állat.
Jak. 2: 17. 26. Annak okáért a' Sény Kristusban helyhezteretik; ej
a' Szeretet által s abból ki folyo jo tselekedetek által munkálkodo
Hütöt Gal. 5: 6. tartván elégségesnek az Üdvességre, az Istennek
ingyen valo Kegyelmeből várjak jövendőbéli jutalmokat, nem az
magok igasságoknak, ej soságos tselekedetinek Érdemekhez ka-
pcsolván; hanem bizván az Istennek igéretinek Igasságában és
tőlleretségében, hogy meg-jutalmaztassanak ily fel tételek alatt üdvez.

Pagina 29. Mihi Hist. Eccles. Fran. Unit. Libr. III. T. II. pag. :)

VIII^dik Együgyü Patvarkodása az Ellenzőnek; mellyel
az Unitáriusokat nem csak Mortificálni kivánnya hanem Deli-
giojokat

480 Continuationis Hist. Eccles. Transm. Unitariæ Liber tv.

giojzot transitorii; ez ugyan kárhozatra akarja ítélni: ez ab-
ban mutatodik ki midön azt irja: Hogy az Unitáriusok mint
ariusi követöi, a Primitiva Apostolico-Catholica Ecclésiárol
a Négy Oecumenicum Conciliumokban kárhoztatva ítéltetnek,
es már minden Keresztény Országokbol ki tiltattak ki irattak.
De nem lehet ítélni a mindennapi jelerböl hogy sokáig le
herne ottis az hol még találtatnak meg-maradárok, ha meg-
nem tétetnek; ej ha az Isten meg nem gyogyitya öket Mat. 13:15.
Erőben arró parvarkodo irásában, mind erötlen s haszontalan, mind
" pedig hazug beszédek vadnak. Elsöbenis: Felyebb meg mutat-
" tuk, hogy az Unitáriusok nem ariusi követöi, s nem Arianusok;
" azért a Conciliumoknak Kárhoztato Decretomi s ítéleti alatt
" sohsa nem voltanak mais mutsenek az Unitáriusok.
" Másodszor: Amit az Unitáriusok hittenek s hirdnek ugymint:
Az Isten csak egy. Az Atya egy Isten, a Krisztus Istennek Fia s. a. t.
" a sz: élet Istennek oreje. azt minden idöbéli s minden rendbéli
" Keresztények hittek s hirdik; mert azo értelmek a sz: irásnak
" olyan világos szavaival tétetik ki, mellyeknek soha senki el-
" lene nem mondhatott s nemis mondhat. Azért a Conciliumok-
" ban nem az Unitária Religio Kárhoztatott, hanem arok s arok-
" nak tudományok, akik a sz: Háromság titkainak világlásában,
" hütében, vallásában és erősitésében nem eggyeztek meg, az
" nagyobb erőssebb és hatalmasabb részsel.
" Harmadszor: De ha szintén Kárhozatra ítéltetek volnais az
" Unitáriusok a Conciliumoktol az mit azt nékik? Csak annyit,
" mint a Krisztusnak és azo Apostolinak átkot azo kárhoztato
" ítéletek. Nem világi Ember ítéli meg, hogy az Unitáriusok el-
" kárhozzanak, avagy üdvezülyenek, vendelt az Isten egy ítélö
" Birot, astis azt, az kit az Unitáriusok hisznek és tiszteInek?
" Negyedszer: A sem igaz, hogy az Unitáriusok minden Keresz-
tény Országokbol ki tiltattak s ej ki irtattak volna, mert nem
csak egyedlyben, hanem a Felsö országokbanis, arolnd egész Va-
rosiban, Partomanyiban ej Faluiban bövön találtatnd. Csak jó
vevény s minden Experientzia nélkül valo Ember aki ezt nem
tudgya.
Ötödször: Hat az Ellenkezö Religioja sok országokbol
vallyon nem ki tiltatott é? s ki irtatotté; némely Országok
idenis Recepta hanem csak Tolerata s közül vagyon a ki ir-
tatásához. Tehát ha erötlen s haszontalan Argumentomnd
tartya az Ellenkezö maga Religioja ellen, ez: Excommu-
nicáltatott ki irtatott sok országokbol, azért nem igaz vallás!
Azonképen erötlen s haszontalan Argumentom az Unitária Re-
ligio ellenis, az állatod De

Hatodszor:

Hatodszor: A' Gergerènusok ki küldèk Keirtsy Ukmódot azò Határokból Mat. 8:37. sollehet az Keirtsy igaz Tudomànyt hirdetett. A' Jèrusálembèli Erdèsiàt, ki irtàk el. oszlatàk a Zsidok. Tsel. 8:1. De azért igaz volt Vallàsok. Hol vadnak annak Nevezetes Erdèsiàk; mellyekrol irás Vagyon Ielen. 2: 3: Capitolium. Hol vadnak Korén „ thus, Galatzia, Efesus s'a t. Ki irtattak el-fogytak, à világnak ze „ gyetlensége s hàlàdatlansàga miatt, de ugyan tsak igaz tudomány ej igaz vallàs volt azokban az Erdèsiàkben. Azért igaz Vallàs lèlket az Unitàriusokèis attol hogy sok helyekröl ki irtatott.

Minthogy az Ellenkezö arral fenyegeti az Unitàriusokot: hogy sokà „ ig nem lehet meg-maradàsok ottis az hol meg talàltatnak. Erre „ Vòrideben tsak azt tellene felelnünk „

Hetedszer: Nem Eben àll Kövèr so halàla; mert az Ellenkezö „ Kövèr sovai, eddig régen mind meg-döglöttek volna. Tudgyuk mis azt „ hogy az Ellenkezö ollyan gyülölségge meg-tölt szivel s' èlèrrel „ viseltetik az Unitàriusok ellen; hogy ha rajta állott volna s'állana, „ régen ki tiltotta volna Erdèlyböl s' Ki irtana az Unitàriusokot. „ De Isten Biro minden dologban sebbeis, nem Emberek gonosz szándé „ kàn, ej akaratyàn, hanem Isten tànatsàn àll, aki edigis tàmasztott, „ s ezutànis tàmaszt Gamalieleket az ö Anyass: Gyhàzànak oltalmàra „ Tsel. 5: részében Ha pedig. „

Nyolczadszor: ki tiltatnak s irtatnak onnan, az hol meg vadnak, „ màshuvà be plàntàltatnak. Mert az Istennek igéje s' üdveritö igaz „ sàga nem Kötetett egy birodalmos országhoz, tartomànyhoz s. hanem egy „ helyböl ki mozdìtya a Gyertya-tartot s' ki oltya azò igaz Ismeretnek „ világàt; ej màs helyben àltal viszi, s ismèt meg-gyujtya Mat. 21: 43. „ Tsel. 8: 4. 5. 6. Ielen. 2: 5. Tsel. 13: 46. „

Ezt példàzta az Noë Bàrkàjais mely a Vizetöl ide s' tova hordoz „ tatott, egy helyből màs helyben hànyattatott, de végre egy Hegynek „ tetejen meg-àllott s' meg-nyugott 1 Mos. 7: 8: Capitulum. „ A Zsidoris az Istennek Sàtoràt egy helyből màs helyben hordoztàk Veres „ tus Idökig; midön e világra születèk nem fogadà-bè Bethlehem, „ Sem a Vendég fogadò, de bè-fogadta a Barmok Istàlloja Luk. 2: az „ után Egyiptus Mat. 2: Az Apostolokis ha egyik városbol ki üret „ tetnek, màs városban futottak Mat. 10: 23.

Igy az Unitàriusokis; ha egy Helységböl ki irtatnak Vallàsok, azzal „ nem vesz-el Religiojok, hanem màs helységben ki nyilatkoztattya „ Isten azon igazsàgokot. Tehàt ha Ki irtatnànakis ismèt; nem „ Jele annak hogy Vallàsok nem igaz; hanem inkàbb annak jele, „ hogy az Ellenkezö Religiojais ki irtatik; mert meg-erötlenültek „ tsalàsspai sokan el-fogytanak s' napondont fogyadogalnak „ Patronussi; ha az Unitàriusokbol ki fogyna a Világ, annal remè „

Inyèbben

nyabban kèrdik ystromlani az Vilàg habarga tengerènek hab„
jai s szèlveszei art à Religiotis.

Kilentzedszer: Az Kristus Anyas: Egyhàzand Crimen s bèlye„
ge Tanitvànyinak Jelek à Kristusnak Kereszte; melynek hordozà„
sàra ugtalan thivatalosok az Igasàgnak Vallòi Matt. 10: 38. Cap. 16: 24
s Petr. 2: 21. melyben Ditsekedniek Pal Pàllal Galat. 6: 14. mert ezaz
Ditsòsègek s Petr. 2: 19. 20. Cap. 4: 14. 15. 16. Azert ha az Unitàrius„
sàg Kristusàrt szenvedènek à Kristusèrt, nem annak jele hogy
hamis Vallàsban vadnak. Olvasd meg- mit hagyott Kristus
utànunk Testamentomban az Igaz Vallàsu Tanitvànyinak Matt. 10:
Màs. 15: 16. Capitibus. Verd àszve 1. Kor. 4: 9. ide valo erik: — —
Sanguine fundata est Ecclesia, Sanguine capit. Sanguine subvertit
Sanguinè finis erit.

Tehàt birony ex Matt. 13: 15. az El„
lenzerò, Ne az Unitàrinsoknak vàrja meg-tèrèseket s meg-gyogyu„
làsokat; mert az Egèszègesèknek nem szùksèges az orvos s à gyogyi„
tàs, hanem à betegeknek Matt. 9: 12. hanem Sòt inkàbb az ellen„
Kèrònek volna szùksèges à meg-tèrès s gyogyulàs mert igen be„
teg; de talàn màr Kèrò" s lehetetlenis Sid 6: 7. 8. 9. 2 Petr. 2: 20. 21. 22.
mert nem esmèri betegsègèt, nem èrzi fàjdalmàt: Morbi au„
tem Sine dolore sunt periculosi. à fàjdalom nèlkùl valo beteg„
sèget veszedelmesek, èr gyakron halàlosak. Doctorok maximàja

Pagina 97. mihi Libr. IIItii Tom: II. pag. :)

IXdik Unitàrinsok kàrhoztatàsàra fundàlt Parancsolatja abbol àll:
„ Hogy midòn minden hazugsàgtalan s lèlek-fegyvertol kì fogyott
„ volna; mint à tudatlan vasz Pap à Prèdikàziotol vègre àrt irja:
„ Hogy ha tsak az Arriana Sabelliana ej Socinàna Secta ènd, kòvetòibol
„ kellene àllani à Seregek nagy tàborainak; nem ugnipàltathatnèk
„ azoknak sàmok, à Sion hegyèn àllo, èr à Bàrànyt kòvetò meg-szàm„
„ làlhatatlan èr el-petsètelteten Szentekneк Szàmadàl Jelen 7: Vs. 9.

Es ezt igen praegnans kùlsò oknak mondja az Unitàrinsok ellen.
Bizonyàra az elèg praegnans ok az Unitàrinsoknak, az Evan„
sus Kristusnak Tudatàra. Mert ezà Sòtasàg azt à Kristust Imàd„
ja, aki bàrànyi akinek vèrèvel volt; az Istent Kùlònòsèn tiszteli, à
Szt: Lelket nemis emlìtetik. Làsd az fenn èlè hozott egèsz capitot
Az Istent azèrt Imàdgyàk: hogy mindeneket teremtett. Az Kristust azèrt:
hogy Bàrànyi. s meg-feszìttetett s meg-òletett. Làsd Jelen. 5: Az Òrök Is„
ten nem Bàrànyi meg sem òletètetett. Tehàt ezà meg-szàmlàl.
hatatlan Sotasàg Unitària Religion vagyon; mert az Unitarinsok„
kal èggyformàn; ej èggy èrtelem szerènt Imàdgya az Istent, ej à
Bàrànyi Ur Jesus Kristust. Innen meg tetszik hogy ìrìs
ok nèlkùl patvarkodik az Unitàrinsok ellen es Kàromlàst
Szoll, midòn òket Bàlvànyozoknak ìrja Pagina. 29. 30. mert ez szerènt
ezà Sotasàgotis Bàlvànyozond mondhatnya M: Az Ellenzerò" Kòvetòi„
nek szàmok errel à Sotasàggal relatè nem egnipàltathatik.

Pagina 98.

Pagina 98. X^dik Unitáriusok ellen való patvarlodásira
vészen Argumentomot innen az Ellenkező: Ha Magoknak valo "
hirelkedés és minden Conniventia nélkül, akarják az Ellenkező "
Atyafiak t. i. Unitáriusok, à mindennapi Experientiából à szemmel
látott és meg tapasztalt igasságot, ad Deum et Conscientiam meg "
ismérni es meg-vallani, nem tagadhattyák-el ábrás gravi Consci- "
entiæ pressione?, hogy az Istennek Nagyságot és tselekedetit mindá- "
ja által, nem az Arius, Sabellius. ej Socinus tévelygő Tudományait "
követőknek s: az az az Unitáriusoknak :s szánok nevekedés ej sza- "
porodott sőt mindnyájon és fejenként azok sok sz: Oecumenicum
Conciliumoknak Decretomi által s: amint fenn meg- mutattuk :s "
Egyenesen à Kárhozatra ítéltetnek. Hanem az Istennek hathatos mun- "
kája által, szaporodott à szentelnek táborának, meg szám lálhatat- "
lan sokasága; kikis mindnyájon ej fejenként az Egy meg oszol- "
hatatlan Istemi állatban lévő hárrom személlyeket; az Atyát és à
Fiat és à sz: Lelket, kiszik vallyák ej imádják egy örörrévalo Isten- "
nek lenni. Mert az Arius Sabellius ej Socinus tévelygő tudományokat "
Követőken kivül jár Egész Keresztény nével nevezetett Világ az Egy "
Istemi állatban, egy örörrévalo Istennek; az Atyát Fiat es sz: Lelket
kiszi ej vallya.

Feleletre: Ez Eleg tudatlan Főből Költ Argumentum. és Expe "
rientia nélkül valo ember gyermeki okoskodása mely vövid Jum- "
mában tsak azt teszi: Az Unitáriusok vallásán kevesen voltanak
s vadnak; tehát azo Vallások nem Igaz sőt Kárhozatos: Az Ellen "
kező vallásán sokan voltanak s vadnak, tehát az igaz ej üdvessiges Vallás?
Mind ezekre elegséges Feleletűnk lehetne az; hogy az Unitáriusok
az Arius Sabellius, és Socinus tévelygő Tudományainak nem Követői
s: amint ezt fennebb már meg- mutattuk :s Tehát az Ellenkezőnek
ezen fellt tett Argumentoma hasztalan az Unitáriusok ellen s
öket nem feriálya nem sérti

De bővebben azt Felelhettyük Elsőbenis: Ha testi képpen mondja
igazán mondja; mert Kevesen vadnak, nemtelenek erőtlenek i kor. i:
26. ez Sequentibus; de ez nem helyes Argumentum arra hogy Valla- "
sok igaz nem volna; miképpen à sok helyes Argumentum; hogy
némellyek sokan vadnak s ezért igaz Vallásban vadnak; mert so- "
kakat tévelygésre nem jele az Igasságnak. Az Experientiais nem
azt tanittya, hogy à sokaság volna jele az Igasságnak, sőt inkább azt
mutattya; hogy mindenkor Kevesebben voltanak az Igasságnak Szere- "
tői s követői. A Szánto Vető Emberek tsűriben, mindenkor több "
à polyva mint à tiszta buza, ej nicha à sok Konkoly s gaz közül,
elig tettik ki à jo-mag; igy szinten mindenkor több à rosz ej go- "
nosz mint à jo. Tehát az Experientia nem azt tanittya
amit az Ellenkező feszeget.

Másodszor

Másodszor: A' Szt. Irásnak minden tanittásiból minden példáiból azt látjuk; hogy ab initio mindenkor Kevesebben voltanak a' szentek' számban, többen a' gonoszok. Az Örök Életre vezető ut igen szoros, Kapuja Kicsiny; nehezen igen kevesen járnak. De az örök vesse„delemre vivő" ut igen tágas, Kapuja széles, ej sokan járnak azon Mat. 7: 13. 14. Nem a' Nagy hanem a' kitsin seregnek Ígéret Krisztus Urunk országot Luk. 12: 32. Sőt mentől tovább s: értsed az itélet napja idejéhez közeledve az világnak léte lakoinak abban való élete: / oly szerint lésznek az Igazságnak Vallói, hogy mikor az Krisztus el-jő s: értsed az utolso itéletre: / alig talál Hütöt s: értsed igaz er üdvezitő: / ez földön Luk. 18: 8.

Vizsgáld még az Első világot; Sőt a Nőe Házas' familiája volt Szt: istenfélő: / az Egész világ el-hajlott volt az Igazságtol. Sodomábn csak az Loth Haza találtatott Istени félelemben az Egész Város el fajult vala az hallatlan bünben. Ellyér azon panaszolkodott hogy ö csak egyedül maradott. A' Sido Anyas s: Egyház tizen két„Nemzetségből állott: csak Két Nemzetség, ugymint a' Juda ér Be„niámin Nemzetsége maradott meg az Istennek igaz tiszteletih. á Tiz Nemzetség el-szakadott attol. A Fene vadot. az egész föld s: értsed a' földön laro nép: / követte Jelen. 3: 17: 18: capitulus.

Harmadszor: Ez az Argumentum inkább szolgál a' Pogányokúd, mint az Ellenzőnek. A Pogányok sokkal többen voltanak s vadnak; mint az Egész Keresztenység; melyből azt kellé ki-hozni, hogy nékik igazabb Vallások vagyon mint a' Keresztényeknek; mert sokan s többen vadnak mint a' Keresztények? Ez nem lehet jo itélet ej a' többségre való okoskodás a' Vallásnk igazságára. Ielhát az Ellen„kezőnek is hiában Argumentuma ez: Ők sokan hiszik az Krisztus„nak ér s a' sz: Szellemet örök Istenséget; azért ők igaz Vallásban vad„nak; de az Unitáriusok kik azt tagadják, kevesen vadnak; azért ők mintsemmik igaz vallásban

Negyedszer: Az Istennek Nagyságos ej tudálatos munkáji annyiban nem annak a' sokaságnak; mely az Egy Istени állatban Három Személyeket azaz: Az Atyát ej a' Fiut, ej a' sz: Szellet hitte, s hiszi, ej valtya egy Igaz ej örökkévalo Istennek lenni; jmmutatodott ki, mint az Unitária Religio körül való dajkálkodásában, sőt inkább annak a' sokaságnak Szaporodásában, ej neveledésében emberi erő tettzett ki. Mert minthogy annak a' sokaságnak értelme, emberi elmén forgott s emberi okossághoz szármozott, tehát azon értelemben levő Emberekből származó Szászvárosi Királyoknak Püspökeinek s a' többi: Concilium Decretum, Diplomái, átkai, káthoztatásai által, ej egyéb külső erejek s hatalmok ér Kegyet lenségek tyrannusságok által gyarapodott s szaporodott

De az Unitária Religionak fundálásában, szaporodásában

gyarapo„

gyarapodásában, éj eddig valo meg maradásában, mintsem sem„
mi Emberi erö, éj hatalom, mintsemis Concilimnok Decretomai
ätkai. Kachortatási, Császárok Kiállyok Fejedelmek Segitö Kezei
Kegyetlenségei; hanem éppen csak az Istennek csudálatos gond„
viselése, éj harcsoy nimukaja által vett evedetet, az Evangyé„
liumnak prédikállása által szaporodott s tartatik mais, éj kisse„
sük hogy az világ háborgatásinak tengerének habjai s szélvészei közöttis,
minden világ végezetéig minden Emberi erö nélkül az Isten meg
tartya, hol edgyütt, hol. másutt.

Ötödször: Ha tsak éppen kevesen vadnak s láttatnak az Uni„
táriusok, de sokképpen sokan vadnak, s többen mint mások. Mive
valók a sok Niedenitták? akik fenyegetik az Unitária Religiot, de
minthogy Külsö" világi hasznot nem látnak nem éreznek utánna
titollyák magokat. Némellyek éjjel sötétben mennek az Krisztushoz,
hogy mások ne-lássák Ján. 3: azaz: szivekben hiszik az Istení es„
meretet igasságát, de szájok vallásttételével nem követik; mert fél„
nek hogy ki vetetnek a Synagogából Ján. 9:22. Némellyeknek
nehéz a Krisztus Keresztének emelése Matt. 10:38. Némellyeknek nem
tetszik ama Keményi beszéd Matt. 19:21. Menj-el add el amid vagyon
s a többi, éj meg Szomorodván hátra ámnak 14:22.

Az illyenek mind közzül vadnak az Isten országához Mark. 12:34
éj meg-aratásra el-készült Gabonái az Istennek, de keveren vadnak
az jo aratok Matt. 9:37.38. Ján. 4:35. Az illyenek, velünk vadnak
lélekben és értelemben. De az illyenek nemül-is sokan vadnak
az Unitáriusok; mert vélled vagyon az Isten, éj a Jesus Krisztus
Matt. 18:20. Capite 28: ßa ultimo. Ha Isten velünk elég sokan va„
gyunk s kitsoda ván ellenünk Rom. 8:31. Sokan vadnak mégis az
Unitáriusok, mert ama meg-szám láthatatlan sokaság szelen 7: a Négy
lelkes állatok. Az illyen négy vánek; az ezerni ezer Angyalok;
sőt minden teremtett állat; mely Menyben földön, föld alatt a ten„
gerben vagyon; éj minden erekben lévö állat szelen 5: Az Unitária
Religion vadnak: Mert az Istennek fényes Udvarában, Dicsö" Meny„
országban erek mind meg-édgyeznek az Isten éj a Krisztus felöl va„
lo értelemben s az Isten tiszteletnek formájában, az Istennek ez-
föld ön lévö" Anyaszentegyházának; ugyanúgy az Unitária Religiond ér„
telmével éj Istení tisztelettel ezt mondvan: A' Királlyi székben ü„
lönek és a Bárányod. A' Királlyi székben ülö" az Atya Istennek a Bárány
a Krisztus Jesus

De valljon ezt a Meg számlálhatatlan Sokaság mikor nem mondja!
Mélto a Bárány aki meg-öletett, hogy végyen erött gazdagságot éj
dicsöséget. Sa többi; mert ö amaz magától valo égy örök Isten.
aki mindeneket teremtett! Hiszem égyszer itt lett volna hellye

Ha a Krisz

ma a keresztyen tevento Istен? Azert nem mondjak, mert ök mindke-
ne illyen értelemben a keresztseg felöl; hanem azt a Catholicus
az Anya Istennek tulajdonittyak; ez azo tiszteletinek fundamento.
mäkud tessik a teventeset (apostol Apocalypsisen: Mondo vagy nem
Uramt Istenünk, dicsöseget tiszteletet es erö venni: mert te teremtet-
tel mindeneket; es a te akaratodert vagnak es teremtettek:
A keresztseg pedig illyen fundust tulajdonitt, hogy a Jezusnak megfe-
szitetett s meg-eletett st: keresztel meg-váltott; ezeket tessik azo
tiszteletinek fundamentomával: At Istен nem Bárány, meg sem öle-
tett, mert halhatatlan.

Ez a titulus: Meg öletett Bárány semmikeppen nem fedi tevento
örök Istennek tegmeseteihez. Sehat connek a meg-szabadultak
lag Apokalypsisnak Vallasával meg-egyezö Ujtestamentum Vallasi igaz (catholica
Vallas; mert az mint latjuk ezt nem tsak egy, het tevento tagu.
mány Varos es fala kiroheti; hanem mindenütt Mennyen földön föld
alatt a tengerben Embereck sogyalo dicsöito Zeltek; es mindenke te,
remtett Allatok hiszik es Vallyak

Mikor a Syrian Nevalyos Bucharaimak Hada nagy csövel kor,
nyul vere vala Dorhak Varosat, hogy Eliseus Prophetat meg-fogna;
Leggel meg-latya az Eliseus Szolgaja a nagy sokasagot a ijedetben
fajgat mondva: Jaj uram mit tselekedgunk? Bitatya Eliseus:
Ne elj mert többen vagnak akik velünk vagnak; hogy sem mint ahol
o vellek vagnak. Az Eliseus szolgajanak szemet meg nyita az Is-
ten a Prophéta könyörgésére; es latá ez ime az hegy tele tüze
lovagokkal, es szekerekkel Eliseus Prophéta körül 4. Kir: 6:

Bizony az Ellenkezö; ha az Eliseus Szolgajanak minden sze-
mit fel-enelhetne ama magos hegyre az Egre, es kivalo keppen
az ijesnis meg nyitna a vilagossitana szemet; meg-latnanak hogy
sokkal többen vadnak az Hitatlanokkal Jaro Vallasban, hogy sem
mint azokkal vadnak, akik az Anyat, es a Fiat, es nt: Szellet magato
vala Egy Szök Istennek hiszik es Vallyak.

Mi annakokaert, ennek a meg-szabadultatasnak Szabadsagnak lelki
szemi meg-nyugodott elmevel szivben, vellek eggyut, egy Hitben Vegy es-
telemben, ainu Tevento egy Istennünket. Es meg-vallo egy Mennyei
a Fiaus Krisztusban ekeppen tiszteljuk es bin dejul: Mondo vagy mi
Uramt Istenunk dicsöseget, es tiszteletet es ero venni; mert te teremt-
tel mindeneket; es a te akaratodert vadnak es teremtettek mindenek
Jelen 4: 11. Mondo a Bárány ali meg-öletel, hogy ezöt s a tudgata te-
rent Istenseget: es böltseseget, es erösseget es tiszteletet es dicsöse-
get es aldast vegyen Jelen. 5: 12. (mint Victor 9. 10. es 13. A kiraly
Szekben ülönek, es a Báránynak aldasi es tiszteleti, es dicsöseg es hatalom
örökkön örökke. Amen

Következnek egy Nehany Prefationumok

Fulfo Tom

Elsö Corollarium: Ha minden praeconcepta opinio nèlkül, ej Simo-
odio Religiomis az Egesz Keresztèny vilàg az Unitàriusok Confessio-
jàt, tanittàsàt; ej az örök èletre vezetö utat; mely az Egy Igaz Isten-
nek, ej à Jesus Kristusnak Igaz Ismèreteben ej fèlelmeben àll Ján. 12:3.
figyelmetesen meg-olvashatna; ej meg hallgathatna, könnyen Eszèben
vehetnè; hogy az nem ollyan Kàrhoztatos ut annak irja az Ellenkezö:
Sot ad Deum et conscientiam meg-itèlhetnè; hogy leg-egyenesebb ut az
örök èletre; mert az Se-jobbra Se-balra nem ter à fèr: Izràs mellöl;
hanem betü Szerint Szoval Szoval Szova; à fèr Izràsnak ugyan valo világos
Locusibol kèszült; mellyekhez Semmi nem tètetett, Se-pedig Semmi el
nem vètetett, avagy hagyatott; Se-el-nem-vàltoztatott.

Nintsenek ebben az utban Lelket Sèrtegetö törvèsek akadàlyt, s borzon-
kàszt Szerzö kövek, Sem lelki s örök hàlàlt okozo Cuberei Talàlmànyok-
nak mètellye; Sem Fèr: Izràssal ellenkezö idegen terminusokbol s rigök-
bol àllo s.t à fèr Criticaval ellenkezö-i bal magyaràzat, hanem èppen tsak
à fèr: Izàsbeli Locusoknak Egyben-vetese-meg edgyeztetèse ej à Szerint
valo Citàlàsa. Az honnan meg tetszik azis; hogy valaki ert az utat
kàrhoztassa, az magàtis kàrhoztattya; mert ebben az utban Semmi min-
tsen ollyan; mellyet a' több Ellenkezökis ne hinnènek s nem Vallanànak:
Ezt az Igassàgot meg ismèrèk Kezdettöl fogvàn minden Felsö Hatalma-
sàgok; s meg eddig hellyben is hagyàk; annit dificultàsban tartottak s
tartnak, és Controversiàban forog az Unitàriusok ellen; hogy t.i. ezt avagy
amazt nem hiszik; az nem utok nem Confessiojok, Se-nem vallàsok az
Unitàriusoknak, hanem nàllok tsak tagadàs, nem talàlvàn s nem-làt-
vàn à fèr: Izàsban: Hiszszük pedig hogy benniinkis az Istennek letre vagyon
i Kor. 1:40.

Màsodik Corollarium: Az Ellenkezötöl Citàlt Szt: Izàsbeli Lo-
cusok, hogy Isten és Kristus, à Profetak és Apostolok Szavai s irasai
legyenek; hiszszük ej nàlto betsülletben tartyuk; beis vèsszük azo
tulajdon èrtelmek-Szerint, de azon Locusokbol erösztakon ki saj-
tolt èrtelme s magyaràzattya az Ellenkezönek nem èrdemel hitelt
és be-vetelt, mert à maga Ratiojat nem akarja, azon Locusoknak
tulajdon èrtelmek alà botsàttani; hanem azokat az maga Ratioja
alà Szoritya, nem à fèr: Izàst hanem Ratiojàt tèven Tanito Mesterül

Mely erekböl tetszik meg: Hogy à' Citàlt Locusokban Szàzakot meg tsön-
kitott, nemellyekhez tett, nemellyekböl el-vett; nemelyeket pedig el-vàl-
toztatott, s nem betü Szerint citàlta; nemis az Istennek fèr: Izàsbol
altal Dictàltatott Szt: Izàsbol vett igèkkel; hanem maga fejèböl ki
költ idegen terminusokkal, s azokkal toldotta s foldotta Assertiojàt
Az Jesus Kristusnak Istentöl ajàndèkoztatott Istenni Majestàs-
sàrol Szollo Locusokban, edgyet sem citàl mely Istensège Szerint
nemis tiszteli nemis imàdgya az Kristust; Sot az el-veszni
valo Istenek Közzè szàmlàlya, Pàlvànynak neveri, ej adek tisz-
telet

telik ej inàdgyàk azokot Bàlványozoknak irja ? minden èppen Kár„
hozattya. Bizonnyára az illyen meg-àtalkodott Emberr,
nem az Isten Lelke àltal Szoll; mert valaki az Istennek Lelke
àltal Szoll nem mond àtkot a' Krisztus Jésusnak; hanem Urának
Szolgàlya ötet. Az illyen Emberr nemis szereti az mi Urunk Jésus
Krisztust; melyért àtkozott, ej az Istentöl örökké el-vetettetni lèhen
1. Kor. 12: 3. Cap. 16: 22. mert fejéri telyeredik bè üdvezitön knek
annak Kava; Valaki vallàst tészen en vollamp. Krist. Matt. 10: 32. 33.
Kik törölnetik az illyen Emberrnek neve, èlete ej minden vèsze az
èletnek könyvèböl; bè sem mehet a' fö: Városban, az Bárány Ur Jésus
Krisztust követö sóhajtással, hanem a' Kapun kivül maradj; a' meg
öletett Bárány Jésus Krisztust nem követö ? nem tisztelö ebédtel.
Jelen. 22: 15. 18. 19 ſ.

Harmadik Corollarium: Tsak egy a' Fundamentom amely
màr felis vetteteti. ez predig az Ur Jésus Krisztus 1 Kor. 3: 8. 9. ki meg
feszitteteti ? meg öletett 1 Kor. 2: 2. Jelen. 5: 12. Ezen kivül màs
fundamentomot Senki nem tehet Cap. 3: 11. Nem a' Concilliumok
Àrra ? Decretoma; hanem fö: Pál Apost mondja; hogy àtok légyen
az, valaki màs Evangyéliomot hirdet ej üdvességet hirdètne, ha„
nem csak a' Jésus Krisztus àltal, akár Emberek, akár Angyalok
légyenek Galat. 1: 8. 9. Ezen a' fundamentomra épitnek minden
Keresztyének ? mind, kili annint, èr amit èpitt ugy vészi jutalmát
1 Cor. 3: 10. 11. 12. 13.

Mi Unitàriusok tudgyuk mit épitünk ej kinek hirünk 2 Tim. 1: 12
t. i. a' Meg-feszitteteti ej meg-öletett Bárány Ur Jésus Krisztusnak 1 Kor. 2: 2
Ki èdgyetlen egy körbenjàrónkis 1 Tim. 2: 5. Ki jellehet è világnak na„
gyobb része elött botrandozás ej boldogtság, de az Unitàriusoknak
Istennel bölcsessége; ej hiszszük hogy ez a' boldogtság bölcsebb az Em„
berek bölcsességénél 1 Kor. 2: 23. 24. 25. Azért a' világ ìtéleti sze„
rint, ha boldogok, avagy boldogtalanoknak az Unitàriusok az Isten„
nek boldogtalanok 2 Kor. 5: 13. ej tetszett az Istennek ezen bold„
togtság àltal üdvezitteni az hivöket 1 Kor. 1: 21. Melyhez képest bizo„
nyoson tudgyuk hogy ezen a' fundamentomon a' Pokolnak Kapui
eröt nem-vehetnek Matt. 16: 16.

Ej ünnepetis Unitàriusokat ettöl s' ennek Evangyéliomától, Hittöl
Szerelmetöl, ej az üdvességtöl, se hàborusàg, se korongatàs, se èhség
se meztelenség, se veszedelem se-üldözés, se-fegyver, se-halàl se-
élet, sem-Angyalok sem-Fejedelemségek, se-erök se-jelenvalók, se-
következendök, se-erösség, se magosság, se-mélység, se-egyéb terem„
tett állat el-nem-szakaszthatnak. Rom. 8: 35. 36. = 39.

Negyedik Corollarium: Minthogy az Unitària Religio„
tol el-szakadtanak tulajdonságok az, hogy kétszerte Mat. 23: 15.
avagy talàn hètszerteis inkàbb parvarkodnak az Unitàriusok

ellen

ellen, ej kárhoztattyák ökét; hogy sem mint á Natívusok; akik jo
lelki emléreted szerént meg vagyon tsendes elmével vagyunk á Ma„
gok Religiojok iránt, ez okon; az alkalmatosság szerént, ha néha
kedvebben találtunkis irni s kollani ezen Vörid mundában,
azzal nem á volt fel. tett czélunk s szándékunk hogy valamelyik
Religiot küssebbittsük; annális inkább hogy Keresztény Atyánkfiaitis
s felebarátainkot kárhoztassuk; halasztván ej birvan az itéletet
arra, akit az Isten rendelt Itélö-Birová, s igazan itél, hanem
akartuk á ungugharatlan lelki Emberetü Hüttöl szakadtanak; ej ke„
vereteseu Egy Halálos Ellenszönnyü; mindet káromlo s kárhorta„
to mérges szájokat Per talionem /: vulgò Tromfütéssel :/ be dugni; ej ma„
gunkot azoknak méltatlan partvardjai, s ök nélkül való kárhorta„
tások alol fel-szabadittani.

Melyre nézve minthogy mindenik Religion lévö Keresztények mi
velünk, egy fel. tett czélra ügyekeznek, nem Kívánnyuk ezen uto„
zásokban kárhoztatásunkal akadályoztatni, sot mitöppen magunkis
azon éppen minden Keresztény Atyánkfiainak s Felebarátinkis kívá„
nyuk annis Urunk Jésus Krisztusnak Kegyelmét, az Istennek szerel„
mét; ej a' szt Léleknek vellek való Közösségét 2 Kor. 13:13.

Az Istentöl ami Atyánktol, és Jésus Krisztustol, Kegyelem ej békesség
ej üdvesség mind azoknak, valakik szeretik annis Urunk Jésus Krisztust
ej az ö never Segitségül hivják minden helyeken minden szentekkel
egyetemben. Ámen

ENTÖ BÉRÉKESZTÉS

Nagy Ellenkezö! Ugy láttyuk mindnyájan kárhoztato mun„
kádnak s könyvednek közelkedö Approbátiojában hogy Profétáinak
neveztetel. Bizonnyára boldog volnál, ha azok között a' Profé'.
ták között nem találtatnál, akik ellen panaszolkodik az Isten
Jer. 23: mert néked az Ur nem szollott, nem hivott s nemis kül„
dött profetálni megis futottál ej szolottál ugy 21. Boldog volnál ha
Bálám Profétával, egy uton nem járnál; aki nyereségért meg aka„
ra' átlozni a Jesti Izraelt; de az Isten áldásul fordittá azö szépének
4 Moj. 22: 23. 24: capitibus. Teis el hagyván az igaz és
egyenes utat, el-tévelyedtél követvén a Bálám „ut, ki az hamisság
jutalmát szerette 2 Petr. 2:15. ej a Bálám tévelygésével a jutalomért
s világi nyereségért el-szakadván az Hüttöl Juda Apli ugy 21.
sunár átlozol s kárhoztatod a Lelki Izraelt; melyet az Isten áldá„
sul forditt az ö híveinek. Boldog volnál mégis! Ha amar vé„
Profétáinak társa nem volnál, ki az Istentöl küldetett igaz Pro„
fétát, az egyenes utrol vissza tsalá és kivá, meg-tiltatott étellel ej
ittallal gazdálkodvan; maj egyenetlen utra igazittá, kit egy oros„
lány-is elöl találvan meg-ölé. 3. Kir. 13:

Teis

Teis nem tsak az kör Nöpet; hanem meg az Istenis igaz Profé-
taitis, irogatásoddal adatod à jo uttol vissza terittedni, meg-til-
taron tögedes ètellel s'italal, azaz: Emberi Talàlmàny okat
Sovàny Kenyerèvel; ej Keserü vizzel ügyekezel gardàlkodni, egye-
nesen utta bortsàttani; hogy à Pololbèli Orosztàntol meg-ölettesse-
nek. Tsak vond-le Magadtol s töröld ki Könyvedbölis à Profetàs
Titulust; mert az illyen Hivatal nèlkül valo Profetàknak à mondatik
az utolso napon, adni van. Matt. 7: 23. Non novi vos. Illyen egye-
nesen utat: mint most: s többé ne-Kèszits; hanem elègedgyèl-meg
à Fö Kiràly Birosàgnak Titulussaival, ej Ugyeugetteszed, s tsinàltassad
inkàbb à Falut, Kèt ej Orszàg testi utait, à jobb s hasznosabb leszen
minden Emberecknek. Ne visely gondot az Unitàrinusokra; mert
van ki gondot-viseljen reàjok, Vagyon Nekik Emmanuelek; de
nem à te èrtelmed szerènt valo dimut irtad pagina 7. Ez Esa.
7: 14. hanem olyan ànak neveben Születèsèben, Es èrettünk valo
adattatàsàban, ki mutatodott az Istennek hozzank valo gondviselèse
hozzank valo jo-kedve Atyai Kegyelme, Szerelme; ej meg-bizonyitotta
à Kèrtsban ezt, hogy velünk Vagyon ö sz: Felsège.

Ebben annak Emmànuelünkben lakozik màr az Istennek minden
telyessège Kolos. 2: 9. De nem ugy amint te magyaràztad pag. 19
hanem ugy amint sz: Pàl Apostol kivanuya az hivektnek; hogy
telyessedjenek be' az Istennek minden telyessègèvel. Ephes. 3: 19. Melyek
be' telyesedtenek az Unitàrinusok az Kèrtsus àltal, ki à làthatatlan
Istennek Képe avagy àbràzattya Kolos. 1: 15. akiben ej ahi àltal làtjuk
az Attya Istent Ján. 14: 9. azaz. Ismerjük az Istent, ej tudgyuk mi-
den akarattyàt; ugy amint az Evangyeliomb ki jelentetett. Mert amit
tudni kell az Isten, az ö akarattya ej annak Udvessègünk felöl, olyan
vilàgosan elönkben tette à Kèrtsus azokat, az Evangyeliomban;
mintha terti Szemeinkelis làtnok.

Tehàt Vakmerösèggel ne-Kàrhoztasd az Unitàrinusokat. Kitso-
da vagy te Ember! hogy itèlsz Jak. 4: 13. avagy Ki tett tègedet Itèlö
Biràvà. Egy az Itèlö Ur 12. annak itèlö Szèkiben Szabi nem ül,
tetett tègedet. Nem felsze Emnek itèletitöl Mat. 7: 1. Te kivagy hogy
az Urnak Hivèt üdö nap elött nèved kàrhoztattni; meg utàlvàn ezt
kat, holott az ö Urokuat àlnak avagy esnek Rom. 14: 4. to.

Az Unitàrinusok meg-tèvèsèdert könyörgèseddel se-ma-
gadot ne-fàrazd, se-az Istent ne-busitsad tiyàban; mert erok tud-
nak magokert könyörögni, nem Szükölködnek à te könyörgèsed nè-
kül, bàr magadert tenàl eleget Imàdkozni, sot jobb s hasznos-
sabb volna, hogy az Unitàrinusokat vennèd magad mellè, s Kèrnèd
ökèt avra: könyörögjenek tü èrettem az Urnak, hogy semmi ne
jöjjön reàm azokban amiket mondottatok Tsel. 8: Ver. 24.
Mind ezek felett: ez az Egy à te Szükségès dolgod es ttiva
talod Felen. 2: 5. Emberrèl meg hanyèt èstèl ki; es tarts

pànit

penitentziát; ej az elöbbi tselekedeteket tselekedjed s: az elöbbi
hütöt s tudományt követsed: Ha pedig penitentziát nem tartasz
fély, mert ellened jö az, akivel ellenkezel, akit meg tagadtál,
akit Istentöl neki ajándékoztatott Majestássa szerént, nemis akarsz
ismádni; ej üdvösségedet sem-kivánod tölle várni, söt Bálványnak
nevezed; s az el-vesztni valo Istenek közzé számlálod, es hadarc-
zik ellened, ej meg-gyöz azö hatalmas erejével.

Neis halogasd meg-tèrèsedet; mert nèked szoll egyiknek ama
sententzia: Idö többé nem lèszen Jelen. 10: 6. Az èletnek utolsso
idejében több idöt nem remèlhetz; minekelötte azért a kopor
só fedele testi szemeidre tèretnèk, forditsd-el lelki szemeid-
röl e vilàgnak fedelet s tèrj meg. Magadnak valo hizelkedéssel
ne-ditsèkedgyél s ne mondjad: Jardog vagyok ej meg-gardagod-
tam ej semmi nélkül nem szükölködöm Jelen. 4: 47. meg iri-
làgositratott szemeim vadnak, s jol làtod. Lèp ruhàt vagyok
s. a't. hanem Istenèd meg-magadban ej tudd meg; hogy nyo-
morult es nyavallyas vagy, ej szegény, ej vak, es mezitelen
vagy ugyan Jel. 17. Menyböl adatik tenèked Tanàtsul Ut. 18.
Vegy a Kristustol tüzben meg-probàltatott aranyot, hogy gardag
legy, es fejèr ruhàrban öltözzèl; hogy ne-làtassèd à te-meztse
lenségednek ruttsàga fèggyen sège; es szemgyogyitoval kend meg
à te szemeidet hogy lass.

Nyolts van Kèt Esztendös Vèn Ember vagy, talàn màr
tsak Kèt Esztendeig sem èlsz nem tudod mely oràban èvi-
làgbol Ki kèlsz, s koporsoban lèpsz; azèrt Idejè ha az Egye-
netlen utbol, à leg-egyenesebbre tèrsz; mert igy midön Kis-
tus eleiben kell mennèd, nem fèlsz, söt Menyei jutalmat
remèlsz, s ditsöreges Koronàt vèssz. Ha pedig meg-tèrè-
sed Kèrö" s tellettlen lèszen, higgyed hogy dolgod-it rosszul
lèszen; midön az igaz Bìro tölled szàmot vèssen; es igaz
itèletet tèszen; akkor à büntetest lèssen mindgyàrt èssen.

Es Könyvedet ha Kezedben velhetted el-olvasvàn ami
ebben vagyon, bèir velhetted; az Egyenes Ut Titulussa alatt
költ Könyvedet Tekàdbol ki-velhetted; ezt pedig mèltàn-
helyèbe telhetted ha üdvösségedet szeretted. Vège

Hetedik Pont

Hetedik Pont alatti. Két Protestans de Egy „
mástol az Hüt Némely Ágazatiban Külömbözö
Sellenkezö Keresztény Vallásokot illetö Irások:
Melyben az Ellenkezö Irásának második meg
tzáfolása vagy meg-hamisittása; az Ugy Nevezett
Örök Életre Vezetö Utnak mely alább le tétet „
tett Flét rendbeli azaz: Kezdet nélkül valo. Széljes.
Tekervényes. Kevengö, Sáros Segedèker Tekervényes
Selket Sértegetö, Tövisses, Meredek, lejtös, ej Egyes
fogyatkozásokkal telyes utnak ki Nyilatkoztatása „
ban. Es à Keresztény Olvasot jobb uira Utasito
Emlékeztetések Ilyen Nevezet alatt.

UT MUTATO

Melyben Egy Nyolcz van Két Esztendös Vén Prophéta.
Jer. xxiii: 31. 32. t.i. az Öreg Daniel Istvan Dan. xiii: 52
Esa. xlv: 20. Neve alatt készült. Örök Életre Vezetö
Egyenes utnak veszedelemre Vezetö Szövevényes
Labyrinthussa, és sok fogyatkozásokkal tellyes egye „
tetlenseége világ Eleiben terettik A. 1760

Dum cæcus cæcum conatur ducere secum.
In foveam Ductor cadit, atque deinde sequitur.
— me vestigia terrent.

Omnia te adversum Spectantia, nulla retrorsum: Fabula in Csopo:
Valetudinarii ficti Leonis Regis Feracem à feris visitati, et ab
eodem in Spelunca absorpti fabulæ inter Esopi Fabellas.

Boldog Ember az, aki az hitetlenek tanáccsán nem jár és
á bünösöknek után nem áll. Solt. t: t.

Luk. 9: 55. Nem tudjátok minémü Lélek légyen ti bennetek
Cap. 6: 45. Az Jo-Ember az ö Szivének jo kintséböl hoz elö jot
és á gonosz Ember az ö Szivének gonosz kintséböl hoz elö gonoszt
mert á Szivnek telyességéböl szoll az Embernek Száj.
1. Ján. 4: 1ső t. Szerelmesim ne-hidgyetek minden Lélek-
hanem probállyátok-meg á Lelkeket, mert sok hamis Kris-
tusok Prophétak jöttek è világra.

„ „ „ „ „ „

A' Kegyes

A Kegyes Keresztény Olvasohoz

Minthogy nintsen drágább kintse az Embernek az Örök életnél
Márk. viii: 36. 37. Mat. 19: 16. Azon Könyvnek Titulusát:
f: Örök életre vezető Egyenes Ut :f mikelyen meg-láttam,
legottan nagy kivánsággal kivántam olvásnis, annál inkább
tsak szaporán által forgatván, s'mint annott olvásgatván, mi„
dón láthám mely igen ajánllya magát, nevezetessen az Unitá„
rusoknál: Könyvét az olvasásra ej bé-vételre; ej hogy tsak
nem Kezében akarja tenni az üdvességet; ugyantsak szorgal
matoson meg-olvastam; látom hogy a szép Titulus alatt igen hibás
ut, vagy örvény találtatik vagy ásváltatik melynek hibáit fogyat„
kozási ezek: 1o: Kezdet nélkül való ut. 2o: Szélyes Ut. 3o: Tsélye„
vényes Kerengő ut 4o: Sávos Seppedékes ut. 5o: Televényes ut
6o: Eltévet Sértegető tövises ut. 7mo Meredek lejtős ut. 8voo
Egyéb fogyatkozásokkal tellyes ut.

Et melyeket illyen rendel az Igasságot Szerető, ej annak Igaz Vallo„
it kedvellő Egyedüvaló Istennek Tegedelmiből meg-mutatok; ne hogy
a világ ugy véleködjék; hogy igaz amit az Unitáriusok felöll. ir
ez a mostani példa, sőt ugyan hogy e légyen a' jutalma t. i. a Motsok.

Minthogy éppen nem férhet-el az Unitáriusoktol, azokat maga
Sértegeti, ugy véleködnek sokan, hogy a Vén Prófétát felli-Tsnéve„
tében vádolnavám nem nyughatik; hanem illyenkben Kereste;
ha találhatná nyughatatlanságának tzendességét; melyet abból lehet
kinni, mivel a testi erővaját felöl azt bizonyittyák, hogy bizo„
nyos időben változást szenved azokban akik vélle élnek; hat a fel„
lyi Erővájas. Ittiől való el szakadás; mitsèppen ne-frezzene Szüste„
len való változást az örök Lélekben; melynek külső" czégére lehet
a Lelki Tsnévet tüzétől meg-halovánvósittatott penitser ovtrája
Tsel. 23: 3. Nehéz neki tsak látni is az Unitáriusokot Sap. 2: 15. mágával
Szeretnè látni mint az ördög az Istent Hiveit; mindgyárt Köntösebb
volna Lelkének justa illud: Laudia fr. Miseris Socios habuisse malorum
Az-lehet tsudálni! mitsoda tiszelkedve approbaltatik erá Munka az
akkori Censoretol: es az örök Prófétai titulussal ajándékoztatik; sőt
bizonyoson igèztètek nélkül: Hogy fellyül Mennyországban nintsen a'
Nap. Boldog hát a Vén Próféta; mert szagotán ki vetkezik az Égből
s'haámnya pokolra; az velle ellenkezőket azon irásában s nekik átkozo„
na's vegy birák az Embernek pag. 62. - En ugyan nem itélek; de
félek hogy ennek a Már 82. esztendős Prófétának, sem a Kristus
érdeme sem elégtével sem tsudatéve nem fog használni. Sid vi:
4. s. 6. Cap. 10: 26. 2. Petr. ii: 20. annút ért maga irásais e„
kőzitti pag. 25. s. 6. Mértsis hogy erá vak-vezér, aki illyen
veszedelmes uton hordozza a' Lelkeket s'ki vetkezni Mennyor„
szág

országból ne-menyen abban. Matt. 25: 13. 24.

No azért Keresztény Olvaso! ha ezen munkát még nem olvastad, olvasd meg, olvasd utánna ezt is, mind a' kettőt pedig eleve bévett véleledet (:Praejudicium:) nélkül, ej az után lásd meg, ítéld-meg jobbé ezen az uton menni, vagy üdvesse-gerebb mást követni vagy keresni. Ha nehol olyan találtatik, a' kendő minémü volt a' mosdo, nem ítélhedz-meg érette, ha meg-gondolod hogy a' kinek kivel baja nintsen, (:mégis sér-tegeti:) ad annak szabadtságot maga sérelmének ki panaszolására. A' Vén Proferaink lehetne valami Apprehensioja, ki bizza ő kegyelmére az Unitáriusok dolgát? Nem kívánja azoknak ha el-nem fércher töltök szemében. Meg intetett volt az első munkájára lött rövid harban, hogy hadjon békét az Unitáriusoknak. De nem fogadta-meg; azért: Faber quae fecit comprehendit. ha beteg nem volt nyegjen a' Nyughatatlan lelke Régi jo Egésségében.

Ajánlo Levél.

Méltóságos L. Báro Vargyasi Üd. Daniel István Ur
Nemes Udvarhely Széknek Fő Király Bírája!

Midőn gondolkodnám, kinek kellene ezen Értekemet ajánlanom jobb favoromra nem remélhettem Nagyságodnál, mind azért: hogy ezen Lettke nagyobbára oda hall, mind innen, mind tul; de azértis hogy senkinek nem kötelezettebb ennek olvasóra mint Nagyságodnak; de főképpen mivel (:az Ur Isten kegyelmeből ki tetszik:) eleg gazdagsága vagyon az öregnek; ej ha nem sajnállotta költséget kétszeri haszontalan munkájára örömestebb költhet ezen a' valo-ságra. Azért is mindön ezen Értekem a' Nagyságod szárnyai alá ajánlom, kérem hogy nyomtattasse ki Nagyságod, a' kár szeben ben akár Cygeden, ej ebből az a' haszna Nagyságod Munkájának ki hogy: Opprobria justa se portia magis elucescent. Ha az igaz és üdvességes: Ezt le veti a' világ; és ennek homályos volta azt még fényesebbé tészi az Author dicsöségére? Ha pedig ez igazabbnak ítéltetik azaz ut senkit vesedelemre nem vezet; azis hasznos log lészen; hát ha még az az öreg Lélekis ennek olvasásával Mennyországról kezd gondolkozni? És az Isten kegyelmes lészen minden annak tovajnak.

Melyre nézve az Egh. alatt senkinek erre nagyobb sükség nem lehet mint ennek az öregnek, ej ha gondolkodnél s' vissza térne az el-hagyott Igasságra s' egyenes útra Ezek. 33:16. talán vissza fogadnák az Unitáriusok s' könyörögnének érette Istenétől megsegetne, mert attol rövid idön felölömbeni meg-válik.

Végezetre még az öreg Lélekenek ez a' haszna lehet, hogy bédé hagyja az Ifertelmes pennáját az Unitáriusoknak mert elég minnár eddig Nagyságod fo kározta Theophilus Philotheonus

Első Része

Sectum XVIII. De Anno. Daniel István Utánd 2dik Meg. tráfolira 1795.

Első Hiba és fogyatkozás: Kezdet nélkül való Út.

Minden kezdete, minden azon Mondának Igaz éj jo Fundamentuma; ugyanis fundamentumul teszi pag. t. 2. és 37. azt a Hü. töt melyet le-ir az Apostol Sid. ii:i. ott pedig nem az Kristus" ban való Hütről szoll tsak magánoson, hanem közönségesen az Istenben való Hütről ii:6. melynek mind azonáltal nemesebb vésze az Evangyéliomi vagy Keresztényi Hüt; hogy Egyszers mind az Istenben való Hüvis légyen; mert amit mondott a Kris" tus az Isten nevével mondotta Joh. iy:t. mely szerint hiszünk az Isten beszédének igéretinek. Igy tanulod azt az Apostol réljából. Igy Profán Calvinus, éj Mások helyes Magyarázatorbol. A nem láttatott dolgok nevezete alatt Sid. ii:t. akarja az Oreg az Hüt objectum ának tenni a sz. Háromsag titkát. pagina 38. melyről nemis álmodott az Apostol. Hogy a Keresztényi Hüről mindsen az öreg tak Prófétának világos értelme nyilván lát" tik mivel. pag. 45. Jsmét uj abrázatban ferti-le az Kris" turban való Hüröt; melyből azt a Hüröt soha meg nem tanulod Hogy azért tudgya hová hullyon az üdvösségét Kereső s Szerető Olvasó; meg-jegyzésre méltó tak tövidségnivel nem szólom hosszában ismét: Kivált az ötvenet. Mat. 7:6.

Iö: Nem volt szólja Simpliciter a Keresztényi vagy a Kris" turban való Hüről tanittani t.i. Ki az Isten? Vagyone Isten? mert azt tudták a Sidok, kiknek elsőben igyekezet ej külde" tetett a Kristus, és az Evangyélium. Matt. 10:5.6. Jsa. 12:46. Hanem az Isten midőnnen adavja azo tölle. bün által el-szaka" dott világot magához vinni vagy üdvezitteni t.i. az Kristus ál" tal, vagy az ö Tudománya által Mat. 9:12.13. Jsa. 12:38.39.

Melyre nézve IIö: Az Apostolok idejében ez volt az Keresztényi Hünek Summája, hinni hogy a Boldog Szüz Máriától született Názáretbéli Jésus legyen a Kristus, a Meg-igért Messiás az Isten Fija. Matt. 16:16. Jsa. 8:37. Jan. 1:50. Vide Conradi Vor" stii Prolegom. Commentarium in Epistolam Actor. Apostolo" rum præmissum.

Ezt kellett halgatni Mat. 17:5. Jsa. 3:22. ennek parantso" lati szerint kellett élni s: a Meg-térés után Matt. 4:17. Jsmak aki üdvezülni akar Mat. 18:18. Kolos. 1:10. mert az üdvesség nem minden Sidónak mind egyáltalyában tsak ez.

IIIö. Ismérni az Istent és a Kristust Jan. 17:2.3. azaz valamel" lyet a sz. Irásban az Isten és a Kristus, ej ezeknek akaratja felöl ki jelentetett hinni vallani Rom. 10:9.10. ej a szerint élni 1 Thes. 2:12. Mely nélkül hasontalan az Esmeret vagy

az Ut

az Ur. Mat. 7:22. Luc. 2:20. Ezt az Isák ellen való rőtkedés
légye vize a' pásztorok kendedére halálá által; meg mutatván tu-
dományának Istenétől származott igazságát, s' mutatja meg pedig
tellyen halálá által. Matt. 26:28. Zsid. 13:20.

De ez a' tudomány ez körül keresztyénségben a' közönséges halálá meg
tanulni a' félelmek, mert ritkán kellessen hanem kellessen él a' hús-
tornak parancsolatyai szerint ugy élnünk. Sal. 6:15. Rom. 6:4.
Szomszédunk. Sir. 28:26. a' szerint ugy élnünk mint a' kellessen. Tit.
2:12. mert a' Tudomány ez élségen az Ország: melyre
nézve boldog talan ez világon az Isten szerint élni. Luther
Prædestinatio. 1. mert nálla Isteknek fundamentomának téri
lenni (a' kiről Scholastikusok disputálnak, amely által nincs fabula
sup. 45. 89. 43. melyet a' Nyughatatlan Elmék ki feszítenek Zach.
14:12. 13. el. Ördög sok szép Titkos Magyarázatokat, (alkalmas Istenfélő
Tanítók, Tudósok és minden hellyet, és a' szentirásnak meg-
értésére értelmek ellen ki dolgoznak azt a' Tudományt sok szomorú-
ságok által kínoz meg-emlékezem, hogy a' szentirás meg-mutatya
az értelmet, melyet az Tudomány nem vesz az állomra vagy,
vissza: de viszen valóságban Ily nagy fundamentomra, dolgot
ennint tapasztok az Ethica beszédtől szóritani; hiszem Ha a'
Volna az idvesség, vagy bátrság fundamentuma, helyette
hogy azt az Isten országon a' szép életben az keresztyén nagy az
Apostolok által ki nincs jelentette volna. És a' Zsidóság Tan,
az nehéz tsak Idea Platonica: Ilyen hivelkedés fényességes
Országon ugy az ezen fundamentomon épült Prædestinatio el.
pag. 6. Tanúit magyarázatok, nehéz az Ige: Illat nélkül való
életnek - szárnyas, Tanítóknak szépségeket jól meg ész meg-
(Corollarium Exclusi. Ha vagy a fundamentum vagy az e',
pulet, közel Zsidó hát hogy tanult a' keresztyén vallás utat
vége szakadt, nem vesz Tanulja szerint az Isák élete, és
Zsidó hogy az abban tetszik Nem hamis Prophéta ki mond" mert
nem találtatik illyen Gonosz zsidó-Tanúcsnokról az Ördög
nek prédája lészen."

Második Hiba és Fogyatkozás: Szélyes Út

Ugyanez magyarázza ez magyar az Ország Prædestinatio nélkül
tudván szent Jézusnak a' Tanúcsában a' mellett az Emberi
szükségességnek pag. 2. 3. 4. hogy az Isten ítéletes Szentsé-
ségében, és kedves és elmenetelű magyarázattal,
magok hasznunkra Szép jövendőtől, és szomorú, vilá-
gi boldogságunkról meg-állatta szent, hogy

az Ur. Mat. 7:21. Jac. 2:20. Ezt az örök élet után törekedjék
Jézus vitte a Krisztus szenvedése halála által; meg mutatván tu-
Domainyának Istentől szármozott igazságát, s mintegy meg pet-
telvén halála által. Matt. 26:28. Sid. 13:20.

De ez a Tudomány és következendőképpen a Krisztus Halála ugy
használ a Teleuck, nem csak ha hiszen hanem ha él a hit-
tusnak parantsolattya szerint ujj életben Gal. 6:15. Rom. 6:4.
Summában: Sz: Üdvezitto Hit a szeretet által munkálkodo Hit
Galat. 5:6. nemis tudgya nemis tartya ezt az Öreg; melyre
nézve boldogtalan ez világon az maga tételei szerint S: Initio
Praefationis). A' meg váltás szabadítás fundamentomának tesz
annak Örökkévaló Békességnek Tanáttsát, amely csak tiszta Fabula
pag. 45. 39. 43. melyet a Nyughatatlan Elmék ki tekertek Zach.
VI: 12. 13. Sőt Péter Sz. Irást Magyarázok; Calvinus Vátabus
Piscator, Drusius ej mások helyett, ej a contextussal meg, ed-
gyező értelmek ellen ki dolgozták azt a Tanátskozást Zsb. 33:23.24.
mely felől bátor ne-emlittsem, hogy a contextus meg-mutattya
az értelmet, melyet sok tudosokis nem arra az álomra magya-
rázznak, de régyen valojában oly nagy fundamentomo dolgot
annak tartatik az Ethnu beszédéből erősitteni; hiszem ha a
volna az adveség, vagy váltság fundamentoma i lehetetlen
hogy azt az Isten világosan a Sz: Irásban az Krisztus vagy az
Apostolok által ki ne jelentette volna. Ez a Békesség Tani-
tás tehát csak Idea Platonica: Alom hüvelyedzés fejtegetés
éppen olyan ezen fundamentomon épült Praedestinatio is.
pag. 6. amint magyaráztatik, tehát az Ujsz Akotmánybul sim-
pliciter fugitur, Simpliciter rejicitur: Jamint jött ugy el is mehet.

Corollarium Ezekből. Ha csak a fundamentom csak az é-
pulet, követ ezik. hát hogy annak a kezdet nélkül valo utnak
vége ninsen, nem vezet Titulussa szerint az örök életre, sőt
felő hogy az abban tévelygő Ven hamis Prophéta ki nincs utat
nem találván ama Gonosz Zelli-Minotaurusnak az ördög-
nek prédája leszen.

Második Hiba és Fogyatkozás: Szélyes Út

Illyennek magyarázza ezt maga az öreg Prophéta magára nézve:
midőn arról tselekedzik a Praefatioban S tévellyen tulege-
ti könyörgésében is pag. 1. 2. Hogy az Isten őtet Zsa. 18:11.12
Szép tiszteggel; Szép és kedves jo előmenetelü magzatokkal,
napok hosszuságával, Szép jószágokkal, egy Szóval: világi
gi boldogságokkalis meg-áldotta azért, hogy S: a contra-

Ne Avgu

ezèn argumentàlodvàn? Hiszi az Kristusnak, ej à Szt: Lèlecknek
örökktöl fogvàn valo Istenségèt tagadjàk; amikor azò Jeszvèr
Attyafiai s màs Unitàriusok el-hagyatott sorsban vadnak
helyhertetve szegènyek tisztségtöl meg fosztattak; azèrt hogy
az Kristusnak ès à szt: Lèlecknek örökktöl fogvàn valo Isten-
ségèt tagadjàk. Tehàt è szerènt à szt: Hàromsàgnak Vàllòi bol-
dogsàgban èlnek è vilàgon, Külömben hibàz az Argumentum
okos Lodàsa; mert azèrt vadnak el-vetetett sorsban az Uni-
tàriusok, hogy è vilàg ertelmèn nintsenek, Külömben szerètnè
s nem gyülölne à vilàg 1oh. 15: 18. De nem Isten ostora; hanem
à Kristus Neveèrt valo szenvedès, s àz ò dicsöségèt, Külömben,
ha è vilàggal meg egyezvèn annak èdvèben volnànakjèt,
Kor 10: 21 vol ha sorsok; mert jàt Kàlt az Kristus Luk.
6: 26. De làssuk ezt bövebben; Ennèk az okoskodàsnak
1ò: Rossz à Fundamentuma. melyet vèzen Ex Matt. 6: 33.
Rom. 8: 32. 1 Petr. 1: 23. nem jol èpitt ezeden.
2ò: Ellenkezik ez az Istennek szörnyèges ès az övei körül valo
Praxissàval. 3ò: A Kristusnak azò Hivènek àllapotyokval va-
lo jövendölèsèvel. Sòt azok valosàgos sorsàval. 4ò: Ho-
mousàgàva vàn ez Sok szt: Hàromsàgot Hivò ej Vallo Embe-
reknek. 5tò: Ez à Pogànyoknak à Keresztènyek ellen
valo erös Argumentuma lehet. Az elò hozott hellyekben
ès 1. Tim. 4: 8. azt igèri az Isten annak à Kristus nevezetesen
mond Matt. 6: 33. Keressètek elöször az Istennek orszàgàt,
ès mind ezek meg-adatnak tinèktek.

Nem sok jòzàg gardagràg igèretèrol ott; hanem à szt: Es
kegyes èletü Embernek elèdèt ej vuhàzattyàt ki szolgàltattya
az Isten ugy hogy màsok azt mondjàk: Ezènek az Unitàriu-
soknak Tisztsègek nintsen, mègis jobban birjàk magokat, mint
sokan kik tisztsègeket viselnek. E nagy rèszènt igaz, es
ha jobban meg-vizsgàlod talàlsz olyant, az öreg Jeszvèr Attya
fiai között is, akinèk annyi, ha nem több mint nèki vagyon,
Sòt vadnak olyan Unitàriusok kik ezzel à Vèn Prosèt-tòl
nem tszerènlènek; ej ha azok azt mondanàk, hogy òket azèrt
szerette vilàgi jòval az Isten, mert az èdgyetlen egy, ej
mindenèk felett valo Istensègtöl nem fosztyàk-meg ò Felsègèt
azt màsodra vuhàzvàn. Vallyon ezre mit felelne az öreg.

Magzatnàk jò elèmenetèvel valo dicsekedèse ezt tszàk
olyan, mert az Egyèb eleg hires az orszàgban törvènytelen
Kegyetlensègèvel, jòsàgàval sem mit nem hallottam; ha
nem az Attya mind à kèt Izràban dicsèri; de hiszem
à Pàpoly

à Bragolyadir Szép az Ige. A' másik ha Cordatur Férfin
l: annint hiszemis hivéből: szegyenli az Atyjának illy lélhà ivé„
sát, mellyel magzatit Comediázza; mert tudni Ellene:
Propria laus Sordet. Jobban esmérì maj az Embert mint —
méga az Atya; azért màsra Ellene birni; mert: Tales Su„
mus qualem habemus. A tsóka tsak tsóka à galamb tollài alatis.
Továbbà Vitézedik az öreg Nyjainak Jószszágàvalis; de ez
sem elégséges, ej világos jele az ő Igaz Vallàsinak; mert még
most tsak 82. Esztendős de Esa. 65. 20. A Bünös ha száz Esztén„
dös lészenis meg àtkoztatik Dan. XIIIdik képek. az mondotta Dani„
el egy öregnek: Te régi Napoktól fogva meg rögzött gonoszságnak
veted annak a mely életed, még ha tovább élis az öreg, tsak
azért à két Emlitett Vénekre lehet hasonlitja

Tiszteget ami nézi; midön az előtt az Unitàrinsok nagyobb tisz„
tségetis viselték; mint tsak à Fő Király Birosàg; melyben Soha à Vén„
nek vésze nem lészen, vallyon ekkor jo Argumentoma lett vol„
naé valakinek ez? az Unitàrinsok Vàllàra itellett? vagy ha akkor nem
lött volna helyes, most miképpen Solgálhat az öregnek? Ugyanis
Iō: Az Kristus azo Hivéinek Tiszteget nem igért, sőt ezt mondot„
ta: Ki vetid hivit evette à Synagogàbol Ján. 16: 2. másrész azért nem
vallottàd meg őtet, hogy ki-ide vettessenek à Synagogàbol. Ján. 12: 42
Midön Némely Tanitványok Elsőséget tiszteget kéresnek à Kristustol
Matt. 20: 25. azt feleli: Tudjyátok hogy à Pogányoknak Fejedelmi Uralkodnak azokon, de nem ugy lészen Köztetek sz. Pal. 1. Kor. 1: 26. azt
mu. Láttyátok à ti Hivatalitokat agyamfai, hogy ti nem Sokan vagy
tok Böltsek test Szerint hatalmasok nemzetek; ezekből meg-tettzik
hogy Kőrtebb vàn Sorsok az Unitàrinsoknak az Első Keresztényekhez,
mint az öreg Fő Király Birosàga. Hàt miért dicsekedik? De még va„
gyon igazabb az öreg Vallàsànàl; ha à Tiszteg Sokat Annak? Ön
azért jovallanàm tèrne arra, talain még nagyobb tiszteget is
nyerne jobbanis ülvezülne abban, leg alább még-egyszer meg
keresztelkedhetnek hogy jobban meg-tsendesedni à lelke pag. 52
Fertinus perfectum okais volna erre 1 Thes. 5: 23.

IIō: Az Istennek Köröuségey Praxissa ez: Hogy minden à gazdagot
minden à szegényt à teremti Péld. 22: 2. Ebben nem nézi az Isten hi„
vie valaki vagy nem à Kristus ès à sz: Élet Istenségit; mert
minden vallàsu Emberek között, sőt még à Pogányok közöttis
egy à Sidok között egyik szegény à másikgazdag; ej annyi à sze„
gény ha nem több, mint à gazdag. Ezzel nèz à bölts Isten
nem à Vallàsra; hanem à köröuséges Társaságra meg-ma„
radàsàra; hogy egyik à másiknak Solgállyon; Szégyelhetnè
lnàt az öreg ha-meg-gondolnók, mitsoda oktalan Argumen„
tommat élt maga Vallàsa igazságának meg-mutatàsàban; ugy hát

meg hát

meg-láttyák hogy a' testi Szemeivel egygyűtt tsipaj a' belső Szemeis; ér fekete hályoggal telyes; még is másoknál többet akar látni. Ugyanúgy ha vizgálod az Isten Híveinek Sorsát ej ellenben a' gonoszok állapottyát, ert annánál világ szerint boldogabbnak találod. Ezt: Dávid maga el-tanúsztotta mi. Dönlátta, a' gonoszok jó szerentséjét mert azt m. Mintsenek az Halálnak köteleiben, azo evéjek állando az Emberek nyomorúságiban mintsen vészek. mint ettől üres, az öreg Vramis világ szerint jól vagyon dolga; az kounan Ifjuságig, mi, kább, s hitetlensége követ ezik neki hogy nem mint Vallási, nak igassága.

Vallyon szerémiás miért perel az Istennel? Nem azért e? hogy az hitetlenek boldogságos azo Uttyok. Nem Különben volt az állapot a' Tob idejében. mint meg tetzik Tob. 21:7. A gonoszok élnek, vénséget érnek, jo erővel birnak, bárcsak azért az öreg az Isten Szenteinek Szivalmas Sorsát virgálta volna meg Zid. ii: tekintetesen Ifiabus 36. 37. 38. fréggellette volna tálain magát a' más Seregher Számlálni, mert ezek felöl nem irtatik az annivel o ditsekedik: Ezek ellen illyen vigasztalást ugyjt Dávid az Hivének Zolt 37: Ne boszszankodjál az hitetlenek ség.

IIIdio: A Krisztus Jesus Keresztség Sorsot Szivalmas, meg-tetzetést sajt; sőt halálig igéret ej jövendölt az o igaz Hivének Mat. 10: Ján. 16. ej másnak. sőt Pál magának ej a' több Apostolok Sőt minden Krisztus Hivének Sorsát igy irja le 1 Kor. 4:9. Az Isten adott minket e' világ Szine eleiben ugy mint halálra vá, lodot; mert lettünk tündai e' világnak Angyalonak ej Emberek. Ez ideig ehezünk Szomjuhozunk; mezitelenek vagyunk és, vernek. Ez ideig ehezünk Szomjuhozunk; mezitelenek vagyunk és, tunk verettetünk; Kidalommal illettetünk gyalázatunk e világ, nak Sepprei lettünk.

Tekintsd meg az Apostolok után kivált az Harmadik Szentlnnek miénk Sorsban voltanak a' Keresztények, de még másokban is annak tik Negezetes Pogány Imperatorok alatt, Eppen Constantinus idejéig. Es ímmár azt kerdem; hogy igaz Elekes Istenéti Szerént erek, hez melyik vendbéli Keresztényeknek számlálod azo állapottyokat s Vallásokat, az Öregét-e? vagy az Unitárius sorét-e? Melyik vend, bélinek példáza tímerezi ki világosabban Vallása s Vallási, nak Sorsa a' régi szentek Sorsát igaz Hitit s Vallását? mit bebeg hát a' Vén Kinek régen szájában szállott az Ese; nyil, van ebben a' Vén Prophéta az Unitáriusok képire vonol mi, koc azt m. pag. 50. St. Hogy az Isten az öreire botsát te, Szerver Sorsokat igazit ér Zid. 12: 6. 7. 8. De

IVto: Az Öreg Argumentuma Sok Fisztség nélkül lév. Ht: Háromságot valló Emberek szivében illyen haborgó gondol, Kodárt

kodàst szùlhet ha Dàbit Istenùt nevi àldoza meg az
Isten jo szaggal Tisztessegel, hogy a keresztyen ej àlhat: Zelot 25.
renszeget hiszi vallya. Hi'szem az ditsö hiszèsse ö vallom,
hàt nèkem mièrt nem àldozhatom meg az Isten tisztessèges gondolàsàt. Es
ebböl az Argumentumbol mindön làt magàtùl, az Istennèl
Ember gàzdagabb ej tisztessègesebb àllapotbèli Vnitàrius
igy okoskodhatik; Egy àtalyàban: annak igazabb vallàsa vàn
mint nèkem; mert azt az Isten meg-àldotta; engem pedig
alatson sorsban helyheztetett. Szeretnèm tudni mitsoda ìtè,
letrel vadnak, à Magyar orszàgi Àtyàn neszetü Ecclesiàban
lèvö Embereket.

Vtò: Ha ezaz Argumentum jò es erös, à Nagyobb tisztessègben èlö Pogànyokis èlhetnek ezzel meg-helyeszèbben, à
Keresztnyek ellen illyenlèppen. Azèrt dolgozzanak az Isten nèlnàl
tàgosabb orszàgot, tòvebb gazdagsàgot nagyobb tisztessè-
get; mert mi nem à Keresztyènek hanem Mahumetes tanyàt
ìgaz Profetànak? Ha àjò Dànìel Istvànnak az Argumentuma
ez, mièrt nem jo? Felelyen meg à jòran ìtelet. Ert het à
fèl: Hàromsàgot tùrò Ember sem tarthatty jò Argumentum-nak
de valojàban lèha ej gyermeki oktodàt. Mind azonàl,
tal hogy ingyen ne Emlegette lègyen az öreg è tisztessèges
àllapottyàt è lègyen ereèböl.

I. Vtollavinn: Fiam Istvàn! Emlèkezzèl-meg rolla,
hogy à te jovàdot el-vetted à vèred à te èletedben! hogy
lolèppen az Vnitàriusokis azò èrezvey sòrsàtol; jòvendöben
pedig erel meg-vigasztaltatnd Sam. 16: 23. Ped. gyòrcsèrol. Exod. 16.
ert tanittyàk à Sòltàr Kònyvnek 97: 73: Lèlei Tèrv: 5.
A Szèlesuton sokan jàrnak: Mat. 7: 13. az öregnek es az Argumentum
hogy hittèl sokan èr hiszik az Keresztet ej fèr: Zèlet ösmèrtetik
pag. 97. 98. az Experientia ugy tanittya: kevès à termèszetben vàn,
Dentse kevesebb dolgok bertsèsebb, Jobb dolgok alàtt vale, ritka à gyèmànt
à dràga kò v. gyöngy kòrùn hozzà kùszòbòl. Az Embert tarsa-
sàgàban à jonak szeretetje à rosznak sòt pàrtolàsa teszen.
Pangadàs tam bene cum Deby humanis rebus ut optima plura-
bus placuerint. Soha nem volt oly koldog à vilàg, hogy annàl jobb
nagyobb tèrzènel tenzett volna. Sòt Tacitus ezt Argumentum
pessimi Senecae. A sèt. iràst ugy mutatya, hogy ollyak szeretètèl
fogvàn minden ùdöben szeretem voltanak, az Istennel ba-
tèi à gonoszoi lènèt; mègàlb meg azokat sòt ej vesz szo-
rzàsal, ellènel Dejèben èlteuèl. Noèr az Elö vilàgban Sem
Sodomàban Lot meg. Jeremi. 5. Mikeas 7: 2. Ezè 7: 20. Sal-
12: 1. 2. Phil. 2. 21. 2. Kiràl. 19: 4 Keresztyènsèg à Tòròk Sereg-
nek ipèrt okàgot
Ez az Argumentum sèt mutatya, hogy à Papasok
è Mahume

ej Muhamedánusok Vallása igazabb a Keresztények Vallásánál;
mert ök többen vagynd a Keresztényeknél. Egy valari ert
Jedzette meg. Ha a világnak lattá 30. vesve osztatnának,
abból öt vész a Keresztényekre hat a Muhamedanusokra ig.
a Pogányokra Faber in Conciombus. A világnak nagyobb ré-
sze a Kristusban vagy nem hiszen, vagy nem jol hiszen. Mi-
tsoda Hit van Afrikában, Asiában, Amerikában igen kevés
Europa a föld részei között leg-kissebb ebbenis mennyi Sido
Török Országnal vagyon.

Nem ugy szollok mint Arius pártfogoja s: meg látod alább
a 4k Hibában :) hanem mivel Arius gene ellensége az öreg
azon munkájában act érdem. Midőn a 4k Seculumban ts-
dálta magát a világ, hogy egészszen Ariusnyá lött, anitor
Calvinista nemis voltak. Vallyon jo Argumentum volte
ez azok vallása igazsága mellett? Vagy ha most jo ó elle-
ne, arrol mivel nem volt hellyes ó ítélletet? Szeretném
az Öregtöl tudni; Különben emel hitvánabb Argumentum
nem lehet az igasság meg-mutatására, ha ki meg-nézi
a világi dolgoknak folyását, kezdettöl fogva a Kristus el-
jövetéleig Luk. 18: 8. Tehát Második

II Corollarium: Inkább akarnak az Unitáriusok álsó-
cilianok Decretoma által s: mint pag. 98. et in Oratione
egyenesen a Kárhozatra ítéltetett kitsin Séreggel a Kerc-
lésben igyekezni az életre s menni annak országában Luc.
13: 32. mint a Széles uton pompásson Séreglő Sokasággal
annak végére jutni Mat. 7: 13. 14.

Harmadik Hiba Tellerveimes Kerengő Ut.

A Kr. Irás Egyenes ut, ej az maga valoságos tiszta értelmében Is-
tennek ereje minden Hivőnek üdvességére Rom. 1: 16. azért
nevezetik Szövetségnek Lámpásnak Zolt. 118: 105. De az Ö
Prophéta az maga homállyos elméjének phantáziája szerint
fatsarván vesedelmes Szövetségre tötte, mivel minden bizo-
nyittása a Szt: Irásbol hibás; ej annak szoros értelmé-
nek vonszolása csak nyavallyog a Szt: Irás a Vétnek pennája
alatt; ej mint egy Kénteles áll oda bizonyságnak az honá
nem illik példa. c. pag. 2. Zolt. 33: 6. ej Zeb. 26. 13. bizonyitya
hogy a Kristus ér a Szt: Szélek terementő Istenek; melyről hogy ot
Ko ne-legyen meg-tanolhatta volna az Aroli Magyar Bibliá-
jában, ezen Locusra eitált Parallellus Locusbol, melyeket
Senki a Kristusra ej a Szt: Szélekre nem magyarázz, es e-
zekről többet Zollani nem kivánsz.

Pagina 23. Ezaiasnak öszve Részéből azt bizonyittya, hogy
a sz. Lélek Isten vitte által Izraelt a vezeklésre, tengeren, hogy
ezen Locus oda nem néz, ugy tudták s magyarázták Menan-
drus, Scotus, Jacobus, &c.

Sőssem az öreg gonoszul fordittya a sz: Irást mint pag. 7. Esa. 7:14.
Nem ugy vagyon sem a Sidoban sem a Magyarban, nemis le-
het ugy forditani. ha meg nézed Mat. 1:21. Genesz ej maga sa-
zaka mellé szenet szab fordittása vagy Ján. 17:2. pagina 2.
nézze-meg ali ezeti a görögöt, sőt azon Locus erős argumen-
tomot ad a sz: Lélekről Istenségé ellen.

Illyen fordittása vagyon Ján. 5:1. pagina 17. Amaz ige Isten
volt örökre. amely tiszta hamisság. Es ki gondollya hajo sel-
ki esmérettel akar szollani s'itelni. Hogy t'i. Ha a sz: Irásnak
sag felől valo értelem olly an igaz volna mint hirdetetik.
miért ez a Hüt volna Carbo et fundamentum Rei, semmi-
vel világosabban nem lelletett volna, a sz: Irásban ki tet-
tődnék, mint ennek, de mégis é leg homályosabb.

Illyen hát az öreg Patol; ámivel az Unitáriusokat
vettegteti Zeleu. 22:18.19. mert egyavant vetkeik az ellen, ki
a sz: Irás szovának olly an értelmet ad, mely benne nintsen,
ej ari el-mellőzi s'gonoszul el-titkollya azt amit tanittanak
mind a Zettől meg-tanulo azon mindenben sok helyeken.

De tsudálkozásra méltó dolog, hogy mér Cyelopsi kezeivel
hozzáisfogni a sz: Irás magyarázásához s'gázán: Alimy ad Syram
Hajón tudna Havangot ötteni, ali egész életének-jobb részét ab-
ban tölti, hogy a sz: Irást értse meg, azis alig lephet arra;
hat aki több időt töltött a Külső dolgokban, mint a sz: Irás-
nak olvasásában, Annyival inkább aki a nyelvet nem tud-
gya; hogy nyul az a sz: Iráshoz, vagy ali az Orolai Tudomá-
nyokot még nem tanolta volt, amellyek meg-kivántatnak
arra; hogy valaki a sz: Irást értse. Hogy mér az ollyan Tu-
dosokot kárhoztatni, kik valojában tudósok költsek, Szegény
fejé az öreg ami keveset tanult nállunk kapta ammit meg-
vallya magáit 24. Esztendőt korig, tanult a Nagy Hirü Kolozsvá-
ri Pál Tábainál; ej immár mint a vok Eb a maga elonjat u-
gatta; mintha az utan a Parisi Academiában tanult volna,
tsak bizza hát az öreg a sz: Irást azokra, kik tol meg-min-
dennap sokat tanolhatnak. Mert különben az öregre illik ama
mondás: Angelicum Juvenis Semiby Satanizat in Anni.

Corollarium hellyett legyen ide pagina 93: mi ez Dilemma
Az Okokkevalo Fiunk ej sz: Lélek Istennek örökkevalo; és az

Atyával

84

Pagina 23. Esaiásnak 63k. Részéből azt bizonyittya, hogy
a' szt: Lélek Istennek vitte által Irvaczt a' vevei, tengetven, hogy
ezen Locus oda nem néz, ugy tudták a' magyarokat Menan-
ocnus, Sratius, Jovinus, &c.

Sokszor az Öreg gonoszul fordittya a' szt: Irást mint pag. 7. Esa. 7: 14.
Nem ugy vagyon sem a' Sidoban sem a' Magyarban, nemis le-
het ugy forditani. ha meg nézed Matt. 1: 21. gonosz ej maga fa-
zaka mellé henet sincs forditása van Ján. 17: 2. pagina 2.
nézze-meg ali éuti a' görögöt, sőt azon Locus erős argumen-
tomot ad a' szt: Lélekneb Istensége ellen.

Illyen forditása vagyon Ján. 1: 1. pagina 17. Amaz ige Isten
volt örökké. amely tiszta hamisság. Es ki gondollya hajo lel-
ki esmérettel akar szollani a' titelről. Hogy ti: Ha a' szt: Haton
ság felöl valo értelem olyan igaz volna amint hirdetetik.
miképpen ellene annak a' szt: Irásbol meg-bizonyittania? now
tam frigide. per longas tortias et quartas consequentias?
mivel ez a' Hit volna Caedo et fundamentum rei, semmi
nek villgosabban nem kelletett volna, a' szt: Irásban ki tet-
tödnie? mint ennek, de mégis e leg homályosabb.

Illyen hát az öreg Atol; amivel az Unitáriusokat
vettegteti Jelen. 22: 18. 19. mert egyavant vétetik az ellen, ki
a' szt: Irás Szovainak olyan értelmet ad, mely bennek nintsen
ej ari el-mellőzi s gonoszul el-titkollya azt amit tanittanak
mind a' kettőt meg-tanulod azon munkában sok helyeken.

De tsudálkozásra méltó dolog, hogy mér Cyclopsi kezeivel
hozzá istegni a' szt: Irást magyarázásához igazán: Asinus ad Lyram
Hajdu tudna harangot ötteni, ali egész életének jobb részét ab-
ban tölti, hogy a' szt: Irást értse meg, azis alig lépheti arra;
hat aki több időt töltött a' Kútfő dolgokban, mint a' szt: Irás-
nak olvasásában, Anagyvalis inkább aki a' nyelveket nem tud-
gya; hogy nyul az a' szt: Irashoz, vagy ari az Orolai Tudomá-
nyokot még nem tanolta volt, amellyek meg-kivántatnak
arra; hogy valaki a' szt: Irást értse. Hogy nér az olyan Tu-
dosokat kárhoztatni, kik valojában tudósok böltsek, szegény
fejé az Öreg ami keveset tanult nállunk kapta annint meg-
vallya magais 24. Esztendőr korig, tanult a' nagy Hirü Kolosvai
ri Pál tábainál; ej immár mint a' vost Eb a' maga elmejat u-
gattya; mintha az utan a' Parisi Academiában tanult volna,
tsak bizza hát az öreg a' szt: Irást arolva, kit tol még-min-
denap sokat tanolhatna. Mert különben az öreget illik ama
mondás: Angelicum Juvenis Sehibus Satanizat in Annis.

Corollarium hellyett legyen itt pagina 93: mi ez Dilemma
Az Örökkevalo Finnd ej szt: Lélek istennek örökkevalo; és az

Atyával

Atyàval valo egyesülö Istenségének meg-erösitteserre; sem elö
sàmlàlt jeles Locusok vagy igazak ej helyesek. vagy pedigien
nem? Lehet illyen feleletem. Azon Locusok minèk a
sz: Lélek àltal ihlettetett szok, à magok értelmekben igazak
helyesek bé-vètetve mèltok. De az az értelem amely-
ben à Vèn Prophèta öltöztette Istenes Locusokat: hamis helytelen;
mèltò à meg-vetésre: Vigyazzon hàt aki szereti üdvességèt.
mert: Latet Anguis in herba. kèp à szine; mert sz: vèr;
De veszedelmes az öreg benne lévö mèrge; annak aki azo-
kat ugy tartya Istenes korànak.

Negyedik Hiba. Sàros Sempedékes ut

Illyen azon munkàban à tudatlansàg; melyböl születik az az Ingovány;
nem tudgya à Vèn Prophèta mikeppen Kell az Oh Testamentomban
az Istenrol vagy màsokrol mondatott, ej az uj Testamentomban az Krisz-
tusra vagy màsokra alkalmaztatott sz: Iràs szòvait èrtemi; mert
ha tanulta volna imez Igasàgot. Midön az Oh Testamentomi sz:
iràsbéli Locusok az uj Testamentomban az Kristusra alkalmaztatnak,
nèha nagyobb, nèha gyengébb hathatossàggal Emphasissal, nèha
valamenyire külömbözö èrtelemmel hozatnak elö, mint az Oh Tes-
tamentomban mondattak. Melynek bövebb magyarazatyàt
ha ki tudni kivanna; meg tanulhatya à tudosok; ej à sz: Irà-
sokban bövlö Cuberek irasàban; ha tudna s: mondom màsle-
pen oldozodnèk, ej az Oh Testamentomban az Kristusra alkalmaz-
tatott Locusokbol; nem fürne nevetésre mèltò Argumentumokat.
mellyekkel telyes az à Munkà: sàrd alàbb az Heretik hibàba.
Nem tudgya ki ès mi az igaz Isten, midön az örökt: el fogvan
valo Istent tartya, csak igaz Istennek, ej az Unitàriusok
felöl è tudatlansàgbol mondja; hogy nem tartyàk az Kristust
igaz Istennek; holott nem csak igaz Istennek tartyak, hi szik
èr vallyàk, söt Imadgyàk tiszteliik Segitségül hivjàk.

Hogy à Kristust Valhatyàk igaz Istennek, ha nem hiszikis ö"
rökkè valo Istennek; ej hogy erröl nem ellenkeznek egymàssal, tud-
tàk ezt èrtelem dologràl nem tanulottàk az Orszàg Urai: Kik
hitrèl à sz: Haromsàgot; ej à Kristus örök Istenségèt; megis
Anno 1638. à Decti Complanatioban. azt irjàk az Unitàriusok
Eleiben. A David Ferenc Condemnàlasa utàn Demetrius Hitzjadi
Püspök idejében, az Unitària Religion Levö Ministerek, ezen meg
egyertenek, hogy az Ur Jesus Kristusnak az Atya Istentöl adatott
Istenségèe vallani igaz Istennek kirdemi kell, ej hiuàni, ej Se-
gitségül hivni, Segitségèt tölle kèrni. Ez ellen pedig Sal-
se tudon se-mykèpen ne-tanitason, ne-Kolyon sör à szivèn
tanittson. Vagy à Jesus Kristus igaz istenü tiszteletel ima-
ej directè Segitségül hivjak, vagyünk Kinek hatalma va-

fyon

nyon üdvez itteni, ej elis Zàhortatni az Embereket, ott bo-
vebben meg-lathato, è felöl az Unitàriusoknak Vallàsteteleket
(: Lib. 2: Cap. Pagina mihi :) melyet az Orszàg
helyben hagyott, sőt Zaunal meg-tartàsàrais kötelezettek az
Unitàriusok.

Ebből làtzik 1o: Hogy ebben az Orszàg nem volt a Dànie-
Istvàn èrtelmében, hogy nem lehetne igaz Istennek mondani azt,
ki nem öröktől fogvàn valo Isten. Sőt IIo: Làtzik ebből
hogy az Atya Istentől adatott, azaz Nem öröktől fogvàn valo Isten,
Sőt: ej az igaz Istenség nem ellenkeznek egymàssal, ès mindön a Kris-
tust az Unitàriusok Imàdnyàk Segittségül hivjàk, nem hibàznak
annùt az Öreg tudatlanul irja pàginàe 29. Erről alàbbis Szollok

Nem tudgya Mitsoda à Keresztség? azert magàis mieg keresztelkedett
irja; ej az Unitàriusok Keresztséget Hypocrisisnek nevezi, emiatt alàbb
à maga helyen.

Pag. 26. 27. Nagy Vàrsàgàt bizonyittya; mindön nem làttya nem
tudgya, hogy az Atya ki à Mennyből Szolt, à Fiu ahi meg-keresztelke-
dett, ès a Szt: Lelek mely galamb Képben Szàll à Keresztsre nem
egy àllatnak; azèrtis Zunen bizonyittya, az Arianusnak à Ss: Három
Szègban lèvő hàrom Személlyeket; ès egy àllatot: De nem tudgya
ki lött legyen trius, mi volt azo vallàsa èrtelme; azert tartya
az Unitàriusokat Arianusoknak, azo feltelmes nyilvàn ej sze-
nàja. de Hogy meg-tessèk hogy ok nèlkül neveztessenek Arianus-
Sotnak illo meg-mutatni àr Atyng ej Arianusok Vallàsàt,
annùt végève mehetünk az Irasokbol.

Ie: Atius tsak az Atya Istent hitte öröktől fogvàn valo Istennek
2o: A Fiut igyan nem mondotta mindenek felett valo, ej az Atyà-
nak àllattyàbol öröktől fogvàn valo v. örök idönel elötte, Született,
ès az Atyàval egy àllatu Istennek lenni.
3o: Azt mondotta; az Fiu minden idöknel elötte teremtetett Sem-
miből; ugymint ahi elsö à teremtett àllatok közül
4o: Azt mondotta; hogy az Atya à fiu àltal teremtette à Mennyet
ès à földet; azèrtis à Fiut Meny föld teremtöjének hitta.
5o: A Szt Zelket Személynek igyan de nem Istennek mondotta
ès hogy à Szt: Zelek Szolgàja à Fiunak à teremtésben, az hommanis
az ö Személyeket meg-engedte, de egységeket mondotta lenni
az Egyességben, ès nem az àllatban
6o: Hitte vallotta, hogy à Fiu le Szàllott à Boldog Szüz me-
hèben, ej meg testesült, mint az Angyalok Szoktak testet venni magokra
7o: Azt igèt mondotta à Jesus Krisrus Zelkenek, ej igz Istenі
ès Emberi tevnekzetet tulajdonitott à fiunak.
8o Az Krisrust Istennek ès Isten Fiànak mondotta vilàg
fundamentomàtol fel-vetése elött az Atyàtol valo teremtetèsèért
9o: A Fiut Imàdta Segittségül hivta, nem olyan tiszteletel

igyan

ugyan nint az Atyàt, hanem nint Körben járot fò Papot
az Ekklesiának Fejèt Isten Fiàt. Elöl ej hòltak èlèlö Birájàt.
10o: Az Ariánsok nem hitèk à Kenyèrnek Krus testève vala
változását
11o: A Képeket meg-vetettèk
12o: A Mise Áldozatyàt Holtak fö:zetemèt tiszteltèk, Liè-
niak Cimkèsèvel processiòt jàrtanak
13o: Az Elsöbb Püspökjöket Patriárkáinak neverték
14o: A kik az Hütöre tèrtenek meg-keresztelték ujra.
15o: Szombatot ej Vasárnapot illettèk.
16o: Az Ellenkezöket Neverték Sabellianusoknak Homousy-
anusoknak, Athanasianusoknak Eretnekeknek, Hitetleneк-
nek, ej egyèb neverettekkel magokot pedig Keresztenyeknek katho-
likusoknak

Ezekböl meg-ìtèlheti akárki, vallyon mèltàn neveztethet-
nekè az Unitarìusok Ariánsoknak tsak azért, hogy elsö èn má-
sodik punctumokban vèllek meg-èdgyeznek; ej nem mèltàbban
neveztethetnek; akàrmely màj Vallàsban lèvö Keresztènyek; akik
többekben meg-èdgyeznek az Ariánsokkal; mint az Unitàrius
sok Ariánsoknak. E' fèlèül neveztethetnènek az Unitàrius
sok akàr Papistàknak, akàr Kàlvinistàknak; mivel azokkal
meg-èdgyeznek, à K-Hütnèl nèmely ágozatokban; tehàt az Uni-
tàriusok nem Ariánsok

Melyeket ezekböl meg-èrtvèn, à Vèn Prophèta meg aggott fèlèl az
kèppen ne-neverzze? Magàt igazàtban neverheti s tarthatya
Ariánsnak mert meg-èdgyez Ariussal. in Sliz 4.5.6.7.14.16.
En Ariust nem mentem, de tsak azért hogy Excommunicàltatott Egyenesen Kàrhozatra ìtèltetett in Praefatione: az akkori Pa-
por gyülèsèben, à'mèg nem elègsègès Argumentum az o Vallàsa
hamissàgànak meg-mutatàsàra; vagy ha elègsègej is Argumentum
erös. A' Kàlvinista Vallàs Excommunicàltatott Spanyol országbol
s màshonnan. Magyar Országban pedig nem Receptа hanem tsak
Tolerata, tehàt nem igaz Vallàs; mint felelne erre az öreg fe-
rencz hallani.

Corollarium: Aki megyen Esztendös Koràig bölts s tudoss
nem lèszen, soha Semi; koràt mondani: Hijàban tanitod hàt az
öreget, mert màr 82. esztendös; ej ha végtelen Nevetesen ko-
màban az Co. Esztendös Veneket à Jòvèny tètelre elègtelenek
nek tartottàk; ej ezen Hivatalbol ki vèttetnek; Valojàban à
Vèn Prophetànal ùnnàp meg-zavarodott az Esze; s ki ment
annal à' hesse; ej jollehet mostis kergalmatosan tanul Apo-
calypsist magyaràz sel-hi Szem azt nem bertsàtya ki èle-
tèben: s de Creà illik ami vàn 2 Tim. 3:7. Mindenkor tanulnak.

Dese

De soha az igasságnak esmèretire nem jutnak 1 Tim. 1:7. Nemis tsu-
da, mert az igasság hùnek el-vesztesse miàtt azt meg-tagad-
ván az Igaz Hittöl el-szakadott

Ötödik Hiba: Tévelyes Ut.

A Seppedèlyes lingovànyok, àg boggal bè vakartnak Szalmával gaz-
zal, ganéval bè terittetnek, töltemel hogy az utazo mehessen.
Illyenek abban az Urban a tudatlansàgot èj hamissàgot takargato
Palàstok; semtelen hazugsàgok; vagy ha lehetne engedelmesebb
mondani az igarsàg s: àrany mèrtekètöl; Sinorjàtol valo kibùvàsok
sèlen tekerèsek. Hibàz a dolog valosàga ellen; midön à maga
szerè esmèrèti; èj à mindeneket tudo Szivelet èj vesèket vizsgàlo
Istен ellen, Hittöl szakadàsanal okat tèszi az Istен hozzà valo
Kegyelmet in Præfatione et Precibus. Ennek oka èj altal-
matossàga ez. Egèsz Vilàg eleiben terjesztetett az Elsö gonosz
summàjànak bizonyos tèszetsègère lett Reflexioban mellynek.
Fèrtelmèt: Veritatis Evangelicæ dolor nunc melióra momentem.
ott meg làthattya az Olvasò; melynek Summàja; hogy abból Deàk
nyelvböl Magyarban tsak kövèdeken Cultivàlnak ez: Mennèl ezà
Vèn Prophetà mint Unitàrius egy Nehai Nagy Urnàk Udvaràban-
meg-mutatta hovà tèlyes Lètre; mert az Arjanismussal valo go-
nosz èlete utàn, vagy az Anima utàn à Lèànyàt P. P. Szùzes meg
Szeplösìtette; melyre nèzve midön, fèrgesen feleségül Kellet el-ven-
ni; de ugy mint Unitàrius nem vehette; Kètelen volt teste miatt
Szegèny Lèlkèt az Hittöl Szakadàsnak veszedelmes èj botsànatos nem
remènlhetö s: mint irja maga. pag. 25. 69:) vètkèben ejteni; valyon
le-ivtae ezen igaz Valosàgot az ö èlete Historiàjàban; melyet
halàlakor teste felett Oratio helyett akar el-mondatni? De
hiszem ebböl hozzà teheti az Orator; mert ènekül hijjànos
lèszen. Igy szakasztotta-el az Ördög à test Sugarlàsa miatt
az Unitàriusoktol, mègis nem Szègyenli az Istennek tulajdonit-
tani ezen fertelmes Kàrhozatos tselekedetit.

Èvolt titkos ora, hogy vènsègère hadta ezen munkàjànak
vilàgra valo ki-terjedèsèt, gondolvàn hogy meg holtak, akik
tudtàk illyen fatumat; de hasznontalan mert màs tudgya az
vilàg; de jobban meg tudgya ezeknek à vilàg eleiben valo ter-
jedtesèböl; mint hogy ezeket ollyan irja; akik à Vèn Prophetàval
most egy àtàsu lèvèn ismert ad Ungvàr, tudgya èletèt s
tselekedètèt, s ha tagadnà ovtàtlanul, szemben mernè mondani.

Tul jàr az Igazsàgon; midön Dàvid Ferenc felöl azt irja pag.
29. Hogy azt prèdikàlotta volna? Ha nem hiszsznk ènèktöl tog-
vàn valo Istennek à Keresztet nèv imàdjuk; mert nagyobb bal-
vànyosok lèsznk azoknàl akik.
Hogy az Hibàz Relatio abból làtszik mert azon Prèdikàtzio-

evt Orszag eleiben vitetett, de midõn Examenre vonatott Fejedelem elõtt. Nemis e' volt à Kèrdès. Felelete Lan! A dolog pedig ez: Amint Annak igaz Historiàjàbol ide ki iven. Fejèr vàràt az Fejedelem ej az Orszag elõtt Kendi Sàndor illyen Kèrdèseket tèszen Dàvid Ferenc eleiben fo: Je mondottadè à Predikàtzioban (:a:) Hogy à Krisztus nem kell à Tòrvènyègèrben Segitsègül hivni (:b:) Hogy akik à Krisztus Segitsègül hivjàk ugy vètkeznek, mintha à B. Szùz Màriàt, à Szt Pètert à Szt Pàlt hivnàk Segitsègül. Ezen Kèrdèsekre meg-vallya hogy à Predikàtzioban azt mondotta: A mely Istem tisztelet à Szt: Iràsban nem parantsoltatott, à Nem lehet èdvez az Istennek ebben van az elsõ Kèrdèsre à felelet. A Màsodikra pedig azt feleli. Ha pedig à Szt: Irason kivül Emberi Talàlmanyokbol, ej à mi gunk okossàgunkbol kevessük drait, az Krisztus Segitsègül valo Hivàsànak; vagy mièrt ej mikeppen lehet Segitsègül hivni ugyan azon okokbol, mind az èlõ Istent mind a' meg-holt Szentèket Segitsègül hivhattyàk.

Ezekre azt feleli Kendi Sàndor: Ezti à Fejedelem Feleletèben ej ha Szintèn à Szot a Kèrdèstõl valamiben kùlõnbõzenèk is; de az èrtelme tsak egy. Vide Seript. Fratr. Transylv. De Sancta Trinitate Dàvid pag. 251. = 259. Nem igaz tehàt hogy Dàvid Fejenez azt predikàllotta volnà amit a' Szt Prophèta Ir: Bàlvànyozàssal Emlèkezet Szint; holott meg terhesebb lett volna azon dolga; ha azzal vàdoltatott volna; mivel ebben implicitè à Catholicusoktol Bàlvàny Imàdàsnak mondotta volna; azt pedig mikeppen halgatta volna el nevezetesen az akkori Catholicus Fejedelem.

Mig ezt tòbbet feleln'k. Ide tèszem Kõrõsi Nevezetù Pap felõl valo Historiàtis pag. 31. mely magàt Kèttsègben hozza. Mert Ik: Nem lehet hinni hogy leg elsõ Udvarlàsàban, ej az õ Leggel valo Ismerkedèsèben, olly vaktàban Kerdett volna Disputàlni amint vàtik IIk: Hanem lehetõ hogy az õreg Nyughatatlan lelki esmèrete Disputàs Kèrdett èr andzis Szont, màlvàn eshetett à Disputatio Kòrben valami. De Ugyè: Mig mikor az hitelre, hogy Kõrõsi olly esztelenül hàrnodott volna lelki esmèrete ellen; mert azt à Locust ej abban valo Controversiàt Repetivè tanulta, vagy tanulni tellett Deàk Kovàbaus Kolosvàrt Theol. Xtiana Part. 2. Cap. 2. §. 4. in hæc verba Spiritus quoq; Christi quando dicitur fuisse in Prophetis i. Per. i: ii: Significatur ea quæ Christum concernebant Prophetas præ nunciasse IV. 10. 11. Azaz: Midõn à Krisztus lelke mondatik à Prophètàkban lenned lenni. azzal jelentetik; hogy azokat; melyek à Krisztusra nèztek à Prophètàk meg-jòvendòltek Hat mikeppen mondhatta volna, hogy soha azon Locust eppèben nem vette.

Kùlõnb Ik:

különben §ō: Ha valami találtatik affélé esni, azt nem egyébnek hanem udvariságnak, türelmességnek lehet tulajdonitani; sőtt ez hárul az Ember maga erkölcsi hibáira kedvetlenségből is: De legyen igaz mind Dávid Ferenczről mind Kőrösiről a Vén Próféta Historiája: Dávid Ferenczet az Unitárius sőrit dannáltak; nem lehet hát az ő hibáját az Unitárius sőrnak tulajdonitani. Kőkösinél pedig elég vagyon tudós, sőbb, kivált solidusabb ej Quadratusabb Unitárius Ember mais; mert ő Kegyelmeis az öregher igen hasonlitt; midőn erre a felölle való emlékezetre ezt felelte: Hogy néki gloria; hogy illyen emlékezeti vagyon felölle; Eppen olyan mint az öreg kévéderese; Szép gloria. Kőkösinek ugyan meg lehet; de ez a genius nem minden Unitárius embere annyival inkább Papé. Vallyon különöss személyeknek; akár virtusokból akár vétkekből, fogyatkozásokból lehete az Egész Gyülekezetéről közönséges itéletet tenni? Dávid Ferenc. vagy Kőrösi ezt avagy amazt hittek mondottak, tehát az Unitáriusok értelme? hiszen ej gyermeki okoskodás, akárki meg itélheti.

Minden Vallásban Találtatnak olyan Embereck, akikvalami ér-telemben Különbözneck másoktol; sőtt vagynak akik titkon nem tartyák a sz: Háromság felöl való értelmet, sőtt kárhoz-tattyák a Praedestinatiot. Sőtt vagy e világban, akinek ez iránt nintsen Experientiája, nem régiben egy mostanis élő. Külsőképpen sz: Háromságot vallo; de szivében nem hivő Reformatus Ember Ellen-mondhatatlan munkátsát irt a sz: Háromság ellen. Hat arra nincs Religiorol valo Oratio! avagy nem illyen Conceptusbol származottè? Ebből a következik: hogy minden Reformatus Ember illyen értelemben van a sz: Háromság Hegyéb felöl. Nem? Hanem az Vén Próféta azt mondja hogy az illyen Hypocrita Kálvinista. Értetnek. Ki pedig azt mondom! Hogy nem mehesse vala az Istenországától Matth. 12: 34. szeretné az Krisztushoz menni a Nicodémussal Ján. 3: 2. de nem mert hogy a Kond Szájából ki ne essék.

Corollarium I: Hegyen az Hazugság nyelvében tett Esztendős vén Embernek, kivált olyan dologban; melyet másoknál tudnak, ej olyan irásban, amelyet olvadásra a világ elébben botsátottak; az Hazugság ki veszesztő az Istenországából Jelen. 21: 27. Apostasiának Consequentiája 1 Tim. 4: ezzel mutattya nem csak az Kitől való; hanem azt is hogy ha szinten azon munkában egyéb részre nincs-is; de ezt bizonyosan a magából ebol szolgya Ján. 8: 44. nemis fegyelli, mert a meg bélye-

gezt:

gyetetett Lelki esmérvet nem èrez t Jún. 14: 2.

Hatodik Hiba Lelket sértegető Törvjjes ut.

Ilyenek az Unitàriusok ellen valo Calumniai Patvarlodàri; ezek à Körlebb el-vègzett részhez valok mint hazugsàgok. A Calumnia Patvarlodàr olyan vétek; midòn valaki Jelöl olyant mond ha zud à gonosz lélek; melyben annak semmi hire Nej semmi tuda tsa itàlsen. Ez az Ördög tulajdona; mert Diabolus annyit teszen mint patvarlodo. gondoznl patvarlodik az Unitàriusok ellen; midòn azt erösitti pag. hogy à Krisztus Jésus nem tsak puszta Cmber, ezzel titkon, ördögi modon azt mutatvan. hogy az Unitàriusok à Krisztus Jésust tsak puszta Cmbernek tartyàk, az Unitàrius pedig azt sem tudgya mi à puszta Cmber; ha tsak nem mezittelen Cmbert jelent; mert azt à nevezetet à Krisztus Jésusrol à gonosz lélektöl igazitvatott ebbe gondolta bi éppen.

Az Unitàriusok soha à Krisztus Cmberségèt vagy Cmberi tèr nèszetèt sem Cmlitnèk, annyira hogy nemis találom sonfessio jokban, meg elégednek à Krisztus Jésus Sz: Ivàr szerint valo Fi tulajdonival: Ur Jésus Krisztus, Isten fia, Meg-váltó szabadito, s. a. t. Ha az ellenkezök nyughatatlansága ötet è felöl szollani nem En szerittene: Minekùtàn annak Cmlàsai ötödik kèrdèsèig, mely éppen hasznalan az üdvességre. Mind azonàltal hallod, lani kell à Sz: Irasok szerint Sz: Pal à Krisztust Cmbernek mondja 1 Tim. 2: 5. magàt az Evangyèliomk gyakron Cmbernek Fiànak nevezi. Akmyben menetele után Sz: Istvan à Krisztust Cmbernek Fiànak nevezi. Tsel. 7:

De olyan Cmber az: aki minden egyèb Cmberektöl meg-külön böztetett; kihez hasonlo Cmber nincsen, úgy mint aki Sz: Lèlektöl fogantatott Szüztöl Születtet Mat. 1: 20. Aki Sz: Àrtatlan Szentö nèl kül valo, és à bünösöktöl el-választatott. Zsid. 7: aki meg-holt vala ugyan, de el nem örökkön örökké Jelen. 1: 18. mert Elevenitö Lélek ke ej Menny ei urrà lött 1 Cor. 15: 45. 46. akit az Isten Fött Urrà és Krisztussà Tsel. 2: 36. azt tudni illik aki meg-feszittetett; mert az halàlnak el-szenvedésért tisztességgel dicsöséggel meg-koronàztatott Zsid. 2: 9. Filip. 2: 9. Cmnek minden Térd alà vettetett 1 Cor. 15: Ez nem tsak az Istennek fia Cmber. 1: Sot ugyan igaz Isten, akinek igaz ej valosagos hatalmu adatott Istentöl Mennyen és földön Mat. 28: 18. ez napjainkig az Istennek minden Angyali Zsid. 1: 6. Ez nints napjaink tisztellyük segitségül hivnk. Mind ezek az Cmlitett mèltosagok, ej Dicsöséges állapotok pedig az Cmlitett Sorozatban, nem nàlunk hanem az Cmber Jésusnak tulajdonittatnak. Vizsgàlja meg akàr Ki, amint hogy nemis lehet ezeket mondani, az Ellenkezök èrtelme sze rint is arrol, aki örökröl fogvan valo Isten.

Ezekböl tèlye-meg, akinek èp à lelke valyon az Unità-

riusok

rinsok puszta Embernek tartyàk à Krisztust? Nem egyéb
hát ez hanem à gonosz Lélek calumniája; nem mèlto hogy
hitelt találjon az Igaz Keresztèny Ember Lelkèben.
Ezekből láttzik tèh szerint az ehez hasonlo calumniánalis
hamissága; mindön pag. 18. §to 9. és pag. 35. ugy 90. azt mondja
Hogy az Unitárius à Krisztust Igaz Istenségètől meg-fosztván,
mindö szerint valo tevèntett Istennek hiszi ej vallya: mert erà
neveretis az Unitáriusok ellen gonosz Elméből szàrmozott,
mint sem pedig Könnyebb Dolog; mint valakire hazugságot ha„
mis hirt ragasztàn ej mást mutsolni; ezért bár à szàjàt
az öreg ne-nyitotta volna-meg ha Könyvet akart irni: mert
ert à hugar szerbeis vègher vihetik; hogy valamely hazug„
got valakire fogjanak hamissan. Hiszem ha erà felöl„
lünk költött hamisság igaz volna, valahol confessionalban lenni
kellene; de ott solnak sintsen, azért az öreg szentelenül ha„
zud à Vèn szàjjàval.

Mondatott Istem: Mennir tudgyàk mi à mondatott Isten, ha„
nem azt tudgyàk, hogy à Pogányok Balványnyi mondatnak Iste„
neknek; de semmi Istenséget nem volt; de talàn 'nints oly go„
nosz Lélek, hogy ezt vèlnè az Unitáriusok felöl, hogy az Kris„
tust tsak illyen mondatott Istennek tartyàk s hiszik

Ha à mondatott s teremtetett Isten tsak egy; egygyèdel
sem szoktak ugyan élni az Unitáriusok. De szt: Pàl 1 Kor. 15: 15.
azt mondja, hogy: à Màsodik Adàm teremtetett elevenitö Lé„
lekké szt: Péter ezt mondja: Hogy tèteztetett Urrà ej Krisztussà Isel.
2: Hogy tèteztetett Urrà ej Krisztussà? maga azt m. hogy hata„
lom adattatott neki Matt. 28: ej ajàndèkoztatott Filip. 2: Ezeknek:
Ha teremtetett s Istentöl tèteztetett Istennek mondandòs à Krisztus,
nem vétkeznènk volle. Ha à mondatott mèszettel arra tèlo„
pedig, hogy tsak olyan Istennek tartyuk; mint az Angyalok Bi„
rák, Fiscsviselök; ugyis Calumnia; mert jollehet mondandotis
à mennyiben hatalmok s mèltosàgok vagyon Istentöl; Isten
képit viselik, igaz Istenek tèteztetnek mondjuk; mert az Is„
ten mondotta. Istenek vadtok Zsolt. 82: 6. azaz az Isten tötte
Istenekké; az Isten pedig nem hamis; hanem igaz Istenek te„
szen, ej rendel nèpe közè; in suo genere az mögöt rendi bèn hat
Igaz Istenek.

De az Krisztus olyan Isten; hogy mind erekis ötet imàd„
gyàk tisztelik velünk egyetemben. Zsid. 1: 6. ugymint akinek min„
denek làbai alà vadnak vetetve az Atyàn kivül 1 Kor. 15: Nem
az Unitáriusok fosztyàk hàt meg à Krisztust az ö igaz ej vala„
lagos mèltosàgàtol; hanem à Vèn Prophèta sègyelli azt vallani
Krisztusnak akit az Unitáriusok vallanak; hanem olyant Teres„
akit az Isten nemis igért, ha igazak à Prophètziàk nemis küldött
ha igaz az Evangyèlium; mert à Prophètziàk magàtol valo,

esövèrül

ej örökről fogvàn valo Istent nem jövendölnek Messiàsnak,
be telyesedtenek pedig à fiun Mariàtol Született Jesusban.
Kèjaj illik hàt t. i. Dàniel Istvànra: / anivel az Unitàrius
Sokat Createnti Pag. 35. 36. Ugyanis ha meg-vizsàlod miben borul
kortanàk-meg à Sidok? Abban: Hogy az Oldzavoj Szüzröl Szü-
letett Jesust Akinek ök ermèntèk Nem Istenèt Mat. 13. 55. 56. 57.
Hogyen annà meg-igèrt Messiàs az Istennek Fija, jart ök
nem hihettèk, èj akik ert tartottàk hitèk-Messiàsnak azo-
kor vetettèk ki à gyülekezetböl; mint az Nyilvàn vagyon az E-
vangyeliombol, tehàt ök Mar Messiàst keresztek Istenöd nair.
Ezve nèzve mondotta à Keresztus: Vàlasz meg tagadand engemet
è: azaz: hogy èn nem vagyok Messiàs: Ezis meg tagadom ait. Ezt
jelenti à Keresztus: mikòn Luk: 12: 8. azt mondja: Aki meg-tagadja
az Embernek fiàt. azaz: Aki tagadja / nem hiszi, hogy à Boldog
Szüzröl Született Jesus legyen à Keresztus. Hiszem ert Mint Messiàs
nak Isten fiànak üdvezitönek, ert tisztelik èj imàdgyàk az Uni-
tàrius Messiàs Embertöl nem hallottà; hanem az maga
tanitsok, nemis tudnak màst ezen Kivül i Kor. 2: Ezt nem
tartya Messiàsnak nemis Imàdgya Dàniel Istvàn-t. mert Jègyelli
hogy nèki trak olyan Keresztussa legyen mint az Unitàrius Okunak
Ilket vàdol ezzel Pag. 31. 32. 5. et Pag 32. mikòn ö azert ezzel
meg-nem-elegèdik; mast Keres, ert Jègyelli tagadja meg-for-
tya hàt attol à Keresztust, amit tulajdona nèki Isten ö Ft:-
Attya Jegyelmèbol, èr ert tulajdonitya à Krisztusnak, amit nemis
Kivànna; felyen hàt mèltàn ez à Vèn Prophèta à nèlünk
àltala mondatott Szententiàrol; mert maga fejère hàromlik
az amit irantunk fogott prophetàlni.
Hamis pazar mikòn Ert m. /: pag. 96. 97.: / Hogy az Uni-
tàrusok az magok jotselekedetekre Erdemet àllityàk elèg-
Jègesnek az üdvessègre, èj tamaszkodnak az magok tselekedet
Vèli igazsàgokhoz? Soha ert à Vèn zelü Prophèta, sem az Uni-
tàrusok Confessiojàban nem olvasta, sem vallàsàt tudos
Cordatus Unitàrius Embertöl nem hallotta; hanem az maga
Jonosz Elmèjènek patvarlodàsànak fajràttya.
Az Unitàrusok à Krisztusban valo Szeretet àltal mutkol-
kodo Hitöt tartyàk elegsègesnek az üdvessègre Galat. 5: 6. 15.
ten Jegyelmèbol és azt mondjak: Hogy akik à Krisztus àltal
ki jelentett Isten parantsolattyàt meg-tartyàk; minden tehet-
tsejek szerint, az Isten Jegyelmèbol üdvezülnek Mat. 7: 21.
Cap. 19: 17. Rom. 2: 7. Nem hogy meg èrdemlenèk azt; hanem
hogy az Istennek tetzett, az illyenèknek vagy ollyanoknak iger-
ni / adni az örök eletet, / s megis adja / èj adi à maga
Hivatalàt minden tehettsèje szerint vègher visi tözelhetes-
sègre ügyekezik Matt. 5: 46. bizonyosan varhattya Istentöl

à jutalmat

à' jutalmat, bizvan J. Krisztus Tudván, nem a' maga Igajjá"
jához, hanem az Istennek a' Krisztus által való Engedelmé"
hez, ej igéretiben való tökélletességéhez.

Gonosz parasz: Midőn azt mondja /: pag. St. §to 7. :)
Hogy az Unitáriusok Keresztségében Hypocrisis vagyon
Mert ugyanis. 1o: Nem hiszik, ej vallyák a' Fiút ej a' Szt: Lelket
az Atyával egyenlő Igaz örökkévalo Istennek lenni.

2o: A' ért Keresztelnek Atyának fiának Szt: Lélekner nevek
hogy meg-maradhassanak az Keresztségnek körött. Hogy az utolsora
Feleljünk Elsőben: Soha az Unitáriusok nem tanitották hogy
a' Keresztség: most adás:) nem szükséges, azért tellyességgel nem
kell gyakorolni, sőt mindenkor gyakorlották' s mait gyako"
vallyák, a' Keresztséget, hasontalan ok tehát és érdem lel"
kes Szövetség" s' hitben kárhozatos bizonyossá, hogy a"
zért Keresztelnek hogy meg. maradhassanak a' Keresztségnek körött.

Feleljünk az Elsőre? Ami az Első okot néni! meg-bizonyitotta ezzel:
Hogy nem tudgya ni a' Keresztség' ni annak vége? Ugyanis so"
kult nem találja szükségnek hogy a' Keresztségnek a' lett volna vége
Simplicitas: Hogy akiben meg-Kereszteltetett valaki hidgye azt
örökkévalo Istennek! ; hanem a' Keresztség volt valami oly
tudományban való be-avatás, vagy valamely érdem be' vételére
s' vallásában való kötelezés. Magyarázat sido bölts azt ma"
gyarázza a' felöl: Mit valaki az Hadban vádul meg-fogott; Papnézet emm
in Romen Proselytorum azaz: Annint Svetus Magyarázza? Jegye
be abban a' vallásban melyet tartnak a' Proselytusok.

A' Szt. irásban valaki neveben vagy valakiben /: mely mind egy :)
Keresztelni nem egyéb; hanem abban akiben Keresztelkedünk
nevéről neveztetni; annak tanitványának lenni / Tudományát
vallani / Cor. 10:2. A' sido Atyák Mingyájan meg-keresz"
telkedtenek Moses a' Ködben ej a' Tengerben; nem mond-
hattya senki, hogy a' Mosest a' Ködöt a' Tengert hitték örök
Istennek; Hanem a' Ködben ej a' Tengerben lett tudák al"
tal meg-győzetteten arrol hogy a' Mosestol adatott Tudo"
mány Törvény igaz, azt be vették, ej a' Moses Tanitványai
lőttek Ján 9:28.

Midőn Zsel. 19:3. /: Pál Efesusban valami Tanitványokra
talál, ej meg tudja hogy meg Szt: Lelket nem vettek, Azt kérdi?
Miben Keresztelkedtetek meg tehát? azaz Mirsoda Tudo"
mányban vadtok? azt felelik! A' Jánor Keresztségében!
azaz a' Jánor Keresztsége által meg-erősitetett Tudományban
vagyunk; nem hogy a' Jánor vagy Keresztség örök Isten lettek
volna

volna 1. Kor. 1: 11 = 17. tsàpolvàn hr: Pàl à Korinthusbèliekre;
hogy ez emnek; amaz Ohnamak Tanitvànnyànak mondanà
magàt; ttalàkor àd az Istennek hogy Keresztet Keresztelt, otat
adtàn nem hogy el-tàvoztatnà hogy örök Istennek ne tar-
tatnèk; hanem hogy ne mondanà valaki hogy à maga ke-
vève Keresztelt. azaz: Magànak es nem à Krisztusnak szer-
zett Tanitvànyokot.

Orek szòvent: Keresztelni Atyànd finnd es hr: Jèlèdd neviben.
Nem arra valo hogy hirdge valaki: az Atyàt Fiut hr: Jelket
örök Istennek; hanem bè gyattatni magat el-szàmi kez-
telni Kötelezni annak à Tudomànynak vallàsàra; mely az Atya
Istentöl mint fö ortol szàrmozott à Krisztus àltal hirdetetett
es à szt: Jèlek ereje àltal lett tsudatètelek àltal meg erösitteto.
Ezt az Ertelmet erösitti az hogy nem olvastatik; hogy
az Apostolok Atyànak finnd ej hr: Jèlèknek neveben Keresz-
teltetek volna hanem tsak à Jesus Neveben. Tsel. 2: 38. 8: 16.
Cap. 19: 5. vagy à Krisztusban Rom. 6: 3. Galat. 3: 27. Mellyek ha
az öreg èrtelme szerint kellene magyarazni à Követ èrnèk, hogy
à Jesus Krisztus tehet hr: Hàromsàg ezt pd Senki nem mondja.

Ennek hàt èrtelme tsak ez: Bè avatni bè szentelni valakit
à Krisztus Tudomànyàban: Es igy ez az Ertelme: Az Atyànak
Finnak es szt: Jèlèknek neveb valo Keresztsegnek.

Vagy azt mondod? Hogy az Apostolok nem Követtèk à Krisztus Tu-
domànyàt parantsolatyàt, ha nàs èrtelemben Keresztelnek: Ezt
nem tetteti, hanem nyilvàn vallya az Unitàrius. Mitsoda Hy-
pocrisàg vagyon hàt ebben? Soha nem tettette ezt az Unitàrius;
hogy ö hiszi az Atyàt, à Fiut à szt: Jelket Egy örök Istennek; hogy
ha tsak szinbölis erre Keresztelkedett volna: Ki hàt nem tudgya
az Ven Profeta mit irt, leg alàbb nintsen èrtelme ezen (a=
lumniàjànak. Sonosz Calumniàja; midön az Unitàriusokot
Atyànfiaknak tartya melyröl bè torkolva à Ven Profetàt az Biro
meg-gyözödetig szollottam à 4ik hibàban.

Mergelödik Sabellius ellenis. mint màr ezaz ö Jèlete sze-
rint el-kàrhozott lèlek ellen, pag. 32. holott ha nyilvàn làt-
hatnàm, hogy patvarlodik; ej azzalis titkon szollàsa szerint
Sabellianusoknak tartya az Unitàriusokot. meg mutatnàm hogy
az Öreg èrtelme hajo szerint meg-szoritàsk könnyen Sabel-
lianismust sülleti bellé, Kivàlt annint làtom az hàrom
személyek röviil fàradozo okoskodàsàt; de most ezröl semmit nem szollok

Corollarium: Ha az Unitària Vallàs à maga Ugyàgàban

Jutdeo

hirdettetnek, nem volna oly vrálatra, a' világ előtt; mert a' nem egyéb, hanem a' sz: Irás Világos Szavaiból álló igasság, mintsem ábrás semmi; mellyet az Egész Keresztyénség nem hinne, de arért martoltatik s terheltetik olly mértek szerint hazugsá" gokkal, hogy intézzék s' bé ne vegye a' világ.

Erre vá Patvarkodásokra illik 3 Ján. 3. 9. 10. Hibur Matt. 23. 12. 13. A Tudosok láttyák az Unitária Religionak Vallásnak igasságát, de nem szeretik a' tudalékját s' erőre illik Ján. 12: 42. 43. Minden által a' Fő Emberek közülök hivének ő benne, de a' Farizeus" sokrol valo féltekben nem vallyák vala, hogy a' gyülekezetből ki ne vettetnének. Mert inkább szerették az Emberek ditsőségét hogy nem az Istenek ditsőségét.

Hetedik Hiba Meredek Lejtős Ut.

A meredek lejtőn hanyott homlok mégyen az utozo sokszor: Illyen arom mundában a' Valmerő, nem a' Krisztus Lelkétől Származott Lé" let Valmerőképpen ítél, midőn Kárhoztat pag. 33. et alibi: Kitsoda vagy te hogy más ítélsz Jak. 4: 12. Kitsoda vagy hogy másnak Szolgáját Kárhoztasd? az ő tulajdon urának áll vagy esik. Miért Kárhoztasd vagy miért általod semminek, a' te atyádfiát mert mi" nyájon elő állunk a' Krisztus ítelő Széke eleiben. Rom. 4: 4. 10. Ne ítélj s' nem ítéltetel. Matt. 7: 1. Ki tette ezt a' Vén Prófétát Ítélő" Birává. Valaki az Isten Székiben ül, ej a' Krisztus Hivatallyában áll mit vágsz ő magara? De hiszem ebbenis mutattya, hogy ama régi gonosz Atyának meg vénhedett gonosz fajzatya Jelen. 13: 6. 7.

Más Kárhoztatra veszi s' ítéli az Unitáriusokat; mégis sonyorán /: sűrgetőleg :/ térítni s' könyörög értek pag. 35. s' másutis talám azért hívja magához, azért adatja Prosélytussa tenni hogy a' Gehennának fiává tégye? Kettőssé inkább mint magát. Matt. 23: 15. csak azért sem nemek.

A' Könyörgéssel se fárasztya magát hasontalamul az öreg mert a' Valóságos Hypocritásag, az illyen könyörgés el-vette jutalmát Mat. 6: 4. 5. de értelmes és értelem nélkül való a' Könyörgése a' Pharizeusban az második faciesen. A' Könyörgése forditója pedig éppen olyan mint a' Farizeusé Luk. 18: 11" vélységből Származott nem nyert igazulast, jobb volna hogy ne értenék /: mi értünk :/ hanem magáért könyörögne ha hasznos volna. Jel. 8: 22. 23.

Valmerőképpen Prófétál az a' Vén Próféta pagina 23. Hogy nem sokáig leket meg maradások az Unitáriusoknak, ott az hol még találtatnak. Erre: Salvâ Veniâ :/ csak azt lehetne felelni Nem áll a' Farasson a' Bárány Halál. Eben a' Jo Halál.

Ha vala

Ha Valamely Vallás és értelem valamely országból ki irtatik. Ereck még nem elégségés Argumentumok annak a Vallásnak (:Hitnek:) meg hamisittására. Igaz Vallás volt az Apostolokról fundáltatott hét Ecclesiákban Jelen. 2:és 3: Részekben de ki irtatott onnan ma ott nem találtatik.

Az Első Keresztények a Pogányok alatt sok helységekből avagy nem ki irtattanak az üldöztetések által? De azért igaz volt Vallások; annúl ellenben valamely Vallás igazságának meg mutatására ezen Argumentum sem áll, hogy minden végezés ig meg-maradandó Ezek. 18:8. Mit gondol ezen Vén Prófeta az Ma- homed vallásra felöl; mely nagyobb részét be töltötte a Vi- lágnak; mint a Kalvinista Vallás sok helyekből ki irtatott, a- Kalvinista Vallás ott hát nem volt igaz vallás: ezen Ar- gumentoma maga ellen vagyon.

A mit Prófetál az Unitáriusok felöl az öreg, akor közelebb vagyon a Reformata Vallás tsak Magyar- Országonis mint Erdélyben az Unitaria Vallás; különben midőn a Szamos- Hára ég, félhet a közelebb valóis, az hol elsők az Unitáriusok ott második lésznek az öreg, ne örüllyon hát ennek, sőt ha a mindennapi jeleket meg-nézi az öreg, ha tsak Oktalanonnis fogyni fogadnak is edigis igen el-fogytak az elsők; melyre nézve a maga Vallásabeli Prófétál itt mint Kabsaj a Kénnyed nem tudva. Ján. 11: 50.

De ez a Profetzia hasztalan Argumentum; akar melyik részre nézve; mert itt függ minden dolog az Isentől kötés igazgatásától nem az Ember Karakterjától; az Igen pedig; még az maga ígéretis sokszor ki almin bizonyos helyen; de nálunk meg gyúlya ad- nak világot Matt. 21: 43. Act. 13: 46. Jelen. 2: 5. kitharuli ért a be- desia Jatsinibol és Változásaibol

Corollarium sokszor ali másnak vermet aj maga ellen ásni. Hámán Mardokeusnak készitette az akasztó fát magának függeni Esther. 5: 6. 7. Capitulum. Caesarben allan kidek- Gyepen Comedia midőn a Merítelen a Kongyost veretí; az tüdő vötte afárottat melengeti. Olvasa meg a Vén Prófeta Ezek. 23: 10. Vakmerő gonosz itélete vagyon pagina 30. ft. midőn annak okait Számlálya: Mi ért hogy ez Ellenkezőt a Jó- ér kp: Jelek örök Isenséget tagadjál! Mely kérdésre elegséges felelet legyen ez:

Mi az oka, az öreg Hittől valo Szakadásának, ej tsekely gérben valo megtalálódásának. Ennek illyen valósága okai vadnak. 1o: A tiszt ég-alatt; ej abból származott titkos tanátsa

rozái

Kozás Szövetkezés el vesztette azokot; mellyek az Istennek Tiszteletére
s hittől szakadásra késztették az örege[t] melyről volt bövebben
az Ötödik hibában.

2ò: Mivelhogy az Igazságnak szeretet
nem vette be azo üdvességre /: vagy az Igazságot el-vetette
az üdvességgel együtt :/ azért botsátotta Isten Reá a tévelygést,
mert lehet hogy hidgyen az hazugságnak 2 Thes. 2:10. Sokkor
varázsolta-meg elmejét a világnak Istene 2 Kor. 4:4.

3ò: Vagy az Olaj a' vizen, úgy oszlódik mint a' gyermek. Egy szo ne"
kiható" argumentum. Valahol a' sz: Irásban. lélekről vagy Em"
lékezet; a mint a' sz: Lélek Istenn. Nevezetesen az Oh Testa"
mentomban. A Krisztus örök Istenségének meg-mutatására il"
lyen Argumentomok vadnak paginá 7. éj 76.

Az Istent szabadítónak mondatik. A Krisztus szabadítto Ez
A' Krisztus örök Isten. Az Isten el-jö. A' Krisztus el-jött. Tehát ö"
rök Isten. Paginá. 19. Valaki az Urnak nevét Segítségül hivja
meg-szabadul. Jöel 2:32. valakit a Te nevedet Segitségül hivják
a' Krisztusról mondatik Tsel. 9:14. Tehát az Krisztus örök Isten.
Pagina 18. Az Isten Szivek virgáloja Sokt. 139: 6 mondatik a' Krisz"
tusról. Jelen. 2:23. Azért a' Krisztus örök Isten.

Pagina 17. s.s. Az Istten meg-jelent a Testben. Tehát a' Krisztus ö"
rök Isten. Ki tudna' mind elé számlálni olvasd meg az egész Könyvet;
mely általam ide alább a' maga rendiben a' bizonyitványból le-má"
solt tt pag. :9 mind ezek illyen formáju Argumentomok.
Az ökörnek két szeme vagyon. Az öregnek két szeme van. Tehát az öreg
ökör. Meg-jobb ez azoknál; de ne tudálk ily gyenge Argumento"
mait; mert aki nem tanulta az Artificialis Logicát, a Naturalist
pedig el-veszette, mikor el fordult elmének adatott Rom. 1: 28
mikeppen tudna helyesen okoskodni.

Ez munkára illik ami felöl panaszolkodott Salvianus Ekképen: Ne"
mellyek oly erötlen bizonyságokkal élnek a Kr: Háromságban le"
vő Három Személyeknek meg-bizonyitására; hogy az Ótestamen"
tom nem hogy meg-győznék, de a' tévelygésben meg-erősitik, midön lát"
tyák ezen Argumentom erötlenségét stb.

Ez a' munkás olyan, amely nem hogy magához vonna valakit
de inkább neveti aki olvassa, és ebből el-hiszi hogy amely érvel"
met erősitt, vagy annak nem fundamentoma a' Sz: Irás, vagy nem
tud a' Ven Profeta a' Sz: Irással bizonyitani.

Nem kell hát tudálni. Hogy aki a' polhálot tartya Specialis
gyolcsnak, annál jobbat nem kéres, akit Szeme tévelygése nem kére"
si velejét az Igazságnak. Egy küssegy annint Szokták mondani
s: közönséges Kerrel kellene ezt az adódna materiát fogni; ha
vagyon valami benne nem olyan minnel annnal, de az öregnek
illik a' köznéz el-vásott s erötlen.

4to:

1to: A' Leg homàllyosabb szollàsnak formàjibol veszi többire Itèletre szeint Hoveritto' s meg-Igazitto Hitènek fundamentomàt à vilàgos ès minden homàly nèlkül valo Locusokbol, hogy emlèkezetèben egyet sem emlitt, mint p. o. Zàcc. Mal. 3: 6: 7: Kezeiben ki tette ès tanitotta az Kristus az Egesz Keresztenysegnek Summàjàt, de azokbol talàn egyet sem emlitt, holott azoknak meg-tartàsa nèlkül nintsen üdvessèg Mal. 19: 17. Az bè akarsz menni az èletre tartsd meg à parantsolatokat stb: Pàl ad Gal. 5: 6. A' hitet àltal munkàlodo Hitet mondja az Kristusban hasznosnak az üdvessègre. Ezekrol s hasonlokrol igen Keveset talàlsz azon Könyvben.

Nem tsuda hàt; hogy meg tsàk kevenysèg sem lehet az homàlybol valo meg szabadulàsa felöl az öreg Sellènek; mert erek ollyan Fedelek, Külömbènis homàllyos elmeben, hogy nagy leheteten èl-vitetödni ugy hogy anni hevezetet.

2to: Ha akarnàis talàn hasznotalan volna ügyekezete; mert nintsen àldozat à bünert, midön vitetett az igassàgnak ermèke, ti utàn Sid. 10: 26. Lesz. 6: 4. 5. 6. Mert jobb volt volna, hogy meg ne ismèrte volna az Igassàgnak utàt, hogy nem mint annak esmereti utàn à nèlkül adatott szent tudomànytol hatra allani 2 Ped. 2. 20. 21. 22. Ez à szt: Lèlek ellen valo vitetnek testvèr attyafia; mely soha meg nem botsàttatik Mat. 12: 31.

Corollarium II. A mit à Vèn Prophèta meg-Atalkodva ki" szen ej Tanitt az üdvessègre az olly homàllyos Labyrinthus oly öszve szott font szövevèny: A' Bèkessèg tanàtsàbol: Eleve el-ren" delèsbol: Kristus elègtètelèbol: abbol ki hozott Erdemèbol: Meg igazitto: Meg szentelö. Üdvezitto' Hitbol, à szt: Lèlek titkos tsuda" kàjabol stb. melyek àltala tulajdonitatik minden az üdvessèg dol" gaban; az mi magunk ügyekezetünket pedig igen kevès, vagy semmi sem egyèb à meg-àtalkodott perversionàl; hogy aki ezekrol gondolkodik tiszta ès Kètel kedès nèlkül valo Lelki ismèretivel soha sem jut, ha" nem tsak hiszen, ha hihet mint à vak.

Utolszor: Vadnak meg egyèb fogyatkozàsok, afèle Apro sàg Tonyàk, Kotymànyok Hontsokok azon utban, mellyen meg-kès lelteto akadàlyok lehetnek az Egben ügyekezo Szùdèkai" ban ugy mint pag. 2. art m. Egy tiszta nintsen à kè: Irasban mely az Istenre ne-mutatna. Vallyon à szt: Pàl Köpenyegènek vagy pa" làstyànak el-hozàsa 2. Tim. 4: mikeppen tèlez az Istenre ès többek èfelèt. Ezzel talàn arra tèlez; hogy mindent keressen az Em" ber ottis, az hol nintsen ej amit honnan ki nem fatsarhat; azt mint üdvessèges dolgot nagy kivànsàggal s allnèlkodàssal kapjàk mint" denek. Ez ugyan Istenhez ès az ò berèndèhez valo buzgosàg" nak làttatik, de èrtelem nèlkül valo Rom. 10: 2. Ugyan ott pag. 2. meg-nem bizonyitya az leg elsö feleletben tött Assertumàt;

mert a

mert à' meg Szentelö Istenröl Semmi Tudöreret nintsen; mellyet
aki ezeben vészen, mindgyárt az egész munkárol itéleret tehet,
mert másutt is éppen úgy biroynak.

Pagina 28: Abral bizonyitya hogy à sz: Lélek Isten légyen és
Személy 1 Ján. 5: 7. mert a' m. bironyságot más nem tehet, hanem
à Személy, hát à 8ik Ivében, mikor tetteinek s tehetseinek bizony-
ságot à Lélek viz ej vér! vagy è' szerint minden Moses mind az Isten 5. Mos. 4: 26. Psal. 50: midön
az Eget s a' földet hivják bironyságul à nép ellen értelem nél-
kül Hollandus mely távol légyen. A' bironyságtételbe vagy
bironyságban nem kivántatik Simpliciter hogy Személy légyen;
hanem hogy az által a' dolog igasságra világosságra jöjjön Cas. Habak.
2: 11. Egy Szószor à Tolvajnak nyoma. à' gyilkosnak à' meg-ölt Ember
mellett el-hagyott portékája erös bironyság. Néha az orra vál-
tozásair bironyságot tészen s el-vádol. De ennek à Propositio
nak hasonlansága nyilvan vagyon ha semmit felölle nem szól.
lanéris.

Pagina. 24. A Templomod az igaz Isten tiszteletire rendeltetett
helyek hajlékok è' nem igaz Universaliter mert Tsel. 19: A Diánának
volt Temploma Efésusban; tehát annyi Temploma vagyon, vagy
akinek valaki Temploma, à tsak azért nem örök Isten.

Pagina 19. sto 12- A' Keresztyn örök Istenségének meg-mutatására
ez az Argumentoma, az övegnek Selen. 5: 12. Mikor hogy à meg-öle-
tett Bárány. De az övörtöl fogvan valo Isten miképpen-ölettethetett
meg. Pagina. 21. Abból bizonyitya a' sz: Lélek Istenségét; hogy az
ellene valo vétek meg nem bocsáttatik Matt. 12: 31. De hiszem ha az
Atya Fiu ellen valo vétek meg bocsáttatik; a' sz Lélek ellen valo vé-
tek pedig meg nem bocsáttatik: miképpen lehet a' sz: Lélek nagyon
azon Isten az Atyával és a' Fiuval? Ebből inkább azt lehetne ki hozni;
hogy méltosságosabb Személy az Atyánál, ej a' Fiunál, de talám ezt
a' Vén Prophéta sem pretendálya.

Pagina 59. A Praedestinatioban be foglaltatik az hitetlenek
meg-vetteték; mégis azzal biztat hogy ha mint utánna tanito-
vónaink örök életre választattak lésznek sőt annyi öszvönöz
Pagina 60. Hogy légyünk à' választattak közül, hiszem az Uni-
tárius is olyan Praedestinatiot tanittanak hisznek; mely szerint
az örök életre választattak azok, akik engednek az Hivatalnak Mat. 20:
vagy az ö Hivatalokat ej választásokat meg-vesztik 2. Petr. 1: 10. Es
ugy vajtunk áll a Vén Prophéta értelme szerint az örök életre
való választás; de ezzel Contrá à Calvinista Praedestinatio;
ej vagy maga ellen tanitt, vagy nem igaz Calvinista ebben? vagy
talám meg az elhagyott igasság ernevetinek valami kitsin
tsorrellye s: sidrája? lappang telti ernevetiben.

De igyis sem kin sem benn, nem dicsérete azért nemis
üdvessége; ide s tova valo lappangása. Akon utban vagyon
Batthiás; aki à Fabulák Indexünk nevezetik à sic.

Vissáll

Seculum XVIII. De No 66. Daniel Istvàn utat rajzolo levèl keriben Küldetis
missàt Corollarium ais à mely ez elött le màsoltatott pag.
Egèszen Batthologia, ugyanis amit lenidenerve ir pag. 35:/
ugyan azt ismèt Siveren ìrvàllya szoval szoval pagina. 96:/
ert à dolgot màj hellyenis. Hàt a Bèkessèg Tanitòzè hàny hel„
lyen hozza elè. Es à so szoritàs nem illenèk illy èrtsen Com„
plendium modra èlesült uthor.

De ha mind ezeket à fogyatkozàsokat ìs ki lettek volna hagyni;
tsak ugy sem Készülhetett volna az az òsvanyke; mert: nemo dat
quod non habet, ha Kenyèr nints miàlt tegy az Cuber; Különben
màsok itèlete szerèntis jobb lett volna hozzà sem fogni; vagy
az òregnek szemfedèlnek hadni azon Munkàt, mert nehèz ami
vagyon 5. Mos. 13: 1-5. Esa. 9: 14. 15. Olyan Nagy vèn Profetàtol
elèg Ridiculus mus szàrmozott.

Èn bövebbetskeimis megh- vàrogattam volna azon
munkàt tisztogattam volna azon Egyenetlen Utat; de
kisön kaptam Kezemhez ìs fèltem attol; hogy ha sokàig nem„
latozok ebben à Labyrinthusban. megh- dögleli à vèn Profeta
ìs nem adhatok vèlle; mert ha megh olvashatya övè„
nest el-botsàtom à mindenek ellyàn à mellyre visitte.

El- vègezem hàt ìs be zàrtam ìràsomot ej annak Egèsz
Summàjàt. E Rövid Corollariumban foglalom. Mely legyen
az òreg Dàniel Istvànnak Uttyànak ìndese. Hae via qua va„
dis vià peppina plenè ciadis. Hae periere omnes quot quot
iere viâ. Ergo verte gradum quivis non est bona Semita verte
Lit tibi Cura Deus, Lit tibi Cura Salus.

Pèld: 7: Vs. 15. Az Hamissàgnak utàt tàvoztasd el èn tòllem, ej à
te tòrvènyedet àdjad èmèlem. Az ìgassàgnak utàt vàlasztottam
magamnak, à te tòrvènyid forogtak èlöttem Solt. 119: Vs 29. 30.

Nyoltzadik Pont alatti: melyben az Hìtt Nemely agaratai„
ban az Unitàriusokkal Ellenkezö Ugy neveret Dàniel Istvàn
Apostata Örök ielere vezetö Uttyànak. Hèt kendöli fogyat„
kozàsokkal telyes ej elö terjesztett utainak àltala ma„
sodik meg tàgolàsa utàn Következik: Illyen titulus alatt.
Az Ut mutato ìs màsodszor: az örök ielere vezetö utat: meg tà„
polo Könyvnek altalunk Praeses Bethlen Pàlhoz valo Küldese
Mely meg jelezve mèltò örömre, annak Apostoli ìrèlö szèket ülö
P. P. Elöl jàrònknak tudàsara tudnia illik.

Baro Dàniel Istvàn el-szakadvàn az Unitàriusoktol az vilàg
terhèteröl nyerhetö Boldogsàg remènysègèert 24. V. S. Ck„
tendös körèban à Collegium Kbol vato ki jövetele utàn
tsak hamar. Mèltòztassàk pyalàzni küssebbitem
szag

haggatni ügyedet kezdek. Az ſ:ugy neverett:) örök életre
tevéto Egyenes ut neveretet alatt N. Enyeden 1765. Esztendö
ki adott nyomtatásában az Unitáriusok Statusát és Reli-
gioját. Mely munka Kerek akadvan az Unitáriusoknak
most másodszor annyi Körülebből felyebb le iratott Vindi-
cátiratok ások által. És az arrol Tabula Processus
Bethlen Pálnak Kezében küldetett ſ: talám hamarebb mint
Vargyasi B. Dániel istvánnak:) akiis B. P. T. P. ni modon
illendöséssel jelenti annak Nássa meg mutattya

Copia

Méltoságos Liber Báro ej Fö Király Biro Ur
Mgos Fö Ur Ispán Kegyes Sogor Uram!

Igen nagy meg illendöséssel jelentem a Mgos Urnak, hogy szin-
tén a Közelebb Vásárhelyre irderetett postán, Tekintet valamely
bestelen ej Kellemetlen munka in Manu Scripto. Mely oppositatott
a Mgos Ur Örök életre Vezeto" utnak Titulált munkájának: sot
ugyan ebben a Motsok, ej vétek a fit: Hatalmasság ellen; de ez ma-
gát hatalmas mindenkor vindicálni. Sot a Mgos Ur ej Hatalma
ellen; melyet hasonloképpen sajnállok; de a mennyiben életben le"
vöket illet respectu mortuorum. Keresebbnek tartom, de meg-val"
lom sajnállom felette igen. hogy azaz: Plusquam Semei gonosz
ej Istentelen calumniator. az meg holtakotis kárvallani nem saj-
nállotta. Ugyanis amint Carptim ezen Manu Scripto"
mot olvasgattam volna, egyhelyt holott az Örödik hibát ügye"
kezik le festeni szokott szokta elébe adtam: Menyen ezá Vén
" Prófeta mint Unitárius egy Nagy Urasag udvarában; meg mutatta
" hova tellyes a Sok: Mert az Asszonyával valo gonosz élete után
" s. a. Sinnya után:) a Leányát P. P. Szüret meg Szeplöztetve, melyre
" nézve midön fergeses Feleségül Kellett venni; de ugy mint Unitá-
" rius nem vehette; Kénytelen volt Teste miatt Szegény Lelkét, az Hit"
" tol szakadásnak veszedelmes vétkében esteni. Alább pedig ke"
vével hogy ezen Kellemetlen Calumniáját annal hitelesebbé tegye
azt irja: Ezeket olyan irja, aki a Vén Prófetával Szinten egy
asztal lévén, ösmerni ad lehetvén, tudgya életét ej tselekedetit
s ha tagadná arczátlanul szemébe merné mondani.
Jo volna ki tanulni ezt az Istentelen Zsiduft; ej meg tanitani mit
tegyen: pios defunctorum manes lacessere? Mehet tovább"
Sáros Argyasagos Gratiájában valo magam ajánlása mellett maradok.
Mgos L: Báro ej Fö Király Biro Urnak
Kész Köteles Szolgája
Bonyha 2a Maii 1767. Bethlen Pál mpk

Apologia

Apologia Liberi Baronis Stephani Daniel; quoad adulterinum et Incestum à Refutatore (co notatum) p. p. prâ mea apeript.

Volt Házasmon ni Hó 1709. Die 10a Juny. Ezett Első Gyermek
Lajos 1710. Die 3a 7bris. És igy a Házasságon utan lett
a Gyermek, egy egész Esztendő 5. holnapok ej tizen hét
napok el multvan Titulus Fuit Segnens

Illustrissimo Duo Duo Stephano Seniori Libero Baroni de Daniel
et Vargyas Sacra Cae Regia et Apostolica Majestatis Intimo
Tedt Consiliario Udvarchely Supremo Judicii Regio S. Jtt.
Jtt.: Domino et Patrono mihi colendissimo.

Veszrős

Azon ur mutatos: Munkáját mi Edgar meg tálolo hamistro:
Könyvnek B. Daniel Istvánnal lett Körlevével. Annak arra
ért Apologiája s meg nyugovásra. Illyen Titulus alatt.
Recipit Electas S: Refutationem posteriorem Scriptorum S. Bris
Stephani Daniel de Vargyas: Notificantes S. Titulatus S. B. Ste
phanus Daniel de Vargyas: Et illicò Apologiam tum
Ratione Inveeti per Refutatorem Adulterii et Incestus, tum
Ratione Sui ab Unitariis ad Reformatos delapsi Titulato
Domino Paulo Bethlen tum C. R. et Ap. Matt Tabula Regia Rea
sidi mittit. Quam Sequens Expandet Scripti Series.

Méltosagos Groff. és Praeses Ur
Nékem kiváltképpen valo Jo Uram!

Copia Copiae

Sub 2a Exhibitis ért uti Levelét. Méltosagos Groff.
Uramnak vettem különös tiszteletel: de vesz szerént Kivülenség,
gel vész Szerént örömmel. Vettem Kedvetlenséggel: Nem tsak
azért hogy az a Propudiosus Anonymus Scriptor, mind eugenet
élö Embert, mind pedig az Urban már régen boldogult ki mult
áldott Lelkeket örökös tanittásából vett, ej álnokul Költött ha
zug vádokkal motMollya; hanem Kedvetlenitett Kiváltképpen
azzá Spurcissimus Plastico aval: Hogy a meg-váltó Keresztyén Hitsz
ér az örökkévaló Kt: Lelket S: Sid. 9: 14:) azzó Istení Majestásától
meg-fosztya, ej elégpen azó Istení Személyeröl, az örökkevaló igaz
Istenségét le-hurvái azokat Kárcomlással és gyalázattal illeti.
Melyből Kárnozott Káchozatos tévelygés ej annak Effectussai
Szent Irás Szerént való bövebb Magyarázattal elégpen Explicáltatnak
Imó: Hogy az Anonymus Impostor az Emberi Vegyes elmeröl
meg-foghatatlan, Sot ugyan hozzá járulhatatlan ej végheret
len Isten egy Istení állatban lévö S: Kom. 11: 33. 1 Tim. 6: 16. 1 Cor. 2: 14.:)
és Mennyei birodalmi tévö Két Istení Személyednek S: 1. Jan 5: 17.:)

ugyanint

ugyanut a Zimai és a pt. Felnek igaz ej örökkévaló Istent tu-
lajdonsajátot le vonnya ej tagadja ej akképpen azon Isteni
személyeket gyalázattal illetvén káromolya; még pedig illyen
káromlásait tévelygő Vallásának Apostolyai közé számállya
Mindazon által akárminth Dühös Kodjétól a 2dik Soltár szerént
ezur ördögi Életről el. foglaltatott látszatos Imposturs Appeláival
édgyütt. De Isten ki lakozik az Egerben, tsak neveti és tsu-
folya ötet. Es midőn végre az Isten fiának, mint Sion Válasz.
Kött Királyának fel-gerjed haragja, akkor azo busulásában meg
retenti örök; ej azo vas vesszejével mint a tserép edényeket őket
össze zuntya, vide Soltr. 2: toto. Ennen mondja az Apostol Szt. János
is 1. Ján. 3: 8. Ezért jelent meg az Istennek fija; hogy az Ördög munk.
Két el-rontsa. Végtére mégyen azért végher osztán az Isten-
től meg-határozottatott időben, az Isten ditsőségének meg-szerzésére.
ért való bosszuállás (: Zsa. 10: 23. :)

IIdo: Ezekhez képest azért nem tsuda innnár hogy ezá Mahi-
mus Scriptor. Az Istenfélő Emberekre mérges nyelvére vészi; ej a-
zokkal a Kölentzedik parantsolat ellen hamis tanubizonyságot te-
szen ez Szoll. De azz mi üdvezitő Urunk (: Ewk. 6: 44 :) hogy mi-
ben fa a maga tulajdon gyümölcséről esmértetik meg. De nem
jo fa az, amely nintsen gyümölcsöt tsenek. Ismet Matt. 12: 35.
A jo Ember az ő Szivének jo kintsétől hoz elő jókat. A gonosz Em-
ber az ő Szivének gonosz kintsétől hoz elő gonoszokat. Vk. 37.
ez a Te beszédedből esmértetel te igaznak vagy hamisnak lenni
A melyektől könnyü meg-irtani, hogy ezen hamis tanbi-
zonyságtétellel Elő Athens Scriptorit, ki a világnak mesztá-
jan Krisztus Hit ej lehetséges tévelyeg Ephes. 2: 12. nem
egyéb hanem hamisságnak gyümölcsét termő rossz fa; azt
mondom pedig az illyenekről Üdvezitő Urunk (: Jan. 8: 44 :) hogy
azok az ördög atyától származtak; ej annak akaratyát tselek-
szik, ki az igasságban nem maradott meg; mert volt minden kor
ember öldöklő hazug ej hazugságnak atyja; azért bátorkodik
tehát ezá Negnam Scriptorit, mint ördögi fattus a Magosságh
Istenre; ej örökkévalo Majestátt tagadván káromlással
illetni. Az Istenfélő Hiveket pedig ördögi hazugságokat Szollo
ugyelvével öldökölni.

Oh tajdalom! Szomoru szóvel kell azért hallanom, Nevere-
tesen N. Mltgs Szab. Perri Ecclesiának emedem Mltgs Naponi Ese-
kony ellen: De Metrosagos Szab. Uramnak Mltgs Nagy Asszonya
ellen között Ördögi Hazug Calumniájátis az Istfainis bizonyos
tornak: Holott vitás Tétel szól olyan bölts ej Istenfélő ma-
tronát, minémü az vala, Kinek akár Emberi nemet fellyül mu-
lo Dicsa Virtusait bizonyitoyál ki-Dirsérik, de praktika Theolo-
gia bölts-en ért, ki botlatott, ej két Tonnaban foglalt igen hasz-
na-

nos könyvei; Kit nem hogy bátorkodott volna valaki vétek indulatából meg-kisérteni, sőt mint egy Nument agy tsodálták mindnek; ej maga Méltosságos Fejeis tsak nem Oraculumnak tartotta.

Drága Tudákozatát maga után hagyott N. Édes Felségem ellenis Annak a Meg-tertsült ördögnek az Anonymus Scriptornak Motsok Vituperatioja, mellyel égre kiálto ördögi Hazugság. Mert nem hogy Ő ötöt Kis Asszony korában Ingyen pregnáltam volna s: Faj fajdalom:) Sőt sz: Házassági Vilegetés való öszve kelésem után 17. Holnapok ej 17. napok el-telvén szülte első Gyermekét Generál Kerenhiller Regementjében Tábor lo tartoi Hivatalban meg holt Kegeny Tájor Fiának. Kinek Születésének napjat, akkori fide Dignum Diarium ból ma is meg-bizonyithatom, de mint tegnap Atyafi Élő bizony, saj ebben Groff Petri Erzsébeth Testvérid Rádai Ádámné Asszonyomis. Drága Tudákozatu N. Felségemnek Életének pedig minden Napjai hogy Istener Kegyességben folytatnak legyen; meg-bizonyitya azt azo életének vége; mert midőn halálos betegségében esvén el-közelitett volna halálának oráju az 23dik ej 24tik Soltárokot, nem Énekléssel hanem hathatos Szóval és nagy buzgosággal el-mondotta, azonal lelkét Istennek meg adá. Illyen példáj Kegyességü ej az Ilyban boldogúl Kiss multu lelkeket Istennek azért a fenn le-festett Infamis Calumniator, a fenn meg irt motsok ej hamis vádokkal: Istennek és Embereknek itélyék meg, azért ez hamis bizonyság tevőnek Istentelen gonoszságát ej torvénytelen tseget.

Azu továbbá az Ön fenn Említett Örömömet néri: Noha Nagyok azok a Motsok, amellyek által engemet is: Ördögi és Istentelen hazug lélekkel illet az az Említett Scriptor s: kihez Méltosagos Groff Urunk is hazug és Kávánkodo Scriptort, igen nehéz haragudnia:) ej jöhetne azon az Engemet feditalo hamissan Költött Vituperiumok s: mondok:) a Testre nézve ennekem láttamat lehni Kedvetlenségnek, de lelkemnek azok bizonyára igen örvendeteres Illyen okokra nézve.

1mo: Mert azt irja az Apostol sz: Peter s: 1 Pet. 1: 8. ej 9.:) Hogy noha nem a Krisztust nem láttuk, mégis szeretük, ej noha most nem láttyuk; mindazonáltal ki mondhatatlan ditsőséges örömmel örvendervén bizunk ő benne; hogy meg adja Nekünk Amen Hütünknek jutalmát, az az lelkünknek Idvességét.

Igy bizonyára ennis. Az Ön Meg Váltó Istenemhez az Krisztus Jésushoz valo buzgo Szeretetemből s: mert valaki nem szereti az Ur Jésus Krisztust, attorott az ej Istentől örök Ke el-vetetteted 1 Kor. 10: 22.:) ej a sz: Lélekuek velem

valo

való közösüléséböl és Indíttatásából /: 2 Kor. 12: 13. az Egész Sz:
Irásnak nem meg tsonkáztatott /: mint a Nefarius Scriptor
nak á Sabáta:/ hanem tehet tanítását követvén: Az örök
életre vezetö egyenes útról; mely áll abból hogy az Igaz örök
Kevala Istent igazán meg- esmérjük ej vallyuk; Minémü maga
mondja Üdvezitteö Urunk /: Ján. 17: 3.:) Erröl mondok Sz:
ek Kús botsáttatnom vala á tudva lévö Könyvekben.

De azomban találkozott: Egy az Ur Jésust Krisztust nem
szerető. ek á Sz: Lelket Keserüséggel illetö /: Efej. 4: 30.:) Azo
nymus Scriptor; aki mint átlátszott hitetö, á telyes Sz: Irá
Sokban Ki jelentetett Istent akaratyának, ej ami abban
fundáltatik Apostoli /: Vallásunknak Valnevö Képpen op
ponálván magát, ej azokat boloudtságnak állitván ej tudet
ván /: 1 Kor. 2: 14.:) Emlitett Könyvetskéinek meg- tzáfolo
szándékkal mérges nyelvére veszi. Ez kivált képpen

Iöo Az Magosságban lakozo Istení Majestás ellen Égre kiálto
Káromlásra forad; mely röhis már fenn bövem szóllottunk
Azután pedig ördög Atyától tanult harag ságokkal dühösködö
ej öldöklö nyelvet fordittya ellenem; mint á meg irt Könyv
nek Authora ellen; ej ki Cu /: Istennel mindenekben meg
egyezö Vallást tévö Könyvemet Ördögi harag ej hamis tan
bizonyság tételével akarja meg- tzáfolni és el- rontani:
De Cu az Hütnek bizonyos bizodalmával tagadhatom az Cu
meg- Váltó Istenemnek az Krisztus Jésusnak Evangyéliomi
változást nem szenvedhetö igéretéhez /: Matt. 10: 32. & 33.:) Hogy
Cu ánditsam emlitett Könyvemben, ö Felségéröl Vallást tet
tem az Emberek elött; hasonlokeppen ö Felségét Vallást tésze
ném vollam Menny ei Sz: Attya elött. Es ez mondok az Cu Lel
kemnek, és reménységemnek, bátorságot, és igen erösb Vas Mattsája
annint mondja az Apostol /: Sid 8: 18. 19. Es az Cu meg- rurto Iste
nemnek, olyan Változhatatlan igérete, mely az ördög ellen, ej an
nak minden tagjai ellen /: minémü az Anonymus ej contemnen
dus Scriptor: Felségséges Oltalom; ej meg győzhetetlen erös
Torony /: Péld. 18. 10.:)

IIdo: Ezen Cu Méltatlan Szenvedésemben azért méltán ej u
gyan valójában Méltán örvendez az Cu Lelkem az Cu Meg- Vál
to Jésusomnak, abban az Evangyéliomi vigasztalásában /: Mat.
5: 11. 12.:) Midön azt mondja: Boldogok vagytok mikoron titeket
Cu érettem: Örülhetek ej örvendezzetek. Mert bövséges a Ti Ju
talmatok mennyekben.

IIIo: Örül szerint az Cu Lelkem az Apostolokkal hogy
méltóvá

méltóvá tétettem én arra, hogy az én meg-váltó Jésusom
nevéért bosszusággal illettessem /: Izai. 5. 4r. :/ éj hogy aró
szenvedésimnél fáradsra lehessek /: 1. Petr. 4: 13. :/

IV^to: Mélto okot ád az örvendezésre ismeretem arir amit mond
az Apostol /: Tit. 1: 29. :/ hogy az Istennek ingyen való ajándéka
mi hozzánk az: hogy nem csak hidgyünk á Krisztusban, ha
nem hogy szenvedjünkis ó értette; mert az illyetén szenvedés
Istenségé az üdvességnek Istentől /: K. 28. :/

V^to: De sűl nagy örömet az én lelkemben arir amit
mond sz: Péter Apostol. /: 1 Petr. 4: 13. :/ Ha szidalomnak illet
nek tűtökért á Krisztus nevéért boldogok vagytok; mert az Isten
nek lelke meg-nyugoszik tü rajtatok Ki á szidalmazokra-
nézve Káromoltatik. De tü ezárok nézve dicsőittetik.

VI^to: Végezetre az én Istenem örömömet valképpen bé képen:
Hogy ezt az én ittam Szokszor Emlitett Könyvecskémet, az Iste
ni Kegyelem és segedelem által irtam és bocsátottam vala
ki olyan végett: Hogy á legyen á Meg-váltó Jésus Kris
tusnak; ej az engemet üdvességre meg-szentelő ej el-pirtet,
ló sz: Péternek az meg-oszolhatatlan egy Istení állatban
azó sz: Lelkeknek dicsőittetésére. Melyet midőn mint hálá
adó ej Vallért áldozatomot á Magosságos Istennek nyujtot-
tam volna: Némis utálla meg azt az én Istenem; hanem mint
egy á Maria kezeiből /: Birák. 13: 23. :/ tsodálo képpen el-fo
gadá én töllemis kegyelmesen; az én egyűggyü de egyéb arant Is
ten dicsőségére egyenesen télozo áldozatomot, áhitator azt most
égre kiáltó Karomlással, ej ördögi hazugságokkal, szidalmazais
az Infamis Impostor, noha arir az örödök Nemz szerént az Is
ennek dicsőittésére sokgál.

VII^mo: Azért á Jésus Krisztus nevéért szenvedőknek seregében,
nem az Igasságnak tselekedetéért, amelyet én tselekedtem volna;
hanem az maga ingyen való kegyelmességéből /: Tit. 3: 5. :/ Tett Isten
engemet — midőn hogy az Krisztus nevéért szenvedjek /: így ta
lálod ezt az Ige Magyr alatis :/. Es akképpen az Istennek váltó,
zárt nem szenvedhető igéretei ü kozis jam citatis tulajdonita
nak énnékem: Boldogságot Mennyei bővséges, jutalmat, vajtam
meg-nyugodott sz: Lelket ej üdvességet. Es bizonyos is vagyok
immár beme, hogy azokat á drága üdvességes jótétemenyeket,
mint ó nálla le-tett drága Kintsemet meg-tartya énnékem
ej megis adja annaz igaz Biro, anna napon /: 2 Tim. 1: 14. (ap. 4: 8. :/
Nem csak énnékem pedig; hanem minden ötet szerető ej ötet vá
ró meg-váltottainak.

VIII^vo: De minderekből ki folyo kivált képpen való, ej töllem el
idegenithetetlen örömé Lelkemnek abban telyesittetett meg;
hogy

hogy a minden igazatlanságoknak fent Attya, ej minden igaz
találásoknak Istene (: 2. Cor. 1:3. :) az ej vàlàdo àldozatomot, vagy
mint az ein Sörpor emlitett, ej Istennek ditsöségéről vallàst tevö
tsekély könyvemet, ej aval èdgyütt mèltatlan Személyemet (: holott
tenmèrzètem szerint hazugnak fia volnèk Ezèj. 2:3. :) meg nem vàltva;
hanem ama szerelmesben az Krisztusban, maga elött az Ur Isten
nem az ein mèltatlansàgomot nèzven, hanem èdvessè tette (: Ezèf. 1:6. :) Ez
ekèpen ditsöségère szèlözö àldozatomot is Kereszt böl kegyelmesen
el-fogta. Ez az àltal meg ez Clerben, ugyan bizonyossà tè
tettem èn avval; hogy az fenn meg irt, ej à fit: Vèrbol vèrezett
erössègèt, ej az Istennek vàltozhatatlan igèretenek Igazsàga ej
tulajdonitàsa szerint: Mivel màr à tökèlletes vàltsàg, ej az örök
Elet. Ez azon Isteni igèretek szerint, à nèkünk tulajdonitatott,
ej màr le vàzolt èdvessègen jotètemenyeknek Valosàgàt meg ez èlet,
ben, mint egy szivünkben tartyuk; melyet à fiunak Kegyelme az
Istennek szerelme à fit: Elètünk velünk valo közösülèse (: 2. Kor. 13:13. :)
majd hogy az Egèsz vigyen mindenünk tökèllettes telyessègre burgo
lèlekkel kivànom Amen.

IX^no: Màr vagyon hàtra hogy kellyek, fenn le festett àltozott Sze-
mèlyemnek àllapotyàrol. Bizony vala David Kiràlynak tellyes hatalma
arra hogy az ötet àltozo Semeit èrdeme szerint meg-büntesse, de bi-
za Istenre annak meg-büntetèsèt. Melyet Isten vègherit vive
à Salamon bölts Directioja alatt. Mely szerint Semei meg jo
az önmön maga Sententziàjàbol, vèrtèlt hàlla be vègsègèben
Koporsojàban.

Ezèt èn Magam is annak à gonosz Vitupera torok büntetèsèt bi-
zom Vilàgnak Igaz Itèlö Biràjàra. Màrleppen ha Mgs Groff. Uram
mint Apostoli Sz: Vallàsunknak Egy Nevezetes Columnàja. Ezen Re-
ligiosa Materiàban el-menven à Kezènèl lèvo, ej örègi Zsidàsbol
Költ Manuscriptumnak Nyomàn, Isten ditsöségèhez viselteto zèlussàbol,
ej Necessarius sitthez valo keretetèbol; ha vindicalhatnà è nefandum pa-
tratumot; nem leme törvènytelen dolog, velem eleitöl fogvàn gya-
korolni kodott vàrt atyafisàgos- propensiojàbol közöltetven vellem,
az èn Isten Subversàlo Nagy opprobrium om, akor èpest pro le
nata. Ezen Mgs Groff. Uramnak dedicalt Apologiamotis, kevej siol
kal nem lehetett Exprimàlnom
Midön azèrt ennek prolixitàssa iranti gratiosa veniat kèr-
nèk, egyszersmind Cum obsequentissima mei commendatione
àlhatatosson Maradok
Mgs Groff ej Praeses Ill.

Igaz Kèrelem hołgàja Ö. Argyasi
D. Dàniel Istvàn mpp

Kilenzedik Pont alatt: Illyen Nevezet alatt:
Halotti Tisztessèg, tèvö ajàndèk mely à Vargyasi Dànielek
Körül M.Z.B. Dàniel Istvàn Elete Szèke Se-iratatàsàra ha-
lotti tisztessèg tètelül szenteltetett A. 1769k. Illyen rendel-

Halotti Tiszteſſég tevö ajándék

Mely

A Vargyasi Danielek közül M. Z. B. Daniel István
élete szere le irattatására Halotti tiszteſſég tételül
szenteltetett.

Deák nyelvből Magyarra fordittatott A. 1769ben.

Sükerner illy Mezét Egy Hattyu Cziczel. Lekedö torokkal diadtba zengedgel.
Éleiben lássu lépéssel menedgel. Munkája bérébül illyenmer illyen kell.

Miserè perit qui Suo gladio perit Epicteti Dictum
Boldogtalanul vész-el, aki maga fegyvere által vész el.

A' Kegyes Olvasohoz.

Nem minden igazat kell mindenütt ki mondani Sirm. Anno 6:13.
Az Eszes Emberek halgat minthogy az ildök gonoszok Példa. 10:10.

Horatius

Ha mit valaha irandasz, hogy az a' to itéletüdnek. Atyádnak és nékünk
fületeinkre; azt sok ildök Polyására add ki, ha papirosra jegyzended,
amit még ki nem adtál, annan le-törölhetted.

Ugyan Horatius:

Ha Kik valamit irandatok, végyetek olly materiát elé s gyakorta
meg-rázogassátok, mely a tü erötökhöz illö-legyen

Cicero.

Olyannak irásban foglalni maga elmélkedéseit; ahi azokot jol rend-
ben nem tudgya szedni, sem világositani, sem az olvasot vala-
mi gyönyörködtetéssel, nem tudgya magához édesittemi; mérték-let-
lenül édejével s irásával vissza élö Emberhez illik

Ugyan Cicero.

Meglett dolgoknak le-irásában foglalatos Embernek hasznos dolog.

Plinius Junior.

A' Nyughatatlan és zavaros Elmü Emberek, nem Itéletböl hanem Kénnyek-
böl irnak valamit. Ugyan Plinius.

Ha az igasság az Irástol távol vagyon, a gyülölségnek lenie bo-
ritotta azt-el; és azt az ide haitrá lévö jo hir nevnek tüllaga so-
ha homályából ki nem tiszitthya

Petrarcha de Rerum Utriusq.

A jo hir nevnek kivánására, éj a Sebes Vakmerőségböl Származott irás; annak
sokakot a' szép hir nevnek magos poltrára fel emelt; ugy szántalanul Sode-
kot Ekelötül meg-szégyenülve a' vétségre ereptett méltatlanul: s
társogolag a' kör nevnek tsufolatására ki tött.

Sine nudöm valamit irtok, jobb foglalatosságra alkalmatos üdövel
el-repül tölletek; éj magatokon kivül lévén, el-ragadtatástok,
mely álomban lévö Botulástol, észre nem vehettek magatokat

nincs

528: Continuationis Orig. Hist Eccliæ Transm Unitariæ Liber IV.

mind addig mig feleste Lelkön à hegeinységh, ej à Veinség terkent
fel titeket Ámen

Méltoságos L. Báro!

Kevésbe tanátsoson nyomtattatott Sutu vagy Sajto alá botsátta-
tott, ej à miá à nimagában méltán Kárhozatot s illendö bünte-
tést érdemlett életed le-irásárol valo Könyvedet olvasni régen
Kivántam, mégis alig találhattam. meg-találván el-olvastam, s
viszont még-olvastam: Es annak minden czikkeleit à Mennyi-
ben töllem lehetett meg háutam, vetettem, mellyeket jobis vtég
értvén, vallyon à te boldogtságodért tégedet nevetsélek; vagy Sajná-
lásra méltó ügyedet fájlalljam, még meg nem határozhattam
Neveténre méltó vágy midön magadról s: azon irásodb. Egy helyt
fel-tett tzélod kivül Pagina 2:) tsak nem minden levelen Emlétet-
vén, à temmen magad ditséretidet, többire költe némyesen azok-köz-
ze elegyited, anna mondás ellen: Soha ne ditséred magadot: Ezt tse-
leresik az Ezelősök, Kiket az Istenes ditsöségnek tühe viszletter,
el annyéra: hogy azon közben másoknak ne találm tám vállaknál
jobbaknak, nevéket betüsületeket nagy sorral tenned bé; méltán azért
tséad illik anna mondás: Az szemben nem lévö barátyát régja, ma-
sok motskositásra alolt nem menti, ej nem látott dolgokkal sérte-
geti; ez illyen jegyes Ember; ej az illyent az igaz Romai Ember el-ta-
vortassa.

Fájlallak téged Boldogtalant! hogy minden addig kör világosságra
botsátott munkáidban vagyis firkálásaidban, à te Hittöl valo
el-szakadásodnak környül állo dolgait el-nem tudtad halgetni; sót
azon nyomon; de nagyobbára költeményes szo-folytatással azt
viszontag sájoson elé hoztad. Mert ha szabad volna
à dolgot úgy amint volt elö hoznom s le-irnom, s nékemis tetze-
nék: Es à te Hittöl valo El-szakadásodnak okjait ej okait biza-
nyosan s minden Ertségességedeken kivül le-rajzolhatnám: de minthogy
azon okok minden emberitöl tsömört okozhatolag néked életedben.
gyakor izben füleidben bé-sugdostatnak; ej è felett hogy en; ási se-
lletted utolso tiszteség tétellet Könyülállásában fátadozom: Ex Nobi-
li officio; annak minden meg-holtak Koporso kövére iratott Symbo-
lumra figyelmezel: De Mortuis aut bene aut nihil; mind ezen Ér-
tésre való tekintetből meg-állitnam pennámot; ha te azon nem
kádban; à te nyilvános vétkes tselekedetidnek titkait egész szem-
fülségel vizsgálodnak itéleteket; melyek eddig en nállam titok-
ban voltak, le-nem rajzoltad volna. Mgyanis minden
Pagina 20. 21. Egy nemü nemü munkát à Te Principalis Szoso
à maj nyelvre való forditásra téad bizott volna, olyant is fogat-
tál annü téad nem volt bizva, ej ugyan akkoris nem ez elött
s: annint irod pagina 21.:) forgolodol vala à testi kivánságokban
Tselekedöi

tselekedvèn azokot; melyek à testnek ej à testi kivànsàgoknak
tetzenek vala, arrol valàl termèszet szerènt haragnak fia, arrol
valàl Istèn ès Kristus nèlkül. Ès è vala utad az ùtrol valo el-szà-
kadàsra, amint ezt magad jol tudod; mègis ezen dolgot à te èle-
ted le iràsànak rendibol s' Historiàjàbol, melyis feletted fùkségès
vala ki hàdtad.

[: A te nagy atyàd jòvendòlèseinek sem volt egyèb fontya, hanem
amit à kòzònsègès làtàs /: Experientia :/ tsak nem kòtòn fògva mèn-
den Nagy Familiàkrol Koll; hogy t. i. talàltassanak azokban minden
gonoszsàgnak, s' minden vètknek s' jòsàgnak Patronussi; egyik
rèszeget, amàsik paràzna, harmadik esès, negyedik ko gazda. Igy
te à Te Familiàdnak nem tsak egy tekintetre nèzve gyalàzattya vagy:]
Kinek kinek mèltàn botrànkozàst esther elmèjèben. tudòn ìrod
pagina 24. Anò 1709. Die 6a Mensis Marty; hogy à Te grofod meg
halàlozott, ej azò leànyàt oly nagy szomorusàgra nèvve, ìgen ròvid
kòrben veret ùdòre. t. i. Ugyan azon èvben. Szinujnd 10e Napjàn
feleségùl el-vetted; mikòn à Sietterett s' hamari Esketòmnek
gyanut Kolgàltatnà; vagy à Kevèsbè tanàtsossàg; vagy à szente-
lensèg, vagy à nem-szabàdos màr az elòtt meg-lett egyben ha-
làskozàs ràtt.

Àtirva kivànom vala meg-tudni; hogy à Esketòmni Solemnitàs
utàn hànyod Napral szùletett az elsò /: hogy ha elsò :/ fiajos nevù
tsetsemòd, de amikeppen à te atyàd Gyermekekkel meg-elègèd-
vèn, à Te mint utolsò Gyermekednek szùletèsed napjàt pag. 3.
szàn tartò Kònyvèben fel-nem jegyzette; ugy teis elsò gyermeked-
nek talàn szerènèl hamarèbb lett elè jòvèsièrt mulatsnak,
vèad nèzve gyalàzatosnak tartvàn szùletèse napjàt fel jegyez-
ned; Szàntszàndèkkal el-felejtetted; mely te feledèkenysèged; màsok-
nak èmlèkezetedet, azon dòlognak nagyobb kènsùlèssèggel valo meg-
vizsgàlàsàra serkenti. De az èlègnèlis tòbb, ez à Te Lelki
èrvàgatàsodrol à bòltsi Tuberek elòtt Farisæusi szentsègèdet hà-
nyod veted /: pag. 39. :/ midòn ez àrnyèk modgyàra el-mulo èle-
dnek promotioit tòlled kevèsbè betsùlètèsnek; mint egy ako-
ratod kivùl kètelemùl, fel-vetteknek lenni kineskedel; mely si-
nesskedèsednek nyilvànoj jeleit mutatod; midòn magadtol /: ama
kòz mondàs ellen :/ Pagina 37. ej 50. Hogy az hàzugnak èmlè-
kezònek kell lenni. el-felejtkezvèn fàjdalo szivel emlegetted, à te
visontagos el-mellòzètèsedet, ej elò mehetèsed iràut valo tè-
tlegès kedvedet pagina. 47. s' fèlsz valàs, hogy elò-mehetèsed-
nek hatàr ne-vetetnèl Tisztsègednek el-evèsèben, sòt ez iràut
elmèdben el-tsùggedtèl vala pag. 50. Ès ezen tekintetre nèzve
nem kevès gyònòrod èmelygèsit mutogatod vala. Stanemberg

Gyulaji

Gyulafi Kálnoki Grofot ej Báro Orbán ellen, mint a te elö menetelédnek. s lehetö elsöségednek ellenében járo oszlopok ellen. Holott mièrt ha az életnek elö menetelességei teneked tulajnárok, ej tsömört okozhatok valának, vagy az ahi ezerböl által nem látja à te èrtzinségedet.

A mint tek: Pagina. 62. à tégedet nyughatatlankodrato Különbkülönbféle bajaidnak pihentetèsèdre, mint valami Eggyej s: de valoban nem az: / Èrtelmetlenségedre: Hungriam bella pürr. 7. A Egyes emberek soha mitsenek hartz nèlkül; ej à Kegyes èlme, mivel visszaélnödjék, mindenkor vagyon olyan bajnoka.

Azt az Unitàriusok s: kiknek nagy bajnokok, ej poroli meg-es" Kiüt ellenségek vagy: / à te motsolodásodnak ártalomra ezer pen." nádnak, örökigi gyülölségednek, s minden te általad ellenek moz" dított vetélkedèsednek ellenében tsòn, tellyes vigasztalást ma" gadnak igen könnyen találhatnak.

A' Vallás dolgában valo terheltetèseket s: melyeket amint ma" gad felöl àlitod, hogy te èrted volna rendben: / ami illeti: azok közönségès nèv alatt tsòn elö adattatva, à te különöj vak buz" goságodot, valamelö mièrtèkségedet, kabari penmádat, elmédet, ej tègedet egèszen jobbá tehettek volna.

Ugyanis mitsoda ortzával fájlalod, à tieidnek állapottyokat hogy à Catholicusoktol s: mint irod: / bosszusággal illettetnek ezt à Felségej Királyi Kentségek Széke elött kiáltod; holott te ki" ràn fergetège tsodhattyág tèsèn, nem tsak meg nem szünöl az Unitàriusokot bosszusággal illetni, sòt ha tenèked szabad lett volna, à Catholicusok s Unitàriusok ellen, ami az uralkodo Val" lásnak mások ellen, minden más Vallások èrdelyben fürtben nemtek volna, semmivè tètetnek volna; mert minemü volt Cal" vinus Servetus ellen, olyan voltál mások ellen, ki vagy annak tulajdon mèrgez fajzattya: mivel nintsen te benned à Kristus lelkének tsak nü kitsin szikrájais.

Nem szègyellèd te-panaszolkodni à Vallàsok üldözteteièröl Pagina 33. holott minden üldözök között te vagy leg nagyobb ès fö. Az C. Nüvéssel meg-erösitteted Unioról irás. hogy az à Vallá" nak gyülölségère forditatott pagina. 74. Te à Vallásoknak örökigi " gyülölségivel telyes? mièrt kivantad Pag. 97. Az Atyai Szeretsége" " ner fundamentoma ellen Ca Apyrok. Const. Part. III. Tit. I: Slo pó" " Hogy ki ki az Atyai fiai körül à bè vett Vallásoknak meg-marta" " dàsàra ügyekezzèk, sem tettel, sem nyilvain, sem tanitással sem e" " gyèb munkával, vagy ègy, vagy más ron modon, azoknak el-nyo" " matàsokra, küssebbitteièrè s otromby sajokra, semmit praes" " tikálni ne-merèszellyenek.

Mièrt

Miért panaszlod! Hogy ti tsufságra ki tételetetek, ej tsak nem
utolso pusztulásig háborgattatók? kolott te egy Cuberetske
az Unitáriusok ellen; mérges nyelveddel átkozott pennáddal,
nyilvánsággal annut tölted ki telik mindent meg próbálsz el-kövez?
Nem de nem Istennek: sőt inkább az ördögnek: kedvej áldo-
zatot tenni Cselösködöl; midőn azon Mesterségedben jársz kelsz
(: sőt többször mésse :) á mellyek által á te vallásodnk el-nyomat,
tatását hamissan álitod pag. 97. Midőn olvasnám pag. 14. e 90
á te félelmedet, á tieidnek, ej á te Vallásodnak ki gyomláltatá-
sát aránt, semmivé tételetéről jót esmerben á te jövendöle-
dés: á te irásodk melynek Titulussa: Egyenej ut Pag. 29.: (Edit. in 4to
az Unitáriusoknk tsakar üdön követező el-fogyatkozat s vég-
képpenvalo ki gyomláltatásokról; mind azon által ún illyen bi-
gásztalással örömöre vagyon á nyomorultaknak, há á nyomo-
ruságban (el-nyomattatásban:) társokat láthattyák.
Hogy midőn pag. 99. Mint egy hizelkedőlog az Unitáriusokval
elmélkedel, vagy Emlékezel; ej ama te dolted kedvej ditsele-
kedel, á te ügyedet ki fejezed s végezed; hogy az Unitária
Valláson nintsenek Grofok ej Bárok jusson esmedben tenned
vagy is tanuld-meg mit irjon Pater Szegedi Tanoj (: adit te
magad Patrociniodnak lenni ernéksz pag. 20.:) á te ns társa-
ságabeli Jo Pap in Synopsi Vitæ Dele 17ti Pag. 204. á jezsek
ezen szókkal: Többre tudni illik Arianhoz ej Lutheranhoz hoj
lottak az Erdélyiek, mert á Calvinny követöi igen kevesen, ej
meg tsak el-Sem fenyegethetök valának. E ki tettik az
Izabellá Királyne Országlása alatt költ Articulusokbol A. 1556.
Jordán amidőnis á Calvinus tudománya meg-vetetendőnek
ej á Wittenbergai Ekklériának itéleti; melyis á Filep Melanch-
ton tulajdon Kere irása által meg-jegyzetetett; ki irattatnik nin-
nak el-végzetek; ej egyszersmind Szabadtság adattatik nin-
enekuek; akármellyik Vallást követni, akár á Papistát, akár
á Lutheránát igy vagyon ett irva; fel-tévén telyes Szabad-
tsággal, az akkor uralkodot Fejedelemnek vallását követni,
melyis akkor vala az Arianá; vagy amint á Mostaniak ne-
vezik Unitaria; melyetis Petrovitsinyal. Kiis akkor az Királyi
Udvarnak Első Tanátsossa vala, többive á Nagy Urak Számos
nemesek, ej á Városnak Számtalan Sokasága már bé vött vala.
Nem vala tehát akkor az Unitária Vallás Grofok ej Bárok
nélkül, amidőn Erdélyben Calvinus tsak alig lappanghat vala
De az Unitáriusoknak mostani állapottya légyen tenned á kö-
vetkezendő üdőre nézve tudni illik Arianhoz ej Lutheranhoz hoj

lehetséges

" lehetséges annak a dolognak viltorási, éj az Ekklésiának álla,
" potya mutattyák: / úgy fog a Te Vallásodrol irni; annak te —
" most irsz az Unitária Vallásrol.

Midön vetélkednem, mi lehetne az oka, hogy a Kör név alatt Kiadott nehézSégerben /: gravaminákban :/ az Unitárius sorot, Unitárius Solnak nevezed és az ö Vallásokat /: minut Szintén a tiédet :/ Recepta nak irod; máj irásodban pedig leg-közelebb ezekben pag. 4. a te Szüleidet, és témen magadot Arianusi vagy Socinianusi. Ezeknek Segnek mételyével meg-maszlagositattanak nevered ez az oka?

Hogy annak amott /: a kiknek megirt nehéz Segekben :/ a te mérges példádal le-irnod nem volt szabad, azt a te különös mérgelödésedben el-tsábitatott elmédet meg-elégitteni nyilvánoppá teszed, éj mar mikor tsudállyam ezt, ám tenéred tsak nem veled Születtet meg-esmértetö bélyegnek kell lenni; mely nélkül Senki té, ged, annak ami valosággal vagy, ne esmérne lenni.

Továbbá: Az Ezredneki Segnek Titulusa nékedis tulajdonod légyen láspagina 48. Ezen Szokkal: Minden tehetségem arra fordittom vala; ne hogy az Nagyvarkelyi Elsö Fö Fökvtség Ezrednek érezze juttna /: azaz annak mü ez te ezredet Kalvinista érzve? / mindazonáltal néked nem tulajdonittyuk, sel Sem tudgyuk nem ivi gyelyük i tölled el-Sem vetellyük.

Ditsöség a Magosságbeli Egyetlen Egy Istennek, kinek ott zerdödik segedetek, az hol el-fogy az Emberi Segitség, mivel azo ereje erötlenség által mégyen végher.

Fel támadott azo hatalma a Segény el-vetetet Unitáriusoknak Segitségekre, éj tégedet anna Nagy Vereg Sávaint ki annak Atyjany ellen /: mely a Krisztus Ekklésiája titkos teste :/ olal rodtál Fel. iz:t. földre le vetett, éj a te zabolatlan mérész ségedet büntetetlenül nem engedte.

Fel támosztotta mü-nellettünk i mü érettünk annak 7. Szentséges Kiralyi Asszonyunkot; nékünk Kegyelmes Anyánkot; Kit midön Ezre vitte volna; hogy te mely zabola nélkül valobátorsággal, büntetetlen szabadtsággal, eddig éltél a Szegény Unitáriusok ellen, és hogy a kiralyi Felség; éj azo Szentségés Vallása igazgatása ellenis; nem tsak irni, hanem irásodot Kör világossagra botsátani mérészelted; a te életednek Sokféle botránkozásaval i botránkoztatásaval tellyes le irását Karhoztatni i örök halgatásban i Setétségben /: amint megis érdemletted be böritatni :/ a te varnero Ne Mondjam: Rebellis Mérgességedet /: amint hallom 500. Aranyforintokig a Te Ennyo Nyomtatodot pedig Ezer Száz 11. forintig /: általad ha a beszélettröl el-nem feledkezik ö érette le téjendöül :/ büntetni Kegyelmesen

: Seculum xxviii. Dec. 87. Epitaphium Senis Prophetæ Step. Daniel.
méltoztatott.

Vegyék azért M. K. Báró. Ezen Néma Néma Summásztákat, az
Irásoknak érdemlett jutalmával; mellyekkel az Unitáriusok el-
len mérgesen éltek pennájától; midőn azon Unitáriusok tenié-
kei; de ő irántok való sárádságos munkáiért Egyéber é Ki-
vül Semmit nem fizethetnek, minthogy nemis akarnak
Vegyen azért a Fenséges Királyi Felség, nékünk Kegyelmes A-
gyánk, tőlünk örökké való háládat! hogy nékünk ezen ellen-
Ségünk pennájától fáradságos pihenést szolgáltatni méltoztatok
Reménylyük jövendőnek lenni, hogy a K. Gubernium, Nem hagyj
az ezen vágyó Kívánságának s: azaz hallyuk az Unitáriusok
ellen ujjodman ki adandó munkájában :) fé' hunt szemmel en-
gedelmet, Egyet; Sőt inkább telyes tehetsége szerint, minden ő
hasznos Ügyekezetit meg-gátolni el-nem untalttya.

Virágozzék a Felséges Austriai-Ház, annak Sárnyai árnyé-
alatt; mind a testi; mind Lélektéppen a Lelki ellenségek; ez arok
nak zabolátlan mérésségek ellen nyugodalmunk vagyon Ez
utánnis bétessegünk lehessen Amen.

Továbbá néked már meg aggott meg-öregedett, mégis
mind szonáltal. Kevésbé Tanátsos Vemek jobb elmét kívan
és sugarl, a te Kedvedre Seddel illetett Ugyanis Cselekedj vége

Tizedik Pont alatti Illyen tenorut alatt

Epitaphium Senis cujusdam famigeratissimi Nostræ Reli-
gionis Unitario Christianæ Consortis Pientissimi.
Stephani Daniel De Vargyas morteni ac Sepulturam
Eidem Antequam fatis cesserit; et vitâ Excesserit
ab eo Expeditum. Et Lapideo ejus Monumento si
Erectum fuerit Inscribi Dignum Judicatum.

Hic Stephanus Daniel Senior putruerit Adulter
Dircolor Antiquæ Religionis olor /: osor :)
Hic Vargya sinâ fuerat Tellure creatus.
Tellus erat vitæ Posteriore die
Hic Pubertatis melliores duxerat Annos
Crescere dum potuit Pseudo-Prophetæ fuit
Hinc tandem factus: /hic Ophites erat veræ virtutis ophites.
Impostor clarus Bibliographus inersus.
Hic quid non magnus Vates Judexque Suppremus.
Heu Magnum Miserum, quam brevis urna tenet

Hic

Hìc calum precibus multis reserare volebat.
Laudare non potuit Tartara dira sibi.
Hìc calamum linguamque suam convertit in arma,
Liber cum Libris Baro fatuus erat.
Hìc non contentus solo cum Numine tandem
Cæpit pro Solo multiplicare Jovem. /:Deos:/
Hìc Vetulus Septemvir erat priscique Draconis,
Septiplicis magnum municipiumque fuit.
Hìc vixit multum, si vivere nomine multum,
Est, satis ast modicum vita realis erat
Hìc vivus fuerat dira sub imagine mortis
Mors tralùt in Mortem, vatesque secunda trahat
Hìc quali cursu vitæ statione decessit.
Progenerent similem Secula nulla virum. Dixi

Anno ætatis tempore octuagesimo quarto.

Munus Exequiale

Descriptioni vitæ /:dum viveret:/ D. Baronis De Da-
niel et Vargas.
Parentationi Sacrum ad cantum Ejusdem Cygneum accomodatum.

Chronosticon

Talia Surdastro ramebit præmia Cignus
Eleutheropoli Anno præsenti.

Non omne verum ubique dicendum et scribendum.
Amos. 5: 13. Prudens tacet, quia tempus malum est.
Prov. 10: 19 Stultus labiis /:et calamo:/ verbe cabitur.
Horatius.
Si quid tamen olim.
Scripseris in Veri descendat Judicis aurem.
Et Patris in nostras nonumq. prematur in annum.
Membranis intus positis delere licebit
— — — — quod non ediderîs.

Idem.
Sumite Materiam vestro qui scribitis æquam.
Viribus et versate diu — — —

Cicero

Cicero.

Mandare quem piam literis cogitationes suas, qui eas nec disponere, nec illustrare possit, nec delectatione aliquâ allicere lectorem, hominis est intemperanter abutentis et otio et literis.

Idem.

Historias scribenti mentiri est turpe.

Plinius Junior.

Homines inquieti et turbidi, non studio scribunt sed morbo.

Idem.

Candor si abest a scriptis nebula, et livor habent, nec illu-
strabit ea diutiernior lux famæ

Petrarcha de Remediis: utriusq; fortunæ.

Fama studium et pertinax scribendi opera, ut quorsum
claxor, sic innumerabiles stultos, atque omnium —
verum inopes in senium misit, undosque et longaeos
spectaculum vulgo fecit.
Ecce dum scribitis melioribus curis idoneum tempus
elabitur, extra vos rapti, sopitique non adver-
titis, donec vos sero senectus exciret ac pauperas

" " " " " " " " " " " "

Illustrissime Liber Baro!

Admiranda temeritate inconsulto Paulo submissam ideoq; merito
nuper damnatam condignaq; taxatam Vitæ Tuæ descriptionem
diu ad legendum desideratam, tamen vix a me visam, seo
jam etiam ultimis exequiis meineratam, legi, iterumq;
perlegi, singulasq; ejus Periodos, quantum valui ad examen
revocavi; quibus probe intellectis, an Te deliranteum videam,
vel miserum doleam vix mihi constat.
Risu dignus es Dum Tui secundum ejus scripti unicum,
nec pagina 2. præterea scopum: / vix ma aberave pagi-
na immemor, laudes tuas sæpe fictas ita interseris,
contra illud. Nec te collaudet, nec te culpaverit ipsum.
Hoc faciunt stulti quos gloria vexat inanis.

Ut alibi

Ut aliorum fortè, te meliorum nominibus et fama maculam
inspergas illo te lenunate Pingendus. Absentem qui vodit Amicum
Qui non defendit alio culpante. Fingere qui non vista potest.
Hù niger est hunc tu Romane cavesto

Dolco te miserum! Tu omnibus haeremus publica Luci
dare opellis; potius Etruris. Apostasia tua Circumstantias non
potuisse tacere. quin eodem, sed semper mendaci filo texui,
se ac retexuisse; Nam Si aetum agere liceret et liberet, Scribe,
rem ego quoq; rationes et Viæ Apostasiæ tuæ certissimas.
Atqui habes eàdem, ad Nauseam omnium tibi iteratâ
vice inculcatas Si starem calumniis, nisi hoc opere quoque
manifesti tui criminis apertâ penitùs considerandibus. Iudi-
cia haetenus mihi incognita plurimis.

Dum Enim (:Pagina 20. 21.:) tractatum Principalis tuus comes
(: Laurentius Petri :) tibi pertendum concedebat, vertebas et non
concedebam et tunc (:non autem Ante ut scribis Pagina 21.:)
versabaris in cupiditatibus carnis, faciendo ea quæ carni, et cupi-
ditatibus ejus complacebant, tunc eras naturâ filius iræ tunc
absque Christo et Deo &c.

Et hoc erat via ad Apostasiam ut ipsemet nosti, tamen
hoc licet Summè necessarium vitæ tuæ fatis, et historiæ fuisse
voluisti. Nec Prophetia avia tua (: Pagina. 4 et 5: Jali,
ud ponderis habuit, quam quod Experientia communis de omnibus
Universim Familiis loquitur: reperiri scilicet in illis omnis ma-
litia et Virtutis Patronos atque Sequaces. Hic ebrius, ille Ma-
chus, tertius prudens, quartus œconomus, pariter Te Familia
tua non unico tantum nomine dedecus esse.

Scrupulum non modicum cuivis injicere potest dum Scribis
(:pag. 24.:) Ao 1709. Sexta Martij Comitem tuum Fatis cessisse,
et Filiam ejus paucis minus (:cum tanto mœrore:) interpositâ mo-
râ 10ma Nempe Junii ejusdem Anni in Matrimonium duxisse;
nam festinata et præceps Nuptia Suspicionem præbent im-
prudentiæ, aut familiaritatis illicitæ, jam antea contractæ
et usitatæ. Avidus eram perspiciendi penitiandivo
quoto post Nuptias die Primus (:si primus:) Tuus Ludovi-
cus lucem aspexerit; at quem-admodum pater tuus prolium
Satur, tui ultimi Nativitatem (:Pagina 3.:) in Diarii Tabu-
lam non retulit. Ita tibi primæ prolis fortè propter
celerem adventum, radiosæ vel dedecorosæ Nativitatem assignasse
voluntariè excidit, quæ tua oblivio aliorum memoriam

ad hanc

ad hanc rem oculatiùs pensitandam excitat. Sed plus satis
De tua Metamorphosi Spirituali prudentibus &.
Pharisæicam prætexeris [: Pag. 39. :] Sanctitatem Dum vitæ
hujus temporalis transitoriæ Promotionej à Te parvi æsti-
matas libritusq; susceptas Simulas, quod alibi satis testatum
reddis Dum tui [: contra illud :] Mendacem oportet esse memorem :]
oblitus es Pag. 37. et 50. dolenter commemoras iteratam tui
neglectionem et desperationem [: Pag. 47 :] metuisq; tibi obicem
poni ad officium consequendum [: imò animum despondes pag.
50 :] quin hoc respectu bile non modicâ stomacharis contra
Comites Starauberg Hyllaffi Kálnoki et Kornis, Baronemque
Orbán tanquam Tua promotionis et præcedentiæ contra-
rios ante-muraler. (cum hoc ? Si promotiones hujus
vitæ tibi tædium et nauseam creassent, cæcus qui non videt
tuam Hypocrysin.

Quod Tu [: pag. 62 :] in solatium Variarum difficultatum Te lugu-
etantium quasi [: sed non :] pius mocularis : Nunquam Bella piis
numquam certamina desunt. Et quidem certet meus pia Spes habet
Id Unitarii quorum maximus Antagonista ; et juratus ab
orco Hostis existis, tuis maculis Satano livido, odio diabolico,
certaminibusq; omnibus à te intentatis opponentes plenariam
sibi consolationem facile reperiant.

Fravamina Religiosa, à Te ut prætendis concinnata quod attinet:
ea publico nomine correcta privatum tuum zelum cumq; ama-
rum tenerarum ! ausum, calamum præcipitem, animum tu-
um lividum tegnè totum Saniorem redere potuissent, si ad
ea jam Antea elaborata mentem reflexisses, time cum in alios
Scriptis tuis Unitarios Transylvanienses hostiliter exagitasti
Quâ siquidem fronte deplorat tuorum Statum injuriamq; à
Catholicis [: ut scribis :] illatam coram Sacratissimo Sua Majestatis
throno ? cum tu non tantum non cesses, privatum verum et pu-
tredo Unitarios injuriam facessere, quin si tibi licuisset et fece-
ret id in Catholicos Unitarios q. Quod Dominantis Religionis in
aliàs, de omnibus aliis Religionibus in Transilvania dictum esset;
qualis enim olim Calvinus in Servetum ; talis tu Geminum
ejus viperemq; Geminum, in omnes alios facilè fieret ; quoniam
non est in Te unica Spiritus Christi.

Nonne Te pudet queri de Religionis Tuæ persecutione Pag. 93
cum sis omnium persecutor maximus.

De Unione Juvata in Odium Religionis versa [: Pag. 74 :]
Tu odio Religionis Diabolico plenus quare prætendis [: Pag. 94.
Pag. 94 Pro fundamento Pacis et Approbat Constit. Part. 3a
Tit. 1mi

Tit. 1mi Art. 1mi Ut quilibet Patriæ Civis Conservationi Recepta-
rum Religionum Studeat, nec clàm nec apertè, neque Consilio,
neque opere, nec ullis aliis viis et modis in oppressionem
et derogamen illarum quicquam machinari intendat attentet.

Quare quereris vos ludibrio Exponi; et ad Extremum usq;
Exterminium persequi? Cum Tu Solus homuncio, contra
Unitarios Linguâ pestilenti, calamo maledicto, apertè quicquid
potes attentas.

Nonne tu gratum Deo (: potius Diabolo :) Sacrificium adolere
deliras cum iisdem machinationibus insistis (: imò ulterius
progrederis :) quibus Tu oppressam tuam Religionem falsò præ-
tendis Pag. 97.

Dum Legerem (: pag. 74 et 90. :) metum Tuum de duorum
Religionisq; Tuæ Extirpatione, venit mihi in mentem Prophe-
tia tua (: in Scriptis tuis vulgò Egyenes Ut. (: Pagina. 29 Edit.
in 4to: De Unitariis brevi deficientibus extirpandis, cum
hac tamen consolatione: Gaudia sit miseris Socios habuisse malos.
Ita dum Pagina 99. quasi blandiens mentionem Unitarios injicis
at hoc tibi grato Elogio Classes Tuas claudis, quod Religio Uni-
tarios Comitibus et Baronibus destituitur.

Veniat tibi in Mentem, vel disce quidnam Scribat Pater Sce-
gedi (: quem Patronum tuum agnoscis pag. 50 :) Societatis Jesu
Sacerdos in Synopsi Vitæ Belæ 4ti Pag. 204. In Notis in hac
verba: Potissimum Scilicet Arrio et Luthero addicti; nam Calvi-
ni Asseclæ admodum pauci, et nec dum tolerati erant, ut pa-
tet ex Articulis Sub. Isabella Regina Aº 1558. Horda Conclusis
ubi Calvini Doctrinam arcendam, et pro Judicio Ecclesiæ Wit-
tembergensis sub chyrographo Philippi Melanchtonis proxi-
mè adnotato tollendem esse decernitur, et simul datur Libertas oi-
bus alterutram Religionem Sequendi, Seu Papisticam (: ut inquiunt :)
Seu Lutheranam Ita ibi supposita Sed omnimodâ Libertate
Religionem Principis Regnantis, Sequendi, quæ tunc erat Ariana,
Seu ut moderni dicunt Unitaria, quam cum Petrovitsio Pri-
mo Aulæ Ministro plerique Magnates et Copiosi Nobiles
plebisq; innumera multitudo tunc amplexa est.

Non ergo destituebatur tunc Unitaria Religio Comitibus
Baronibus, cum Calvinus in Transylvania vicis vix latitabat
At Unitarios modernus Status sit tibi Speculum futuri Sæ-
culi, quod ita fors (: est enim possibile, ut rerum facies et
Ecclesiæ Sors ostendit :) de tua Religione Scribet, ut tu nunc

De Uni-

Seculum XVIII. de A. 67. Invectio objurgatoria in Senem Prophetam.

de Unitaria.

Dum dubitarem, qua posset causa subesse, quod publico nomine nì istis gravaminibus Unitarios apelles eorumq; Religionem (ut tuam:) Receptam, in aliis verò Scriptis, proximè in his pag. 4 Parentes tuos, et Te Arriana vel Socinianâ Hæresi esse imbutos nomines. Sed in promptu est ratio: Quod quæ nì illis Calamo Tuo virulento pingere non licebat; ea in privatis tuis venenis, ad perversi tui ingenii Saturitatem palàm fecisti. Et quare miror id? Quod tui Nativum ter provra ess cognoscerer

primum debet esse Criterium, sine quo nemo Te eum, qui Deus

Cæterum Hæretici Titulum et Tibi propium (vid. p. 48.) In his verbis: Quorum adhibitam operam ne præfectura eminens Ud. varkelyiensis ad nianus deveniret Hæreticas. (Socinianas, nos tamen nec tibi vibimus, sed nec invidemus.

Gloria in Excelsis Deo Unice et Simplicissimè Uni, cujus ibi incipit Auxilium, ubi deficit humanum, nam virtus ejus in infirmitate perficitur. Surrexit ejus potentia miserit et contemptui habitis Unitariis Auxiliatrix, et te Draconem magnum (pallidum:) Mulieri illi: Ecclesiæ Christi: (invidentem Apoc 12: ysit primis dejecit, nec effrenes tuos furor ultor esse sivit.

Excitavit pro nobis Sacratissimam Majestatem Clementissimam nobis Almam Matrem, qua Dum persensit quomodo In Ecclesiæ hæreticorum impunitâ in Miseros Unitarios licentiâ fleres. Et contra Sacratissimam Suam Majestatem ejus Religionem et Regimen, non tam scribere, quin Scripta patefacere ess furor, multis modis Scandalosam vitæ tuæ descriptionem damnare æterno silentio et tenebris (ut merebaris:) involvere, furorem tuum planè pertinacem, ne dicam Rebellem Quingentorum Arcem. ut au. dio 2500 Exemplarium Typographum verò 200 Rott. (à Te sibi nestatis non ess oblitus illi quos refundendos.) pœna multare clementer dignata est

Accipe Illustrissime Dux Baro! hanc quantulamcunque Summam in præmium etiam Scriptorum tuorum contra Missos Vos Unitarios virulentorum, dum iidem Unitarii tibi pro tuis laboribus nil aliud solvere valeant, nec velint.

Accipiat Sacratissima Majestas Clementissima Mater à nobis grates æternas, quod nobis Unitariis ab hujus calamo quietem aliquam largiri dignata est

Speramus fore, ut Excelsum quoq; Subeuntium Regum, tantum abest ut hujus votis (in novo itenum contra nos

ut fama

ut fama refert opere edendo:) conniveát; quin omnes ejus
similes oriatur pro virili reprimet.

Floreat Domus Austrica, ni Cujus alarum Umbra, tum cor-
ra Corporales, tum vel maximè contra Spirituales Hostes et
effrenes eorum Ausus quiescere possimus in Pace Amen

De reliquo tibi Spondeo, tamen adhuc vicaute Seni
Salutem mentet. vaticedia tactus
Tuus — Cantus . Cygneus .

Virtus Christianitatis ex in Hoste laudanda

A Khinai ex Napkeleti Tatár Országi 1.ár. Császárjának Kien Long
nak Decretoma ra ö Uralkodásának 50ik Esztendejében, a 10ik
Holdnak 8ik Napjáu.

Az Europai Aldozo-Papok János Pater, ej ezö Segitö társai, minden elo-
be meg-ingyen Engedelem nélkül; annak földünkre ej országainkban jöttenek
hogy a magok hitekre prédikállyák, és terjesszék. Midön ök ttlgunk
nekünk; meg-esmértetnek ej el-fogadtattak. Az ereddel tele Szo-
Vallatás által világosságra jött; hogy ezek közül Khuli Xantung
Kaun Kenfi Szokhanen ej más Tartományok el fogattak ez Vizsgálat
a leg fövebb Itélö Székrek által adattanak; hol öt minyájon halálok
orajokig tarto fogságra itéltetek; minek világosan ki jött, hogy nè-
ztek semmi egyéb vétkök nem volt, hanem hogy az magok hitekre
terjesztek. De más egyéb vétkekben magokat nem elegyitették.
Ha ezek a Törvényt által hágok; annak Helytartoinál magokat je-
lentették volna, ej Pekingbe; a Császári haro Városi jöttenek volna
minden bün nélkül valók lettenek volna; de mivel minden jelen-
tés nélkül a magok privatus hatalmokból jötenek annak országunkban;
és mint a Lucifer nevezetü vagadoz vad állat titkon lapodtak be
hogy a magok tudományokat terjesszék; tehát mindég tartnak,
tunk attol, hogy ezeknek vétkök a volna; hogy a népet el-tsábitsák
ej belsö zendulást szöjjenek — azért mint ellenségek voltunk vélek
a törvényt szerint bánni. Noha ezen bünösök sokkal kemé-
nyebb büntetést érdemlettenek volna; mégis ex Arca tekintvén hoj
ök tudatlanságból vétkeztenek; csak életek végéig tarto fogságra
ítéltem öket. Már most abból az okból, hogy ök olyan dolge-
nek; kikannak Törvényeiket nem tudgyák; azért szerentsétlen régek
engemet érzékenyen tett; ej különös Igyekezetemből parantso-
lám hogy János Pater ej azö ij. Segitö társai szabadson botsáttya-
nak. Ha ök Pekingben maradni akarnak; meg engedem nekik
hogy az magok Vallásokban maradjanak; ej az magok szokások

szerint

85

ut fama refert opere edendo:) conniveát; quin omnes ejus similes oriatur pro viribi reprimet.

Floreat Domus Augusta, ni Cujus alarum Umbra, tum Corporales, tum vel maximè contra Spirituales Hostes et effrenes eorum Ausus quiescere possimus ni Pace Amen

De reliquo tibi Scandavo, tamen adhuc in cauto Seni Salutem mittet.

Tunc — Tacuerat tacitus Cantus. Cygneus.

Virtus Christianitatis et in Hoste laudanda

A Khinai es Napkeleti Tatár Ország. 1. át. Császárjának Kien Long nak Decretoma arra Utalkozásának 50ik Esztendejében, a 10ik Holdnak 8ik Napjáu.

Az Europai Aldozo-Papok Jónos Pater, ej azo Segitö társai, minden elo-
be meg-nyert Engedelem nélkül, annak földünkre ej országunkban jöttenek
hogy a magok tüzeket prédikálhyák és terjeszthessék. Midon ök ttlgynek
Vallatás által világossagra jött; hogy ezek közül Khuli Xantung
Raun Kong Szokhanen ej más Tartományok el-fogattatak és Vimpunk
a leg fövebb Itélö Székrek által adattanak; hol ök minyájon halálok
ozájokig tarto fogságra itéltetnek; mivel világosan ki jött, hogy né-
lkül semmi egyéb tséljok nem volt, hanem hogy az magok Hitöket
terjeszthessék. De más egyéb vétkekben magokat nem elegyitették.
Ha ezek a Törvényt által hágok; annak Helytartoinál magokat je-
lentették volna; ej Pekingbe; a Császári Saraio Városi jöttenek volna
minden bün nélkül valók lettenek volna; de mivel minden jelen-
tés nélkül a magok privat Hatalmokból jötenek annak országunkban;
és mint a Lucifer nevezetü Vagadozo vad állat titkon lapodtak hé-
hogy a magok tudomanyokat terjeszthessék; tehát mind ég tarthat-
tunk attol, hogy ezekner tséljok a volna; hogy a népet el-tsábitsák
ej belsö Zenebonát szöjjenek — azért mü Tenteteknek voltunk vellek
a Törvények szerint bánni. Noha ezen bünösök sokkal kevé-
nyebb büntetést érdemlettenek volna; mégis ei Akra tekintvén hogy
ök tudatlanságból vétkeztenek; csak életek végéig tarto fogságra
iteltem öket. Már most abból az okbol, hogy ök olyan Dolge-
nek; kikanis Törvényeinket nem tudgyák; azo szerentsétlenségek
engemet Erzékenyé tett; ej különöj Egyelmességemböl parantso-
tam hogy Jónos Pater ej azo ij. Segitö társai szabadson botsattas-
nak. Ha ök Pekingben maradni akarnak; meg engedem nekik
hogy az magok Vallásokban maradjanak; ej az magok szokások

szerint

szerint eljenek. ha pedig Europába vissza akarnak térni - tehát egy Mándarin (: Magistratus :) bátor öltözet alatt Lántonban visi őket, hogy onnan vissza hajózhassanak; mert nékem az idegenekkel nem szokásom kegyetlenül bánni. Ez az én akaratom. Intselljétek én én parancsolatomot. Vallyon a Khinai Pogány Vallást alattom ban, az Europai Keresztények között lappangva hirdető Papokkal ily Egyezményen bánnunk mi Keresztények. Bérből 13ik Xbr. 1788. jött Novella.

Siberiai Novella. A' Libériák sok ezredöktől fogva halá los Kárhivetésben lévő fogjok, kik között sok Nagy Ember volt Férfiak találtatnak. Ezekre Levelet Ugyancsak be az Orosz Cs. Szárnokhoz; ei à T. Császárné ezennel meg Egyezményen, à miaga Kö trégen Peters-Burgba viteti örök; ei így különös Sergek állítt fel ezekből; kik a' magok röntöszörrel fogják magokat a több Császári Sergektől különböztetni. A Kegyelem neveredik Szt. Egyen a' Kato naca- de 27ik Xbr. 1788dik Novella

Nem nagy Keresztényi Tiszteletemé az! az Orosz Császárné Orem burg nevű Factoriantyák azzá minden Birodalmaik lévő Mahomed vallásúak Követőkre Szándékra egy Muftit (: Mahomed Vallásán lévő Papát :) tett. 1500. Rubel Esztendei fizetéssel. Már a Tauriai Tar tomány nakis különös Muftija vagyon az orosz hatalom alatt. Vallyon mit mond erre a Konstantinapolyi Mufti. Sokat ér az jo Politica 24ik Xbr 1788dik Novella

---

Quæ non habentur in Originali. illa nunc Ex Copia. Additamen tis De Pagina 581, huc inprotocollari desiderandæ Sequen tem nacta sunt Protocollationis Seriem

De Mro IXo: Tractatur Ex ipsis R. Catholicis Libris Nervosè Emuncle atus Super Actione (: non talis qualis nunc micat :) Quid sit Papa

Mitsoda a' Pápa.

A' Pápa Bécsben jő meg-akarja a' mi Császárunkot látogatni. Hogy hogy? A Pápa a' Szentséges Atya jő mihozzánk? Igenis ő ér nem már. Tehetik ma'nmár az limondo ujságok a' titka Tselenjét. Közlik ma'nmár mi velünk azt a' Levelet, melyet VIdik Pius tett IIdik Josephez. Cs a melyben a' Pius a' maga fel-tett Szándékát Josefnek tudtára adja

Ez a' dolog, mert már attol fogva, hogy az Északi ej Nap nyugoti Kedvez Vendégek benn'ünket el-hagytanak, hat heteknek folyások alatt, majd minden Egyűtt valo beszélgetéseknek materiája

Valamint hogy a' gondolkodásnak módgye nem egy forma; ugy ez a' dolog különböző gondolatokat nyom az Embereknek Elméjekben. Nemelyek bámulnak ej törik a' magok Fejeket azon. Vallyon mért jött most a' Pápa? Mindnyá tréjái ej mindnyá Követ

rezetei

Lerései lehetnek az ö látogatásának? Némelyek bötsel[edd]nek a
dolgok folyásának illyen meg változásin, és hogy az IIdik Josef.
nek tisztán fel-dörült ideje, olly távol vagyon Henriethnek
és Friderikenek homályos idejektöl; mint az Egh a földröl
Némelyek valóban ugy gondolkodnak hogy VIdik Pius ö Pá-
pai Kentsége azért jöne a Romai Sáspári Székhez; hogy ottan bi-
zonyos Tartsának birásával Feudum nevezetü Törvény. Szabadságot
végyen. A Vendég fogados, és a maga Hárát bérben ki-ado-garda
még elöre számlálya azt a mennyeiséget; melyet ö annyi sok Ide Sie-
rö Idegenektöl = Az alitatos Jellek örül és övedzenek: a viaf.
ból készült Szt: Pénzeknek /: melyeknek nevek: / Agnus Dei Istennek
Bárányja, övvenek a meg-szentelteretett Olvasóknak, kivált képpen ge-
a Szt: Testnek, avagy leg alább az olly kitsin képetskéinek.
A nyomoruságos Barát; ej a maga fárgolás feltö Apotha Szám
remélhetnek ezek? Ez pedig alt Sem Politicus, Sem hideg vér-
Filosofus, Sem Vendég fogados, vagy ház tartó gazda, Sem Szoldulo
Szerze Barát vagy Papra Szám Nem vagyok; viszont maj elmél-
kedéseket teszek.
Nevezetesen az örlödik Elmében: hogy az ö Házombéli laro-
társaim közül oly igen szívesnek vagyon meg-határozott helyes
képzelése arrol Ki Szegyen tulajdonképpen a Papa
Az Együgyü az Szelös /: Fanaticus :/ az Emberi sorson sokkal
felyül képzel, valamely fö közül tündörlö fényes Sugart. maj
szinte egy fel Istent. Valamely Kr. meg. reszenej fogja el-örökt; stb.
pán csak ki mondásaiais tsekmek a Szónak: Papa Roma Vatica.
Bulla, Papai ki rekesztö átok vagy áldás
Az Istennel és a Vallással Szeret gondolo /: Libertinus :/ Szá-
kon kolly is gyorsan nevekedik nem csállunk: Tsufolya közönséges-Ép
pen a világnak harmad részigát /: Fri regnum Mundi :/ Egy hiva-
tatik Romában a Papa Koronája: / a Szeres kalapot purpurü Süveget,
Pap ürü Saptát, a Kesztü hegyes Szegletes Barát tsukjátot, Sátorkot
övedzöket, Szorittokot Cordákot, és Szakállokot. A meg hivesebben
s nevezetesebb elmélkedések hagyott, ej kör beszédben forgo dolgokot
éppen oly tsufosan neveti; valamint a Gyökeg Szovaj Nitéi felöl
ej azo általad Kereszttül veretett Szakáng felöll irt Legendákot, nagy
azokot a beszédeket amelyek hirdettetnek a Nagy Kristof felöl
alt a nem Szentekot a vizen által vitte volna; ej azon Fix ezer
Számzok felöl. Kiket a Pogány Király le-vágott Coloniánál a Rhens
vize mellett; ez illyen tsufolo arom egy szendben téri a valosag-
gal Szt: dolgokot. a Szakáts orvosi ekével biro Rédulaival: a Mik-
lor Kenyerével: a Wajburga Szt: Szürnek olajjával. Ignáth Babjaival
az Eg-

az Egi háboru ellen használo fel-szentelt fürsz ágokkal. Es arrol, meg Zelig ellen valo szentelt vizzel; mellyeket utolszor említett tik, kellyek közül, mindenik közzelebbis à Tisztelendö Dominicanus Atyánál, igen fris uj állapotban találtathatik à Szerent annak neverett Kvakkai Calendarinumban, mely Trattner által nyomtattatott.

Trak az oroj, es jol meg tanittatot Keresztény /: amely ok Zajda lom! igen kitsin Sekeget tészen :/ tudgya miben állyon tulajdonképpen az à Fö" Méltosáj; melyet annak szentségej Vallásunknak istenj Épitö-Mesterse sz: Péternek ej azo' utánna Követerendökner engedett azo' Atyafiai, ugy à vélte egyenlö tellyes hatalommal kirotsáttatott Püspökök feletti; ej mikeppen feljedett ki lassan lassan ez à "Méltosáj, sorral tovább az maga Igaz határain kivül.

Midön nékem is ebben à szerentsében lett vészem; hogy jobb ótartást vehetnék; azt hiszem kötelességem hozza magával; hogy azt a" zokkalis közöllyem, akik velem együtt azon éjj Házsiai:

Az En Társomnak modjà ollyan lésen; hogy engemet à leg inkább Kör rend Emberis meg értsen; nem fogok mégis tsupán tsak à Magam Fejemböl; hanem à Sz. Irásnak tsupa fundamentomoj Igasságai, ej à Sz: Atyák Szerént irni.

Ki è kutfejeknek és à józanságnak enged; az ollyan en elöt" tem betses ólvaro; ej ha az Igasságot Rabad ki mondanom; kedvesebb nint némely ugy neverett tudos; mert annint en gondolkodom. Épp" pen nem Kör rend Ember az, akár ki legyen, valaki az Igasságra ej annak valoságos igaz kutfejeire halgat; amidor en ellenben minden azokot, valakik à Nép között divatyában lévö közönséges sokáért, ej à maga meg-gondolatlanul meg-gyökerezett vélekedéseket el-hagyni nem akarjak; minden ö méltoságok; minden ö tekintetek; minden ö Nagynak tettzö Tudományok mellett, leg alatsonabb Kör rendü Emberednek tartom; az effelékkel éppen azért nints mit beszélleni; mivel hogy ök mind untalan már régen felre vetett dolgot hornak elö, ej valamint hogy ez édgyetlen égy regulajok ö nékiek; ugy az ö elsült ortobasáj.

1o: A Papának erzelös ej meg között véleködésekkel el-foglaltatott Tinádoi. Annak mindgyárt leg elsö meg tekintésére talám azt kiáltyák. Imhol jö az, akihez à föld kerekségen Senki nem hasonlo. Oh talmazzon az Isten Engemet! hogy en az effele Emberednek Sevegerben bé állyak. A' leg Küssebb Komor ábrázatbéli tekintette et halgatván azt, hogy az Ember e' felett ugyan nevetségre fordulna ki; hallattatnék ilyen egymásra Fodult kiáltás. Vallyon nem ez az, ali à Menyorszagnak kultsait, ej à meg tötésre Tuneg oldás va való hatalmat, az Istentöl vette? Ahhoz egy püspök Sintsen hasonlo; akitöl magokat à Püspököknek hatalmok ej tekintetek va

tek vagyon; valamint a Papának leg felsöbb hatalma; minden
Köröl-vetés nélkül egyedül az Istentöl vagyon? Nem azé a Je-
sus Krisztusnak helytartója [:vicariussa:] az Anyaszentségnak
látható Feje; az a leg-felsöbb, aki minden hitvitákat eldönthet
lan Bíráyok.

Egy illyen Eszelös Seregnek közepette, egyéb aránt nem aron
gondolkodhatnék valaki, mi módon öket tanittsa, hogy veleködések
ben meg-ráfollyanak, hanem mindjárt inkább tsak azon, hogy az
a'fele Tüzeteknek lábaik között egésszen el-ne tapodtassék
Most azért elöre inkább akarok ezekröl a tulajdonáyok
rol; melyeket némelyek a Papára ruházának békességben és vesse-
delem kivül az ö házaságéletekhez kollani.

Kedves Laos társaim! Hallyátok meg tsak sz: János Evan-
gyélistát: aki az 20ik részinek 17ik 22.es 23. ért bizonyittya; hogy
az Krisztus nem tsak egyedül Péternek; hanem mindnyájon a több
Apostolinak ej Tanitványoknak mondotta: Vegyetek Szt: Lelket; a
kiknek meg-botsáttyátok bünöket, meg botsáttatnak nékiek, akik
meg-tartyátok meg-tartatnak.

Hallyátok Szt: Hieronymust! aki háromlöképpen mindenik Apos-
tolrol ert mondja: Minnyájon vészik a Menyországnak Kultsait, ej
az Anyaszentségnak Egyházai egyenlöképpen minnyájoknak fundáltatik Epist. 4.
ad. Fabiol.

Hallyátok meg Cyprianusnak mondását! Kétség kivül mindjájon
a több Apostolok egyenlök voltanak Péterhez, ej vélle Egyenlö
a többiek azon egy méltoságot és egy forma hatalmat öröknek
Libro De Unitate Eccles.

Hallyátok Ismét önön magát az üdveritöt! sz: János Evange-
listának tanál az Tizenhetedik helyen. Mindnyájon a Tanitványokkor
így szollani. Amiképpen ök Tsak egyenest el-botsátolot; azon-
képpen botsáttatnak el emit tsinálok. Sot ezeterben vegyétek ezt
mondja: Én el-botsátottalak tsinálok: nem pedig így szoll. Én
Péter által botsátottalak ti titeket

Hallyátok meg Szt: Ambrusnál! A' Püspök a Krisztusnak Képét vi-
seli ö az Ureknek Helytartója [:vicariussa:] Comment. 1 Kor. ii: 10.

Hallyátok Szt: Agostont: Szükség hogy a Püspök második a
tisztasságban fellyül mullyon; mivel hogy ö az Istennek vicari-
ussa. Epistolae Veteris et Novi Testamenti Epist. 127.

Hallyátok Szt. Basilius! Egy Püspök nem egyéb hanem égy
olly an Férfiu, aki a Krisztusnak Képét viseli Const-Monac. Cap. 22.
Szükség tiszteltek az Anyaszentségnak Cselekedeti, ej pasztorit
úgy tisztelni, mint Atyáinkot ej a Krisztusnak Vicariussit.

Ezépen

Ekképen szóllanak a' szentséges Concíliumokis aminț vagyon Hárd. Harmsnál Tom. IV. Col. 1466 Col. 1450. Tom. 5: Col. 468.

Vallyon azért nem elégé meg-hallátok Ó Tu Hazám fiai! hogy nem csak egyedűl a' Pápa, hanem minden Püspök a' Kirstusnak Helytartója (: vicarinja :) légyen, éș hogy Ti é' szerint a' Ti Püspök-tökben minden naponként a' Kirstusnak Vicarinját láthattyátok akkor ómon magát a' meg-oldárban, éș a' meg kötésben valo hatalmat és a' Menyországnak Kolcsait éppen úgy vette egyenesen minden Körbenvetés nélkül az Istentől valamint a' Pápa.

De hallyátok továbbá a' leg-főbb tsalhatatlan Törvény székre nézve; mint módon é' felől az Evangyélium a' szt: Atyák a' Concilium-ok azt tartyák; hogy ez a' Törvény szék, az Hitnek dolgaiban és az örök élet boldogságára vezető erkölcsi Tudományokban, nem a' Pápának hanem a' Körönsrégés Anyaszt: Egyháznak. Az az, minden jón edgyütt az Anyaszt: Egyháznak Elöljáróinál vagyon.

Szt. Máthénál a' XVIII dik részben Péter nem Kevésbé mint Szintén a' több Tanítványok az Anyaszt: Egyházhoz mint leg-fellsőbb Birohoz igazíttatik, éș az üdvezítő Néki azt mondja. Akki Péternek nem fogadja szavát, hanem akki a' gyülekezetnek nem fogadja szavát, légyen olyan mint valamely Pogány, és Publicanus. Az Elő Istennek Anyaszt: Egyháza oszlopa éș erősítése az Igasságnak. Így szóll Szt. Pál 1 Tim. 3:15.

Akkor értyük mind az Istennek irását igazán Így szóll. szt: Agoston: midőn a' Körönsrégés Anyaszt: Egyháznak Rendelései Péternek élünk; melyre mi ómon magának a' szt: Lélknek méltósága által igazíttatunk contra Crest. Cap. 31. éș Cap. 33. Ennek úgy kell az Említett Ekklésiai Tanító, nem határozódnán hitelt adni, annak mint Istenai Pápa végezett, ha a' Catholica Anyaszt. Egyháznak egyet értő tekintetes egyenest az ő véleködésében meg nem erősítene; amely tekintet tsak kétség kívül Gyűlésnek engedett volna; ha az ő idejebéli igasság fel-fedeztetett, éș Körönsrégés Ekklésiai tanáttsal meg erősíttetett volna.

Szt: Pál ellene állott szt: Péternek; mivel Pál látta, hogy Péter nem egyenesen az Evangyélium-nak Igasságra szerént járna Gard. Gal. 2:11 Pál éș Barnabás a' környül metélkedés felől támadott Kérdésnek dolgában nem Pétert Kérdették-meg; hanem a' szentséletben egyik gyült Apostolokat éș Papokat, éș feleletet vettek nem Pétertől, hanem az Egész Gyülekezettől illyen szókkal: Tetszett nékünk éș a' szt: Lélknek Tsel. 15: Cap.

Ennek az Hit ellen valo Bünért az Anyaszt: Egyháztol kívánok meg-ítéltetni. Illyen Vallást tészen Szt: Innocentius. Papa Sermone secundo de-consilio Pontificum.

A' Constantziai Körönsrégés Ekklésiai Tanátst ereztet az Igasságot

Szigorot elébb világoson ki tettek illyen szokkal: Hogy ez a Szt. Lé-
lekben összve gyűlt; ej mind az egész Catholica Anyaszt. Egyházna-
kipét viselő Eklésiai Tanátsa, a maga hatalmát minden Körben
vétes nélkül egyenesen a Krisztustol végye, melynek ki ki a ke-
reszteinek Közzül alázatos állapotban légyen, bár ha szintén
Pápa Térzeris, Engedelmes-edni Törtelezetik mindenekben, valamelyek
az Evetnek segnek ki irtárat, és a Közönséges Anyaszt: Egyházna-
és Tagjaihoz valo Reformatiojat illeti; hogy mindenek és kikis sze-
mély szerint, alázatos állapotban Kendben és Mélotságban hely-
hezzetek légyenek, ki nem vévék innen a Papatis; valamellyik en-
nek a Szt: Lélekben törvényesen égyben gyülekezett Eklésiai Tanátsa
parantsolatinak, ej Rendeléseinek engedelmes-edni valnevő-
képpen nem akarnának, ha meg nem jobbulnak illendő Eklésiai
büntetésel alá vetessenek.

Látyátok azért Kedves Atyámfiai! hogy maga a Pápa az Anya-
Szentegyházi Gyülekezetnek s: Concilium nak: s Engedelmes-edni
tartozik; hogy a Papa, ha magát meg jobbitani nem akarja
attol meg büntetetherik; ej azért a Pápa nem leg-felsőbb tsalha-
tatlan bírájok légyen az Hivetnek.

Eugenius Papais. amint ezt lehet olvasni Rubenusnál Lod. Dipl.
Magnut. Tom IV. pag. 290. nyilvain ki jelentette; hogy ő a Constan-
tziában tartott Eklésiai Tanátsnak, minden Rendeléseinek vala-
mint más Közönséges Anyaszt: Egyházi Tanátsa Gyülésének oromest
magát alája adja.

Második Sylvesteris Pápa vala; mégis illyen vallást tészen: En
most és mindenkor azt mondom; hogy önmon maga a Romai Pá-
pa, ha az ő Attyafiai ellen vétkezik, és az Anyaszt: Egyháznak egy
y kés Intését nem fogadja, Egy illyen Romai Pápa mondom, az
Ekenak parantsolatya szerint, Szükség hogy Pogánynak és Pu-
blicanus tartassék, ut Epistola ad Sequinum Archi-Episcopa Sen.

Hozhatnék elé tinéktek több illyenfele Pápának Vallástételeit
ha szélem nem volna az hosszas irást el-távoztatni.

A Nagy Szergely Pápa; mind a többek helyett, böven elég bizony-
ságot ád arrol; hogy a Pápát Közönséges Püspöknek Titulussa nem
illeti; ej hogy minden Püspökök a Pápával egyenlő Hivatalbéli Atya-
fiak légyenek. Azoknak pedig, akik nem akarnak égyűtt Szergellyel
gondolkodni semmit többet nem lehet mondani mint a mit a —
Bernárd: Lib. 5. de Confessione) mondott vala, ollyan bátor szivel
mint szinte nyilvain illyen szóval: Gondold meg trat hogy a
Romai Anyaszt: Egyház; melyet te Istennek Rendeléséből igaz
gatsz; a több Anyaszt: Egyházoknak Annyok; nem pedig uralkodo
Aszszonyok; hogy te nem vagy Ur a több Püspököknek; hanem

azok.

azoknak Püspök társok; minden Isten Szentöknek attyokfiok és
mind azoknak társok, akik felik az Urat. Minje volt Peternek azt
hagyta néked örökségül, t. i. az Anyaſz: Egyházon valo gondviselést?
A vagy talám hagyott Péter tè kèd az Anyaſz: Egyházon valo Urat,
kodást? Hald-meg mit mond Ömön maga: Nem ugy mint
Uralkodvan az Urnak örökségen; hanem ugy mint akik az Ur seregènek
türöi légyetek. Nè hogy pedig te azt gondold, ert ö tsupán tsak alá
zatosságból irta; nem pedig azért hogy annak valosággahs ugy kel,
kellene lenni; hald meg az Evangyeliomban az Urnak Szavát: A nepek
nek Királyai uralkodnak arokon. u. m. és akiknek ö rajtok hatal
mok vagyon. Sol tevöknek neveztetnek; melyhez hozzá teszi az Krisus:
Ti pedig nem ugy, è bizony ain tsalagos, ej az Apostolonak az Urakko,
dàs meg-tiltattatik. Eredgy immar ej szabjad magadra ert,
akàr ugy mint az Apostoli Hivatalnak Ura; akàr ugy mint az Urat,
Kodàsnàk Apostola. Ha te mind a kettöt egyùt birni akarod
mind a kettöt el-fogod veszteni; olyan hiszembe tellene teneked lenned,
hogy az Istent nem értett oda tegèdet; mikor annak egy hellyen az
Emberekre akèpen panaszol: Uralkodtanak ök de nem en töllem
ök magokat fejedelmekrè tettek de nem az en tudtomra: Ha pedig
igy hellyesen esik Istent nèlkül uralkodni; ugy vehetz ugyan magadnak
tiszteſſeget, de nem az Istent elött. Második Könyv 7dik részben
Ebböl taníjàtok-meg tüis Kedvej Hazàmfiai! Mitsoda értelem
ben neveztethesſek a' Papa az Anyaſz: Egyhàz leg felsöbb fejének; t. i.
itt a Jovtban akàr nely Emberi fötöl költsönözött hatalomnak sem
mit nem nyomhat.

Mikor hàt egy illyen fö Oda vagyon ugy bizony az egèsz test hal
va fekszik; mivel a testben annak lelkesitö vèlemy nedvesſegei
a föböl folynak vala àltal. De az Anyaſz: Egyhàz nem a Papá
tol, hanem az Ur Jesus Krisztustol lelkesittetik.

Az Anyaſz: Egyhàz testeröl èrèpen irnak a Páseli Atyak Eugeni
us Pàpàhoz: Nem kell maj egyeb országoknak testekkel Polgàr
sàgokkal ej Tàrsasàgokkal össze hasonlitani; mert a Kristus en
nek a testnek közepette vagyon; ej azt igazgattya hogy el-ne tè
velyedjèl. A Papa annak-okàert nem valamely Uralkodo
fels tö; hanem az Edgyessègnek meg-maradàsàra szolgàlo
tö; amely az Egèsz Anyaſz: Egy Hàztol vèszi az erejèt, erösségèt
és gyàmolitàsàt valamint ezt Harmadik Sixtus igy vallya
meg. Epist 10. Ad Illyricum.

De jöjetek ele tsak Kedvej Hazàm fiai! azokkal a Mehèr
segekkel és aradékokkal mellyek talàm bèmetek vadnak
Azok a Fiszteſſègnek titulussai; mellyeket a' màj üdöben
a Pàpàra ruhàznak; vissnekè hàt talàm tévelygèsbe ti
teket? Mind a Kilenczedik Szàz Esztendoig ugy irnak vala

a' Püspökröl

a Püspöröl a Papának mint az ö Attyok fiának

A Nagy Sergely Papa Nem Szenvedhette-el, hogy az ö Szemellyé-
re nézve a Püspöröl, ezen szokással éljenek: Társaitsolat. közön-
Séges Püspök: Ö maga minden Püspöröt igy Nevez vala: Szentséges
Ez uggis volt a régi Időben, hogy a Püspöröl effele tiszteletnek
titulussaival illettetnek vala: Ugymint: Papa. Fö Pap. Krisztus
Vicáriussa, Szentséges Lás. Mamachi Origin. Eccles Tom IV. p. 304

Hogy magok a Püspöröl Kezdettenek a közép Időben magok fe-
löl igy irni: Istennek és a'sz: Sélnek Kegyelmességéből Püspök.
Ez Nem Egyebet mutat, hanem csak azt. hogy ezek a' fo Püspörök
az Apostolokról külömbözö irásnak modjával éltenek; más okok-
ról indittattanak; hogy Sem mint az Apostolok; de jobb tudo-
mányok nem volt mint az Apostolonak; Kiknek leveleik annyit
a'sz: Irás mutattya, Semmi Képpen nem Erdödtenek illyen szokással
Pál, Judás, Jakab, János, Istennek éj a'sz: Sélnek Kegyelmességéből
Püspök.

Sok tudom Egyiktis másiktis mit Sug a' ti füleitekben. t. l.
Kérdgyétek meg csak ezt az irot, ha vallyon az üdvezittö, nem csak
egyedül Péternek mondotta e. Te vagy Köszikla; éj ezen a' Kösik-
lán épittem-fel az én Anyas: Egyházamot. Es neked adom a' Meny-
országnak Kultsait. Simon Jonának fia Szeretsz engemet inkább
mint ezek?. Legeltesd az én Bárányimot. Mondjátok meg az illyemet.
Kedves Atyamfiai; hogy ez az Exo mint betüszerez Cuber fülbe nem
örömest Sug! hogy pedig mégis öket valaki ezzel ne vádolhassa, hogy
ö igen nagyon beszélt; hallyátok meg ö helyette a' sz: Atyákot szollani;
Ezek a' sz: Atyaknak mondásai mellyeket én elé hozok, semmi kü-
nör nély tudományt nem kivánnak, hogy valaki meg ertse

Szert Kérlek Atyamfiai! Ne alázzatok-meg olly igen magatokat;
mintha ezek a' mondások nem tünnének; hanem csak a' Tudosok-
nak valok volnának. Immár meg-mondottam fellyebb hogy ha-
tinéktek jóravalóságtok éj a jóra hajlando kész akaratotok vágyon
ugy nékem ti eleg tudosok vagytok; éj vallyon azokat a' sz: Atyák-
nak mondásait, nem lehet bet'n Szerint igen könnyen meg-ertem,
akik azt mondják: Hogy azon a' Köszikla mellyen a' Krisztus Anya-
sz: Egyháza épittetett, értetik az a' Hit; avagy Vallástétel. Melyet
sz: Péter tett az Krisztusnak istenségéröl. Lásd Natalis Alex-
ander Orthesiai Historiáját Tom VIIIvo pag. 375. a' Parisi Nyom-
tatás Szerint holott azok a' Romai Papát nevek Szerint fel. vad-
nak irva; akik a' Krisztusnak hovaját az Cultivett értelemben ma-
gyarázzák, sokan a' sz: Atyák közül értik ezen a' Köszikla
magát a' Krisztust; és Vegezetre a' sz: Irást magyarázo Atyák-

nak

nak; még. hátra lévő Nevezetes része azt mondja; hogy valami képpen Péter a' több Apostoloknak nevekben tett köröntségés bizonyságot a' Krisztusnak Istenségéről; azonképpen az üdvezítőis ezeket a' szókat, úgy szólotta Péterhez mint a' több Apostoloknak, és Anyaszentegyház fejenekis képekben, elé' állott személyhez; és így ezek a' szók Péterrel édgyütt; mindjájon a' több Apostolokrais tartoznának.

Ha vadnakis némely Szt: Irás Magyarázók. Közöpen szóll annas szabadításra és Tudor Püspök a' Bosszét; akik ezeket a' szókat: a' pokolnak kapui nem vesznek azon hatalmat, Péterről értik, de ezekis csak kevés számmal vadnak; és akik ellen mű ezeket hozhatnók elé bizonyságul, annis magyarságunk mellett. Dispens. Declar. Rer. Eccl. Lib. xv. Cap. 34.

A' Mennyország kulcsainak pedig ennekutánais tovább Engemet, minekutánna már erről oda fenn a' Szt: Atyámnak szóvait megirtam. Végezetre pedig: ami a' Szt: Péterre vonatkozó Irhatot illeti: Ebből ki Segitt minket Imádunk; midőn így ir: Háromszor' hozta elé' az Üdvezitto' ezen szókat: Legeltesed az en Juhaimat. És valljon minemű Juhokat; melyik nyáját vette erőre gondviselése alá Szt: Péter? Az amelynek gondviselését Péter mi velünk édgyütt ejis mindjájon mi Péterrel édgyütt fel-vettük Lib. II. de Dignit Sacerd. Cap. 2dō: Hasonlóképpen Apostolis így szóll: Ezá bezzéd: Legeltesed az en Juhaimat az Apostolokat mindjájon illeti.

Nem különben ama Szt: Irásbéli helyis; mely vagyon Lukás Evangyéliumánál Cap. 22: v. 32. De en imádkoztam te éretted; hogy el-ne fogyon á te hitöd; nem egyebet bizonyitt, hanem hogy az üdvezitto' imádkozott Szt: Péterért; hogy így az ő esetében is; az Hitöt meg-tartsa, ejis ő' vetélkedésképpen eséséből ismét hamar fel-kellyen; ejis a' több Apostolokat az Hitben erősitse. A melyből semmiképpen nem lehet következés Gyanánt ki hozni: Hogy tehát Péter az Itélet tételben meg-nem tsalatkozhato Elsőbb fiust vagy méltóságot vett volna a' többek felett; ugyanis egymástól különböző Két dolgot tészen az Hitre tartozó dolgoknak el igazittásában, meg nem tsalatkozhatónak: 1: vagy tsalhatatlannak: lenni; Ki az Hitből ki nem esni; melyet minden jó Keresztény az Istennek irgalmasságából várhat.

De mégis ezt fogjátok mondani: A' Püspöknek szüksége a' Pápától meg-erősittetnie, ejis így bizonyára a' Püspöki hatalom a' Pápától vagyon; ejis a' Pápának hatalma több a' Püspöki hatalomnál?

Én Hazámfiai! A' Régi Anyaszentegyházban egyszersmind mentül végben, a' püspököknek fel-szentelteteték ejis meg erősittetéseket, ejis tsupán tsak az Érsekekből álló gyülésben.

A' tizenegyedik Század Esztendő folytában osztán szakasztatott el-essőt

el elsőben, à meg-erősitès à fel-szentelèstől; ej tsupán tsupán tudta à Romai udvar /: vagy inkább Apostoli Szèk :/ à Püspököknek fel-szente„
leseket, meg-erősitèseket, és elöljárová valo tèrtèreseket maga„
hoz vonni. Lásd. Van. Espen Part. 1. Tit. 15. Cap. 1. Thomáj P. II. Libro. 1=
Capite 42. Numero 8vo:

Miért utánna à Püspök tèrtèlt magokat elejen à Papák el-fog„
lalták; vagy osztán ebből többelik következtenek Püspöksège„
ket egyben foglalni vagy el-osztani .. Ujj Püspöksègeket fel-àlittani.
Püspököket hivatalokból le tenni, vagy azokra fel-vènni; melyeket
essèk avánt az Egyszèri Gyülèsek sokszor valá, à Tartományok
Fejedelmeinek meg-èdgyezèsekből el-igazitani különösön à Papának
jussai vá lettenek. Sőt annyira ment à dolog.

Hogy az Egyszèrnek ej Némely Püspököknek nem vala tellyessèggel
Szabad, à nèkiek egyenesen az Istentől adatott hatalmat mind addig
gyakorolni; valameddig az ugy nevezett palástot /: melyis nélkül
à Császártol adattatni szokott vala, valamely tisztessègnek kúhája
vala à Romai Udvari Cancellarián, Hivségèrnek különös Esküvesek„
kel valo fogadása mellett kèsz pènzen meg nem nyerték.

Mely hatalommal valo vissza èlèstől, annyi sok száz Esztendők„
nek el-folyások alatt az Anyaszt: Egyház semmit nem tudott, vala„
mint hogy addig egy nèhány száz Esztendőt töltenek el, mig az-
Anyaszt: Egyház olyan Papokat Ismért volna, akik bátorkodtak
volna à Püspök just tartani, bizonyos fel-oldozásokat, engedel„
meket-Végezèseket Apellatiókat; ej az Anyaszt: Egyház továnna
bèbe valo ki adásokat, à magok számokra meg-tartani; kivált mi„
kor efele törvényen kivül vètetett Instal valo Elèseket à Concilia„
mok /: közönseget Ecclesia Gyülesei :/ ej egyenként à Püspökök semmit
erőknek lenni tsak hamar nyilvan ki jelentették Flori Tomassin
Márka. Péter Natalis Alexander. kik minyájon igaz Catholicus és
Tudos Férfiak valának mind ezeket hosszason bizonyitták.

Hasonlóeppen ment à dolog, à szentek közzé valo be iratattásokkal
és à kivezetéseknek meg-erősittetèsekkel. A régi időkben

A szentek közzé valo be iratattás felöl, semmit egyebet à Keresz„
tenyek nem tudtanak, hanem tsak ezt; hogy à Keresztenység à Püs„
pökök Engedelmekből, az olyanhoz, aki à szentségre nézve ditsére„
tesen hott meg közönségej tisztelettel viseltetett. Ulrickh. aki haj„
don Augspurgi Püspök vala, Augspurgban Emlékezetnek Kèvesèvé
Tizenötödik Sánosztol à Püspököknek Nagy Számból állo gyülesekben
à szentek közzé számláltatott 995te Esztendőben.

A szentek közzé Sompaj Ceremonia által valo be iratattás tu„
lajdonképpen, meg az utánna a 15te Száz Esztendőnek folyásában allott
lábra; midőn Harmadik Eugenius Henrick Császárt a szentek kö„
zé be iratá

zé-bé irta. Es hogy valakit a' Szentek közzé Számlálni Egyedül a' Pápának tulajdona légyen; ezt még azután Harmadik Sándor vitte végher; ej Nyolczadik Urbanus erősitette meg Lásd. Mabillon Sec. Benedict. Part. 1. pag. 243. Benedict. XIV. De Servo Dei beatif. Lib. 1. Cap. 39. N° 140: Editione Romana.

A' Kerzeteser Rendgyeinek megh. erősitteséről! Éppen ninttsen nint Kollyak többet; midőn annyi sok vészok után, ujjabb ismét het egész répek jöttek világ eleiben a Klastrom laborol vól, melyekb meg-mutattatik; hogy a' régi Barátok a' Püspölöktől függöttenek, és hogy mind szüntelen annak Szentséges Anyaszt: Egyházunknak, a' javattya és panaszpa ellen fel-álittatott, annyi sok különböző sok kerzetes Rendek, a' magok leteleket Oh fajdalom! A' Pápától vettek; holott pedig az Anyaszt: Egyház ujj kerzetesenek meg-probálására és fel-állittására vala engedelmet a' Végre adott a' Pápának; hogy a' Barátoknak és ujj kerzeteknek számok a' kaporittás hellyett meg Küssebbitessék.

Midőn tehát az Elsö sök olyan tekintetben nézve, ej olyanuak kiáltozni akarjak; ari egyedül ichat be valakit a' Szentek közzé, ari egyedül Szerzeteket álithat-fel, meg-jobbithat avagy el-töröllhet ti ellenben kedves Házánfiai az illyen Seregeknek társai ne légyenek.

Attol ugyan nem tartok! Hogy ti valakit ezekre az igyszajokra ugy halgattok, valamint azok közzül minden égyik tagadhatatlan, ej jol meg-probáltatott; hogy ti mondom annak az Ostoba Seregnek társkajában adjátok magatokot, de azt látom ti bemeretek; hogy ti mégis nem győrtök elégge Tudákozni azon, mi modon lett az; hogy az Pápa az utolsó szori Szár Ostrendöben, annak tartatott lenni ami nem volt.

Házánfiai! A' Pápák jeles Nemely dolgokot vendkivül vettenek fel és tsupán tsak amit a' Püspölök végher vinni el-mulattak vala. azt ámittis amottis helyre hozták; akkor osztán nemelyek ugy tartot, ták; hogy ök effelében felsö Uraltodo hatalommal éltenek.

Másodszor: Sokan Egyedül tsak arra nézzenek mit tselekedjenek a Pápák; de nem fontolták meg. mintsoda tussok volt a' Pápáknak azokra amelyeket magok authoritásokból tselekedtenek.

Harmadszor: Mikel a' Nap Nyugoti Ellésiák, a' Romai Püspök al, tal tartottanak edgyességet a' Nap Keleti Ellésiákkal; abból nemelyek Végezetre illyen következést hoztanak ki; hogy az az Egész hatalom a' Romai Pápának legyen; mely által valaki az Anyaszt: Egyházzal edgyességet tarthasson vagy attol ki rekesztessék. Nem különben

Negyedszer: Sokan a' Romai Püspöknek, ugymint Patriárkának tussait, össze elegyitették a' Pápának tussaival.

Ötödször: Amelyeket a' Püspölök talám valamely különös tisztes, lelköl vagy igen érzékeny Lelki Esmérettöl, vagy pedig az Ellésiái

fenyitték

fenyitèrben való üdvességes lemènység mellett tàmàdott burgolkodàs-
ból irtanak à Pàpai hr: Szèkhez es arra ruhàztanak; azokat amaz
utàsa üdö telve ugy vette, mint arrol való bizonyságot, hogy à Püs-
pök tàrtoznak magokat egèszen à Pàpànak hatalmà alà botsàttani.
Hatodszor: Okot szolgàltatott erre azis; hogy nèmely Ecclèsiai
Tanitò Atyàk; nèhàny pompàs, es helytelen èrtelemre forditott Szol-
làsoknak formàival illettèk à Pàpàtot Fökèppen pedig
Hetedszer: El-vesztette az Anyaszt: Egyhàz à maga elsö szèp formà-
jàt amaz Isidorus Mercator. nevezet alatt, esmèretes hàmis hitetö
àltal, àki elsöbb üdöbèli Pàpàkra oly sok leveleket es törvènyeket,
mellyek à régi Anyaszt: Egyhàznak fenyitèsjeivel èppen meg nem e-
gyèznek költemènyesen reà fogott. Ezen igaznak szine alatt
bè tsuszatott hamis bizonyàgtetelek szerent; Könnyü vala ekkor
à Romai Udvarnak; à maga felsöséget es hatalmàt; mind szün-
telen inkàbb ki szèlesittèni. Midön Ugyis.
Nyolczadszor: Az Ö rseket es à Püspökök, sem az önmön magok
jussokra, sem pedig kötelessègekre; hanem magokat inkàbb à világi
felsöségre, es ebeig való meltosàgra vigyàznak vàgyodnak vala es
Kilenczedszer: Mind à Papi mind à világi Rendek között; egy közön-
seges es bàmulàsra mèltò tudatlansàg; es minden fenyitèkröl való
el-felejtkezès uralkodik vala, minek-utànna illyen modon à Romai
Szèknek világi tekintete olly magossan fel-hàgott, es sserént neveked-
az arra való inditto okokis; hogy tölle valamit retsèlleni avagy fel-
ni kellessèk; melyet annyira vittek elsöben az hizelkedök, azutàn
pedig azokis, akik Papi Mèltosàgokat, es Ecclèsiai Jószàgokat nyer-
ni akartak. Végezetre osztàn az Oskolai Tanitók, kik az
magok Tanitvànyoknak elejen àltàl az hamis àrent, ami èppen
magok à Romai Oskolàban vettèk vala; hogy ezek à Pàpàt egy ma-
gà hatalma àltal; mind à Papi mind à világi Rendeken uralkodò fe-
jedelemnek s: Monarchànak: lenni liàltoznak, à Püspöki es telyes-
Segget az Uralkodò Fejedelmi Hatalomnak kissebbségére.
Hogy pedig à Világi Fejedelmek nem èrkezenèk arrol gondol-
kodni; es ne lehetne, se modjok se idejek arra, hogy az régi Anyaszt:
egyhàzbéli fenyitèket az önmön magok Jussokat; ugy à Püspökinek
Jussokatis-el ereszteszèk. E végre
Tizedszer: Arok à Keresztes Hadak; az ugy nevezett hr: földre
rendeltetènek; es nem tartatànak; melynek àltalmatossàgàval; à Feje-
delmek à màgok Tartomànyaikat el-hàdni; az hitetlenek
meg-öletetèsèrre segittséget adni; es az ugy nevezett hr: Hàborunak
s: Cruciata Expeditio: folytàsa alatt ezer igazsàgtalansàgot s'illetlensé-
get meg-engedni szükség vala. Es midön màr èris tovàbb nem-
mehetne, mivel hogy az Emberek végre àltal làtàk, hogy az à Va-
lòsàgot

loságos Igaz fit: föld; mellyet a Keresztényeknek illik keresnick; már
tovább telyességgel nem Palaestina, hanem a Mennyeb országa légyen.

Tizenegyedikszer: Lumen A Keresztény Uralkodo Felségek között
szüntelen-tarto Egyenetlenségek; és Hadakozások tudattatának: Hogy
ha tudos Emberek tanácsának legottan.

Tizenkettödikszer: Akarnák könyvek tilalom alá vettetnek; hogy
igy a tudatlanság birattyában meg-tartathatnék, és könnyü volna az Embereket varon alá s fel. veretegetni. És hogy
ezt ásnt dolog nagyobb bátorságban lehetne; nem tsak tsupán
meg-tiltattanak a könyvek hanem

Tizenharmadszor: Maga a Könyv annak iroja s: légyen örökvaló
hálá az Istennek Ki még ezzor nem éltem: és akárki, valakiben az
igassághoz akármi kitsi hajlandoság tapasztaltatott; az Ugy nevezett
Virgálodo fit: Törvény Széktől s: Hispaniea Inquisitio: s telyességgel
meg égettetett. annak sene tigrishez hasonlo, és ami szentséges
vallásunk olly igen bestialenitto törvény Szérre Teléppen fit: Domi-
nicusnak ej fel: Ferentzrül el-fájult gyilkos fiai viseltenek gondot
ő oltalmaztak, ej elömenetelesse tették vala Annihor Továbbá.

Tizennegyedszer: Az Anyas: Egyháznak akarattya ellen fel-álló
tatott annyi sok ej Különböző szerzetes Barátoknak Egész Serege
boldog elémenetellel mi éppen azon dolgozott; hogy az Embe-
reknek elmejeket s' sziveket, ej értelmeket; azo elöre bennek
meg-rögzött vélekedésekben, a tudatlanságban, ej a Romai Pot-
trio fizetésnek, állapottyák a szemet meg-tsalo ezer s' meg ezer
Mestersejek által meg-tartsák, és azonban magokat az Ország-
rol ej magának Emberektöl Semmyen szükséggel.

Ugy vagyon ugyan; hogy némelykor az Romai Udvari Cancel-
laria; melyet a Pápától Kürség mindenkor meg-különböztetni
ugy a Barátoknak egész Seregek meg mozgattatott vala de

Tizenötödször: Az Anyas: Egyházból való ki veresztésnek Meny-
kövei; melyet akkor az Embereknek lábáson el-hitettek magokkal
nyomban tsélül vala fel azokat a titkos Vasas Mesterségeket
mellyek abban az időben nem mindgyárt jöttenek világosságra.
Az Országok az Emberekre ej a pénzre nézve; erejekben meg fo-
gyatkoztanak; fel háborodva kivül belöl meg-nyomorodva valának
és a Romai Udvari Cancellaria, a Maga Barátokból álló Seregei-
vel együtt majd ismét nyugodalomban maradott.

Kedves Hazámfiai! Tudgyátok immár e szerént; mi az oka
hogy a Pápa az utolsoz le folyt Száz Esztendőknek hosszas el-te
lésse alatt annak lenni tartatott ami nem vala. Abban bi-
zonyos vagyok, hogy a mai idők a Pápa; meg azo Cselök hamá-
tolis nem fog tovább annak szemléltetni; amiért Szabad volna

a Polgári

i Polgari Törvenyes Rendelésében; ej a világi igazgatásban magát
belé elegyittem; vagy pedig annyival inkább arodon fo" Uraltó"
do Hatalmat kivánni.

Mindenek elött, eleggé tudva vagyon, hogy az országoknak
fejedelmei a' magok hatalmokot az Istentöl vették; hogy ök nem más"
nak Senkinek, hanem Istennek tartoznak az magok igazgatások
ról számot adni; hogy ök ésszerent nem kötelesek, ez vagy
amaz Rendelésnek, oda' idegenektöl meg tsak kis jelentésü; hogy
ö'nékiek nem lehet szemökre vetni azt; hogy ök a' Vallás ellen tse"
lekednek akkor; mikor az Hütnek semmi részekihez nem nyul"
hanem tsak az Országbéli helytelen visszaélésnek igazgatásá"
ban munkálnak; ej éppen tsak azt akarják Ismét helyre; ami
az elsö idöben a' Vallásnak oly sok tisztességet szerzett; valamint"
hogy az Romai Páparodit, azokon a' Romon kivül szakadárokon
kivül; melyeket Némely Papák, önmön magok az Uraktodásnak kivan"
ják gabol tudtokra, a' Vallásnak ej az Evöltöknek meg vom,
tára't, mint a' Keresztény Anyaszentségyházának eleitöl fogva, leg felsöbb
oltalmazoi leginkább akadályoztattak; és az Anyaszentségyháznak
édgyességét helyre állitották, ésszerent annint ezt a dolgot a' Tudo
Sinádeth. Udvari Tanátsa Ur. az maga Nemzetéröl irt Historiájá
világosan meg bizonyittya.

Továbbá tudva vagyon, hogy semmi olyan a' Vallásra nem tar"
tozik. valami tsak az Istentöl meg-evösitetett közönséges Emberi
Társasági Törvenyeknek ellenére vagyon, hogy éppen egy valamint
az Isten maga mondotta, hogy az ö országa nem e' világból valo,
hasonlo éppen Sz. Bernárdus a' Páparot meg-intette, hogy ö
magok határokon kivül, a' másokéba ki ne hágjanak, ej a' magok
Sorsjokat a' más gabonájában ne vágjak; hogy még az Apostoloki
még akkegyetlen Uraktoris Engedelemmel viseltetni parantsol"
tak; hogy az igaz Keresztény Embernek az elsö Keresztségnek
példájok szerent, szeretet, kinozva és halálra tellene semmi
elébb; mint sem az Urnak fel-lent kivállyat, meg-bántani; ej
ellene pártot ütni; hogy a' Papa semmikor az adossági meg-siretés
sére tartozo Kötelességre fel-nem szabadithat, el-hálgatvan most azt
hogy a' Papa az országnak tagjait a' Vallásnak sine alatt attol a'
kötelességtöl fel-szabadithassa; melyel a' közönséges fö' Igazgato
Hatalmassághoz lenni tartoznak.

Végeretre hogy minden Keresztény Országok's tartományokban
néhány Sár ezer jol meg-tanult Férfiak találtatnak; akik ezek"
nek a fundamentomos Igasságoknak, egész tisztességben valo meg-
tartásokra, ej oltalmazásokra elégségesképpen vigyázhatnak, és
hogy a' Párt-Ütöknek ej Engedetleneknek mindenkor veszedelmes
legyen az ö ki-menetelek.

Mind-ezek az Igasságok a' leg alsobb rendü Emberek elöttis
minnyájan tsinál,

ninnàr esmèreteresek.

Ès annidön à Jardag Szerzetesèket. Ès à Koldulo Baràtokat ugyan ezen leg-alsò rendu Emberekis ninnàr esmèrik, fàjdalmàn àrt à leg-kòr vendübb Emberisi; hogy ò nèki mind szüntelen tsak dolgozni kelletik, à Baràtok pedig semmit nem dolgoznak; mégis annyi sok gardagsàgok mellett koldulni mennek; annikor màr-. többé senki nem oly ostoba és Elelös, hogy à Menyorszàg birodalmàt el-nyerésre igèretenek neve alatt à maga végrö veszedelmère magàt à Baràtoktol fel-vadàsztatni engedje; hanem ki ki az üdveritto nek ej az Apostoloknak örömestebb hiszen, kik azt tanittyàk hogy az Ember à szenvedèsek àltal nyerheti tsak à Menyeknek országàt.

Es ezàrt mind ezekre nèzve, minyàjonis à kòr vendü Emberek bizonyosan bàtorsàggal mennek elè; annyivalis inkàbb mikor ök, az magok hazàjokbeli Fejedelmekben, màr most valosàgos jò Atyàkat tàpasztalnak lenni, mikor ötet ollyanoknak lenni még inkàbbis meg-tapasztallyàk; mikor az à fàjdalom, mellyet nemellyik tag ezer szüntè èppen az egèsz testnek meg-gyogyulàsàra szükseges, mikor önmön magok az mostan szenvedö tagokis az egèsz testnek egèszségèvel edgyütt meg erösödni fognak; mikor magok az egyenes szükseges tapok ej Baràtok à szükseges meg-jobbitàsnak vègher menetelèt ohajtyàk; ej végezetre midön minden jozanoràssàgnak ha à dolgot jòl meg-fontollya, àltal kelletik latni valamely Reformatziok szükseges voltàt.

Ès noha azt fogja valaki mondani: Vallyon hàt ezen az uton modon nem meg-lehetè ez? De az màsik ismèt ezt fogja nèkie felelni: Baràtom ha te valamely Hazànak fejedelme volnàl, ès ha te è szerint à mostani szerzetesekèt tselekednèl; majd ismèt lennének màsok akik azt mondanàk: De vallyon nem meg-lehetè ez àdo log valamely màs modon? Ès ezèpen àdtokbol semmi sem lenne. Tobb azèrt azt az Istenre ès az Hazànak Fejedelmère tölelle tezen birni kik àltal az Isten igazgat.

En azèrt èppen nem tartok attol, hogy à Papànak el-jövetele à meg-jobbitàst illetö kèrdèsekre nèzve, leg üssebb gondolatotis fogjon nyomni à kössegnek elmejèben.

De tsak egyedül az Edgyetlen egy vèleledèt, hogy à Pàpa bünbotsànatrol valo Különös végezèsèt [:indulgentiàkot:] hozzon magàval ej hogy Különös àldàst adhasson, Elelösön ösze szalldo szegeket tànczàst à kössèg körött.

Hazàmfiai! A Catholicus Kegyes ej tudos Püspök. Bosvet, körülöttem ej helyesen meg-magyarazta à bünbotsànatbeli engedelmezet [:indulgentiàkot:] hogy t. i. azok nem egyebek legyenek, hanem azoknak à pönitentzia tarto tselekedetekre el-engedèse, melyet à pönitentzia tarto Személynek végher kell

vènni

vinni az Anyaszentegyháznak törvényei szerint.

Az Indulgentiát el-nem törli sem a bűnt, sem az halálos bűnöknek örök büntetéseket, sem az ideig tartó minden büntetéseket; melyeket a bűnös az ő életének végére mehetetlen kelepeléséből szenvedne. Az indulgentia nem szabadíthat meg ettől; amit a Pœnitentziának Sakramentoma kíván; t. i. a szívnek megtérésével, és a tselekedett bűnnek alázatos meg-vallásával együtt, el-szánt nyilvánságos akaratotis arra, hogy azokat önnön magábanis meg-büntesse? Az Indulgentia azért; tsupán tsak ebben az igazságban foglaltatik bé; hogy az Anyaszentegyház parantsolhat valakinek pœnitentziát tartásbeli tselekedetekkel, és a szerint azokat elis engedheti vagy azokban indulgentiát adhat. És mivel Arányellyik Püspök a szt: Széktől tétetett bé az Anyaszentegyháznak igazgatására; és nem kevesebb hatalma vagyon mint a Papának; ezekre nézve minden püspök állíthat fel az ő igazgatása alatt lévő darab Környékben olyan Rendtartásokat; mellyekkel a pœnitentzia tartó szégyen végbe vigyen; de amellyek bizonnyára nem terjednek ki, az Ember életének egész idejére, következéppen tsak Esztendősök alig lehetnek; teheti továbbá minden püspök hogy a pœnitentzia tartó személynek, azokat vagy részszerént; vagy pedig egésszeniis el-engedje; és így éppen úgy mint a Papa teljes indulgentiát adjon.

Határolatosképpen vagyon a dolog az áldással is, aránylik mint különbséget tettenek, a Tanítók az hajdani közép időben az áldásnak erejében; és szokott el-mondásában, mindazonáltal ha az dologra valóságára mégyünk az Áldás egy olyan külső jegy; mely által az Isten a jegyet adja, jelenti mintsem hogy ő istenи áldást ád és kíván. Valamint azért az Evangéliomban, sohult nem találtatik hogy az Isten szt: Péternek hatalmasabb erejű áldást-mondást engedett volna; mint sem a több Apostoloknak úgy szintén azok között kik az Apostolok után következtenek; nem adhat a Papa semmivel hathatosabb erővel bíró áldást mint aránylik Püspök adhat. szt: Pál azt mondotta. ari erős volt Péter által az Apostolságra, en általem is erős volt. Gal. 2:8. És így nem mutatta-el Pál bizonyosan az thivet meg-áldani Péternek jelentésében is; és igen különösön ha áldozott volna azon; ha szt: Peter, vagy szt: Péternek valami követtye (: legatus a latere :) étet az áldás mondásban megakarata volna akadályoztatni. Úgy tiszta elégge meg-tségyenítettek nincsenek a Papának esmerős Imádói.

Által mégyünk tehát már most a Tsufolásra

II^dis: A Tsufolók annyira mennek hogy azt mondgyák: Hogy az egész Romai Papaságnak semmi erős fundamentoma nincsen

Erről

Erekkel az Emberekkel; mivel nem éppen minyajon ortoba fejek
Kükség, akorsom ej rendesen a munkához fogni.

Ér ne félly etek attol Uraim! Kegyelmetek, hogy én valamit
oljat erövel réá tolyak Kegyelmetekre ami még bizonyitva nin-
tsen, ne félljen Kegyelmetek! hogy amiben Kegyelmeteknek igaz-
ságok vagyon; én azt egyenes lelekkel külön ne valasszam az-
tol amiben Kegyelmetek hibáznak.

Mikor Kegyelmetek azt mondják: Éppen nem Kükséges hogy
à Romai Püspök Papa légyen! abban igazán itél Kegyelmetek:
mert à leg-nagyobb, ej leg-Kegyesebb Emberekné példájok sé-
rént; minden Catholicusnak szabadságában áll azt erösittem:
Nem Istení, hanem Emberi Rendelés, hogy à Romai Püspök ej nem
más állott bé sz: Péternek helyébe, mint az ö helyében à Papai
méltoságban

Maga Bellarminus meg-vallya ezt Libr. II. De Rom. Pontif. Cap. 12. Edit.
Colonie Fir. t. p. 635. Mert pedig az Emberi Rendelések Ember által
ismét meg-változtathatnak; az Anyasz: Egyháznak ej az Emberi
Társaságnak javára, Valamint kerdetben à Papák à Püspököktöl
és à nöptöl; ej azután az Országoknak Fejedelmeitöl is választatnak,
úgy Kúton ez vissza mehet à Papa Választásnak ismét ekre à Modjára
Mind arok, akik magától az Istentöl, à Papi hatalmat; mind pedig
arodik, akik ugyan az Istentöl, magától à világi hatalmat vették,
egyet értheznek abban az Anyasz: Egyháznak ej az Emberi Társaságnak
javára; hogy az Papa Választásnak mai modja el-töröltessék,
és à Romai Püspök helyében mas valamely Püspök tétessék à Pa-
pai méltoságba a nélkül, hogy à Cardinalisok az allen valamit
Szolhassanak; mivel egy Kardinalis ugy mint egy Kardinalis; az
Istentöl fel-állittatott Szentséges Uralkodáson kivül vagyon; ej vala-
mint hogy az ö méltosája tsupan tsak Emberektöl találtatott fel.
úgy az Istentöl fundáltatott Püspökének; ej az Istentöl fel fegyver-
kéztetett Fejedelmének; mint az Anyasz: Egyházbéli Törvényei
Rend tartások Oltalmazoinak Rendeléseinek Kükség magokat töröl-
lecsen alájja adni. Egyéb aránt az Romai Udvari Cancel-
láriára nem hoztana az Ember, mivel egy maj akármely Püspök
is, tarthatna magának egy illyen udvart à maga tetszése szerint
vagy pedig azt tellyességgel is el-mulathatná.

Ebben ezért Uraim! Kegyelmeteknek töröllcsesen igazságok
vagyon, ej à Francia'kir a Schmalzaldi Articulusokban ezt
ékesen fejezték ki: Az Francia Király azt véli, hogy à Romai
Püspök tsupán tsak Emberi, nem pedig Istení Rendelésekből birja
à Papai méltoságot.

Továbbá abban igazat mondanak Uraim! Kegyelmetek hogy
az Istentöl fel-állittatott Ecclesiai Igazgatáj à maga felsö itélö
Directi hatalmára nézve; mind az Anyasz: Egyháznak közönségesen ed-

gyütt

gyütt gondolratott tagjain áll; melyet ha a világi Uralkodásnak formáji szerint fel vészünk, nem úgy kell arrol gondolkodnunk mint ha abban az Igazgato Hatalom csak egyedül egy fő Emberen állana; hanem inkább amelyet sok Elöljárók, Egyenlő ej Együtt nem Kalrodó Hatalommal igazgatnak; mert azt m. a Cathol. Sct: Ivár Magyarázo Tournelis.

De maga a Józanosság tanittya azt; hogy egy illyen Igazgatásban az Egyességnek elö menetelére egy Prases igen hasznos legyen; akinek noha az Igazgatás Dolgaira nézve semmi Különös hatalma nin- tsen; és a többi kik vélle együtt az Igazgatásra rendeltetnek, nem csak hogy ezért vemi illem szabad hanem akinek szükség le- gyen az Egés Társaságnak alájja vetetni, legyen mindazonáltal az első tiéltosája; mely szerint a vetteket; a ki szabott Törvényekhez ej az Egyességhez szoritsa.

És éppen azért kivánta az üdvezitö a mellett hogy ö maga Egye- nesen minden Apostolainak egyenlö hatalmot adott, ej Pétert az Egés Anyaszt: Egyházának alájja vetette, kivált éppen mejis Péternek, az Egyes- Segnek fenn tartására vigyázo gondviselést elmájában nyomni az által, hogy ö hozzája mint a több Apostolainak képében viselö személyhez több hellyetlen beszéllett

Illyen tekintetben semlélik az Ecclésiai Atyák is a Papának Egész elsöségét; Mert Szt. Patrianus világoson m. f: Epist. 3 :) az Ur Péternek azt is mondotta; amit a több Apostolokhoz mondott vala; hogy így egyből az Egyességet ki hozza. És Szt: Leo Papa. Mint ezt ama meg- vallya; hogy a Menyországnak Kultsai, ej önnön maga az hatalom az Anyaszt: Egyház; minden Fejeinél adatratott; meg vallya továbbá hogy Szt. Péternek; ej a több Apostolokkal által vett Egyenlö hatalom kivált éppen csak azért ajándékozott; mivel hogy ö neki az Anyaszt: Egy- ház minden több Elöljárói elött példával kell lenni.

Valosággal Uraim! Szükséges éppen ujjonnan nékem meg kell engednem; hogy amit már fellyebb elé hoztam vala, gyarlon magot az Ecclésiai Urok, pompás és az illendöségen tul erötetett kö fejére, Szerrel alkalmatosságot szolgáltattak a Papának elsöségéröl formált némely helytelen értelmekre.

De azért meg-vagyon mégis a Papa. Elsöségének maga jo funda- mentoma, amennyiben az nem egyebet foglal bé magában, hanem azt a fö méltóságot [: prærogativat :] mely szerint helyre állitva azt amit mások a magok Kötelességekben el-mulatnak az Anya szt: Egy- háznak egyességére Különösön gondja legyen; ej az Anya szt: Egyház rendelésében; ugy Ecclésiai tiszta fenyitélben; mindjárjon a töb- bernek példájok legyen; amely elsöség mellett sem a Fejedelmek; sem a Püspökök semmit el-nem vesztenek

Szt: Epiphanius igy ir: Noha minden Püspöknek, maga tulaj- don igazgatása alatt levö darab környéke vagyon; és egyik Pü- spök nem nyul a Másik Püspöknek környékéhez; minden azonáltal a Jésus Krisztushoz viseltetö szünnetés nélkül való szeretet ezek határt nem esmér. Azt kivánnya azért a szeretet

hogy mikor

hogy midőn a' szükség egy hozza magával. Egyik Püspök a' Másik Pür-
pöknek környékében bé tölt-se ártàhötelességét, melyet mások el-mulat-
nak. Mi módon ne lenne szükséges ej hasznos, hogy egy olyan találtas-
sék; akinek à többi felett, ez a' kötelessége vagyon; hogy tégyázzon az
el-mulatott kötelességének helyre állitásáról ej az egyességnek meg-
tartásáról? De azért az illyen mégis a' többeknek egynèt való
hatalmoknak alája vetetve nintsen, ej másokis azt helyre àlithatják
amit maga el-mulat. A' Püspököket szorithattyák arra a' Pàpát;
hogy az maga kötelességit kövesse; valami képpen a' Keresztyénségben à
tolok hatban hogy Szmàrna az Istennek beszédét bé vette; Pérget és
Jànost; mint az Anyaszt: Egy hàrmat két alatta lévő tagját Samariàba
Küldötték vala Szárd. Tsel. 8: és Jerson Tract. de Jol. Ecclesiæ sonsid. 12a
Egy szóval! mindenkor mondhatatlanul maradnak. Ezek à két
Valoságos fel-tett Igasságok. Elsőben: Mindent valami felől nemelyek
azt mondják; hogy azt csak à Pàpától lehet szerzeni, ej csak à Papa
adhatta; függjon bátor az, akár fel-szentelestől, akár à törvenynek ki-
szolgáltatására való Papi hatalomtol; mégis azt mindenik Püspöktől
egyenlő erövel és hatalommal; ej egyenlő haszonnal meg lehet nyerni.
Másodszor: Nem szabad à Pàpának semmi törvénybéli hatalom-
nal élni; egy idegen Püspöknek környékében is; hanem csak olyan
kendkivül való altalmatossàggal; midőn ottan az Egyességnek
meg-tartàsát; ej más paranton tisztelet az Esperest ej Püspöktől
el-mulattàk.

Szomorodàsra méltò dolog pedig az, hogy nemely Tsufolók azokat à
Kegyetlenségekre gonosz Tselnek módgyát értetnek Segéket, ej à Vallásnak
és Emberi Társaságnak küssebb sérelme szolgàló más egyéb tselekedetekre;
melyek nemely Pàpàknak Historiàjokban elé fordulnak; mind szin-
telen à Papai méltosagnak el-törlésére elő hoznak. A' Papàkis Em-
berek és alatta vagynak az tibàknak; de valljon lehet è màr ab-
ból ezt à következést ki hozni; hogy azért à Pàpát ej Papai méltosá-
got nem kell tisztességben bétsületben tartani.

A' Tsufoloknak ezà Második rendek: meg-szapolàs helyett
általàn fogva utàlatot érdemel, ha ezek à tsufolók nemely Pàpá-
nak, nem csak tsupàn vétkeiket; hanem az akkori időbéli kör-
nyül àllo dolgokat fel-nyomozni ügyekezték volna. Ugyan az Hi-
storiàkban hasonlóképpen fel-találták volna; minemodon à leg Sem-
tségesebb, leg fedhetetlenebb Pàpát meg tsalattatván, az akkori
időben Uralkodo bal-vélekedésektől, ej à körülletted lévő rosz
Tanàtsadoktol, kivàltképpen pedig az Romai Udvari Cancellàriá-
tol; nemely dolgot gonosz szándék nèlkül tselekedtenek, mely-
hez à mostani meg-vilàgosodott időben fogni, lelki ismérét
meg-sértésének tartották volna

IIIdio: Hazàmfiai! A' Papasàgnak igaz ej valosàgos Gyü-
lői sem nem Fanàticusok sem nem Erelősök v. Tsufolók.

Azt mondják ők amit amaz Nagy Eccl: ej Annalistàma
Cardinalis Bessarion à Florentziai Concilíumnak à gövögött kö-
vetkezet

együtt gondoltatott tagjain áll; melyet ha a világi Uraltodárnak
formáji szerint fel-vészünk, nem úgy tell avvol gondolkodnunk
mint ha abban az Igazgato Hatalom csak egyedül egy fő Emberen
állana; hanem inkább amelyet sok Elöljárók, Egyenlő ej Edgyütt num-
kalkodo hatalommal igazgatnak; mert art m. a Cathol. fel: Vall
Magyaváro Tovvnelis.

De mar a Józanodosság tanittya azt; hogy egy illyen Igazgatásban
az Edgyességnek elö menetelére egy Praes ej igen hasznos légyen; akinek
noha az Igazgatás dolgaira nézve semmi Különöi hatalma nin-
csen; és a többi kik vélle együtt az Igazgatásra rendeltetnek,
nem csak hogy ewöt vegni nem szabad hanem akinek szükség lé-
gyen az Egész Társaságnak alájja vettetni, légyen mindazonáltal az
az elsö tiszteségre; mely szerint a vesztet; a ki szabott Törvelességekhez
ej az edgyességhez szoritsa.

Es éppen azért kivánta az üdvezitö a mellett hogy ö maga Egye-
nesen minden Apostolainak egyenlö hatalmot adott, ej Pétert az Egész
Anyaszt: Egyháznak alájja vetette, kivált éppen mégis Péternek, az edgyes-
Jégnek semmi tartására vigyáz gondviselést elmájeben nyomni az által,
hogy ö hozzája mint a többi Apostolainak kegyelet viselö személyhez
több hellyel ben beszéllett

Illyen tekintetben szemlélik az Ecclésiai Atyák a Pápának Egész
elsöséget; Mert Szt. Patzianus világoson m. f: Epist. 2 :) az Ur Petrus
azt is mondotta; amit a több Apostolokra is mondott vala; hogy igy
egyből az Edgyességet hi hozza. Es Szt: Leo Papa. Mivel tudnánk
meg-vallya; hogy a Monyországnak költsei, ej önnön maga az hatalom
az Anyaszt: Egyház; minden Fejeinek adattatott; meg vallya továbbá
hogy Szt. Petrunek; ej a több Apostolokkal által vett Egyenlö hatalom
kivált éppen csak azért ajándékotott; mivel hogy ö neki az Anyaszt: Egy-
ház minden több Elöljárói elött példával kell lenni.

Valosággal Uraim! Szüz Jégert éppen ugyanan nékünis meg kell
engednem; hogy amit már fellyebb elé hoztam vala, gyakran magok az
Ecclésiai Irók, pompás ék az illendöségen tul elvöltetett hi fejére
szerrel alkalmatosságot szolgáltattak a Pápának elsöségéröl formált
némely helytelen értelmekre.

De azért meg-vagyon mégis a Papa Elsöségének maga jo funda-
mentoma, amennyiben az nem egyebet foglal bé magában, hanem
azt a fö méltosagot [: prærogativat :] mely szerint helyre állitva azt
amit mások a magok Kötelességekben el-mulatnak az Anyaszt: Egy-
háznak Edgyességére Különösön gondja légyen; ej az Anyaszt: Egyház
rendelésében; ugy Ecclésiai tiszta fenyitélben; minyájon a több-
nek példájok légyen; amely elsöség mellett sem a Fejedelmek;
sem a Püspökök semmit el-nem vesztenek

Szt: Epiphanius igy ir: Noha minden Püspöknek, maga tulaj-
don igazgatása alatt levö darab környéke vagyon; és edgyik Pün-
spök nem nyul a Másik Püspöknek környékéhez; minden azonáltal a
Jésus Krisztushoz viseltetö szünnélkül való szeretet
ezt-le határt nem ismér.

Azt kivánnya azért a Szeretet

Hogy mikor

hogy mikor a szükség egy hozza magával. Egyik Püspök a Másik Pür-
pöknek Környékében bé tölti-se ez-által kötelességét, melyet mások el-mulat-
nak. Mi módon ne lenne szükséges ej hasznos, hogy egy olyan találtas-
sék; akinek a többi felett, ez a kötelessége vagyon; hogy trgyárrow az el-mulatott kötelességeknek helyre állitására ej az egyességnek meg-
tartására? De azért az illyen mégis a többeknek egyníre való
hatalmoknak alájja vettetve nintsen, ej másokis azt helyre állithatják
amit maga el-mulat. A Püspöknis szorithatyák arra a Papát;
hogy az maga kötelességit kövesse; valami éppen a Jerusálembéli Apos-
tolok hatvan hogy Samária az Istennek beszédét be vette; Péterr és
Jánost; mint az Anyaszt. Egy hárnak két alatta levő tagjait Samariába
Küldöttek vala Sárd Tsel. 8: és Jerson Tract. de Tol. Ecclesiæ Sonsid. 12a
Egy szóval! mindenkor megmulhatatlanul maradnak. Ezek a két
Valoságos fel-tett igasságok. Elöször: Mindent valami felöl némelyek
azt mondhatják; hogy azt tsak a Papától lehet szerzeni, ej tsak a Papa
adhatya; függjon bátor az, akár fel-szentelestöl, akár a törvénynek ki-
szolgáltatására való Papi hatalomtol; mégis azt mindenik Püspöktöl
egyenlő erövel és hatalommal; ej egyenlő hasznomal meg lehet nyerni.
Másodszor: Nem szabad a Papánal semmi törvénybéli hatalom-
nal élni, egy idegen Püspöknek környékében is; hanem tsak olyan
rendkivül való államatossággal; mikor ottan az Egyességnek
meg-tartását; ej más paranton nézzed az Esseket ej Püspökök
el-mulattak.

Szomorodásra melto dolog pedig az, hogy némely tsupolok azokat a
Kegyetlenségeket gonosz elemek módgyát ezeknek segéllyi, ej a Vallásnak
és Emberi társaságnak küssebb sérelmére szolgáló más egyéb tselekedeteket;
melyek némely Papáknak Historiájokban elé fordulnak; mind szin-
telen a Papai méltosagnak el-törlésére elö hoznak. A Papárir Cen-
berek és alatta vagynak az hibáknak; de vallyon lehere már ab-
bol ezt a következést ki hozni; hogy azért a Papát ej Papai méltosá-
got nem kell tiszteségben bet sületben tartani.

A Tsupoloknak ezt a Második rendek: meg-tsapolás hellyett
általan fogva utálatot érdemel, ha ezek a tsupolok némely Papát
nek, nem tsak tsupán vétkeiket; hanem az akkori idöbéli kör-
nyül állo dolgokat fel-nyomozni ügyekezték volna. Ugyan az Hist.
toriában hasonlóképpen fel-találták volna; minemodon a leg Sen-
tségesebb, leg fedhetetlenebb Papát meg tsalattatván, az akkori
idöben Uralkodo bal-vélekedésektöl, ej a körülletek levő rosz
Tanátsadoktol, Kiváltképpen pedig az Romai Udvari Cancellária-
tol; némely dolgot gonosz szándék nélkül tselekedetnek, mely-
hez a mostani meg-világosodott idöben fogni, lelki ismérét
meg-sértésnek tartották volna

III^tio: Hazánfiai! A Papasagnak igaz ej valosagos Gyü-
löi sem nem Fanaticusok sem nem Ellenségei a Tsupolok.
Azt mondják ök Amit annak Nagy Ereje; ej Annakutánna
Cardinalis Bessarion a Florentziai Concilíumnak a gözögöket ked-
vekért

vèlèrt mondott illyen szókkal: Tudgyuk mi mitsoda tuggod ej mèl-
tosagok tulajdonai à Romai Anyaszentségyhàznak, de tudgyuk azt is
mineum Hatàrai vadnak, ezekhez az elsö mèltosagoknak
Azt mondjàk ök! Amit ugyan ama Romai Udvarnak kedve-
zö velekedèsèrt imitt amott követö: Melchior Canus prediàllott
t.i. Mit fog vègezetre à Vallàsbéli versengèsekben igazsàgban ven-
ni az ollyan, kinek tsak àbrazatyàbol is az Eretnekek; vagy szoll
mint Theologus: / ki nèzik, hogy ö tsak indàbb indulatbol, mint
meg-gyözetetèsböl havzrol à Pàpai hatalom mellett. Peter
ami hazugsàgaink nèlkül nem szüksölködik; ami hizelkedèse-
ink nèkül nem tettzenek. Nem tsak hogy semmit vègher
nem fognak vinni ezek; midön ök valami burgo indulattol
el-vàgadtatvan, az Pàpai hatalmat semmit tevö, ej hijjàban
valo vàgdalozàs formà jatèkokkal mèrtèklètlenül magasz-
tallyak, hanem gyakron abbalmatossàgotis adnak arra, hogy
az Romai Pàpànak meg azo minden tèrtèkedèsen kivül levo
Mèltosàgait az Eretnekektöl gyülöltetik, nevettetik ej tsupolta-
tik: Mert azoknak à dolgoknak, melyeknek leg indàbb hitelesednek,
ès meg-probàltattatnak kell lenniök; ez à szerentsètlenseget va-
gyon; hogy mihellyen azokhoz leg küssebb ragad ollyan ami nem
igaz, leg ottan az àltal minden ö tekintetet ej fèlègeter el-vesztik
Nem fèlnènek ök ujjabban meg-mondani tgyenesen à Pàpa-
nak amit nèmely Cardinalisok ès Pap Urak Hartmadik Pàl Pà-
pànak mondottanak: Sol àltal latta szentsèged mi lett lègyen min-
den gonoszsàg eredete. Tudni illik, mivel nèhànyon à szentsèged
elött ètt Pàpàk körül, amint az Apostol ki fejtette, sok kàrhozt
Tanitotat à magok tettzèsek szerent; ès amint azok à Pàpàknak
füleiket tsiklàndoztattyàk vala ès vesztenek magoknak nem tsak
è vègre, hogy ezek à Tanitok meg-èrtsèk à Pàpàtol, miket
volnànak kötelesek tselekedni; hanem hogy meg-mutatnàk, mi-
modon azoknak fel-gondolàsok, ej vagy Mesterseged àltal
mind azok szabadsàgok volnànak, valamelyeket ö nèkiek tettzenek
tselekedni.

Innen lett egyszersmind, hogy mindenik felsö mèltosàgot
ugy követi az hizelkedès; mint à testet az maga àrnyèka,
ès az igazsàg az Fejedelmeknek füleiben igen nehezen botsàt-
tatik be; kövessèkèppen; hogy olyan kit: Igàzt tanitto Tudo-
sok àllottanak ele, kik azt tanittyàk vala; hogy à Pàpa lè-
gyen à Papi Szentsègnek Ura (: v. kitsodolja :) midön pedig akàr-
mely egy Ur à magaèt mèltosàgal adja el, abbol szüksè-
gesèkèppen következik; hogy az Papa semmi hiànyaval
nem vètkezhetik; annyira hogy à Pàpànak el-tuntsèt hàn-

Dicta

Vèka akàrmineùm légyenis az, minden ò mundainak éj tsele-
dèreinek Sinor rèvètele, éj lövèrlerèsèppen ò nèki mun-
den Szabad valami, tsak nèkie tèltsik.

Ebből à Tudomànybol Szentségek dattya, mint végen à
Jvejai lobol, jöttenek elè annyi Sok el-poesult Szoràsok az Jsten-
nek Anyaſz: Egyhàzàra.

Ez illyen igaz Cznèvèi à Papànak; akik mind az Tse-
lösèrtöl mind à tsupolortol tàvol vadnak, fogjàk à Papàt min-
den illendò nagyra betsülleſſel annak tartani; akinek fò
jussa vagyon az Edgyeſſègnek meg-tartàsàra gondot tartani.
Különösön, à Körül vigàlodni; meg az illyan altalmatoſsàggalis,
à melyben az Anyaſz Egyhàz Egyeſſègènek vesedelembe valo forgà-
sa, kivètelenséggel Segittségèt kivàn, addigis mig valamely Jovei-
lènnak ſz: Anyaſz: Egyhàzi Közönséges gyülèsnek: jvègèrèt meg
ugyerni, vagy az Anyaſz: Egyhàznak Közöttsège meg-edgyerèsère Szer
temi lehetne, olyan rendelèsèret temni melyèt tsupàn tsak az
Edgyeſſègnek oltalmazàsara crèloznak; ès ezèlet: midòn à Szùrsèg
egy hòza magàval. Jussa vagyon Közönséges Anyaſz: Egy Hàz Janà-
tsis òssze hìvni; mint à Püspökök Körül leg elsönek, abban
döll ülni ès à maga vokat ìtèletèt elöll meg mondani.

Melyèket mindazonàltal ugy dell megis èrtèni, hogy à Püspökòl
magoktolis Közönséges gyülès tartàst tègett òssze gyülekezhetnek,
abagy à Keresztèny Fejedelmektöl òssze gyülèsre kènyèrètethessènek,
az Romai akòr à Papànak is mint az Egèsz Anyaſz: Egyhàz
alà rendelèsèret stemellyuek külön, föben jàro ok nèlkül ki ma-
radni nem Szabad. Továbbà hogy az Papànak elöll ùlève
ès elsö vokat altal, az Anyaſz: Egyhàzi Janàtsban à több Püspökök
nek vokot, ha szintèn à Papa èrtelmènek ellene talàlnàis lenni
meg nem èrtèlmèzètik; hanem ezek à Püspökök vokai, à Papànak
meg-evösitève nèlkülis; maga erejèben meg-àllò vègzèst tèsznek
Es Vègezetve hogy egy Papàtol òssze hivattatva Anyaſz: Gy-
hàzi Jdòtàrt Gyülèsnek, ne legyen Szabad, sem az helyre, sem à
Környül àllo Dolgokra, sem à Hivatal nèlkül oda fel-gyült Sze-
mèllyekre nèzve, à Fejedelmi ès Püspöki Jugsàgbòl Küssebbsègère len-
ni; ugymint amely mindenik èppen az Edgyeſſègnek fenn tartà-
sàra tartozik.

A Papànak igaz Cznèvèi art fogjàk à Papàk tisztelni; akinek
mint à Püspökök leg elsönek, ej pèlda adoni, leg elöllis Kùrèg à
Vègi Anyaſz: Egyhàznak tòrvènnyeit meg tartani; azokat leg elöll
elè terjesztteni, ej leg-elöll azon òrvendezni; hogy az Anyaſz: Gy-
hàznak ej à tiszta Erlèsèi Jengitènek Jstentöl fel fegyver-
zètètt oltalmazgi oly igèn jo elö menetellel ès gyorsan ta-
làljàk à jobb rendelètèket; azokat ugyanan valo kìvànsa hozà.

Lokva

Sokra ej meg-erösitteèsekre. Midön fogjàk maèr à Pàpàt
aròl igaz esmèröi ej tisztelöji fogadni; sömmi azt elöre meg
mondani. Nem gondolvàn azzal, mi módon fogadtàk à
Pàpàkot à közèp üdöben, meg-fogjàk ezek alàràtoj tisztelet-
tel ej Szemèlyessèggel viseltetni ò elöttè olyan formàn haj-
tani, amilèppen magàt valaki ej màs Püspök elött meg hajtya
amilèppen valaki, egy maèr Püspöknek à maga àldàsàt hàlla-
dàssal meg közönni.

Azt ugyan nem lehet gyanìtani, hogy à Pàpa ugy mint Pàpa,
ej à maga Pàpasàgàbeli hivatallya vègett jöjjön; mivel mi nàl-
lunk kezdöl fogva, nem az èdgyessègnek vessèdelemben valo
forgàsàra, hànem inkàbb annak olly bizonyal valo meg e-
gösittèse találtatik; amely bizonyal az el-fordult helytelen
Szokàsoknak el-törlèse, ej az Anyaszt: Egyhàzi tiszta fenyitèknek
helyre àlittàsa à Keresztènyeket az Hitben ej à jo erköltsökben
egyenesebbrè tèzi, söt az el szakadtakat ismèt èdgyesitteni
elègsèges.

Azt Pàpa annakokàèrt vagy ugy jö mint külsö Orszàgi Feje-
delem. Es arrol tudgynk mi módon kell fogadni az külsö
Orszàgi Fejedelmeket; vagy pedig ugy jo mint egy Püspök, ej e'
tekintetbenis tudgynk; hogy az el-jövö idegen Püspökök az hely-
bèli Püspökönek kezek alà nem Szolnak, ej Semmi rendi
vàl valo tiszteletet nem kivànnak; Egyeb ràant à Pàpànak
ugy mint Pàpànak, nem Szabad magàt egy Püspöknek is dolgàban
bele àvatni; ej azokhoz hasonlò ej tisztessègènek küssebbsègère vala-
mit tselekedni; hanem ha azt à Szükség el-unalhatatlanul ugy
kivànnà.

A Pàpai ej Püspöki mèltosàgok azon kivülis Papi belsö mèl-
tosàgok, mellyek az Anyasz: Egyhàzon kivül à külsö Polgari mèl-
tosàgokhoz kezdetben tsak arràl à tisztessègbeli fö Rangal
elhetnek; à melyet ö nèkiek az Helysègnek Fejedelme Unged:
Önnön maga az üdveritö az Apostolok között Semmi elsö
Rendet külsöèppen meg-nem kezdette; annyival inkàbb
Sohult nem làttyuk; hogy ö nèkiek à Kiràllyok felett valo elsö
rendet Kivànni meg engedte volna. Midön azt m. nèkiek
A Pogànyokon Uralkodnak azò Kiràllyaik; ej akiknek
azon birodalmok vagyon, jol tèvönek hivattatnak Ti
pedig nem ugy; hanem aki leg-nagyobb közöttetek ollyan
legyen, mint à leg küssebb; ej à fö ollyan legyen mint aki
Szolgàl Luk. Evang. XXII: 25. 26.

E dologban annakokàèrt függ minden annak az Ural-
kodonak szabad akarattyàn; akiknek földèben birodalmàban
jò à Pàpa. Minèkünk elég az, ha tudgynk. Mit sokat à Pàpa.

Nyomtatàs.

Nyomtattatott à Könyvekrek vizsgalàsàra Rendeltetett Szàri Kiràlyi Commissionak Engedelmèvel Bètsben Nemes Kurzbeck Josefnèl 1782.

Mitsoda Egy Püspök?

Eibel àltal Bètsben. Nemes Kurzbeck Josefn. 1782

§. 1. Önnön maga annak Urunk Jèsus Krisztus; ahi noha minet Istennek Fija, ès è világnak meg-Váltoja minden-eknek felette fel-magasztaltatott; mind azon àltal az Egyhàzi Méltosàgokrol Sokvàn öis nem nagyobb hatalmu èpi Püspök. Èrèpen Hollandiai hellyesen Willhelm nèvü Fàrisi Püspök, aminet Pereira meg irta, à Püspökök hatalmokrol valo munkàjànak Ajànlo Levelèben, melyet irt à Portugalliai Orszàgi Fö Fiskalehez Püspökèhez à 7k ej 8k Levelèben

§. 2. Tudni illik: Az Krisztus azmaga Apostolait ugy bottàtotta el, valamint azo Attya ötet el-bottàtotta Jan. Evang. xx: 21. Ha azèrt à Püspökök nàlok, akik az Apostolokuak Hivatalok-ban ò utànuk követ-keztenek; à Püspökèis azon modon bottattatnak ki, ej követ-keztèppen ò nèkiek ugyan azon Egyhàzi mèltosàgok vagyon, amely vagyon à Krisztusnak ugy minet Tudnek

§. 3. Ki bottàtvàn az Üdveritto àz Apostolokot: azt az egèsz hatalmatis adta nèkiek; amely ò nèki adattatott vala Matt. 28: 1-8. Nintsen azèrt az Anyaszentegyhàzban à Püspöki hatalomnàl semmi nagyobb hatalom.

§. 4. Ha mar az Anyaszentegyhàznak termèszeti igazgatàsàra nèzve à Püspöki Hatalomnàl semmi nagyobb hatalom nintsen; ugy magàbol az Hivatalbol következik; hogy ebben à tekintetben èdgyik Püspöknek sintsen nagyobb hatalma mint à màsik Püspöknek; noha ugy magàbol az Hivatalbol nyilvàn vagyon azis; hogy mikor az Hitnek dolgairol, vagy az üdvossègre sükrèges Erkölcsi Tudomànyokrol kèrdès tàmad: olyankor, ki kè-szèlyes Szerent, à Püspökök közül tartozik magat, egy Püspöki Gyülèsnek alàjà vetni, minthogy ugyan, egy illyen Püspöki Gyülès, amaga Püspöki hatalmat össze foglalo közvel gyakorolhatja azok ellen, akik nem Püspökök hanem tèvelygö Tanitok.

§. 5. Ha à szt: Lèlekben Hellyek èképen Hollandnak: Telyes Hatalom adattatot èmbèrem à Mennyen èr à földön. Mennyből azèrt Péter Lè-t. Imè Péter èn te veled vagyok minden vilàg végezetig. Péter èn el-küldöm te rèád; az èn Atyàmnak ìgèretet, te pedig marad-

maradj Jerusálemben, míg onnan fellyül fel-öltöztetel Mennyei
erövel. Péter-! annálfogva engemet az Atyám el-bótsát"
tott; azonképpen enis el-botsátalak tégedet, nem Különben
teis viszont botsáj-el másokot. Péter-! Végy csak te egye"
dül fel: Lelket, akiknek büneiket tü meg-botsáttyátok, csak
azoknak botsáttatnak meg; ej akiknek csak te egyedül tartod
meg-bünöket, azoknak bünök tartatnak meg. Ha Pünkösd"
nek napjan amidön minden Apostolok egyenlö akarattal ejj
helyben együtt valának, csak egy meg oszlott nyelv látzatot
volna, ej az csak egyedül Péterre szállott volna; ugy bizon"
nyára már-a dologból következtetni lehetne ki-hozni.

De szt. Máténál xxviij: 18. Luk. xiv: 42. Jan. xx: 21-22 és Csel. ii: t.
Ezek helyett. vissza feleletül: Ezek helyett menny el tanits. Keresztyé
neket olvassad: Mennyetek-el tanitsatok Keresztellyetek. Ez helyett:
Ki te veled vagyok igy olvastatik: veletek vagyok. Ez helyett:
Te reád el küldöm ez ki Atyámnak igéretét igy olvastatik:
Ti reátok stb. Ez helyett: El-botsátlak tégedet. igy olvastatik: el-
botsátlak titeket. ez helyett: Végy fel: Lelket: igy olvastatik
Vegyetek fel: Lelket: Ez helyett: Akiknek te büneiket meg-bo"
csátod. igy olvastatik: akiknek büneiket meg-botsáttyátok. Ki
ki végezetre ugy olvassuk; hogy annyi reszketve ozlott nyel"
vekről látzatnak, amennyin azon az helyen együtt vol"
tanak; ej hogy ezek a Nyelvek ültenek mindenüvé azok közül.

§. 6. Ha ezzel a fel: Irásbéli helyek vissza forditva irat"
tatnak volna; ugy Cypr. annus is s: Libl. de Unit. Eccles. szerez
helyett a szó hellyett: Kettség nélkül Péterrel a több Apostolok
Egyenlök voltanak; ej velle együtt a több Apostolok; ugyan
azon méltosaggal ej Egy forma hatalommal birtanak
epppen ugy; mint a közép üdöben elt Theologusok, ej Egy"
házi Törvény-tudok, elégen irt volna: A több Apostolok Péter"
rel egyenlök nem voltanak, ej Péter felsöbb méltosagot ej
nagyobb hatalmat vett. Nem kevésbé Hieronymus s: Libl. r.
Adv. Jov.: minden tartozodason kivül szabadosan nem igy
irt volna: Minden Apostol vette vala a Menyországnak
kulcsait, ej az Anyaszt: Egyházt azok közül mind együtten egyenlö
képpen fundáltatott; Hanem elégen irt volna. Csak egyedül
vévé Péter a Menyországnak kulcsait; ej az Anyaszt: Egy ház gye"
dül Péteren fundáltatott.

§. 7. Arról a fel: Agoston is s: Serm 118. de Verb. Cap. ii: 4.

de agend. cap. 30. :/ maj nyelven szollott volna ezt mondvan: A Kolostor nem az Anyaszt: Egyház; hanem csak egy Ember neve vala. Péter a Tanítványok közöt Egyedül-volt az, aki meg érdemelte; hogy az Urnak nyáját legeltesse. Legeltessed az Enyimeket, egyedül csak Péterre tartozik. Holott pedig ekképpen szoll: Nem egy Ember, hanem az Anyaszt: Egyház vette a Kolostort. Nem egyedül Péter volt az, akire az Enyhek birattak, nével ezaz pásztorsolat mindenik Apostolra tartozik

§. 8. Ha a szt: Evangyeliomnal mindgyárt csak részáron járzani találni; mellyek határnál oltalmára szolgálnak; akik a Püspöki hatalom mellett, egy nagyobb hatalmat; ugymint a Papáét a szt: Írástol ki hozni akarják. Ez ha az Istennek maga beszédét, nem az Egesz Anyaszt: Egyházra; hanem az ollyan szt: Írást vagy Egyházi Törvényt Tanitóra ej csatolstárra birta volna, aminémüeket a közép Kor elé hozott; ugy az effele változtatások ollyan bizonyság lettek volna! valamint hogy az Ujj Misse mondo Könyvek a végekhez már tovább nem haszonlatosok.

§. 9. Az Apostoli Tselekedetekben Hatodik részének más-odik Ivében ami irva vagyon, legottan következendő modon hozodott volna elö: Péter össze hivva a Tanítványoknak sokasagokat ezt mondotta: Nem illik hogy ti az Istennek beszédét el-hadgyátok; ès az asztalnak szolgáltok. Ezért válasszatok Diaconusok, a meg-erösitetej végett Péter elejben állitassanak.

Nem Különben a 15k Részből. Talt ej Barnabást ekképen lehetett volna például elö hozni (:szi talni:) ugy modon t.i. tettzet a nékie; a Kornyul metélkedés-felöl támadott kétségnek dolgában, legottan Péterhez ugymint Papához Menni; mimodon Péter legottan Egyházi közönségej Gyülést (: concilium:) hivott össze; melyben valami akadály miatt nem ekkezven meg-jelenni, a maga részében oda követeket bocsátana; mimodon tovább Pálnak ej a' több Apostolnak Egész itélet tétetek e materiák, nem az ügyet végképpen el-igazitto, valamely Ecclesiai végezés; hanem csak Papai meg-Ajnyi töllök fel-adott vélekedések valának; mi modon ezá végezést meg-erösitö Bullával küj adattatott (: Expediáltatott:) végig pedig ezzel a Kérdéssel: Péter a Pápa nevezetem legelsö? Es illyen szollásnak formájával: Tetszett a szt: Lelknek ekkén-

nékem

nèrem. Es vègezetre mi módon à XVI^k Lèpnek IV. Fèj-
ènèrem. Es végezetre mi módon a XVI^k Lépnek IV. Fèj-
az Apostolok módon az Vàrosodon àltal mènnènek tanit„
tyàk vala azokat, hogy meg-tartanàk, valamellyeket Péter
Papa vègezett ès rendelt.

§. 10. Akkor sz: Pàlnak ugyan ott az 20^k Lèpnek 28^k
Fèben igy tètett volna Szollani: Vigyàzzatok ti magatokra ès az
Egèsz nyàjra; melyen tütökèt Péter Papa Püspökké tett; az
Isten Anyàs: Egyhàzànak igazgatàsàra; fődeppen pedig sz:
Pàlnak Szavait; mely vagyon a Galatiàk ìrt Levèlnek 2^k
Fèjèben Képen tètett volna meg-vàltoztatni: Valamikèpen
Péter Papának leg-nagyobb tekintetes; ès leg nagyobb hatalma va-
gyon; ugy Szinten ènnèkem valamivel birok, ò tölle adattatott.
Péter hìvta èn rèám az Evangyèliomnak predikàlatàsàt à Poga-
nyok között; mert ùgy Pètèrrel èpgyùtt erösz az Apostolsàgban
à Zsidók között, ugyan az tsak Péter àltal èn velem is erösz
à Poganyok között. Es azért az Elsö Lèpèsnis ekképpen
tètett volna Neveztetni: Pàl Istennek ès sz: Péter Kèpènek
Kegyelmèböl Apostal. Evvel pedig eszèbe èmlèkezzèk à fènn tsàlt
Fèjèben mutatsa.

§. 11. Ilyen módon à Püspöki Hatalom felett emelkedet
Kiràlyi mèltosàg valamennyivel erösebbnek volna bè hozva
à sz: Iràsban; mivel hogy abban nèvezet szerint à Cardinàli
Sorvol valamit mèg tàvolrol se lehet talàlni; ès èppen azon
tellyes hatalom àltal; melyet à Kristus az Apostolokra
adott. Es felsöbb Kàrdinàli si Hatalom az Anyas: Egy-
hàznak tekintetèben igazgatàsàra nèzve Ki rendeltetett.

Akarta ugyan Egyik màsik sz: Papàit: az Közep idöben
azt meg-bizonyittani, hogy à Kùldetèsnek szentlèlekrül à Kö-
tustol akkor rendelkezènek; mikor ö èrdemèröl üzött Ki,
à Templomban tanitott ès olvasott, magà az Zsidok ellyen-
nek nevezte, ès à maga Tanitvànyait Vilàg világossà-
gànak. De ama sz: Iràsbeli kellyek:

Es Bàrsonyban öltöztetèk ötöt sz: Ján. Evan. 19^k Lèpe 15: 2.
Matt. 27: 28.: ès nem èltenek mègis vissza annak meg-proba-
làsàra; hogy à Cardinalis Hivatalt az Istentöl rendelte
légyen. Ezzel tartanak annal ezèrt; mivel az Istent Rendelèsèt
Változhatatlanok; itt pedig alàbb mindgyàrt az 31^k Kolu
Matt. 18^k Lèpèsben azutàn à Követ kezik: hogy ötet à Bàrsony-
köntösböl Ismèt le vetkeztetèk. Egyèb aránt à sz: Evan-
gyeliom

gyèlionban; nintsen Bársonyrol egy helyenis Emlèkezet
thàsnut hanem à minden àrt Emlitett, Hellyen; ej sz: Euhàte-
nàl à 16k Lèpnèk 19k Ybèn. Es Tèt. 16: 14k Ybèn:
Anna Bársony Szövö" (: vagy àrulo:) Lydia az Irt vèsz. ej Ybes
alatt. Egy appony állat pedig Kinek Lydia vala neve, ki
thiatirábol Vàrossàban bársony àrut vala Istenfélö" ami
tanitàsnakot halgatà; Kinek az Ur meg nyità Szivet, hogy
figyelmezne azokra; amellyekre Pál rabnàd vala.

§. 12. Még emlèkis Levèsbé lehetne valamit à Sz.
irásbol venden Sedni, à Dátàriának (azaz: Annak az
Romai (: ugy nevezhetni Apostoli Szèk:) Udvari Cancellariának
meg-bè Igyitt àsàra; a melytöl az Anyasz: Egy hàr Szàmara
Meg-tartatott Beneficiumoknak: (Jòlèkek:) ki àdàsokat, az
Szèretèsekbe ej ingyen Adományokat ki fogàsait; az Hàza-
sági akadàllyokban Törvènnyel ellènkezö dolgokban, az Hà-
zassagon kivül Született Gyermekek Születèsi tisztessègek
(: tòvènyessègek:) helyre hozàsàban; az Emberi Elet
idejenek nèvelèsèben (vagy Küssebbitèsèben (: retractatio :)
meg. tiltàsàtol Engedelmeket (: dispensatiokat :).
Ugy az Egyhàzi Szolgàknak el-idegenitèsère: Erdèsiek
nek ösze foglalàsokra: Külön Szàzadtatàsokra: Vagy elis
tòrlèsekre valo meg-èdgyezèst: Nem Külömben à fogàdàs
tètelek alatt valo fel-Szabaditàsokat: Sententziàknak
végezèsenek, meg ezösitèsèit; ej, mas effele dolgokat
Ellene Kèrni; ej bizonyos taxa penzt minden azokèrt fizetni:

Tudnia illik: az Apostoli Tseleedetenek Nyolczadik
Lèpèsèben, az holott Simon az (: Apostoli:) hatalmat penzen akarja
vala meg-vàsàrolni ej illyen feleletet nyert vala? A te pèn-
zed veled együtt vesszen el. Nints mod ôda allatomis-
Annyit bè lopni, ej bè tudattatni hogy nèmellyek minden
akkor Petert elèpen Szollitsàk meg: Szentsèges Atya! Te
vagy minden Papi mèltosàgodnak Ura! ès azèrt te semmi
Kinoniàdat (: à Szèki dolgokbe penzen valo el-adàsàval:) nem
vèdezhetsz De ha nègyed te azèrt az hatalomert ej mèltosà-
gert melyet Simon Magus Kòr, semmit el-nem akarsz vetni
tseledegyèl tehàt illyen modon.
1ször azèrt Simon Magust azèrt dorgàlni, hogy minden Apostolok-
hoz, nem pedig tsak te hozzad egyedül folyamodott.
2szor: Tartsd kivàltképpen magadnak azt à hatalmat, hogy ö nèki

abjolutiot

absolutiot fel-oldozást adhass, ha minden ast te tőlled hű
nem való bánattal kérni fogja. 3szor: Erősítsed meg
ötet Hivatalában ugy mint Püspöt De 4szer: Kerd el
különösön rajta a Püspöri Hivatalra való fel-szentelteted
5ször: Nem figyelmezven mégis arra hogy ő már fel-szentelte-
tett; meg ne engedd neki a Püspöri hatalommal mind addig élni,
valamedig a palástotis meg nem szerette, ej arral együtt, az
maga ütségét szoros forma szerint való Eskűvéssel; mint eppen
a Szeged-Enednek Fobbágyai, ej Vasallyai szokták be esküni
5ször: Mivel mind ezek mellett a dolgok mellett, sok iratok, ej
azért sok ivo Dőrök-is kűrsigesek; tehat vagy pénzül fizetett
Simontol; ej a Következendő üdőben minden Püspöktől, Kovánt
Sem ugy ugyan mint a Papi Méltosagnak áverét; hanem csak az
Udvari Cancellariának tartására meg-kivántato költséget; ollyan for-
mán pedig; hogy ők a méltosagot ne nyerhessed-el addig; mig előre
a pénzt meg nem fizetik. Te magad szentséges Atya!
tartsd meg a te magad számodra minden fundusbol fő-forrásból:)
az Első Ehrendőbeli egész jövedelmet; és ugyan azt az Ittalmat,
melyet te a Pü. pöknek, adtz, vesd olly szoros határok közé, hogy
a te számodra kámtalan sok meg esheto történetek maradjanak
fenn; amelyekben illyen vagy amolyan dolgot. Emeleed tsak te tőle,
led lehessen meg-szerzeni; hogy adik te tőlled valamit meg nyernek
mind azok ők pénzt fizetnek a szerént; amint a Ki szabot Taxa
rendelésben fel-jegyzve találtatik; ezek pedig korant sem a
meg-nyert dologért, hanem Cancellariának tartására.

Szentséges Atya! tsak most nem régiben kerültek egy valaki
hogy te tőled valamit kaphat f: Ar f. Tsel. s: W.C. amelyre te ő neki
ört feleltek: Arányod ej ernstöd nekem mintsem, de bizonyára
ötet meg-gyogyitottad, de talán többet koldult ő akkor; valóban
meg-kántán az ut felen feküdnék; hogy sem annint most munká-
jával kereset magának. Ő vallyon mi modon fogja neki,
az edig volt nyugodalmas élet után, kasznára venni, az erős mezei
tabora vagy más munka, avagy a Katonaság, vagy pedig a Tanolás;
mely ugyis nem jó, hogy az Emberek igen okosok ne legyenek.

Ha Jenéked Szentséges Atya! arányod ej ernstöd mintsem, vagy
más Embereknek; kiknek Szükség a Te udvari Cancellariádhoz
járulni. Vedd be hát ötöket a Te udvari Cancellariádba
ott jó élete legyen, ott irogathat Bullákot, Brevéket ej egyéb
Apostoli levelet; ej bizonnyára ennek a terhes munkának
voltával nem panaszolkodnak.

Nem ugy vagyone! hogy minte mod ereket a Püspöki hata-
lomnak el-beélésére a jót: irásban belé nyujtatni? Nem lehet

bizonnyára

bizonnyára? mert az Urnak beszéde meg marad mind örökre
meg-áll ez az igazságra: hogy a Püspöki Hatalom a Keresztény
Anyaszentségben annak tellyes igazgatására nézve a leg nagyobb
hatalom légyen.

§. 13. Sőt hanyatlás, ahi nem vala jelen, midőn a Krisztus a
Tanitványoknak meg-jelent, vette ugyan azon felső hatalmat, mely
a több Tanitványoknak adattatott; mert a Krisztusnak nem volt
czélja az egyiket vagy másikot, hanem mindgyájokat az maga
Urának meg-ajándékozni, ej az annak bővebbre nem szoritta
tott tsak az jelenvalókhoz, hanem az Apostoloknak egész Sze-
gére ki terjedett. amint Szent Ágoston Alexandriai Cyrillus Sz:
János V:dik Részének 22:dik 23:dik Versit magyarázván.

Amely egyszersmind elégségesképpen bizonyittya azt hogy a
mostani Püspököknek, jollehet a Krisztus ő rájok láthatatlanképpen nem
lehellett, mindazonáltal mint a kik az Apostolok után azon-ki-
vatalban Követtetnek; ugyan azon leg-felső Hatalmat vetik,
mert egyéb avagy azoknál a kik Péter után az ő Hivatalában
Követtetnek, semmi hatalommal nem birnának; minthogy tsak
Péter vala jelen akkor; midőn a fő: Élek adattatott.

§. 14. A Nagy Gergely Szentséges Pápa; igen Szép Vallást
tett arról, mi légyen a Püspöki Hatalom, ej Méltóság; ér mely
igen idegen lett attól; hogy magát a több Püspökök felett fel-emelje
Egy illyen Követtezendő Levelében: Jelenti Nékem azt is Szen-
tséged, hogy egy bizonyos Embernek fel-fuvalkodott, ej kevély ség-
ből származott szóllás formával soha többé nem ir. Mégis a
Szentséged hozzám küldött Levelében illyen szók vadnak, mint
Szentséged parantsolta. Kérem hogy effele szóllás formával
ennek utánna ne éllyen. Mert igenis tudom én Kitsoda vagyok
ej Kitsodák légyetek tűis, hivatalbéli méltóságtok szerént Ene-
kem Atyámfiai. Erkölcsötök szerént pedig Atyáim. Azért amit
én hasznosnak lenni találtam, nem parantsoltam hanem Szor-
galmatoson meg-jelentettem. Mindazonáltal nem úgy találom
hogy Szentséged annak ellene én ottan Emlékeztettem tökéletesen.
ennyében tartotta volna. Mert én meg-mondottam hogy Senki
engemet sem mást akárkit effele Titulusokkal az irásban ne-
illessen, mégis én, aki ezt meg-tiltottam vala; az hozzám küldött
Levelében fellyül mindgyárt; illyen kevélységgel telyes Titulust —
olvasok: Ut Közönséges Püspöknek Kérem Szentségedet, ennek utá-
na semmit efélétt telyességgel többé ne tselekedgyék. Ti Püspö-
kök bizonnyára magatokról vonnyátok le azt; amit az Hiva-
talon fellyül másra ruháztok. Mert én nem beszédek által
hanem erkölcsök által ügyekezem magosabban emelkedni, nemis
számlálom azt az én tisztességemre szolgáló dolgok közzé, amely
felöl tudom, hogy az én Atyámfiait tisztességektől meg-fosztja

A közön

A' Közönséges Anyaszentegyház az én tisztességem, mellyről nagyobb ügyekezettel járnak két-Püspöki méltóságokban, az én hozzám hasonló állapotyában; annyival inkább meg-tiszteltetem találom magamot. Akkor vagyok én valósággal meg-tisztelteted; midőn kinek kinek a néki tartozó tisztességet meg-adattatik. Akkor engemet Szentséged! Közönséges Püspöknek nevez, akkor bizony azt vallya meg, hogy nem az ami én vagyok közönségesképpen a Szentséged Szavai szerint. Ez pedig távol légyen. Távozzanak innen azok a szók, amelyek az hijabanvelosajot fel-fujják, és a Keresztényi szeretetet megsértik. Emlékezni fog még arra Szentséged; hogy az illyen tisztességnek neve-zetével a Chalcedonbéli Egyházi két Tanács; és az után az össze gyülekezett Püspökök is; az én előttem élt, Romai Püspökökis meg-kí-méltálták; de arrol egyik közülök élni nem akart (: ad Evlog. Alexandr. lib. 30. Libl. 8. Judic. t :)

§. 15. Ez az óda Annalis: Hogy Szt: Ignatiustol (: in Ep. ad Ephes. :) Szt. Ambrustol in Comment ad 1. Cor. 12. Sz: Augustinustol (: in Enchir. quintae et Novi Testamenti cap. 72. :) Szt: Basiliustol (: Longe Mo-nost. cap. 22 :) Sot annyi Sok regi és ujjabb Egyházi közönsé-ges Gyülésektől amint Hadrianusnál meg-leket olvasni. Minden Püspök Krisztus Vicariusának heveztetik.

§. 16. Szt: Cyprianus nem szolhatott volna szabadosabban. E' Püspöki Hatalomnak Nagyságával, és hogy attol egy Romai Pü-spöknek és Papának Hatalma semmitis él-nem vonhat, mint midőn a Karthago Városbeli Egyházi Közönséges Gyülésben 255ik Esztendő tájban. Istvan Pápa ellen következendo modon szolott: Senki mi közüllünk azzal nem élvezik, hogy ő Püspököknek Pü-spöje légyen, senki nem ügyekezik azo Püspök társaitol Val-kodásbeli Fenyegetésekkel az Engedelmességet erőszakosan ki te-rezni; mivelhogy mindenik Püspöknek abban, amit jonak ta-lál egy annyira szabados hatalma vagyon; hogy ő mástol leg-kissebb számadásra nincs; sintén ugy nem vonattathatik, valamint hogy ő másoknak birájok nem lehet. Várjuk-el hát mind-jon annak Urunk Jesus Krisztusnak ítéletét; akinek csak egyedül vagyon hatalma minden az maga Anyaszentegyházában Igazgatókká tenni, és mindon igazgattat azt, azzal minket számoltatni.

§. 17. De vallyon miképpen lehet hát leg-nagyobb hatalom a Püspöki Hatalom, midőn ómion magok az Ecclesiai Atyák Szt: Péterrt, Apostolok Fejedelmének neveztek? Boldog Istenem! Mint lehetne immár elégge meg irva? Nem lehetne (: Szt: Atyák

nak irá

nak iràsaiban nyàlvàn olvasni, minodon ök meg-vallottàk, hogy az Kristus minden Apostoloknak egyenlö hatalmat adott, ej dereg minyajoknak mondotta: annit Péternek mondott; a'hez ö mitt adott vagy Kollott; mint ali arrol à több Apostolotnak Kepe ket iràsaiban olvasni, minodon ök meg-vallottàk, hogy a'Reg jobb Catholicus Irok nem meg-vallottàk; hogy némellyek à fel: Atyàk közzül pompàj Kollàsokkal gyakron alkalmatossàgot adtanak az helytelen magyarazatra ej onmaga tievedesnek meg-mutatàsàra; mintsoda ezek lehben tartya ö Péternek Apostolok Fejedelmének tudnia illik. Valamint Platois. à Filosofusok [: Böltsek :] Fejedelmének nevezetik; de nem olyan értèlemben; mint ha azért màsok èppen annyi Böltsességet, eppen annyi igazsàgot ej èppen annyi Talentomot, nem vehetnének az Istentöl, és ha kintebb ölöt Plato semmiben nem okratta volnais [: vagy nem approbàltatnanak volnais; ha kintebb ök Platotol: mint Filosofustol [: Böltsességben :] Mestereiktöl:] meg nem erösittetnek volnais:] ej minthà szabad volna azért Platonal màj Böltsek Eleze alà szollani.

E felett: az effele nevezetek, tulajdonsàgok, és hasonlatossàgok, soha minden részben edgyüvé nem illenek, ej ugyan azon fel: tiszta nyelvet irja in [: Epist. ad Evang.] Akárhol legyen egy Püspök, akár Romàban akar Euguelimban, Constantinàpolyban, avagy Regimmban Alexandriàban vagy Tanisban, de ugyan azon Egy Püspöki hatalma vagyon. A Romai Püspöknek mint a Püspökök között elsönek, semmi Eletségben nem hozza az Elöl ülést; de azért egy Püspök mégis ollyan mint a màsik tsak; ej az elöl ülés nem do nagyobb hatalmat. Nem ugy vagyonè hat er?

Solyon azért ismèt fel: Augustinus, akit majd ezen szoval a dolgot igy tèsi ki: Mi Püspökök ami Hivatalbeli Mèltosàgunkra nezve, Edgyenlök ollyan mint a màsik; noha te magosabb Szeken a többinek elötte ülsz Lib. 4do. Epistol. Pelagii.

§ 18. A Régi Romai Püspöki Székrül, mint hogy Roma Szépsèri Város vala; a mi Atyànk mèltàn rendelnek valami mèltosagot Eppen Koll a Kàlczedoni Erlèsiai Tanàcs a 28ik Canonb. Es bizony ami maradèkainkis valaha ez utàn èppen az mondhatnak: A Bècsben lèvö Püspöki Székrül, minthogy a Szàsznak lako Városa vala. Ugy a Pàrisban Madritban, Neapolisban lèvö Püspöki Székrül; minthogy ezek Kiràlyi lako Városok valànak mèltàn rendelnek ami Atyànk nèmi nèmü elsö Mèltosagot.

Meg-bizonyìttatott azon mondàsbamis nehnek Erthessa er: Mitsoda a Papa? Hogy az Anya fel: Egyhàz Edgyessègère valo különöj vigyàzàs a Romai Püspökön kivül màs Püspökreis bizatt.

tatt

tarhatnék; midőn è dologra nézve t:tsa Emberi Rendelésen áll, és,
rée vagy annarae bizattassék ez à Hivatal, é; midőn à Papai Lang
/: character :/ nem el-törölhetetlen mélto:ság; valamint hogy nem
csak olyanok, akik Papaságot törvény-telenül viseltenek-, hanem
igaz uton modon választott Papáris, téreztenek le helyes okokból, é;
égész törvény szerint való jogal az Magok Hivatalokból Szász Vicd
Hist. Ec. t. pag. 316. Januvi Lib II: Epist. 1. Hadriani I. VIII. Collat. 1525.

Csak egyedül hát a Püspöki Hatalom à leg felsöbb Hatalom, melyel
él- mindenik Püspök à maga környékében; é; à mellyel élnek minden
Püspökök együt gondoltatván az Egész Anya:sz: Egyházban, vagy an-
nak valamely részében, ahol Szükségek midőn, vagy Egyházi Ta-
nátsz végett össze gyülnek, vagy pedig össze gyülésen kivülis
együtt meg-egyeznek.

§. 19. Aki à Papát à maga üdöben az Hütnek dolgaiban leg fel-
söbb itélö Birónak, vagy pedig az Itélet tételben tsalhatatlanak
akarná tartani, ez az Emberek általán fogva ollyanak lenni
föltetnék; akik à sz:t Irásban az Apostoloknak evedeli Tudomá-
nyokban à sz:t Atyákban, é; az Egyhári Historiákban éppen tu-
datlan; é; vagy csak ugy szólt; amint à Szükségek tudományok-
nak hijjával lévén boldogtalanul érti à dolgot; vagy pedig csak
bizonyos okoktol indittatvan ugy akar szólani. Még azonis, a-
kik az Oskolákban az leg-alsobb rendü Hallgatók:sz: tanitványok:
közé járnak, nem könnyen tévelyednek-el; ezen fel-tett igazságok
mellett; mivel hogy ezt dolog igen könnyü, é; világos à meg-értésre

§. 20. Midőn à Püspökök minden körben-verés nélkül egyene-
sen az Istentöl vettenek minden hatalmat; mely az Anya:sz: Egyháznak
igazgatására Szükséges Következik abból; hogy tehetséggel é;
szuff Isitsen ollyan; mellyel à Püspököknek ezek à végre ne lehetne
élni. Sem à Papa sem Ersek ebben öket meg nem gátolhattya,
vagy eleiben határt nem szabhat, é; à Papának sem Erseknek
nintsen semmi fussa à Püspököt ellen ki élni; midőn ök sem az
Hittöl sem az üdvességre Szükséges Evangelii Tudományoktol sem
az Ekgyességtöl el-nem állanak, hogy most neki Emlitsem azt
midőn ök az Egyhári tiszta gyenitésre vissza térni; é; à Pü-
spöki fussával az Istentöl nékiek adatott Hatalom szerént
élni akarnak. Van. Espen. P. t. t. xix. Cap. 5.

§. 21. A Püspök azért à maga Környedében találtato mi-
den Emberekben, akármiként nélrosságban é; állapotban légye-
nek azok, gyakorolhattya is minden akadály nélkül, à törvény
ki Solgáltatására bövö lelki Hatalmát; à mennyiben azt az
ünnön maga Magyéjének igazgatása kivánny a; Szende rend

Derek

desen Uram! aki ezeket irod. Mi ezen Hatalom aloll ki vagynuk vétetve. Meg-gondolván hogy ismet á Baratokkal lészen bajam.

Ezek az Emberek mintha szinte á Korság gyötrené őket, ugy annyira kiáltozzák az utolso pillantásig azt hogy ők á Püspöki hatalom aloll ki vagynak vétetve; hat ugyan nem használé tellyességgel semmüs ezeknek? Istenem!.. Istenem!

Mely sokszor Ügyekeztenek itt ugyan Valojában á gyogyittáson Szt: Czipriannsnak szovaival! De vallyon hat mit mond Szt: Czipriannus igy szoll: Akik nintsenek édgyütt á Püspökkel azok Nintsenekis az Anyasz: Egyházban. Még Cáltzédon Várossában tartatott hajdon Köröniséges Egyházi Gyülés, ezen nyavallya végett, mely gyülés ezt rendelte végre:

Midön Barátok á Városokban ej Tartományokban á Püspökökneк alájja vettessenek á 4k Canonby. Akik á Megyébeli tulajdon Püspökökneк nem Engedelmeskednek, az ollyanok ha Papok; egyházi büntetéssel büntettessenek, ha külső Emberek ej Barátok léjendenek az Anyasz: Egyháznak társáságából ki vettettessenek

Imhol az Auréábeli Egyházi Gyülésis igy szoll á 19k Canonban. Szt: Bernárd aki jol tudgya vala, hogy ebben á nyavalyaban, valamint maj sok nyavallyákbanis, főképpen á betegeken áll á dolog, ezekkel á beszédekkel szoll élesen ő hozzájok: Tsudalkozom rajta hogy amu szerzetünkből valo Némely Apát Urak á Klastrombéli alázatosságot

Reliqua non multa quae absint describi desiderantur.
Si haberi et inprotocollari possint per Lectorem.

574 Continuationis Orig. Hist Eccl. a Trauno Univ. Liber IV.

Sub. IIdo Impress. Papa Romana Ecclesia. 2926.

Dum Pontifex Romanus Pius VIus Viennæ apud Jose-
phum IIdum Imperatorem ageret. Duo hæc Dística

Publica facta

actio vel allocutio Papæ et in originali pag. 748. quæ se-
quuntur desiderabantur. quæ sunt inprotocollata sequenti serie.

Mille Cruces formas Crucibus nos Papa salutas
Multas quas patimur, tergore tolle cruces
Tollendos tolerat, Tolerandos Austria tollis
Sic tollens tolerat intoleranda facis.

Sequenti Serie inprotocollatur.

Applausus Triumphalis Super Vexillo Mahumedano s: Portæ Otto-
manicæ s Superato. Per Russiæ Magnum Imperatorem cum
Romanorum Imperatore Confœderato Conjuncta et hactenus
gloriosè continuata A. 1789. Per R. Gregorium Nagy de Ny. Gál-
falva S.S. Marus. Sacrificulum Parochum Unitarium

Res Josephus Rex Excelsus fert Victoria. Imperator Triumphator tenet gloriam.
Vicit Lunam Turcicam Rex Romanam Aquilam.
Miris alis faustis Armis, orbe inclytam
Mü Josefünk Arany fejünk Ellenséget-Vert
Nagy Császárunk és Királlyunk Győzedelmet nyert
Holdat mutató Czimert, Török Hadat ej Fegyvert
Sas Szárnyával Táborával, mind verben Vészt
Turcæ Duces et Fœroces Bello perebant,
Terras amplas Christianas armis cingebant
Minabantur Gygantes Germaniæ Phalanges
De-prædanda-devastanda Regna Specimen.
Török Népek Barna Képek fel-készültenek
Fränyitzokat Vásorokat Környül vettenek
Föveg réznek Dárdasok réttentö Oriások
Pusztittásra és rablásra volt Lohanások
Imperii Teutonici Maximus Atlas,
Disposuit apposuit Viros armatas,
Belli Duces Sagaces et Milites audaces,
Represserunt Oppressorum Turcas Rapaces.
Nagy Atlástol s Botis Tanaistol Török Tábora,
Kergetteték s Széleszteték Sürü Zászlóra,
Hadi Gyors Verésektöl, ej Dátor Vitézektöl,
Ellenségek meg-vereték Keresztényektöl.
Exordium Auspicium Magna Russia,

Bello dedit

Bello dedit, viam fregit cum Germania
Hungaris adstantibus, Croatis Iuvantibus
Foederatis ac Iuratis Secundantibus

Táborozást Hadakozást, Muszka Czár kezdett,
A' Császárság Német Ország fel-költ a' mellett,
Magyarok Erejekkel Horváthok fegyverekkel,
Fel készültek s' hartzra Gyültek Sok Nemzetekkel.

Contra Portam Ottomannicam Bellum Susceptum
Consilio voto Pio usque perfectum
Victi Mahumedani, Musulmanni profani
Spoliarunt conculcarunt hos Christiani

Fényes Portát s' Birodalmát, homályositották,
Egy kélekkel Seregekkel gyászban borittyák,
Mahomednek Szentyei omlanak vitézei.
Meg fosztották s' meg tapodták Kristus Népei.

Monimentis Et Trophaeis floret Austria
Facta dedit Signa fecit, quam Illustria
Mahometis Millia arma, Castra Moenia
Sunt Triumphis et Columnis cruentis tincta

Győzedelmes Hires Neves im lett Austria,
Nagy Hatalmat Diadalmat kész mutatnia,
Törökök nek Fegyvere Mahomed Sok ezere,
Meg győzetett már el-veszett tenger Embere.

Basa Duces Aghae truces terga dederunt,
Beglerbegi Janniscerii procul fugerunt,
Christianorum Armis, Germanorum Bombardis
Hand steterunt corruerunt in Suis Castris.

Vastag Basák Kövér Agák, el-futottanak,
Nagy Jantsárok több tátárok, el-hullottanak,
Reimültek táborokb ó gazdag Sátorokb,
Ágyn tüztöl mérges füstöl kik meg-holtanak.

Belgradum Expugnatum Praxi miranda
Et Baronis et Laudonis laude Cantanda
Nostrum per Exercitum et cohortem Militum
Nomen Clarum celebrandum, est acquisitum

Nagy Belgrádon Erős Város jegye láttatott
Egy Baronak Gyors Laudonnak hire hallatott
Ostromlása Hadának, Tüz langva bombijának
Várát vette s' meg szerzette JOSef Császárnak

Arx Coccini Urbs Foxini, Novi dedicta.

Orszokva

Orzokra et Krajova Nostris relictæ
Targovischa Domitam Szabostinam Captivam
Dum Dubitza et Graditska victor tenet jam
Erös Kotzin Hires foxin Novi Várával,
Szabats Város igen záros Nagy Krajovával,
Otzokva Tenger mellett Buchurestis é felett,
Dubitzával Gráditskával á győzökké lett.
Multa Regna Sunt redempta, Jure armorum,
Vicinia Confinia Cæsareorum.
Magnis Territoriis Savi et Istri Oris
Tartaria Valachia Servia omnis.
Nagy helységek Nemzettségek meg hodoltattak
Sok országok Tartományok el foglaltattak
Meg van győzve Tatárság ej á két Olah ország.
A Dunánál és Szávánál Servia Rátzság.
Belli Duces et Principes votis plaudite
Dimicantes Triumphantes dona Sumite
Per certam victoriam quæsivistis gloriam
Cum Josepho Herculeo in Memoriam
Generalok Capitányok Princzek Hertzegek
Had Vezérek Obesterek, Vitéz Seregek
Mint jele, vitéz kedők Gyors győzedelmeskedők
Hiv Josefnek mind légyenek Szivből örvendők
Stabunt amplis in Theatris hæc Insignia,
Militiæ Victoriæ Viva præmia,
Hostibus obsistite, Triumphis acquirite,
Machinantes oppugnantes læti vincite
Vezéreknek Vitézeknek ó fegyverei.
Lesznek hegyen jele, hellyen szép czimerei.
Ostromlo Ellenséget prédálo Nemzettséget
El-üzzenek meg győzzenek Kegyetlenséget.
Vivat Noster Josephus Princeps Clementissimus
Vivat Noster Secundus Semper Augustissimus.
Ellyen annu Josefünk Kegyelmes Fejedelmünk
Élyen annu Királlynuk ennek hiven szolgáljunk.
In Die Josephi 1790 19a Marty per Gregorium Nagy
Parochum Unitarium Gagyiensem.

Keresztény Olvasó

Keresztény Olvaso

A' Következendö Egy néhány Rendekben és Levelekben, nem akarván viszsza élni á'te figyelmességeddel /: mellyet ezen ösz-ve ivet Szépsége nyujtak :/ azokban találtato Külömb gondolatok vélekedések olvasására meg-nyertem :/ melyre az Uronak is illö figyelmezni, Szándékom össze gyüjtem és össze szedni, egy-más irán irásban temni /: Experientiam ki terjedése szerént :/ azoknak a' Keresztény Egyházi v. Ekklesiai Irroknak arom. Száza-dokra nézö Iromanyait; amelyekben ej a' Melyektöl fogva nagyon világosodván kivált az Reformatio Idejétöl fogva az Evangyéli-omi Izenetet Irások; ej a' Józan gondolkodások által a' Keresz-tények. Minden törekedéssel ebben ügyekeztenek /: mint az alább le tett VIII. Pontol alatti Külömb Külömb részre el-ágazott vélek-désekből meg esmerhetni :/ hogy olyan fontos ej Tekri esmére-ter meg győzö és el-hitetö okokat hozhássanak világ szeme eléiben; amelyekkel: Unionem Religionis a' Keresztény Hütnek Edgyes-ségét /: vagy Edgyesüléset :/ ki eszközölhessék, és a' Keresztény világ szivében edgyezö /: vagy egyszerü :/ hangon belé beszélhessék

De jegyezd meg: Hogy még akkor is Köz jora törekedö Munkája-gok nem volt részre hajtás nélkül /: interessatio :/ amidön vagy ugy történt, vagy a' volt a' mozditto rugo mely benn el-végzetett. Cicero pro Domo. Vagy folytatott munkásságában, oda jött ki a' dolognak ki menetele /: vagy Eventratuma :/ amint Jésus példabeszédben tet-vala ki a' Sidoknak maga mentségére: minden ország valamely magában meg hasonlik el-pusztul, ej egy Városis vagy ház népe amely meg-hasonlik magában meg nem maradhat. Matth. 12: 25-27.

Vagy pedig azon Unionak ki eszközlésére törekedök Közül-részszerént azt állhatatosson hiven; hogy az ö Hitek minden pontyai-ban igaz; ej leg-kissebb czikkelibenis jobbitást nem esmérhet és akarnak minden Keresztény az maga Vallását tartsan igaz-zabbnak /: vagy jobbnak :/ mindenkor fenn maradna végsö Decisio végett az Itélö Szék elött. az a' Kérdés? Hogy melyik Keresz-tények az maga Hite határa hagyásával a' másiknak Hitét kéljen be-venni, hogy egy össze hozzatatsan, és minden Ágozat. Nép. Nyelv. ej Nemzetség egy értelemre reá beszéltetven, annak áldott Pallási-um vagy Unió Religionis ki eszközöltethetnek.

És már ez az belölle ki gázolhatatlan Szövetség vagy Lab-yrinthus az Evangyélium mezején. Amely olyan Antemurale movale hogy ez még arrogans /: midön Istén be tellyesedését várja ohajtya az Egész Keresztenység az Krisztus jövendölésének /: Hit egyességének :/ hogy egy oltal egy Pásztora légyen az Egész világ-nak és abban az Egész Keresztenységnek :/ be tellyesedését meg akad-

Balthasar

86

Seculum xviii. tm. mezeny Keresztey Hamaj Unio probaja. 18. pont alatt 577.

Keresztény Olvaso

A' Következendö Egy néhány Rendekben és Levelekben, nem adhatván viszsza elmi a'te figyelmességeddel /: mellyet ezen öszve vet Sokféle munkák 's sokban találtato Különb gondolatok vélekedések olvasására meg nyertem :/ melyre az Ironalis illö figyelmetlen, Szándékom öszve gyüjtem 's öszve szedni, egy más után irásban tenni /: Experientiam ki tervjedése szerént :/ azoknak a' Keresztény Egyházi v. Ekklesiai Irroknak azon. szára dolva nézö Iromanyait; amelyekben ej a' Mellyektöl fogva nagyon világosodván kivált az Reformatio Idejétöl fogva az Evangyéli. oda Izenetet Irtsok; ej a' Sokan gondolkodások által a' Keresztények. Minden törvedéssel ebben ügyekeztenek /: mint az alább le tett VIII. Pontok alatti Külömb Külömb részre el-agozott vélekedésekből meg esmerhetni :/ hogy olyan fontos ej Tellö esmére ter meg győzö 's el-hitetö okokot hozhássanak világ szeme eleiben, amelyekkel: Unionem Religionis a' Keresztény Hütnek Edgyességet /: vagy Edgyesülését :/ ki eszközölhesse't, 's a' Keresztény világ szivében edgyezö /: vagy egyszerü :/ hangon belé beszélhesse't

De jegyezd meg: Hogy még arravis köz jora törvedö Munkássá nak nem volt részre hajlás nelkül /: interessatio :/ amidön vagy ugy történt, vagy a' volt a' morditto Lugo mely benn el-vegyetett. Sicco pro Domo. vagy folytatott munkásságaiban, oda jött ki a' dolognak ki menetele /: vagy Kerultatnia :/ amit Jésus példabeszédben tett vala ki a' Sidoknak maga mentségére: minden ország valamely magában meg hasonlik el-pusztul, ej egy Városis vagy hás népe amely meg-hasonlik magában meg nem maradhat. Matt. 12: 25-27.

Vagy pedig azon Unionak ki eszközlésére törekedök Körül-vész szerént azt álhatatosson hiven; hogy az ö Hitek minden pontyai ban igaz; ej leg-üdvösebb erkölcsi bennis jobbiorát nem esmérhet 's azérént Minden Keresztény az maga Vallását tartvan igaz- zabbnak /: vagy jobbnak :/ minden dolgok fenn maradna végső Sió végett az Itélö Szék elött az a' Kérdés? Hogy melyik Keresztény tenynek az maga Hite hátra hagyásával a' másiknak Hitét kéljen be-vénni, hogy így össze hozattatvan, 's minden Ágozat. Nép. Nyelv. ej Nemzetség Egy értelemre reá beszéltetven, annak áldott Pallási um vagy Unió Religionis ki eszközöltethetnek.

És már ez az belölle ki gázolhatatlan Szövevény vagy Labyrinthus az Evangyéliom Mezején. Amely olyan Antemurale morale hogy ez még arrovmis /: midön Kinben be telyesedését várja othonya az Egész Keresztenység az Krisztus jövendölésének /: Hit egyességének :/ hogy Egy ólol egy Pásztora lészen az Egész világnak 's abban az Egész Keresztenységnek :/ be telyesedését meg mos-

Bulhatte

dulhatatlanul elöt áll: "Minden Igyben vetett vallokkal az Istenki
Házat s'annak minden nép, nyelv, ágazat, ej Nemzetségből, allo tsele,
deit össze gyüjteni ügyekező Nagy Istennel biv. Samalielek. Abdiás.
Sok Szintén Szivre-ható minden Felekezetü törekedéseknek:
Akik mind addig ebben nyomos Lépéseket tenni nem elégségesek
hanemha Elsöben: Ma holnap nem költsönözött Sugárokkal, hanem
maga valoságos fényével Ezerdenes tündökleni mindenek Szivében —
a' Kristus Jésusnak már Szintén homályban borult, ej Szintén —
tsak nem Estvéli Enyészetre hanyatlott Vigasztalo üdvezitö Evan-
gyeliomat, melyet oh fájdalom! — Másodszor: Hijában Lenél-
lünk addig, míg az olyan Lámiákat, Kedve tölt Emberekneк fa-
leikat tsiklándoztato Presbytákat Tanitokat betsülli a' Kivilág:
akik jo Ízadát mondanak az Evangyéliomnak, tőlled ugyhatik; an-
nak titkait nem fejtegetik. — Nikenek a' magános vilagi életnek
Lenélt boldogságáért az Hiszemet vajzolta Szivek táblájára: Omnis
Ecclesia Christi Inventum Humanum, Ministerium in eo Apostolorum
modus vivendi. Nec in scalo gratia nec in interno pona: Es ugy Szol-
nak az Ölet halgato népnek. Ne ut aliquid Fetüsfad Conversationem
non procrastinandam; peccatur, sed ut ne taceatur.

Egy voxon Leven az Istentelenekkel: kik az örök Életet nem re-
ménlik mondván: annú nerünk el-fejtve lészen üdö jártában ej Sen-
ki meg nem Emlékezik annú tsele Eddeinkről; mert az Ennyék el-mu-
lása annú üdönk; ej nints meg-tétsése annú végünknek; mert be-pe-
tsételtetett és senki vissza nem tér, ez annú kérünk ez annú Sokunk,
ej nints arát tudnánk hogy meg tért volna poklokból talain Koporso-
ból: Sap. 4: 2. 9. Ezek élöre botsátatván az olvasó figyelme meg
nyerésére

Thomæ Kerestes in tentandæ Unionis objecto Projectum in
XVIII. Punctis præmissæ prælocutioni adnexum ubi
est repertum ita et descriptum.

Kerestes hamár az Ekklesiastica Historianak Lantsoiban a' Kilen-
tzedik Részben az 23dik Sectától fogva a' 47dik Sectáig. A' Tanitok
által a' Keresztenyi Vallás meg-vesztegetödésének Gradicsait e' kö-
vetkezendö Részekre hozza törideden.

1so: Kezdete Után s: értsed a' Keresztény Religionak: tsak hamar a' Ta-
nitoktol el-hitetteted az Halgatokkal. Hogy az Kristusnak üdvezitö Tu-
domanya nem volna olyan világos, hogy mindenektöl meg-értheto
lehessen; hanem a' Szükölködik a' Tanitoknak titkos értelmü ej
élesen bölt-elvedö magyarázattyok nélkül.

2dik: Azért tehát a' Keresztényi tudomány Fitkos: el-rejtetett: volna
melyner el-rejtetett Kintseit Kéreni Kellene a' Tanitoktol, akik biv-
nák Egyedül Istentöl az üdvezitö Tudományt.

3dik Azért Valamellyek a' fent: Irásban mondattatnak, az Ekkléziá-
vol Kristus Márkájáról; mely kinja az üdvezitö Igasság Kintseit nem
Kell érteni az Halgatoktol, hanem a' Tanitoktol.

4dik Azért hogy a' Tanitok volnanak az Ekkléziát Ki abrá-
Zolo Ekklézia s: Ecclesia repræsentans:)

5dik.

5dik Azért az Hallgatok üdvességének kell függeni a Tanitóknak Tudományatol.

6dik Azért; hogy a Tanitók Egymás között; értelmekben Ellenkeznek; ekkor mindeneknek üdvessége függjön a Vezéreknek többségétől; mivel más igazabb meg-tsendesitője mintsem a vitsálkodásnak.

7dik: Azért az Hallgatok tartoznak tsak átalyában hinni a Tanitóknak tudományokat /: tanitásokat :/ ha nem értik azokat, mivel az ő értelmek nem meg-foghatja ezeknek a titkoknak.

8dik: Hogy azért az Hallgatok el-ne tévelyedjenek ezektől a titkoj Ellenkezéstől; ej ezeknek ellene ne mondjanak még tsalhatják feleis, az üdveritto Tudománynak igazságait be foglalni kell bizonyos /: ter- minusokban :/ szokban, ej Emlékezetekben tartando szóllásnak for- máiban.

9dik: Azért a Keresztényeknek üdvességeket, keresni kell főképpen a zoknak a formulának el-mondásában, ej ezeknek el-mondásit len- ni meg-ismerteto Jegyének az igaz Kereszténynek a ho tselekedet- tet és szeretetet lenni /: második :/ alábbvalo ej gyakorta tsalárd Jegyeknek.

10dik Továbbá hogy a Tanitók, akiknél vagyon Egyedül a vi- gilodasbeli Titkoknak koltsa, birnák a meg tselekedendőknek /: pra- xisnak :/ Ertelmek koltsait is, ej annak okáért a Keresztényeknek egy-aránt kelletik követni, minden okoskodások nélkül, akarmine- mü végzéseket a Tanitóknak, ej életről szabott kedjeket, ha szinte egyéb aránt, a dolgok felette igen különbözőknek, ej értsegei Jósa- gunknak látszanak.

11dik: Annakokáért a Tanitóknak kell lenniek, az Hallgatok előtt sokkal igen tekintetesebbeknek, kik a Kvirtusnak Mátéjok, ej erek bel- kiek az Hallgatok pedig alábbvalo Méltóságnak világiak ej testiek.

12dik: Hogy ha pedig az Hallgatok nem akarják hinni a Tanitók- nak végezéseket, vagy Engedelmességet nem akarnak azoknak tsak- nodnak, akkor az Engedetlenekkel meg kell zábolaztatni ama Lel- kiektől kelki fegyverrel azaz: Excommunicatioval, gyülekezetből valo ki ártozással.

13dik: A Királyok pedig mivel az Erkölcsi tekintetre nézve kétség nélkül az Hallgatokhoz tartoznak. Tudnek kétség nélkül alább valoknak a Püspököknél ej Tanitóknál.

14dik Az homlok ezek a Tanitók; mint Krisztusnak Successori az Krisztus Lelki Testének az Anyja /: Egyházának Fejei. Attyai v. Fér- jei. A Királyok pedig vagy akarmely Királyi Hatalmasságok az Ke- leziának /: Brachiuma :/ Karja vagy Lábai, avagy Kivülrol valok ej külsőben valo Püspökök.

15dik. Az homlok az Királyok, ha nem akarják hivatalokat ten- ni hanem ellene állanak a Püspököknek. Akkor azon Királyok ellene is élni kell, azokkal a Lelki fegyverekkel. És akkor a Kirá- lyoknak alattvalóit kell világi Brachium Gyanánt tartani.

6dik

10ik Annakorlaërt Cuberetlenség ej illetlenség volna, hogy erek-
nek à Jelli Cuberektek Püspökeïnek, ki az Excommunicatio
által, à Királlyoktol meg fosztathatnak, azoknak birto-
kok alatt légyenek, sőt inkább azokat mint tsupa Jelli Cuberek-
ket ki kelletik vinni, minden világi Birodalom alol.

11ik: Hogy pedig ittis Fejetlenség ne eredjen, Szükséges hogy
légyen ezeknek à Hivőknek valami Jelli Feje aki légyen à-
Hivőknek Vicariussa: helytartoja:)

Végezetre hogy még-ne-Ismérnéd'sa Laikusok: az hallgatói
Rendek; hogy itt è' szerént o nékiek elejekben f: áll ovnás 4sa-
lásig vetetik; ej hogy végenten à Hivőktől Ugyebeket; ezekkel
tellyességgel; ezekkel ellenkezőket tanitott. Ele kellett venni
l: ezekhez adni:) sőt legyen tsalárdságokat; hamis tsuda tételeket
Hamis Evangyeliomokna & azaz sőt tsalárd Iratnak; az első ej
tőkéletes Ecclésiai Iratnak nevei ala valott hamis Irásokat

Ezeket igy Elöre botsátvan: Igéretem szerént; ezen semmiből
nevezett Tárgyban öszve szedett VIII. pontokat annúl találtam
rendre Ugy ismám le. De Kérlek alá f: az én értelmem szerint ha-
tava, az idő, annak törvényül állása f: az életem bizonytalan
voltsége miá:) vagy nem érkezem igy annúl találta-
tik irásomban, ha tettik a következendő Tudosok itélete alá
f: hogy az által az Keresztény Vallásnak Unioja Kifejtőjét:)
botsátom.

Ezek szerént:

II. A' Keresztény Hit Edgyeztethetésének 1so: Próbája 32 okok-
ból áll, mellyeket azon világi Catholicusok Kik az 1790ben
30ik gyűlésében. A Kalotsai Érseknél tartatott Gyülekezet vége-
zésére reá nem állottak Kinek Ennek itélet alá eresztett
tek 1790ben 12ik Havában. Hic niger est hunc tu Romane caveto. Juvenalis
ita a Papi Rendben levő vádoltatik, Papi törvény szerént igen sok Tanok
Kivánatnak ellene; tehát minis világi Rendben levő Magyar Catho-
licusok. Kik 1790ben December 30ik Napjan, à Kalotsai Érsek ő
Excellentziájánál tartatott Gyülekezetben, vagy még nem jelentünk
vagy annak végezéseit jóvá nem hagytuk; és az ő Felségéhez kül-
dött be-mutatás alá nevünket alá sem irtuk; hogy à végre-
nem hajlo világ előtt; ezen tselekedetünknek helyes voltát meg-
mutassuk Kötelességünek itéltük a Magyar Példa Beszéd szerint
legalábbis 32 okokkal elé állani mellyek in Következendők

Elöször: Mert mi nem ugy mint Hazafiak vagy Követek, de
tsupán tsak mint Catholicusok hivattatunk öde öszve; azért
azon Gyülekezet Végre hajlo Gyülekezetnek láttott nálunk len-
ni. Annyival inkább mivel minek ellenkezőképpen erkűdvén
à végre Küldettünk ide hogy az Hazafiak közt à Békességet
és à szivebnek edgyességét meg-tartani iparkodgyunk Kivánkozván
viselvén azt hogy az edgyesség által à Kis Bolgosis nagyra
nevekednek az Egyenetlenség által à legnagyobbakis semmivé lesnek

Jsten

2szor: Mivel annak le-tettük ütközését; hogy az Ország tanátskozásain kivül s annak végzése ellen, különös tekintetre való hajlások, ha soha sem állnak; mivel pedig az Ország Kerületenként tartott sőt ki vendelt tanátskozásibanis, a Vallás dolga majdeppen határoztatott meg; tehát az arral ellenkező tanátskozásokban ereszkedni, és a Statusban mint egy más Statust formálni illetlennek lenni tartottuk.

3szor: Mert noha a Pap, Urak azt alitották; mint ő Felsége az Evangelicusoknak nagyobb szabadságot engedett volna, — mint sem a Bétsi ej Lintzi Törvényünkben foglalt Kötések; de mivel az Evangelicusok az ő Felsége előtt terjesztett bémutatásokban, világosan ellenkezőt bizonyitottak meg, az nélkül à Felségét Királyi végzésnek ellene nem mondhattunk. Sőt ha mindgyárt nagyobb szabadság engedtetett volnais, a Királyi végzés által nékiek; mi károk következése lenne ennek; hiszen ha a Meg nevezett béreffégek Kötések; a mult szazadban az Veszontárt meg-szüntető jo erszények lehettek; miért ne lehetne az Ország Rendei által kivánt Vallásbéli el-intézése az Uralkodo Fejedelmünk, a Béreffégnek, ej szin nélkül vett szerént valo szeretet nek erős fundamentoma?

4szer: Annak artis álitották, hogy a Királyi Méltoság, ej az Országnak Törvényei, meg nem-állhatnak azon Legyelmes végezéssel. De azt meg-nem bizonyithatván, noha inkább szánalodásra, mint sem meg-szólásra méltok volnának; legyen mind azon által, szabad nékünk ezen Igasságot ki mondani: hogy soha a Jo Király nak rosszabb Vedelme nem lehet a Romai Szánzokkal meg-tett heltetett Tezetnél. Meg bizonyittyák ezt a Francia Királyok nak IIIdik IIdik ej IVdik Henrikeknek ej maj Derék de Seventset len Fejedelmeknek szomoru példáji; kik meg az Oktávi Szentse getnek bé vételébenis vesedelem nélkül v. Kivül nem lehettek. Meg mutatya ezt Pálma Károlly Pap ur Historiája; hogy az Első Magyar Királlyi Árpád Nemzett Fejétől származott IIIdik Andrásj Ki. rályunknak Fiu-Ága Papi Intézkedései által fogyasztatott ki. Nem hagy e' felől Tételkedni, a' szemünk előtt forgo Austriai Belgáknak lett el-szábittások; kiknek már mint Pártosoknak, Papi Terek által ugy nevezett Brevek osztattak; ezt ki jelentik világoson a' pártosokat vezérlő, ej Segitő Prolatusoknak, s Caputzinusoknak az hatron vész szerént el-fogatott, vész szerént el-etett személlyeik.

Ellene mondhatatlánul meg-erősitti azon fel-tételünknek igas Ságát ama veszedelmes tanitás; mely szerént az Evetnelséghez kéglo Királynak életét szabad el-venni; ej hogy ő Kárendly Tör Sásának s Királynak Törvényeit és magszeppen be tellyesitteni

nem lőre

nem Kötelesek; hanem ha Tanittóikkal meg-èdgyerök, mellyek
nek éj többelnèlis bövebb meg-bizonyittására àmbátor készek
vagynak; de elég légyen most è szerént fel-kiáltanunk: Oh Ki
vállyolna É, èr Törvényeine Édetek védelmezöji!

Szöv: Állitatot általok ugyan ezis, hogy azon Királyi vé-
gezés à Romana Catholica Hütnél Agozatival meg nem èdgyezik!
De bátor ezen állitást az üdvezittönek mondásival ’s példa adá-
sával hatharozon meg tárgolni lehetne; mivel mindazonáltal
Irás magyarázokna É magunkot lenni nem tartyuk, elég légyen
az Ör jo tétjára azt ki mondanunk, hogy à Törvényt Szerzö
Hatalommák; illetlen tudatlanságul Szolgálna, ha à Kör jo
meg-szerzésére Sürségej ez, vagy vaár haszno Vallást bé nem
vennè. De még távolabb illetlenségnél meg nem gondolásá-
val vádolhathatnék az: ha azon Vallást mely mák Két Száza-
dok előtt Törvényesen bé vetetteték; éj à melyet leg-alább fele
részre az Országnak Népének tart à Kör békességi Joraértis na-
gyobb Szabadsággal fel-nem ruházhatná.

6szor: Ait-is Képzeltók magoknak; ugyan à neveztt Gyüle-
zetének tagjai; mintha à 5ször elö forduit Királlyi Végezés;
azö Lélek Erövével meg nem èdgyezhetne; mü ellenben Kü-
lömbözö èrtelemmel ugy tartyuk, hogy az említtetett Szen-
vedhetö Lelki erövel Semmi inkább nem ellenkezhetik mint
ha Hazánk éj Atyánfiai; azö belsö meg-gyözödésekkel erösittetett
véleködéseikkel - Melyeknek Eröltetése à Neveléj, Bivája pedig à Minden-
tudo Isten lehet - - Hazánk Kör Fiupaitol meg-fosztathanak.

Nem veszödünk mü azon; jol hiszneè ötek? vagy vosszul?
Isten dolga az Itélet; Senki más Szolgáját nem Számhoztarthatya;
nem ki ki az ö Urának áll vagy Esik-el; elég az hogy à minden
böltseségnek Kutfeje, égy formán hozza-fel azö napjait minde-
nekre, minek érednek tanúsága Szerént kéréseinkel, avagy nem kö-
völlyük è Hazánknak boldogságunkot nevelö Szabadságit? è Tégy er-
ről itéletet teis, ki à természet világánál tiszteled az Istent.

7szer: Mert ha Igaz az hogy à Közönséges Társaságnak Torvé-
nye minden Polgárt Kötelez, meg kell nyugodnunk az Országnak
mely à több éj jobb részből áll è végben tett végezésén. Ha igaz
az hogy à Felsö Hatalomnak, mely à Keresztény ség tanittása Szerént
Istentöl vagy; Engedelmeskedni kell, hogy ellenkezésével az Istennek ne
ellenkezzünk; ezen Királynk által ki nyilatkoztatott Isten aka-
ratya ellen nem engedelmeskedhetnek. Annyival inkább

8szor: Hogy mindenkinek à Vallás allapotyával egész Una-
lomig elvakodtunk; az Emberi erötlenség miatt meg nem
edgyerhetvén — annak végsö el-intezését Catholicus Ki-
Királynktz

vállynukra biztuk; annak ha nem mínyájunknak inye szerint lett végezèsevelis ellenkezni most már diszpelentségnek Gyenyük

Oszer Ugyanis ha mi ditsö Elèinknek Lelki esmèretek s hazánk fundamentomos Törvènye ellen; nem vala az Evangyè" lica Vallásnak Törvènyben meg-határozott szabadtságot engedni. Éppen nem láthattyuk mi módon szolgálhatna Lelki esmère" tünknek; s èlö Törvènyeinknek sèrelmère hogy a Vallásbéli hovnállyosabban ki tett tizedelyeket, most meg-világositvan, a zenebonát, bajt s zárt ajtós Kèrdèseknek végsö Éppen véget vetni ügyekèztünk.

10 szer: Igaz azis, hogy ezen tseledetek által az Ellenkezö Catholicus fèl. az Országnak dolgait nem tsak hátráltá de felis forgatta; mert hét holnapok alatt többive s a vallásbé" li viszontagságokkal veszödvén, a drága idöt ej a jo alkalma" tosságot el-vésztettük, s Ledoes Kivállynuknaris ohajtott kovonáz" tárat halasztvan e miatt, talám jo szivüségét megis sértet" tük: most tehát minden már kèvèseinkre s kivánságunkra, szivalkodásainknak tárgyát el-intézte s emek végezèsét fel-for" gatta, s az Ország Gyülèsét ujjabb veszekedö Kèrdèsekre; exö" szaros Mesterségel vonszolni, gondold meg oh ditsö Nemzet Nem de nem fel-forgatásnè ez Végezèsinek? s nem de nem hasz" nosabb dolgaidnak ujulvánvaló hátráltatásè? Hiszem

11 szer: Ha a Választott Birónak ítèletèt a meg nem elegedö fél" hátráltathattya; mennyivel inkább meg-bivált Kiváltynuknak helyes s fundamentomos Törvènyeinkel edgyezö, s kör szem ezélozo végezèseit. Egy szent s: mert annak mondatik: Rend, s annak szolgai meg nem akadályoztathattyák; kivált oly Rend, mely ez által nem az Isten ü" gyét — akiner ezen oltalomra küldtsége nintsen; sem nem Em" ber társa üdvessègèt — — melyet ö nem adhat — — hanem a maga hasznát, s a szavas stola, s egyebek által vadászska; szerezvén magának, oly szánakozásra mélto gondolkodásu el-hitetetlet; kit magokat be vett Vallásoknak képzelt igazságáert, elevenen èget" tetni s pentnek tett s: canonizált:) Erintzet követni készek vol" nának! Oh fajdalom!

12 szer: Ugy vallyuk hogy ezen tseledetével a Tiszteledö Gyülèzet az Emberiségnek szentsitis meg-sértette; mivel az Catholicusok közül azt, ari-Hitének Agonati felöl Lelki Ellené" zetiben máskèppen gyözettetik-meg, külsö tünetèsekkel, szerö" szakkal kivánta, ellenkezö gondolatokra Emlékezetem. — — Gondold-meg már, jozan tanittáshoz szokott Ember, a Lélek, amely szabados valoság Emlékezetetheti a külsö Erösek által gon" dolko

dolkozásainak – melyből áll-meg-változtatására? Fontold meg!
Vizsgálhattyák Cuberek társaid a Szivednek belső rejtékeit?
s kárhoztathattyák azon Istени tiszteletet mely avagy nem
jobbé tehát Felséd oktatással s értelmes tanittással – – amint
ezt Bölts Királlyunk rendelte – – az hitében tántorgot hat
hetek el-forgása alatt elébbeni vallásában meg tartani –
ügyekezni, mint sem annak ebnéjét, mely természeti ellen hál-
só erőszakkal nem keresztyénitethetik, belső meg-nyugovása –
ellen; mások gondolkozásinak tartására s vallására erőltetni
adatni? Ugyan

2szor: Hà szabad volna Cdgyik Cubernek à másikot erő-
szakkal arra keresztyéniteni; hogy az Istenről s Hitnek Ágozati-
ról vélle egy formán gondolkozzon, az Istennek vélle egy for-
ma külső tiszteletet tégyen. Nem de nem minden Kém-
pillantásban veszedelemben forognàc az erőtlenebb, hogy à Var
burgobó hatalmasabb vájta erőszakot vévén, őtet ellenkező gon-
dolatra s külső tiszteletre ne keresztyénitse. Ó mi tsak-
illetlenség volna ez! Annyival inkább hogy

3szor Az illyen erőszakoskodást à vétkes Képmutatásra s
Istени kárhoztatásra keresztyénitő tsélzat. Ó Jerentő! ó Jeszegnek Istene!
Kivánnád è te ezt tőllünk; hogy à gyalázatos Spanyol Országi –
mar ország, ha mint késöre el-törölteték Inquisitio módgyára,
Papi vak burgosággal el-vagdaltatna egymást üldözzük bünteссük,
s kenber társaink vérével áldoznunk à te jóságodnak? távul
légyen tőllünk jozan Magyarokról ezen Kárhoztodás De

4ször: Azon Gyülekezet nemis volt Catholicus Gyülekezet. Mert
Catholicus annyit tészen mint Közönséges: mü pedig számos Vár-
megyének Követtyei; ej sokan mások, kiknek az ország gyülésében
szavok van, s à Catholicusoknak közönségében tartozandók, vagy
jelen nem voltunk, vagy kivánságára azon Gyülekezetnek kéá
nem állottunk Sőt

5ször: Magais azon Gyülekezet, nem égyező hanem meg hason-
lott Gyülekezet vala, mert azon kis Gyülekezetnek összve hivása
előtt, à Papi Rend által el-készitett be-mutatás alá, mely az összve
hivattatak előtt tsupán csak vak alá irás végett elöterjesztett el-
à Catholicusoknak nagyobb-e, vagy jozanabb részre vajta? nem vetél-
kedünk – nevét nem irta. Ami több à 40ik Cikben tar-
tatott Ország gyülésen minden Cuelézet esett volna azon Be-mu-
tatásról, meg az ország Catholicus Zászlos Urain, kivált ama hagy
Lelkü Groff Pálffi Jánost – vétkesnek s törvényteleннek lenni –
méltán neverte azon gyülekezetet ej annak végben vitt titel-
nas tselekedetét. Cuellett még magokat à Püspökök –

magok sőt

magok kört meg-haromlottak; mert annidön Pàpo Sptènyi Ferentz Vàtzi Püspök Jòzan èrtelmù Cuberher illö modra szollott a Vallàs dolgàban, à többiek kèrdèsben vettèk szollàsra valo hatalmàt: Ki mind azoknak fontosson azt feleli: Minden Püspöknek ugy kell gondolkozni, s szollani amint èn elöl adtam. De még vilàgosabban ki nyilatkoztatta egyenes gondolkodàsàt; amaz Cuberhez illö bètèsegnek Parantya. Barsinszki Andràs. Mindazàltal Püspök ki nek szavai Czèl valànak: Annivolta meg-boldogult II^dik Josef Csàszàr, à Keresztènyi s: Tolerantia Christiana: ? Tüzedelemvöl ki adta vala maga Rendelèsèt: az èn màsodènàl szoroszabb Val làs tartàsowrol sokkal több Evangyelicusok -- màsok tudgàt nù okbol? àllottanak àltal, mint à mennyin ö hozzàjok az Unyi mer közül àltal mentenek, kik közül csak èggyik hogy lett volna, alig èrlèlezem rà: azèrt valamint nem kivànom; hogy az àltal menetel büntetès alatt tiltattasson meg; ugy az ö fèl Tège mostani tegyelmes vegezèsèben -- mely à Catholicus Hütet Èppen nem ellenderik = meg nyugszom s'arral nem Ellenkezem Mikèppen hagyhattnà volna tehàt, nù vilagiak helybe az olyan gyülekezetnek vègezèsèit melyben magok à Püspökök, ej Egyhàzi Atyàk meg nem egyezhetnek magokkal s vègezèsekkel.

17szer: Keä nem àllottnak àtvva azèrt sis mèg; mert ama tàs mind az Orszàg Szabadtsàginak mind à Kiràly tövenyes hatalmanak tsalt vete? Az Orszàg Szabadtsàgànak az àltal; mert azt mèrè àlitani, hogy à Catholica Hütet nem bè vett, hanem, Uralkodo Hütnek Ell nevezni; holott minden tudgya hogy a pogany Sàgbol Keresztènysègre àltal ment Szabad Magyar Elemt bètèt bè üdövel Catholica Vallàsunkot; nem pedig az Hitt vette bè à Ma gyarokot, kik-mint Szabad Nemzet az Anglusok pèldàjàra azt elis hadhattyàt. Es pedig hogy à Keresztèny Vallàr Uralkodo le gyen, annak alàzatos Szelid s'Egyes tennè szetivel èppen ellenkezik. Tsalt vete à Kiràly Hatalmanak, mert azt à Linzi Bèkeség kötès 20^dik Czikkellye ej az 1715^dik Esztendöbeli 30^dik Törvenynek vilagos èrtelme Ellen, à Vallàrbeli Villongàsok el-igazitto Biràjànak, tsak azèrt nem esmèrte meg, mert Eedve szerint valo vègrèt nem teve. Oly vègzèse tehàt nely Nemzeti, s lelki Szabadsàgunkot, s'ösel-forgatni ügyekezett, èä vèny es Hatalmàt meg szoritani s'el-forgatni ügyekezett, èä àllanunk jòzan gondolkodàsunk meg nem engedhette. Annyival inkàb.

18szor: Mert ezen Kegyelmes Kiràlyi vègzès ellen tett ki fogà sai azon Gyülekezetnek, nèlünk helyteleniek tettenek, nèzzük hat rendel azon ki fogàsokot.

(:a:) Azt mondjàk: Azèrt nem àllhat meg à Kiràlyi vègzès; mert belè sincs iktatva ezen meg hatàrozàs. A Romai Catholica Hütnek Egyenes birony nèmellyekre vak burgosajàèrt, tègyen ugyàbban à Kiràly az Orszàg illyen Törvènyt meg-hatàrozàsso, s ugyàtb vèsse kèdèsekre okot Kolgàltato Procatori meg-hatàrozàst; mely màr à meg 1608^dik Esztendöben à Koronàzàs elött, à Bètsi Bèkeség àltal hozott elsö Törvènybölis; ej az 1647^dik-beli Bèkeség Töresekböl bolysen ki hagyatatott!

(:b:)

(:b:) Azt is állytyák; hogy ha a Királlyi Végezés, a földes Uraságokat az Evangyelicusok Templomaik's Iskoláinak fundustis munitatni. Ezzel a Nemesi Rabot Uradalom meg-szerezzék! Éppen bizony az ő kedvekért ne tétessél bizonyos, Sinor mértékkel a Vad Burgo Földes Uraknak, ami Hazánkfiai Isteni tisztelet, 's a Nép oktatásának — — mely a Kő Sóval szorossan össze van kapcsolva, meg-gatolásáva, hanem tágos ut Engedtessél azoknak boszszantatásokra 's Sanyargattatásokra; Hijábann kántattyák, a Kő Népnek meg-tartásáva szélese Szándékokat azok-által edig azt a Népet, amelynek nem Szolgáltanak — Dupla Stolának fizetésével terhelni nem iszonyták. Ő be Debel védelmezői az illyenek a Népnek.

(:c:) Nehezteltek azt-is; hogy az Evangyelicusoknak Belső Püspökei, Egyházi nével neveztetnek; ej azokuk Gyülekezetekben léjendő Egyházi Törvényeik, egy általyában helyben hagyattatni rendeltettek. Hajdi Pizony! azon bévett Vallásnak Egyházi tisztes Fejeiait azo kedvekért tyukos neveretekkel — illessük Hiszem a Szent Bétesség kötésnek Ellen Szellyeis mar azokat Ekklésia Pásztorainak az az Egyházi Belső Tanitóknak neverte.

A Vallás dolgában léjendő Gyülekezeteiktől 's ott tett végezéseiktől pedig félni nem lehet; mivel azok Királlyi Ugyázás alatt fognak meg esni; de Különbenis ők Semmi Külső Fejedelemhez Különös Hittel; mint amin Püspöjeink nem kötelezték-le magokat. Tartottak ők mar — ez előttis hasonlyát a Bétsi Bétesség-utan, meg-pedig az Nádor Ispány nak meg-egyezésével Semptaván és Zolnán ollyan Gyüléseket. Az: hogy az Apostoli Királlyunk meg virgállya azo Ekklésiai Törvényeket, nem hogy meg-homályosittassa, Sőt inkább neveli Királlyunk ditsőségét. Nem retteghet attol a Catholica Vallás; mint ha az ő Ekklésiai Törvényeket követni tartozna; mivel ez Semi azon Királlyi végezés Sem Törvényünk által nem rendeltetik.

(:d:) Fájlallyák azt is! hogy a Vallásokra tartozo Könyveiknek meg-virgalások, a Catholica meg-virgalás alol ki vétettetek! Bizony talán azért esik ez tétel nehezen, hogy emelkutsma azo Bibliákot; mint Barkotzi Ferenc Püspök datt Egerben tör. tént többé Szabadon nem egettethetik.

(:e:) Szerelemnek tartyák meg-azt is; hogy az Evangelicus Belső Tanitóknak a Vallásokon lévő betegekhez ét Tabokhoz Szabad be-menetel engedtetik; a Catholicus Papnak pedig tsak akkor minden azok magok kivánnyák. Mitsoda Szerelem ez! Bizony ha ők evőszerrel tojnák a betegek, és rabok nyakokra magokat, e volna valosegos Szerelem; mivel az illy tselekedet ellenkezne mind a Kő Betessé. nek fel-tartásával; mind pedig az betegnek tsendessége meg-háborittatnék.

(:f:) Bánnyák azt is hogy némely Városoknak Privilegiumai; melyek szerint az Evangelicusok, azokban az Hivatalokra viselésétől ki vetetnek el-voltatnak. De az ollyatén Privilegiumok, sem a Kő jóval, sem a Koronázás előtt költ 1608ki gyódt.

13dik 1609beli 44dik 1647beli 58dik ej 1649beli 12k Torve-
nyeinkel meg nem edgyezhetnek; mind pedig be vett Szokaj beli
Torvenyunk 2dik resze 9dik 10k 11dik 12k czikkelyevel ellen-
kezven, mint a közönséges Törvény, ej szabadtság ellen valok, meg
nem tarthattathatnak.

(:g:) Nehertellik azt is hogy mivel az Evangelicusok a Bol-
dogsagos Szüzre tejendö Esküvej alolli torvenyesen fel-öl-
oztatnak; ez altal Magyar Orszagnak Patronaja meg Sértetetik
Vallyon meg-sértetette akor Nagy Aszszonyunk; midön a Törvény
Könyvünk IIIdik resze 30k czikkelye szerint a Zsidok Esküd-
tetese formajabol ki hagyatott. Mi ugy gondolkozunk hogy
termeszet Torvenye szerint az a Hit formaja leg erössebb; a
mely altal; az Esküvö az Igazsag ki mondasava s meg-tarta-
sara, lelki ismerete szerint magat köteles nem hiszi.
Mi hasznа tehat, valaki altal azt segitségül hivatni; akinek segi-
tsegher nem folyamodik; meg elégedven az egy Teremtönek segitse-
gével. Ime! sok Erdemes Evangelicus Hazankat, azon Hitnek forma-
ja miatt veleszletettek-ki a Közönséges Hivatalokbol. Szükség azert
azo meg-maradasokra boldogitasokra; ej a ter jova nezveis; hogy
minden Keresztyeny Vallassal meg-egyezö esküvesnek formaja hozattasson.

(:h:) Sokaytyak azt is hogy az Papi szek iteleti alolli ki veretetik
az Evangelicusoknak Házassagbeli Perenek el-intereset. Ugyan
hogy lehet magnak Fuggni ennyire asitozni: hogy lehessen a ter-
vényesen be vett Evangelica Vallasnakot ami Papai Torvenyeink
ala szoritani. hogy lehet azokot 1731k Esztendeig egesszen VIdik
Károly Császárnak Rendelésig szabadsagunk gyakorlott házassagbeli
Pereket el-intereséből az 1647dik Esztendobeli 15dik czikkely értelme
ellen ki verni? Mely Fuggnak hathatos erejet, a Romai Papa maga
a Bavanyi Házassag el-választasabeli perben meg esmerte: Magos
VIdik Károly Császar, Különös modon ezt vette ven, azokot Vallas be-
li Fiuimanyok szerint engedte vala itelteini, a Catholicus Papok
altal; mi valoban nem tartyuk; sot meg-kegyen azon Rendelestis
a Papai Rend; hogy tovabbis mint Lelkiekben szolott, a testi alla-
potrol — hielyher talam nemis ert vennunkeis hozzon ité-
letet, illetlenner lemi vellyuk.

(:i:) Nehezen esik nekik azis, hogy valamint a Catholica ugy
az Evangelica Hit, egyenlöen be-vetetnek mondatik. De va-
lamint igaz az; hogy ami Pogany Ditso Cleink be vettek a Catho-
lica Görög-e vagy Romai? Kajta nem aggodunk — ittis ez
Szt: Istvan alatt? Sinten ugy igaz az, hogy 1608k Esztben
mar torvenyunk szerint be vettek az Evangelica Vallast.
Ha tehat a Keresöbben Született fiu, tsak ugyan egy formaju
fia az Attyanal; valoban a Keresöbben be vett Vallasu, tsak u-
gyan be vett Vallas s egy forma Szülöttye Hazankna?
Meg tanitt erre bövebben az 1622dik beli 29dik Törveny
melyre

az Erdélyi Fejedelemnek által adott Magyar Országi Vármegyék
ben, az Catholica Szintén úgy mint az Evangelica Hitet be vévén
ni rendeltetett I.sō: Jósef Császárs 1708dikbéli Rendeléseben, —
mind az három Vallást be-vételnek nevezte. Akor Szerént
IIdik és IIIdik Ferdinand; ej I.sō: Leopold Királyaink az
Országnak adott Köté's Leveleikben; ezen három Vallás között
Semmi Különbséget nem tettek.

(:K:) Szeretné' a Catholicusokot az Evangelicusok vallására
való által menetelről, büntetések általis meg-tartoztatni. De
ez mi képpen egyeztethetné' meg az Isten Országa Törvé-
nyével, Kéri Énnékünk Szabadságával? a 12k 13ik 14dik
Fejezetünk Evangeliomában ékes Világosságával; most rehat véa többet nem Szólván
Okaimban érdemlett; most rehat véa többet nem Szólván
Fegyelmül érette az illyen kívánságot.

(:L:) Nem Ugyhatnak még azonis hogy az Evangelicus Atyától
ej a Catholica Anyától Született fiu Magzat az Evangelicus Atya Val-
lásán neveltetni meg-engedtetik. Láttyuk Ebbőlis, hogy ha
az ō Kívánságoknak helly adattatnék; mind az Országnak mind
a Különös Házaknak, 's Edgy Házasságbeli tsendességek fel-háborit,
tatna. Vallyon illene-é? a Kévéssény to Szókhoz az Illyan Appor-
tolródásnak meg-engedések; a mellyek által az Házasságbéli rissza
Szeretet, a Kedvez Békeség meg-zavarratik; a nyugodalmos és hasz-
nos Házasság, Házánál Szaporodása, a Familiák elő-menetele meg-
gátoltatik; az Szülő Édes Anyának Kebelekből; a természet
ellen fájdalommal hozott gyermekeik erőszakkal el-ragadtat-
nak? avagy é miatt, Külső Országokra titkosan Küldettetnek?
Ő Pap Urak, okosabb bíronyára mák e világ; mint sem Vár-
jaimaitokban nyárat továbbis Tenni engedje!

(:M:) Kehér Segérve van tsak arra; hogy ō Felsége magát az
Evangelicusok Fejének nevezte. De ha azon Felség Házánál
minden lakosinak Királlya s Feje; miként ne nevezhesse ma-
gát, velünk Edgyütt lakó vérein Fejének? Ez Jutabb nevezség
re nints meg-tágolásra mélto. Lássuk azért inkább további okaimot

19szer: Meg-nyugodván a Királlyi Bölts végezésen, meg-vetettül
az arral ellenkező be mutatott olly jo végből; hogy 200. Esztendők
től fogva Elenk, ej magunkis, a meg tsömörlésig verődvén a
Vallásbéli villongásokkal, Kívántunk Maradékunknak Utat ké-
szitteni az Ország Gyülésén, hasznosabb dolgokról lehető ta-
nátskozásra.

20szor: El-vetettvén bennünket a multt Századoknak gyá-
kos példái a Hgos Austriai Házat majd tsak nem fenéllel
fel-forgato IIdik Ferdinand alatt. folyt. 30. Esztendős Haboru-
nak Botskai Bethlen s Rakóziak támodásainak s: melyeket

a' Vallásbéli

Secundum XVIII. Keresztes Thamás Unio 2dik: Próbája 18 pont alatt. 590.

vallásbéli villongások okortak leg-inkább: s Eörökös meg-gondolásai: mint Királynk s Hazánk Igaz Hívei, sem Igen Fejedelmünket veszedelemben ejtemi, sem Eder Hazánkot Ujra vér özönben bo„ rittani nem elegedhettyük.

21szer A Vallásbeli Törvény által meg-ersmért egyenlőségé„ ből egyedül Szármozhato Hazánk boldogittásának. Kivánásra ösz„ tönözött, azon Bemutatásnak meg-vetésére. Mert amely Or„ szágban a Vallások nyomattatást Nem Szenvednek, abban a Tu„ dományok, a Kereskedések ej Mesterségek nevekednek, ej idegen Birodalmából által vándorlottakkal a' Lakosoknak száma nagy haszonnal nötön nö.

22szer: Ezt jovaslottak nékünk mind a Német, sok répertből ál„ lo Birodalomnak; mind a Szomszéd Erdélynek követésre mélto példái; amelyek világosan mutattyák; hogy a Vallásoknak egyen„ lősége s Szabad gyakorlása által a Köz-Társaságok boldogsá„ ga fel-Segittetik, nem pedig gátoltatik.

23szor: Ovve bivt Benünket annak tulajdon meg-maradásunk„ nak fontos meg-gondolásais, hogy töllünk Hazánk s Atyánkfiai, Kik Országunknak neveretes részit teszik, a Vallás Sanyargat„ tatása miatt el-ne szakadjanak. Valoban Szivbéli fájdalom nélkül nem tudderhettünk Klimo Petsi Püspök tselekedete miatt 1757ben Ki üzettetett; sok ezer s még ezer Kátz Fami„ liának ki költözések által, az Orosz Birodalomban lévő Pan„ dúrok ej Huszárok Khiov. Nevü Tartományának lett meg-Népesittésérül könnyezve Szemlélttük tsak nem végibemis, az Egyéki tör Gyötörés egy néhány Száz Gazdának Vallások miatt, az idönek minden Szakasz viszontagságaikban, kivül a' merölön lett Szánakozásra mélto Táborozásaikot. Mind-ezeket s több ezekhez hasonlokot Szült a Vallásbéli meg-gon„ dolatlan forroság s: zelus praeposterus fanaticus :)

24szer: Mivel mü Kik Gardák ej tselede, Atyák vagyunk tevmészetes kötelességünk Szerént, maradékinknak jovára tö„ rekednünk marsovnia gondolkozással birunk, mint azok kik az önként magokra vállolt Hötelenség által, a tevmészeti indulato, Kotis le vetkezni láttatnak Szakit elmével kedvetlen gondol kodásokkal telyes s magokat minden ek el-vész, s az évtis az Haza állandó jovárol ugy, mint mü nemis gondolkodhatnak s nemis akarnak.

25szor: Mivel mü Felséges Királynk Hivének tekintetünk bétsületünk fenn tartására ügyekeztünk. Mert azon Ki„ rályi Eggelnes végezés, sok nyelvekre által téretvén. Egész Europa

Europàjnak tudtára esett. Ugyan mi képpen kivánhattuk volna
hogy némellyek bizgo fövedségèért Kir: Szovét vissza hozza Királynk?
26szor: Fel-forgott Ebben Nemzetünknélis Betsülete; mert
ugyan ha mi azon Bölts rendelésen meg nem nyugodtunk vol-
ná; ezen Világosságra Sietö Szándokban, à jovanon gondolkodo Szom-
széd Nemzetségek mit tarthattak volna felöllünk
27szer Hiszem ha à Zidoknak s Velünk meg nem èggye-
sült görögöknek, à Kor-joért minden Papi ellene mondás nél-
kül szabad vallásbéli gyakorlást; s házasságbéli Perekrnek,
magok Szokások Szerint el-itélését meg-engedtünk; vallyon
ki bizhatott volna benünket arra, hogy véllünk egy vér a-
tyánk s Hazánkfiaival ellenzerőt tselekedjünk?
28szor: Meg-akartuk ezen tselekedetünkel bátor jo Kivü-
ségünket mutatni. Nem állottunk tehát azon Rendnek-
ke mutatására, amely ke: Rend azöket követöinek Szokása
miatt félelmes, hivatalyával s Szám lálhatatlan jövedelmével
negèdes, vettenetes, elejében biztos, ahi mavlában tartani à-
lítya az àtkozna[illegible] Vettenetes Menyövet, orztogatya az àldást
ki à Kentsejével a Menyne[illegible] ès Poklot Koltsával; egy Sze-
rel ollyan èrzèkröl hatalmas, amellyével, à felelmes Go-
ldodásu gyavlo Embert természeti helyhertèrèböl ki for-
gattathatya Ötthaza nèrd közül magadot s mivel meg ert
Kormányozásodna[illegible] nevö Seperdjével!
29szer: Tavrottunk attolis Me hogy 2o: Magyar Királynnak
Sikhallához vezessen benünket à Papi Rend s vajtunk Isö nava-
dékünk mint szinten mi à Várnánál el esett Ebben Elèppen
Kivánkozzon- Kamát vér özömel festè Koma vére:
Kivánkozzon nèz à Magyar Várna Mezejére
Jamly Ember kiki vgyánzon Hüvére
Melyet egyszer le tett Istene nevére
A' Papok tsupán tsak Papok miszoltára
Fádzottam az Eggel Hüt Szegö modjára
A' Sap hat az óra. Hogy Nemem Hüjjára
Futott Magyar Nemzet Török igájára.
30szor Mert Noha Battyányi Kolomits Hüvej Erseket
Esztrehàzi s maj Nagy Püspökeket, Szerelnek Hazánk avánt tett
èrdemeiket, s Familiàiket Erdemek szerènt betsülyük, èrdemes
Személyeket illendöen tiszteljük, de már Egyszer Mohátsnál Jànos
Pál Kalotsai Ersek által roszszul vezèreltetven, többé oly vezèrek-
ke hallgatni nem mèrèszlettünk.
31szer: Es utolyára: Noha tehát Haller szerènt ha ki nem
Kiálthat

Kiáltható tagyuk Kis: Hogy nem volt, mintsem s' nem lesz oly szörnyü go„
nosság, mellyet nem tett, tészen s' tehet á sz: Papság: minden on„
ából mindenek jovasolván jovasolhattyuk. Ezt tsinálá
tekete, s' hossza á kuhája. Igy szolt Juvenalis s' egy szép lo„
ku szája.

II. A Keresztény Hit Edgyeztethetésének s: tenta„men Unionis:) Második Próbája Judnia illik: Decem Puncta per Sanctam Synodum Impe„rii Moscovitici Summo Pontifici Romano Submissa. Annus conscriptos et Expeditos Punctorum desideratur

1o: Solvatur. Qtio et Scrupulus: Quare sint Immutata Præcepta Decalogi Dei
2o: Quare Subtraxerunt Conclusionem Orationis Dnicæ. Quia tuum est Reg„num et Potentia et Gloria in Secula Seculorum Amen?
3o: Quare sine Cœtu Universalis Ecclesiæ et decisione Oecumenica Synodi additamentum ad Salutationem Angelicam addiderunt?
4o: Quare addiderunt ad Symbolum Fidei. Contra Constitutionem Uni„versalis Ecclesiæ et determinationem Oecumenicæ Synodi Se„cundæ Constantinopolitanæ?
5o: Quare Subtrahunt Substantiam Eucharistiæ. Nam Secundum defi„nitionem Photinianam: Corpus et caro, et constitutio carnis et Sanguinis, et per Consequens ubi nullus Sanguis, ibi nulla caro nullum corpus?
6o: Quare dispensat Summus Pontifex. in voto Solemni, ubi Pactum intervenit inter Hominem et Deum?
7o: Quare dispensat in casu Lege Dei definito? quâ Legislator non potest, quâ Vicarius etiam Christi non; nam restrictio po„testatis, est inclusa potestati clavium Solum administrandi Sacramenta et Prædicandi Evangelium?
8vo: Quare canonizarunt Libros Apocryphos. per Ecclesiam Univer„salem unquam receptos? Annon propter Quæstum Ani„marum s: ut per illos Statuitur: in Purgatorio Existentium?
9no: Quare prohibetur lectio Scripturæ Sacræ?
10o: Quare Institutæ canonicæ Primitivæ Ecclesiæ ad Lubitum Pon„tificum Subvertuntur vacantuvque? Hic ubi Sanctum fuerit, tandem de Unione prætensa Concilium vel Natio„nis Synodus Concludetur determinabunt.

III. A Keresztény Hit Edgyeztetheténeck Harmadik Próbája. Melynek Titulussa ez: A Romai ej Grotes„tans Vallasoknak edgyeztetheténére való Tzikkelyek

Minthogy

Minthogy látni való dolog, mely sok Ellenkezések támadnak
à Kereszténység között, à Vallásnak Különbsége miatt, ej abból
kárhozattais juthatnak: ezért à Szentségej Atya; maj Euro„
pai Fejedelmekkel Egy értelemmel à Kereszténység Köz hasz„
nára ùn è következendö czikkelyeket világ eleiben terjeszti

Iször: Rendeltessenek ej Választassanak 52 ÷ ötven két Személyek,
még pedig tanult és igen Derék Emberek mind à két Vallásbol,
ej azoknak parancsolattassék meg, hogy leg küssebb illetlen szokra
se fokadgyanak: Ha valaki közülök valamely illetlen szokra ki fa„
kadna, à Törvényes büntetések kivül, többé à Specificált Személyek
közé be-ne-vetessék

2szor: Azon Személlyek szerezzék meg à sz: Irást mentöl regibb
fiaminemüek à Syriai Chaldeai ej Görög forditásokbol; ej ezerböl
Disputállyák-meg leg-hatharosabban, à Vallásnak leg-fundamen„
tomosabb czikkelyeit; melyet minden meg-háborodás nélkül
vizsgállyák meg, ha meg eggyezik à sz: Irás, ej mire többen ál„
lanak, ezen Személlyek közül, arra kell állani az Egész Keresztény„
ségnek.

3szor: A Misse ezen tul Deákul ne mondattassék: hanem minden
Misét szolgáltato Tiszteletes Urak, olyan nyelven mondgyanak, mel„
lyet az Hallgatok meg-értsenek; hogy confusio ne legyen az Isteni
Tiszteletben; mert à mai üdöben csak magok vészik hasznát, de
à szegény eggyügyü Nép nem érti.

4szer: Lutheranusok ej Kálvinistak Reformato Catholicus-
soknak hivattassanak s nevezessenek; akiknek à Papa kintén egy
Romabanis Templomot fog épitteni.

5szor: A Romai Papa ezután ne hivattassék Papának; hanem
Kereszténység fö Papjának, egy mindazonáltal hogy Reformato-
Catholicusokat közülis választasson magának titlos Patriarsokot.

6szor: Valaki maj Vallásbelieket meg motsolna, vagy meg
botsteleniteni mérészlene az olyan Embert à Keresztények köz„
zül ki eresztessék

7szer: Az Ur Vacsorája mind à két vallásbelieknek két szin
alatt szolgáltattassék ki; ej mind két Vallásbelieknek Ur Vacso„
rájával élni szabad legyen.

8szor: A Papistáknak eddig gyakorolt tatni szokott Vallásrend„
let többire à Spanyolnak ès az Olaszoknak Vallástételeket ez„
után szeretni kell. Simile exst. in Scripta Styli.

9szer: Az Istени szolgálatokot minden Atya ss: Egy házbéliek

minden

minden Fisztelettes Pap Urak; mind a Ro: Catholicus Szédítatosok ej Oskola Rectorok, az Istenes Czéllal ej buzgo Imádtságokkal vigyék végbe.

10szer: A' mi a Szentek Segittségül való Hivásokat illeti; azt a Szt: Irás Tudok értelme Szerint kell vagy lehet magyarázni.

11szer A' Purgatoriumot akár hidgye valaki, akár-ne mind ég, mivel annak valoságát a Szt: Irásból nem lehet ki hozni.

12szer: A Püspököknél ej Papoknál engedtessél-meg az Házasság; mindazonáltal a Szerzetesnek az Apátzánál Szenyen tiltassék meg.

13szor: A. Reformato Catholicusok Püspökökét tartsanak ma, goknak, akik az alattvalo Papjaikra vigyázással légyenek.

14szer: Mivel pedig az Görög Hütü Görögök, a Szt: Lélek arant már ertelemben vadnak; ej az igasságot mind ez ideig meg nem esmérték; azért a Keresztény Sigből ki nem kell zárni; hanem vélek baráttságoson kell élni, s vereinkk üsmerni ölötis.

15szor: Minden Ellenkezések pedig mellyek a Vallásbol támadhatnak a Szt: Irás Szerint itéltetnek; úgy mind azonáltal hogy a Szt: Irásnak valoságos értelme maradjon meg, olly Vallásnak Czikkelyénél ej Rendgyénél a Szt: Irás Szerént. Mely végre nyomtattassanak ezen 3 Ui. Szentéllyek Uj Bibliát ej Szt: Irást; ej a Zsido, Görög Chaldéai Irásokbol Szedgyék össze; mivel azoknak, mint leg-régibb Nyom- tatásoknak, leg- nagyobb Hitelt lehet adni.

16szor: A Romai Papa ezután nem fog Szt: Irás Birájának es- mértetni; ej a Szalhatatlanságot Senkinek nem lehet el-hinni; ha nem az ö hatalma abban fog állani; hogy minden Anyas: Egyház bélieknek Fö Inspectora és Fö Papja légyen; maga mellett fog-tar- tani Tanátsosokat, mind a két Vallásbol; akik égymást mint az Anya Sz: Egyház Fö Papjai mellett lévö Adsessorokot ugy fogják tekinteni: mint Egy Lelki Esmérettü Tudományokkal élérkedö Vallásoknak leg jobb czikkelyeit, el-Szt: Irásbol el-igazitatni tudos értelmes Emberekkel.

Ezen Egy okol és Egy Pásztor Ki Eszközlésére valo Plannum Franziábol forditatott Magyarra.

IV. A' Keresztény Hit Edgyeztethetésének: Ne- gyedik Probája. Illyen Titulus alatt. Novum tenta- men Unionis, antore boni Publici Susceptum. Sec. XVII Ne quo Ujn. 8vo

Ne quæso sit jurgium inter me et te: et inter Pastores me-
os, et Pastores tuos; nam viri Fratres sumus.

Actum agis amice! inquient dubio procul, si non omnes attamen
plurimi, dum me Novum Unionis Tentamen suscipere conspicient
cum toties jam proh dolor! frustra tentatæ Unione; de ea qua
si conclamatum esse videatur, Christianisque à tanto tempore
dissidere (: contrariari:) non cessantibus, spes omnis fevè eva-
merit, eosdem unquam ni unam Religionem coalituros.
Mihi tamen adhuc non videtur res esse planè perdita. Quod
nanqe sub ipsis enatæ dissensionis initiis Unio (Religionis:) non
successerit, procsus minimum non est, siquidem eorum non tantum
à Romana Ecclesia semet separantium animos, immodicus
(: ut verum fatear:) sententiæ suæ propugnandi fervor, et ex ni-
debito cum iis procedendi modo merito prorumpens justus dolor
occupatos tenebat. Sed ipsa etiam Romana Ecclesia, et ante
convocatum Tridentinum concilium, et in ipso concilio, propter
nondicitur manutenendum Romani Pontificis Hierarchiam, Ec-
clesiæ Authoritatem, ita semet gerebat, ut nihil minus, quam Uni-
onem procurare voluisse factis et scriptis testatum reddide-
rit. Ita omnino modus non fuit animos ad utrinque ex-
acerbatos, mutuo odio repletos, semetque novis in dies injuriis
lacessentes hac ratione reconciliare, ad Unionemque perduce-
re. Ab eo verò tempore Nunquam Unio modo debito
publicâ Sedis Authoritate tentabatur. Privatos autem sive
Colloquia sive correspondentia totius Christianitatis Unio-
nem procurare utique non poterant. Quid? si nunc
Omnibus Nominibus Verè Magnus Leopoldus II dus
Romanorum Imperator cum cæteris Regibus et Principibus
Christianis à præjudicio pari modo liberet, ad tentandam inter
populos suos, Receptarum Religionum Unionem sincerè et se-
riò animum adjiceret: esset-ne de omni Successu protinus
desperandum? Quin potiùs rectè nunc, fato meliore, omnia
ad secundandam Unionem adeo comparata esse arbitror, ut
tam certa ejus spes nunquam adhuc affulserit, ipsumque
Deum Pacis Salutare hoc opus Leopoldo IIdo reservasse Christianum.
Ita tam Leibnicius Wolffius Newton. Montesquieu
Sarpi, Fleuri, Muratorius Eben. Mosheim, Bajle, Voltaire
Marquis. d'Argens. Schwifft. Marmontel. Rousseau le.
Pret Febronius. Pereira, Lochstein. Neuberg. Ajbel, Riedel
Historiogr. Pragmatica Bulla in Cœna Domini Reforma-
tionis

tionis in Italia Emissarii Chinensia Climii et aliorum id genus Libellorum Anonymi Authores; ita nignam isti Super„ Stitionem ridiculam reddiderunt; ita phanatismi et indiscreti. Zeli Execrationabilitatem, detestabilitatem, et humano generi — adeo perniciosos effectus orbi Christiano detexerunt, ita Persecutionis Diversum à nobis in Religione Sentientium il„ legalitatem, injustitiam ipsiq humanitati repugnantiam de„ monstrarunt; ita inanes Dissidentium de Religione Altercationes lites et odia discommendarunt; ita Econtra: Mutuam Dissidentium Tolerantiam, commendatam reddiderunt ut hoc ipso, cum maximis per utilissimam generi humano Eatorum Societatem tot mille animis jam Pparatis existentibus, ad Unionem via reve„ ra Strata sit; pluresq Principes per introducendam in Provincias suis veram Christianam Tolerantiam, ejus etiam initium quodammodo jam fecisse videantur.

Cessarunt ad hæc Duo Maximi Unionis obices diva quippe Inquisitio Sacra, et Ordo Jesuitarum. Ipse etiam Romanus Pontifex de Authoritate sua melioza edoctus; tentanda publi„ câ Authoritate Unioni privatum interesse prælaturnj esse amplius non supponitur. Quid enimu juvaret con„ tra torrentem niti! Et pia Principum Terræ destinationi ad procurandam Subjectis sibi Populis in Religione Concordiam; et antevertenda ex Religionis disparitate haetenus nata irreparabilia damna, directè obluctari?

Arrisernt jam è Vaticano Librari Solita Sacra fulmina pris„ cam virtutem! Non tenuerunt illa amplius ita, ut olim. Norunt sua jura Principes circa Sacra! Norunt Limites potestatis Eccle„ siasticæ accuratissimè constitutumq habent firmiter illa in„ tegritati suæ plenè vindicare; et Sarta tectaq export conservare. Prudentia prorsus Politica Suadebit Pontifici et Curiæ Romanæ illis in procuranda Unione non obsistere, sed eatenus mini„ mum neutrales se Exhibere, virturem facere, ex necessitate.

Quodsi itaque Romanus Pontifex Pius IVtus ad seriam — Ferdinandi Imi Imperatoris Legis Galliarum et Ducis Bavariæ adhæsionem in terris eorum usum sanæ Domini Sub utraque Specie admisit; quamvis in Totum Congregato Tridentino Concilio Contrarium Statutum esset. Dubitari profectò non potest, ut Pius quoq VItus id ipsum ad primam Leopoldi IIdi Imperatoris et reliquorum Principum Propositionem lubens non faciat, hacq ratione occeptum per eos Unionis Negotium multum etiam facilitet, certum cum sit, Subtractionem caliris magnum conficiendæ Unioni ponere obstaculum

Res ergo

Rex ergo in Nomine Domini quo citius Solum Sincere agere
deinde foret. Dignum est hoc opus Imperatore, dignum Re
gibus et Principibus, nec possunt illi salutarius et utilius quic
quam suscipere, nec Imperii sui gratiorem memoriam
et gloriosius Monumentum Orbi Christiano relinquere, quam
collatis studiis suis eidem tandem aliquando procuratam
hanc Unionem.

Quum autem, quemadmodum in omnibus fere itibus ita
et hic Unionem inter Discrepantes multo facilius succes
suram inficiari negetur si primum illi, qui proxime ad inv
cem accedunt, uniantur, ac demum his jam unam duo
taxat partem constituentibus, inter alios; his iterum in se
tentis propinquiores eadem ratione Unio suscipiatur: ea
de causa oporteret primum inter Augustana et Helvetica
Confessioni addictos Unionis facere periculum. Ac certe
ideo ego quoq; hoc Noviter Susceptum Unionis tentamen inde
exordior, demonstrare quoq; contendam eosdem interne alioquin
unitos; externe quoq; facile adeo uniri posse.

Nullum tam Augustana quam Helvetica Confessioni addictos
potest salva conscientia Unionem Protestantium seu impedire
seu nolle, seu quantum in se positum est, non promovere. Pec
cat graviter, qui quod potest in rem conferre negligit; gravius qui
non vult, gravissime qui impedit. Singulum ad singula in con
scientia stringunt tanta illa, tamq; gravia, ut nunquam satis
deplorari queant, ex dissensu hoc in utramq; Religionem equali
modo promanata; et promanatura deinceps etiam graviora ad
huc sine dubio prioribus mala irreparabiliaq; damna; Stringit
ex cupita Unione; certe exuberaturi boni magnitudo; Stringit
summa et indispensabilis Unionis necessitas; Stringit denig;
ipsa tam perniciosa dissensionis causa et materia. Gravitas
primi motivi abunde, utrobig infelici experientia constat.
Secundi magnitudinem, ultra cessationem metu malorum, sola dissen
tionis causatorum

Unionem nunc sequutura fructus, jacturam multis parasan
gis superaturus, certe evincet. Necessitas Unionis tanta; adeoq;
indispensabilis est; ut citra irreparabile utriusq; Ecclesiæ dam
num vel momento ulterius differri plane non possit. Causa denig
et materia Dissensus, si animo præjudiciis vacuo mentegq; recepte
Christiana expendatur, revera maximus stimulus est, ad non tam
tium non impediendam, sed etiam sincere exoptandam, imo omni
conatu promovendam Unionem Protestantium. Quæ meritum
omnium inter Protestantes vigentium controversiarum uni
ce cum sit; penitius etiam extenti debet. Eo enim suf
ficienter demonstrato, quod nec causa, nec materia seu moti

tum Con

tium controversiarum tale est, quod ad Fidei et Salutis fundamentum ita pertinent, ut aut illud ignorans, aut diversum de eodem sentiens, errorem talem fundamentalem committat, qui fundamentum Fidei subvertat, et propter quem salvari non possit: / nullum Protestantium valebit salvâ conscientiâ unionem hanc sive nolle, sive impedire sive non promovere?

Vera Apostolica Doctrina capita quædam. Cultum Dei internum Articulos quippe Fidei. quædam Cultum Externum Sacrorum — Ministrum publicorum Ritus et Cæremonias Externas ac Disciplinam et Regimen Ecclesiæ respiciunt.

Fidei §lis alii sunt fundamentales. quos non tantum simpliciter, sed ita prout revelati sunt scire et credere ad salutem, ita absolutè necessarium, ut quisquis illos: sive simpliciter, sive ita ut verum Dei docet, non scit aut non credit, salvari prorsus non possit

alii sunt minus fundamentales: in quibus ipse etiam error teste Apostolo Paulo 1 Cor. 3:15: errantem salute æternâ non excludit pro meriti magis controversiarum accuratâ enucleatione et definitione, ac illius quoad Nec Reformata, Nec Lutherana Ecclesia in fundamentalibus fidei Articulis, nulla inter eadem controversia existat, adæquatâ demonstratione necessum est

Ut 1o: Nullum Religionis Dogma pro fundamentali Articulo statuamus nisi quod ad salutem est absolutè necessarium.

2o: Ut nullum Fidei actum ad salutem necessarium esse statuamus nisi quem Deus in verbo Suo talem declaravit.

3o: Ut nullam persuasionem ad actum Fidei necessariam esse statuamus, nisi talem, qua sit unicum illius actus fundamentum, ita ut sine illa persuasione; nemo actu illo vitè defungi possit.

4o: Ut probè distinguamus inter Dogmata plurima vera, et inter Dogmata plurima cognitio ad salutem est necessaria.

5o: Ut accuratè distinguamus; inter Dogmata Fidei, cuilibet ad salutem absolutè creditu necessarium, et id quod facit ad solidiorem et distinctiorem Dogmatis illius cognitionem.

Jam verò testantibus publicis confessionibus utriq Symbolum Apostolicum Nicænum Chalcedonense et Athanasii suscipiendo quod caput Fidei est, in quove teste Salvatore, vita æterna subsistit. Eundem Unum verum Deum, eodem planè modo prout videlicet, semet in verbo Suo patefecit agnoscimus in eundem credimus, eum colimus. Unum quippe essentiâ naturâ et Numero, per se subsistentem, sibi ad omnia sufficientem, invisibilem incorporeum, immensum æternum, Creatorem rerum omnium, cum visibilium tum invisibilium, Summè bonum et omnia vivificantem ac conservantem omnipotentem, omnipræsentem omniscium et Summè Sapientem, Clementem sive misericordem, Justum atque veracem, Unum quidem in Personis consubstantialibus coæternis et coæqualibus insepera

biliter

bilitèr et inconfusè distinctis quoad Hypostases, ac ordine; nullâ tamen inæqualitate, Se præcedentibus, Patrem Filium et Sp. Sanctum in Una Simplicissimâ et indivisibili essentia, neutiquam tamen tres Deos (a) Augustana Confessionis articulo 3o: Helvet. Confess. Cap III.

Patrem credimus esse primam Personam Divinitatis, quæ ab æterno genuit Filium.

Filium confitemur esse Secundam Personam Divinitatis, à Patre ab æterno genitum, ejusdem cum Patre Essentiæ et Divinitatis; in tempore assumpta verâ humanâ carne; ex Spiritu Sancto purissimè conceptum. Ex Maria Semper Virgine Natum, tanquam verum Deum et Hominem, Redemptorem et Mediatorem nostrum factum. Duas in Christo Naturas Divinam et Humanam, Unione Personali absque ulla Naturarum confusione, Mysticè inseparabiliter unitas, non tamen Duas personas, per Consequens nec Duos Sed unum Christum Dominum verum Deum et Hominem, justa Divinam Naturam Patri, justa humanam verò nobis consubstantialem, ac per omnia Similem Excepto peccato.

Eundem Dominum nostrum Jesum Christum, verè passum et mortuum esse in carne pro toto genere humano, descendisse ad inferos ea carne, et à mortuis resurrexisse et ascendisse ad cælos ad dextram Dei Patris, indeque venturum judicare vivos et mortuos.

Eundem passione et morte Sua, omnibusque à suo in carnem adventu nostri causa fecit et pertulit, pro toto genere humano legem in omnibus Suis partibus perfectissimè implevisse, Patri cœlesti adæquatè satisfecisse, eundem nobis reconciliasse; nosq; à morte et damnatione æterna Liberasse.

Hujus itaq; Domini nostri Jesu Christi Solius morte et Satisfactione, nobis per fidem, quæ Dei Donum est, applicata nos Salvari utrique adstruimur; hinc rejectis Sanctorum meritis intercessione et auxilio unum Redemptorem Mediatorem, et Intercessorem Nostrum esse, ac extra illum Salutem non dari confitemur.

Spiritum Sanctum utrique credimus esse Tertiam Personam Deitatis, à Patre et Filio ab æterno procedentem, ejusdem cum utroque Essentiæ cum utroque adorandum.

Hunc proinde Unum Deum Patrem, Filium et Spiritum Sanctum ejurato rerum Creatarum Cultu, Solum Cultu Divino, sicut ipse Se nos colere docuit; in Spiritu videlicet et veritate; non cum Superstitione, Sed cum Sinceritate; per interventum Unici Mediatoris et intercessoris nostri Domini Jesu Christi; utrique colimus et adoramus; per hujus Solius Nomen juramus; in hoc uno et Solo, Spem omnem et fiduciam locamus; hujus providentiâ cuncta in cælo et in terra Sapientissimè conservari et gubernari credimus; hujus Solius Præcepta, rejectis inventis humanis observamus, hujus Solius voluntatem nobis in Sacro Sancto verbo revelatam, Scripturam videlicet Sacram, Sepositis cerebri humani figmentis, pro fidei Doctrinæ et vitæ Norma unica et sufficienti claraq; Sortimur.

Utrique

Utrique damnando eos omnes, qui Deum faciunt Authorem peccati, docemus: Hominem ad Imaginem Dei bonum conditum in statu Serpentis et suâ culpâ à bonitate et rectitudine Deficientem, peccato morti temporali, et aeternæ; variisq; calamitatibus, factum esse obnoxium; hanc corruptionem in omnes ejus posteros derivatam esse ita; ut nil boni ex nobis ipsis facere — imò ne cogitare quidem valentes, legi Dei satisfacere; et coram Deo justificari, præterquàm viribus meritis aut operibus non possimus; sed gratis nudè propter Christum, qui peccata nostra in se suscepit et sustulit, Divinæq; Justitiæ satisfecit, propter quem solum Deus, non imputat nobis peccata, sed imputat nobis ejus justitiam, solus nos justificat, per fidem quam Spiritus Sanctus efficit, ubi et quando visum est Deo; in iis qui audiunt Evangelium; adeoq; nec post inchoatam à Spiritu Sancto conversionem viribus nostris, aliquid saltem cooperari nos posse asserimus; quamvis statuamus regenerator et boni electione et operatione non tantum agere passivè, sed etiam activè: agimur enim à Deo, ut agamus ipsi quod agimus. Series r

Utrique Docemus. Fidem sine operibus bonis esse mortuam adeoque necesse esse opera bona, ex vera fide proficiscentia; ex qua quicquid non proficiscitur, peccatum: facere: non ut confidamus per ea gratiam mereri sed propter voluntatem Dei 2

Utrique docemus, Unam semper fuisse, nunc esse, et ad finem usq; seculi futuram Ecclesiam Catholicam veram, extra quam Salus non datur; eam verò solam esse veram, in qua verbum Dei pure docetur et Sacramenta secundum Institutionem Divinam integrè administrantur. Ejus unicum Caput et Fundamentum esse Christum; nec posse illam, ullum aliud Caput habere, nec alio Spiritu regi quàm Christi; non errare eam, quamdiu innititur Petræ Christo et fundamento Prophetarum et Apostolorum. 5.

Utrique Docemus. Eam duntaxat esse veram pœnitentiam; dum homo peccator veræ mentis resipiscentiâ, medio Evangelii per Spiritum Sanctum excitata, peccata sua agnoscit, de iis ex corde dolet, ea execratur, et emendationem sui sibi verè proponit. 3.

Utrique credimus. Omnes homines in die novissimo resuscitatum iri: fideles quidem ad vitam infideles ad damnationem æternam. 4.

Utrique iisdem Sacramentis, eâdem prorsus formâ justa Institutionem Divinam utimur. De quibus docemus, quod sint actiones Sacræ constantes ex Signis et rebus significatis, habentes adjunctam promissionem à Deo ipso institutæ; non modo ut sint notæ professionis inter homines, sed magis ut sint signa et testimonia voluntatis Dei erga nos ad excitandam et confirmandam 6.

Quam

dam fidem in his qui iis utuntur proposita, quæ eveder promissio-
nibus, quæ per Sacramenta Exhibentur et ostenduntur.

Docemus: quod aqua, panis et vinum; quæ quidem sua Na-
tura extra Institutionem Divinam ac Usum Sanctum duntaxat
id sunt, quod esse dicuntur, et Experimur; non sunt Signa in
Sacramentis vulgaria; Sed Sacra; nec appellentur Amplius
tantum aqua panis et vinum, Sed etiam Regeneratio et Evacuum
renovationis, item corpus et Sanguis Domini; non quod illa Signa
seu Symbola Externa mutantur in res Significatas, et desi-
nunt esse id, quod sunt Suâ Naturâ: alioquin enim Sacramenta
non essent: Sed quod inter se Sacramentaliter conjunguntur.

Docemus quod Integritas Sacramentorum, Sicut nec à digni-
tate vel indignitate Ministrorum; ita neque à conditione Su-
mentium, Sed ab institutione Dei, dependeat, ita quod Sacramen-
ta Secundum Institutionem Divinam, verbo, Signis, et rebus Sig-
nificatis Constantia maneant vera et integra Sacramenta non
tantum Significantia res Sacras, Sed Deo offerente etiam res Sig-
nificatas.

Docemus denique, quod Duo sint tantum Sacramenta No-
vi Testamenti à Deo Instituta Baptismus et Cœna Dominii,
hominem verò nullum Sacramenti Authorem esse posse.

Baptizamur in Nomine Patris Filii et Spiritus Sancti.
purâ aquâ ritu Cerimoniali Simplicissimo quâ formâ vide-
licet ipse Christus Baptizatus est, et quâ Baptizarunt Apostoli.
De Baptismo autem docemus; quod unus sit necessarius ad Salutem,
quia in eo initiamur, et recipimur in Fœdus Gratiæ, atque Famili-
am, adeoque in Hæreditatem Filiorum Dei; purgamur item à Sor-
dibus peccatorum, et donamur variâ gratiâ Dei ad vitam No-
vam et innocentem; præterea obstringimur Deo ad obedien-
tiam et mortificationem Carnis, vitæque Novitatem, adeoque in
Scribimur, in Unum Ecclesiæ Corpus, in Sanctam Militiam;
ut toto vitæ Cursu pugnemus contra Mundum et Satanam, atqi
Carnem propriam: docemus item quod pueri sint Baptizandi,
et satis sit Semel baptizari.

Cœnâ Domini utimur, Secundum Institutionem Domini Xti.
Sub utraque Specie, Sumendo panem et vinum Benedictum
De hoc Sacramento docemus cum Apostolo 1. Cor. 10: 16. Quod
Poculum Benedictionis cui benedicimus communio Sanguinis Xti.
panis quem frangimus communio Corporis Christi est. adeoq;
corpus et Sanguis Christi Unione et ratione Sacramenti,
vere adsint, quibus nos pascit et potat, ac ideo minime
intelligimus Imaginarium, nescio quem, cibum et potum

Sed ipsum

Sed ipsum Domini corpus pro nobis traditum, et Sanguinem pro nobis effusum.

Non statuimus tamen panem in corpus Christi mutari et transubstantiari, adeoque nec in ipso quidem actu Sacramentali; multò minùs post eum, panem esse corpus Christi, aut sub, vel in pane latitare Corpus Christi corporaliter, ut sub Speciebus panis et vini adorari debeat, sed panem manere panem, et vinum manere vinum.

Hoc Cœna Sacra obsignatur per Spiritum Sanctum quod revera Corpus Domini pro nobis traditum, et Sanguis ejus in remissionem Peccatorum nostrorum effusus est, ne quid fides nostra vacillet; his pascimur ad vitam æternam, hac mortem Domini annunciamus, lætoque animo gratias pro Redemptione nostra totiusque generis humani agimus, atque coram Ecclesia, cujus corporis membra sumus attestamur, ac totiès quotiès eadem utimur, vel eam administrare videmus, admonemur, ut memores simus, cujus corporis membra facti sumus, et deinceps concordes simus cum omnibus fratribus, et sanctè vivamus, et non polluamus nos flagitiis, peregrinis Religionibus, sed in veræ fide in finem usque vitæ perseveranter studeamus excellere sanctimoniâ vitæ.

Hæc omnia ita, iis prorsus verbis quem admodum Exposita sunt Utramque Ecclesiam credere, docere et asserere, evidenter restantur Confessiones Nostræ Publicæ, ita ut ille, aut utriusque aut ad minus alterutrius Confessionis penitus ignarus esse debeat qui hæc neget.

In tantis proinde tamque fundamentalibus Fidei Dogmatibus cum utraque Religio idem plane credat et asserat; videndum jam est, num ea de quibus non planè idem sentimus et docemus aut fundamentales articuli sint, ita ut eadem sive nesciens, sive non credens, salvari plane non possit; aut ad minus tales ut circa alicujus Fidei articuli fundamentalis Sub versionem, diversa de iisdem Sententia fovere neqeat.

Triplex tantum est alicujus Momenti inter nos Controversia Prima de modo, quo Christi corpus et Sanguis in Sacramento Domini Cœnæ præsens est, vel venit: de modo quo manducatur et bibitur. Altera De Humanæ Christi Naturæ Sublimitate ac dotibus seu de Communicatione Idiomatum Tertia. De Summo illo circa Hominum prædestinationem arcano.

Quod ad primam Controversiam: quæ longo tempore una et sola fuit attinet: Ex præmissa Confessionum ea in materia combinatione certum est utrinque credi et doceri: quod Corpus Xti

corpus Christi non per transubstantiationem, sed unione Mys-
tica et Sacramentali, in Eucharistia verè adsit et accipiatur:
ea unicè lis est: Qualis est illa manducatio; vel verùs quo-
modo fiat? Cum enim utrinque docemus, eam non esse Phy-
sicam, qualem Capernaita putarunt, sed Sacramentalem. Illi
ca igitur est Quæstio: Quomodo hæc Sacramentalis manducatio fiat.

Augustani: Ex pia et inculpabili erga verba Christi In-
stitutionis veneratione, credunt Sacramentalem hanc ma-
ducationem fieri non tantum Fide, sed et ore, quamvis modum
nesciant, nec comprehendere possint, quo Sacramentalis hæc
manducatio ore etiam fieri possit.

Reformati Cibum hunc Spiritualem, à Sua potius Natura
et Institutis fine metiendum esse putando, dicunt Sacramenta-
lem hanc Manducationem fide tantum fieri.

Utrique nihilominus docent: Carnem non prodesse quicquam sed
Spiritum esse qui vivificat Jan. 6: 63. Quo igitur alterutra
harum Sententiarum errorem Fidei fundamentalem consti-
tuat, id efficiat necesse est, ut eandem fovens actu hoc Fidei-
vitè defungi, hoc est Sacramentum integrum accipere non possit

Ast cum utrinque certum sit, quod integritas Sacramentorum
sicut nec à conditione Ministrorum; ita nec à conditione Sumen-
tium dependeat, verum unicè ab Institutione Domini: indubi-
um est, quod tam is, qui manducationem hanc Sacramentalem,
non tantum Fide, sed et ore, quamvis modo capi nescio, fieri
credit, quàm et ille, qui eandem fide duntaxat fieri statuit
integrum Sacramentum accipiat, ac ita quidem; ut nec hic mi-
nus, nec ille plus quoad substantiam, percipiat. Si enim
Romano Catholicorum Baptismus tantùs humanis addita
mentis corruptus, integrum nihilominus Sacramentum est
propterea quod in Essentialibus, Secundum Institutionem Divi-
nam, administretur, eo magis Sacramentum Cœnæ Domini
utrobique integrum Sacramentum esse oportet, quo Simplicius, Se-
cundum Institutionem Domini, utrobique sine minuto, sive
additamento sive detractione, integrè administratur.

Cum itaque integrum Sacramentum, et quoad substantiam
plane idem, uterque accipit: certum est et Reformatum apud
Augustanos; et Augustanum apud Reformatos Sacramen-
tum hoc, salvâ Conscientiâ, suscipere, ac neutrobique ejusdem
administrationem denegari posse.

Non est igitur Controversia hæc Controversia Fidei funda-
mentalis, de talis, quâ porrò Superstite Protestantes Sal-
vo Fidei Fundamento et Sacramenti Identitate, mixti et Com-
munia

munia sacra habere nequeant.

Quod alteram quæ ex priori orta est controversiam spectat: Humanæ quippe Christi Naturæ dotes et Sublimitatem.

Ex facta superius utrinq; confessionis in eo punneto collatione clarum est utrinq; credi et doceri: Duas in Christo esse Naturas Divinam et Humanam; unione personali, absq; naturarum confusione, Mystice Inseparabiliter, ita tamen ut Christus sit inconfuse, immutabiliter, indivise et inseparabiliter, una tantum modo persona; adeoq; Christum esse verum Deum et Hominem; esse omniscium et omnipotentem, omnipræsentem, omnibusq; denique Divinis Attributis ornatum, ascendisse ad cælos ad dexteram Dei Patris; nihilominus tamen Humanam Christi Naturam, humanam esse non desisse, sed eam semper esse.

Unicè de eo Qrio est: Qualis sit hæc Personalis Unio? Vel potius? Quantum pateat, ac quæ et quanta sit illa Humanæ Naturæ Christi per Unionem Personalem à Divina Natura communicata, Sublimitas dotes et Majestas?

Augustam propter adeo arctam illam Humanæ Naturæ cum Divina in Christo Unionem, quod videlicet ea ita inseparabiliter et indivisibiliter in Christo in Una Persona conjuncta sint; ut nusquam Separatæ esse possint, ac quia Scriptura dicit: Quod Deus efficaciam roboris fortitudinis Suæ exeruit in Christo cum Suscitaret eum à Mortuis, et sedere fecit ad Dexteram in Cælestibus, Supra omnem Principatum et potestatem et Virtutem, et Dominium, et omne Nomen quod Nominatur non Solum in Seculo hoc, verum etiam in futuro, et omnia Subjecit sub pedes ejusdem, et eum dedit Caput Super omnia ipsi Ecclesiæ, quæ est corpus ipsius, complementum ejus, quia omnia in omnibus adimplet. Ephes. 1:20. 21. 22. 23. Item: Quod Deus extulit Christum Jesum in Summam Sublimitatem et donavit ei nomen quod est Supra omne nomen; ut in Nomine Jesu omne genu flectatur, cælestium terrestrium et inferorum omnisq; lingua confiteatur, quod Dominus sit Jesus Christus ad Gloriam Dei Patris Philip. 2:9.10. Item: Quod in eo inhabitet omnis plenitudo Deitatis corporaliter Colos. 2:9. Et quod. In hoc, quod Subjecit ei omnia, nihil dimisit non Subjectum ei Hebr. 2:8.

Propter hæc nequam rationem Suam Captivando Credunt et docent: Quod Filio Dei Filium Hominis, per Unionem inseparabilem in unam Personam, nemoquam ita assumente; ut alicubi esset Deus et Homo, alicubi Deus tantum, sed pro-

tius

" tius, ut ubicunq; est, verum esset Semper et totus Christus
" verusq; Deus et Homo, quod ùnquam: Sive ùn Cœlo, Sive ùn ter-
" ra fuerit Deitas Christi: ibi habeat sibi Inseparabiliter
" conjunctam et Unitam Suam humanitatem, atque adeo cum
" Hypostasis ea, quæ sibi humanitatem ùn ita Inseparabilem
" et indivisibilem personæ Unitatem copulavit, sit ubiq; et omnia
" ùnpleat, non quidem exacto aliquo mundano locali, extenso
" aut coextenso; Sed Cœlesti Divino ineffabili; ac ratione Capi
" proversus nescio modo.
" aliquo loco, incorporeo et locali cœlo, Sed ad Dexteram Ma-
" jestatis et omnipotentiæ Dei, quæ est ubiq; cum Deo Patre
" etiam Secundum Humanam Naturam æquali Majestate et
" Sublimitate. Cumve Sublimitas et majestas Dei, ad quam
" Christus electus est non tantum sit omnipotentia, verum
" etiàm omnijustitia, omniScientia, omniSapientia et omni-
" præsentia, quod omnino Donatum sit filio Hominis, à Filio
" Dei assumpto, non tantum ut Sit omnipotens, verùm etiam
" ut Sit omnijustus, omniScius, omniSapiens et omni præsens,
" cultuq; Divino adorandus.

Hæc Augustani Obedienti Mysteriij Divinis fide credunt
metuentes, ne magnum hoc Mysterium ratione metiendo: Ex-
Christo, aut duas personas, aut duos Christos facere; aut eum
Deum ùn ordinem aliorum duntaxat Sanctorum redigere, ta-
literq; Mysterium hoc irreverentiùs fortasse tractare videantur.

Reformati propterea. Quod duæ Naturæ in Christo, Unio-
ne personali ita ùnconfusè et ùnmutabiliter unitæ Sint, ut ve-
ritas corporis Christi; nec à glorificatione desierit, nec hu-
manas Suas proprietates, quoad Corpus et Animam deposue-
rit; tantò minùs in Naturam Divinam proversus abiverit, ma-
duntaxat Substantia esse caperit; docent quidem Christum
ascendisse ad Dexteram Dei Patris, Sed eam quamvis concedant
quod gloriæ Majestatisq; cotsortium æquale significet, pro lo-
co etiam certo accipiunt, atq; adeo docent Christum supra
omnes Cœlos aspectabiles, ùn ipsum Cœlum Supremum, Se-
dem videlicet Dei et beatorum, ubi nullo certo loco alliga-
tus, Sed prout aut ubicunq; locorum vult, et ratio æternæ
Salutis ac gloriæ dictat, liberrimè versatur, ascendisse, ac
ideo Secundum humanam Naturam, ùn hoc Mundo adhuc
adeoq; ubiq; non esse; verentes videlicet, ne ùn tam Sublimi
et omnem Captum Humanum Superante Materia ulteriùs ex-
curvendo duas ùn Christo Distinctas et inconfusas naturas

aliquo

aligno pacto cum Eutichianis confundant vel saltem humanitati Christi plus, quàm per Unionem personalem ei datum est appro„ prient.

Quo itaque ex inculpabiliori et Religiosiori causa hìc plus veneRandus noster utrobiq; oritur, quove Mysterium hoc omnibus Mysteriis Sublimius est, eò æquius et Religiosius de utraq; ob„ tinendum talem primum Suscepta Sententia, circa consequentia „ cum longiùs remotarum deductionem Sentiendum et judican„ dum; maximè, cum Controversia hæc non sit fundamentalis.

Ut enim talis sit, alterutra harum Sententiarum necessariò ea„ rum fundamentalem involvere deberet, per consequens impedi„ re, ut eandem foveus, actu hoc Fidei vitè defungi; hoc est: Jesum Christum Filium Dei Unigenitum: Eumq; verum Deum et Hominem esse, verè passum, et Sepultum, pro peccatis nostris adæquatè et Sufficientissimè, Satisfecisse, à mortuis resurrexisse, ascen„ disse ad cælos, sedere ad dexteram Dei Patris, indeq; venturum judicare vivos ac mortuos, eum Unicum Salvatorem et Me„ diatorem esse; nullum extra eum Salutem dari posse credere ac confiteri, eum Cultu Divino colere; in eo omnem Spem et fiduciam collocare; ejus merito et Satisfactione unicè salvari velle, Verbò: in Dominum Jesum Christum ita, prout nos ver„ bum Dei docet, credere nequeat. Sed neutram Sententiam id efficere testantur utriusq; Confessiones Doctrina et vita.

Non est igitur Controversia hæc de illa Dei et Hominis in Christo factâ ita mirâ et Sublimi conjunctione, ut non tantum Hominum Sed et Angelorum captum superet ac proinde, teste Apostolo. Mysterium omnibus Mysteriis Sublimius, ex cogn nec cogni„ tio ejus ad Salutem necessaria sit, quamvis ejus veritas ad eam requiratur, non est unquam Controversia fidei fundamentalis, ac talis, ut eâ superstite Protestantes salvo fidei fundamento, uniri et communia Sacra habere nequeant

Quod denique Textiam Controversiam - - - - quæ nulla quidem Initio, ast hodie omnium præcipua imò fere unica censetur: de æternis nempe illis Numinis Decretis quibus de Hominum Salute, vel exitio definitum est concernit.

Ex Præmissa utriusq; Confessionis Collatione certum est, utriusq; doceri: Bonum omne à Deo procedere? Deum Authorem peccati non esse. Neminem unquam hominem, cum peccat Excusabilem fore: Nolle Deum Hominis peccatoris mortem. Quicunq; Salu„ te excidunt, eos Suâ Culpâ excidere: Christum peccata Mun„ di in se recepisse, Satisfactionemq; ejus ad omnes homines Sal„ vandos Sufficientem esse: Omnem quicunq; Evangelio credit

et pœni

Continuationis Orig. Hist. Eccles. Trium Illustrium Liber IV.

et pœnitentiam agit, de certa Salute Sua certò confidere possit. Christum nos non Ex Dei Decretis, Sed ex propriis factis in extremo die judicaturum, ac cuique Secundum opera ejus re- tributurum. Superesse homini Libertatem: Veligna quo se gumtur in Novella – habere haud potui, qua habui bonâ consule.

V. A Keresztény Hüt Egyeztethetésének Ötödik Próbája. Illyen Titulus alatt: Az 79dik Magyar Curia hoz tartozó Toldalék az 1559 Novella levelén: Hogy valamely Országban igaz ej szín mutatás nélkül va- lo Egyesség legyen meg- Kivántatik-é arra hogy annak tagjai vagy mind Catholicusok, vagy Calvinis- ták, vagy mind Lutheranusok legyenek. Annus Cua- nationij Novella 1795.

Az minden Ember tudgya, hogy a Vallásbéli villongasok miatt sokszor a Közönséges Társaságok a leg veszedelmesebb állapotra jú- tottak. De Kivált igaz volt ez Magyar Országról, az hol a leg nagyobb, ej leg dühösebb fegyver fogások ámiatt estek; hogy egyik nem ugy hitt mint a másik. Nagy akadályára voltak mind ezek a Köz haszon elő mozditásának s ttaza boldogságának.

Leg Közelebb valo példánk erre a Tavallyi Országgyülésre, az hol az Ország Sova s hasena munkálodásának Sérelmej hárra maradásával, azok a Soha talám tölle. elő-nem forduló jo és alkalmatos ülök, Nagyobb (: vagy Nagyok részént :) tsak a tsupa Szobéli vetélkedésekben töltek el. Fájlalva tapasztaltak s ta- pasztallyák mágis sokan ezen Egyenetlenségnek Keserü Gyü- mölcseit, de ugy tartyák hogy rolla nem tehetnek. Azt gondollyák közönségesen hogy ennek maj orvassága nem lehet hanem ha mindenek egy Vallásra állanak.

De ha azt hisszük.. igy Sündzytatás nélkül valo Egyességet Soha sem remènylhetünk; mert mindenik a maga Vallását tartván jobbnak; mindenkor fenn marad az a kérdés; Hogy melyiknek kell a masik Hütét bévenni? Ennek nem tselekedése pe- dig; egyiknek olyan vagy több ora lehet; mint a másik- nak. Valamint az ételtem Különb Különbféle; meg a Külső és szemben tünő dolgokra nézveis; igy a Kárlátás attol, a- mint gyermek korától s azután oktatattatott el-távozni, kivált az Hüt dolgában; mely a belső meg-győződésben ván tsak nem lehetetlen. Vágyunk-el a Protestánsoknak Egyházi

gyülésén

gyülèsei nixe nemek; most mùnyájon arra vadnak, hogy
à Két Protestans Vallàst meg-egyeztessék. Ugy látszik hogy
lehetis reménység hozzà, mivel ugy-is kevès; èj azis inkàbb
tsak Szòbèli Különbség van köztök. Az igaz hogy lehetne
ha minden — olly az gondolkodàsra, amuyi tudomànunk, olyan
engedelmes volna; mint ahikart lehetségesnek tartyàk
De kèrdezzünk meg tsak Kit Kit ezek felöl; meg-fogjuk ta-
pasztalni; hogy az egyességet ugyan mindenik kivànnya de
Különb Különbfèle modon. Mindenik egy àtaljàban
l: èrtem à Környèpet: tsak ahoz ragaszkodik amint tanittatott
Nem hihetem-el hogy Közönségesen lehessen egyesség az Hitben
mind addig, mig az Emberi erötlenséget; amillyen à maguné
modjàtul valo szeretete, à kevèlysèg èj à Szègyen bennünk
meg-lèsznek. Ezek pedig olyan tulajdonsàgok;
mellyeknek; mind ez ideig sem Philosophia ellent nem
àllhatott. Tsak annyiban ügyekezzünk hàt az Egyes-
ség el-èrèsère; amennyiben ahoz reménységünk lehet.
A' Bèkesség kivànàsa, à tsendes Lèlek à magunkban valo tètet-
èsz à màsok felöl valo jo ìtèlet tètel; leg munkàsabb eszközök
lehetnek ezre? Tsak azt mondom, amit magamon ta-
pasztaltam, azaz tsak à mellyek àltal, meg-gyözetetve lèvèn èg
yenes indulattal viseltethetem, mind à Papistàhoz mind à Lu-
theristàhoz mind à Reformàtushoz. Ha màsok mint èn ezek
àltal meg-gyözödvèn, le mondanak az egymàs ellen valo helytc-
len gyülölségröl, az illetlen, èj ìstentöl vànt nem bizott mà-
sok felett tudvessège felöl valo gondolkodàssal: curiositàssal:
fel-hagynak, bizvàn az Istenre; ami az Istenè; az Evangyeli-
umra, èj à józanodàsnak tanittàsàra vigyàznak, ha minden Lu-
theret ugy nèznek mint Hazafi tèrseiket; ha à meg-között
bal vèlekedèseket le-vetkezik s. à t. nem lesz sükségesh hogy
mindjàjon vagy Papistàkkà, vagy Calvinistàkkà; vagy Luthe-ra
màsokkà legyünk; èj mègis el-èrjük azt, hogy Szinte ollyan jo
egyesség lèsse köztünk; mintha mind ugyan azon egy vallàsnak
Egy Atyjàjak sot tulajdon testvèrek volnànk. Ezt pedig meg
lehet tselekedni amint mondom. ha ezeket jol gondolva vesszük.
(szòv:) Ha meg-gondoljuk hogy valamit ìgen teventeg, mind
jo, èj hogy költs vège van minden dolognak meg-engedèsèbe —
Valamint èn à magam Vallàsàt jonak tartom; egy à màsèik
jo, mèg pedig Szinte ollyan jo az övè annak; mint az Enyim
kèdem

nélem, még pedig Istent elottis; tsak hogy mindeniknek alképen
tselekedgyen ej kivból 1 Ján. 3: 20. 21. amint a maga Vallása fe-
lett è vagy ama dolognak tselekedése; vagy el-távoztatása fe-
lől belsőképpen meg-van győzetve Rom. 14: 14. mert az Istent
mindentől a' szerént vészen számot; amint az èvelnek adta
néki; azért mindeniknek ò magával ad számot az Istennek Rom.
14: 12. Ámbár a' Pogányt a' tekintetet Törvénnyéből, a' Zsidót
az Ó Testamentomból iteli meg- Rom. 2: 6- 14. Ezeknek
Más artis nélkem mondani: Jól tészem hogy Valamely Vallásba
lábaj Szolgálok Rend Szerint vagynak. De ha èn úgy tanittom
hogy mind azok jók ej Szükségesek; ej èn azok felől meg va-
gyok győzödve; annyira hogy minden Igaz Lelkes Szolgá-
lodásom utánis (: Ignoranti'a Invincibilis :) azoknak hijjános-
ságok ellen, semmi-képpen nem lehet, ha mondom azok
bábár tselekedetek volnának is, de ha az èn lelkem ezekre
te azok felől engem nem vádol, hanem inkább evésitt, annak
el-hivésében, tartozom végher vinni; mert az Istennek min-
dentől a' szerént vészen számot, amint volt kinne az èrtelem
Azért tehát valamint èn Egy Együgyü Papirtában nem bíz-
hoztathatom azt, ha ò a' Pénzben vagy Szombaton való Ur
ételt vétek dolognak hiszi, vagy ha ò az igaz böjtöt, tsak
eppen az Ur èteltől valo magát meg-tartoztatásban gon-
dollya állani Rom. 14: 15. Úgy èn tudatlan Kálvinistát
sem lehet azért meg-ítélni hogy valamineműképpen az Isten-
nek előtte valo végezését hiszi, tsak hogy az ámint meg légyen
nek győződve; leg-alább magokra nézve, az az: Hidegyek
azt Sz: Együgyüségből; mert ha tudnyák, hogy a' Böjt nem tsak
az Ur nevü ételből áll, ej hogy az Istennek gondviselés Ta-
nitói által mégyen végben; vétkeznek hogy az ellen tsele
kesznek, amint belsőképpen hisznek Jak. 4: 17. Ne vetélked-
gyünk hát aron melyik az igaz Valla'r? Ki hiszen egyene-
sebben? Kelletének sellyebb, mert úgy soha èggyességre nem
lépünk; hanem mondjuk azt hogy mindenik igaz Annak
aki azt úgy hiszi; ej úgy minden Ember akármely Vallásban
légyen, valamint belső meg-győződésből tészen jót tselekszi.
Ezzel nem azt mondom: hogy mindent valamit mon-
danak vallásba el-hidegyünk, ej hogy eleget tésznünk kötele-
ségünknek, ha azokat tselekesszük amint Tanitónk elénk
ben adnak; mert az Ur amint mondom meg-győződést
kivan, a meg-győződés pedig vizsgálodás által mégyen végbe.

Szűdségi

Szük séges hat nékünk, à mennyiben töllünk ki telik utánna járni, hogy olyan légyen annú Hütünk, amely az Isten bekedvel meg Egyezzen ej amellyel meg nyugodott elmével leheßünk. Es az Isten akaratya, ennél több bet töllünk nem vár, úgy lépjen Segitségül tüheterlenségünkk.

Ha az Isten ezekkel meg-elégszik mieért kivánunk annú többet? mieért gyülölhetnénk annú valakit azért — hogy marléppen vagyon valami felöl meg-győződve mint annú r Ján. 2:9.10. holott nintsen nemesebb dolog Isten előtt és kedvesebb mint szivből valamit tselekedni, ej ha szinte nem tökélletes is annú tselekedetünk, csak szivből légyen, kedvez az Isten előtt. Azért mondta à Kristus, hogy az az Aszszony, aki két fillért vetett à ládában leg többet adott mert abból adott annyi volt, es szivből tselekedte Luk. 21:3.

De még e'felett vétek is kárhoztatunnk valakit azért hogy nem ugy hiszen mint annú; mert à Kegyelem s az ertelem adás Isten ajándéka Rom. 12:6. Ö kivánhat hat illyen vagy annojan Hütet az Emberetöl, nem az Ember az Emberetöl Rom. 14:10. Mitsoda Jussal bánthatnám en azt, aki hatalmam alatt nintsen, mar pedig ha gyülölök valakit azért, hogy nem ugy hiszen annyit en, meg bántom annak à felsö ermékeret, amellynek en Ura nem vagyok. Mi'éppen kárhoztathatnám hat en azt, aki à fejeért hiszen annyit éreti? Rom. 14:22. ha nem kárhoztatom hogy gyülölhetnem? ha nem gyülölöm, mieért ne lehetne köztünk igaz edgyesség à nélkül hogy minyájon „ gyan azon Vallásnak légyünk?

2szor: Ha meg-olvasom az Evangéliomot; amelyet à Kristus es az Apostolok kezünkben adtak; mindgyárt tapasztalom, hogy à telyes Felebaráti Szeretetnek jovallásával. Kitsoda pedig à Felebarát meg mondja à Kristus példa beszédben Mat. 5:44. t.i. En pedig ezt mondom nékted: Szeressétek ellenségiteket, áldgyátok azokat akik tütöket átkoznak mitsoda. azaz: hogy nem csak Atyánk „ fiai volonk s felebarátaink, hanem még ellenségeinkis De talám azt gondollya valaki? lehet à felebaráti Szeretetet gyakorolni; de lehet à Vallás ej az Isten ditsösége mellett is buzogni, ej à fejeért Hitiben vagy Vallásában való hibáiért tselyedésiert gyülölni. En azt mondom nem lehet, mi „ helyt egyszer az igaz, annú ocsa fellyebb mondottam; hogy à nintsen nin rédul bizva Rom. 14:22. Sót vagyon ugy is „ vanságos ellenkező parantsolatunk, hogy ne kintsük à Kon „ kolyt az Avatásig Mat. 13:29. Mi'éppen kárhoztathatnám tehát

tehát èn azt àri à' sorent hiszen annùt èrti? ha nem Earhoz,
tatom, hogy gyülölhetnem? ha nem gyülölöm Isà't.

3szor: Ha az Igazságokra halgatok! à Természet Törvèn„
nye tanittya azt: Mihtat pro quolibet Jus connatum bona fides„
Continuationis orAz: Senkit addig vèrtelnek vagy hibàznak nem„
mondhatok, mig nem tapasztalom, vagy meg nem bizonyit„
hatom. Más nellyik vallàsban valo tisztelet hellyerebb
vagy Edverebb Istent elött, azt amennyiben kivàlt az Istent à
szivbe nèz Edgyikünkis az èletben meg nem mutathattya.
Elég az, ha mi à magunkèt jonak helyesnek, ej Istent elött
kedvesnek tartyuk, hà azonban megis vagyunk felölle, gyözet„
tetve à' màsrol pedig azt mondjuk, hogy azis szinte olyan
jo ej üdvessèges àmat, àri ugy hiszi ej meg-gyözödött felölle.
Hà pedig meg-àlhat àm, hogy mindenik Vallàs szinte olyan jo
lègyen, tsa ellenkezni látatikis ègymàsal.

Mert pèldànak okàèrt (:a:) Magunkra nèzve; ha mi külön
külön tsak magunkrol nimyàjon tartozunk Szàmolni, igy sem„
mi ègybe vetésünknek (:collisio:) nem kell à' Mas Vallàsnak
Hitivel lenni; melyre nèzve osztàn èdgyikünek vallàsa jobb
lehetne mint à màsikè? (:b:) Az Istenre nèzvèst sem„
te ugy nintsen benne többé külömbség; mert jolleket, vagy
oroj Isteni tisztelet, ej van tökellettlenebb modjais; ugjan
azon tisztelnek, de ha az Isten ettol többet Kerpari„
nek többet adott, nyilvànvalo hogy à' szàmvètelt tsak annyi„
ban fog külömbséget tenni Hütünkre nèzve, annùt kinek ki„
nek közülünk az Ismèretet adta. Jàtszik hàt minis ehez ma„
gunkot. igy tökeletlegtsmeretünkèn èlget fèlünk; az Istent sem
bàntyuk meg az ègymàs ellen valo gyülölségetis el-tàvoz„
tattyuk. Mikèpen Karhoz tartathatnem tehàt? à' tobbi.

1szer Ha fel-vesszem à Polgari tarsasàg Vallàsàval
Valami annùt jò és szent: valami pedig azzal ellenkezik az
Isten törvènyèvel ellenkezik, mert az Isten à' Polgari Tàr„
sasàgnal nem tsak akarja hanem fel-àllitojais: Martini
in Positione De Jure civitatis. cap. 1. §. 17. 18. Ez mèzèk el az
egèsz Evangyeliomot; nintsen à' Keresztynek mèg egy szavas à„
mely ugy ne volna irtva; hogy egyszersmind à' Kòi Tsaknak elo„
mozditàsàva ne tèlozna. Azt mondhatna' valaki, hogy è
szerint az Evangyelium nem külömbözi à' Polgari Törvènyek„
töl, ej èn erre azt felelem, hogy à' tèljàva ej hasznàva nèmis,
hanem tsak ennyiben. A' leg orosabb Polgari Törvènyt szabolis
mint à' Romaiak à' 12 Tàblàn irott Törvènyèinek ki adàsàval
tsak azon voltak; hogy minden alattok valok azokhoz is azok„

mak &c.

nak so szerint való èrtelmèhez alkalmaztassàk magokat, de à Kris„
tus ezeknèl annyival mondott többet; hogy ò à tilalmazo tör„
vènyeiben tiltya az alkalmatossàgotis mint gyökerèt a bünnek
à parancsolta mondo eszközöktis, mellyek àltal azoknak veg„
ben vitelère el-juthatunk. Ezen fellyül az Evangyeliomi
Törvènyek annyiban Különböznek à Polgàri Törvènyektöl;
hogy az Keresztyèn mint mindèn tudo Istenèt: Nota bene :: szivet
kèràn szivböl való jòtetsziket, és szivböl való el-tàvoztatàsàt
à bünnek à Polgàri Törvènyeknèk pedig nintsenek à gondolati
alàjok, verve: Màr annàly Vallàs nem Ellenkezik à Polgàri Tör„
sàg igazgatàsàval meg èggyez az az Istèn Törvènyèvèl nem le„
het azt kàrhoztatni.

Ugy de az Egèsz Keresztèny Vallàs olyan, hogy abàn mellyik részèt
èrjük fel, abàn èrj egy abàn màj Vallàsnak dözt igaz ertelem„
ben, sòha olyant nèm mond; amely tsak leg-küssebb alkalma„
tossàgot szolgàltatnais arra, hogy azzal à Pol-Törsàgnak, a„
kàr küls abàn belsö bèkessège fèl-forgattathatnèk. Ha èmèg
nintsen benne; nintsen erre Senkinèk ezen tekintetböl èlè„
gedendö oka; az èggyik vagy màj Vallàsu Embernek Hitèt kàr„
hoztatni. Azèrt èlünk èggy Törsàgban, hogy azon Törsàgnak
à melynèk tagjai vagyunk, èlö mènetelèn, egy szivel èj lèlekkel
munkàlodjunk, de ha à Vallàsba való Különbözö èrtelem, nem
tèszen ezènèk semmi àrtàlyt mikèppen kàrhoztathatnam
èn azt? stb.

2szor: Ha fèlre tèved minden elöve belènn vert èj meg„
vizsgàlt vèlekedèsèket. Azèrt adta Istèn mind à szabàd akaràtot,
mind à tudnivalòssàgot, hogy azokkal èljünk. Màr ha à magunk
ìtèlètèt, valamèly dolog felöl szabàlan nem akarjuk tartani,
avagy tsak igen sokba àltal fogjuk azt làtni, ha èggyüggyünk
vagy nèzèsèn, hogy Különb Különbfèle tekintetböl (: Politice :)
lehetètt nèznünk è vagy àmaz dolog felöl illyen vagy amol„
yan èrtelmet vernì à fejünkben azoknak; akkor mindènnek ta„
nittoul rendeltetnek. Az Èggymàj ellen dovralt gyülölsè„
ges gondolatokat 3 sorszor tsupa vàsogàsokat s hamis va„
dokot; mellyekkel kivàlt à multt Szàzadban ki jött könyvek
telyesek, elö sem hozom; mert ezek mind à két részröl vèt„
kes tselekedetek voltak. Èggyik mint à màsik annint szè„
jàn ki fèrt, èggymàj ellen dühösködött. De ez az akkori kör„
nyül àllàsokhoz mind jobban hozzà illett. Most pedig ami„
dön màr Istèn Kegyelmèböl annyira mentünk hogy közelebb„
röl nèzünk èggymàs szemèbe, s talàn egyenesebbèn à màsi
meg-vilàgosodott Szàzad, èj à mostani nyugodalmas àllapo„
tunk ellen való vètek volna, ha nem szem rettenetes szava„
vodàsban èlt Elènknek pèldàjàt követni akarnànk
anelyèrtek tsak olvasdàtolis intodznnk. Nem szuda

7

Nem tsuda volt akkor, mert ha édgyik a Vallásáért kárt vàntott, à màsiknak Jure moderaminis menedzsa tutelæ leke„ tett màgát szabadoson védelmezni.

De mivè most nekünk tsendes lélekkel akarunk à Kör-Tonak elö mozditàsàhoz fogni, magunk alatt vagnok le àsàt, ha erö„ szakos eszközökèt keresnènk azoknak el-èvèsère? Mi erösza„ kosabb pedig annàl; mintha èn art kivànom à màsiktol, hogy art hirdessè amit èn ha azomban nem akarja, vagy talàn nemis kivànhatja. Tsak külsöképpen gondolvànis vitassa reszik; amidön az Urbert arra eröltetik amit tselekedni nem akar

Ez édgyik okok az Europai Fejedelmeknèl, hogy à Zenebo„ nàs Religiòja Nemzet ellen ki akarnak tellni; mert nehezen nézik azt; ej igazsàgtalannak tettik elöttök [:amint hogy azis:] hogy à Kiràlynak az Uj Constitutiòrol Rendelèsèrèl, lelke esmè„ rete ellen tellett alà iràsàval meg-erösitsem. Hàt az olyan dolgokba mellyekböl vagy à mellyek mellett üdvessègünket vàrjuk, hogy ne volna helytelen az effèle kivànsàg.

Tegyünk azért felre minden bal vèlekedèst, hadgyunk meg Kinek kinek à màga Szabadtsàgàt, ha igaz az hogy à gondola„ tot y kivàlt az meg-gyözödèst eröltetni nem lehet, mikèp„ pen Kàrhoztathatnàm tehàt èn azt, akit J. à. t.

Ezért: Ha meg-gondolom kinek kinek közöllünk mennyi hasz„ na forog abban; ha mi egynàn Vallàsàt nem oltalmollyuk; hanem mindent à maga lelkère bizunk minden mi„ den szemre valo hàtsò nèlkül. Tudgyuk azt, hogy az illyen édgyik màsik Vallàsàrol valo helytelen ej bal ìtèletek vol„ tak okai ej Kutfejei minden gyülölségeknek eleitöl fogva. Hàny ezeren voltak, akik ezen Epitheton vagy àrtottak annak lehetett Keresztèny de Különbözö Vallàsu attyokfiai, vagy leg alàbb nikor kitölt volnais töllök nem hasznàltak. Ha pedig igaz az; hogy édgyik rèz a màsikot mossa; mitsoda jokat nem remènyithetünk mi azzal; ha mindereket el-tà„ voltatnyuk; mely ugy esik meg, ha mi magunkot è földön, vala„ mint testi jokban, ugy à lelki èrtelemben is, ej az Istentöl rendeltetett Sàfarokuak tartyuk, mely rèsz bi„ zott dologrol, az Istennek ìtèlö szèke èlött kinek kinek magànak kell szàmot adni, akkor à szerint itèlt bennünket; à mennyi„ re volt bennünk az Igazsàgot; mert ha annak szivünk nincsen vàdol bizodalmunk vagyon Istenèl 1 Jan. 3:21. mikèp„ pen Kàrhoztathatnam hàt èn. J. à. t.

7szer: Ha el. tiszem azt, hogy egyedül az Istent à szivet èr veset vizsgaloja nyilvànvalo követtezèr az hogy èn mint nem Istent azok felöl amelyek à szivböl szàrmòznak

ìtèlnem

itéletet nem tehetek. De külömbenis mi közöm nékem mind ezekhez. Minyájon ugyan azon Egy végre Sietünk, hogy t.i. az Istent ditsérjük ej magasztallyuk. De ha édgyik Egy féle, másik más féle modon kivánnya azon tzélját el-érni, lehet-é nékem akár mellyiknek azt vétekül tulajdonittani? Eppen nem! Kiki tselekedjen á szerént amint meg-van gyözettetve. Miképpen kárhoztatnám S.á.t.

Eszor: Ha az igaz böltsességre akarunk el-jutni, azt m.á szt: irás. Kitsoda bölts és tudos mu közüllünk mutassa meg á jo maga viselésből tselekedetit, á böltsességnek szelidtségében; ha pedig irigység vagyon ej visszalkodás á mu szivünkben, ne ditsekedjünk és hazudgyunk az igasság ellen. Nem innét felyül jött böltsesség ez s.á.t. Az onnét felyül valo böltsesség elöször tiszta, annak utanna békességes, kegyes, Engedelmes, telyes irgalmassággal ej jo gyümöltsökkel, kételkedés nélkül ej tettetés nélkül valo. Az igasságnak gyümöltse pedig vettetik á békességbe azoknak; akik békességet tselekesznek. Jac 3:13=18

Ha hát az onnét fellyül valo békességet el-akarjuk érni légjen ami tudománynuk tiszta az az: Az Istennek tiszta beszédéből nem az Emberéknek egymást sértegető irásiból öszve szedett: légyen békességes: az az: mértékletes minden motskolodás; ej patvarkodás nélkül valo. légyen telyes irgalmassággal engedelmes az az: Engedjen á Jozan okosságnak, Emberiségnek Törvénynek ej Hazafiuságnak, légyen gyümöltsökkel tettetés ej kételkedés nélkül valo; az az: szeressük az Istent szeressük felebarátunkot.

Többeket hordhatnék elö; de engem ezeknek meg-gondolásais hathatoson meg gyöz á felöl, hogy lehet egy országban ezek szerént igaz és szin mutatás nélkül valo Egyesség á nélkül hogy annak tagjai vagy mind Papisták, vagy mind Kalvinisták vagy mind Lutheranusok légyenek.

Meg jedzésre ej örök Emlékezetre /: az Unitária Vallás ditsösége targyában :/ mélto az: ami tapasztaltatik á Keresztény Sectár Böltsei által, s Egyházi Atyái által. A Keresztény Hüt egyeztethetésére el-intézett: és általam öt pontok alatt fel-jedzett el-mellözésekben mely ez: Hogy az Unitárinsokot kiknek Religiojok /: Hitek v. Vallások :/ Mind szinten á többi. Catholica Reformata Lutherana az Erdélyben bé-vett Négy Vallások közzé Számlaltatott Emlékezetben sem hozzák.

VI. En azért ezokon az Keresztény Hüt édgyeztethetése Hatodik Probájával fel-tészem, és á Következendökben elö Számlalom. Az Unitárinsok Hütének azon

Ágozatait

" Ágozatait azokban, amelyekben a' több Secták ellen
" terneki[illegible] a Próféták által meg-jelentetett, a Jesus és
" az Apostolok által tanittatott Evangyéliumi egyenes igaz-
" ságtol el-tévelyedtek, azok meg igazittatnak; mint az
" arany a' tüzben a' salaktol úgy azokat az Urnek vele
" Kedvelt mély özönéből ki hozatnak meg-fejjelretnek
" Hiszem Hogy az Unitáriusokat önként el-fogadják a felsőbbekben
" emlitetett Böltseknek Egyházi Atyáknak az Egész Keresztény
" világban lévő Keresztény Hit Ágyazatára való törekedését
" s gyümöltsöt örvendetes végett kimenetellel lehető nimdenáppagolat.

Hic omittis: Brevis Confessio Unitariorum de iis Fidei Chris-
tiana Articulis in quibus discrepant a religiis Protestan-
tibus et Adversariis

De Deo

Iº: Omnes protestantes et adversarii dicunt Deum Unum esse in Es-
sentia Trinum in Personis. Nos Unitarii dicimus: Deum et Essentiâ
et Personâ Unum et Solum esse 1 Tim. 2:5. Malal. 3:6.

IIdo Reformati dicunt: Quod Dei præscientia et Decretum necessitet
hominum actiones. Nos Unitarii Negamus! Et dicimus: Non-
propterea eveniunt omnes res, quia Deus præscit; sed Deus pro-
pterea præscit quia sunt eventura. Et hoc maximè libertatis usui desiderati.
habet in iis, in quibus etiam nostræ Libertatis usui desiderati.

IIIº: Hinc Reformati dicunt. Omnem Dei Voluntatem esse efficacem.
Nos Unitarii dicimus: Voluntas Dei efficax est, quando absolutè
vult aliquid facere, sed quando à nobis aliquid fieri vult, potest
Voluntati ejus resisti Ezech. 18:23.

IVº: Reformati Distinguunt Voluntatem Dei. In voluntatem Signi
et Beneplaciti; dicuntq: Ut Deus hac voluntate vult. Illâ contrari
um revelat. Nos hanc Distinctionem rejicimus fundamento
i Joh. i: vs 9. 4. Mos. 23:10.

Vº: Reformati dicunt Decreta Dei esse ipsum Deum: Nos dici-
mus. Actus Divinæ voluntatis

VIº: Reformati negant: præter Absolutum Decretum in Deo et
conditionatum dari. Nos affirmamus. Rom. 8:12.13. Isa. 38: et
Jona 3: Vbus 4.10.

VIIº: Reformati dicunt: Deum posse innocentem damnare. Nos
Negamus. ad Rom. 2: Vbus 5. et Sequentibus.

VIIIº: Reformati dicunt: Vitæ terminum esse immobiliter
à Deo decretum. Nos Unitarii dicimus. Deum accelerare
vel retardare? Secundum Unius Cujusq; opus Prov. 10: 15=27.

De Prædestinatione

Iº: Reformati dicunt: Deum Elegisse quosdam ad Salutem,
quosdam reprobasse et Solo Sui beneplacito, absq; ullo operum
Respectu

respectu. Nos Unitarii Negamus. Jer. 8:7. 8. 9. Concedimus quidem Prædestinationem Universalem ad vitam. quæ hæc sola est: Qui-cunque crediderit Salvabitur.

IIo: Reformati dicunt: Operationem Gratiæ Divinæ in conversione hominis esse irresistibilem. Nos negamus: Esa. 5:1=8. Joh. 5: Vs. 34. Act. 7: 51. dicuntq; prius dari Spiritum Sanctum et tandem Hominem converti. Nos autem dicimus: Conversio præcedit Dationem Spiritus Sancti Act. 2:38.

IIIo: Reformati dicunt Regenitum non posse deficere à fide. Nos affirmamus. Hebr. 6:4. 5. 6.

IVo: Reformati affirmant. Deum Hominem positive indurare et Excæcare. Nos negamus. Sed Deus tantum occasiones Suppeditat, propter quas homo perversus se indurat. Nec ita vocatio gratuita à Deo proficiscitur Libertatem Voluntatis tollit, sed tantum impedit Resipiscentiam Rom. 11: 20. 21. 22.

De Originali Peccato

Io: Adversarii dicunt: Imaginem Dei ad quam Adamus fuit creatus constitisse in Justitia Originali, Scientia perfectâ Sanctitate, corporis membrorum Harmonia; imò et in immortalitate? Nos hæc omnia Negamus. Negamus istam Justitiam originalem in Adamo fuisse? Negamus Naturâ immortalem fuisse; quamvis per Divinam gratiam potuisset non mori; Et dicimus Imaginem Dei ad quam erat conditus fuisse Dominium in reliquas Creaturas. r. Mos. 1: 27. 28.

IIo: Affirmant Adamum amisisse Imaginem Dei Nos Negamus Jac. 3: Vs. 9.

IIIo: Dicunt Adamum non habuisse concupiscentiam. Nos Dicimus habuisse.

IVo: Per mortem quam Deus Adamo fuit comminatus intelligunt mortem Naturalem. Nos intelligimus mortem Spiritualem vel mortem æternam. Hinc dicunt omnem mortem esse pœnam. Nos Negamus. Et dicimus. Mors Naturalis est tantum Sequela Humanæ Naturæ. Æternam autem pœnam peccati.

Vo: Dicunt totum Humanum Genus peccasse in Adamo, utpote existens Caput Humani Generis, in persona omnium peccavit. Nos Negamus in Adamo ahòr peccasse? Hinc deducunt Originale peccatum. Nos non Agnoscimus præter Actuale Peccatum.

VIo: Dicunt per parentes in nos propagari Adami Peccatum; et per consequens nobis imputari. Nos negamus ejus peccati et propagationem et imputationem

VIIo: Dicunt Baptismum Institutum fuisse et in Statu ad auferendum reatum Peccati originalis. Nos Negamus.

De Jesu Christo.

Ia Adver

Iº: Adversarii. Dicunt Christum esse Deum aeternum et Sum„
Nos concedimus Deum esse et quidem verum 1 Ian. 5:20. Non tan„
tum Sed ex Patris constitutione Act. 2:36. Negamus tamen
esse aeternum Matt. 28:18. et Summum Ioh. 5:19.

IIº: Dicunt Coelo descendisse; Hinc fuisse incarnatum in Utero
Mariæ. Ariani dicunt Ante Mundi creationem à Deo fuisse crea„
tum, deinde incarnatum. Nos tertium damnis et dicimus.
Ex obumbratione Sancti Spiritus Conceptum esse in Utero Mariæ
Virginis Luc. 1:35. Negamus Hinc Antea Exititisse

IIIº: Adversarii Negant. Deum verum esse Si non sit Summus
Nos admittimus Sole. 8:6. Ioh. 10:38.

IVº: Adversarii dicunt Christum duas habere Naturas. Divinam
et Humanam. Nos tantum Humanam admittimus. Hinc hodie et„
iam Hominem tantum esse dicimus, Sed cum gloria coronatum
1 Tim. 2:5. Act. 17:31. Secundum hanc Naturam cum Divina
Adoratione invocamus et colimus.
Catholici dicunt. Angelos et Sanctos mortuos esse invocandos
Nos Negamus.

Vº: Adversarii dicunt Deum iratum fuisse humano generi
quando Christum in Mortem tradidit. Nos negamus Ioh. 3:16.

VIº: Dicunt Christum Dominum, Satisfecisse pro peccatis hu„
mani generis, et meruisse apud. patrem. Nos Negamus Utrumq;
Filip. 2: vss 8.9. Luc. 17: vss 10. Hinc
Catholici dicunt. Unicam Sanguinis Christi guttam sufficis„
se ad redemptionem humani Generis. Nos Negamus.

VIIº: Dicunt Christum Dominum vice vel loco nostri fuisse
mortuum ÷ pœnas peccatis nostris debitas propriè tulisse in cor„
pore. Nos Negamus. Et dicimus Christum Dominum Nostro
bono fuisse mortuum; ita ut quoniam Christus Dominus mor„
tuus est, nos poterimus resipiscendo per fidem in eum peccata
peccavere, et peccatis nostris debitam poenam effugere, si volue„
rimus serio. Dicimus ergo Christi morte factam fuisse
communationem nostræ pœnæ. Negamus tamen Christi mor„
tem fuisse Substitutionem pro nostris pœnis.

VIIIº: Dicunt Christum Duplici obedientiâ satisfecisse. Activa
Scr. et passiva nos utramq; negamus. Hinc nec Justitiam Chri„
sti nec passiones ejus nobis imputari posse affirmamus.

IXº: Dicunt Christum ad Damnatos descendisse et Catholici
addunt ex Symbo Eduxisse Animas Patrum; Hinc dicunt Sen„
sisse pœnas damnatorum, nempe desperationem mortem æter„
nam infinitos cruciatus et iram Dei. Nos hæc ita absolutè
negamus.

Xº: Christi mortem affirmant; propriè dictam fuisse Re„
demptionem. Nos Negamus! Hinc affirmant pro„

pric

87

Ia: Adversarii. Dicunt Christum esse Deum æternum et Summ„ Nos Concedimus Deum esse et quidem verum 1 Jan. 5:20. Non tan„ tum Sed ex Patris constitutione Act. 2:36. Negamus tamen esse æternum Matt. 28:18. et Summum Joh. 5:19.

IIa: Dicunt cælo descendisse; hicq fuisse incarnatum in utero Mariæ. Ariani dicunt ante Mundi creationem à Deo fuisse crea„ tum, deinde incarnatum. Nos tertium damus et dicimus. Ex obumbratione Sancti Spiritus Conceptum esse in utero Mariæ Virginis Luc. 1:35. Negamusq; Antea Exitisse.

IIIa: Adversarii Negant. Deum verum esse Si non Sit Summus Nos asserimus Solt. 8:6. Joh. 10:35.

IVa: Adversarii dicunt Christum duas habere Naturas. Divinam et Humanam. Nos tantum Humanam admittimus. Hinc hodie et„ iam Hominem tantum esse dicimus, Sed eum gloriâ coronatum 1 Tim. 2:5. Act. 17:31. Secundum hanc Naturam eum Divinâ adoratione invocamus et colimus.

Catholici dicunt. Angelos ut et Sanctos mortuos esse invocandos Nos Negamus.

Va: Adversarii dicunt Deum iratum fuisse humano generi quando Christum in Mortem tradidit. Nos. Negamus Joh. 3:16.

VIa: Dicunt Christum Dominum, Satisfecisse pro peccatis hu„ mani generis, et meruisse apud. patrem. Nos Negamus Ut magis Filip. 2: vss 8.9. Luc. 17: vss 10. Hinc

Catholici dicunt. Unicam Sanguinis Christi gutam sufficis„ se ad redemptionem humani Generis. Nos Negamus.

VIIa: Dicunt Christum Dominum vice vel loco nostri fuisse mortuum ÷ pœnas peccatis nostris debitas propriè tulisse in cor„ pore. Nos Negamus. Et dicimus Christum Dominum Nostro bono fuisse mortuum; ita ut quoniam Christus Dominus mor„ tuus est, nos poterimus resipiscendo per fidem in eum peccata præcavere, et peccatis nostris debitam pœnam effugere, si volue„ rimus serio. Dicimus ergo Christi morte factam fuisse comminationem nostræ pœnæ. Negamus tamen Christi mor„ tem fuisse Substitutionem pro nostris pœnis.

VIIIa: Dicunt Christum Duplici obedientiâ Satisfecisse. Activa Scr. et passiva nos utramq; negamus. Hinc nec Justitiam Chri„ sti nec passiones ejus nobis imputari posse affirmamus.

IXa: Dicunt Christum ad Damnatos descendisse, et Catholici addunt ex Symbo Eduxisse Animas Patrum; hicq dicunt Sen„ sisse pœnas damnatorum, nempe desperationem mortem æter„ nam infinitos cruciatus et iram Dei. Nos hæc ita absolutè negamus.

Xa: Christi mortem affirmant, propriè dictam fuisse Re„ demptionem. Nos Negamus. Hinc affirmant pro„

Spiris

prèc dictum precium persoluisse. Nos hoc quoq; Negamus. Atqui ea affirmamus, quicquid utilitatis sequatur ex propriè per eundem pretio, hæc tota aut major Secuta est nobis

XIIo: Christum in morte obtulisse dicunt; ac proinde et in terris fuisse Sacerdotem. Nos utrumq; negamus et dicimus mortem fuisse tantum præparationem, ad ipsam oblationem quæ oblatio facta est, cum Christus præsentavit in Sanctuario Cæsti Coram Patre postquam ex mortuis fuit revocatus. Ac proinde affirmamus, verum Sacerdotem et iam ante ingressum in Cælos non fuisse; Sed hodiè verum Sacerdotem esse: Hinc dicunt Crucem fuisse Altare seu Aram Christi. Nos Negamus.

XIIIo: Dicunt Expiationem Peccatorum ex toto fuisse peractam per mortem Christi. Nos negamus. Dicimusq; Nisi Christus resurrexisset, nil utilitatis ex Christi morte ad nos redundasset. Unde et hodie affirmamus Christum peccata nostra expiare 1 Joh. 2: 1. 2. et dicimus Mortem Christi non nisi Metonymicè posse vocari Sacrificium.

XIIIIo: Dicunt omnia Sacrificia Legalia fuisse typos Christi. Nos negamus: Dicimusq; tantum Anniversaria, et Statuta quædam publica Sacrificia fuisse typos. Reliqua Sacrificia typi fuerant illorum Sacrificiorum, quæ Singuli Christiani teneantur offerre Rom. 12: 1.

Hinc Christi ut Sacerdotis tantum Summus Pontifex fuit Typus; reliqui fuerunt nostri typi, qui etiam Omnes Sacerdos Apoc. 1: 6. Cap. 5: 10.

XIVo: Dicunt Veteris Fœderis Sacrificia nullum peccatum Expiasse, nisi typicè propter respectum futuræ Christi Expiationis. Nos negamus istam Typicam expiationem, et dicimus: Illa Sacrificia tantum in Divino Decreto Secuta est. Expiatio peccatorum. Hinc dicunt Et Veteris fœderis Sacrificia pro omnibus peccatis facta fuisse: Nos dicimus tantum pro infirmitatibus et ignorantiis Hebr. 5: 1. alia peccata à vi Fœderis illius non remittebantur, nisi ex singulari Dei gratia.

De Spiritu Sancto

Adversarii Singuli affirmant esse Personam Spiritum Sanctum: Deumq; Summum. Nos Negamus. Dicimusq; virtutem Dei Enc. 1: 35. Cuia 1o: Sacræ Literæ nusquam docent. verum humanitus tantum inventum est, et coetum Authoritate in Concilio Alexandrensi Anno 367. 2o: Virtus Dei

non est

non est Divina persona. Atqui Spiritus Sanctus est Vietus Dei. Et non est Persona Divina. Minor. Luc. 1: 35. Cap. 24: Vñ 49. Act. 1: 4. 5. 8. 11. Cap. 4: 33. Cap. 10: V. 38. Et quia 3tio: Domum Dei non est Persona Divina. Atqui Spiritus Sanctus Domus Dei est. vid Luc. 11: 13. Joh. 1: V. 39 Cap. 14: 16. 17. Act. 5: 32. Cap. 18. 8. Rom. 5: 5. 1 Cor. 6: 19 Act. 11: 17.

De Scriptura Sacra.

Iº R. Catholici dicunt. Deum in Mundo constituisse Visibilem aliquem Judicem ad Controversias Fidei et Religio. nis decidendas, ut Concilium aut Papam præcipuè.

Reformati Scripturam Sacram dicunt Controversiæ Decisorem Nos Unitarii Negamus hæc et dicimus Scripturam Sacram esse in Controversiis Fidei et Religionis decidendis Normam. Rationem Sanam Judicem Controversiarum.

Reformati videntur à Scriptura Sacra removere rationem Nos admittimus, quamvis præcipuam partem illi non tribuamus; et quamvis omnia quæ sunt Revelata Ratio assequi non possit, interim non contradicit: prout Reformati asserunt Revelationem et Rationem Sanam convariari:) et Rationem Sanam dirigimus juxta Scripturam; non Scripturam attemamus rationi, ut Judicem juxta Normam dirigimus.

IIº: Catholici Scripturæ Sacræ Lectionem prohibent Laicis. Nos concedimus; imò necessariam Judicamus S. Moy. 6: 6. 7. Cap. 27: 11. = 13.

IIIº: R. Catholici non agnoscunt Scripturam Sacram esse sufficientem ad Salutem, Sed insuper requirunt Traditiones Patrum Ecclesiæ Joh. 20: 31.

IVº: Catholici dicunt Scripturam Sacram esse obscuram; requirique Ecclesiæ interpretationem, cum Magistratu Authoritate.

Nos Contrarium Sentiendo. dicimus ver ad Salutem necessarias, et veritatem esse tam perspicuas, ut ad intelligendum solum attenta et à præjudiciis remota mens requiritur. Concedimus interim esse, res et veritates quasdam ad Salutem non necessarias, paululum obscuriores, et tractationis modum interdum obscurè Sed res necessarias perspicuis plurasibus traduntur S. Moy. 30: 11. 12. 13. Joh. 1: 1. 9. & Joh. 8: 12.

De Ecclesia

1. Catholici dicunt. Petrum à Christo constitutum fuisse Principem Apostolorum.

IIº: Ecclesiæ Caput à Papam. Nos Negamus. Dicunt non posse Papam

Papam non posse errare. Nos affirmamus.

IIIè: Affirmant Papam posse cogere, et et alios conscientiam Hominum in Religionis Negotio imò et Hæreticos gravioris Supplicio afficiendos esse. Nos Negamus: quam Hominum Authoritatem habere in Conscientias. Hæretici à Scriptura Sacra et Mutua Charitate reducantur. Si nolnerint Spiritu lenitatis tolerandi sunt.

IVè: Catholici. dicunt Papam Romanum Universalem esse Episcopum. Et Universale in Mundo Regimen habere Sedis esse Vicarium Christi. Nos hæc omnia Negamus, et Universale Regimen post Patrem soli soli Christo Domino defferimus Act. 5: 31. Apoc. 19: 16. 1 Cor. 15: 27.

Vè: Catholici dicunt ad Ecclesiam Christi semper requiri visibilem aliquem Cœtum.

Nos dicimus. Visibilem Cœtum posse deficere, quin etiam omnes fideles pape deficere 2 Thes. 2: toto Apoc. 13: 8. Hinc dicunt: In Ecclesia semper esse necessarium visibile aliquod Regimen. Nos Negamus. Dicunt dari Notas visibiles Ecclesiæ certissimas Nos Negamus. Etiam Ecclesia Visibilis non alias damus, quam veritatem Divinam; et charitatem quibus nos in Ecclesia visibili adjungimus publicam veritatis professionem. Hæ autem Sæpius possunt occultari.

De Libero Arbitrio.

I. Adversarii dicunt Adamum habuisse Liberum Arbitrium idque amisisse per peccatum hodieq; in nobis esse Servum Arbitrium. Nos ut Liberum Arbitrium amisisse Adamum Negamus ita hodie in Nobis esse Liberum Arbitrium affirmamus.

IIè: Dicunt Rationem Sanam esse corruptam, nec esse ejus usum in Scriptura. Nos prout prius Negamus. Posterius affirmamus

De Justificatione

Iè: Reformati et Evangelici dicunt observatu impossibilia esse Mandata Christi. Nos dicimus posse Evangelii mandata servari gratia Divina adjuvante.

IIè: Evangelici dicunt. Nos justificari sola fide et applicatione Meritorum Christi

Reformati ut et Evangelici opus addunt, Sed tantum pro Signo nostræ cum Deo Communionis. Nos prout Fidem, ita et opera bona necessaria judicamus ad Salutem; non tantum ut fidem ostendamus.

IIIè: Catholici dicunt Hominem operibus posse mereri vitam æternam, imò et plus posse facere officio suo. Hinc habent

bent Thesaurum Super-Erogatorior. operum, Cujus Papam esse Dispensatorem.

Nos Unitarii hæc omnia Negamus.

IVo: Catholici Ejiam Cultum Externum et Ceremonialem re„quirunt in Divino Cultu. Nos Unitarii hunc Cultum Neces„sium non judicamus Gal. 5:1. Interim si tales Externi cul„tus exerceantur, qui aut in Scriptura fundantur, aut virtutis et decoris causâ simt non controvertimus Pra„cepta sub Novo Testamento. Nos affirmamus.

De Externis Christianorum Signis.

Ito: Catholici Statuunt Sacramenta conferre gratiam Dei ex„opere operato. Nos Unitarii dicimus Gratiam per Sacra„menta nobis ostendere, exhibere tanquam per Signa — non tamen eam confert actu per illa. Talej autem Ritus Nos Duos tantum dicimus Baptismum et Cœnam Domini quibus Pontificii adhuc quinque adjunt.

IIdo: Catholici ut et alii, eum qui Baptismo caruerit vitâ æ„ternâ excludunt. Nos neminem damnamus propter caren„tiam Baptismi sed propter contemptum ejus. Interim Author ejus non sumus ut Baptismus negligatur.

IIIio: Catholici dicunt per Baptismum remitti omnia pra„cedentia peccata. Evangelici autem quod per Baptis„mum quis regeneretur propter infusionem Spiritus Sancti. Nos Unitarii Utrumque negamus. et potius dicimus facta Regenerationis esse Signum. Ex Institutio Christi Matt. 28: si quis autem moveat Quæstionem. An Baptismus sit aliquod Essen„tiale? Ademus. Si Fides Salvifice adnectatur, cum fide Ex Institutione Christi Domini declaratio Externa multum va„let et una cum fide potest dici, quod sit Essentiale, at sine fide nullius momenti est.

IVto: Adversarii dicunt. et Infantes apte Subjecta esse Baptismi. Nos tantum adultos agnoscimus pro Capacibus Subjectis Matt. 28: 19. Interim et Infantes Baptizamus propter offendicula. Fundamentum illorum est: Quia dicunt Baptismum Circumcisioni Successisse quod Nos Unitarii Nega„mus: Quia Ito: Hac Ratione Baptismus deberet institui Ge„nio, imo tantum masculi deberent baptizari, quia circum„cisio ad illos tantum pertinebat. 2do: si Baptismus Suc„cesserit circumcisioni, tum æque distinguerer fideles ab infidelibus. Atqui non æque distinguit hos ab illis 3io: Alia est Ratio Circumcisionis Sub. V. Fœdere alia

Baptismi

Baptismi sub N. Fœdere. In Circumcisione enim solum Externus ritus per se spectabatur; illud enim Fœdus in Ritibus rebusq; Externis majori ex parte situm erat. At in ritibus N. Fœderis rite obeundis, non tantum Externus ritus, sed simul animus fide in Christum imbutus requiritur 4to: Si circumcisioni successit Baptismus hoc sucedente debuit desisse circumcisio. Atqui non desiit, quia et ante mortem Christi duravit tempore Baptismi Joannis: quem eundem dicunt Adversarii esse cum Baptismo Apostolorum: imò et post ascensionem Christi duravit Act. 16: 3. Sc: Quod primò dicendum erat. Quia nullum in Sacris Literis extat Testimonium quo probari possit.

Vo: Catholici dicunt. Baptismum debere reiterari si quis aliam amplectatur Sententiam: vel religionem: Nos necessarium non judicamus

VIo: Catholici dicunt. post recitationem illorum Verborum. Hoc est corpus meum. Statim fieri transubstantiationem Panis in verum Corpus Christi. Sic et de Vino: ita ut verè Christi corpus edant et Sanguinem bibant in communione fideles.

Reformati dicunt: quamvis sensibus Externis recipiatur panis et vinum ipsum, tamen corpus Christi ut et Sanguinem verè esse præsentem. Sicq. Spiritualiter & fide edi corpus Christi

Evangelici & Lutherani dicunt. Corpus Christi in. cum vel sub pane et vino verè præsens esse, et communicantibus vere di ab ipsisq; ove manducari realiter

Nos Unitarii dicimus. Nobis dari et accipi à nobis verum panem et vinum, ut signa Sanguinis et corporis Christi et post resurrectionem ad discipulos per januam transisse

Hinc Evangelici contendunt Corpus Christi ubiq; esse

Catholici autem dicunt, quoniam formaliter est Christus in pane et vino, ideoq; Eucharistiam adorandam esse Cultu Latriæ. Sicq; concedent quam Domini in Sacrificium Missæ

Quæ Nos Unitarii omnia negamus.

VIIo: Catholici addunt. Fieri (quæ Dominica Cœna tionem gratia Divina. Nos finem solum Commemorationem mortis Christi ponimus.

VIIIo: Catholici Calicis usum Laicis et Clericis non Concedentibus. Nos sub utraq; Specie Sumendum esse contendimus

De Peccatis

De Peccatis.

Iº: Catholici Statuunt. quædam peccata Naturâ Suâ Venialia
Reformati autem omnia æqualia. Nos Unitarii posse
mus negamus et dicimus. De Priori. Nulla peccata dari Na
turâ Suâ venialia; ac proinde peccata mereri damnationem
si per pœnitentiam non impetretur gratia.

IIº: Reformati dicunt: Omnem in Hominè Concupiscentiam
esse peccatum. Nos negamus illam Concupiscentiam esse pec
catum. quæ dicitur Motus primò primus.

IIIº: Reformati dicunt: gentes nullum verè bonum opus
posse facere. Nos Unitarii Negamus.

IVº: Catholicorum et Evangelicorum Pastores; peccata in
Deum remittere dicunt. Nos Negamus: hanc authoritatem
illos habere præter Deum et Christum.

De Regno Christi

Iº: Omnes Adversarii dicunt Regnum Christi etiam in
Externo Regimine Consistere. Nos autem tantum in Spi
ritualibus Collocamus.

IIº: Adversarii permittunt Christianis Magistratus of
ficio fungi, ac Capitalia officia Exercere. Nos utemur
Negamus imò dicimus: Christianus nec ob Coactiva debet uti.
Illi Concedunt Repetitionem et ultionem Vindictæ
Nos Unitarii Negamus Rom. 12: 17. 19. Matt. 20: 25.

IIIIº: Adversarii licitum esse affirmant Bellum.
Nos Unitarii Ut offensivum; ita et Defensivum Negamus
esse licitum

IVº: Adversarii dicunt. Juramentum esse licitum.
Nos de futuro constanter negamus. De præsentibus
et præteritis variissimè distinximus. Hinc nec votum de
futuris approbamus

Vº: Catholici dicunt. Hæreticis datam fidem non
debere servari ex obligatione. Nos omnibus datam fidem
debere servari urgentes affirmamus.

VIº: Catholici Imagines fabricandas esse, in pretio
habendas ut. et Crucem affirmant. Nos negamus. Exod. 20: 4.

De Promissis et Minis

Iº: Reformati: dicunt in Veteri Fœdere fuisse promissionem
vitæ æternæ. Nos Negamus. æterni Cruciatus omnium
nationem

nationem ibi factam fuisse, ita et vitam æternam promissam fuisse Negamus.

IIdo: Catholici Nos Unitarios Excludunt vitâ æternâ ut et alios. Reformati Ipsos, ut et nos Unitarios Exterminant. At Nos Unitarii. Nullum Excludimus; modo ipsæ Data et publicata Divinæ Legis Rationem habeant, te perfectè de Deo quod Sit Unus æternus, perfectè Justus perfectè Sapiens, perfectè potens, atque Summè bonus misericors.

IIIdo: Catholici Statuunt dari Limbum et Purgatorium ubi animæ purgantur à peccatis Venialibus, et sic reformentur in vitam æternam. Nos Unitarii talia Loca dari Negamus, et talem Statum præter vitam et Mortem fore non agnoscimus.

Quæ Decem Puncta à Parte Unitariorum in Punctis Religionum aliarum differentibus magni momenti nota allegata. Prioribus Unionem Religionum tentantibus adnexa esse videt et legis.

In quibus ut Christianæ Fidei Salvificæ: mutuitu credendorum faciendorumq. cum Religiois Tribus Receptæ Religionis punctis adversantur. Si ergo Dei per Christum Dominum patefacti revelati, per S. Sanctum illustrati Fidei dico Cognitionem vel-veritatem penitus indagare ipsis, atq. ad dis-interessatam æqui Judicii Libramen revocare confrontare libuerit per nos licebit, qui Æquè Animus Ipsorum magni Nominis et Expectationis Novo Tentaminis Unionis: Amore Boni Publici Susceptæ impensa Conamina nostris etiam viribus quoad nostrum posse, propensâ in bonum publicum fidei conscientiâ collaborabimus. Ubi verò Cum, Sis et Exantlatis laboribus, in hoc publicum Summumq. bonum impensis gratuitus effectus: Palladiumq. illud Sæculum Unionis Salvificæ fidei plenitudo successerit ad Dictum Domini Jesu Christi Joh. 10: 16. allegatum

Nos etiam Unitarii Summa et devota cum Religione: et ut veri Hominis Christiani decet: pio voto per opitulantem nobis Divinam gratiam, sub finem Salutis æternam obtinendæ Spe nobis Ipsis cordiitus fiducialiterq. magna cum Devotione et Gaudio in Spiritu Sancto nobis ipsis applicabimus Amen!

VII. Az Keresztény Hit Egyeztetheteének Hete „
dik Próbája. Illyen Titulus alatt. Bellum Pacificum
Quô tumultuationis Religionum inter Christia „
nos ad Unionis Fidei Statum invitantur.
Hujus Belli Ducem Ladislaum Talányi insi „
ma reputationis (: existimationis :) Nobilem
de Thorda Pacifici Cantico Angelico condecorantur.

Tractatus de Tolerantia Diversitatis Religionum

Huic operi ni Sequentibus Lineis copiato. Praelimi „
nium fore existimaverim constituendum. Illud Theodati
quondam Gothorum Regis; qui Instigatus à ministris
Suis ne plures Unâ in Regno Suo Religiones admitteret?
Redit illis! Cum Divinitus (: vel potius Dixerit Deitas :)
Diversas esse Religiones patiatur non unam, non-
audemus imponere. hoc dictô Regio jussô.

Disputat Mundus de Religione, et nil trepidat
in vicem; damnat et odit, foveat utergô Deo Exosus, non
est qui terminet difficultatem, non est qui componat
litem. Quin imô, de difficultate in difficultatem pro „
volvimur, et litem immutamur de die in diem sine fine.

Ecquae haec? Siste quaeso gradum! qui hic versaris,
et haec legis audi; vide, judica Ipse, et menti imprime.
Ponote, qui me audire (: in Religionis materia :) velis
Esse Episcopum Catholicum: Me verô Superintendentem Reformatum
Et quaero: Cur tu Non es Reformatus Superintendens? Et vi „
ce versâ; Cur Ego Non Sum Catholicus Episcopus?
Rede Tu prior mihi, et Dum Erit ane tibi?
Non est quod aliud loquar, sed dicer: Natus Sum et Educatus
in ea Religione, et ubi ad discretionis aetatem perveni,
eam judicio approbavi; omnem expost operam et Sedulita „
tem Studii adhibui, donec fortunâ favente ad Episcopa „
tum pervenì, et sic: quod nova testa cepit id veterata sapuit.
quod Infantia mihi Imprexit discreta aetas approbavit Se „
nec tuj defendit, defendetqi in aeternum
Quid Amplius restat ad replicandum? Nihil rectô haec. Quid
et ego aliud pro me Sum responsurus, ignovo omnia enim

quæ pro mea responsione militabant Exposuisti; istud est meum quoq; Expediens.

Eidem ergo Fundamento Superinveniuntur Duæ istæ (: imò omnes :) Contrariæ Religiones

Subsumo Argumentum et dico: Eidem vero bono et justo Fundamento, justè, benè, et verè, Duo Contraria (: taceo plura :) Superædificari non possunt; aut ergo Religiones ruent, aut fundamentum, aut utrumquè necesse est.

Quid hic Amplius dicendum erit? Video enim Mundum circa Religionis quoq; Confessionem, sicut in aliis Prædecessorum Suorum vestigia Sectando, opinione saltem regi, juxta illud idioma Valachicum: Asa am pomingit.

Quis hic audebit se sistere Judicem et Vindicem? Quis Judicabit diversitatem? Quis Vindicabit Veritatem? An Tridentinum Concilium? An Constantinopolitanum? An Patriarchæ? Vel Papa ipse? Audi! Sufficiat tibi inter tott Religionum Collisiones ame hæc ita prodita extitisse. Mundumq; taliter ineptias Exercentem. Publico Problemate proscidisse; et penes hoc tam apud te Conscientiam penitius disquirendi plenariam occasionem Subministrasse. Tu verò Simplicitate contentus observabis: In omni Negotio quod ad Judicium venit discutiendum.

Tria inquiri Necessariò: Actorem Inctum et Judicem! (: in Non Notoriis etiam Testes :) Hæc Tria ita ab Invicem sunt distincta, ut mixturam absolutè non patiantur. Nemo enim simul in eadem Causa Actor et Inctus, vel Actor et Judex, vel Judex et Inctus esse potest; per hoc cujuscunq; Religionis sis, sive sis primus, sive ultimus, sive Communitas, vel ess Actor vel Inctus & nullatenus potes esse Judex.

Quis ergo Judex? Solus Deus et conscientia, ergo tu quis ess qui Deum Judicem detronizare audes, prærogando tibi Authoritatem, quæ alterius est, cui tu subes?

Quid ergo faciendum erit? Si non liceat judicare diversitatem? Ego dicam: Cum ipse Judicio subsis alterius, permitte alios, teipsum ipse judicabis, solus enim Deus novit qui sunt sui, unde non competit tibi nosse qui sunt Dei. Nonne audivisti juxta Confessionem Reformatorum Ecclesiam Dei in istis terris esse invisibilem. Non quod homines in ea Existentes, non Conspiciantur, sed quod qua fideles non cognoscantur. Regnum enim Dei id est: Ejus Ecclesia non consistit in Esca et potu

clemen

Clementij scilicet visibilibus veenim juxta dictum Apostoli: In
justitia laetitia, et pace, qualitatibus videlicet invisibilibus.

Unum quemq; igitur si quis quis ille sit, benemoratum appli-
cationum, circa Dei Hominumq; oeconomiam zelosum, piumq; devo-
tum, qui eumq; suam fidem fundaverit in verbo Domini, glorifican-
do eum non vero ventri serviendo et ad exemplum sitheomij
Magi proprium lucrum quaerentis, quaestum exercendo, veneto
Christianum Fidei consortem, eundemq; recum, ab eodem Patre
salutem sollicitantem et praestolantem.

Sic tandem verificabitur sanctum illud Angelicum in orbe nostro:
Gloria in excelsis Deo! pax vero in terris hominibus bonae voluntatis
Sicq; futurum erit, quod coelum exanditurum erit terra, terra
incolas, utrumq; autem benedicentur, a Domino cessabunt ejulia,
dominabitur pax, dives et pauper obviam eunter, benevolentabunt
invicem, nec amplius necesse erit orare ut veniat Regnum Dei
venerit habitabit in cordibus Nostris Dixi

Cur vero tanta Diversitas Religionum in Mundo? et:
Cur ista inter Religiones Diversitas in Unionem venire possit?
breviloq; complectar rationem verbis dicam.

Mundum esse plane immundum; ex eoq; non veritatis et Justitiae,
veram fugacis et vanae gloriae cupidum è contra vero ignomi-
niae alteri invenda semper sollicitum.

Quid enim Mundus quaerit cum disputat? suam Religionem
defendit et laudat, alterius vero imperit et vituperat antequam ex
periatur, an non sua Religioni potius vituperio alterius vero
laude sit digna.

Hic error immunde Mundi, hoc est fundamentum aberrationis
tuae, quod te ducit ad invia, et devia, te implicat et intricat
quo ipso veritatem tantum modo sequeris, aut potius perse-
queris, et nunquam assequeris.

Si igitur timor Dei tibi cordi est, et veritatis amore te,
nemis, Justitiam ubique humilitati junctam cole, Conscien-
tiae magis et pietatis, quam Scientiae et fervoritatis Leges
tutare tibi propositis auditis et lectis, nec temere nec
citò crede. Nunquam jurabis in verba Magistri. id est.
nec alium vel alios quemcunq; illi sint, sive Dignitate,
sive multitudo, imò nec ipsam Ecclesiam sequere, nisi tibi
quoq; perspectum et approbatum sit fundamentaliter quod
credit Ecclesia. Non enim Ecclesia olim dabit rationes
pro te, verum quilibet rationem habitur pro se
Mundus namq; dum disputat, nihil aliud habet quam
gloriatur si vincat, invidetur si ab alio vincatur, hae la-

hoc ab

ter ab intentione diabolica. Ex eò dum disputas, nec vincere Sa„
tagas, nec vincì regormider, sive enim vincas sive vincaris sem„
per et ubique ipsa veritas gloriatur triumphat et exultat, trium„
phet et exultet eqùè in ore atq; in corde Deo juvante in aternum.

Corollarium: Procul ergo hinc vos Animosi Theologiæ dixi
Doctores, furiosi Interpretes Perijdatheticæ Theoretic: Philosophi
Asophi Profani, et vani. Nec non turpis Hierarchiæ Dominatus
Religiosi amentes, amentes discedite.

Accedite verò et concurrite omnes Animo miles, felle sedati,
corde placidi, Magnì Dei gloriam, et non timidi affectus vestri;
Superbiam quatientes, Sapienter realis et veræ lucis, et fructus
Sapientiæ, pietatis, et mansuetudinis vestræ; colligite et
carpite donec affulgeat vobis certo beatitudinis vestræ pere„
nitas ad æternum Amen! Ita de Amissis Luter Liat privo
tas meditationes Dissérit Ladislaus Szalanyi Nobilis de Ivanda

VIII. Az Keresztény Hit Ègyeztetheteènek Nyolczadik Probaja Illyen Titulus alatt — — Vallàs Tserèlès avagy: Egy Vilàgi Bölcsnek Egy Jesuitànak, Ès Egy Hazafinak arrol valo beszèlgetèsek: Ha vallyon Szabadè az Embernek Vallàsàt, amelyben Született meg hanyni vetni vizsgàlni. Ès vanè Szabad Vàltoztatàsa, azt ha hibàs jobbal fel tserèlni?

Egy Ember Baràt àltal nyomtattatott Gondolat falvain.
Olvàsò Kedvèlò Jàvor betüivel MDCCXL. Esztendöben

Meg szollittatàs az Olvasohòz!

Èdes Ember Tàrsam èrtsd-meg lèleked.
Ne-add areudàban à Papnak Èredet.
Gondolkozz vizsgàlodgy Erre valo az Ès
Ki vakon hiszen Papok szàmàra lèszsz
Ugyanis à Lèlek gondolkozàsbol àll:
(: ki èrt tagadja elmèjètöl meg vàl:)
Nem veheti az Ès nyakàban az jàrmot
Nem lehet vejem szàrvànat mint barmot
Meg hanyàs pròbàlàs ’s az okos èrtelem
Elme boldogsàga ’s ez leg fòbb Kegyelem.

Meg ta

Meg tanitt a' Zèlet tsak hidgy Sz. ni a' Vallás.
Tsak olvass ok Ember magad szemèvel lássz.
E mundais meg-lásd fel ugrasztya szemedet
Meg-világositsàn Homàlyos elmédet.
Tsak ragadgyad vajta meg-értsed a' Vallast,
Mint Konyhácet Vallo Emberi találàstz;

Elsö Beszélgetes: A Jesuita ejà Világi Bölts beszélgetnek

Jésuita: Eu Tèged mindég Magàtsson ejj gondolkozva talállak
Világi Bölts: A Közönség és Boldogságnak elö Mozditàsa magamnak
Tèged ejj gondolkozàsra kivàn.
Jésuita: Közönséges Boldogságot akarsz fel allitani, elöttem ar-
nyit tészen mint olyan Orvosságot találni; amely mindenfele
nyavalya ellen használlyon
Világi Bölts: Eu ugyan szeretném, ha személy Szerint minden Em-
bert boldogga' tehetnék, de mivelhogy a boldogság tsak annak
èrzésében áll, azt hogy minden Ember egy formán gyönyörü-
ségel èrezze nem tehetem. Az hàt tsak igyekeretem,
hogy èppszer egy dologba, màsszor ismèt màsba Segittsek Em-
bert Társaimon.
Jésuita: Ugy de ha azok nem akarnának Segitségeddel élni.
Világi Bölts: Mit vesztek benne? Semmit. mert a'-
jot az igazat esmèrni tsak ugyan mindenöt nagy gyönyö-
rüség leg alább eu magamra nézve.
Jésuita: Szeretnem tudni mi volna az a' jo az az igaz
amellyel te a' Kör boldogságot ugyekezed elö mozditani.
Világi Bölts: A' külömbözö gondolkozàsu Emberek arànt
valo Tüttedelemnek Zelre, amely et Ember társaimban be tud-
nèk fivallani, a' Kör Boldogságot nem kivànnám elö
Jesuita: Ugyan mi vitt most erre a' gondolatra.
Világi Bölts: Ezen igazsàgnak meg-gondolàsa, hogy az Isten
Országàt tsak ezer Esztendök alatt /: ha ugyan tsak olly régi ideje
a világ :/ nem tett Annyi veszedelmet és Civakodàst, mint a Keresz-
tènység Ezer hét Szàz Egy nehány Esztendök el-folyàsa alatt
a' melynek igaz kutfejeivel szeretnék egyszersmind el Gyüni
Jésuita: azt en néked egy Szoval meg-tudom mondani r. i.
az Isten arant valo buzgosàg; mint hogy tsak egy az Ur egy az
Üdvezitendö Vallás amely àltal lehet Istennek tetszeni.
Világi Bölts: Hibàs vèlekedés! Bizony ha az Ember az

volt

az volt; ej még mostis sem allo Vallásokat, azonnal fundálo„
ival vagy Vallòival vészve hàjlaj nèlkül èggyben vetì; ugy találja
hogy kimènèmü Nevelès volt à fundalomb, amitsodaj èg alatt
szünteten; ej amènèmü temperamentoma volt; olyan lett à töl„
le fel- àlìttatott Vallàsis. Ugy hogy el lehet mondani, hogy
à Vallàsokat, à Nevelès à Clima, ej à temperamentom, hà nem
egèszlen szülteis, leg alább nagyon meg 2dvarta; noha nèha nap„
ján az Vallàsbol folyo bizonyos hajlon vèrelìs azon nem Levej
változàst tett.

Jesuita: Hallatlan dolog amit beszèlsz! mèg ert à leg nagyobb
Világi Bölts! Tsendeszèj, kèrlek. Nem òt nèlkül szollok En igyi;
ej magadis fogsz làgyulni; ha ide vezetö oraimot meg-halgatod:
Hogy à Nevelesnek nagy èreje lèggyen Valamely Vallàsnak erö„
kèdvellèsère ej terjesztèsère: azt magad sem tagadhatod; ha
meg gondolòd hogy ha tèged Világi Bölts nevelt volna mint
engem; most te vitèzkednèl mint en: Ha Malmmuco thodà„
ja lehettèl volna, az Hitetlen Gyanuról ellen; teis oly forro„
sággal oltalmaznad à Török Birodalmat, vagy à Török Vallàst
à mely à mostani hàborùra nèzve à Törökönèl èggyet tèsszen
mint à Törökök. Ha Evangelika Vallàsban neveltettèl
volna; most annak szentsège igazsàga mellett perlenèl; Ha Spa„
nyolnak születtettèl volna; most te sem iszonyodnàl az Embert
az Vallàshoz Valo burgosàgbol meg ègetetni; mint à Kàrmely
Sz: Domonkos szerzetes! mint magyar pedig ert nem tsak nem
kèdvelletted; de meg ellene kègertedis magadot, valamennyi„
szer születtèl földedbe az Evangeliumot Nyomoro kèrdet fel-alàsz„
tàl alittani.

Jesuita: Nem tagadhatom ègèszlen alàtsodot, de hogy à Cli„
màknak Különbsège, Különböző Vallàsokat szüllyön nem tàtom altal.

Világi Bölts: A Napkeleti Tartomànyok à Bovevüjèknek Szülö
Anyai, az ott vivàgra Vallàsoknak mind fundalojàt mind Törvè„
ìtestisègre ej juhasàgra ingevelven; à Vallàsnak nagy rèsze
ej annak jòtalmais thupa tèsti gyönyörüsègerben hatàrozott
meg. Ellenben à vègi Görög Orszàgnak nèvtèlenes
tèbègò Ege mely nèmes Vallàsnak fundàlàsira indìtotta az
oda valo bölcsèket; amelyeket meg mais betsülnek ha sinte
kvesemis.

Jesuita: Az utolso pèldàzol nem ìtèlhetek, mert à gö„
rögök Vallàsa egèszszen le van àbràzatodtal vonva, de làj„
lik à Tempèramentumot.

Világi

Világi Bölts. Anna Nevezetes Angliai Tudor Robertsen
azt irja à Mexikobeliekről; hogy azok sérete s'engesztelhetet-
len vérün Emberek leven, az Istenneretig, olly tegyetlenek éj
Ember vér Fonjukhozottak képzelet hogy azt: t.i. Istenneidet:)
Tsal el-fogott Ellenségnek fél-tanzolásával állitották ijet meg
engesztelhetönek. Ellenben az Persiaiak Szelidebb termé-
Szetü Emberek leven, az Istenneretis mint egy jò Atyának
Szelid Barátnak képzelték, és orra nézve a templomaik-
bais, nem egyebet lehetett látni; hanem holmi virágokkal
éj egyéb gyönyörüjegyekkel meg-takart edényeket. Az az —
Abrahatis nellyel Istenneidet le rajzolták à Nap volt mint
az Egyiptomiaknál, amely világát mind à jókra mind à gonoszokra.

Jesuita! fellyebb azt mondád; hogy à Vallásbol valo bi-
zonyos hasznot vételis; nem tevejjé segitni ugyan azon Vallás-
nak Edvellesit; amely Kerelt à Vallás tsak egy köppenyeg volna;
amely az Hideg ellen à'nyerkot tarthat, az hideg ellen takarod-
zva vilik

Világi Bölts! A Negyedik Szàznak Historiaja (: post Nat. Xtum:)
evröl tanusagot adhat. Ekkor Constantinus alatt sokkal jobbnak látván
Kereszténynek lenni à Pogánysagot oda haltak; amelyet Julianus alatt új-
ra fel-vettek. Angliaban most majd minden à világ Részes. Magyar
országis tudott volna ebben néha napjain elég példát mutatni.

Jesuita. (sok el halgatám minden vélekedéseiket, éj nem koltam
semmit, de most már tség mondom mennyiben adhatok helyet álla-
tásaiknak, t.i. azt nem tagadhatom; hogy az fellyebb elö számlált Kut-
fejek sokat nem tennének: Söt Egésztenis ugy volna à dolog amint
mondod, ha az Emberneknek Lelki esméretis nem volna; amely meg
tanittya öket; mennyiben jò vagy Rossz tselekedet: Es sokáva al-
kik de egyszer fel-ébred, annyival inkább; hogy à tevento nem
hagyja tsendességnélkül magát.

Világi Bölts. Az igaz hogy az jo Lelki esmeret Nemes Kutfo igen
Könnyü valamely dologbol kivált à Nevelés által Lelki esmeretet
tisztálni. Látod à'örök à Bibliát à feszületet minden Lelki esmé-
ret mardosása nélkül le-pöri meg-tapodgya vala; mint ellenben
à Keresztet az Áhorànt! A Mahomet Psalmáját Mantejet jat.
minden olyan érzés nélkül meg gunyolya. Anna Fiozai Vitéz
Cseas vállain vitte ki öreg Attyát à tüz közül. A Farsusbeliek
pedig örömmel ejtaltozásaik tort tapsirotak meg-elemedett Szülejiket
az Hidrol à vizbe. A Padusbeliek mikelyt valaki törödt berg
Kord lenni nem az hus volta le nem vésse, mindgyárt meg ezik
de mellyik Europai Ember tselekedne ast? A Tyrrhebeli Tatá-

vok

rok, à világért el-nem vennék maigis à fiúr leányt feleségül, az honnét az Atyák Töveiség utozokot fogadnak-meg fiaiknak leányaiknak à Fèjhez menetelre valo el-készitésére ellenben à Romaiak, à fiússéget oly nemes Kintsnek tartották; hogy ha valamely Szüzet kellett meg-öletni, leg elsöbenis Szüzességétöl kellett az személyt Honèr által meg mentani; hogy valamimodon à fiússéget az adaptoja gyalázattyával-meg ne mottsoltatnék; mint ezt a Sejánus leányaspet. daja mutattya.

Keruita: Elég fajdalmas hogy ez igy van; de éppen azert vadnak à Tanitok; hogy jobbra tanittsák az Emberecket, hogy egy bizonyos Simor arany Mèrtéket szabjanak. És egy Vallásra vigyék az Emberecket amely à Temperamentomokat meg-változtassa, à Nevelést meg-jobbittsa, à Lelki ismèreteket tsak à virtusbol tsinálja.

Világi Bölts. A Fiziologusok tapasztalása szerent, sok üdö sok bèkességes várakozás kivántatik arra hogy à Temperamentum meg vál-tozzon, hogy à nevelés meg-jobbullyon. Ebben à Nevelönek sell jót el-lé-látni; hogy pedig tsak à virtusbol tsinálodjon Lelki ismèret arra szelid-tsèggel példával, s jóran tanitással valo meg-gyözés szükséges.

Keruita. Ez nem elég, igy nemis sokra megy az Ember; hat erövel is kell hajtani az jora, vonni sell ki nem akar menni; mert mig arra várakoznunk hogy az Temperamentom meg-változzon, à nevelés meg jobbullyon s. à t. sok Lélek el-vész, Vagy nagy gyönyörüség pedig tsak egy lelketis meg-nyerni.

Világi Bölts. Sött inkább mert ugyanis à keuszerüség, nem meg gyö-zés, nem vallás, s nem szabadtság; ann pedig à Lelkek el-veszését, vagy meg-tartását illeti: Birunk azt arra à terementö ej gondviselö jo atyánk, ki ezeket az Embereket nem tsak ëlni megengedi, de meg gondviselé, se által nemzettségrül nemzettségre megis tartya; holott ha ö nèki ugy tetszene; egy akarattyával vagy meg teríthetné vagy à föld színéröl el-törölhetné.

Keruita. Hat igy tsak hadgyuk szabadon özöt? ugyis te most azt mondád, hogy à Vallás szabadtság.

Világi Bölts. Ugy van; mert à Vallás vagy tsak szokás: vagy pedig arra valo erös ügyekezet, hogy némely tselekedetekre el-szoktassék vel másoknak végben vitelével-istennek magunknak felebaráttunkat tetszhessünk. És pedig nem máson áll, hogy igy vagy annyi ügyekezzem magamot kedveltetni. És igy szabadtság. Vallás az hogy az Val-lásbéli hibaj vélekedés az elmében vagyon; ej igy testi erröl egy ervasággal erölködni gyogyitani hasztalan.

Keruita: Mar a nem jó volna; ha à Vallás szabadtság volna, szo-kás volna, vagy tsak à volna jaminek te most le-irád. És hat azt liszem, Hogy à Vallás à Terementnek à Teremtésében be-oltott, à ki jelentej által pedig szoros meg határoztatott a felöl valo akaratya, mikeppen kivan teremtéseitöl tiszteltetni: És pedig nem sza

nem szabadtság, e' nem változtathato jobbithato s.a.t. e[gy] hamis
lelket az Emberet gondolatiba, vagy tettemi kivano. Igyekezetebe hagyni
Világi Bölts. Te abban hibázol ha rád nem vigyázok, hogy majd mind
á természetbe be oltott s.a.t. jelentés által meg határoztatott Vallásnak
fogod azt tartani, amiben talám hibásan neveltetven, a' kör példa
benned gyarapitott, a' természeti hajlandoság pedig meg gyökeresitteték
Jesuita. Azt nem lehet mondani hogy én úgy meg találtattam volna.
Világi Bölts. Sőt inkább azt Vallás ha csak nem meg-győződés-
ből szármozott, bizony ha az Ember nem vizsgálódik, nem szeretkedik
nem választ rőtunyen megesik; hogy Vallásnak fogja mind azt
tartani; amit a társadási szokási, Vallás szine alatt árulnak
Jó gyakron megis égeti; vizsgálodás szeretkedés s szabad választás
szell hát abba, hogy valakinek a természetben be oltott s.a. jelen-
tés által meg-előtitetett Vallása légyen
Jesuita. Amint látom a' te égés beszédednek fundamen-
toma csak az; hogy te szabadtságot adsz az Embernek; sőt köte-
lességül tészed néki; hogy ha igaz Vallásra akar szert tenni
született Vallását hánnya vesse jol meg, ha hibásnak találja, had-
gya-el a' kösszat kövesse az jot, amely nagy valkmerőség, kivált
olly an időben, amelyben az igaz vallás már oly igen ki tervjedt
s olly erős lábon áll, hogy azon a' Pokolnak kapui diadalmat nem
vehetnek.
Világi Bölts. Ugyan az a' hiba, hogy a' Vallásbeli vizsgálodást
valkmerőségnek tartván az Emberek: igen keveset vagnak azok
gondolkodni vizsgalodni tudnának s még keveseb ben azok akarná-
nak. Én ugyan részemről azt tartom; hogy ha a' magam meg-ter-
tásáta nézve természet szerént köteles vagyok; az étel nemeinek
haszno vagy ártalmay voltok miatt meg- különböztetésére; amely-
től csak testem ideig való épsége és boldogsága függ; sokkal in-
kább tartozom lelkemnek eledelett amellyek lelkemnek örökkévalo
boldogságát, vagy boldogtalanságát választyák el szünetelen hány-
ni vetni, s azokrul ha jobbat találok, azt választani s majmathis
ert jovasolni: amely néha annyira megyen hogy született
vagy eddig gyakorlott Vallásomat oda hagyom és traszra állok.
Jesuita! Elég álhatatlanság, amely derék Emberhez nem
illik, hogy gondolkozásit, vallását változtassa s tsevelgese.
Világi Bölts! Sőt en azt tartom. hogy: Sapientis est con-
silium mutare: Bölcshöz illik szándékát jobbra változtatni
Jesuita! Látom hogy te csak ugy beszélsz mint világi Bölts
itt jön egy Evangelium szerzői magyarral beszélgetek en ez-

vélá

köl à' dologrol. mint kövessrémmyel éj Hazafival.

Második Beszélgetés. A Jesuita: Protestans Hazafi, és a Világi Bölts.

Jésuita: Ugy é hogy a' Protestansokkis meg-lésén a'felöl gyözödve, hogy az ö Vallások a'leg-jobb; nem jo volna az, ha az Emberek Rabadon hánynák vetnék, s másért oda hagynák.

Protestans. Mért nem? ha jobbat találnánk helyette: Hiszem h: Pál Apostal maga parantsolya 1 Thes. 5: 21. Mindeneket meg-probáljatok, ami jo azt meg-tartsátok: Mindentöl ami gonosznak látszatik meg oltalmazzátok magatokat Tsak a 1. Kor. 10: 15. az mondja: Ugy szollok mint tudosoknak; itélyétek-meg amit mondok.

Jesuita. Ho! Ho! Ezt sk: Pál tsak az akkori Környülállókhoz képest tanitotta, amikor a Keistus nevében sokan tsudatétis tselekedtek; amikor a setid bárány börbe sok hamis farkasok bé-mentek az akolban: de most erre már nintsen kürség; amikor a Vallásnak mind Számos, mind tsalhatatlan Ör álloi vadnak. Ezeket nem most halgatni nem virgalodni.

Protestans. Ön azt el-hiszem hogy az akkori üdökhöz képest tanitott: de nem tsak azokhoz az üdökhöz képest irt: hanem a mostaniakhoz; éj az ezután következendökhöz képestis; amidön sok hamis Prófétáknak kell el-jönni: sőt inkább most van annak hasznа, amikor annyi tsalhatatlanságot igérö tanitók vagynak.

Jesuita: De a'nem ugy van mert sk: Pálnak tsak hiszek ö pedig mint egy ujjal mutattya meg; kik birnak a' tsalhatatlanságnak lelkével, midön azt mondja: Egy az Test Egy a' Kereszténység; követi-ezöképpen az Idvezülendö Hütnek egynek kell lenni; amelyet attol az üdötöl fogva Szakadhatatlanul tartonak kell ertemi a' melybe a' Keistus a' Vallást szerzette. De e' tsak a' Romai Anya k: Egyházban van Szakadhatatlanul meg. Mivel pedig a' Protestansok Unitáriusok, Arminiansok, Anabaptisták éj az Oroszok Credoteket de nem vihetik; sem Hüteket mint ujjabbat; nyilvan ki tetszik hogy az ö Ekklesiajokban nintsen ara Hüt amelytöl sk: Pál szolt Tehát mikor világoson meg van határozva melyik Anya sk: Egyház az amelynek tsalhatatlan az Hüte éj Kereszténysége. Nagy gyönyörüsség volna meg fel szabaditani az Embert, hogy virgallya meg mely helyen van az Hütnek éj Kereszténynek egysége vagy hogy a' Romai Vallásbol abba Ugrathasson; amely meg-nem tsalattya, hogy az Idvezülendö Hüt ö nálla legyen. Annyival inkább hogy a' kör nép Lelke Idvességét tartozásra vetni nem tehet. Az Istennek emlékezetéből törölni azt el-

Protestans

Protestans. Sct: Pál A. itten a Keresztyénban való Hitről; ej az ö
tanúságára való Keresztségről sohol. e' pedig mind a' kettő meg-
vagy a' más Ecclesiákban is. Az Keresztyénban való Hitt megh van
ment egy Keresztény Ecclesia sints annek Pilátusban hinne? Hogy
a' Keresztség meg-légyen, azt magatok sem tagadjátok: Sőt
II^dik István Pápa Sz. Cherteleset tartott arrol magára,
hogy más Ecclesiában meg-keresztelteteket ujonnan párantsolta
keresztelteti. Cyprianus a' Carthágobéli Püspök is nagyon ellene
szegette ezen párantsolatnak magát, tehát Egy az Hitt t.i. az Kris-
tusban való Hitt. Egy a' Keresztség minden képpen. Ecclesiakb
dolgok pedig hogy az Isten a' te tenyeredből téri elő azoknak.
Lelket, adikét a' Romai Anya sz: Egyház Kebelébe nem evőltetek bé'
mennie azt mondom: hogy e' szerint a' Krisztus leg-hovappább szám
adásra vonatik, ugymint ott minden Nemzetségeket sem meg nem
téritheted, avagy csak a' Zidok iránt való panaszából ki tettik.
Akik felöl azt mondja: Ha Tyrusban ej Sydonban ezek az Isteni
erők lettek volna; mint végen hammunban ej gyászban ölték
vón meg-térték volna Matt. 11:21. Luk. 10:13. Hogy nemis akart
nyilván mutattya az a' parantsolat; mellyel az Apostolokat azt
mondja: Hogy az hol bőtt be nem fogadnák; meg a' portát le rázz-
zák Sarukrol. azaz azokat nem csak hogy evővel ne tanittsák
de még nékis közelittsenek feléjek Luk. 10: 10. 11.

Jésuita Azt Crisus meg-hiszem; hogy lehetetlen minden Embert
meg-téritteni; de ugyan ez okra nézve parantsolya meg a'
Krisztus; hogy minden képpen kellyen bánni az ollyan meg-téritheted
len Emberekkel mint azt m. ti. az Ecclésiát nem halgattya
légyen elötted ollyan mint a' Pogány ej a' Publicanus Matt. 18:19.
azaz az olyan Embereket ingyen bavatumnak se tartsuk nem
hogy meg a' kik Hivatalokat, osztanok fel-veller

Protestans. Amint az Egybe vetésből meg tetszik, itt az Ecclé-
siában nem a' Romai Anyaszt: Egyházat értti a' Krisztus; mely meg az
kor nem is fundáltatott Romában; hanem azon Igyekezetet
amely akkor a' Zidok közt a' törvényt igazságot szolgáltatta ki.
Itt hát a' Krisztus azt tanátsolya, hogy az Hivek ügyes Papay állapot
tyokat elsőben magok között ügyekezzenek el intézni. mint sem
Romai idegen Birák elött perlekedjenek; ugymint amely a' Mene-
kedo Vattásnak nagy meg-gatolására szolgalna. Ezen nézve m.
osztan a' Krisztus, hogy ha ki pedig annak sem engedne légyen ol-
mint a' Pogány, ej Publicanus azaz. Mennyen dák mely idegen
biro elében ej pereljen.

Jésuita

Jesuita! De mar en itt bizony a Romai Anyaszt: Egyhazat ér„
tem, és ugyis nézed mindent ali abban mintsem mint Pogányt
és publicanust.

Protestans: Azt tudom de mit nyerss velle; talám gondolod
hogy azzal öket jobban meg-téritéd: ha gyülölöd üldözöd s'ellene
erőszakoskodol.

Jesuita: Elsőben tanitom de ha ennek nem enged, azután
ha nem akar jönni vonom: és igy tovább.

Protestans: Tanitani tartozol; de vonni nem. Mert tsak
gondold magadot az en állapotomban lenni; ugyan nem gyana„
kodnál minden gyárt Vallásomnak erőtlensége felöl; ha en té„
ged arra volnálak. A tova az igazra nem tell az elmét
erőltetni: Magák hajol az; mint a mérö Serpenyö. Ugyan ha a
varnak ki szurod a szemét azért hogy nem lát fogé jobban látni?
De téggük-fel hogy sok gyenge teremtésü Emberek felvén az üldö„
zéstöl részedre állanak; vallyon hiszedé? hogy ezek a félelmek
igazán meg-tértek. Bizony igazán sokan tsak Hypocritak
lésznek azok, tudod pedig mely nevezetes Igazsága az Hypo„
critasag; mind a Vallásra mind a Barátságra nézve.

Sőt en mégem mondani: hogy többet használ mind a Vallás„
nak, mind a közönséges Társaságnak; ha az Embernek szabad
itélet-tételére bizod, hogy maga válaszsza-meg; melyik Vallást
évri, ötet leg-jobban kötelezni az Isten, maga éj felebarátja
avánt való tselekedetének gyakorlására.

Jésuita! Hagyján ha először Hypocritair, üdövel jo szán„
lieus lessz, de ha ö maga nem lesir a lessz a gyermeke.

Világi Bölts. Mondám felyebb ugyé, hogy a Vallásnak
sokszor a Nevelés a Szülö Anyja; amelyből azá következés: hogy
ha téged a Török Keiszerinéne Vallásának bé vételére, üdövel
tett jo Muhamedanus lenél, s mar a gyermeked alhatatosan
hinné, hogy egy az Hit mely a Töröknél vagyon, ezt te ma„
gadis meg-nevetéd.

Jesuita: Ah! En most Keresztény Emberrel beszélgetek
nem világi Böltsel, mond meg hat nékem P. Hazafi: Miért
parantsolta a Krisztus Tanitványinak, hogy tanittsanak minden
népeket, ha illy lagy meleg s. indifferens s dolog a K. Vallas

Protestans: Tanittani parantsolta de nem erőltetni
mäj az hogy a Keresztény Vallás mind a jelenvalo mind a kö„
vetkezendö élet boldogságara leg jobb ut lévén helyesen pa„
rantsolta a Krisztus; hogy ennek a boldogságnak utára tanittas

sanak

Sanak minden népek. Már ezt az utat nem mondhatod hogy
tsak a Romai Anyaſz: Egyhàz taníthatty a magáé; ej így hát szá„
bad Választàsra lett az Embernek bízni; hogy mellyiket-
tartya leg-alkalmatosabb utnak a boldogság-el erésére.

Harmadik Beszèlgetès: Jesuita: Hazafi és Világi Bölts. Edgyütt beszélnek

Jesuita: Leg alább a közönséges Társaságban nem lehet art,
sok rendelettségek odozása nèlkül meg-engedni, hogy az Emberek
szabadoson ugyanazonnal edgyik Vallàrbol a' Másikba.

Világi Bölts. Vigyèl tsak egész szelidtséggel, s egész szorgal„
matossàggal végbez a Papok a' magok Tanitói Hivatalokot, ej ta„
nittsàk tsak ezt, ami igazán a' Vallàr nevem mondani; hogy
nem sok baj lesse a' Vallàr tsekèlökkel; mert vagy bèkèsség
Emberek lèsznek azok, akik Vallàrokot tsekèlik, vagy Jar Em„
berek? Ha bèkèsség Emberek; meg ezutàn bèkèsègesebb Em„
berek lèsznek; mert azért hajolnak a' maj Vallàrra; hogy az
àltal jobban èrzik magokat kötelességeknek végben vitelère
kötelèztetni, s az àltal alkalmatosabbakkà tètetni, mint az ed„
dig valoval. Ha pedig Jar Emberek, nagy Gyönyörüség nagy Szeren„
tse azoktol meg-szabadulni.

Jesuita: Leg-alább hàt Magyar országba, az meg nem lehet;
hanem ha így, hogy aki el-hadgya a' R. Catholica Vallàst, neis lé„
gyen többé Hazafi.

Világi Bölts. No bizony a' leg szebb volna; mintha bizony
a' Vallàs vàlasztana magànak lakhelyül országot, nem pedig az or„
szàg Vallàrt. Ej mintha bizony a' Vallànak volna szüksège az
Hazafira; nem pedig az Hazafinak a' Vallàrra!

Jesuita: Magyar országba tsak az, az Igaz Hazafi: aki a' Ro„
mai Anyaſz: Egyhàzba meg-maradt; azért nevezetik Apostoli Or„
szàgnak. A' Vallàs tsekèlök pedig, akik attol el-szakadtak, vagy
az elött el-szakadtak, nem az Romai Anyaſz: Egyhàzhoz tartoz„
nak. Es így nemis Hazafiak.

Hazafi: E' szerint a' Romai Catholicusok sem Hazafiak
mert ökis el-szakadtanak a' Pogány Vallàrtol, azutàn a' Görög
Vallàrtol, amely itt annint Historiàjuk bizonyittya a' Legjobb
a' Romai Vallàrnàl sot nyilvàn ki tettzik. Hogy Elsö Sz. Istvàn
Kiràly! magàt a' görög Vallàron volt; mely szerint ìtten a'
Mogolokuak, vagy a' Görögöknek lehetne Hazafiaknak lenni
De tègyük fel: Hogy a' Protestànsok azzal hogy az Ro„
mai Anyaſz: Egyhàrtol el-szakadtak. Hazafisàgokot el-ves„
tettek

tették; ugy de azt a Bétsi ej tiszteli Meg egyezej által tör-
vényesen vissza nyertek.

Jésuita. Már azt Nem vitatom. miattam vagy avántam
légyenek Harafiak bátron; de hogy a Catholicus büntetés nél-
kül Apostatálhasson: Már azt a Jusst a Törvény Sem adta a Pro-
testánsoknak.

Világi Bölts. Apostásia nintsen is e világon; mert Apostá-
siának azt nevezik közönségesen, midőn valaki a Selli egésze-
tig Meg-nintsegetett igasságot valamelyöen meg tagadja. Már a
Világi bölts Ezeket az igasságokat Kétszer Sette Négy. Az Egész-
Utanáb a Vésznél S. a többi. még essen ván; mint hogy Igasságok
felöl Selli-ismétetig meg-győzödött, Soha bizony még Nem-
tagadgya; ha pedig elsőben az Esse el-távozik, ej ugy tagadja-
el, mint háborodott elméjü Embert orvossa Sellibirni; nem
büntetni: Már ha a Keresztény Vallásnak tudományai illy
szemben tünő igasságokból állanának; nevem mondani, hogy -
Senki meg nem tagadna. Már az hogy Keresztény Vallás-
ból már Keresztény Vallásra állani nem Apostásia. Ha szinte
Apostásia volnais a világon. Midőn hát a Catholicus Prote-
tánsá lessz; vagy a Protestáns Catholicussá; tsak Vallást Vál-
toztat de az Hittől el-nem szakad. A Vallást pedig Változ-
tatni a Magyar ország törvényei szerint, büntetés nélkül lehet.

Harafi. Majd meg-mutatom már azt en Önéki két féle képen
Először: A Szokásból: Másodszor: Az ország Törvényeiből. Amit
Az Elsőt illeti: a XVIdik ej XVIIdik Szárba ha meg nézed Krómdot,
Edgyetlen egy példáva Sem találsz, hogy Közönségesen meg Engedet,
tek volna tsak Edgyetis; miért hagyta-el ez vagy amaz Val-
lását? Sőt a XVIIdik Szárba, még a Tisztelendő Papi Rendnek
Szabad volt a Romai fel: Vallásból; más Keresztény Vallásra bün-
tetés nélkül által állani; mint ezt Duditshius Andrásnak a
Pécsi Tizzo Esztendnek, a Nyitrai Ketser Mártonnak a Vesz-
prémi Superiornek példái bizonyittyák. Amit pedig
Második: Törvényeimet illeti: Olvasd-meg tsak a Bétsi meg-
Edgyezést, ej az ezzel szorossan egyben Között 1608ik Esztendőb
horott Törvényt; meg-látod, hogy Kinek Kinek Szabadságára ha-
gyatik, Sőt Egész Helységeknek meg engedődik az Evangelicus
Sokhoz által menni; mint hogy azt Apostásiának Senki Sem tartotta.

Jésuita: Je tsak a Vészedre Szolgáló Törvényeket Emlitted
De az 1523dik ej 1525dikbe horott halálos törvényeket, a Luthe-
ranusok ellen tsak el-halgatod.

Harafi. Mind ezek az Halálos Törvények el-töröltettek
a Bétsi Meg-edgyezés által noha azelőtt Sem volt Soha ereje.

Jésuita

Jésuita: Ugy de az 1638ba 1747be tartatott Ország Gyülé-
sibe a Protestánsok világosan panaszolkodtak, hogy nékiek
Catholicus földes Urak erövel kényszeritették a Catholica Vallásnak
be vételére Jobbagyaikot.

Házasi: Ugy vàn de ez a Linzi Meg-egyezés alkalmatos-
ságával világosan meg tiltatott, sőt szoknak akik erőszakkal
kényszeritették a Catholica Vallásra, büntetés nélkül meg-engedő-
dött, az Előtt gyakorlott Vallásritka vissza menni Artic. 11. A. 1647.

Jésuita: De az ugyan tsak meg nem engedtetett; hogy a Job-
bi meg-egyezés után szabad lett volna Catholicusnak Protestánsá lenni.

Házasi: Illyes házi Szabornak, kétszer Catholicussá, kétszer ismét
Evangelicussá való tétele meg-mutattya eleget.

Jésuita: Ha arról meg-lehetettis; de azután nem Szólva Leo-
pold Királynak 1705ke Költ Rendelése szerint, az Apostatát ugy
parantsolnának meg-büntetésnek sincs hit szegők.

Házasi: igenis. de egy az, hogy ezà Rendelés Diætán kivül
lett. kövétkezés, és éppen nem kötelezett, mai az: hogy minden ba Son
ha nemis vétetett.

Jésuita: De azután az. 1715ke tartatott Diætan à Kisze,
lendő Papi Rend erőssen sürgette; hogy az Apostatát ellen tör-
vény hozattasson; és mar Articulusba is tétetődött.

Házasi: Ugy vàn de ebben VIdik Károly Szàzàr meg nem èd-
gyezett, és tsak a Perti Commissio után; az 1731ben Költ Rende-
lésnek hatodik Czikkelye szerint, parantsolta szabad tetszésen àl-
lo Keménység büntetés alà vetetésnek ölet: De erre Diætain ki-
vül való Rendelés.

Jésuita: De Felsegis Maria Tèrèzia 1742dik 24a xbr.
à Károly Szàzàr Rendeléset meg-erősitette; és az Apostatàkot
Esztendeig tartó keménység tömlöczre; és egy hétem havonkint napi
szàraz böjtre itélte.

Világi Böltsi: De facto sed non de Jure? Ugy volt, de
nem törvényesen, különben nem tudnàm meg-fogni, hogy
miképpen nèvi most az Haza, a közelebbi való Uralkodàsa a
latt Nozott Rendeléseket el-törleni; ha a Királynak hatalma
van, az Ország Meg-egyezése nélkül Törvényt szabni.

Jésuita: Ami engemet nèz, noha Pap vagyok, szabad
gondolkozàsàért senkit nem üldöztem soha: mert jövedel-
memmel meg-elégedven; erőszakkal vagy tsàbitással szapo-
dott Halgatóim fizetésével nem kivànkozom gardaguhi.

Házasi: Àz! Àz! Bizony az az Nagy Tekintetbeli Burgoság
többnyire tsak hasonvételemis èrül, mind egy mind màs kè-
rül, és nèkem mondani: hogy hà az Ország a Papnak bírónyos

fizetést

fizetèrt rendelne, à Közönségej Eintsből, azò tèvittő forrosá-
gok, nagyon el-hivülne /: vagy hidegülne :/.

Jènùta: De maèr ràg az ideje; hogy èggyùtt beszèlgetnünk, had-
gyuk abba, ej birrunk a Wèmej Hazàra. Èn vesperöl be jöt-
tem Scitekből nagy gyönyörüséget èrezvèn meg irmèrem hogy
jò a gondolkozàs.

Vilàgi Bölts. Kivàlt illyen dologba, a'melyből az Haza Nagj
boldogsàgàt vàrhattya, èrve nèrve mèg nàgyobb gyönyörüség-
gel fogad. Wielandnak amaz 1789ben ily feltül irès
alatt ki jött Könyvecskéjèt olvasni. Wielands gedanken
fon der fraijhajt, über Glaubensgegenstende Zu Philo-
sophiren. ÷ Wielandnak gondolati az Hitnek tàrgyait
meg-virgàlni valo szabadtsàgrol.

Az Hazàt szeretni leg fölö kötelesség
Vesztet mundàlodni àltozott lelkùség " " " " " " " " "

Er à Beszèlgetès. Egy Nyomtatvànyhol le-iratott M.ss: Kiràlyt A. 1815.
Drè 4a Julij. Balla Szòvàn ottani Hunjàdius Pap àltal Cmuan Colfelvàn
1816 ½ 16a Januàrj. le-màsoltatott. Ud. Kozma Jànos nyottam Pap àltal

[illegible]

En Ud. Kozma Jànos Ceen Màr N. Hàromsz felytatòtol Gyben szedet èt ive
mundàrot, nègy darabokban az hozzà adàsommal /: melyet bè temi mèlto-
nak esmèrtem annyira szaporìtvàn le màsoltam :/ A Keresztenj Hit èr-
gyeztetèsènek. VIII ÷ nyolz pontyait sèriesben irtam. Ahlott utosjàra
Ezzel vègzem: az illyen Kimj Keresztenj Vallàst illetö Dromànyt:
Olvasom egy Hallhatatlan Jèrfinak Könyvèből: Lettenetej de tagadhatat-
lan igazsàg az; hogy a Keresztenj Vallàsbol Hàrmozott ellenkezèsek, sokkal többet
voltottak pusztìtottak mint akàrmely Hadak; ej màs Közönsègek vèletlen tsa-
pàsok; ej hogy ezen vèr; mely sok Szàzadokig folyva folyt, nem màs Kezek
àltal ontatott; hanem a Bèkessèg Istenèt hordozo Kezek àltal. Ezen dühöj
Sèg a Pogànyoknàl ejmèrtetlen vala, kik noha a'földet szeretsèggel bocsàtàk
azt mundzàltal tsak az ùtalan àllat vèrèvel festèk, Egyèbùl tsak a
Keresztenj Vallàsnak nemely èretlen Gyùmöltsè az Hàzafiak között vale
Hadj ej vèrontàs. Jolleher a Zsidok ej nemely Pogànyok Cuber
vèrrelis àldoztanak, de ez tsak ugyan Közönsèges Polgàri v. Hazafi-
vèrontàsra soha nem vàltozott. A Pogànj Vallàs àll vala tsupàn
tsak erköltsi tudomànybol, ej nemely Ùnnepi Szokàsokbol; melyek mivel-
tsuden Nemzetekkel Közönsègesek, ej semmi Dogmàt magokban
nem foglaltak, semmi vèrontàst nem odoztatnak

Itt Vàn màr

Itt Vagyon már Helye az Olvasot az Continuatiohoz az o
Eccles Egyház után Irandó Sorra essében Continuálni, ej Continuare
tér visszás vissza térni, tudnia illik

Lit: A: Ezen iro penna alatt levö Originalisnak meg az Ötödik
Darab folytato Ild Korma Mihály által el-Kezdett Negyedik
Liberje: Illyen Titulus: és 2do Szám alatt.

Continuatio Historiæ Ecclesiasticæ Transylvano Unitariæ
In qua Continuanda non per capita ut factum in Præcedentibus Tribus Secundum Tria Secula Libris, sed Secundum temporis cursum Res Consignantur Deo volente

Ezekhez Hogy Sequens Decimus Quartus in Transilvania Superintendens Stepha-
nus Zarab de Torotzko. Vide Supra Tom. III. vel. Libr. III. cap. 5. 26to Rector

Quem Librum IVtum taliter continuare cœptum à pagina 633
33tia paginam finiens sibi calamus tertii Continuatoris cum fine
Homagialis Juramenti per Clerum Unitarium Transylvanensem Istius
à fronte versa pagina 34ta. resumsit Calamum 4ti Continu-
atoris, et ab illâ Nominata pagina 34ta Omnia illa Literalia
Instrumenta quæ Spectabant Partem Jamensem Ecclesiasticam
Historiam Unitariam omnia dico quæ erant: tum quoad
Successivè defluentium Exscripti Seculi XVIIIvi Annorum tum in
Recensarum in Jamnia Religionum, tum quoad Internam earum
Dem administrationem, tum quoad publicam Nationalis Eccli-
co Politica Synodi si quæ Antecedentibus Annis fuerint consti-
tutionem et resultatæ earumdem finalem terminationem
Si quæ dico effectum finalem usq; nunc tenuerit Secreta
fierint: reperibilia. Et ad singulorum necessaria sunt
à dicta pagina 34ta Nonta = paginam Copiæ jam autem protocollatam
= usq; pag. 640. inclusivè Sunt in seriem Scripta et illo-
cata. Libri Constituendo, et remeando ad Originalis Libri
IIItii paginam 758. Et ad Copiæ Libri IIItii Tomi
IIdi paginam 705. pariter remeando. Hæc nunc
ea ratione, quâ in Duas Lineas Unam Scil Originalem
et Alteram Copiam Scitu necessaria veniunt protocollari
necessaria in Sequentibus paginis Duarum Originalis et Co-
piæ Linearum confrontantur, Ut Si vel in Originali
vel in Copia in defectu Decretorum Aulicorum vel Interna-
lium vel aliorum Literalium Instrumentorum titulorum vel
mancitas reperiatur Directè in utriusq; Lineis Supplean-
adcogue

Sec. XVIII. Concludens. Reflexio continuatoris Sub Lit. A. B. C. D. 642.

Adeoque ut Lectorem Benevolum remeare jmonitum volo pro Seculi Praelapsi XVIIIvi Defectu. Ex Exigentia Spontanea Continuationis Receptarum in Transmia Quatuor Religionum Christiana fidei Controversia in hoc aut illo fidei punctu Varia super Controversias motas et conscriptas Disputationes Discordantes. Scriptis mandatas, ut in Superioribus vide" le et legere licet (manentibus multis in Caelum — Seriei non Repertis:) et in posterum Calamo Scribentis in Status Transmarini Unitarii et Ecclesiae in Seram posteritatem fidei Confessorum Emolumentum firmamentum et Stabilimentum consignantur et Deo Ter optimo maximo Opitulante pro" tocollantur Ac Proinde

(Lit. B:) Libri IVti Per Tertium Continuatorem incepti, ut Libri IVti Continuationis Titulus et Norma Sumta Scripta protocollata pagina 1a ubi adscripta est Segnens Linea Anni Seculi XVIIIvi ultimis Annis. talibus.

Decimus 8vus in Transmia Superintendens. Stephanus Lázár Anno 1788. 12a Julii S. Synodum Celebratur in Sede S. Filialis Ecclesiae Unitariae Jaczopalvensi q.t.c. ibi videri et legi potest. Nunc ut scriptum est Incipiendo ab originalibus pag. 758. et in Copia Libri IIIti Tomi IIdi paginam 705.

In Originali = paginam 950. Nulla Hiatus reperta est. Ubi ad paginam 951. = 954.

Ex Copia pagina 818 = 821. Appendici Lauiena et Latro" Cinii Horka et Clarke. Annexum est Ex Novella Viennensi Anno 1784. in 9bri

Lit. C. Sub Hoc Titulo Segnenti

Abbas Millotnak a Lyoni Academia Tagjának a Christ" ani Wilhelm Ernest Danny Udvari Tanátsos Universalis Historia Professor által folytatatott Universalis Historiájának 15k-Köttye 1. Pesti 1794beli Kiadása 389 = 394. Lapjain Az Erdélyi Hora Háborural ezek találtatnak Még Lásd Eprendönel vége felé-p.t.t.

(Lit D.) A Pag. 955.

643. Historiæ Eccliæ Iranno Unit Continuat. Liber V. Tomus IV.

L. D. Pagina 955. Originalis Capite Nono.

Continens Catalogum Ministror ab A. 1644. Ordinatorum usqr ad Seculi XIXmi Annum. 1812. Ubi. Inauguratur in officium Superintendentis R.mi Cl. D. Joannes Kornöki. in Ecclesia Unitarior. Ravensi. Ubi consecratur Nro 10. Hæc etiam in Copia à pagina 867. Secundum in Originali Descriptum Annum quoad Catalogum Ministrorum Ordinatorum constituta habentur.

Ab Anno Descripto Sept. 1812 Exclusivè. Sequentium Annorum usqr 1830. inclusivè quoad Catalogum Ministrorum inde incipiendo Ordinatorum Series. tum in Originali tum in Copia Desideratur. " "

" "

" "

Continuationis Historiæ Ecclesiasticæ Transylvano Unitariæ Originalis Lib. II. Tomi Quarti Index in Sequenti Serie.

Pagina.

XVIIImus In Transilvania Superintendens Stephanus Szaz. vide Supra T. Tom III. v. Libro Tertio Cap. VImo 26tum Rector Scholæ Colosvarinæ. 1.

Anno 1785. IIa July Sancta Synodus celebrata in S.S. Kerespatak Eccla Fancsalvensi ubi dicta Synodalia pertractantur confirmata. Ibidem.

Hic Publicatur Approbatio Theologiæ Nostræ per Suam Mattem et hujus mendi eam facultas adhuc Rescripto d. 11 Septembr. Theologiæ laud. Tanto magis, q adeo modestè et nemini vetè sit conscriptum, ut cui liber legenti gratam se præbeat et ab ejus Religionibus pro Norma descriptus sit.

Pro Experimenda Typis hac Theologia Jussu Synodalis consignatum. Per Se. niores Diœcesanes ad Ministros Unitarios Status v. Eccliæ Transylvanicæ repartiuntur Florenis 500. St. Marothii sumu oblatum fl. 50. ibid.

Anno hoc 28a Julii Sub. Nro. 6748. H. S. R. Majs publicandi modalitas Elec. mosina ni sublevamen pauperum colligenda — — — 2

Post Sub Nro 4862 et 4848. publicandi Patentales, qualiter aquis submersi salvari possint: Typis Impressa — — — 3.

Copia Decreti Aulici ad Consilium Locumtenentiale Transylvanicum de diversa Relig. Mysteriorum Exarati Nro 10345. nobis Transmissum Sub Nro. 39200. nobis Repræsent. — — — ibid.

Commissio Regii Gubernii circa Milites Signa sua perfide deserentes circa Regulas Directivas Patentalium Exemplar. Sub. Nro 6903. Typis Impressum — — — 5.

Eodem Anno 28 Apr. Commissio R. Gubernii cum R. Regio. Sub. Nro. 1116. nimiis Subtractionis multatæ Ecclesiæ Clementissè ordinandum adjacens copia uberrimè Explicabit. — — — 6.

Sub. Nro 30. causæ hactenus in Foro Eccliæ agitatæ cum Matrimonialibus ad forum Secularе transferri debere vigore R. Rescripti ordinantur Sub puncto 5. — — — ibidem

Rescriptum Cæsareum Hungarico Idiomate Typis Impressum Societatem vulgo Traimander Nominatam altissimo Vecto regulam Cujus copia Sub. Nro. 10206 inserta — — — 8.

In Tolerantia Nro. 9no: Licentiam Collectas corradendi facultatem altissimè prohibentis objecto

Superintendentis Helveticæ Confessionis addicti Memoriales Relata rionem Ejusdem puncti demisse petentis. prout quidem ad Regimen in Hungaria Locumtenentiale Consilium, exposta penes R.D. Aulicum ad Exe. Sub. Reg. in Transilvania directa Copia in Translatione latina — — — 9.

In ante actis Generali Synodi Congregatio Unitariis per Sacr. Majestatem benigne Concessa. Eorundem Memo. riales

riales etiam facultatem Synodos partiales celebrandi pe-
tentes sub novem punctis demisse substernentes — — 10.
Altissimum etiam Synodos partiales celebrandi indultum Cæo R. ibid.
interim à pertractatione Matrimonialium prohibens — — ibid.

Anno. 1786. 17a Junii Synodus in Ecclesia Unitaria Nagy Aj-
taensi. Ubi Restauratur officium Superintendentis. per deces-
sum R. ac Cl. Superintendentis Stephani Agh. vacans — — — 11.
Ubi inter Reliqua Synodalia Acta Conclusum Albo Togatorum
Subscribentes Togatos Statui Ecclesiastico (: cum participatio-
ne beneficii Collegii :) devovere se pretendens et determinans ibid.
Confirmationales Statim Constituti Superintendentis Stepha-
ni Lazar per Sacr. Suam Mattem Josephum IIdum altissime con-
stitutæ et benigne elargitæ A. 1786. Die 17a Aug. — — ibid.
In hac Synodo publicatum est: Deinceps Memoriales
Differentiam circa objecta Religiosa. Ut fundorum pro inter
tentione Religiosorum excisiones, Templor. erectiones &c. non
Excelso Regio Gubernio, sed ad concernentes Tabulas Continuas et
Magistratus, fine determinationis, impetrandæ submitti de-
bere Decreto Gubernali (: 1a Martii 1786. Sub. Nro. 1113. :) demandatur. 12.
Publicatur etiam R. Suæ Majestatis de terra mensuranda Incolar. Regni
cujuscunq. sortis hominum, quod et factum, quæ dimensio Morte
Josephi Secundi in fumum abiit — — — ibid.
Hoc Anno iteratæ Commissiones, Eleemosynam igne v. alio modo damnf. demand. ibid.

Anno. 1787. 17a Junii Inchoatur et post continuatur Gralis
Synodus in Dütso" Szt. Marton. Ubi inter reliqua Acta Synodalia.
A Societate Ecclica et S. Ministerio abscindi judicantur Andreas Nagy
et Josephus Almási. ob excessus ibidem notatos. — — — ibid.
Tunc venerunt iterata Mandata de Ecclesiis Parochis et Capellanis
ut et de eorundem proventibus qd iterato factum, sed morte Josephi IIdi
nullo eventu. Plurimæ Commissiones. Protocolla Ecclesiar. monstrantes.
Iterum: Sub. Nro (: 9828 :) Regium Gubernium decernit Sacrima
majestas approbat. ab Auditoribus vel Conjugatis diversarum
Religionum et Capetias dividendas esse, ut quisq. Parocho suo solvat ibid.

Anno. 1788. à 21a Junii Synodus in Varsalva. Ubi præter
acta in similibus Congregationibus tractari solita.
Decreto Suæ Majestatis Sub. Nro 2896. Positione 2da
Tollitur stola è Baptismo hactenus percipi solita at post mor-
tem Josephi IIdi redintegrata. — — — — 13
Sub Nro. 8748. à Sua Matte Decretum: Si qui inter Aca-
tholicos Matrimonium inierint, et altera partium ad Catho-
licam Religionem transiit, et post Divortialis Causa inter
eos exorta eadem finiri debet in eadem Religione in qua
contractum est matrimonium — — ibid.

Sub Nro

Sub Nro 7275. De Cœmeteriis et in iisdem fiendis Sepulturis
in Protocollo Cujusvis Ecclesiæ Decretum existat.
Hic habet Seriem. Quomodo Sub. Nro 7275.) Cryptæ Familiarum
quomodo à Templis et Sacellis Suppetendæ et quomodo quovis ædi-
ficari permittantur. Ut Protocollum Ecclesiæ quodvis monstrat — ibid
Datâ facultate Superintendenti Superius Aº 1786. in Augurato et
adjurato vid. Superius pag. 11. ad Stabilem Fundum pro Collegi-
is colligendum hoc fine inchoat Fidem visit. Cl. Superintn-
dens Stephs. Lazar pō: in Sede Stranyor ait Comes et visit.
Acta visus per Regr. Consistor. Senior Michael Korma
Continuator Hist. Eccl. tertius. Post Sedis Haromszék
Udvarhely et aliquas Sedis Visitationes. ubi pro Stabili
fundo quid acquisierit. Sine dubio Protocollo Fidei Consist. caut. est ibid. —

Anno 1789. 13a Juny Synodus Fidei in Fr: Feyrtze, ubi Consecrati
Nro. 5. Sextus Joannes Korma Eccles. Hist. Unit. Continuator 4tus.
Notabile. Succincta ejusdem Synodi. Georgius V. Decsi Absentis Tractus
Senior ob enormes Suos Excessus ab officijs: Seniovatu Consistoriatu
et Pastoratu privatur et ad forum Seculare transcribitur — — — ibid

Anno 1790. ad 12m Juny indicandam Fidei Synodum convo-
cati in Eccl. Nemesensem. Ut Templo consecrando necdum Appa-
rato manserit in F. Kalos ad celebrandam Synodum.
Ubi absente per ægritudinem Cl. Superintendente ad Præsidium
et omnia Superintendentis pro tunc instantanea rite obeunda
Os Ecclesiæ Ætate Senior Continuator tertius Michael Korma
Consistorialiter eligitur et præcipue officio ibidem fungitur 14
Ubi per decessum Annuentia Regii Subrevisi Consistor. Claud.
celebrandam qd Cessaverat Mandato Josephi IIdi. Imperatoris. pō:
Tollitur illa constitutio. quatenus Studiosi ob Ecclesiæ Statum se
haud devoverint divino non dabant. vide supra pag 7. —
Decretum Annuatim duas Partiales et totidem Quindenales Sedias
esse celebrandas Capentis loci Ministro et Eccl per ordinem.
Cum veliquis ibidem tractatis Actis. Nominanter Sub Nro 2400.
Superius pag. 13. notata Activitas Fori Ecclesiastici Matrimonia-
lis Causas et veliqua Concernentia objecta sicut antea evacu-
randa in integrum restituntur. — — ibid

Anno. 1791. Et Consistorium et Synodus Negleeta propter
Dictam Claudiopoly Celebratam. quoad fata: hujus. 1791 et 1792.
Annos in illo per Mortem S. M. Josephi Secundi in Fidelitem Leo:
poldi IIdi hoc verò Aº post obitum Leopoldi IIdi in Successoris
Francisci 2di Homagium Clerus in Transilvania Unitus Religioni
adhibitus deposuerit. pag 14 = 33. inclusive hæc omnia
rite per Superintendentem tunc fungentem sunt constituta
et Serici Continuationi rite illata — — a pag 14 = 33.

Ar Nro pen

Continuationis Hist. Eccl. Trans. Unit. Libri Ultⁱ Pag

te iro penna alatt lévő Erdélyi Fejedelemségbéli Unitaria Ecclesia
Ecclésiai Historiájának határtalan s:ne mondjam örök re
s'Rézső Maradékára s'Religiojához kedvetlen buzgo és
Ecclésiája Statusa s'sem álhatásán törekedő 76. Esztendős
Korában 1798ban az boldogságra az ideig való halál által
által költözött porainak Esztendő Ulᵈ. Kozma Mihály
Éles Atyának 47. Esztendős papi Hivatala folytatása alatt
Két Ecclésiában Pap Professor Nemes Kolpereſt Consistor
ej Or Ecclesia Hivatalokat viselvén, s az 2ᵏ
Ordinis alatt az 2ᵏ
Ordinis J. Folytatonak segéd társul lévén ismét önkénte
sen folytatott s 1798ban lett halálozása s'el-temette
tése alkalmatosságával Gyermekei re maradando kevés
ingo jovai iránt, a Tőlök talalt Testamentoma melle
s:ezen négy Fiu Gyermekei közöl maga irásában kör örök
Segül maradott drága munkának jövendő Sorsát tárgya
zo:/azon Fiai által köz meg-egyezésből mellékelt épszerű
irások perseréd alatt meg-határoztatvan annak Ebvecske
zésével. A Negyedik folytato Ulᵈ Kozma János. Pap ej adse
for ez Annak Segede Pap Professor Esperest Kozma Jer
gely egy restvérek által, et pontok alatt azon drága mun
kának Tudósitás jelentetik à
pag 34:=41. pag.34=41.

Ismét az az elött közöltetett 19. álbák avatt tett Ursorium
nely lett a 4ᵏ folytato által — — a pag.41: 43.

Ismét Tudósitó iras a J. T. Superintendens Kezmüti Ja
nos ne által a Professorok Biographiája Ki adattatt. Avatt
tett irásával a Negyedik folytatónak. Superintes „
Deusi Felelet; és az álbákkal való Tudósitást p. 43=46.

Sctr. Textus Continuator in Continuationis Libri Quarti
exordio quæ omisit, illa nunc serietim in protocollantur de pagina 2a
et linea 6ta regrediendo ad Annum 1785. simili ordine
Pro Anno. 1785. 26ta July Publicatum Sub. Nro. 5141. de fun
dationibus Secularibus in Sustentationem verorum pastor
um et miserabilium convertendis Sub. 4ta 8bris. 1764. Cla
natum hac Majestatis Decretum — a p. 46=48.

Directiva vel Normativa Josephi 2di Matrimonii gravita
tem respicientia Decreta. in Stis 62. emanata — à p. 48=58.

In Occasu Imperii S: Francisci quondam Imi: s Relicta vidua Impe
ratricis Maria Theresia qui occasus cadit in Sec. XVIIIvi A. 87.
et in præludium Imperii Josephi IIdi cujus Gloriosum cadit in
Seculi XVIIIvi

Seculi XVIIIvi Anni 1785. Act. Synod. Rescript. Aul. Decr. Sub Index.

Pag

Seculi XVIIIvi An. 82. Benignæ Resolutiones de Tolerantia Christiana Publicatæ Debrecini sub. Nro. 6983. 6984. a p. 58=64.

Idem Aliæ itidem Administrationem Imperii respicientes Norma Directiva Civitati Debrecinensi exaratæ à p. 64.=69.

Idem Sub Nro. 3350. aliæ Missæ à p. 69=71.

Idem Sub. Nro. 3430. Magistratui Civico Debrecinensi intimati Normales Rescripti Monumenta Directiva p. 71.

Idem. Sub. Nro. 3805. Animadversiones indignationem plenæ, de Normalis Resolutionis in obedientiam per Acatholicos facta Interpretatione — — a pag. 72=77.

Nro. 4453. A. 1786. Rescriptum Sac. Regium Josephi IIdi Separationem Conjugatorum à Thoro et Mensa fiendam Regulans. p. 77.

A Hosszas Sonsó Egyesitésünek Divortiumaink' ezt' értelmében ki hirdetett Rescriptum Tolerantziánk ellenére Erdélyben történt Narom pelda elö horatik a — — — pag. 78=79.

Nro. 3061. Copia Commissionis Gubernialis Ad Actionem Augti. Throno Propositam? Utrum in Casu morbi lethalis Acatholici ad deficientem ante Sex hebdomadalem Sacerdotis Instructionem admittendi sint vel. nequeant. Tenore B. Rescripti Resolutum! Stabilitæ Normæ regiæ in casu etiam morbi lethalis insistatur quoad eos, qui defectionem dederunt, donec enim tempus Cathechizationis effluxerit, spes adsuper est posse conservari in fide Instructionis medio. p. 79.

Nro. 3343. Copia Commissionis Gubernialis. Cujus vigore decernitur. Sett. Laici Catholici cum Acatholicis mixtim in pagis degentes ubi Laici Parocho Sacræ Religionis destinantur. Paptizare Nuptui, cutes Copulare mortuos Sepelire Jurisdictioni Parochi Catholici ei subesse demandatur. — — p. — 80.

Nro 6842. Copia Commissionis Gubernialis. Cujus medio Incolarum Pagi Nagy kend. Conflagratione ædificiorum et Supellectilium ad illicitas redactorum Charitativo Subsidio Sublevamen fieri demandatur — — p. 80.

Nro. 3197. Copia Commissionis Gubernialis. In Puncto Elisabethæ Virai. Zilaensis à Fide Catholica deficientis Sortem ejus subsequentem regulans — — p. 81.

Nro. 4529. Copia Commissionis Gubernialis. Cujus vigore Incolarum Civitatis Neosoliensis. fatali incendio in cinderes re-
Sacrorum charitativo Subsidio fiendum Sublevamen demandat p. 82.

Nro 10054

Continuationis Orig. Hist. Eccliæ Trauno Univ. Lib. VI. Pag

Nro. 10054. Copia Decreti Aulici et consecuti Gubis Commissionj Incolarum Civitatis Nicolsburg per exortum incendium in eam nosas circum stantias positorum charitativo subsidio fiendum sublevamen benigne demandati. p. 82.

Nro. 10052. Copia Commissionis Gubernialis. Cujus vigore Synodale Consistorium sub hodierno admonitum excitit se quoad sua debita hujus vel illius Eccleriæ Unitariæ apud debitorem exhorentia in Jurisdictionem fori politici immiscere haud ausit. Adeoque Eccleriæ Unitariæ Nagy Ajtaensis debiti activi apud Ministerium Ardosiense haerentis desumptio forum Seculare concernit — p. ibid.

Nro. 12078. Regio Transylvanico Gubernio! Cujus vigore nemo copulandorum parium à Tribunalibus illa pria promulgatione, ex cepto urgentis occultis ejus Summi necessarij casibus dispen. sari per Prælaturam Ecclesiasticam possunt.

Nro. 30. De uno eodemq. fundo quoad partem et ejus filium indivise existenti Duplicis Solutionis Capetiae facultas prohibet. p. 83

Ad A. 1785. Hinteritatis Supp. Rescripta Aulica et Decreta Gubernia

Nro 2267. Copia Commissionis Gubernialis. in cujus Subsidio Medio B.ti Decreti, prolium abjectae. orphanor. aegrotor, miserabilium Hominum melior Sustentationi provisum fore clementer ordinata dignata est. vel in Orphanotrophiis aegrotis vel in Nosocomiis

Nro: 1638. A. 1785. Copia Civitas Oppidum Parochia vel Dominium Orphanotrophium Nosochomium, vel aliud ex Pia fundatione Secular. Erectum Institutum sub Administratione N. N. Exigens, super quo Jus Presentandi seu Ejusq denominandi et assumendi N. N. competit — p. 85.

Nro. 3793. Copia Commissionis itidem Gubernialis Medio B.D. Aulici Sub. 12a Appl. a.c. Emanatæ clementer præcipientis qualiter ad revelanda Matrimonii impedimenta Nupturientes Juramento adstringendi sint observari benigne demandatum est — — p. 86

Nro 5172 Consistorio Unitariorum Intimandum B. Decreto intimatum a Nupturientibus Una saltem vice promulgato nullum impedimentum Exigi clementer ordinatur — — — p. 86.

Nro. 6897. Copia Decreti Gubernialis ad Consistorium Unitariorum Exanti. rigor eo cum Mandato Ddo D. Vra pleni extensum ad observ. com. p. 87.

Nro. 1412. Regio Locumtenentiali Consilio Hungarico.

Ad Relationem suam Sub Nris 3199. et 3859 horsum factam hinc Regnicolis

reponi, illos qui per jo. v. anglus annos in hoc v. illo Regno sedem fi-
xerunt non extraneos, sed indigenarum titulo sint asscicicudi — p. 87.

Nro. 6651. Copia Decreti Gubernialis qua sub 11a Mensis Aug
verbo Regio jam antea vigorata Fenestrae Templo Catholico adifi-
cando Quadriatorum subsidium colligi demandat. p. 87.

Sacra Hungarorum Corona Peregrinationis, ab ortu ejusdem et
postea modernam Quietem, Declinatorium Sacra Histo-
ria Gemina. In Novella Typis Impressa: Ex qua in Seriem
Scriptorum illata. — a pag. 87 = 114.

Simon Visharérés leszen most a folytatásban az 1785ben jött
ki Macedon. Mind Ultimum, mind Sible Decretumok le másolására
is e Követ Levelezőkben azonban nézve amik meg találtattak.

Nro. 10202. Copia Decreti Gubernialis. medio B. Ora Mensis
Martij a 1785. Exarati Decreti Gubernio Regio missa. quibus in Casibus
Dispensati Sponsi coram Judicio Seculari locali Juramentum deponere possint p. 114.

Nro. 10202 :) Accluси Decreti Aulici Copia Copia. Sett. in illis
Casibus ubi magna distantia a Secular. officio partibus ipsis inpru-
dentibus notabiles expensas causatura esset. — — p. 115.

Nro. 10224. Copia Decreti Gubernialis. Cuя vigore B. Ora
25a 9bl. anni Cpreviti inter alia clementer statuit, ut pro accura-
tiori obligationum fundationalium observatione Exactoratus Came-
ralis omnium Fundationum authentica habeat Exemplaria, per juratum
aliquem officialem Sohira formula Ordinaria Notata. — — ibid.

Nro. 10345. Regio Gubernio in Transylvania
Copia Accluси Decreti Aulici ad Gubernium Exarati vigore
cujus. Duorum in Hungaria Inspectionum, in terris et Ora Sonsan-
guinitatis gradibus pro Matrimonio, quoad Religionem subsequentis
Differentiae Denegata Dispensatio — — ibid

Nro. 10245. Copia Decreti Gubernialis. Superius dicta — 116.

Nro. 1412. Copia Commissionis Gubernialis. Benignum Re-
scriptum ratione Exteranearum ib. et plures Annos in Regno
Commorantium, tempus habitationis ipsorum pro proba
xi Domicilii assumi debere Demandat.

Nro. 4364. S. C. R. et Ap. Mat. D. Dni N. Clementissimi Nomine
Die 25a apr. a. c. Emanatum B. Decretum Regium, et huic
advolutum Circulare, omnes Disciplinam Ecclesiasticam
concernentes querelas immediate ad Consistoria relegari
Demandat

Continuationis Orig. Hist. Eccl. Transm. Univ. Libri III. Pag.

demandat. Nro. 4364. Regio Gubernio in Transylvania.

Nro. 4364. Copia Capitulum Tam Religiosorum Ordinum Eccle-
siarum contra Superiores Suos, quàm Ecclesiæ Seculares, nec non
personæ civiles contra Prælatos Suos, tales apud Magistratus
fundant querelas, qua personas et decimas eorumdem contra offi-
cia sua Ecclesiæ committa constituunt, quatenus in vestigio conflictu
iis incumberet, omnes ejusmodi querelas p: exceptis Casa Ma-
jestatis Criminibus ad consistoria competentia dirigi debere
visum è sua Majestati. Ad Civiles verò Magistratus in ijs solum
Casibus solum recurrant, in quib: de Negligentia vel Iniquitate
hujus vel illius Consistorii merito conqueri pot. — p. 117.

Nro. 7246. Copia Aucluси Decreti Aulici Regii in Latinum translata
Cujus vigore. Nro 7246 Citato. Copiâ Decreti Gubernialis mediante
Pro Regni Bohemiæ Civitatis Kaaden Incolarum per funestum
incendium in Cinerem redactorum Subleoamen charitativum
Subsidium quantocyus colligendum benignè Demandatur p. 117.

Nro. 7572. Copia aucluси Decreti aulici in Latinum translata
Prid. Nro. 7572. Regio Transylvanensi Gubernio. Cujus Copia
Decreti Sublis vigore Civitatis Laa. Incolarum igne damni
ficatorum fiendo charitativo Subsidio Sublevamen benignè
Demandatur — p. 118.

Nro. 9448. D. Sub. 21a 7bris a.c. Exarati Decreti Aulici Vi-
gore Medio Excelsi Regii Gubernii in Rationem Inhabitensi
um Colarum in Austriâ igne damnificatorum charitativo
Succursu Sublevamen fieri benignè Demandatur — p. ibid.

Nro. 7795. Ad representationem Tabulæ Contimæ Cottus
Albæ Inferioris de fatali incendio in possessione Cracco
55. Domos Nobilium et Contribuentium, cum ædificiis et con-
gestis frugibus in Cinerem redigente Submissam Commis-
sione Regii Gubernii de Super Emanante Vigore; in eorum
dem Sublevamen charitativum Subsidium fieri benigne
Demandatur — p. ibid.

Nro. 8620. Pagi Neudorf Cottus Cibinensi adjacentis 49.
incolarum, tum quoad ædificia et fruges provisas igne
expilatorum Sublevamen Vigore Commissionis Sublis
fieri demandatur — p. 119.

Nro. 5399. Nro. 7020. Sacratissima Mattas vigore sui

Sub. IIa Maji

Sub. IIa Maji a.c. Exarati Decreti Regii vigore, cum in Haeredita-
tibus suis Provincialibus Libertatis Instituto pauperum Collecta Eccle-
sina ad sec. fl. exurgat Distributio in Sodales officiarios
peregrinantes, penitus inhibita; ad fructificandum elo-
cari; non secus in M. Hac Principatu Trium alissimo huic
ordinationi dispositioni conformes adornentur.
Non secus Eadem Majestas. Velut Animarum in Xenodoch-
ordinariis cujus-vis loci Parochis gerend benigne impone-
rit. ab adverso. eosdem Parochos apud Xenodochia fungen-
tes à participatione ex fundis Xenodochiis: nisi in Literis
Fundationalibus contrarium Expressum fuerit: excludendos
Altissime Statui demandavit — — — p. 119

Ad Seculi XVIIIvi Anni 1786. Seriem. Quoad posterorum
memoriam jurandam ex Calamo Tertii Continuatoris
Scriptorum ad paginam Continuationis pag. 6a Notatam

Postquam Fralis Synodi Congregatio Unitariis per Superintendentem con-
cessa. Justant Unitarii pro facultate etiam Synodos Partiales
Seorsim celebrandi licentiam benigne indulgeri
Ad quas Submissas nunc Secundario Unitarios Subnissas Preces
subsequens Regii Gubernii Decretum Regi pro. ut Pmon-
strat Copia De dto sub 9a Maji 1786. Nro 3965. p. 120

Anno. 1786. 17a Maii Synodus in Ecclesia Unitariorum Magy
Ajtacensi. Hic restauratur officium Superintendentis per decess-
sum R.ae Cl. Dni Stephani Agh vicesimi per R. Cl. Stephanum Zavar
hactenus Supr. Consistorii V. Notarium. Ubi per Michaelem Kozma
tunc Generalem Ecclesiae Fiscum et per Emanuelem Steph Zavar
formula Juramenti pro re nata est conscripta. legere licet. ibid.

Literae Confirmationales Imp. Josephi: in Rationem officii
Superintendentalis Viri Principaliter in ante Actis Protocolla-
tis Continuationis Nro. Marginali 7mo videre et legere poteris:
Sub. Nro 1113. Copia Decreti Regii v. Rescripti Aulici de dto 16a
Januarii a.c. Emanati. Vigore: ut omnia tam Statutar Ecclesiar.
quam aliarum Religionum Negotia earundem Regulationes in quantum
hactenus ad Subditum devenerunt: Fundor. Excisiones Templor. Ec-
trioner aliaq; horsum pertinentia ad Tabulas Continuas et Magis-
tratus subinde observanda sunt, juxta Exigentes Ordinationes.
Ab adverso: Ubi officiales Comitatenses vel Magistratus offici
sui deessent, vel posthabitis altissimis ordinationibus, ultra quidam
hisce cautum est progrederentur, ad hoc Gubernium Recur-
sus admittatur. — — — p. 121.

Sorro

Continuaonis Orig. Hist. Ecclicae Trauno Unit. Libri XVI Pag

Porro: Ut transgressiones in Religiosis tanquam aliae transgressiones Civi-
les, inter partes pertractentur quo omnis odiorum fomes, distin-
ctioque inter partes adversas Religionum extinguatur. Si vero
transgressionis Ord. Normalium in Rebus Ecclicis, Religiosis, edi-
tarum se exereret. Actioni per fiscalem Magistratus erigendae
locus esset ad tunc officiales Comitatenses et Magistratus
absque praevia Gubernio huiusce danda informaone immediate
procedant Sententiam ferant et pronuncient.

Recursu tamen parti se gravatum sentienti ad R. Gubernium admisso!
Cujus tamen interpositio nisi restricte poenis corporalibus agere-
tur, Sententiae Executionem haud impediet. —

Deinde iidem officiales Comitatenses Graeci ritus non Unitis tanto
magis affectis Receptarum Religionum, in locis ubi jam tum
Templa et Scholas habent absque ulteriori repraesentaone, facul-
tatem Eadem propriis sumptibus reparandi restaurandi ampliandi
vel de novo Extruendi impertiri poterunt. — — p. 121.

Publicatur etiam Rescriptum Suae Mattis de Terra in Traunia men-
suranda omnium cujusque sortis hominum. Quae voluntas cum
morte Josephi IIdi Imperatoris in fumum abiit — ibid

Nro. 619.886. Copia Commissionis Gubernialis. Desuper
sub. punctis tribus Anno. 1785. 28a Febr Emanata. p. 122.

Copia Nro 1462. Plenarium Sensum Mandati uberius explicat.
Epitaphium Dimensionis in Districtu Claudiopolitano denata p. 123.

In Anno 1785 Superius Notato. Tempore Synodi Nagy Ajtaensis
quae ibidem tractata acta remanserant. Nunc sub Sedecim
punctis sequentem hic nacta sunt Seriem p. 124 = 125.

Nro. 9533. Suppremo Unitariorum Consistorio Intimandum!
Medio B. de 18a 7bris a. c. Nro. 10530. Emanati Decreti Circa objta
in Consistoriis Acatholicorum tractari solita repraesentationem
Normativa Regulatio eorundem sub tribus punctis continetur p. 126.

Nro 10978. De Decimarum et Novarum per Subditos Dnis Terrestri-
bus praestandarum, Altissima Regulatio et qualificatio
Suppremo Unitariorum Consistorio intimatis mandatur
De anno 1786. Die 29a 9bris — — p. 127.

Nro. 11358. Superintendenti Unitariorum
Praescripti Nri Medio altissimi die 20a Mensis praeterlapsi Emanati
Decreti Aulici Civitatis Rottenburg ad fluvium Neccerum Sitae In-
colarum Incendio damnificatorum Charitativo Subsidio levamen

fieri de

fieri benignè demandatur Dec 12a xbr. 1786.

Nro. 1558. Superintendenti Unitariorum intimandum. Vigore Benigni Decreti 16a Mensis primò præcepti ejd emanati intimatum exstitit huic Gubernio R. Patentales d.to 6a Martij circa Matrimonia ad omnium Notitiam, non esse publicatas. Adeoq in obtemperatum: sufficientia exemplaria Imprimi Lingua cujusvis vernacula per Pastores Parochos. Popas, populo ex Cathedra publicari demandat S.S. Mabar

Nro. 6609. Copia acclusi Decreti Regii.

Nro. 5832 Regio Transylvanensi Gubernio P.P.

Quandoquidem per Segnitiem Serotinam Reformatorum Nagy Sajoensis et Degensis Capitulorum adhuc in Anno 1784. celebratarum Synodorum Partialium Protocolla sub. 28a et 30a demum Januarij a.c. fert. 1786. horsum sunt submissa. Ut in futurum ejusmodi Protocolla intra 4. ad summum à die celebrationis Synodi Septimanas per concernentem Commissarium submitti ulteriùs promoveri. Majestati Sacratissimæ decernere benignè: pro accurata Subordinatorum Hæreditarii sui Regni obser-vantia; placuit. Vienna. 12a Junij 786.

Nro. 5532. Copia Decreti Gubernialis P.P.

Unitaria Confessioni Adictorum Superintendenti Intimandi. Cujus Scitati Numeri de d.to 17a Mensis Junij a.c. S. Sua Mattis B. Decreti medio et vigore. Protocolla Synodalia Submittendi 4. Septimanarum Spatium terminatum. Ito observantia et pro curando illius per eos quorum interest effectu in advoluto Exemplari Communicari.

Nro. 2427. A. 1789. Mu Második Josef t. t. t. pag 128=129

Judæorum Matrimonium in quatuor punctis regulans—

Annus 1787. Sub hoc Anno Ipter Scripta, quæ adhuc hucusque Protocollari Desiderantur. Sequentem nacta sunt Seriem.

Nro. 2896. Copia Superintendenti Unitariorum

Ubi Primò t. Relationes superius fatas in termino perficere negligentes generatim quidem modo competenti animadvertatur Specialim Diœcesani Capitula et Provinciales Claustrorum. Relationes Declaratoriæ ad præscriptum terminum non perficientes pro pœna detractionis temporalium huc per 20. pro centum Subjiciantur. 2o: Quamvis stola è Baptismo percipi Sollita Sublata habeat. non obstante hoc Parochi absq ullo respectu Religionis obligatos esse Singulos Baptizatos Matriculis à se ducendis inserere: sentiant. 3o: Respectu Subditorum è Hæreditariis Germaniæ Provincijs advenientium se huc migraturorum aut Matrimonium huic volentium

Secundum

Secundum Normativum Cottensib officialibus, commissum, ut Subditi tales à Dñis Terrestribus et ab eare Generali Commando legitima attestata produxerint ni impremiatione et Lucendo Matrimonio minimè impediantur — — — p. 129=30

Nro. 3423. Reverendo Superintendenti Unitariorum S. P. Altissimi Decreti Aulici de Dto 22a Martij 1787. Emanati Copia Possessorum, Acatholicorum Non-unitoriorum Suy Patronatus Exercendi Regulans. — — — — — p. 130.

Vi tutte Altissimi Decreti Aulici d. Dto 22a Martij A. 1787. Nro. 3513. Emanati Suy Patronatus Exercendi S. Regula directiva p. 130.

Nro. 5015. Reverendo Unitariorum Superintendenti S. P. Szelyti Comm. vel Sedis Haromszekensis Oppidi Marien Burg (Földvár:) Incolarum 139 Domus multis pecoribus et Supellectilibus ignè recentes orto ad cineres redactorum Subsidio charitativo Sublevamen benignè demandatur — — — p. 131.

Nro. 5314. Reverendo Domino Unitariorum Superintendenti Incolarum in Pago Vajda 67. Domus horrea cum eis edificiis in cineres redactorum Sublevamen Solito modo demandat ibid.

Nro. 5769. Reverendo Superintendenti Unitariorum! E Comitatu Udvarhely Christianis Rebecca Molnar, à Priori Sua parata et Porrenor. Andrea Kálnainy Nubere volentis Matrimonium Altissime Regulans. — — — p. 131.

Nro. 5769 S. P. Idem Secundarium Matrimonium Prescripto Cum Neoburrientium Sub duobus punctis Regulans.

Nro. 5664. Superintendenti Unitariorum Stephano Szász. S. P. Cujus Decreti Aulici Sub. 28va Mensis Proclapsi Maji Vigor et Altissimum Intimatum Reformatorum Regnæ ac Unitariod Congregationis Concinnatione Protocollorum horsum mittendorum decenata brevitas ibidem pertractatod major clavitas in posterum benigne Demandatur — — — p. 132.

Nro. 6377. Reverendo Superintendenti Unitariod Stephano Szász! In posterum Protocolla Regiò Conspectui humillimè Submittenda per Regios Commissarios ad Syndales Congregationes denominatos non per Szeli- Diaconos horsum Submittantur — — — ibid

Nro. 7878. Consistorio Unitariorum S. P. Vi tute Dto 27a Juny a.c 1787. Nro 7244. Emanati Decreti Aulici Librorum Symbolicorum cuilibet Religioni tolerate proprioxum pro proprietariis eorundem haberi debeant. Interim Editor absq; licentia à Concernentibus Præpositis Eccles impetrata libellum in primens, eadem pœna plectetur qua Censorius hos Libros

Seculi XVIIIvi. Anni 1785. Sub Episcopo Segn. Lazary Ecclesiæ Aerob. index.

bus Librorum in Nostris Ditionibus dictata habet- — Pap. p. 133.

Nro. 8063. Reverendo Superintendenti Unitariorum!

Sua Majestas Medio Altissimi Decreti Aulici Sub. 16a Julii a.c. Nro. 8008. Emanati, in Negotio Libera Migrationis Colonorum ex Imperio Romano alienis Ditionibus in Regiones Suæ Mattis se se conferentium se se Celebem Matrimonium sed legitimum de superstitionum Exhibere haud valentium; tamen Matrimonium inire volentium Altissimè Regulat. et pro observantia Regulationis Parochis Sub responsabilitate benigne demandat. — ibid

Nro. 8748. Venerabili Consistorio Unitariorum!

Virtute B. Decreti Aulici de Dto 5a July A.c. dignata est Sua Majestas clementer decernere. In Casu quo Acatholicus Secundæ Religionis Sua Scriptum Matrimonium contraxit et successu temporis, pars una vel altera Catholicam Religionem amplecteretur. Processus divortii secundum Instituta ejusdem Religionis in qua Matrimonium contractum, est Inquirendi, et secundo divortium ibidem finire. ibid

Nro. 2520. Virtute P. Decreti Gubernialis Sub. 30a July 1787. Gesitatis Nro. In Sede Siculicali Maros Vasarhelyi Kü"ülö" ingremiata Pagi Kövesd Incolarum Domus 16. Summa ædificiorum 30. inserviens igne ad inediam redacta in horum Sublevamen charitativum subsidium decerni Demandat. — — — ibid

Nro 9828. Consistorio Unitariorum!

Conjugatorum diversam Religionem confitentium quilibet Sua Fidei consortis Parocho Solvi capitias approbat — p. 134.

Nro. 13889. Superintendenti Unitariorum!

Medio Altissimi R. de 19a 9bris a.c. ut in Hæreditariis Ditionibus actu vigentes in hoc quoq; Regno Patentales observari. Liberos ex illegitimo thoro natos Protocollo Baptismali infferi benigne demandat. ibid

Nro. 13889. Sequitur Decretum Aulicum Hungarico inserviens in proxima — p. 135.

Nro. 10987. Gubernialis Commissio Unitariorum Superintendenti!

Nro. 4098. Emanato Rescripto Aulico L. P.

Annak ujjabb i evöffebb meg- állapitására, ami a Politica Administratiot illető dolgokat i vendégbarátok elö mondattsa vegett ezen folyo Esztendöben Aprilis Holnapjának 5te Napján 4098 Szám alatt a Kormányhoz le jött- Mélto:ratott Rescriptum ujjabban i közlete, rendöltetett hat pontok alatt meg határozni — p. 135= 136.

Nro 13364. Superintendenti Unitariorum

Medio Altissimi Sui Decreti Aulici de Dto 8va 9bris a.c. Exaratis visum est Sua Mattis Omnem communionem carnalem, quæ sit inter Personas sive ex illegitimo sive legitimo thoro Susceptas. In ascendentali vel descendentali linea inter se cognationes habentes, pro incestu haberiq.

adeoque

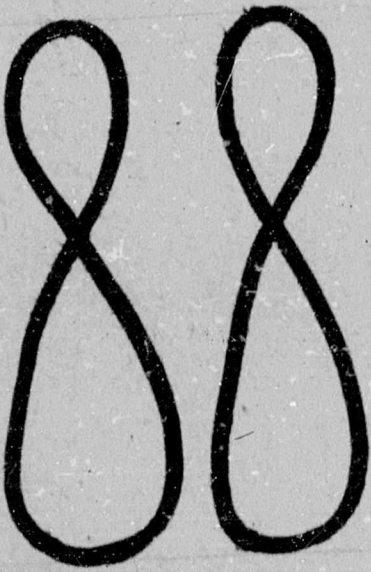

bus Librorum in Nostris Ditionibus Dictata habeti — — p. 133.

Mto. 8062. Reverendo Superintendenti Unitariot!

Sua Majestas Medio Altissimi Decreti Aulici Sub. 16a Julii a.c. Mtoq 8608. Emanati in Negotio liberæ Migrationis Colonorum ex Imperio Romano aliisq Ditionibus in Regiones Suæ Mtis se se conferentium se se Celebem Statuentium Sed legitimum desuper testimonium Exhibere haud valentium; tamen Matrimonium inire volentium Altissimè Regulat. et pro observantia Regulatim. Parochis Sub responsabilitate benigne demandat. — ibid

Mto. 8748. Venerabili Consistorio Unitariorum!

Virtute 23. Decreti Aulici de Dto 5a July A.C. Dignata e Sua Majestas clementer decernere. In Casu quo Acatholicus Secundo Religionis Suæ Scriptum Matrimonium contraxit et Successu temporis „ pars una vel- altera Catholicam Religionem amplecteretur. Processus divortii se„ cundum Instituta ejusdem Religionis in qua Matrimonium contra„ ctum, erit Incaminari, et secundo divortium ibidem finire. ibide

Mto. 2820. Virtute P. Decreti Gubernialis sub. 30a July 1787. Ge„ tato Mto. in Sede Siculicali Marosi Cottni Küküllö ingremiata Pagi Kövesd Incolarum Domus 16. Summa ædificiot 30. Inspexato igne ad incitas. redacta in horum Sublevamen charitativum subsidium decem. demandat. — — — ibid

Mto 9828. Consistorio Unitariot!

Conjugatorum diversam Religionem confitentium quilibet Sua Fidei consortis Parocho Solis capetias approbat — p. 134.

Mto. 13889. Superintendenti Unitariorum!

Medio Altissimi R. de 19a Obt. a.c. ut in Hæreditariis Ditionibus actu vigentes in hoc quoq Regno Parentales observari. Liberos ex illegitimo thoro natos Protocollo Baptismali infervi benigne demandat. ibid

Mto. 13887. Sequitur Decretum Aulicum Hungarico ideomate im- — — p. 135. pressum

Mto. 10987. Gubernialis Commissio Unitariot Superintendenti!

Mto. 4098. Emanato Rescripto Aulico P. P.

Annak ujjabb s erösseb meg- állitására, ami a Politica Administratiot illeto dolgoknak s rendszabásoknak elö mondattra vagyt ezen folyo Es„ tendöben Aprilis Holnapjának 5ta Napjan 4098 Szam alatt a K. Gubernium hoz le jött. Melyrenezetti Felsöségnek ujjabban e Követke„ zendöket hat pontok alatt meg határozni — p. 135=136.

Mto 13364. Superintendenti Unitariorum

Medio Altissimi Sui Decreti Aulici de Dto 8va 9bri A.C. Exarati visum est Sua Matti Omnem Commixtionem Carnalem; ex qua fit inter Personas sive ex illegitimo sive legitimo thoro Susceptas. Ita ascendentali vel- descendentali linea interesse cognationem habentes; pro nicesu habenda

adeoque

adeoque. Successus inter consanguineos, aut cognatos in ascendentali aut descendentali Linea Adultrerio uno gradu graviori. Successus verò inter collaterales. cum Adultrerio. pari pœnâ plectendus altissimè demandatur. — p. 136.

Meg jedzésre mélto: Novellizta Szatsvai Sándorné 1787ben Martius 9sikén Bétsben 28ik. szám alatt szombat napon Költ Ujságából a 209ik és 20ik Levélről

Ad An. 1787. A Magyar Országi Protestansok Szabad Vallásbéli gyakorlásokra nézve az imult Holnapnak 20kai Költ Felséges Rendelet; mellynek Mémely részét már ez előtt Költ Levelemben Közönségessé tettnek vala: E Következendőrben vagyon. 7. pontok v. Szamok alatt p. 136=37.

Az 1785ben Szám lálás szerént az Erdélyi Fejedelemségbéli Nép száma egy Millio. 443. ezer és 364. — — p. 137.

Annus 1788. qua de hoc Anno in protocollata manserunt nunc calamo Continuatoris 4ti illa in protocollando sequentem naeta sunt seriem.

Mdo. 7275. Superintendenti Unitariorum.

Dignata est Sua Majestas Sacratissima in tuitu Inhumationis Mortuorum Universarum Religionum in omnibus Suis Ditionibus Sequentes Regias Resolutiones, et Ordines Tolerantiæ etiam Principiis Consentaneos, in Pomerio Norem decernere. p. 138. 139.

Mdo. 10775. Consistorio Unitariorum!

Fundamento Altissimi Decreti Aulici de Dto 13a 8bris 1788. Exarati. Cryptæ Familiarum tam ex templis quam etiam ex Sacellis sufferendæ sint negue novæ in dictis locis extruere, negue Sacella nova in hunc finem exigere sat licitumque sit. ab adverso tam in Civitatibus quam in Pagis in publica Cœmeteria transferri debeant.

Insuper clementer concedere dignata est, ut pro Cryptis abrogatæ reverione Sacellorum eligi possint, quibus Cadavera privatorum pus et illius familiæ inhumentur in locis extra pagum et prescripta distantia sitis — ibid.

Mdo. 7779. Supremo Unitariorum Consistorio!

Medio Altissimi Decreti Aulici de Dto 17a 8bris anni prælapsi clementissimè injungere: omnibus Scholarum Administratoribus ea dentur Ordinationes, ut iidem ad Ordines a Dominis Commissariis Sacris Regiis iisdem proponendas sine mora respondeant in Cujus Ordinationis consequentiam R. D. Vra sibi Subordinatos ejusdem ratione informare noverit fore sui officii — ibid.

Mdo. 908. Civitati Bohemicæ Leipsia incolarum ione Pannificatorum Sublevamen charitativo Subsidio fieri demandatur — — — ibid.

Mdo

Sec. XVIIIvi A. 1788. Sub Epis. Steph. Lazar Aerod. Cedicol. Index. Pag.

Nro. 1684. Unitariorum Consistorio.

Innotuit ä Torockel valo haborum meg-határoztatott, minden miről, ej minden Religiöben az alatt mind à collectak meg-nyittatnak mind az Reggeli orán ugy az Estveling az Had Kerentsér elömenetelében gyakorolttassanak ö Fge Kegyelmesen parantsolya — — — — p. 1140.

Alia Rescr. Comminsionales R. Unitarior. Consistorio transmissa. Cujus vigore ut antea usitatum Mortuor Elenchum anno „ taro morbi gre et durationis tjore pro futuro medio Loca„ lium Parochorum cum adjuncto Secularium officialium ubigè locorum introducendo Congruum visum Et Sua Matti ibid

Seculi XVIIIvi Annos 1788. ad quem Anni Cursum pertinet et sub illo Anno. Antecactis adjungitur.

Continuationis Originalis pag.ta Voto Supremi Unitar. „ rior. Consistorii Communi Electi. et post Verbo Regio Aulico Clementer Resoluti Confirmati Neo-Superintendentis Cl. Stephani Lazar Emissio ad Continuandam in Transilvania Unitariae Religioni addictas Eccias Gralem Visitationem impetrata facultas benignè elargita ibid - Quâ facultate Impetratâ Insimul ad Stabilem Fundum pro collegiis colligendum Ydicto Neo-Superintendenti facul„ tas benigne terminatur — — — — ibid -

Nro. 1489. Reverendo Superintendenti Unitarior. Stephano Lazar Ad Incolæ Halmagyiensis Georgii Judæi Libellum ratione petitæ Dispensationis pro Copulatione Filii Sui cum Neptæ Sororis Suæ Data Resolutio Regio pro futura Norma fieri R. decernit ibid.

Nro. 6364. Commissio Gubis. in Levamen Incolarum Civitatis Gabell igne Damnificator. Subsidium charitativum demandat ibid.

Nro. 7663. Decretum Guble Consistorio Unitarior. Quod medio Decreti Aulici de Dto 18a Aug. In resarcitione Damni è desertione ædificior Vel. fundi. ad depulsionem Parriæ Necessario Suscepta Emergentis. In Primis tri„ bus modalitatem resarcitionis monstrantib benigne è Sua Majestate determinatum habet. — — ibid

Nro. 7547. Ad Gubernium in Galicia. Vigore Cujus Regni Bohemiæ Incolarum Civitatis Starchenbach Jun„ Ditus igne expilatorum eleemosyna Sublevamen b. mandat ibid

Nris. 8676. et 8713. Sub. 13a 8bris Emanato Gubli Decreto. Incola„ rum Pagi Fasz Nador Cum Duabus Curiis Nro 36. igne damnificatorum Sublevamen solito modo demandat ibid

Annus

Continuationis Orig. Hist. Eccl.cæ Trãnno Unit. Lib. 1. pag

Annus. 1789. Pro Sede Siculicali Marus Superintendentialis ad Gr.alis Synodi Congregationem Officiosa invitatio pro Anno 1789 Celebranda. — — p. 143

Synodalia Conclusa v. Determinationes in Eccla Unitaria Sz: Seritzensi celebrata Emanata ad protocollandũ ò reperta p. 144.

Ad Eundem Annum Spectantia Consistorialia Conclusa Sequentem Inprotocollationis Seriem Sunt nacta p. ibid

Quæ pro hoc Anno adhuc remanserant Nunc Sequentem Seriem Sunt Nacta per Quartum Continuatorem

Nro. 8102. Domino Superintendenti Unitariorum Steph. Lázár!

Juvenes immaturæ ætatis Lectionis Novos Militum /: vulgò recrutung:/ se se Subducere volentium Matrimonium benigne regulans et altissimè inhibens. — — ibid.

Nro. 2964. Consistorio Unitariorum!

Contractuum Matrimonialium à Minorennibus celebrare volentium in Tribus punctis Suã Matt. S. benigne regulat p 145.

Nro. 3708. Superintendenti Unitariorũ!

Ut Copulatorum Baptizatorum Mortuorum Protocollum Necessario ducere Clerus Concernens Unitariorũ habeat — — ibid.

Nro. 5448. Superintendenti Unitariorum!

Vicarii Apostolici Castrensis Et Episcopi Neostadensis Cum Consilio aulæ Bellico cointelligenter factis votis. Copulatorũ Baptizatorum et Mortuorũ Protocolla per manus Parocholium non Solum in Ecclia Gremio Duci, Sed Militaris ordinis personarum Concernentis protocolli Signaturam et iam proximioribus Capellanis Castrensibus exhiberi ex obligatione necesse haberi demandatur — — — p. 146.

Nro. 7085. Superintendenti Unitariorum!

In cultura Sycaminorum /: Eperjfa:/ major industria eorundem plantationi adhiberi demandatur. — ibid.

Nro. 6129. Consistorio Unitariorum

In parte Silesiæ Imperio Subjectæ. Incolarum Civitatis Hesschen fatali incendio damnificatorum Sublevamen Subsidio charitativo fieri demandatũ ibid.

Anno Eodem Die 2a Augusti.

Sub. Nro 4419. Trãnniæ in Cottu Fagaras Incolarum

Pagi

Sec. XVIII^va A. 1785. Sub Episcopo Steph. Lazar Stetor Judex Pag

Pagi Buchholtz. inspexatè orto igne in 70 Domib. Pag
Sub. Nro 4611. De ejusdem Comitis Pago Paron Nominato
Incolarum 36. Domus et Parvae Familiae
Sub. Nro. 4786. 15a Junij. A. 1789. De ejusdem Comitis op.
pido Nagy Sent. Incolarum 168. V. 169 Domus cum
omnibus adjunctis Edificiis infortunato ignis
voragine consumpta Sublevamen demandatur. p. 142.
Nro. 9677. Domino Superintendenti Unitariorum
Cujus vigore 15a 8bris a.c. Altissime interdictum est Judaeis
prolem ante 18. aetatis Annos Baptizari posse. nisi, morte
appropinquante propriè morti desideret. tunc Baptis. ibid.
mus deferri potest —

Nro. 8789. In Regno Carinthiae Pagi Feldkirchen Inco-
larum inspexatè orto igne in fl. 100000. damnificatos.
Nro. 9410. in Regno Bohemiae Oppidi Buntzlau. Inco-
larum pro ruptione Rubinum in auditam desolationem
passorum Sublevamen benignè demandatur. ibid.
Nro 2120. Uxorium Inclytae Sedis Siculicalis Maris Ju-
diciaria Promotore Carolo Abel Vice Comite Existente
Capitalis Parochorum, et Templi Parochiae et adjacenti-
um Restauationem Inè diversitate Religionum con-
stitui debere s. hoc excepto si in moderni Petitio ex-
peditionibus vetustas vel privatus auditor v. Ecclesia
agravata non sit Domin Hae Pgens:) — — p. 148.
Nro. 1702i. At Unitariorum Superintendentiae Lazar Stefan Uni-
Cujus vigore contra Supremas ordinationes tpore funerationis
cadaverum parentalia in excessu haetenus usitata. in pos-
terum interdicuntur. Non secus haetenus Cadavera mortuo-
rum Sepulchris Apertis in Cimeterium de-inde abusivè
consueta in posterum occludi altissimè demandatur. ibid.
Hoc tpore praebit Communi Consilio Supremi Unitariorum
ibi Transmia. Consistorii Fratres. Politico Aeconomici
Ecclesiastici et Canonici Unitariorum in Transyl.
vania Dispersorum

Instructio Normalis.

Et quidem Prior Inspectoribus Diocesanis. Sub punctis
duobus. et Literis. 17. — — a pag 148=152.

Posterior

Continuationis. Orig. Hist. Ecclicæ Trãnno Unit. Libri. IVti Posterior Pro Domesticis Curatoribus. Sub Punctis Nro. 17. notatis — — — à p. 154 = 157.

In Cursu Seculi XVIIIvi et cum approperante fine ejus sett. A. 1789. Constitit Continuator Quartus ob Pregnantem /: quoad Religionem Unitariam et Ejusdem Status in Religiosis dolorosæ :/ rationem: Nimirum videlicet multa adhuc per Tertium Continuatorem non reperta sunt. Adeoq. In Originalis Hujus Copiis per Eundem Quartum repertis Improtocollata sunt, quo fine ut Scripta Originalia pie defuncti. IIIti in Messe domini devotè sudantis quoad Ecclesiam Unitariam Transylvanensem in omni respectu; hinc citatem haud patiantur.

Passu retrogrado revertitur Qtus Continuator, et illa oia improtocollari necessaria sub illis Annis /: sub quibus contigerunt Scripto Comprehensa :/ in illorum Protocollatione sunt assignati: Illa oia in descriptione sequentem in retrogrado passus ordine sunt nacta seriem Adeoque in memoriam revocandum seræ posteritati est.

Duo Præliminia: Imperii Gl. M. Josephi IIdi —

Unum prodit in Punctis Nro. 80 Sub Titulo Hiheteulenségek Illyen Fel. Irassal: Regi atq. Regno muta Libertas obest. Magyarul: A Nema Szabadtság mind a Királynak mind pedig az Országnak Kárára vagyon. à p. 158 = 164.

~~Nro. 2964. Consistorio Unitariorum~~

~~Cujus vigore quoad Contractus Matrimoniales /: fine matrimonii ineundi :/ concernentes Sacr. Sua Majestas in tribus punctis benigne explicat et decernit —~~

Alterum Præliminium Imperii Gloriosæ Memoriæ Josephi IIdi Prodit Sub Titulo Sequenti

Mérö Serpenyö. Mellyel à Fejedelem és Papság Hatalmat Oszve mérte Trenck A. 1790.ben Julius Havály.

Pondera prudens: Vedd eszedre gondoson ꝛ.ꝛ. à p = 165 = 184.

Somnium Josephi V. Regis Aegypti Josepho IIdo Explicatum

Sec. XVIIIvi A. 1785. Sub Episcopo Steph. Lazar Actor. Index. Pag

catum et accomodatum Per. Gr. N. de Ny. S. Paro-
chum Unitarium — — à pag. 184=192

Tuba Pacis Publicæ. Naturam Media, Votumque pro
Eadem Signa Christiana Carni Belligera resonans.

In Serie Descriptionis — — — — à p. 192=197.

Elsö Pont alatti: Az R. Catolica ej Protestans Keresztény Val-
lásokot illetö Irások ej à Keresztény Olvasot utasitto
Emlékeztetések.

Az Originalis Harmadik Liberiben v. Volumenében az ottan
fellyo XVIIIdik Század. 82dik Esztendejében lett Irásban
a pag. Marginali 723=776. Exclusivè. Vagyon Mind
à IIdik Josef. Romai Császár álma

Mind az (: Ugy nevezett :) Szentséges Papa VIdik Pius eleiben
terjesztett Irásnak meg-tzátolása 1785k Esztendöben
irattatott Franc Asander által illyen Titulus alatt

Cave Ne ferias. — — — — à pag 197.=231.

Hyperaspistes azaz: Oltalmazo Irás melyben
A Szentséges Pius VIdik Papa eleiben terjesztett irás-
nak Authora, à Franc Asándernek ellene tétetett mots-
kos irásátol oltalmaztatik.

Iratott Egy Nazaransok szerzetéböl valo Lelki tanito altal
Elö Beszéd. S. à t. — — à p. 231=301.

Masodik Pont alatti. A R. Catholica és Protestans
Keresztény Vallásokot illetö Irások. És à Keresz-
tény Olvasot utositto Emlékeztetések.

Quid est Jesuita! Est id quod prorsus nemo scit, nisi qui Jesui-
ta fit, et ut Diu Jesuita sit. Articulis Duobus
et Capitibus Septem Decem Comprehensa à p. 301=336.

Harmadik Pont alatti. A R. Catholica és Protestans Ke-
resztény Vallásokot. Illetö Irások. És Keresztény Olva-
sot utasitto Emlékeztetések. Illyen Titulus alatt:

Memoria Operum L. B. Stephani de Daniel et Vargyas
ab Unitaria Religione Apostatæ. Et Refutationis
eorundem à Nostris Unitariæ Fidei Consortibus
factæ et in Sequentibus in protocollatæ.

Imum

Continuationis Orig. Hist. Eccles. Trans. Unit. Libri VIti

Unum Opus sub Titulo: Monita Paterna quæ Exhibent Præsidium Instaurandæ, tuendæ, promovendæ et perficiendæ vitæ Spiritualis. Per Stephanum L.B. De Daniel et Vargyas quod opus ad Copiandum Ex Bibliotheca Szeröi M. Vasarhelyensi habere haud potui. Notas Tecarius extra collegii limites, Excudere Hujus Authoris primi memorati Operis. Refutatio sub Titulo: Veritatis Evangelicæ Dolor. Ex pertinaci monitorum Paternorum Authoris Catamo Suborta. Anno 1748

sub Titulo: Monet meliora monentem. a p. 337. = 344.

Azon vissza felelés tsak magyarul tudoknak s: Kik ol. vasni ohajtnak: Kedvedért magyarra lett fordittatnak le-másolása à Követ Ezendök - à p= 345=355.

Negyedik Pont alatti: A. R. Catholica ej Protestans ke" Keresztény Vallásokat illető" irások; ej Keresztény Olvasot uta" sitto Emlékeztetések.

Illyen Titulus alatt: A Nostra Unitaria mice à Salvifica Fidei Consortibus. Authoribus Ministris Ecclesiarum Consentientium in Saxonia et Transylvania Annuentibus veritatis Divinæ Salvifica adhortatio. a p.= 355= 357.

Ötödik Pont alatti: A Protestans de Egymàrol az Hit nemely ágazatiban külömböző Keresztény Vallásokat illető" irások és a Keresztény Olvasot uthsitto Emlékeztetések

Illyen Titulus alatt: Az örök életre vezető" út; mely áll az Atya fiu és Szt. Lélek Egy örök Isten Ismèretében Kegyelmében. Varga. di B. Apostalt Daniel István mondája az Unitariusok Reli" giojok ej Statusok crájolására gyálására a p. 357. = 362. inclusive

Hatodik Pont alatti: A Két Protestans de Egymàr az Hit nemely ágazatiban s: egymástol: Külömböző s ellenkező" Vallásokat illető" irások. Es a Keresztény Olvasot utasitto Visza crájolo s jobbra intő örökre maradando Emlékeztetések.

Illyen Következendö" Titulus alatt: Az Unitáriusoknak örök életre vezető" Egy egyenesebb uta mely áll: az Egy igaz Istennek, ej a Fiuk Krisztusnak Szt. Lélek szerint való igaz Ismèretében és Félelmében.

és ellenében tètetetett.

Ez ès szinteren az fennebb neveztt ej elsőbb nehány levelekben meg vizsgálás s: és confrontatio: végett le másolt vén Pro"

feta

fèta valosággal Egyenetlen utának A. 1767. Mensis
et diebus Ibr. à pag- 418 = 497.

Heredik Pont alatti. Két Protestans de Commissio az Hüt
nemely Ujozatiban Különböző s'ellenkező K. Városok
illető Irások: Melyben az Ellenkező Irásának más"
dik meg-tsfolása Vagy meg-hamisittása; az Ugy nevezett
Örök életre vezető utnak; mely áll alább Ae tételett
két Rendbéli fogyatkozásokkal telyes utnak Ki nyilat"
koztatásában. Ez à Keresztény Olvasot jobb utra uta"
sitto Emlékeztetését Illyen nevezet alatt: Ut mutato Sát.
Mely Seriesben iratott — — — à pag. 492 = 518.

Nyolzadik Pont alatti: s: melyben az Apostata Dani"
el Istvan Örök életre vezető utyának. Két rendbéli
fogyatkozásával telyes elö terjesztett utmuto ältala 2^{ik}
meg tsfolása utàn azon Meg tsfolo Könyvnek az Ifjú
tanitók által Praeses Bethlen Pálhoz való Küldése
Mely ide le-másoltatott — à pag- 519 = 521.

Avagy Ut mutato s' P. Daniel Istvan munkáját második
meg tsfolo Könyvnek vélle való közlésével, lásd az alább
Következendőben à Praeses uthoz utasitott maga —
mentségeinek apologiáját — — à p. 521 = 526.

Kilentzedik Pont alatti: Illyen nevezet alatt: Halotti
tisztességi tevő ajándék mely a Vargyasi Daniele Körül M.S.B.
Daniel Istvan Elére Szere le-Szattatására Halotti tisztes"
ség tételül szentelteteti A. 1769ben Illyen rendel. p- 526. = 533.

Tizedik Pont alatti. Illyen nevezet alatt: Epitaphium Se"
nis cujusdam fumigerati Irmi Nostræ Religionis Unitariæ Ec"
clesiæ Consortis Clientissimi Nostræ Religionis Ante-Muralis
Athletæ. In vjrum Stephanum Daniel de Vargyas Monumen ac Se"
pulturam Eidem Antequam fatis cesserit, et vitâ excesserit
ab eo ipsi Expeditum. Et Naptideo ejq Monumento Sic exe"
ctum fuerit Inscribi Dignum Judicatum. p. 533 = 540.

Virtuti Christianitatis et in Hoste Laudandæ: A. Khinai ejus Nap"
keleti Tatár Ország v. a't. Sajátjainál Kienlongnál Decretoma
az 0. Uralkodásának. 50dik Esztendejében à 10^{bris} holnak 8ta napjan
ide le másoltatott az következendő Rendben. pag- - 540.

Liberiae novella mely Kitkaságnál ide le-másoltatott p. - - 541.
Quæ non habentur in Originali illa nunc Ex Copiæ Additamenti
De pag. 581. huc Imprimi collationi desideranda Sequentem Macra
Finit Protocollationis Seriem.

De Mro 1mo

Continuatiónis Origg. Hist. Eccl. Trium Unit. Libri IV. Pag.

De Ntro Tractatus IX^us & Ex Ipsis R. Catholicis Libris Nec
usquè Cuncleatus. Super Lectione /: non talij qualij nunc utuntur :/

Quid sit Papa! Mitsoda a Papa p. 541:=563.

Mitsoda Egy Püspök — — p. 563=573.

NB: reliqua non multa quæ adhuc absunt describi desiderantur

Dum Pontifex Romanus Pius VI^us Viennæ apud Josephum
II^dum Imperatorem ageret. Duo Disticha — — p. 574.

Sequenti Serie inprotocollatur.

Applausus Triumphalis Super vexillo Muhamedano /: Portagi otto-
manica :/ superato Per Regnis Magnum Imperatorem cum
Romano Cum Imperatore Confœderato Conjuncta Aº 1789.
Hujus Applausus promotore Existente Gregorio Nagy Pavocho
Unitario Ecclesiæ Sagiensis. — — p. 574.=

Előre Intes a' k. Olvasó figyelme meg nyerésére p. 577.
Hoc fine Homa Kerchtes in tentando Unionis Christianæ
Objecto in XVIII^to Punctis præmissa præcentioni adnexum
utpè est repetitum ita et descriptum. a p. 578=580.

Ezek szerént a' Keresztény Hit Egyezterheteinek 19re: Probája
32. okokból áll melyeket azon világi Catholicusok kik az Egok-
gyűlekezet végzésére nem állottak, Kinek Ennek ítéleti alá eresztette
Sérè reá 1790ben 12^k Havában x. a't. — — p. 580.=592.

II^dik Próbája A' Keresztény Hit egyezteteinek /: reuniones
Unionis :/ tudnia illik. Decem Puncta per S. Synodum
Imperii Moscovitici Summo Pontifici Romano Sub-
missa. Annus Conscriptæ et Expeditæ Puncterum Desi-
derii — — p. 592.

Deerant

III^dik Próbája a' Keresztény Hit Egyezterheteinek. Mely-
nek Titulussa ez: A Romai és Protestans Vallások
nak egyezterheteiére valo Czikkellyek p. 592=594.

IV^dik Próbája az Keresztény Hit Egyezterheteinek
Illyen Titulus alatt. Novum Tentamen Unio-
nis, amore boni Publici Susceptum Sæc. xiii:
Ne quaso fit Jurgium inter me et te, et Inter Pastores me-
os, et Pastores tuos; nam vir. Fratres Sumus. p. 595=607.

V^dik Próbája A' Keresztény Hit Egyezterheteinek Illyen
Titulus alatt: A' 19^dik Majjax Czikkhez tartozo

Foldalék

Tolvalék az 1759k Novella levelèn: Hogy valamely ország
ban igaz éj szín mutatás nélkül való Edgyesség
legyen meg-tiltatásrol arra hogy annak tagjai
vagy mind Catholicusok, vagy Calvinisták, vagy mind
Lutheranusok legyenek &c. Emanatio Novella 1795. p. 607.

VI^di Probajával a Keresteny Hit edgyeztethetèsènek az folya
tato ábrak fel-tételèrol. XII. Pontok alatt. p. 619=625.

VII^di Probája a Keresteny Hit edgyeztethetèsènek. Illyen
titulus alatt: Bellum Pacificum. Quo Innumerationis
Religionum inter Christianos ad Unionis fidei Chri-
stianæ statum invitantur. Hujus Belli Pacifici Dux
et promotor Ladislaus Zalanyi de Thorda insima
reputationis p. e. Distinctionis habitem p. 625=628.

VIII^di Probája a Keresteny Hit edgyeztethetèsènek
Illyen Titulus alatt: avagy: Egy világi Pöbrnek.
Egy Jesuitának: Es Egy Atyafinak arrol való beszél-
getèsei. Ha vallyon szabad az Embernek Vallárat,
amelyben született meg-hagyni vagy vissza venni vizsgalni. Es
vagy szabad vilaszthatni azt ha kibaj jobbal fel-tse
vagy nem — — p. 628=640.

A Originalisban a Beterekbe iktetett munkának be-
tételevégével vagyon mar hellye az Olvasot az
Editor dolgozo ezutan Enimar utan szando
Seriesében Enlelezetni, ej Enlelezetét vissza vi
utasitania az (a:)(b:)(c:)(d:) betük alatt p 641. es 642.

Postremo. Ex Copia pag. 818=821. Appendici Eamdem
et Earumdem Horja et Clarke Mutatum est et
Novella Viennensi Anno. 1784 in 9bri.
Et ad Libri III vel Tomi III^tii Originalis paginas 951. 952.
953. 954. „ Inprotocollatum. per Quartum Continuatorem
„ „ „ „

Hic in Primis Scriptis et si qua necessaria s. inscribi non
excidevint s. finit Supplementum hinleitatis si qua
inventa fuerint in Annis passu retrogradu remeatis et
considerandis considerandis. Libri 4ti. per Terrium
Cæpti. Sed non absoluti Intervallibus Reseripti. Aul. Decret.
Publicus. qua haberi poterant. Inprotocollatis. Anno. 1831.
Die 14a January in Possessione Sabed Sua Habitationis Domo.
Quarto Continuatore Stante Semper Sorum Korma &c.

KÉNOSI · TŐZSÉR - UZONI FOSZTÓ:

NAGY UNITÁRIUS EGYHÁZTÖRTÉNET

IV KÖTET

VÉGE